Scriptuꝫ Tertiū Oxonieñſe Subtiliſſimi theologi Joānis duns Scoti oꝛd. minoꝝ ſuper Tertio ſentētiarū: per Rm ſummūqꝫ in eius doctri na magiſtrū Mauritiuꝫ de poꝛtu Hybernicū archiepiſcopuꝫ Tuamenſem iterum ſecundo parū ante eius obitum ſue redditum integritati: Nouiſqꝫ inſuper quibuſdam additionibus exoꝛnatū.

Cui etiā quicquid per eximiuꝫ doctoꝛē dn̄m Antoniuꝫ de Fantis Taruiſinuꝫ in pꝛioꝛibus impreſſionibus fuerat additum vel emendatum: appoſitum eſt.

¶ Titulus conueniens materie, atqꝫ cōpilatoꝛi huius Tertij, Mauritio inuentoꝛe.

j. Machab. 13. Nomen 3m. lib. materia anthonomatice.

Dux prelij Joānes in leonis preconia foꝛtis. Apoc. 5.

Nullus ſtrictius amplius ⁊ pꝛeclarius chꝛiſti archana attingit.

¶ Franciſci de comitibus Vincentini, Liberalium diſciplinarum cultoꝛis, Epigramma.

Noſcere ſi ſuperum pbas eſt penetralia. Scotus
Humanis lucem pꝛebuit ingenijs.
Angelico vix nota choꝛo incarnatio verbi
Diuini exculto codice ſancta patet.
Que priſcis latuere viros archana litturis
Sub duce Mauritio lucidioꝛa micant.

¶ Joannis Baptiſte Bracteoli, Epigramma.

Aethereas miro ſcrutatus Acumine Sedes
  Et trini Imperium: Uniqꝫ Sophoſqꝫ Dei.
Scotus in obſcura laceratus Nocte iacebat:
  Ceu ferrugineo Lucifer Orbe ſolet.
Et Labyrinthei iam dudum Ambage Laboris
  Theſeos implicitus More petebat Opem.
Non tulit has Tenebras Antonius ille Sophorum
  Primus: ⁊ Autoris Lumen Honoſqꝫ ſui.
Ipſe ſed Autori Senſus: Cor: Lumina reddit:
  Et Uita donat candidiore frui.
Inſãde Liuor abi: nihil hic qd̓ rodere poſſis:
  Momus ⁊ inferno ſis licet Ore Canis.
Tu Iudex Operi Lector magis equus Honeſto
  Pro tanto meritas pende Labore Uices.
Nobile Atlantis Opus: Clarũ ac memorabile Nomen
  Aurea cum toto qui tulit Aſtra Polo.
Eſto: ſed Alcides Celo qui Terga labanti
  Suppoſuit: nihilo creditur eſſe Minor.

¶ Incipit ſcriptū tertiū Oxonienſe ſup Ter-
tio ſentētiarū editū a Fratre Joāne Duns
Scoto ordinis fratrū minoꝝ Doctore ſub-
tiliſſimo ⁊ omniū theologorum principe.

Cum venit igitur plenitudo temporis ⁊c. Diſtin.I.

Oſtq̄ Magr̄ in p° li-
bro determinauit
de deo/q̄tū ad rō-
nem ſue nālis pfe-
ctionis:⁊ in ſcdo li-
bro determinauit
de ipſo inquantū
eius perfectio relu
cet in opibus crea-
tionis. In h tertio
determinat de deo
inquātū ei⁹ pfectio
relucet in operib⁹
reſtaurationis. ¶ Et circa pmā diſtōnē hui⁹ tertij que-
runt̄ quinq. ¶ Primo vtrū poſſibile fuit nām humanā
vniri Vbo in vnitate ſuppoſiti. ¶ Scdo vtrū tres pſone
poſſint aſſumere eandē nām numero. ¶ Tertio vtrum
vna perſona poſſit aſſumere plures naturas. ¶ Quarto
vtrū ſuppoſitū creatum poſſit ſuſtētificare hypoſtatice
aliā nām creatā. ¶ Quinto vtrū formalis rō terminandi
A.l. vnionē. iſtā vnitatē ſit ppꝛietas relatiua. Queſtio.I.

Jrca pmū arguit̄ q̄ nō:qꝛ actus pu-
q.prima. rus ⁊ īfinitus nō eſt alicui cōpo-
nibilis:vt pbatū eſt diſ.8° pmi libri. Vbū
Boetius in arithmetica. eſt talis actus.g̃ ⁊c. ¶ P̄. Inter vnibilia
8° phy.t.c.15 eſt aliqua pportio:finiti ad infinitū nulla
⁊ 5° ce.t.c.52 eſt pportio: Vbū eſt īfinitū:natura huma-
na eſt finita:ergo non ſunt vnibilia. ¶ P̄.
Cōtraria nō pnt ſimul eſſe ppter coꝝ repugnātiā.natu-
ra creata ⁊ increata plus repugnāt ſibi inuicē q̄ ꝯria:qꝛ
ꝯtraria ſunt in eodē gñe:nō ſic creata ⁊ increata natura.
L.c.9.t.c.27. ꝑz.ergo ⁊c.pma pbat̄ per Phm 4° meta.vbi arguit q̄
ſi ꝯria eſſent ſimul in eodē:⁊ ꝯdictoria eſſent ſimul vera.
¶ P̄. Incarnare eſt agere:ergo īcarnari eſt pati.verbū
diuinū nō patit̄:ergo nō īcarnat̄.pbatio ꝯñtie:qꝛ omni
actioni corr̄ndet aliqua ppꝛia paſſio.Et ſi neget̄ hoc pp
inſtātiā de amare ⁊ amari:ergo eodē mō de vnire ⁊ vni-
ri. Nō valet inſtātia:qꝛ illa eſt actio īmanens cui nō cor-
r̄ndet paſſio aliqua in obiecto:ſed incarnare eſt actio trā
ſiens in obiectū extra:igit̄ ſibi corr̄ndebit paſſio aliqua.
¶ P̄. Per aliquas rōnes ſpāles arguit̄.⁊ pmo ex parte
nāe aſſumpte:qꝛ eadē natura humana eſt hec per ſe exi-
ſtens:⁊ pſonata pſonalitate creata:ſꝫ natura nō pōt aſſu-
mi niſi ſit hic p ſe exñs:igit̄ non pōt aſſumi niſi pſonata
pſonalitate ppꝛia:ſed ſi ſit ſic pſonata:non pōt aſſumi a
pſona īcreata:igit̄ eſt inaſſumptibilis:igit̄ ⁊c. pbatio p-
me ppōnis:qꝛ per ſe exñs in nā itellectuali eſt pſona. p-
batio ſcde ppōnis:qꝛ nō pōt aſſumi niſi actu exiſtens:⁊
hoc exñtia ſibi ppꝛia:ſed exñtia ppꝛia nāe que eſt ſubā:
eſt per ſe exiſtētia. Probat̄ etiā eadē ppoſitio:qꝛ ſic nā
creata ſe hꝫ ad ſingularitatē:ita natura itellectualis ſaltē
ſingularis videt̄ ſe hēe ad pſonalitatē:ſed nā creata:ita
eſt ſingularis q̄ nō pōt manere eadē ſine ſua ſingularita
te:igit̄ nec natura itellectualis ſingularis pōt manere ea-
dem ſine ſua pſonalitate. ¶ 2° arguit̄ ex pte aſſumētis:
qꝛ que ſola rōne differūt vnū nō pōt eſſe ratio vnionis
realis ⁊ nō alterū pſona ⁊ eſſentia ſola rōne differūt.alr̄
videret̄ eſſe cōpoſitio in diuinis.igit̄ ⁊c.maior pbat̄:qꝛ
cū vnio realis ſit ad aliquā rem ſm q̄ hꝫ eſſe reale nihil
terminat iſtā vnionē pciſe ſm q̄ hꝫ eſſe rōnis pciſe cau-
ſatū p actū itellꝰ:igit̄ ſi vnio eſt realis ⁊ illa realiter ſunt
tm̄ vnū totū qd̄ eſt ibi/terminat iſtā vnitatē realē. ¶ P̄. A.l. vnionē.
Ois depēdētia eſt ad idepēdēs ⁊ ad abſolutū vt videt̄.
pſona diuina iquātū talis nō eſt abſoluta.igit̄ natura nō
depēdet ad pſonā inquātū pſona:ſed nō vnit̄ pſone niſi
depēdeat a pſona inquātū pſona:igit̄ non vnitur pſone.
¶ 3° arguit̄ ex pte vnionis:qꝛ ois depēdentia alicui⁹ ad
alterū vel eſt cauſati ad cām:vel cauſati poſterioris ad
cauſatū pus.hoc videt̄ manifeſtū in oībus dependētijs.
natura humana nō depēdet ad Vbū vt cāti poſteri⁹ ad
cauſatū pus:qꝛ in pn° erat Vbū per qd̄ creata ſunt oia: Joā.p°.
nec depēdet ad ipm pciſe vt cauſatū ad cām:qꝛ ſi depen Verbū caro factū
det ad ipm vt ad cām terminus iſtius depēdētie eſt cōis
tribus pſonis:igit̄ ⁊c. ¶ Oppoſitum Joā.p°. Verbū ca- Vide l enchi.
ro factum eſt:vbi caro pro hoīe ſumitur ſm Auguſtinū. c.33.⁊ 4° tri.

Supponendo partē affirmatiuā tanq̄ articulū c.22.⁊ 14° ci.
fidei pncipalē iter illa que reſpi cap.2. ⁊ ſup Joan.
ciunt tēporalia:ad intelligendū iſtā poſſibilitatē tria ſūt
vidēda.pmo qd̄ debeat itelligi per vnionē perſonalē.2°
qualiter ipſa ſit poſſibilis ex parte pſone que aſſumit:ita
q̄ ex parte eius non inueniat̄ repugnātia. 3° qualiter ſit
poſſibilis ex parte nature que aſſumit̄:ita q̄ ex pte eius
non inueniatur repugnantia.

De primo dico q̄ iſta vnio nō dicit per ſe aliqd A
abſolutū:qꝛ quocūq abſoluto itelle-
cto in altero extremo:nō intelligit̄ pfecta rō vnionis:qꝛ
vnio nō itelligit̄ ad ſe:ſiue igit̄ ꝯcomitet̄ abſolutū in vno
extremo ſiue in duob⁹,cū nō ſit nihil:ſaltē dic̄ vnio relo-
nē:nō aūt cōez q̄ ſit eiuſdē rōnis in vno vtroq extremo
qualis eſt ſimilitudo:qꝛ nō eſt habitudo eiuſdē rōnis in na
tura aſſumpta ⁊ pſona aſſumēte.pſona aūt aſſumēs nul
lā hꝫ relonē realē ad nām creatā:ex diſ.30.p¹ lib.ecōuer
ſo aūt niſi nā aſſumpta aliquā hēet relonē ad aſſumētē:
nihil itelligeret̄ per ſe p iſtā vnionē:nec illa relo in natu-
ra aſſumpta eſt tm̄ res rōnis:qꝛ tūc ipſa vnio nō eēt rea
lis. ¶ Eſt igit̄ iſta vnio relo diſquiperātie realis in vno
extremo:cui in altero nulla relo corr̄ndet:vel ſaltē nulla
realis:⁊ ita relatio iſta eſt ordinis in vno extremo relato:
non eſt autē ordinis cauſati ad cauſam:qꝛ illa eſt cōmu
nis ad totam trinitatem:neq cauſati poſterioris ad cau-
ſatum pus:qꝛ verbū nō eſt aliquid cauſatū. Eſt igit̄ rela
tio ordinis ſiue depēdentie alterius rōnis ab oi depēdē-
tia ⁊ ordine cauſati ad cām:⁊ cauſati poſterioris ad cau-
ſatū pus:qꝛ illa eſt vlr̄ rōne nature in vtroq extremo.
Et lꝫ difficile ſit videre aliquā dependētiā eſſe talē:tamē
iſta pōt patere/aliqualr̄/in ſubto ⁊ accidēte. Accidēs eni
ad ſubāz ſiue ad ſubm ſuū duplicē hꝫ habitudinē.ſ.iufor-
mantis ad informatū:⁊ iſta nečio icludit imperfectionē
in ſubto īformato:eo.ſ.q̄ potētialitatē hꝫ reſpectu actus
ſm quid.ſ.accidētalis.aliā hꝫ vt poſterioris naturalr̄ ad
pus a quo depēdet:nō vt ab aliqua cauſa:qꝛ ſi hꝫ ſubm
pro aliqua cauſa hꝫ ipſū pro cā mālī:⁊ hoc eſt inquātū
īformat ipm.ſi igit̄ iſte due habitudines accñtis ad ſubm
abinuicē diſtinguant̄:altera nečio eſt ad ſubm ſub rōne
imperfectionis in ipſo ſubto.ſ.potētialitatis.altera nullā
impfectionē nečio ponit in eo:ſed tm̄ prioritatē nālem ⁊
ſuſtentationē reſpectu accñtis huic ſimillima eſt iſta ha-
bitudo que eſt depēdē:ia nāe humane ad pſonā diuinā
que eſt extra oēm depēdentiā cauſati ad cām.hec etiam

nõ h3 pro termino p̄mo naturã:ſed perſonã inquantum perſona:ita q̄ ſicut entitas nature eſt alterius rõnis ab entitate ꝓpria perſone vt perſona:ita dependentia ad ta le ens ⁊ tale eſt alterius ⁊ alterius rationis.

De ſecũdo dico q̄ ſi repugnaret perſone diuine ſic aſſumere aut terminare dependẽ-tiã nature humane aut hoc eſſet inquantũ eſt perſona di-
B uina:aut inquantũ eſt hec pſona.nõ p̄mo modo:qa iſtud terminare dependentiã nõ infert aliqd repugnãs pſone diuine:qa nec cõpoſitionẽ:nec potẽtialitatẽ:nec limitatio nẽ. Nõ eni͂ op3 niſi q̄ terminãs iſtã dependẽtia3 ſit in ſe aliqd idepẽdens hñs entitatẽ talẽ qualis requirit̃ ad ter-minãdũ iſtã dependẽtiã:nec ſequit̃ aliqua cõpoſitio nec potẽtialitas.p3 nec dependentiã in pſona diuina:qa non op3 eã realiter referri:ſed tñ terminare dependentiã nãe humane aſſumpte relate ad ea3. Nec ſcdo mõ eſt aliqua repugnãtia ex pte diuine pſone iquãtum hec:puta q̄ hec pſona vna aſſumit ⁊ nõ alia:qa l3 reſpectus ꝯñs nã3 vel terminare talẽ reſpectũ ſit cõe tribus:⁊ ideo oĩs cauſali-tas reſpectu creature cõueniat tribus:non tñ op3 q̄ iſte reſpectus qui nõ cõſequit̃ entitatẽ quidditatiuã:ſed pſo-nalẽ ſit cõis tribus.na3 oĩs entitas pſonalis idependens põt ſufficiẽter terminare iſtã dependẽtia3:talis eſt entitas ꝓpria cuiuſcũq3 pſone:etiã vt diſtinguit̃ ab alia:igit̃ ⁊c.

Var.li.3.q.1. vide tho.1.3. di.1.q.9. ¶ Sed iſtud ꝓbat̃ aliter:qa pſona diuina cõtinet ⁊ iclu dit in ſe v̄tualr̃ pfectionẽ cuiuſlibet pſone create.ḡ reſpe ctu nãe create ſupplere põt vice3 pſone create ad termi-nandũ iſtã dependẽtiã nãe create. ¶ Iſtud argm̃ dupl̃r deficit.p̄mo ſm eos q̄ ſic arguũt:qa ponũt realitatẽ pſo-nalẽ nõ eẽ pfectionẽ ſimpl̃r.illud aũt qd̄ eſt rõ continẽdi multas pfectiones v̄tual̃r:⁊ quantũ eſt de ſe ĩfinitas:op3
C q̄ ſit pfectio ſimpl̃r.pſona aũt diña ſi ꝯtineret realitate3 vnius pſone create per idẽ ⁊ infinitas:⁊ ita entitas pſona lis ei9 eẽt pfectio ſimpl̃r:qd̄ ipſi negãt. ¶ Ꝓ. Ita pfecta cõtinẽtia eſt in eſſentia diuina reſpectu nãe create ſicͭ in pſona diuina reſpectu pſone create:imo quo ad aliquid magis:qa eẽntia eſt abſolute ĩfinita nõ ſic entitas pſona-lis:ſed ipſa eẽntia ex pfectione ſua non põt eſſe formal̃r eſſentia alicuius pſone create vt ſuppleat formal̃r vice3 nature create:quã tñ ꝯtinet v̄tual̃r:igit̃ nec multo magis pſona illa põt ſupplere vicem illa3 reſpectu pſonalitatis create. Ideo nõ arguo ex pfectione entitatis pſonalis q̄ſi ipſa ꝯtineat v̄tual̃r aliquã pſonalitatẽ creata3:ſed ex hoc q̄ illa entitas pſonalis eſt indepẽdens:⁊ idepẽdens ĩquã tum tale põt terminare dependentiã alterius ad ipſum qd̄ natũ eſt hẽre terminũ talẽ. Iſta aũt dependentia nata eſt habere perſonã pro termino ⁊ nõ natura3.igit̃ pſona diuina independens poteſt ſufficienter terminare talem dependentiam nature create ad ipſam.

Tertius articulus eſt difficilior:quia ibi oporteret oſtẽdere diſti ctionẽ ſingularitatis nãe create a pſonalitate create:pro-bat̃ tñ ꝓpoſitũ tripl̃r. ¶ Primo qa ſingularitas p̄cedit
Var.vbi.s.⁊ Hen.i ſũ.q̃li be.3.q.3. natural̃r pſonalitatẽ:deus igit̃ põt influere ad ſingulari-tatẽ ſicut ad p̄us natural̃r nõ ĩfluẽdo ad pſonalitatẽ:⁊ ita põt ꝯuenire in illo inſtãti in quo nã ſingularis dz pſona-ri in ſe:ne ipſa pſonet̃ in ſe ſ3 in alio. ¶ 2o qa illud qd̄ eſt vnius gñis põt hẽre modũ alterius gñis:vt p3 de accñte per ſe exñte in eucariſtia:igit̃ ſicͭ accñs põt hẽre modu3 ſubẽ:vt ſibi appetita ſuba põt hẽre modũ accñtis ꝯuer ſo.ſ.dependere:ſed hoc poſito ex pte nãe humane que eſt ſuba:ſaluat̃ dependẽtia:⁊ vnio illa que dicta eſt:ergo ⁊c. ¶ 3o arguit̃:qa quãto aliq̃ ſũt magis diuerſa tãto magis ſũt adinuicẽ vnibilia.h ꝓbat̃ iductiue:qa idiuidua eiuſdẽ ſpẽi ſũt minime vnibilia:res diuerſoꝝ generũ ſũt magis vnibiles q̄ aliq̃ eiuſdẽ gñis:vt p3 de ſubiecto ⁊ accñte. igit̃ cũ maxie diuerſa ſint creatũ ⁊ increatũ qa nõ vnius gñis:ſequit̃ q̄ ipſa erũt maxie vnibilia:qa vnũ potẽtiale reſpectu alterius. ¶ Iſte rõnes nõ oſtendũt ꝓpoſitũ.p̄o nõ:qa ſi ipſa valeret ꝓbaret q̄ deus poſſet facere nãm ſimul manẽ ⁊ nõ ſingularẽ:vel ſi ſingularẽ p̄mo hac ſin-gularitate poſſet eã etiã manẽtẽ poſtea facere ſingulare3 alia ſingularitate.p̄cedit eni͂ natural̃r nã vt nã ſeipſa3 vt ſingularẽ:q̄ ſi negẽt nãm poſſe fieri nõ ſingularẽ hac determinata ſingularitate:⁊ ipſa3 poſſe manere niſi ſub eadẽ ſingularitate:mlto magis ſequit̃ h de nã ſingulari ⁊ eius pſonalitate:qa hec eſt vltima actualitas ei9. ¶ 2a
ratio videt̃ peccare:qa modus ille qui vere eſt proprius vnius gñis:nõ ꝯuenit alicui alterius gñis:ſicut eni͂ eſt iſti ꝓprius:ita eſt cuicũq3 alij incõpoſſis. Nec qd̄ adducitur D
de accñte ſepato cõcludit ꝓpoſitũ:qa nõ h3 illũ modu3 qui eſt ꝓprius ſubẽ.modus eni͂ ſubẽ eſt per ſe eſſe natu-raliter.hoc eſt in eſſendo nõ inclinari nãli aptitudine ad aliud:nõ ſic aũt accñs ſeparatu3. ¶ Et ſi adducat̃ illud
5o meta.q̄ dĩa ſubalis h3 modũ q̃litatis. ¶ Rñ̃o q̄ nõ T.c.19.
intelligit ibi Phs de mõ ꝓprio qualitatis vt gñis:ſ3 intẽ dit ibi ponere multiplicitatẽ huius vocabuli q̃lis:⁊ vnus modus eius eſt ſ3 q̄ dĩa ſubalis dĩ q̃litas. Iſte modus hui9 nois q̃le:nõ ꝯuenit alicui ſpẽi q̃litatꝫ vt eſt gen9:nec iſte modus eſt modus ꝓpri9 gñis q̃litatꝫ:ſ3 tñ ẽ modus iſtius qd̄ dĩ q̃le in cõi.igit̃ in ꝓpoſito op3 oſtẽdere diſtin ctionem nãe a pſonalitate creata per aliud q̄ per illud. ¶ 3a rõ nõ videt̃ ꝯcludere:qa rõ vnionis nõ requirit di ſtantiã vnibilium niſi ꝑ potẽtialitatẽ in vno extremo:⁊ actualitate3 in altero extremo:ſicͭ p3 de ſubto ⁊ accñte q̄ ſe hñt adinuicẽ ſicͭ po9 ⁊ act9. Iſta rõ nõ ꝯcludit de iſtis maxie diſtãtibus.ſ.Vbo ⁊ nã creata:qa neq3 Vbũ eſt for mal̃r act9 nãe create neq3 nã creata eſt fozal̃r po9 reſpe-ctu Vbi neq3 eõ:qa tũc ex eis nãl̃r natũ eſſet fieri vnu3.

Ideo propter iſtũ 3m articulũ op3 videre quõ ſe hẽat illud a quo nã itellectua lis dĩ pſona ad illud a quo nã talis eſt ſingularis ⁊ idiui-dua:⁊ p3 q̄ nõ eodẽ formal̃r ⁊ vltimate eſt idiuidua ⁊ pſonata hac pſonalitate creata:qa ſm Dam.li.3.c.11.Vbũ Quere in ma xima alam.
aſſumpſit nãm in athomo:nõ tñ pſonatã. Quid aũt ſit il-lud ꝓpriũ quo nã eſt pſonata due videnť vie ꝓbabiles. vna q̄ pſona ſit pſona ꝑ aliqd poſitiuũ in nã vltra illud quo nã eſt idiuidua:⁊ hoc ſiue illud poſitiuũ ſit abſolutũ ſiue reſpectiuũ. ¶ Alia via q̄ per ſolã negationẽ addita3 nãe ſit pſona. Primũ poſſet poni aliquo mõ ꝓportiona-liter ei qd̄ dictũ eſt in 2o lib.de indiuiduatione di.3.q̄ ſicͭ per ho .q.2o. ⁊.6. qre.vv.
eſt aliqua realitas ꝓpria qua nã eſt hec vltra illã qua nã q.17.ho.3.
eſt nã:⁊ hec nõ eſt formal̃r illa:ita vltra vtrãq3 iſtaꝝ eẽt realitas aliqua qua poſſet pſona ⁊ illa neutri iſtaru3 eſſet formal̃r eadẽ. ¶ 2a via negat oẽm realitatẽ poſitiuã cõ-ſtituere perſonã:⁊ ponit illã realitatẽ qua natura eſt hec eẽ vltimã entitatẽ poſitiuã:⁊ vltra hãc nõ eẽ niſi negõnẽ aliquã qua dicat̃ ſubſiſtẽs in nã intellectuali ⁊ perſona.

Contra p̄mã viã arguo q̃drupl̃r.p̄mo qa tunc eſſet aliqua entitas poſitiua in nã humana que eſſet inaſſumptibilis a Vbo.ꝓbatio ꝯñtie. Iſte eni͂ vltie entitati quã addit pſona vltra ſingulare repugnaret ꝯdi-ctoꝛie cõicari ſicut nã cõicat̃ ſuppoſito.p3:qa pſona eſt icõicabilis ext̃ia:⁊ ita repugnaret ſibi ꝯdictoꝛie aſſumi. ꝯñs videt̃ icõueniẽs:tũ qa ſm Dam.25.qd̄ eſt inaſſum- Ca.6.3.lib.
ptibile eſt incurabile.tũ qa oĩs entitas poſitiua creature eque eſt in po9 obediẽtiali reſpectu pſone diue. ¶ 2o qa ſequit̃ q̄ nã que iã aſſumpta eſt a Vbo careret illa entita te poſitiua:que tñ ponit̃ vltia ⁊ q̄ſi actualiſſima ⁊ deter-minatiſſima in nã tali. Et ſi nõ videat̃ icõueniẽs ꝯcedẽ

nãm iſtã

nãm iſtã carere ex: arguo q iſta nã nõ poſſet dimitti ſibi gn oporteret dari ſibi aliã realitatẽ ab ea quã hʒ.ſ.perſo- nalitatẽ: vel remaneret nõ pſonata: qꝛ tũc nõ eẽt pſonata ſine illa realitate ⁊ illã nũc nõ hʒ: ḡ opʒ iſtã de nouo illi nãe dimiſſe dari. ¶ Jmmo ſequit̃ 3° q iſta nã nõ poſſet dimitti ⁊ eẽ pſonata: qa talis realitas nõ põt eſſe realitas nãe ſic oñſuʒ eſt in. 2. diſ. 3. q. de īdiuiduatiõe: nec põt ꝯti neri p idẽtitatẽ in aliq̃ nã que nõ eſt eadẽ ſibi. qcqd enĩ nõ ꝯtinet aliquã realitatẽ p idẽtitatẽ manens idẽ nã põt eã ꝯtinere p idẽtitatẽ. ¶ 4° ſequeret̃ q nã itellectualis poſſet fieri hec ⁊ actu exñs ⁊ nullo mõ pſonata. pus enĩ naturalr poſſet fieri ⁊ nõ ſub iſta realitate qua pſonat̃: qꝛ ex quo iſta realitas nõ ponit̃ realr nec for̃alr eadẽ nãe: ⁊ nã vt nã eſt nãlr pos ſeipſa vt eſt ſub iſta realitate: poſſʒ fieri nõ ſub iſta realitate: ⁊ in 2° iſtanti nãe quo aſſumit̃ a Ꝟbo nõ eẽt neceẽ Ꝟbũ tũc eã aſſumere: poſſet ergo tũc illã nõ aſſumere: ⁊ ita relinqueret̃ ſibi: ⁊ tunc nõ eẽt pſo- nata aliqua perſonalitate creata nec increata.

Contra ſcdaʒ viaʒ videnẽ eſſe multa. Pͥo: qa iſta negatio nõ poſſet poni niſi idepẽdentia ad pſonã extriſecã: ſʒ ſi iſta ſufficeret ad pſonalitatẽ ꝓpriã: tũc aĩa ſepata eẽt pſona: qd eſt falſuʒ ſʒ Ricar. 10. de tri. c. 23. ¶ Scdo qa eadẽ argͣ vident̃ eſſe ꝯ illud que ſunt ꝯtra illud qd igenitũ ſit ꝓprietas ꝯſtitutiua pr̃is p lib. di.
q.1. 28. nulla enĩ negatio põt eſſe de ſe icõicabilis: ſed tñ per affirmationẽ: ⁊ ita cũ de rõne pſone ſit icõicabilitas. nul- la pſona põt eẽ formalr pſona p negationeʒ. ¶ Silr vt argutũ eſt ibi nulla negatio põt ineſſe alicui ſubto pͥmo: ſʒ tñ p affirmationẽ: qa negatio abſoluta ⁊ lĩba eſt cõis enti ⁊ nõ enti: ḡ negatio iſta q̃ pſona eſt pſona nõ eſt ꝓpͥa iſti pſone niſi ponat̃ aliq̃ affirmatio ꝓpa iſti pſone: ⁊ ita pͥus eſt pſona p affirmationẽ q̃ p negationẽ. ¶ Quarto
q.2. qa ſic argutũ eſt in qõne de īdiuiduatione: diuidi eſt iper fectionis: ḡ neceẽ eſt illud quo repugnat alicui diuidi eſſe entitatẽ poſitiuã: ⁊ ex hoc ꝯcluſa eſt entitas poſitiua qua nã eſt idiuidua ⁊ idiuiſa. ¶ A ſili arguo in ꝓpoſito: depẽ dere ad perſonã extrinſecaʒ eſt imperfectionis: igit̃ non dependere ſiue repugnare taliter dependere non poteſt eſſe niſi per aliquam entitatẽ poſitiuam.

Non aſſerendo põt mediari inter iſtas vias nec ꝯcedẽdo cũ pͥma via ali- quã entitatẽ poſitiuã eſſe in natura itellectuali increata: cui repugnet ꝯdictorie cõicari cõicatione aliq̃ repugnã- te pſone: qa nulla videt̃ entitas poſitiua in nã creata que nõ ſit potis depẽdere ad Ꝟbũ: ⁊ ita cõicabilis eo mõ quo dĩ nã cõicari ſuppoſito: vt qua ſuppoſitũ dĩ ens in nã: pu ta humanitate dĩ hõ: ⁊ hac humanitate h̃ hõ. ¶ Nec cũ ſcda ꝯcedendũ eſt q ſola negatio depẽdẽtie ad perſonã extrinſecã eſt cõpletiuũ formale in rõne pſone create: qa ſic argutũ eſt: tũc aĩa ſepata eẽt pſona. Sed diſtinguẽdũ eſt iter dependẽtiã actualẽ/potẽtialẽ/⁊ aptitudinalẽ: ⁊ h̃
E vocãdo aptitudinalẽ: que ſemp q̃ntũ eſt de ſe eẽt in actu: quo mõ graue aptũ natũ eſt eẽ in cẽtro vbi ſp eẽt quãtũ eſt de ſe niſi eẽt ipeditũ: ⁊ potẽtialẽ voco abſolute illam vbi nulla eſt ipoſſitas ex repugnãtia vel icõpoſſitate ter- minoꝝ: ⁊ iſta poſſitas põt eẽ qñqꝫ reͥ poᵉ actiue ſupnã- lis: nõ tñ nãlis: lʒ igit̃ ſola negatio depẽdẽtie actualis nõ ſufficiat ad rõnẽ pſone. ¶ Neqꝫ idepẽdẽtia 3ᵃ poſſet po ni in nã creata ad Ꝟbuꝫ. nulla enĩ eſt nã vel entitas crea- ta cui repugnet ꝯdictorie depẽdere ad Ꝟbuꝫ: tñ negatio depẽdẽtie aptitudinalis põt cõcedi in nã creata pſonata in ſe ad Ꝟbũ/aliogn violẽter qeſceret in pſona creata: ſic lapis violẽter qeſcit ſurſuꝫ: ⁊ ita iſta negatio nõ depẽden tia nõ qdẽ actualis tñ: ſʒ etiã actualis ⁊ aptitudinalis ta- lis cõplet rõnẽ pſone in nã itellectuali ⁊ ſuppoſiti in alia

nã creata: nec tñ hec independẽtia aptitudinalis ponit re- F pugnãtiã ad depẽdentiã actualẽ: qa lʒ nõ ſit aptitudo ta- lis nãe ad depẽdendũ: eſt tñ aptitudo obedictie: qa nã il- la eſt iperfecta obediẽtia ad depẽdẽdũ p actionẽ agẽtis ſupnãlis: ⁊ qñ dat̃ ſibi talis depẽdẽtia pſonat̃ pſonalita- te illa ad quã depẽdet: qñ aũt non dat̃ perſonat̃ in ſe iſta negatione formalr ⁊ nõ aliquo poſitiuo addito vltra illã entitatem poſitiuam qua eſt hec natura.

Per hoc ad argᵗᵃ ꝯ illã viã de negatiõe. pʒ ad pͥᵐ. ¶ Ad aliud qñ arguit̃ q negatio de ſe nõ eſt icõicabilis. ¶ Rñ° ſic dictũ fuit diſ. 2. pͥ lib. 2. 23. pte. 1. q. 1. in ſolone pncipali. incõicabile qd ptinet ad rõnẽ pſone excludit duplicẽ cõ- municabilitatẽ. vʒ. cõicabilis vt qd, ⁊ vt quo. natura aũt creata eſt icõicabilis pͥmo modo: qa ſingulare. Singula- re enĩ nõ eſt cõicabile vt qd/niſi ſit illimitatũ vt eſſentia diuina: ſed nã creata nõ eſt incõicabilis vt quo/niſi itelli- gendo per incõicabile negationeʒ cõicationis actualis ⁊ aptitudinalis. nõ aũt itelligẽdo repugnãtiã for̃alẽ vtrıqꝫ cõicationi. ¶ Cõtra. tũc nõ videt̃ pſona eſſe vniuoce in diuinis ⁊ in creaturis: qa ibi eſt aliqd formalr incõicabi- le: cui repugnat vtroqꝫ mõ cõicari: hic nõ/imo nõ videt̃ eſſe pſona: qa nõ hʒ diffõneʒ pſone. ¶ Rñ° iſte ꝯceptus G incõicabilis qui negat cõicationẽ actualẽ ⁊ aptitudinalẽ: vniuocus eſt deo ⁊ creature: pſone diuine ⁊ create. nega- tio enĩ eſt vniuoca multis: qñ idẽ affirmatũ a pluribꝰ ne- gat̃: ſed negatio cõicabilitatis: que icludit repugnantiaꝫ ad cõicari: nõ eſt vniuoca: qa nõ ꝯuenit creatis: ⁊ hoc mõ ꝯcedo nõ eẽ pſonã in creatis: vñ ſi icõicabile ꝓut ptinet ad rõnẽ pſone pfecte dicit nõ tñ negationẽ cõicationis vtroqꝫ mõ: ſed etiã repugnãtiã ad cõicari nulla erit pfe- cte pſona niſi diuina. Jlla enĩ icludit aliqd abſolute quo ꝯdictorie repugnat ſibi cõicari q̃cũqꝫ mõ ⁊ vt qd/⁊ vt q̃. pſona enĩ diuina nõ tñ hʒ negationẽ cõicationis actua- lis ⁊ aptitudinalis: ſed etiã hʒ repugnãtiã ad cõicationeʒ: ⁊ vt qd/⁊ vt quo ⁊ repugnãtia talis nunq̃ põt eẽ niſi p entitatẽ poſitiuã: ⁊ ideo ſequit̃ pſonã iſtã nũq̃ eẽ ſine tali entitate: ſed pſona creata nõ eſt ſic icõicabilis: ⁊ ideo nõ opʒ ſibi tribuẽ talẽ entitatẽ pſonalẽ. ¶ Et ex hoc pʒ q̃lr iſta rõ pͥus ꝯcludit ꝓpoᵐ de ingenito: nõ aũt h̃. ¶ Jſtud dictũ facilr videri põt. ſi videamꝰ diſaʒ iter negõnẽ nu- dã actus ⁊ negõnẽ aptitudinis: ⁊ negõnẽ que reqrit repu gnãtiã. Pͥma eſt in graui extrã ſurſuʒ reſpcũ vbi in cẽ- tro. Scda eſt in ſupficie nigra reſpectu albedinis ſi eſt in H poᵃ neutra ad ipſaʒ. Tertia eſt in hoĩe reſpcũ irrõnalis: ⁊ lʒ negatio ſit vnius rõnis: in ſe tñ diſtinguit̃ cõparãdo ad aliud cui ineſt reſpcũ tertij: ita h̃ negatio potẽtie depẽ dendi nulli creato ꝯuenit: negatio aptitudinis ieſt cuilibʒ nãe pſonabili in ſe etiã qñ actu depẽdet: qa actũ ſupnãlẽ Punctus no- nõ ꝯcomitat̃ aptitudo in nã: cũ ſit tñ in poᵃ obedientiali tabilis. ad ipſum. negatio actus ineſt aĩe ſepate: nec ſcda negatio ſola: nec tertia negatio ſola ſufficit ad perſonari in ſe: ſed ambo ſimul cũ pͥma que nõ põt hẽri hic. ¶ Ad 3ᵐ dico q negatio põt dici ꝓpͥa: qa nõ eſt cõicabilis multis vt qd: ⁊ ita negatio in creaturis eſt ꝓpͥa p iſtã entitatẽ poſitiuã: qua nã eſt hec: cui repugnat cõicari multis vt qd/vl̃ põt itelligi ꝓpͥa. i. nõ cõicabilis alij vt quo: ⁊ ſic nõ eſt in crea turis. ¶ Ad q̃rtũ ꝯcedo q ſi depende repugnaret alicui creature: repugnaret ei ratio p aliqd poſitiuuꝫ: ſed nulli põt repugnare: qa oĩs entitas creata nõ ſolũ depẽdet ad icreatũ vt ad cãꝫ: ſʒ et põt depẽdẽ hac ſpãli depẽdẽtia.

Sed circa iſtũ artᵐ 3ᵐ eſt alia dubitatio/an ſit ali- qua entitas abſoluta noua que ſit ꝓpͥũ fundamẽtuꝫ huiꝰ relõnis noue. ſ. depẽdẽtie ⁊ vnionis ad verbũ: ita q ipſa poſita nõ poſſet eã nõ cõſeq relo eius ad Ꝟbũ. videt̃ q ſic: qa alr̃ mutatio eẽt p̃ ad relõneʒ ⁊ a

relone:qa ſi ꝟbū dimitteret illā nāꝫ abſolutā aſſumptā, relo vnionis nō eēt:⁊ ꝑ te nullū abſolutū nouū eēt:ḡ mutatio ꝑ eēt a relone. ſilr ſi aſſumeret nām mō ꝑſonatā in petro:ſi nō oporteret aliqḋ nouū abſolutuꝫ aduenire ad hoc vt ꝑſonaret̄ a verbo:ꝑmus terminus hui⁹ mutationis eēt relo noua:ſed ꝯñs iſtud eēt ꝫ ꝓhm 5ᵒ phyſicoꝝ:

Tex.co.10. qa in ad aliquid nō eſt motus nec mutatio. ¶ Contra eē per rationē:qa relatio nō videt̄ eſſe noua niſi aliqḋ abſolutū ſit nouū in altero extremo.ſi eni aliquid oīno eodeꝫ modo ſe hꝫ in ſe:ergo ad qḋlibet alteꝝ.nihil aūt eſt nouū in verbo in ſe nec in natura aſſumpta niſi ſit aliqḋ abſolutum nouū:ḡ tale abſolutum nouū oportet ponere.

I **Sed oppoſitum** videt̄ ꝓbabilius:qa illḋ abſolutū eēt nečio vniri ꝟbo:ita ꝙ ſicut icōpoſſibile eſt illā vnionē eē ⁊ nō eē ad ꝟbū vt ad terminū:ita icōpoſe eēt illḋ abſolutū qḋ eſt nečiuꝫ fundamētū vnionis eē nō vniuꝫ ꝟbo:nulla videt̄ talis entitas abſoluta in creatura. ¶ ꝓ. Talis entitas abſoluta que eēt ꝓpriū fundamētū vnionis ad ꝟbuꝫ:aut eſſet accñtalis aut ſubalis.nō accñtalis:qa nā ſubalis videt̄ ꝑſonabilis in ſe,loquēdo de nā itellectuali iquātū.ſ.eſt ꝑoꝛ oī accñte:igit̄ ſic qñ ꝑſonat̄ in alio videt̄ ꝑſonari vt ꝑoꝛ omni accñte:⁊ ita nulluꝫ accñs eſt ꝓpria rō ꝑſonationis illius:⁊ per ꝯñs nec iſtius vnionis. Si ſubalis nō pōt dici ꝙ illa ſit aliq̄ res alia ab illa que pōt eē in ꝑſona creata:qa tunc aut mā aut foā aut ſuba cōpoſita eēt in chriſto ſꝫ humanitatē qualis nulla eiuſdē rōnis eēt in alio hoīe: eēt igit̄ entitas ſubalis eadē tñ māe vel forme vel ſube cōpoſite. Sed quicqd eſt idē alicui ſubſtātie manet manente illa ſuba.igitur natura aſſumpta non poſſet dimitti a verbo manente illa entitate abſoluta.

K **Ad illud** in oppoſitū de ꝓho 5ᵒ phy.pōt dici ꝙ relatio pōt tripl̄r ſe hr̄e ad fundamētū. vno modo ꝙ fundamentū nō pōt poni ſine relone illa abſqꝫ ꝯdictione:qa fundamētū nō pōt ſine ꝯdictione eſſe ſine termino illius relonis:nec etiā ſine relone ad terminū:qꝛ iſta nā nečio reqrit talē terminū ad ſui eē.tales ſūt relones creature iquantū creatura ad deū inquantū creatoꝛ.

q.4. huiꝰ relo eſt idē realr̄ fundamēto:ſic pꝫ ex diſ.pᵃ 2ⁱ lib. Alio modo fundamentū pōt eſſe ſine relone:qa pōt eſſe ſine termino:tñ fundamēto ⁊ termino poſitis nečio ꝯſequit̄ iſta relo:ita ꝙ iſta duo ſil̄ poſita ſint nečia cā relonis:ſiue in vtroqꝫ extremo ſiue in altero. Exēplū de ſilitudie in albedo ⁊ albo. Tertio mō relo ꝑt nō nečio ꝯſequi fundamētū:qa nō nečio coexigit terminū nec hitudinē illā ad terminū:neqꝫ etiā fundamēto ⁊ termio poſitis nečio ꝯſequit̄ relo ambo extrema vel vnū:ſed cōtingenter

Speculatio notabilis. ter dī aduenire extremo etiā poſtq̄ ipſuꝫ ⁊ qḋlibet abſolutū in ipſo ⁊ in termino fuerit poſitū in eſſe:⁊ in iſto mō nō opꝫ ponere aliqḋ abſolutū nouū in altero extremoꝝ: etiā dato ꝙ relo ſit noua:hoc mō ſe hñt multe relones: puta cōiter vniones abſoluti ad abſolutū. Si eni forma per ſe eēt ⁊ mā per ſe eēt vt corpus organicum ⁊ aīa:vel ſubm ꝑ ſe eēt ⁊ accñs per ſe:vt panis ⁊ quātitas:ſi de nouo vniant̄:nullū abſolutū nouuꝫ eſt in altero extremo:ſꝫ iſta relo ꝯtingenter ſe hꝫ vt poſſit ineſſe ⁊ nō ineſſe etiaꝫ extremis poſitis. Tūc ad ꝓhm cōcedo ꝙ nō eſt motus nec mutatio ad relonē pᵒ vel 2ᵒ modo ſe hñtē:⁊ per ꝯñs nec vl̄r ad relonē de gn̄e relonis:vt ipſe ibi loquit̄ de relatione ꝑdicamētali. Illa eni eſt relo intrinſecus adueniēs idest nečio ꝯñs fundamentū intrinſecus:puta quātitateꝫ vel qualitatē vel ſubam que intrinſecus ieſt nō abſoluta neceſſitate ſed poſito termino ad quē,eſt relo:qa iſta nō aduenit niſi ꝓpter nouitatē alicui⁹ abſoluti in altero extremo:⁊ ſemꝑ eſt ſub pmo ⁊ ſcḋo mō relonū dictarū:ſed ad relonē 3ᵒ mō ſe hñtē:qa illa eſt extrinſecus adueniēs.i. nō nečio ꝯñs fundamentū intrinſecū:puta qualitatē vel quātitatē vel ſubaꝫ:ſed abſqꝫ nouitate alicuius abſoluti in illo in quo eſt vel in termino ꝯtingēter cōſequit̄:bene pōt eſſe mutatio:⁊ alique tales relones forte pertinēt ad illa ſex pnᵃ que dīr extrinſecus aduenietia. vñ ⁊ ſm euꝫ

Tex.co.9. in 5ᵒ phy. motus eſt ad vbi:⁊ tñ vbi nullā formā abſolutā dicit:ſed tñ reſpectū in corꝑe circūſcripto ad locū circūſcribentē:⁊ iſte reſpectus ꝑtinet ad modū predictū.

Ad argumēta. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ infinitū non eſt cōponibile vt pars:qa pte totū eſt ꝑfectius:īfinito nihil eſt ꝑfectius. Infinitū tñ eſt L vnibile.i.pōt terminare depēdētiam alterius ad ipſum. ¶ Et cū addit̄ ibi ꝙ infinito nō pōt fieri additio:igitur nec vnio. ¶ Rñ: īfinitū nō hꝫ i ſe qḋcūqꝫ ens formalr̄: ſed virtualr̄ vel eminēter:⁊ ita ꝟbū eo mō quo nō hꝫ in ſe nāꝫ humanā illa pōt ſibi addi.hoc eſt ꝙ formalr̄ talis nā depēdeat ad ꝟbū:vt aūt eſt in ꝟbo eminēter vel virtualr̄ nō depēdet ſic ad ꝟbū:qa ſic nō hꝫ entitatē depen

Varro.q.px ſenti diſtigue triplici ꝓportione. dentē. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedit̄ ꝓportio.i.determinata habitudo nō q̄ntitatiua q̄lis dī eſſe dupli ad dimidiū:nec quāti ad q̄ntuꝫ:ſed q̄lis dī eſſe gn̄alr̄ paſſiui ad actiuū:⁊ eꝯ actiui ad paſſiuū vel actus ad potētiaꝫ. Nā aūt humana poſſa eſt depēdere reſpectu ꝑſone diue depēdētia aliq̄ ſpālī:⁊ iſta depēdentia eſt ſufficiens ꝓportio ad talē vnionem. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝯtria nō:qa diuerſa.i.in nullo ꝯueniētia ideo ſunt incōpoſſia.nā ħ mō diuerſa gn̄e ſunt magis diuerſa q̄ ꝯtria:ſed qa in illis eſt repugnātia:lꝫ in multis cōueniāt q̄lis repugnātia non eſt in illis que in nullo vel in paucis ꝯueniūt.nā igit̄ diuina ⁊ humana:lꝫ ſint magis diuerſa q̄ ꝯtria:nō tñ magis repugnātia.exᵐ. ſupficies ⁊ albedo magis ſunt diuerſa q̄ albū ⁊ nigruꝫ:⁊ tñ ſupficies pōt eē alba:nō tñ albū pōt eē nigrū formalr̄:vel ecōuerſo ꝑꝑ eoꝝ repugnātiā formalē. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ icarnationi actiōi correſpōdet aliq̄ paſſio:ex quo eſt actio trāſiēs: ſed iſta paſſio nō ſignificat̄ per hoc qḋ eſt icarnari,ꝓpe loquēdo:ſed per hoc qḋ eſt vniri vl̄ aſſumi.nā iſta actio vt trāſit in obm trāſit in nām humanā nō in ꝟbū:⁊ ideo illud qḋ correſpōdet ſibi ex pte nāe hūane eſt paſſio:lꝫ igit̄ vocalr̄ ⁊ grāmatice icarnari videat̄ ſignare paſſionem huius actionis icarnare:tñ realr̄ ſignificat̄ ꝑ ħ qḋ eſt vniri vel aſſumi:⁊ ꝯcedo ꝙ nā aſſumpta patit̄ ⁊ eſt in potētia. ¶ Ad illḋ ſpāle ex pte nāe aſſumpte dico ꝙ nō eodē M cōpletiue eſt nā humana ꝑ ſe exñs:⁊ ꝑſona ꝑſonalitate creata:qa dcm̄ fuit in 3ᵒ articulo ꝙ nō eſt ꝑſonata vlīate aliquo poſitiuo:ꝑ ſe aūt exiſtit exñtia poſitiua creata,loquēdo de ꝓpria exñtia nāe. ¶ Ad primā ꝓbationē iſti⁹ aſſumpti cū dī ꝙ illi⁹ exñtia eſt ꝑ ſe exñtia:ꝯcedo ſm ꝙ ꝑ ſe exiſtere diſtinguit̄ ꝫ ineſſe qḋ ꝯueniat accñti. Cū aſſumit̄ ꝙ ꝑ ſe exiſtētia in nā itellectuali eſt ꝑſonalitas:nego vl̄r accipiēdo ꝑ ſe vt ꝑus:vt.ſ.diſtinguit̄ ꝫ ineſſe aliȷ: qa ad ꝑſonalitatē reqrit̄ vltia ſolitudo ſiue negatio depēdētie actualis ⁊ aptitudinalis ad ꝑſonā alterius nāe:nō aūt oē qḋ per ſe exiſtit pᵒ mō vt diſtinguit̄ ꝫ accñs opꝫ ꝑ ſe exiſtere ſcḋo mō. ¶ Ad ſcḋaꝫ pꝫ ꝙ nā creata eſt ħ aliq̄ poſitiuo nō eodē formalr̄ entitati nāe:qa repugnātia ad diuidi nō cōpetit nāe create niſi ꝑ aliquā entitatē poſitiuā:nō ſic aūt vltra entitatē illā poſitiuā ſingularitatis opꝫ ponere aliquā aliā poſitiuā ꝑſonalitatis. ¶ Ad aliḋ qui dicēt ꝑſonā tñ differre rōne ab eēntia:hr̄et ꝫ ſe illḋ argumentū:ſed aliqua diſtinctio poſita eſt nāe ⁊ ꝓprietatis:vt

per 2ª q.2ª. pꝫ di.2ᵃ pᵒ.ſi tñ poneret̄ pᵐ:adhuc poſſꝫ rñderi ad argᵐ illḋ ꝑ fallaciā amphiᶜ.q̄re in diſ.26ᵃ pⁱ lib.de ꝑſonis ab

Vide. di.13. q.5. vide.vi. dic.q.4. ſolutis. ¶ Ad aliḋ de pᵒ mēbro ꝙ reſpectus nō terminat depēdētiā nāe abſolute:dī ꝙ ꝑſona diuina inquātū relatiua eſt:

Hen. quodl. 13.q.5. vide 17.hic.q.4. tia eſt.terminat depēdētiā nāe create ad ſpſaʒ: ⁊ h in du-
plici gñe cāe.ſ.efficiētis ⁊ foꝛalis. pᵐ declaraᵗ ſic:qꝛ ꝟbū
aſſumit.i.ad ſe ſumit nō ſic alie pſone.⁊ ēt qꝛ icarnari eſt
ſpāliter illabi.⁊ illabi ptinet ad cām efficiētē:⁊ qꝛ ꝟbū eſt
poᵒ opatiua pꝛis.iō pōt hr̄e opatiōnē ppriā pter illā:q̄ eſt
cōis toti trinitati.2ᵐ declaraᵗ ſic:qꝛ ſm hoc eſt cā foꝛalis
ſm ꝙ formalr̄ terminat.terminat aūt iq̄uātū pſona rela-
tiua:ita ꝙ ꝓprietas relatiua eſt rō terminādi.ḡ nō dʒ in-
telligi cā foꝛalis q̄ ſit altera ps cōpoſiti:neqꝫ cā formalis
ſupueniēs cōpoſitiōi neqꝫ foꝛa exēplaris:qꝛ h eſt cōis to-
vide.5.mon. q.ii.in pꝛᵒ. ti trinitati:ſʒ cā foꝛalis:qꝛ formalr̄ terminās.h eſt dās foꝛ
mam ſpecialiter interuallo illi qd̄ eſt inter naturam vni-
tam ⁊ ipſum vt terminum.

Cōtra hoc qd̄ dr̄ de ꝓpꝛia efficiētia ꝟbi q̄ non ſit cōis toti trinitati ſunt auctates q̄s ad-
ducit magiſter in lr̄a ꝙ tota trinitas equalr̄ eſt opata icar
nationē.¶ Et ſi dicas ꝙ aliqs modus agendi ſpālis eſt
Bar.vii.8. ibi pp quē dr̄ ſuſtētare nām mō quo pꝛ ⁊.ſ.ſ. non dicunᵗ
vide aug.2. li.c.7.c.4. ii.c.11. ſuſtētare eā.¶ Cōtra.in actiōe ad extra nō eſt diſtinctio
triū pſonaꝝ in agēdo niſi ꝯñs originē:puta qꝛ vna pſona
agit a ſe alia nō a ſe:ſʒ ab alio:ſʒ iſta diſtō nō ē rō:q̄re vna
pſona dicaᵗ aſſumē nām humanā vl̄ pſonare nām ⁊ alia
nō:qꝛ ſi pꝛ icarnareᵗ ⁊ trinitas iſtā incarnationē efficeret
eēt iſta diſtictio in opando: qꝛ pꝛ ageret a ſe. filius nō a ſe
ſic mō.¶ P̄. Reſpectᵘ pſonalis nō pōt eē ꝓpꝛia rō agē-
vide idē di. 27.de ꝟbo ⁊ in quodl.q.8. di ad ex̄ p lib.di.4.⁊.18.de dono.¶ P̄.Suppoſitū crea-
tū nō agit reſpectu nāe cuiᵘ eſt:qꝛ ſm eos nā pcedit nālr̄
ſuppoſitū nō ſic actū agēs.ḡ nec illō qd̄ ſupplet vicē ſup
poſiti creati inquātū tale eſt agēs reſpectu nāe.¶ Qd̄ 2ᵒ
dr̄ de foꝛa vr̄ abuſiua locutio ſiue īpropꝛia de foꝛa ſiue cā
foꝛali:qꝛ ſm h pꝛ eternᵘ inquātū pꝛ eēt cā foꝛalis filij: qꝛ
īnquātū pꝛ termīat relōnē filij ad pr̄em.¶ Qd̄ ēt addu-
cit ibi de ſuppoſito ꝙ hʒ rōnē totiᵘ.igiᵗ ⁊ rōnē foꝛe.ſicut
T.c.2.t.31. totū eſt forma ex̄ 5ᵒ meta.⁊ añs eſt falſum ⁊ ꝯñtia nulla.
¶ Pꝛimū pʒ ex̄ dictis:qꝛ pſona nullā addit entitatē ab-
ſolutā vltra nām ſingularē:⁊ ita nec ſuppoſitū in cōi ſic
nec pſona i nā īntellectuali:⁊ p ꝯñs nō eſt totū reſpcū nāe
ſingularis.¶ 2ᵐ ꝓbaᵗ.iō.n.totū eſt foꝛa: qꝛ q̄libet ps eſt
q̄ſi potētialis reſpectu pfectiōis totiᵘ. Jn ꝓpoſito aūt ꝟ-
bū nō eſt potētiale reſpectu pſone q̄ſi cōpoſite.ſi ēt debe
Lib.3.c.2.3. t.15. A.i.c.him. ret eē h totū put Dam.dicit ⁊ ꝯcludit pſonā cōpoſitaʒ eē
ī ꝟbū.h nō eſt de pſona abſolute accepta ſʒ entitatē pſo
nalē compatā ad nām:ſʒ de pſona in nā ad nām cōpata:
Sal Boe.⁊ Alanuʒ.⁊.g. o.ad ꝓpōſitū hic. ita igiᵗ deret ꝯcludi ꝙ ꝟbū icarnatū eēt vt foꝛa: nō autē
verbū abſolute.Si.n.abſolute ꝯſideraret entitas ꝓpꝛia
ſuppoſiti ⁊ nāe reſpectu entitaꝭ totᵘ creati:entitas ꝓpꝛia
ſuppoſiti non eſt formalis reſpectu nāe ſʒ magis mālis.
¶ Qd̄ aūt adducit ꝓ iſto dicto aſſumē eſt ad ſe ſumere.
¶ Rñ: ſumē vt notat abſolute actionē:eſt eq̄lr̄ totᵘ tri-
nitatis abſqꝫ ol̄ diſtictione pter illā q̄ cōſequit originē:ſʒ
ad ſe vt notat terminū actiōis eſt ꝟbi:vt termiat depēdē
tiā aſſumpte nāe.¶ Silr̄ qd̄ dr̄ de illabi.¶ Rñ: ſi ac-
cipiaᵗ illapſus ꝓ aliq̄ ꝯditiōe efficiētis ſiue pducētis ſiue
ꝯſeruātis:tota trinitas eodeʒ mō illabiᵗ illi nāe.ſʒ ſi acci-
piaᵗ ꝓ īimitate aliq̄ q̄lis eſt ſuppoſiti ad nām q̄ depen-
det ad ipſuʒ h mō ſolū ꝟbū illabiᵗ:qꝛ ſoluʒ terminat de-
pēdētiā illiᵘ nāe:ſʒ iſtō illabi nō eſt aliq̄ efficiētia:ſʒ oīno
ꝓꝛitas alteriᵘ rōnis.¶ Qd̄ ēt addiᵗ ꝙ ꝟbū eſt poᵒ opa-
tiua pꝛis:veꝝ eſt:qꝛ agit alr̄ q̄ꝫ pꝛ:q̄ꝫtū ad diſtictionē que
ꝯſequiᵗ originē.ſ.a ſe ⁊ nō a ſe ſʒ ab alio:pp quā dr̄ pꝛ crea
re p ꝟbū ⁊ nō ecōuerſo:ſʒ pp iſtā diſtictionē nō eſt ꝙ vna
pſona h mō agat vt icarnata:⁊ alia nō ſic agat vt nō icar-
nata.¶ Ad argᵐ igiᵗ principale dico ꝙ ſi pſona dina eſt
N abſoluta/abſolutū terminat depēdētiā illiᵘ nāe. Si autē
eſt relatiua/dico ꝙ ⁊ ſi relatiuū iq̄uātū tale nō poſſit ter-
minare depēdentiā cāti ad cām:pōt tn̄ terminare depen
dentiā que eſt alterius rōnis:illā.ſ.que eſt nāe ad ſuppo-
ſitū iq̄uātū ſuppoſitū:ad termīnādū enī illā dependētiā
ſufficit q̄cūqꝫ entitas:que pōt eē ꝓpꝛia rō ſuppoſiti:⁊ ta-
lis poniᵗ h entitas relatiua.¶ Ad vltimū dico ꝙ iſta ꝓ-
poſitio eſt falſa.ſ.ꝙ oīs depēdētia eſt cāti ad cauſaʒ vel
ad cauſatū ꝓꝛius:eſt enī aliqua dependētia alterius ratio-
nis ab illa que nō eſt ad aliquid inquantū habet quiddi-
tatem:ſed inquantū quid vel ens ſubſiſtens vel ſuppoſi
tum talis eſt iſta dependentia. Queſtio.II.

Circa ſcd̄m arguiᵗ ꝙ ſic.hec nā anteq̄ꝫ aſſumataᵗ ab aliq̄ pſona eſt aſſum-
ptibilis a q̄cūqꝫ diuiſim agāt.igiᵗ oēs ſīl in
eodē inſtāti ad aſſumptioneʒ eius:aut igitur
aſſumeᵗ ab oībus ⁊ habebiᵗ ꝓpoſitū:aut a
nulla:qd̄ eſt icōueniēs.ſi agāt ad aſſumptionē eiᵘ iq̄uātū
pꝛis:qꝛ eſt imꝑfecta obedictia eaꝝ:aut ab aliq̄ vna ſola
pſona:qd̄ eſt icōueniēs:qꝛ nō eſt maioꝛ rō:quare ab hac
magis ſumiᵗ q̄ꝫ ab illa:cū equalr̄ q̄libʒ agat ad h.¶ P̄.
Ante aſſumptionē huiᵘ nāe a filio ipſa fuit aſſumptibilis
a pr̄e.igiᵗ ⁊ mō.ꝓbatio ꝯñtie:qꝛ ꝓꝛius fuit aſſumptibilis
per hoc ꝙ fuit in potentia obediētiali ad pſonā pꝛis:ſed
illam nō euacuat aſſumptio ad pſonā filij:qꝛ perſonali-
tas filij nō eſt eiuſdē rōnis cum pſonalitate patris:aut ſi
eſſet eiuſdē rationis:nō tn̄ fuit eadē potentia obediētia-
lis ad pſonalitatē pꝛis ⁊ filij:ſic nec pſonalitates ad quas
ſunt iſte poᵉ.igiᵗ p h ꝙ vna reducit ad actū/non reduciᵗ
alia.¶ P̄. Nā ex̄ñs in ꝟbo hʒ iclinationē ad ꝓpꝛiū ſup
poſitū:qꝛ illa iclinatio ſibi eſt nālis:ḡ hʒ inclinationē ad
qd̄cūqꝫ potēs ſupplere vicē ꝓpꝛij ſuppoſiti:tale eſt pſo-
na pꝛis:igiᵗ cū h ꝙ pſonaᵗ a filio ſtat potētialitas eiᵘ vt
pſoneᵗ a pr̄e.¶ P̄. Jdē accñs pōt eē in duobᵘ ſubiectis.
ḡ eadē nā in duobᵘ ſuppoſitis.ꝯñtia ꝓbaᵗ:qꝛ habitudo
accñtis ad ſubm̄ eſt ſimillima iſti depēdētie:vt dictū eſt
in.q.pcedēte.ꝓbatio añtis:ſīl pñt eſſe corpus glorioſuʒ Articulo pᵒ
⁊ nō glorioſum.igiᵗ hñt idē vbi:qd̄ vbi eſt accñs locati.
ꝙ aūt ſit idē vbi ꝓbaᵗ:qꝛ eſt idē locus:idē aūt locus hʒ
vnā circūſcriptioneʒ actiuā:igiᵗ ſibi corrñdet vna circū-
ſcriptio paſſiua q̄ eſt vbi.¶ Cōtra.Anſel.de icarnatiōe Cap.7.
ꝟbi.⁊ 2ᵒ cur deus hō.c.9.plures pſone eūdē hoīem aſſu-
mere oīno nequeūt.¶ P̄.Multiplicato ſuppoſito crea
to multiplicaᵗ nā:ḡ ſilr̄ ⁊ increato.ꝯñtia ꝓbaᵗ:qꝛ increa
tū ſupplet vicē ſuppoſiti creati:igiᵗ ita diſtinguit ſic crea
tū diſtingueret.¶ P̄.Qd̄ ꝯuenit alicui vt diſtinguiᵗ ab
alio nō pōt ineſſe alij. Jncarnatio cōpetit filio vt diſtin-
guiᵗ a pr̄e:ḡ nō pōt cōpetere patri.minoꝛ pʒ:qꝛ cōuenit
ſibi ſm ꝓprietatē eius ſm quā diſtinguiᵗ a patre.

Hic dicitur ꝙ ſic:qꝛ ſicut ꝓꝛius pōt eē ſine poſte-
Bar. lib.3.q. 5. ⁊ Tho. in 3ᵒ par arti.6. q.3.vid̄ idē. qu.6.q.7. rioꝛi abſqꝫ ꝯdictiōe:ita pōt manere
idē plurificato poſterioꝛi.ꝓꝛ aūt eſt rō ſingularitatis ſi-
ue indiuiduationis in nā creata q̄ꝫ rō pſone:qd̄ appꝫ:qꝛ
ꝟbū aſſumpſit nām athomā:nō tn̄ pſonatā:igiᵗ pōt ma
nere eadē idiuidua nā:lʒ plurificenᵗ pſonalitates extrin-
ſece reſpectu illius nāe.¶ P̄.Diſtictio relōnis nō eſt cā
ſufficiēs diſtinguēdi abſoluta:ſic pʒ iductiue:igiᵗ cū diſti
ctio pſonaꝝ diuinaꝝ ſit relatiua:nō opʒ ꝓpter eā naturā
abſolutā diſtigui:pōt igiᵗ aſſumi a tribᵘ ſine diſtinctiōe
ſui.¶ Diciᵗ igiᵗ ꝙ ſic aīa eadē pōt eſſe in diuerſis ptibᵘ
corpoꝛis ſimul:⁊ idē corpus miraculoſe in diuerſis locis
ſimul:ita pōt vna nā ſimul eſſe in duobus ſuppoſitis:qꝛ
iſta ſuppoſita ſunt extrinſeca ⁊ non eadē illi nature.

Contra hoc obijciᵗ ſic:qꝛ eſſentia diuina cōcludiᵗ eſſe iſinita:ex̄ hoc ꝙ ipa eadē pōt eē in tri-
bus pſonis:igiᵗ iſta nā nō eēt iſinita ſi poſſet eē in plribᵘ pſo-
nis.ꝓbaᵗ ꝯñtia:qꝛ qua rōne poſſet eē in duabus pſonis

pari rõne ⁊ in īfinitis. Si etiā ſil' poſſet aliqua hīc plures pſonalitates pfectas īcreatas: igiẗ poſſet hīc pſonalitatē creatā ⁊ īcreatā vel pl'es creatas: q2 nõ magis repugnāt ſil' eē pſonalitas creata ⁊ īcreata in nã vna: q̄3 due pſonalitates īcreate: quaꝝ vtraq3 pfecte ſupplet vicē pſonalitatis create.

Narrovbi.3. ſoluendo p[m] ar[m] opi.pme

¶ Ad pmã iſtaꝝ rõnũ dĩ q̄ eſſentia diuina eſt eadē illis tribus pſonis ⁊ ex iſta idētitate ſequiẗ q̄ ſit īfinita: nõ aũt ex hoc q̄ abſolute eſt in illis trib' ſil'. Illa aũt nã aſſũpta nõ eēt eadē illis tribus pſonis: ſed aduētitia: l3 ſil' eſſet in eis. Silr nã diua fundat tres relões ⁊ tres pſonalitates īcreatas: ⁊ ex h̄ ſequiẗ eius īfinitas: illa aũt nã aduētitia nõ fundaret eas. ¶ Cõtra iſtud obyciẗ ſic. Quia ſicut fořa ſubalis que ſubalr pficeret plura ſuppoſita eēt actualr illimitata: ita accñs ɔ̃ns qð accñtaliter pficeret eadē ſuppoſita eēt illimitatũ. Ex[m] ſicut aĩa eſt illimitata ad pficiendũ pl'es ptes corpis ſubales: ita ſcīa eſt accñs illimitatũ: reſpcũ pluriũ ptiũ corpis: igiẗ ſicut eēntia diuina: q2 eſt eſſentialr nã triũ ſuppoſitoꝝ eſt īfinita q̄ſi nã eēntialis coꝝ: ita nã humana eēt īfinita: l3 q̄ſi nã aduentitia pl'ib' ſuppoſitis. ¶ Cõfirmaẗ iſtud: q2 ita īpoſ'e videẗ vnũ accñs eē in duobus ſubiectis: ſicut vnã formã ſubalē eē in duabus materys. igiẗ ſi nec̃io ſequiẗ īfinitas ex hoc q̄ vna forma ſubalis eſt in pl'ibus materys: nec̃io ſequiẗ īfinitas ex h̄ q̄ vnũ accñs eſt in multis. ¶ Scða rõ peccat, p3 de volũtate que põt fundare relões diuerſas ⁊ alterius rõnis: ⁊ tñ eſt finita. ſilr idem albũ multas ſilitudines: ⁊ ide3 pñ multas pñitates ſine īfinitate: ⁊ eadē nã mltas pſonalitates creatas: imo īfinitas: q2 nõ magis repugnāt īfinite q̄3 due: ⁊ tñ infinitas nõ ſequiẗ.

A **Ad qõnē** igiẗ dici põt diſtīguēdo: q2 aut pt ītelligi pm' termin' iſti' vniõis eē pſo[a] aut eēn[a] ſbſiſtēs cõis trib'. p mõ nõ vr̃ q̄ vna nã poſſit ſil' aſſumi a trib' pſonis: q2 ī oi dependētia eēntiali vnũ depēdēs nõ depēdet pcīſe niſi ad vnũ qð totalr termĩat ei' dpēdētiã. In iſta vniõe eſt depēdētia eēntialis vni' nãe: ⁊ vna pſo[a] terminat totalr eã: igiẗ nõ põt idē depēdē h̄ mõ ad pl'es tales pſo[as]. ma. pbaẗ ī oi depēdētia cãri ad cã3: q2 īpoſ'e eſt idē cãtũ hēr pl'es cãs totales in eodē gñe cāndi a q̄b' depēdeat. ſequereẗ enĩ q̄ eēntialr depēderet ab illo vt a cã: quo nõ exiſte nihilomin' eēt. ſi enĩ hēat. a. p totali cã efficiēte: ⁊ cũ hoc. b. ſilr. a. ſufficiēter efficeret ipm q̄cũq3 alio circũſcripto, alš non eēt ei' totalis cã: igiẗ effect' eēt ab. a. b. nõ exiſte: ⁊ ita nõ depēdet a. b. ɔ̃ſilr arguiẗ eʒ. de a. ſi. b. poniẗ cã eius totalis: igiẗ ſi. a. ſit cã totalis: ⁊. b. ſilr vtrũq3 erit cã totalis ⁊ neutrũ: ita vr̃ in oĩb' depēdētys, etiã que nõ ſunt cãtoꝝ ad cãs: q̄ cũ dependētia alicuius fuerit totalr terminata ad aliqd: ipm nõ põt depēdentia eiuſdē rõnis depēdere ad aliud. ¶ Cõfirmaẗ hoc de accidēte re' pluriũ ſubtoꝝ pmoꝝ. minoꝝ pbaẗ: q2 pſonalitas creata totalr terminaret ipſa3: ⁊ illa ſtãte nõ poſſ3 ſil' eē in alia pſona creata vel īcreata. Nõ min' enĩ terminat nãm ⁊ depēdētiã eiuſdē pſonalitas q̄cũq3 pſone diue q̄3 terminareẗ in ſe: igiẗ ⁊c. ¶ Obyciẗ ɔ̃ iſta: q2 non videẗ īcõueniēs pl'es relões eiuſdē rõnis eē in eodē ſubto: ſicut ſi idē albũ pl'ib' albis ſit ſile: igiẗ ſilr in pppoſito nõ erit īcõueniēs pl'ibus depēdētys eiuſde3 rõnis idē abſolutũ depēdē ad pl'es pſonas: q̄ ſi ponanẗ depēdētie ille alterius rõnis magis hēbiẗ pp[m]. ¶ Rñ: ſicut nõ ois relõ vñ relõ eſt eadē fundamēto: l3 aliq̄ ſit talis q̄. ſ. eſt p[o] in fundamēto ad terminũ ſine q̄ īpoſ'e eſt fundamentũ eē aliq̄ mõ ſicut dictũ eſt diſ. p[o] z[i] de relõnib' creature ad deũ. Ita

q.4.⁊.5.

nec vñ relõ repugnat ſibi q̄ pl'es eiuſdē rõnis ſint in eodē: ſ3 aliq̄b' ſpãlib' relõnib' repugnat: puta depēdētys eēntialib': talis enĩ ſi eſt vna ad terminũ totalr terminãte3 nõ relinq̄t fundamētũ depēdēs depēdētia ſili ad qð-

cũq3 aliũ: q2 tũc nõ eēt depēdētia terminata. ¶ Si ſcðo B īntelligaẗ ſcðo mõ q̄ pm' terminus vniõis ſit ipſa nã in trib' p ſe ſubſiſtēs: vr̃ poſ'e q̄ vna nã aſſumaẗ a trib' q̄ſi mediãte vna eēntia exiſte in trib' ſicut vna albedo põt eē in trib' corpib' ſi vna ſupficies in qua eſt eēt in eis. ¶ Ut aũt ipſa eēntia p ſe exñs poſſet eſſe termin' prim' illius vniõis vr̃: q2 ipa nullũ eē h3 a pſona: ſ3 eſt pus nãlr q̄3 ſit in pſona ⁊ dat eē pſone: eſt enĩ nã de ſe h̄ ⁊ p ſe ſubſiſtēs: l3 nõ īcõicabilr: vr̃ aũt q̄ īcõicabilitas nõ ſit nec̃io rõ ppria terminãdi iſtã depēdētiã: ſ3 ſubſiſtētia ſingularis.

C **Ad argumēta** pn[ta]. ¶ Ad pmũ dico q̄ ſi oēs tres agerēt ſm vltimu3 po[e] ſue ad aſſumptionē illi' nãe: nõ poſſent agere ad aſſumptionē ei' a trib': q eēnt tres termini triũ aſſumptionũ: ſ3 ad aſſumptionē ei' ab aliq̄ vna q̄ termĩetur ita q̄ l3 tres agãt vna tñ terminat ea3. Et cũ q̄ris: a qua igiẗ ſumeẗ: dico q̄ ab illa ad quã tres vniũt ea3 actiue. ¶ Et ſi dicas q̄ pñt ſil' agē q̄lib3 pſona ad vniendũ eã ſibi. nego: q2 īpoſ'e eſt vt ſil' vniaẗ pl'ib': q2 īpoſ'e eſt totalr depēdē dependētia eiuſdē rõnis ad pl'es pſonas: ⁊ cũ ſit nata terminari ad vnã pſonã: ⁊ ad īcõpoſſĩa non pñt pſone ſil' agere. ¶ Ad z[m] ⁊ z[m] ſil' dico q̄ ſi vna po[a] obedientialis eſt in nã q̄ põt vniri trib': h̄ eſt cuicũq3 triũ diſiunctiz: illa vna reducta eſt ad actũ p h̄ q̄ Vbũ eã ſuſtētat. ſi aũt ſint tres po[e] ɔcedo q̄ p h̄ q̄ vna reducta eſt ad actũ non reduciẗ alia: ⁊ põt reduci illa alia: ſ3 nõ eã3 actu alteri' po[e] pp īcõpoſſibilitatē actuũ: ſicut po[a] ad albedinē nõ põt reduci ad actũ cũ nigredine: ⁊ ita nã nũc pſonata a Vbo ſi dimittereẗ ab eo poſſet aſſumi a pr̃e: ſ3 ſtãte actuali aſſumptione a Vbo: l3 ſit in po[a] aſſumptionis a pr̃e: non põt tñ reduci iſta po[a] ad actũ pp īcõpoſſibilitatē illi' act' ad iſtu3. ¶ Ad 4[m] nego aſſumptũ ð accñte ⁊ ſubtis. Ad pbõnē dico q̄ ſũt duo vbī ⁊ tñ ab vno loco circũſcribēte. Et cũ diẗ q̄ vni' loci erit vna circũſcriptio actiua: dico q̄ ſi locus ſit aliqd abſolutũ formalr: in quo fundaẗ nõ actio: ſ3 relõ illa que ſigtur p modũ actiõis vt circũſcriptio actiua: due circũſcriptiones pñt fundari in eodē abſoluto ad duo corpa circũſcripta. Si aũt locus dicat fořalr reſpectũ ad locatũ: ⁊ mãlr fundamētũ in quo fundaẗ iſte reſpect': tũc eſt vn' locus pp vnitatē mãlis: ſed due locationes formalr: ⁊ vtroq3 modo cõmultiplicaẗ circũſcriptio actiua ⁊ paſſiua. D

Ad primũ in opp[m] põt dici q̄ Anſ. loquiẗ ſi pm' termin' vniõis ſit pſona q̄ mõ nũc nã eſt aſſumpta: q2 ſic tres pſone nõ pñt eādē nãm aſſumē. ¶ Ad aliũ h̄ ɔcludit q̄ñ ſuppoſitũ īcreatũ eſt pm' ⁊ primus termin' vniõis: nõ aũt q̄ñ mediat': q2 tũc nã aſſũpta vna põt eē in mltis pp vnitatē nãe illius cui p vniẗ: nec nãe aſſũpte de ſe ⁊ īmediate ɔuenit eē in trib': ſ3 tñ p illã nã3 īfinita3 cui p vniẗ. ¶ Et ſi hic arguiẗ ſicut argr̃ ɔ̃ p[a3] opiõnē q̄ accñs exñs in pl'ib' eſt illimitatũ: ſicut ſuba exñs in pl'ib' eſt illimitata. ¶ Dici põt q̄ h̄ verꝝ eſt q̄ñ accñs dat aliquē actũ fořalē illis q̄ꝝ eſt accñs. Iſta aũt nã aſſũpta ſi p vniaẗ eēntie nullũ actũ dat pſonis: ſed tñ depēdet ad eēntiã vt ad vnũ terminũ p[m]: cui vt ſic accidit eē ī trib': ſicut mõ oēs creature depēdēt depēdētia cãti ad cã3 ad tres pſonas vt ſũt vnũ in nã: nec pp illã depēdētiã cãti ad tres pſonas poniẗ cãtũ illimitatũ: vñ nec illa rõ mltũ valz ɔ̃ p[a3] opi. ſ3 h3 ſolui ſicut h̄: l3 ſit ɔ̃ rñſionē ſibi dictã. ¶ Ad z[m] dico q̄ tũc nõ ɔueniret filio ſuſtētificare nã3 īquãtũ diſtinguiẗ a pr̃e: ſ3 īquãtũ hic de' exñs. E

Ad argumēta p p[a] opi. l3 indiuiduatio poſſet eē ſine pſonatiõe: nõ tñ ſeqẗ q̄ īdiuiduatio poſſet eē eadē ⁊ vna cũ pl'ib' pſonalitatib': tũc enĩ poſſ3 h̄ ɔcludi de pſonalitatib' creatis re' q̄ꝝ īdiuiduatio eſt pox nãlr: vñ nõ q̄cũq3 ptes pt manẽ īdiſti- F

ctum

etiã cũ diſtĩõne cuiuſcũqꝫ poſterioꝛis:mane qñ diſtĩõ po/
ſterioꝛis ꝯcludit in ꝑoꝛi aliqd ſibi repugnans ſi ſit idẽꝫ.
¶ Ad aliũ dico/ꝙ diſtĩõ relatiua tñ nõ cãet diſtĩõnẽ ab/
ſoluti fundãtꝭ relõnẽ:põt tñ cãre diſtĩõnẽ abſoluti ſequẽ/
tis nãlr relõnẽ ꝛ depẽdẽtis ab ea:ga diſtĩõ ꝑoꝛis ſuffic̃ ad
cãndũ diſtĩõnẽ poſterioꝛis.iſta aũt nã ab^{ta} aſſũpta nõ ꝑce
deret relõnes:ſꝫ ſequeret:ꝛ iõ ſm eas diſtingueret.Exẽ/
pla aũt de aĩa in diuerſis ꝑtib^{9} coꝛpis ꝛ vno coꝛpe in di/
uerſis locis:nõ ſũt ad ꝓpo^{m}:ga nõ includit ibi aliqd icõ
poſſibile aĩe infoꝛmãti vel coꝛpi locato ſicut hic icludit.

Sed cõtra

2^{m} mẽbꝛũ ſolõnis argr̃.q̃rit̃.n.ad quã
vnitatẽ eſſet aſſũptio in illo mẽbꝛo:nõ
ad vnitatẽ nãe:ga tũc eẽt eadẽ nã aſſũpta cũ aſſumẽte:
nec ad vnitatẽ ꝑſone:ga ꝑſona nõ eſt termin^{9} illi^{9} vnio/
nis ꝑ poſitiũ:ſꝫ eẽntia:igit̃ ad nullã vnitatẽ eẽt aſſũptio.
G ¶ Rñ:dico ꝙ eẽt ad vnitatẽ nõ idẽtitatis vl̃ cõpõnis
ſꝫ vnionis nãe hui^{9} ad illã:ꝛ iſta vnio eẽt ſpãlis depẽdẽ/
tia nãe ad nãꝫ filiis filiĩ q̃ nũc eſt nãe ad ꝑſonã.qñ igit̃ di/
cis ſi eẽt ad vnitatẽ nãe.igit̃ eẽt vna nã aſſumẽs ꝛ aſſũ/
pta:dico ꝙ nõ eſt ꝯcedẽdũ ꝙ ſit ad vnitatẽ nãe:ſꝫ tñ eſt
ibi vnio ad nãꝫ:vl̃ ad vnitatẽ vniõis nãe cũ nã:ga cũ dĩ
vnitas nãe:accipit̃ ibi vnitas nãe ex vi ꝯſtructõis ꝑ vni/
tate idẽtitatꝭ vl̃ cõpõnis.neutra eſt ibi.nõ ſic aũt accipit̃
vnitas cũ dĩ aliqd aſſumi in vnitate ꝑſone:ga ibi ex vi
ꝯſtructiõis accipit̃ vnitas ꝑ vnitate vnionis. ¶ Cõtra.
ſic ſeqt̃ ꝑſona eſt ꝑm^{9} termin^{9} vnionis:g̃ aſſũptũ vnit̃ in
vnitate ꝑſone:ita vr̃ ſeq ħ.nã eſt ꝑmus termin^{9} vnionis.
igit̃ aſſũptũ vnit̃ in vnitate nãe. ¶ Rñ:lꝫ ꝑ^{a} ꝯña teneat
ga idẽ ſigt̃ ꝯñs qõ añs ex vi ꝯſtructõis vnitatis cũ ly ꝑ/
ſone:tñ 2ª ꝯñtia nõ tꝫ:ga añs ſigt̃ nãꝫ eẽ terminũ vnio/
nis:ſꝫ ꝯñs ſigt̃ vnitatẽ idẽtitatis nãe ad nãm vl̃ cõpõnẽ
ex nã ꝛ nã.vñ ꝓpõ tacita in ꝑ enthimemate vera eſt hic
vꝫ.qõ vnit̃ ꝑſone vnit̃ ad vnitatẽ vl̃ i vnitate ꝑſone.ꝓpõ
aũt tacita in 2° ꝯñtia falſa eſt:hec.ſ.qõ vnit̃ nãe vnit̃ ad
vnitatẽ vl̃ in vnitate nãe:nec eſt hec difficultas realis:ſꝫ
H tñ grãmaticalis.in re eñi vnitas ꝑſone nõ cõicat̃ foĩalr
nãe aſſumpte:ſꝫ tñ vt termin^{9} depẽdẽtie:ſic nec vnitas
nãe cõicat̃ foĩalr nãe aſſũpte ſi nã eẽt termin^{9} vnionis:
neqꝫ etiã ex ꝑſona aſſumẽte ꝛ nã aſſũpta fit tertiũ cõpo
ſitũ ſic nec ex nã ꝛ nã:ſꝫ tñ modus loquẽdi eſt alius di/
cẽdo vnitatẽ nãe ꝛ vnitatẽ ꝑſone:ga in ꝑmo mõ loquẽdi
notat̃ vnitas idẽtitatis vel cõpoſitionis.in 2° non notat̃
niſi vnio ad perſonã vt ad terminũ. Qõ.III.

Circa

3^{m} argr̃ ꝙ nõ:ga aut eẽt vnus hõ/
aut plẽs.nõ vn^{9} hõ:ga nõ vna nã
tñ.nõ plẽs:ga nõ plã ſuppo^{ta}.ꝑ^{a} ꝯña ꝓbat̃
ꝑ opp^{m}:ga tres ꝑſone ſũt vn^{9} de^{9}.2ª ꝓbat̃ ꝑ
ħ ꝙ hñs plẽs ſciãs ꝑꝑ vnitatẽ ſuppo^{ti} ẽ vn^{9}
ſciens. ¶ ꝑ. Nã hꝫ nũerationẽ ꝛ vnitatẽ a ſupp^{to}:ga nã
vt abſtracta ab ididuis non nũerat̃.igit̃ ſi vnũ ſuppo^{m} ꝛ
vna nã. ¶ Cõtra.alia nã potuit aſſumi iſta nõ aſſũpta.
igr̃ ꝛ mõ põt.ꝓbõ ꝯñe:ga nec po^{a} alteri^{9} nãe eſt reducta
ad actũ ꝑ ħ ꝙ hec eſt aſſumpta:nec relõ ex pte ꝟbi aſſu
mentis hꝫ iſtã nãꝫ adeq̃tã ſibi in rõne terminati depẽdẽ
tis ad terminãs idepẽdẽs:ga cã vnũ cãtũ nõ poſſꝫ depẽ
dere totalr ad plẽs cãs totales:tñ hñ põt vna cã totalr
terminare dependentias multoꝝ cauſatoꝝ:igitur ꝛc̃.

Rñdeo

cũ aliq̃ nã poſſꝫ hr̃e depẽdẽtiã eiuſdẽ rõnis
cũ iſta ꝛ ẽt ſil̃ cũ iſta:ga nõ eſt repugnantia
A re^{a} nãꝝ.actuat̃ n.depẽdẽtia vni^{9} nãe nõ repugnat depẽ
dẽtie alteri^{9} nãe:nec eſt repugnãtia ex pte ꝟbi:ga ꝑ ħ nõ
ponent̃ i eo niſi plẽs relõnes rõnis vl̃ nulla relõ rõnis:
ſꝫ tñ ꝙ ipꝫ terminet plẽs relõnes reales ad ipꝫ.ħ aũt nõ
eſt ipoſſĩ:ſic tota trinitas termiat oẽs relõnes reales crea
turaꝝ.nulla eſt igit̃ cã ipoſſibilitatꝭ vel icõpoſſibilitatis aſſum/
ptionis alterius nãe etiã iſta natura manente vnita.

Ad primũ

arg^{m} dĩ ꝙ nec eẽt vnus hõ nec plures. Ric. de me
¶ Sꝫ ꝯ. vnũ ꝛ mlta ſunt oppoſita ime dia villa lib.
diate diuidẽtia ens.igit̃ a ſili circa ħ ens qõ eſt hõ vnũꝫ 3. di.1. arti.1.
vel alteꝝ eſt imediate veꝝ.vt ſi eſt hõ neceẽ eſt ꝙ ſit vn^{9} q.5.
hõ vl̃ plures aliter non eẽt hõ.ꝓbat̃ ẽt hoc per vnũ ꝛ nõ
vnũ.q̃ circa qõcũqꝫ includũt ꝯdictionẽ.ꝛ nõ vnũ in ente
eſt mlta neĉio. ¶ Alit̃ dĩ ꝙ eẽt vn^{9} hõ ab vnitate ſuppo Tho.3.p.ſũ.
ſiti ſic vn^{9} ſciẽs:lꝫ ſciret plures ſciãs. ¶ Sꝫ ꝯ ħ eſt:q2 tũc q.3.ar.7.in
ꝑꝑ pluriſicationẽ ſuppoſitoꝝ dẽret pluriſicari tale ꝯcre/ ſolu.2.argu
tũ ꝛ nã.ꝛ ita plures ꝑſone diue eẽnt plures dij. ¶ Jõ di/ menti.
co 3° mõ ſicut dictũ eſt di.12.ꝑmi li.ꝙ pr̃ ꝛ fili^{9} ſunt vnus
ſpirator:nõ tñ vnus ſpirãs:ſed duo ſpirantes:quere ibi.
¶ Cõtra.ſicut eẽ hoiem eſt eſſe perſonã: ergo eẽ plures
hoies eſt eẽ plures ꝑſonas. Reſpõſionẽꝫ quere in.12.di.
pꝛimi in illa diffi.grãmaticali de ly ſpirans ꝛ ſpiratoꝛ.
¶ Ad aliud dico.ꝙ ſicut ſingularitas ꝑcedit rõnẽ ſuppo/
ſiti:ita ꝑt plãlitas nãꝝ ſtare in eodẽ ſuppoſito.Qõ.IIII.

Circa

4^{m} argr̃ ꝙ ſic.q2 maioꝛ eſt ꝓpoꝛ/
tio filii^{9} nãe create ad ſuppo^{m} crea
tũ q̃ꝫ ad ſupp^{m} icreatũ.tñ q2 ħ vtrũqꝫ finitũ.
ibi alteꝝ iſi^{m} alteꝝ finitũ:tñ q2 ħ ꝑſo^{a} ab^{a}:ꝛ
ita ſilis ſili ꝑſo^{e} q̃ nata eẽt eẽ hui^{9} nãe ꝑſona
diua eſt relatiua.igit̃ ſi ꝑſo^{a} relatiua ꝑt ſuſtẽtare aliã nãꝫ
q̃ꝫ ſuã vl̃ mltas nãs creatas.ita mlto magꝭ ħ. ¶ ꝑ.Oẽꝫ
ꝑfcõnẽ limitatã ꝑt de^{9} dare creature q̃ nõ repugnat ſibi:
ſꝫ ſupp^{m} vni^{9} nãe poſſe ſuſtẽtare aliã nãꝫ creatã nõ ponit
iſinitatẽ i eo.igr̃ nec repugnãtiã.mioꝛ ꝓbat̃:q2 illõ ſuppo
ſitũ ꝛ illa nã ſunt finita.ꝛ finitũ additũ finito nõ fac̃ iſini/
tũ. ¶ ꝑ.Supi^{9} ꝯtinet iferi^{9} in nã finita.igit̃ ꝑfectio ſupio
ris ꝯtinet ꝑfectionẽ nãe iferioꝛis.igit̃ ꝑt ſupplẽ vicẽ ſup/
poſiti iferioꝝ. ¶ Cõtra.nã creata ꝛ ſuppoſitũ creatũ ſũt
adeq̃te ꝓpoꝛtionabilia.igit̃ neutrũ excedit alteꝝ.igit̃ ſic
nã nõ põt eſſe eadẽ pluriũ ſuppoſitoꝝ: ſic nec ecõuerſo.

Rñdeo.

ſuſtẽtare nãm põt accipi duplr̃ effectiue ꝛ
foĩalr ſiue terminatiue. ꝑ mõ trinitas ſuſtẽ/ A
tificat nãꝫ humanã in chꝛo.i.fac̃ eã ſuſtẽtificatã.2° mõ ſo
lũ ꝟbũ ſuſtẽtificat vnionẽ nãe create ad ipm.ꝑ mõ dico:
ꝙ ſuppoſitũ creatũ nõ põt ſuſtẽtificare aliq̃ꝫ aliã nãm a
ſua.q2 nã alia ad talẽ vnionẽ cũ ipſo nõ eſt in po^{a} niſi tñ
obediẽtiali:q2 alr̃ eẽt violẽter ſub ꝓpo ſuppoſito ſic gra/
ue ſurſuꝫ.po^{a} obediẽtial̃ in creatura reſpicit efficiẽtiaꝫ ꝑ^{a}
efficiẽtis nõ aliã po^{am} actiuã. ¶ 2° mõ dĩ ꝙ nõ põt ſuſtẽ Varro lib.3.
tificare:q2 nõ eſt illimitatũ ſupp^{m}.ꝛ iõ nõ ꝯtinet in ſe ꝑ/ di.1.q.2.
fectionẽ alteri^{9} ſuppoſiti creati.ꝯtinere eniꝫ eminẽter to/
tam perfectionẽ ſuppoſiti creati:nõ ꝯuenit niſi iſinito: q2
lꝫ ſinitũ vnũ ſit eminẽtius altero:nõ tñ vnũ ꝯtinet totam
perfectionẽ alteri^{9}:q2 entia oꝛdiata eẽntialr tñ diſtingui
viderent̃ ꝑ negationẽ:q2 inferius deficeret a ſuperioꝛi.
¶ Cõtra.terminare depẽdentiam cãti ad cãm eſt maio/
ris ꝑfectionis q̃ꝫ iſta que cõuenit deo/ꝛ illa poteſt ſine il/
limitatione eius competere creature vt ſbe re^{a} accñtis.
¶ Sꝫ iſta rõ nõ vꝫ ꝯcludẽ:q2 ꝟbũ nõ eſt iſi^{m} ſꝫ rõnẽ ꝑ/
ſonalitatꝭ ſue ſꝫ quã ſuſtẽtat nãm aſſũptã.igit̃ nõ reqrit̃
illimitatio vl̃ iſinitas in illo ſuppoſito qõ ſic ſuſtẽtificat
aſſũptũ ꝑꝫ:q2 tũc aliq̃ ꝑfectio iſinita foĩalr deẽẽt pr̃i q̃ ẽ
in filio. ¶ Alia rõ appõit̃ ꝙ ſol^{9} de^{9} ꝑt illabi creatur̃ illa/
pſu gñali.g̃ ꝛ iſto illapſu ſpãli. ¶ Sꝫ iſta rõ nõ cõcludit:
q2 illapſus gñal̃ iclũdit in ſe ꝑmitatẽ cãe efficiẽtꝭ in illabẽ
te:nõ ſic aũt iſta ſuſtẽtatio nãe a ſupp^{to}.pꝫ in exẽ^{o} cui ẽ ħ
ſuſtẽtatio maxĩe ſilis accñtis.vꝫ.a ſubõ:q2 ꝛ ſi ſubm ſu/
ſtẽtet ꝓpꝛiũ accidẽs:nõ tñ hꝫ ꝑmitatẽ efficiẽtie re^{a} eius:
nec aliquã cauſalitatẽ ingrãtam ꝑciſe ſuſtẽtificat illud.

Poteſt ergo

dici ꝙ vel due nãe create nõ ſunt
vnibiles in eodẽ ſuppoſito niſi al/

tera ſit actus: et altera po^a: et tūc nō remanet vtraqʒ nā in ſe icōfuſa cū reliq̄: qd̄ tñ ptinet ad iſtā vniōnē. ſ. q̄ natura pprij ſuppoſiti aſſumētis ita remaneat in ſe nō ꝯfuſa alteri: ſic ſi nāe extranee nō eēt vnita. Uel dici pōt q̄ oppʒ
B q̄ ſuppoſitū cui ſit iſta vnio ſit ſimplr̄ idepēdēs: q2 iſta depēdētia nō terminat̄ ad vnū ſuppoſitū mediāte altero: nō eſt enī ordo eſſentialis in iſta depēdētia q̄lis eſt in ordine cāti ad cām. Uel pōt dici 3° mō q̄ oēs nāe ſubales create directe de pdicto ſube ſūt ſimplr̄ icōpoſſes i eodē ſuppoſito: ita q̄ altera iſtaꝝ ſit nālis illi ſuppoſito: q2 tūc p ſe ꝯueniret illi: et p ꝯñs nec p ſe nec p accñs ei poterit reliqua ineſſe: nō ſic aūt ſunt icōpoſſes due nāe create ſi cōparent̄ ad ſuppoſitū diuinū, cui ambe ſūt accñtales et aduētitie: q2 neutra cōuenit ei p ſe. ¶ Sed p^m iſtoꝝ. ſ. q̄ nulle due nāe pñt vniri in tertio difficile eſt pbare. 2^m etiā. ſ. q̄ terminās depēdētiā iſtā oporteat eſſe idepēdēs nō videt̄ veꝝ: q2 depēdentiā aliquā terminat aliqd: vt ſubm depēdētiā accñtis: qd̄ tñ nō eſt oīno idepēdens. 3^m nō videt̄ pbabile: q2 ſi ſit formalis repugnātia naturaꝝ creatarū ʒ in eodē ſuppoſito: ita nō videt̄ poſſe eidē competere ſil' p accñs: ſicut nec ſil' per ſe. ſic enī nō pōt idē p ſe eē albū et p ſe nigrū: ita nec per accñs albū: et p accñs nigrū. Sicut enī nullus idē color pōt eſſe albedo et nigredo ſimul: ſic nec idē corpus pōt eē albū et nigrū ſimul: q2
C que formalr̄ ex ſe eſſe ſimul repugnāt: in quolibet repugnabunt ſimul eſſe. ſi igitur nulla inueniat̄ ratio ipoſſibilitatis quare ſuppoſitū creatū nō poſſit ſuſtētare naturā ſibi extraneā: deo tñ efficiente illaʒ dependentiā in natura ſic vnita et ſuſtētata et in ſuppoſito alterius nature: nō videt̄ ponendū hoc eſſe impoſſibile abſqʒ omni rōne.

Si teneatur pars negatiua. ¶ Ad p^m arg^m dico q̄ pportio ꝯuenietie nō reqrit̄ ad iſtam vniōnē: ſed pportio nāe dependentis et ſuppoſiti indepēdentis: qualis forte nō eſt in nā creata ad ſuppoſitū creatū alterius nāe: ſed ſolū ad ſuppoſitū icreatum. ¶ Et ad
D ꝯfirmationē illā de abſoluto: dico q̄ abſolutio non facit ſuſtētificationē: ſed tñ q̄ ipſa pſona ſit indepēdens non nata eē actus vel po^a re^a alterius vnibilis. ¶ Ad aliud dico q̄ etſi vtrūqʒ oppoſitoꝝ ſit limitatū: tñ non pñt ſil' ambo eē in eodē: q2 lʒ hoc nō ꝯcludat in eis formalr̄ illimitationē: ponit tñ icōpoſſibilitatē: ita in pp̄oſito vna nā exiſtente in ſuppoſito p ſe repugnat alij eē in eodē p accñs p p icōpoſſibilitatē eaꝝ in eodē. ¶ Ad 3^m dico, q̄ non omne ſuperius cōtinet totā perfectionē inferioris.

Si tamen teneat̄ alia ps. ¶ Ad arg^m in oppoſitū pōt dici, q̄ non eſt ibi ita p̄ciſa pportio quin ſuppoſitū creatū poſſit terminare depēdentiā alterius nature: nō tñ nā pōt ſimul depēdere ad plura ſuppoſita terminātia: q2 vlr̄ in depēdētijs cāe et cāti: lʒ vna cauſa poſſit terminare depēdentias pluriū cauſatoꝝ: nō
E tñ plures cauſe in eodē genere et ordine cauſe pñt terminare dependentiaʒ vnius cauſati: q2 pluralitas priorum arguit pluralitatē poſterioꝝ nō econuerſo. Qō. V.

Circa qntū qd̄ p̄ſupponit poſſibilitatem icarnatōis et q̄rit de facto. ſ. de termino formali icarnationis. Utrū. ſ. formalis rō terminādi vniōnē nāe humane ad v̄bum ſit pprietas eius relatiua: Arguit̄ q̄ nō 2^r. Primo q̄ nulla pprietas pſonalis: ſʒ eēntia terminat: q2 per illā rōnē ꝯuenit v̄bo terminare vniōnē p quā ꝯuenit ſibi ꝯtinere pfectionē ſuppoſiti creati: et p quā nā creata eſt in po^a obediētiali ad v̄bū. Iſte enī aſſignant̄ eſſe rōnes poſſibilitatis icarnationis ex pte aſſumētis et nāe aſſumpte: ſed iſta ꝯueniūt v̄bo p eēntiā nō p aliquā rōnē pſonalē que nō eſt formalr̄ ifinita: et iō nō ꝯtinet foialr̄ pfectionē ois ſuppoſiti. Similr̄ po^a obediētialis in creatura reſpicit oīpotētiā faciētis: que nō eſt pprietas pſonalis ſʒ eēntialis. ¶ P̄. Aſſumēs cōicat eē nāe aſſumpte: ſʒ eē in diuinis eſt eēntiale: igit̄ aliqd̄ eēntiale qd̄ p̄ciſe eſt rō eēndi eſt v̄bo rō terminādi. ¶ P̄. Et nō ppetas v̄bi relatiua: q2 eo v̄bū terminat formalr̄ vniōnē (ſi pſona eſt p̄mus terminꝰ vniōnis) quo v̄bū formalr̄ eſt hec pſona: ſed nō pprietate relatiua eſt hec pſona. pbo p illas rōnes que adducte ſunt diſ. 26^a p^i lib. p illa opi. q̄re ibi. ¶ Cōtra. Perſona vna aſſumit et nō alia: igit̄ p illō quo eſt hec pſona diſtincta et determinata: ſed hoc tñ eſt pprietas relatiua ſm Anſel. de pceſſione. ſ. ſ. vbi volēs oſidere. ſ. ſ. eſſe de filio arguit p diuiſionē: aut enī. ſ. ſ. eſt de pr̄e: q2 de hoc: vel eʒ. ſ. vel eſt de pr̄e rōne eēntie q̄ eſt deꝰ: vl' rōne relōnis: qua eſt pr̄. ſi iſta eſt diuiſio imediata hʒ ppoſitū: q2 nihil hʒ in pſona diua niſi pprietas ſuppoſiti et cōis eſſentia. ſi diuiſio eſt mediata: tūc ad deſtructionē vniꝰ mēbri iferēdo aliō facit fallaciā ꝯñtis. ¶ Si dicat̄ q̄ ſic p vnū mēbrū. ſ. per hoc qd̄ eſt eſſe de vno deo intelligit̄ aliquid cōe tribus pſonis: puta vim ſpiratiuā que fuit pprietas ignota i toto tpe ſuo ſic cōiter exponūt eū doctores: ita p aliō. ſ. p relōnē itelligit ipſe id qd̄ ē ppriū pſone pr̄is ſiue ſit relatiuū ſiue abſolutū: et ita ſi ponat̄ ppetas abſoluta nō itelligit̄ p illud mēbrū de eēntia pr̄is ſpūſcti ſpirari de abſoluto pprio pr̄is: ſi q̄ ſit: ſic nec de pprietate pr̄is. ¶ Cōtra Aug. 7. tri. c. 9. ſub eſſentia ponit qcqd eſt ad ſe ſiue ſit eēntiale cōe tribꝰ: ſiue pſonale. pʒ enī ibi q̄ eodē mō dr̄ aliqd pſona et deꝰ: lʒ pſona accipiat̄ p p̄ma ſuba: nō aūt eo eſt deus quo pr̄ ſm eū: ſʒ alio eſt deus et pr̄: igit̄ nō itelligit̄ pſonale ſi ſit abſolutū ſub relōne pſone: ſed magis ſub ipſo cōi qd̄ eſt ad ſe. ¶ P̄. Si aliquo abſoluto ꝯſtituat̄ pſona v̄bi: g̃ rō Arrij eſt demſtratio: cū enī arguit q̄ igenitū eſſe eſt vnū: et genitū eē eſt aliud. ſi vtrūqʒ dr̄ ſʒ ſubaʒ: igit̄ pſona p̄ma eſt alia ſm ſubaʒ a ſcd̄a. ꝯclo tūc neccio ſequit̄: ſi pſona ponat̄ eē abſoluta: illa enī ꝯſtituit ſubaʒ et nō relōnē vel relatiuū: et ita illud qd̄ eſt aliō ſm iſtā ppetatē eſt aliud ſm ſubaʒ. ingenitū aūt eſt aliō ſm ppetatē: igit̄ et ſm ſubaʒ. ¶ Si dicat̄ q̄ rō Arrij eſt ſophiſtica 2^r. tñ q2 cōmutat̄ ad aliqd in qd arguēdo: ingenitū eē eſt aliud a genito: vel hoc eſt aliud iquātū igenitū: ergo eſt aliud ſm ſubaʒ: cōmutat̄ enī ad aliqd in qd: qd̄ oñdit Aug. q2 igenitū dicit formalr̄ ad aliqd: lʒ negatiue. tñ q2 ſi nō accipiat̄ ingenitū pro ipſa ppetate quā ſigñat: ſed pro illa pprietate abſoluta q̄ ſubſtemit̄: ſi ponat̄ dicat̄. a. et arguit̄. igenitū eſt aliud a genito ꝑ pſonalr̄: igit̄ eſt aliud ab eo ſm ſubaʒ. eſt iterū figura dictionis cōmutādo h̄ aliqd in qd. in p̄miſſa enī itelligit̄ ſuba p ſuba p̄ma: in ꝯñte iſert̄ p ſuba ſcd̄a ſiue pro qdditate: q2 ita itellexit Arrius. dixit enī ipſe q̄ filius dei eſt creatura pr̄is: et hʒ aliā ſubaʒ et aliā nām a pr̄e: et ibi obuiat ſibi Aug. 5° tri. c. 6. q̄ ſi eſt aliud ſm ſubaʒ nō itelligit̄ niſi de ſuba ſcd̄a, que eſt qdditas: et hoc mō tñ Aug. q̄ꝫ alij heretici ꝯ quos loquit̄ accipiūt ſubam: et ideo ex alietate ſuppoſiti, qd̄ eſt ſuba p̄ma: iferre q̄ eſt aliud ſm ſubaʒ: ſicut ipſi loquunt̄ eſt cōmutare hoc aliqd in qd. ¶ Si altero iquātū iſtoꝝ modoꝝ rñdeat̄ ad rationē Arrij q̄ ſit ſophiſtica. ¶ Cōtra. Suba p̄ma eſt maxīe ſuba: igit̄ ſi pſona conſtituat̄ p abſolutū: per illud erit maxīe ſuba: et ita ſi ſm hoc ſit aliud: erit maxime aliud ſm ſubam. ¶ P̄. Ad iſtā cōcluſionē ſunt alique rōnes tacte diſtin. 26^a p̄mi lib. pro parte iſta: q̄ relationes conſtituunt perſonas.

In iſta qōne ſunt duo articuli. p̄mꝰ que ſit ppetas ꝯſtituens pſonā. ſcd̄s an iſta ſit rō terminādi iſtā vniōnē. ¶ De p̄ tactū eſt in p̄ li. di. p̄dicta. ¶ Circa ad aliū articulū principalē qō. ſ. de rōne for

Modus vr. vbi ſupra.

S3 que pcedunt ex quadruplici via. Cap. 13.

A. l. qcqd ē.

A. l. 4° et 6°

Ubi ſupra. c. 4° in fine.

Uide 5° trini. c. 3. 5. et 6.

5° de tri. c. 6.

A. l. 2^a. A.

Ponit̄ hꝰ articulus pluꝫ in aliqbus originalibus. Uar. lib. 3. di. 1. q. 1. et 2.

Ex ipede huiuſmodi.q.

A

mali terminādi iſtā vnionē qui diceret iſtā eſſe pp pꝫinē
tiā pfectionis realitatis ſuppoſiti creati in ipſo aſſumēte
ꝛ pp potētiā obediētialē in nā aſſumpta:hec dicē ꝙ eēn
tia eſſet ꝑpria rō terminandi iſtā vnionē:ſic argutū fuit
diſ.iſta.q.j.ſed illud ſuppoſitū videſ eſſe falſum:qꝛ iſta
dependētia eſt alterius rōnis ab oī depēdētia cauſati ad
cām.cōtinētia aūt virtualis que eſt in termino:ꝛ po° obe
diētialis independente vel ꝯtento ptinet ad depēdentiā
cauſati ad cāz:vn̄ pp iſtas rōnes nō poſui in pͥ.q.ꝯbuꝫ
poſſe terminare illā dependētiā:ſed pp ſubſiſtētiā inde-
pēdētē.℄ Dico ḡ ꝙ eſſentia nō eſt formalis rō terminā
di iſtaꝫ vnionē:ſꝫ ꝓprietas pſonalis:qḋ ꝓbo ſic. In quo-
cūqꝫ ſuppoſito eſt rō formalis terminādi iſtā vnionem/
ipſum terminat cāꝫ:pꝫ in quo eſt eſſentia diuina nō termi
nat eā.igiſ ꝛc. pbatio maioris.ſuppoſitū nō terminat:ni-
ſi qꝛ hꝫ rōnē formalē terminādi:ſicut nō creat niſi qꝛ cō
uenit ei formalr̄ rō creādi:ꝛ pp hoc in quocūqꝫ eſt ratio
formalis creādi ꝓxima creat:vn̄ neċe eſt tres pſonas ſil
creare.℄ Diceſ forte ꝙ ꝓprietas eſt rō terminādi vt ſi-
ne qua nō.℄ Cōtra hoc. In q̇cūqꝫ eſt formalis rō agen-

B

di ꝛ ṗus nā ꝙ̄ actio eius ſit elicita actu vel termin° ꝓdu-
cius:illḋ eſt ei rō ꝛ pͥn̄ agēdi.ſi aūt poſterius hꝫ:nō agit
illo formalr̄:ſil'r nec ſi ſimul nā cū termino hēaſ:qꝛ tunc
ſilꝰ gnaret ſe.| ℄ Et itelligiſ ꝙ ſic rō formalis formalr̄
terminat/ſic ſuppoſitū ſuppoſitiue:ſi actu/actu:ſi aptitu-
dine/aptitudine:ſi potētia/potētia/ſic itelligiſ ꝫ.| Sicut

diſ.12.ꝛ alibi

frequēter declarū eſt in pͦ lib.quā pr̄ ꝛ ſilꝰ ſpirent.ſ.ſ.qꝛ

l.diſt.2.q.l.

hn̄t vim ſpiratiuā ꝛ vterqꝫ ṗus origine ꝙ̄.ſ.ſ.ſpireſ:ꝛ pp
hoc etiā tres pſone creāt:ita ꝙ potētia creādi eſt cuilibet
rō creādi:qꝛ qlibet hꝫ eā ṗus naturalr̄ ꝙ̄ creatura ꝓdu-
caſ:igiſ a ſil':illud qḋ eſt rō terminandi iſtā vnionē erit
hn̄ti ṗus rō terminādi:ꝛ eſt preciſa.ṗus eni qꝛ terminus
vnionis:ꝛ maxie iſtius que eſt depēdētia nō eſt ſil' nā cū
vnione:imo nec cū fundamēto.ſi ṗus naturalr̄ habeatur
ꝙ̄ ipſa vnio termineſ:ſed certū eſt ꝙ ipſa nā habeſ a tri
bus nālr̄ ṗus ꝙ̄ iſta vnio facta ſit:igiſ ꝛc.℄ Aliter pōt
rn̄deri ad rōnē ꝙ tres pſone alio ꝛ alio mō hn̄t eēntiā:ꝛ
ꝓpter iſtū aliū modū habēdi eaꝫ vna pōt terminare ita
ꝙ eēntia ſit ſibi ratio terminādi ꝛ nō alijs.℄ Cōtra hoc
dupl'r ꝑt argui.ꝓ ſic. Quia ſi iſta vnio ſit realis hꝫ termi-
nū realē ꝛ ſub rōne reali:igiſ relō rōnis nō eſt foālis rō
terminādi vnionē.iſte aūt modus hn̄di eēntiā eſt tm̄ re-
latio rōnis in ipſa eēntia:qꝛ alr̄ eēntia realr̄ referreſ ad
ſe vel ad pſonā:igiſ eēntia vt ſic habita non eſt formalis
rō terminādi eā:ita ꝙ ſic hn̄ ſit ꝓxima rō terminādi eā.
℄ Scḋo qꝛ nō ē diſtictio in mō hn̄di eēntiā niſi ptinēs
ad originē:ſꝫ pp iſtā nō terminat vnionē vna pſona ꝛ nō
alia:qꝛ iſta diſtictio eēt eadē ſi pr̄ fuiſſet icarnat° ꝛ nō ſi-
lius:ꝛ tn̄ tūc nō terminaſſet ſilꝰ ſicut mō:igiſ ꝓpter illā
diſtinctionē que neceſſaria eſt nō eſt eſſentia ratio termi-
nādi vni ꝛ nō alijs:qḋ terminare eſt contingens.

Ad argumēta. ℄ Ad pͥm̄ pꝫ ꝙ illa maior eſt falſa:nec ille ſunt rōnes ad ꝓ-
bandū poſſibilitatē icarnationis.℄ Ad aliḋ dico ꝙ cōi-

C

care ſic eſſe nō eſt idē qḋ eē diuinū iſiāmare formalr̄ na-
turā humanā:nec etiā effectiue cōicare:ꝙ.ſ.perſona aſſu-
mens effectiue det aliqḋ eſſe nāe aſſumpte ex hͦ ꝙ aſſu-
mēs eſt:ſꝫ iſtud cōicare eſt terminare depēdētiaꝫ exiſtē
actualis nāe aſſumpte:ꝛ hͦ nō eſt ꝙ exiſtia realis nāe aſ-
ſumētis ſit rō terminādi ſed ſubſiſtētia.i.icōicabilis exi-
ſtentia.℄ Ad formā tūc ꝯcedo ꝙ cōicat eē hͦ eſt exiſtia

Ad.l.nō eſt iſtabilis vt eētiꝰ
eſt vna ꝛc.

ſua icōicabil' vt exiſtia icōicabilis ꝛ nō ex alio:puta ex nā
eſt rō terminādi depēdētiā nāe aſſūpte.℄ Ad aliḋ ꝯce-
do maiorē:ꝛ minor negeſ ſꝫ cōeꝫ opi.tenēda pſonas eē
relatiuas.Et ad ꝓbationes illas dictū eſt diſ.26° pͥ libri.

℄ Et qꝛ in homine tota humana natura vitio
corrupta erat ꝛc. Diſt.II.

Hic ſequitur lōga lra i aliquibꝰ origine libris: ſed nō neceſſaria.

Circa diſtinctionē 2ᵃᵐ. In qua magiſter agit de mō aſſumendi nām ꝗrunſ
tria.℄ Primo vtrū nāꝫ humanaꝫ vniri deo
hypoſtatice:ꝛ tn̄ nō frui icludat ꝯdictionē:

Ad.l.aliquā.

℄ Secundo vtrū fuerit ibi aliqḋ mediū
cōgruitatis.ꝛ vt includaꝫ vtrūqꝫ mediū.ſ.
intrinſecū vt aīam ꝛ extrinſecū vt grām:ꝙro vtrū ꝯbuꝫ
ꝑ ꝛ imediate aſſumpſerit totā nām humanaꝫ.℄ Tertio
vtrū icarnationē ꝑceſſerit corporis origanicatio. Qō.I.

Circa primū arguiſ ꝙ ſic.qꝛ aut illa nā nata eſt frui aut
nō.ṗmo mō nō pōt nō frui.ꝓbatio.tū qꝛ illa
vnio maior eſt iſta vniōe q̄ eſt p habitū glīe:

A

qꝛ ſm Aug.13.de tri.c.19. In rebꝰ p tp̄s ortis
illa ſumma grā ꝛc.℄ Sꝫ ꝯdictio eſt nāꝫ vnitā p habituꝫ
glīe nō frui:ḡ multo magis de iſta.℄ Cōfirmaſ p Aug.
13.de tri.c.9.vbi arguit p locū a minori.ſi ſilꝰ dei nālis fa
ctꝰ eſt ſilꝰ hoīs.igiſ magis credibile eſt ꝙ ſilꝰ hoīs nālis
ſit grā ſilꝰ dei.ſi aūt ꝯñia tenet vl'r a minori.igiſ in chri-
ſto poſito aīte neċio poniſ ꝯñs.ꝛ p ꝯñs ꝙ neċio fruaſ.
tū qꝛ ſi talis nā nō neċio frueref poſſet peccare:ꝛ ita deꝰ
dicereſ peccare ꝛ dānari p ꝯñs.℄ Cōfirmaſ iſta ꝓba-
tio p Anſ.2.cur deus hō.c.12.Si pmus hō erat peccabi-
lis:qꝛ nō erat deus.igiſ ex iſta vniōe ſcḋs hō ex qua erat
deus erat ipeccabilis:ſꝫ non erat ipeccabilis niſi qꝛ btūs.
igiſ ꝛc.℄ Scḋm mēbrū diuiſiōis icludit ꝯdictionē.ſ.ꝙ
aliq̄ nā nō nata frui poſſit ei vniri hypoſtatice. tū qꝛ tūc
nā nā pſonabilis pſonareſ. Natura eniꝫ q̄ vnitur pſone
in vnitate ſuppoſiti pſonaſ nā nō nata frui nō eſt pſona-
bilis.tum 2°:qꝛ tūc eēt cōicatio idiomatū. ꝛ ſic deus dice
reſ eſſe lapis vel ignis:imo videſ eſſe perfectior cōmu-
nicatio idiomatuꝫ tūc ꝙ̄ mō:cū quelibet pars lapidis ſit
lapis ꝛ quicqd eſt dei eſt deus:nō ita eſt de hoīe. igiſ ꝛc.
℄ Contra in triduo immediate vniebatur caro verbo:
ꝛ tamen nō fruebaſ:quicqd aūt verbū potuit cōſeruare
ſibi vnitum immediate:potuit immediate aſſumere.

In iſta qōne ſunt duo articuli.ṗmus de nā nata frui in iſta poſſet nō frui:ꝛ ſcḋs an
nā nō nata frui poſſit aſſumi. Et diciſ ad vtrūqꝫ ꝙ non.
℄ Rō ad pͥm̄ arm̄ poniſ talis fruitio cōpleſ in hoc ꝙ ob-

Den.quo.6. q.6.

iectū fruibile pn̄s imutat intellm̄ ad actū vidēdi:ꝛ p hoc
erit pn̄s volūtati alliciens illā vt neċio fruatur ſine pn̄te.
℄ Sꝫ p iſtā vnionē eſt neċio iſta imutatio intell's.igiſ ꝛ
ipſa fruitio volūtatis eſt neċio ꝯñs iſtā imutationē.ꝓba-
tio minoris.Si oculus poſſet videre lucē iexiſtētē ſibi ad
pn̄tiā lucis in ſe neċio ſeq̄reſ ꝙ ipſa eēt pn̄s vt imutans

vide vna.q. preſens.

oculū ad vidēdū. Intell's aūt pōt videre aliqd pn̄s in ſe.
igiſ cū p vnionē iſtā lux icreata ſit pn̄s intellūi in ſe erit
neċio pn̄s vt imutās itellm̄ ad itelligēdū.℄ Cōfirmaſ
per Aug.vbi.ſ.vbi arguit per locum a minori de duplici
vnione.℄ P. Poᵉ fundanſ in eēntia aīe nō econuerſo.
igiſ eēntialior eſt ordo:ꝛ illud qḋ eſt in eēntia redundet
in poᵃˢ ꝙ̄ ecōuerſo.ſꝫ btitudo nō pōt eſſe in potētus niſi
neċio redūdet in eēntiā.igiſ nō pōt eē in eēntia niſi redū
det in poᵃˢ.ſꝫ per iſtū illapſuꝫ ſpālē eēntia aīe btificatur
quātū eſt btificabilis:qꝛ ſit vnū aliqd cum deo. igitur ꝛc.
℄ Cōfirmaſ.qꝛ btitudo ṗus eſt in eēntia ꝙ̄ in potētijs.
Eſt enim prius in ſupremo nāe btificabilis: eēntia autē
magis hꝫ rōnē ſupremi reſpectu potentiarū ꝙ̄ ecōuer-
ſo.ſꝫ in eſſentia nō pōt poni btitudo niſi qdam illapſus
ſpālis obiecti fruibilis:iſte autē illapſus qui eſt in vnio-

M.l. potētia p° rō declaꝛ ſic. Dic° ꝛc.

ne eſt ſuppremus: ꝛ ideo ꝑ hūc nā ſūme eleuaꝛ. ¶ Mo
dus declarādi p̄mā rōnē eſt talis: qꝛ habitus ītellectualis
aliq̄ñ eſt neceſſarius vt repſitet obm ſic in angelis: aliq̄ñ
aūtē eſt facilitās ipſaȝ potētiā: vt facilius poſſit in ipſum
ſic in nobis. habitus aūt glīe nō ponit̄ in iſta vnione ꝑꝑ p̄ᵐ
qꝛ ꝑ nihil formal'r īformās nāȝ eſt de⁹ ſibi p̄ns vt obm
fruibile: ſed tñ ſe repſitat volūtarie po° potēti frui ime
diate vt obm fruibile: ḡ habitus ille regrit̄ ꝑꝑ facilitatē: vl̄

M.l. Igit̄ ſi habitus ille reqrit̄: requiritur ꝓpter ꝛc.

ꝑꝑ aliquā eleuationē potētie vt ipa poſſit facil'r imutari
a tali obto: ēt ſine tali habitu ab^{re} pōt a tali obto imutari: qꝛ
po° nāe aſſūpte eſt ſūme īclinata ꝛ eleuata ꝛ ꝓportiona
ta obto fruibili. nā huiꝰ po° nāe aſſumpte ꝑ vnionē eleua
ta eſt ad eē ſupnāle: iō ipſa po° eſt ſufficienter eleuata ad
opationē ſupnālē: ſupplet igit̄ iſta vnio ad verbū quātū
ad fruitionē qcqd habitus glorie poſſet facere in alijs.

A **Contra** iſtā opīonē. ꝛ ꝑ ꝯ ꝯnē in ſe arguo ſic. Prius
ex rōne p̄oris pōt eē ſine poſteriori abſqꝫ
ꝯdictione: ꝛ ħ qñ nulla eſt necīa ꝯnexio eoꝝ. aliter nō ſal

Tex. cō. 16.

uareꝛ p̄oritas vnius ad aliud/pꝫ ex diffōne eius 5° meta.
ſed nā ꝑſonabilis p̄us naturalr ꝑſonaꝛ q̄ȝ opeꝛ: ꝛ hoc qñ
ꝑſonaꝛ in ſe: qꝛ opatio eſt ſuppoſiti ꝑexītis ꝛ in nā itelle
ctuali eſt ꝑſone: igit̄ qñ ꝑſonaꝛ in alio p̄us naturalr ꝑſo
naꝛ in eo q̄ȝ opeꝛ. Iſta ꝯñtia vltia ꝓbaꝛ: qꝛ nā in eodem
īſtāti nāe in quo ꝑſonareꝛ in ſe ſi ſibi dimittereꝛ/in eodē
ꝑſonaꝛ in ꝑſona aſſumēte: ḡ nō eſt ꝯdictio nāȝ iſtā ꝑſona
ri in ꝑſona diuina: ꝛ tñ nō opari in fruēdo. ¶ P̄. Rōnē po
ſitionis duco ad opp^m: ꝓ qꝛ nā nulla necīo fruit̄ iſto obto
niſi que necīo imutaꝛ ab eo vt p̄ꝫte: ſed iſta aīa nō necīo
imutaꝛ ab eo: tūȝ qꝛ nec ad actū itelligēdi: qꝛ obm iſtud
nō necīo imutat aliquē itell'm niſi diuinū. nihil enī ex̄ cau
ſat niſi volūtarie ꝛ ꝯtingēter. tūȝ qꝛ nec ad actū fruendi:
qꝛ volūtas ex puris nālib⁹ nō necīo fruit̄ fine: ſic oñſuȝ
eſt diſ. p^a p^l. igit̄ ipſa nō necīo frueꝛ fine: niſi aliqd addaꝛ

q. 4.

ſue nāe ꝑ qō ſit neceſſitas ad fruēdū: ſed nihil hic ponit̄
ſupadditū formalr in volūtate ꝑ iſtā vnionē: ſed tñ po
nit̄ q̄dā depēdētia ad v̄bū: igit̄ ꝛc. ¶ P̄. Iꝙ hic negatur

M.l. ꝙ negāt in ſolōne ꝯme q̄nis.

neceſſitas habitus iprobaꝛ: qꝛ ſic tactū eſt diſ. 17^a p^l. po
tiſſima rō ponēdi charitatē creatā eſt vt actus diligendi
deū ſit in p̄tāte volūtatis. nullū enī agens hꝫ in p̄tāte ſua

B

actū niſi in p̄tāte eiꝰ ſit totū illō qō necīo requirit̄ ex p̄te
eiꝰ ad talē actū. volūtas aūt creata ex puris nālib⁹ nō hꝫ
in p̄tāte ſua actū diligēdi bonū icreatū meritorie vt acꝰ
eiꝰ ſit acceptus deo: ꝛ ideo necē eſt ipſaȝ hēe illud aliō qō
regrit̄ ad agēdū vt poſſit deū ꝑ illud meritorie diligere.
fruitio aūt multo magis excedit nām volūtatis humane
q̄ȝ actus meritorius: qꝛ fruitio eſt actus vl̄ foꝛa ſupnālis
magis q̄ȝ actus meritoriꝰ: igit̄ fruitio nō erit in p̄tāte vo
luntatis humane niſi ipa hēat aliquā formā ſupnālē qua
poſſit vti ad iſtū actum eliciēdum. volūtas aūt humana
aſſumpta a v̄bo eſt volūtas nāe humane vniuoce cū no
ſtra: igit̄ ipſa nō pōt frui ſine charitate. ¶ Et ſi obyciaꝛ
ꝙ qcqd deꝰ pōt ꝑ cāȝ efficiētē mediā pōt ꝑ ſe. habitus autē
iſte ḡ ponit̄ reſpectu fruitionis tñ eſt cā efficiēs: qꝛ nul
la alia cā/pꝫ diſcurrēdo ꝑ cās: igit̄ deꝰ pōt ꝑ ſe ſine qua
cūqꝫ alia cā media cāre fruitionē in aīa. ¶ Cōcedo ꝯneȝ
ſic diceꝛ di. 13ª huius. ſ. ꝙ fruitio pōt imediate cāri a deo

q. 4.

in aīa: ſꝫ tūc reſpectu fruitionis volūtas non hꝫ rōnē cāe
actiue: qꝛ nō hꝫ ex ſe q̄ agat: ꝛ ita non diceret̄ illa aīa frui
formal'r eliciti̇ue: ſic alie aīe diūr frui qō videt̄ icōueniēs.

M.l. ſoluerēt

¶ Silr iſtud dictū nō arguit neqꝫ euitaret neceſſitateȝ
fruitionis: qꝛ ſꝫ hoc volūtas ſe hēet tñ paſſiue reſpectu
fruitionis: ꝛ ħ ex po° ꝯdictionis ad ipſaȝ. neceſſitas autē
nō accipit̄ ex p̄te illius qō eſt in po° ꝯdictionis ad aliqd.
ergo oporteret neceſſitatē huiꝰ fruitionis attribuere deo:
ſed ipſe nō necīo cauſat eā: ſicut nec aliquid extra ſe: igit̄.

¶ Et ſi dicas ꝙ imo qꝛ ꝓſuppoſita imutatione itell'ꝰ ne
ceſſario cāt illud vt cōcomitās. Hoc iprobatū eſt di. j. p̄. q. 4.
qꝛ cū itellectio vl̄ viſio ꝛ fruitio ſint duo abſoluta nō eſt
ꝯdictio p̄us cāri ſine poſteriori. ¶ P̄. Si cōcedereꝛ ani
mā chriſti poſſe ſic ſe hēe ad fruitioneȝ ſine habitu ſicut
aliā animā cū habitu: vꝫ oīno ſupfluūȝ in chriſto ponere
habitus infuſos: qui tñ ab oībus ponunt̄ di. 13. ꝛ. 14. qō habitus tñ.
eſt incōueniens. ¶ P̄. Ex vi vnionis ſolū v̄bū eſt p̄ſens
aīe aſſumpte. ꝛ ħ ſm eē ꝑſonale. igit̄ ſi ex tali vnione ſit
ideȝ p̄ſens in rōne obti imutātis nō plus hꝫ niſi ꝙ ex vi
vnionis ſolū v̄bū imutet itell'm creatuȝ ꝛ nō tota trini
tas: qō eſt falſum: qꝛ opa trinitatis ſunt indiuiſa in cōpa
ratione ad extra. ¶ Si dicas ꝙ eadeȝ eſt ratio videndi
tres perſonas ꝛ vnam: qꝛ qui videt vnā neceſſario videt
omnes. oſtenſum eſt di. j. p̄. ꝙ hoc nō eſt neceſſarium. q. 2.

Ad ſecundū arg^m p̄ncipaleȝ dī ꝙ nō: ꝑꝑ iſtā rō Hērī. quol. 13. q. 5.
nē: qꝛ ſicut deus ſe hꝫ ad oēm crea
turaȝ in illapſu generali quātū ad eſſe ꝛ opari: ita videt̄
ſe hēe ad hāc nām in illapſu ſpeciali: quātū ad hanc ope
rationē: ꝛ ħ eſſe. ſꝫ p̄mo mō nulli pōt illabi ad eē niſi cui
illabit̄ ad opationē ſm p̄hm 4° metheo. in fine. qꝛ vnū T. c. vlt.
quodqꝫ eſt tale cū pōt agere. cū aūt nō pōt agē non eſt tale: Idē. 2. phy.
igit̄ nō pōt illabi iſti nāe illapſu ſp̄ali quantū ad eſſe niſi 2. de aīa ꝛ p̄
poſſit ei illabi quātū ad operationē ſpecialē. opatio ſp̄a mo meta.
lis reſpiciens obiectū ſupnaturale eſt operatio videndi
ꝛ fruendi: que nullo modo cōpetunt nature non nāe frui
vt nature irrationali. igitur ꝛc.

Contra iſtud. nā intellectualis eſt aſſumptibilis: qꝛ
nō hꝫ in ſe entitatē poſitiuā repugnāteȝ de C
pēdētie iſti ſp̄ali ad verbū ſiue cōicationi eius v̄bo vt nā
cōicaꝛ ſuppoſito. qcqd aūt eſt cōicabile ſic eſt aſſumpti
bile: ꝛ qō nō hꝫ vñ repugnet ſibi talis cōicatio nō hꝫ vñ
repugnet ſibi depēdere ꝛ aſſumi a v̄bo: ſꝫ nā nō itellectua
lis nō hꝫ ꝑfectiorē rōnē ſuppoſiti q̄ȝ nā itellectualis. igit̄
ꝛ nā nō itellectualis nō hꝫ aliquā entitatē poſitiuā ꝑ quā
repugnet ſibi depēdere depēdentia illa p̄dicta. igit̄ ꝛ ipſa
ex p̄te ſui eſt aſſumptibilis: ꝛ v̄bū vꝫ ex p̄te ſua poſſe iſtā
depēdētiā terminare: cū ſit indepēdēs in rōne ſuppoſiti:
ꝛ ita pōt terminare depēdētiā hypoſtaticā. ¶ Hic dice
reꝛ ꝙ lꝫ nā lapidis poſſit depēdere hypoſtatice: nō tñ ad
ꝑſonā vt ad terminū: qꝛ ꝑſona nō terminat depēdētiam
nature niſi ꝑſonabilis. ¶ Hoc excludēdo dico: ꝙ lꝫ nāe
depēdētes ſint alteriꝰ rōnis: ꝛ ita depēdētie eaꝝ inquātū
a fundamēto p̄nt hēre diſtinctionē ſunt aliquo mō alteriꝰ D
rōnis: tñ idē terminꝰ ꝛ ſm eādē rōnē ex p̄te eius pōt eſſe
oluȝ iſtaꝝ depēdētiaꝝ. Silr ſi nā angelica aſſumeretur
ipſa eēt alteriꝰ rōnis a nā humana: ꝛ ſic eēt alia ꝛ alia de
pēdētia huiꝰ nāe ꝛ illiꝰ: ꝛ tñ vtraqꝫ poſſet depēdere ad
eūdē terminū vt ad ꝑſonā v̄bi ¶ Sꝫ diceret̄ ꝙ vtraqꝫ
eſt ꝑſonabil' lꝫ habeāt entitatē vl̄ depēdētiā alteriꝰ rōnis:
ꝛ iō vtraqꝫ pōt vniri ꝑſone: nō ſic natura nō ꝑſonabilis.
¶ Cōtra iſtud. ſi v̄bū eēt hypoſtaſis indepēdēs ꝛ nō ꝑ
ſona poſſet terminare depēdētiā nāe nō ꝑſonabilis. igit̄
cū nihil tollaꝛ ab ipſo qō ꝑ ſe faciat ad rōnem terminādi
depēdētiā alteriꝰ ꝑ hoc qō eſt ꝑſona adhuc poterit termi
nare. Nec tñ ſequit̄ ꝙ nā aſſumpta lapidis ꝑſonareꝛ: qꝛ
ꝑſonari nō tñ dicit vniri ſꝫ ſic vniri: ita ꝙ ille modus re
ſpicit fundamētuȝ vnitū: ſiue aſſumptuȝ. ſiue iſte modus
ſit itrinſecus illi vnioni ſiue aliter ſe hēat ad illā. poſſet
enī hñ poni ꝙ relatio hēet aliquē modū itrinſecū cauſatū
tñ a fundamēto: ꝙ ſi iſte modus ſupadditus: ꝑ hoc ꝙ eſt
eē ꝑſonabile: nō ſit itrinſecus relōni: tñ vt vnio ſignificaꝛ
per hoc nomē ꝑſonatio: neceſſario ꝯnotaꝛ ille modus. eſt
aūt modus iſte ꝙ fundamētū natū eēt in ſe ꝑſonari ſi nō
aſſumereꝛ ab alio. ꝛ ſi ḡ nā humana ꝛ lapidis ꝯueniāt in

rõne depẽdẽtie ad hypoſtaſi3:tñ q2 nõ cõueniũt in rõne talis modi depẽdẽtie iõ nõ pñt ambe pſonari. ¶ Aliqui tñ dicũt ꝙ hoc eſt pp diſtinctionẽ hypoſtaſis ⁊ pſone in ꝟbo qꝺ ſibi põt aliqd vniri in rõne hypoſtaſis vt lapis: ⁊ tñ nõ in rõne pſone. ¶ Cõtra. ſicut dcm̃ eſt di. 8. p̊ li. in deo nõ eſt ordo aliquaꝝ realitatũ quarũ vna ꝯbat aliaꝫ: q2 tũc nõ eẽt pfecte ſimplex. ⁊ iſta eſt rõ quare deus nõ eſt in gñe. igit̃ nõ eſt in eo aliq̃ realitas a qua ſit hypoſtaſis determinabilis a realitate a qua eſt pſona: imo nulla oĩno alia ⁊ alia eſt realitas ſm diſtictionẽ ex pte rei a qua ſit hypoſtaſis ⁊ pſona. Oĩs aũt vnio realis eſt ad terminũ realẽ ⁊ ſm ꝙ realis. nõ igit̃ põt eẽ vnio realis ad hypoſtaſim ⁊ nõ ad pſonã cũ nulla ſit ibi diſtinctio realis: ⁊ ideo nõ dico naturã illã irrationalẽ nõ perſonari ⁊ naturaꝫ noſtrã perſonari ꝑpter aliquã diſtinctionem realem hypoſtaſis ⁊ perſone in termino dependentie: ſed ꝑpter diſtinctionem realem relationũ per modos quos habent a fundamentis: vel ſaltem quos cauſant fundamenta.

Ad qõnem igit̃ q̃tũ ad p̊m arti^m concedo ꝙ non icludit ꝯdictionẽ naꝫ natam frui vniri ꝟbo hypoſtatice ⁊ nõ frui eo: ⁊ h̃ ſi ponat̃ poſſe aſſumi ſine btũ creato ſic͂ ponit opi. iprobata. ſi aũt poneret̃ ꝙ neccio ad h̃ ꝙ aſſumeret̃ oporteret ꝙ hñet actu btũ glie huiꝰ neceſſitatẽ nõ video pp rõnẽ poſitaꝫ ꝯ opi. ꝑdictã.

Quantũ ẽt ad 2^m arti^m ꝯcedo rõnẽ factã ꝯ opi. q2 nã creata põt depẽdere nõ tñ depedẽtia cauſati ad cãm ſed dependentia hypoſtaſibilis ad hypoſtaſim: q2 nõ h3 aliqd in ſe per qꝺ repugnet ſibi ſic depẽdere. ⁊ verbum põt terminare iſtam depẽdẽtiam: q2 ⁊ ſi non ſit in eo diſtincta ratio hypoſtaſis ⁊ perſone: tamen ita perfecte habet quicquid requiritur ad perſonaꝫ ⁊ hypoſtaſim vt terminet ſicut ſi non eſſet perſona.

Ad argumẽta principalia. ¶ Ad p̊m cũ arguitur quãtũ ad p̊mũ mẽbrũ diuiſionis de cõparatione duarũ vnionuꝫ in ſe. ¶ Rñ: ⁊ dico ꝙ iſta eſt maior q̃tũ ad actũ primũ: q2 per hãc cõicat̃ eſſe perſone aſſumẽtis nature aſſumpte. ⁊ ẽt mõ de facto iſta includit aliã vnioneꝫ que eſt ad actũ ſcꝺm ⁊ opari: ſ3 de poſſibili: ſi ſepararet̃ illa eſſet maior que eſſet nature ad verbũ vt ad terminũ quãtũ ad actũ p̊mũ: ſ3 nõ quãtũ ad actũ ſecũdũ ⁊ eſſe beatificũ: q2 beatitudo magis eſt in operatione. ⁊ ideo illa eſſet maior quãtũ ad operationeꝫ. ¶ Uel magis ꝓprie loquẽdo põt dici ꝙ neutra eſt maior alia: q2 ſunt alterius rõnis ⁊ cũ neutra neccio includat aliaꝫ põt vna eſſe ſine altera. ¶ Ad Aug. cõcedit̃ ꝙ eſt ſumma grã in iſta vnione: q2 ſumma gratuita ꝯdeſcenſio voluntatis diuine q̃ fuit p̊n^m aſſumptionis. nõ eſt aũt ſumma grã habitualis ex vi vnionis in iſta vnione: ſ3 de facto iſta cõcomitet̃ iſtam vnionẽ. vñ auctoritas Aug. põt exponi de facto: q2 loquit̃ de rebus poſt tp̃s ortis: ꝙ inter illas ſumma grã eſt in vnione nature ad ꝟbũ diuinũ. ¶ Per idẽ põt dici ad illã auctoritatẽ Aug. 13. de tri. ibidẽ. c. 9. vbi arguit per locuꝫ a minori. verũ eſt qdẽ ꝙ minus videt̃ eſſe poſſibile filiũ dei eẽ realiter filiũ hoĩs q̃ filiũ hoĩs per gratiã poſſe eſſe filiũ dei: ⁊ iõ ſi hoc eſt poſſibile: multo magis ⁊ iſtud: nõ tñ neceſſe eſt ꝙ ſi filiꝰ dei eſt filius hoĩs: ꝙ ille idẽ filius hoĩs ſit filiꝰ dei per gratiã: forte enim negaret̃ de eodem determinate. imo nec concedit̃ ꝙ chũs ſit filius dei adoptiuus: ſ3 ſequit̃ ꝙ aliquis alius poſſet eſſe filius dei per gratiã: q2 ad aliqueꝫ indeterminate fiebat illa comparatio nõ ad iſtum vel illũ determinate. ¶ Ad rõnẽ ꝓbãtẽ chũm ipeccabileꝫ vl̃ naturam aſſumptã quãcũq3 aliter deus diceret̃ peccabilis ⁊ dãnabilis ⁊ diabolus ⁊c͂. que vident̃ horrenda. dico ꝙ ſicut hñs lumen glorie ⁊ charitatem cõſumatam nõ põt peccare: nõ qa iſta formalr̃ repugnẽt pctõ ſic͂ nec actus p̊mus repugnat oppoſito actus ſcꝺi ꝯtigẽter cauſabilis: ſed qa de poᵃ ordinata deus nõ põt nõ coagere ad actus ſcꝺos perpetue viſionis ⁊ fruitionis: qui actus repugnãt pctõ: ſic deus nãe vnite ſibi perſonalr̃ nõ põt de poᵃ ordinata nõ dare ſũmã charitatẽ: ⁊ vlteriꝰ ſummã fruitionẽ que excludit pctm̃: ⁊ ſic ex hac vnione eſt ipeccabilis non formalr̃ ſed virtualr̃ diſpoſitiue diſpõne remota: ſ3 neccio reſpectu dei agentis ſic͂ neccium eſt aliquẽ btm̃ nõ peccare. ¶ Ad ſcꝺaꝫ ꝓbõnẽ. Ad Anſel. dico ꝙ ſcꝺs hõ qa deꝰ de ꝯgruo replebat̃ ſũma grã p quã eẽt ipeccabil: ⁊ h̃ nõ decebat p̊mũ hoĩeꝫ: qa nõ erat deꝰ. ſ. repleri tãta grã. nõ igit̃ ex vi iſtius vnionis ponit Anſel. iſtã ipeccabilitatẽ niſi de ꝯgruo: qa illã ꝯcomitat̃ plenitudo gratie.

Cum arguit̃ cõtra illud mẽbrũ de nã nõ itellectuali p3 rñſio ad p̊mũ q̃liter diceret̃ hypoſtaſiari vl̃ ſuſtẽtificari: nõ tñ pſonari pp diũaꝫ illiꝰ depẽdẽtie que di hypoſtaſiatio vel ſuſtẽtificatio ad illã depẽdẽtiã que di pſonatio. ¶ Ad aliã q̃ eſt de cõicatione idiomatũ / aliq negãt ꝯñtiã: ſed cũ rõ huiꝰ cõicationis ſit ꝙ ſuppoſitũ recipit ꝑdicationẽ in ꝯcreto illiꝰ nãe in qua ſubſiſtit: ⁊ ſi ſubſiſteret in nã lapidis nõ videt̃ rõ quare lapis nõ ꝑdicaret̃ de eo dicẽdo deꝰ eſt lapis: ſicut mõ di ꝙ deus eſt hõ ⁊ equalr̃ vtraq3 eſt vera. ¶ Sed cũ vlterius ifert̃ illa eẽt pfectior cõicatio: qa q̃libꝫ ps lapidis eſt lapis ⁊c͂. Dico ꝙ ps lapidis ⁊ ſi recipiat ꝑdicationeꝫ lapidis in cõi ſic͂ ps hõgenea vel ſubiectiua in ſuo toto: nõ tñ recipit ꝑdicationẽ illius cuius eſt ps itegralis: ſic͂ nec totũ itegrale ꝑdicat̃ de pte itegrali: vt nõ dicimus ꝙ paries eſt domus: tũc eñi ꝟbũ eẽt lapis nõ in vlĩ: ſ3 h̃ lapis aliquis totus: ⁊ qa nulla pars lapidis eẽt hic lapis: ideo nulla pars lapidis predicaret̃ de eo.

Ad argumẽta pro opione. ¶ Ad p̊muꝫ p3 ꝙ multiplr̃ deficit: qa iſtud obm̃ nõ neccio imutat itellm̃ creatũ: ⁊ p ꝯñs volũtas nõ neccio fruit̃: ⁊ marĩe ſi volũtas nõ neccio h3 btũ ſupnãlem quo fruat̃. ¶ Ad aliꝺ de eſſentia ⁊ potẽtijs dico ꝙ creatura nõ põt btificari in ſe: qa nõ eſt bonũ ifinitũ: in bono autẽ ifinito btificat̃ vt in obto qꝺ attingit̃ p opationes potẽtiarũ nõ vt tale bonũ eſt pficiẽs eſſentiã eius quantũ ad actũ p̊mũ. Jõ ꝗ btitudo poᶜ redũdat in eẽntiã: qa qñ eſt in poᵃ eſt in eẽntia ſic͂ nata eſt eẽ ibi: qa mediãte poᵃ nec formalr̃ eſt ibi redũdãtia q̃ſi realr̃ ſit ibi alia btitudo ab illa que eſt in potẽtijs: cõcedo igit̃ ꝙ eẽntia nõ põt btificari vt diſtinguit̃ a potẽtijs. ¶ Et cũ ꝯfirmat̃ rõ ꝙ btitudo eſt in eẽntia. ꝑ oppoſitũ huiꝰ eſt ꝓbatũ di. 26. 2ᵗ li. Et cũ ꝓbas ꝙ ipſa eſt ſuppremuꝫ in aĩa: d. eo ꝙ ſit oĩno idẽ potẽtijs ipſis tũc nõ eſt ordo excedẽtie in re. Si aũt eſt aliquo mõ fundamẽtũ potẽtiarũ: tũc l3 ſit ſuppremũ rõne actꝰ p̊mi: tñ nõ eſt nata hic actuꝫ 2^m ſuppremũ: nec p ꝯñs attingit̃ bonũ ſuppremũ extriſecũ niſi mediãte potentia: qa illud nullo mõ attingit̃ niſi p opationẽ poᶜ. eſt igit̃ btitudo in ſuppremo veꝝ eſt ſic͂ nata eſt eẽ in eo: nõ eſt aũt nata eẽ i eẽntia niſi mediãte poᵃ. ¶ Et ſi arguas ꝙ illabit̃ eẽntie: igit̃ potẽtijs: ⁊ p ꝯñs eſt in potẽtijs meᵉ eẽntia. ¶ Rñ° dico ꝙ veꝝ eſt q̃tũ ad actũ p̊m ad dãdũ eis eẽ. qcqd eñi eſt i nã humana aliq̃ mõ depẽdet ad eẽ ꝟbi: ſed nõ opꝫ ꝙ illabat̃ ad dãdũ opationẽ ſupnãlẽ illi potẽtie mediãte eẽntia. ¶ Per h̃ p3 ad arg^m adductũ p opione quãtũ ad 2^m ar^m ꝙ ſic͂ vere illapſus ſpãlis eſt ad eſſe quo. ſ. nãe create cõicat̃ eẽ ꝟbi: ita neccio eſt illapſus ſpãlis ad opari: quo. ſ. ꝟbũ poſſit opari i opationes illius nãe vt ſic͂ ꝟbũ diceret̃ eẽ ignis ſi aſſumpſiſſet naꝫ ignis: ita diceret̃ calefacere calefactione ignis: ſed nõ opꝫ illapſuꝫ eſſe ad opationes repugnãtes tali nature ſicut ſunt

Ber. lib. 3. q. 9. arti. 3.
q. 2. ad. 3.
E
F
G
Vide augu. 10. d. c. 19. epi'e ad proſperum.
H
a. l. ſuppoſitari.
a. l. ſuppoſitatio.
a. l. verbum.
Vide. vv. vbi ß. ſoluendo idem ar^m.
I
Idẽ h3. 49. diſt. 4.
Ad formas.

K opationes beatifice vt itelligere ⁊ velle ſicut in illapſu generali deus illabiť cuilibet creature ad eſſe ⁊ opōnē ſibi cōuenientē: nō tñ ad aliquā opōnē ſibi diſcōuenientē vel excedētē nām. ¶ Ex iſta .q. appet ꝙ nō eſt aliqđ mediū neceſſitatis in aſſūptione nāe humane ad vbū: puta neqȝ aīa nata frui: mediat inter carnē ⁊ verbū: qꝛ ex 2° articulo nā nō itellectualis poſſet imediate aſſumi: nec gr̃a eſt immediate medians iter iſta: vbū .ſ. ⁊ nām natā frui: qꝛ poſſet nā aſſumi ſine hoc ꝙ hēet habitū gr̃e. Dō. II.

Ad .6 4. toti° lib.

Cō. 13. ⁊ ide ſre in phe°. ⁊ alibi ⁊ in poſt pdicamētis ⁊ 5. met. t. c. 16. 16. li. 3°.

Circa 2m arguiť ꝙ nō: qꝛ vbū aſſumpſit carnē mediante aīa ſm Dam. li. 3. c. 6. ⁊ Augu. de agone chriſtiano. c. 6. ⁊ eſt in lra c. 11. ¶ Itē pars eſt poꝛ toto via gnōnis ſicut incōpletū cōpleto ſȝ Cōmētatoꝛem p phy. ḡ ſilr in aſſumptione: qꝛ eo ordine aſſumebanť quo nate erant aſſumi. ¶ Pꝫ. Prius eſt a quo nō ꝯuertiť ſubſiſtēdi ꝯñai: ſed ſequiť aſſumpſit totū. ḡ aſſūpſit ptē nō econuerſo. ḡ. ¶ Itē ſi aſſumpſiſſet p totū. ḡ aliqñ dimiſiſſet qđ ſemel aſſumpſit vt in morte. ꝯñs vř falſum ⁊ ꝯ Dam. ca. 73. vel 52. ¶ Itē de medio extrinſeco arguo ſic. Natura humana nō pōt vniri vbo vnione btīfica ſine habitu gr̃e: ⁊ hꝫ: qꝛ tā ipſa vnio ꝙ̄ terminus vnionis excedit facultatē nāe create. ḡ cū iſta magis excedat: qꝛ iſta eſt ſūma gr̃a ſm Augu. 13. tri. c. 19. ſequiť ꝙ iſta nō poterit fieri ſine gr̃a. ¶ Contra. ſi hec vnio p̄mo fieret p partē vel ptes nō eſſet vnica aſſumptio. ¶ Itē tunc p̄us fuiſſet aīal ꝙ̄ hō. ¶ Itē ꝙ̄tū ad 2m arguiť ſic: qꝛ illapſus gnālis eſt cuicūqȝ nāe ſȝ eſſe eius p̄m nō per aliquē habitū mediū in illa nā. igiť ſimilr illapſus iſte ſpecialis eſt p̄mo huic nature.

In iſta qōne pꝫ ꝙ ſunt duo articuli. vnus de medio itrinſeco. ſ. an ps aliqua fuerit media iter verbū ⁊ ptē aliā vel ptes. vel an ps vel partes fuerint mediū inter vbū ⁊ totū. ¶ Scđs articulus eſt de medio extrinſeco. ſ. an gr̃a mediet iter nāȝ iſtā vnitā ⁊ terminū vniōis.

Quantum ad p̄m articulū dī ꝙ aſſumpſit corpus mediante aīa: ⁊ hoc ſic exponiť: ꝙ in p̄ inſtāti aīa eſt aſſumpta a vbo: ⁊ in 2° inſtāti nāe vniť corpori: ⁊ p hoc in eodē 2° iſtāti vbū vniuit ſibi corpus perſonalr mediante aīa quā p ſibi vniuit. ſilr de ptibus comparatis ad totū dī ꝙ p̄us ſunt aſſumpte ordine executionis: ſȝ totū p aſſūpſit ordīe intētionis: ſicut totū ſic eſt p̄us ptibus ſuis ⁊ aſſūptio eius: ſicut ⁊ creatio p̄us intēdebať.

Bur. li. 3. diſ. 2. q. 1. vel q. li. totius. 3.

Contra p̄m iſtoꝝ .ſ. de aīa reſpectu corpis arguo: qꝛ vř ſequi ꝙ chr̄s nō ſit p hō: ſic enim ille arguit ꝯ opi. magri ſnīaꝝ: ꝙ chr̄s non fuerit hō in triduo: qꝛ aſſumēs nō eſt hō niſi qꝛ aſſumptū eſt hō: qđ exponi pōt ſi bñ intelligať: qꝛ aſſūptū eſt nā humana igiť ſi p aſſumptū nō eſt nā humana: ſed ps nāe humane: aſſumēs non erit p hō: ⁊ ſicut in inſtāti aſſumptionis ſe habuit ad totuȝ ⁊ pteꝫ: ita ⁊ mō. igiť ⁊ mō non eſt p̄mo hō. ſic ſoꝛ. eſt p̄mo hō. qđ vř incōueniēs: cū nō ſit aliq̄ rō a pte p̄dicati alia h ⁊ ibi: lȝ ſit alius modus p̄dicādi ſicut tangeť diſ. 7. ¶ Immo 2° vř ſequi ꝙ chr̄s nō ſit hō. pbo: ſi accñs eſſet cōpoſitū ex ptibus ēētialibus potētiali .a. ⁊ actuali .b. ſubiectū nō denoīareť ab accñte: qꝛ denoīareť a ſolo .b. nā ſi ſic .a. eſſet ſubiectuȝ reſpectu accñtis compoſiti ex .a. ⁊ .b. qꝛ .a. actualr denoīareť a .b. igiť a ſili nā humana cōpoſita ex aīa ⁊ corpe nō dī de vbo denoīatiue pp ſolā vnionem aīe ad ipſuȝ vbū: ſꝫ qꝛ vnio deberet eſſe rō talis denoīationis: qꝛ tunc corp° poſſet dici homo pp vnionē aīe ad corpus. ¶ Iteȝ de rōne pſone eſt icōicabilitas. ⁊ hoc in rōne quo ſicut frequēter expoſitū eſt: hoc aūt magis conuenit māe ꝙ̄ forme: qꝛ in toto forma cōicať māe vt dans eſſe. igitur ſicut in nā in ſe pſonata magis appropriať incōicabilitas iſta corpi ꝙ̄ aīe: ita qñ pſonať in altero per prius vř: ſi ſit

a. l. que.

ſibi aliqs ordo terminari ipſa depēdētia corpis vt ſit ſubſiſtens ꝙ̄ ipſa depēdētia aīe. ¶ Pꝫ. 3°. Corpus natū eſt in ſe ſubſiſtere ⁊ nō preciſe ex hoc ꝙ aīa iformās ipſuȝ ſubſiſtit in ſe. ergo nō ſuppleť iſtđ in corpe niſi ipſuȝ imediate aſſumať. eſt eni corpus capax talis aſſumptionis: ſicut ⁊ ſubſiſtētie in ſe: ſtante igiť iſta vnione aīe ad vbū cuȝ p eaȝ corp° nō ſit imediate aſſumptū: ſtat potētia in corpe vt aſſumať a p̄e: ⁊ ita idē hō aſſumeť a duab° pſonis: qđ vř eſſe incōueniēs: qꝛ ſic nulla pſona eſſet hō: ⁊ tñ ex illis ptibus eſt hō qñ vniunť. igiť eſſet hō ⁊ non pſona: niſi ſit pſona in ſe: qđ eſt incōueniēs: qꝛ tunc ptes duplr hypoſtaſiarenť .ſ. intrinſece ⁊ extrinſece. ¶ Pꝫ. Tūc in morte fuiſſet noua aſſumptio: qꝛ tunc corpus fuit imediate vnitum verbo ⁊ nō per aīam. ¶ Pꝫ. Propter illas duas vniones nō fuit hō ſicut oſtenſuȝ eſt in 2° rōne. ḡ reqriť 3° que ſit totius p̄mo, pp̄ter quā tertiā verbū ſit hō: ſed illa ſufficit ſola ſine alijs duabus. igiť ille due ſuperfluunt.

Ideo quantū ad iſtū articuluȝ pōt diſtingui de medio. Sicut enim inter agens ⁊ actū vel effectuȝ aligđ pōt poni medium vel vt qđ, ſicut agens pximū inter agēs remotū ⁊ effectū: vel vt quo, ſicut forma agētis. Ita iter recipiēs ⁊ receptū pōt poni duplex mediū .ſ. qđ ⁊ quo: ſicut eniȝ aligđ pōt eſſe alicui rō agendi: ita aligđ pōt eſſe alicui rō recipiendi. ⁊ illud reſpectu receptionis accñtis pōt eſſe qñqȝ ꝓpria forma recipientis: ſicut ſubiectū p ꝓpriā formā vt p rōnē ꝓpriā recipiendi recipit p ꝓpriā paſſionē. ¶ Ad ꝓpoſitū pōt dici ꝙ in iſta paſſiua aſſumptione nāe humane ad vbū nulluȝ fuit mediū qđ inter vbū ⁊ ipſaȝ nām: ſed tota nā fuit ſic imediate aſſumpta: qđ pbať ſic. Qꝛ qđ eſt in ſe p̄mo pſonabile ſi ſibi dimittereť: h aūt in alio p pſonať qñ aſſumiť: qꝛ pſonalitas diuina ſupplet pſonalitatē ꝓpriā. tota nā eſt p ⁊ imediate h mō pſonabilis in ſe ſi ſibi dimittať ⁊ nō ps vel ptes. igiť ⁊c. pbatio maioris: qꝛ in eodē inſtāti nāe in quo in ſe pſonareť, ſi ſibi dimittereť pſona in alio vel ab alio: qꝛ nec ante illud inſtāſ eſt natū aſſumi: qꝛ nō p̄us fuit nā ſingularis nec poſt illud inſtans aſſumiť: qꝛ tunc eſſet pſona in ſe. Minoꝛ pbať: qꝛ in eodē iſtāti nāe in quo mā p̄cedit totū vel foīa neutrū natū eſt eē pſona: ſed tūc p̄qñ ex iſtis vnitis eſt tota nā: tūc ipſa tota eſt pſona in ſe: ſi nō ipediať ab aſſumente. ¶ 2° mō loquēdo de medio .ſ. quo pōt cōcedi ꝙ aīa eſt mediū in iſta aſſūptiōe: ⁊ h reſpectu toti°: qꝛ eſt formalis rō huius nāe: quia hec nā eſt vnibilis ſicut ipſa eſt: q̄ foīalr hō eſt riſibilis: nō tñ vt p̄m effectiuū ſed vt ſubȝ ꝓximū: ⁊ ſicut eſt foīa ipſi° ſubiecti: ita pōt eē foīa ꝯſtituēs hāc nām: ⁊ tñ eſt toti nāe rō ꝓpria recipiēdi iſtaȝ vnionē: qꝛ eſt rō ꝓpria ꝯſtituēs ipſuȝ totū receptiuū hui° vnionis: nec pp h opȝ aīam p aſſumi vt qđ: ſicut nec ipſa eſt riſibilis: vt qđ lȝ ipſa ſit quo hō eſt riſibilis. ¶ Et pp iſtā rōnē mediādi vere pōt dici aſſumi tota nā p aīaȝ ita ꝙ lꝫ per, lȝ reſpectu predicati dicat circūſtātiā cauſe quaſi mālis: tñ reſpectu eius qđ determinať p ipſuȝ dicit cām formalē ſicut ⁊ h hō p aīaȝ rōnalē eſt riſibilis notať foīa ſubiecti eſſe q̄ſi māle reſpectu p̄dicati. h ēt mō pōt cōcedi ꝙ aīa mediat inter carnē ⁊ vbū: qꝛ aīa eſt foīa nāe totalis p aſſūpte cuius nāe caro eſt ps: ⁊ iō illud quo tota natura eſt aſſumptibilis ⁊ aſſumpta eſt quo caro ſuo modo eſt aſſumptibilis ⁊ aſſumpta.

A

B

Sed hic eſt vnū dubiū q̄tū ad p̄m mēbrū diſtōnis qđ ſit iſta nā: que p dī aſſumi: an .ſ. ſit aliqđ ens aliđ a ptib°. Cōmētatoꝛ p phy. ꝯm. 17. vř dicere ꝙ totū: lȝ ſit aliud a ptib° ſiue a q̄libet pte ſeorſum: nō tñ ab oīb° ptib° ſil: ⁊ ſi ita eſſet: cū iſta aſſumptio realis non ſit niſi rei: nihil aliud eſſet totū aſſumi ꝙ̄ oēs partes aſſumi. Si etiā ſit aliud ens ab eis: dubiū eſt an ſit aliud. alia

Vide vt 4. li. haurũ. 3. pro cōmen.

entitate poſitiua abſoluta vel relatiua. ⁊ 3° an ſit aliqua forma alia a forma que eſt pars totius.

C **Quantum** ad p̄mū oſtēdo q̄ totū ſit ens aliō ab oībus ptib⁹ ꝯiunctim ⁊ diuiſim. ꝓbo: qꝛ alʼs nō eēt diſa totiʼ qḋ eſt ꝑ ſe vnū ad totū qḋ eſt vnū aggregatiōe vt cumulus vel aceruus: qꝛ iſtud totū ſcḋm
Tex.cō.15. eſt ſue ptes. 8° metace. ꝯñs vʒ icōueniēs. aũm ex eodē 8°
tuʒ qꝛ etiā vnū ꝑ accñs eſt magis vnū q̄ illud aggregatione ⁊ min⁹ vnū q̄ totū vnū ꝑ ſe: ⁊ tñ vnū totū ꝑ accñs
T.c.11.⁊.12. nō eſt ſue ptes: qꝛ ſm ꝓhm 7° metace. c. de vnitate diffinitionis. In hoc/hō albus eſt vnū aliqḋ: qꝛ albedo ineſt
7° meta.t.cō.
22.27.⁊.32. hoī: nō aũt eēt tale totū ſi nō iformaret. ❡ 2°. Per ſe ter min⁹ ad quē gñōnis eſt aliqḋ hñs entitatē ꝓpriā: qꝛ gñatio eſt ad eē ꝓpꝛiū termini: ſʒ totū eſt p̄m⁹ termin⁹ ad quē
⁊.8.meta.t.c.
3.⁊.4. gñōnis nō altera ps/imo ſi vtraqʒ ps p̄exiſtat ⁊ de nouo vnirent̄ nıl minus eēt gñatio vel ꝓductio ipſi⁹ cōpoſiti: ſicut in reſurrectione dato q̄ tā aīa q̄ corpus p̄exiſteret ſm ſuas entitates adhuc fieret reſuſcitatio ad eē totiʼ cōpoſiti: nō aũt ad eē corpis vel aīe/nec ad ambo iſta. igiť ad aliqḋ tertiū ab iſtis. ❡ 3° pōt argui a ſili de corruptio
Tex.cō.60. ne ſm argm ꝓhi 7° metace in fine: qꝛ manet. a. ⁊. b. ⁊ non manet ab/⁊ idem realiter non poteſt manere: ⁊ non manere. ergo ab/eſt aliud realr ab. a. ⁊. b. igiť cū ſic in oībus cōpoſitis ꝑ ſe rōni ptiū nō repugnet: vt ille maneāt ⁊ totū nō maneat/aliqua erit entitas ꝓpria ipſius totius alia ab entitatib⁹ partiū. ❡ Itē 4° ſequereť q̄ nihil eēt ꝑ ſe cāťū a cauſis itrinſecis mā. ſ. ⁊ forma: qꝛ iſte cāe cauſant hoc cōpoſitū: qꝛ ſunt ptes cāťi: ſed iſte nō ſunt ptes neqʒ
A alterius earū neqʒ ambarū: qꝛ neutra eſt cāta nec ambe: qꝛ ſunt p̄me cauſe ⁊ p̄ma p̄cipia rei. igiť ⁊c̄. ❡ Item ſequereť 5° q̄ nullū ens eſſet cui per ſe ineſſet ꝓpria paſſio vel ꝓpria operatio vel qḋcūqʒ accidens propriuʒ illius ſpeciei: qꝛ hec non ſunt materie nec forme.

D **De ſecundo** dico/q̄ totū eſt aliud ens ⁊ illa entitate abſoluta: qꝛ ſolus reſpect⁹ non ſufficēt ad h q̄ totū diceret̄ ꝑ ſe vnū: qꝛ in toto vno per accñs eſt per ſe reſpect⁹ ⁊ eſſentialis ptis ad partē: vt pʒ de depēdētia accñtis ad ſubʒ. Silr qddītates oīuʒ abſolutoꝝ vt icludentes māʒ ⁊ formā: ⁊ vt diffinibiles: qꝛ vt ſic ſūt ſpēs gñis abſoluti: nō ſunt tñ formalr entia reſpectiua: qḋ tñ oporteret ſi entitas ꝓpria totius eēt reſpect⁹. Hoc etiā ꝯcludūt rōnes facte ad p̄m artm: qꝛ neqʒ gñatio aliqua eſt per ſe ad reſpectū vt ad terminū ad quē/nec etiā corruptio eſt a ſolo reſpectu vt termino a quo/neqʒ cauſe abſolute ſunt ſolius reſpectiui cāe: neqʒ ꝓpria paſſio ꝯſequiť totū p̄ciſe īquātū reſpectiuū: neqʒ ꝓpria operatio vel aliud accñs abſolutū: nec tandē videť poſſibile poſſe aſſignare diāʒ ſpecificam oīum quiddītatū: qꝛ nō videť poſſibile tantā ponere diāʒ reſpectuū īter partes vnitas: quātā etiā ad ꝓpoſitū non videť q̄ reſpectus ſit ꝓpria rō fundandi relōnē vnionis ad xp̄ū: qḋ tñ oporteret ponēdo totū p̄mo aſſumi ſm predicta ſi entitas totius vt diſtincta a partibus nō ponereť eē abſoluta.

E **Quantum** ad 3m artm. dico q̄ ſi intelligať in toto p̄ter formā ptis cuiꝰ eſt in hoīe aīa intellectiua: eē aliā formā q̄ſi ſupuenientē illi que ſit etiaʒ aliqḋ ipſius totius: ⁊ tñ dī forma totius diſtinguēdo eā ꝯ formā partis: qꝛ cōpletius ꝯſtituit totū q̄ illa alia forma: iſte intellʼs eſt falſus: qꝛ tūc eēt in hoīe aliq̄ forma cōſtituēs hoīeʒ ꝑfectioꝛ aīa intellectiua: qḋ eſt icōueniēs. Silr ſi innitať rōni accepte ex vnitate totiʼ: puta qꝛ ex mā ⁊ forma q̄ eſt ps nō fieret vnū niſi ꝑ aliquā aliā formā vniētē illas ptes: que ſit forma totius. iſta rō ꝯcluderet ꝓceſſuʒ in infinitū: qꝛ etiā de ipſa quero quō facit vnū cum mā ⁊ forma ptis. ſi ex ſe: ita pōt ꝓcedi de forma ptis q̄ ex ſe ſit nata facere vnū cū mā: ſi ꝑ aliud erit ꝓceſſus in infinitū. ❡ Ideo dico q̄ vltra formā que perficit māʒ vltimate: que dī forma ptis: nō eſt neceē ponē aliquā formaʒ quaſi perficientē tā mām q̄ formā: qꝛ mā ⁊ forma in toto non ſunt partes eiuſdē rōnis ſiue eīnta ꝑfectibilia ab aliquo actu 3°: ſed vnū eſt ꝓpriū perfectibile: ⁊ aliud ꝓpri⁹ act⁹:
⁊ hec eſt preciſa rō quare faciunt vnū per ſe/ex 8° meta. Tex.cō.15.
❡ Si tñ intelligať forma totius non aliquid cōſtituens totū: ſed ipſa nā tota vt qdditas: hoc modo cōcedi bñ poteſt q̄ forma toti⁹ ſit alia forma partis: ⁊ q̄ nā vel qddītas poſſet dici forma. pʒ ex ꝓhō 5° meta. c. de cā. q̄ autē Tex.cō.2.
ſit alia a forma partis pʒ ex p̄ artī. h tacto. ❡ Sed reſpectu cuius eſt forma: ❡ Rñdeo ⁊ dico q̄ reſpectu totius cōpoſiti nō quidē forma informās: ſed forma qua cōpoſitū eſt ens qddītatiue: ⁊ hoc modo totū eſt ens formalr forma totius: ſicut albū dī albū albedine: nō qdē q̄ forma totius ſit q̄ſi cā ipſius totius cū mā ⁊ forma partiali cauſans quaſi totū: ſed eſt ipſum totū p̄ciſe cōſideratum
ſm illū modū quo loquiť Auic. 5° meta. equinitas eſt tñ Cap.1.⁊ ide.
eqnitas. ❡ Et ſi q̄ras cās iſtius entitatis: dico q̄ ipſa eſt tertia a ſuis cauſis ⁊ cauſalr eſt ab eis ⁊ nō ab alijs: ⁊ q̄re tales cauſe cauſent ⁊ ꝯſtituāt entitatē tertiā aliā a ſe: que ſit per ſe vna ⁊ alie nō ꝯſtituūt: nō eſt rō niſi qꝛ iſte entitates cauſaꝝ ſunt tales: ⁊ alie ſūt alterius rōnis: qḋ ꝓhs
innuit 8° metace. vbi rñdens ad q. de vnitate cōpoſiti quō Tex.cō.15.
fiat vnuʒ ꝑ ſe ex mā ⁊ forma: aſſignat pro cā: qꝛ hoc ꝑ ſe eſt actus: ⁊ illud ꝑ ſe poa: ⁊ ſicut hoc eſt actus ꝑ ſe/illud poa per ſe: ita hoc totū eſt vnū ꝑ ſe: ⁊ ſic hoc eſt actus ꝑ accñs ⁊ illud poa ꝑ accñs: ita hoc totū cōſtitutū eſt vnū per accidēs. quare aũt iſta entitas eſt ꝑ ſe actus reſpectu vni⁹: ⁊ alia tñ ꝑ accñs reſpectu alterius: nō eſt rō: niſi qꝛ hec entitas eſt hec entitas: qꝛ ſicut īter calidū ⁊ calefacere nō eſt mediū in gñe cāe efficiētis: ita nec inter iſtaʒ formā: ⁊ ſic iformare eſt aliqḋ mediū in gñe cāe foꝛalis. Sic enīʒ calidū: qꝛ calidū calefacit: ⁊ nō ꝓpter aliqḋ aliud: ita aīa inquātū aīa ſic perficit ⁊ ſic cōſtituit. ❡ Sic ḡ pʒ quātū ad iſtū articulū qḋ ſit mediū cōgruitatis vnionis nāe humane ad xp̄ū: qꝛ nā tota ex ptib⁹: qḋ eſt quoddā ens abſolutū 3m aliud a partib⁹ vtriſqʒ ⁊ ambabus cōiunctim
⁊ diuiſim. ❡ Et ideo illud Cōmētatoris de p̄ phyſicoꝝ
negādū eſt. fallit enī in iſta mā ſic in alijs: qꝛ nō diſtiguit F
īter illō qḋ eſt per ſe ⁊ illud qḋ nc̄io ꝯcurrit: ad eē qdē toti⁹ nc̄io p̄exigiť vnio ptiū: nec tñ illa vnio eſt illud eē: qꝛ vnio eſt reſpectus ⁊ eē illud eſt abſolutū: ſic ad cauſationē alicuius effectus nc̄io p̄exigiť ordo cauſaꝝ efficientiuʒ: quādo ſunt multe ordinate: ⁊ approximatio earum: ⁊ tamē ille ordo vel illa approximatio non eſt eē ipſius effectus: qꝛ iſta ſunt reſpect⁹ tñ. hoc aũt eſt abſolutū. Nec eſt incōueniēs aliqḋ abſolutū depēdē vel p̄exigere vł ſaltē coexigē aliquo mō aliquē reſpectū. vlr enīʒ abſolutū cāťū a plurib⁹ cauſis nc̄io p̄exigit vnionē ⁊ approximationē illaꝝ cauſarū in cauſando: ⁊ ita pōt hic eē q̄ tota entitas totius ſit abſoluta: ſʒ neceſſario preexigat
vel coexigat vnionē partium abſolutarum. K

Quantum ad ſcḋm articulū p̄cipaleʒ de medio extriſeco poniť q̄ gratia in iſta vnione fuerit medium congruitatis.

Cōtra h arguo p̄ qꝛ in illo iſtāti nāe in quo nā ꝑſonať in ſe/ſi nō aſſumereť i eodē iſtāti ꝑſonať in alio/qñ aſſumiť: hoc fuit declaratū in p̄ articulo: ſed p̄us nāliter ꝑſonareť in ſe q̄ hñet hitum grē: qꝛ hītus eſt p̄nm operādi: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑfectio eiʼ cui cōpetit opari. opari autē eſt ſuppoſiti: igiť p̄us nāliter in ſe hñet rōnē ſuppoſiti q̄ grāʒ vel habitū aliquē qui tñ eſt p̄nm operādi: igiť ⁊ qñ aſſumiť p̄ius nāliter q̄ grā iſta deť: igiť non eſt media. S.Bon. lib. 3. diſt. 2. artı. 3. q. 2.

G ¶ Et ↄfirmaꝛ ēt:qꝛ illud qḋ eſt alicui⁹ in ſe ꝑus eſt eius ꝙ̄ qḋ eſt ei⁹ ꝑ accñs:ſed ſi nã ſibi fuiſſet dimiſſa/fuiſſꝫ ꝑſonata in ſe ex ſeipſa:igiꝛ ꝑſonari ꝑus nãlr cōpeteret ſibi ꝙ̄ habit⁹ ille accñtalis. ¶ Itē Jo.ꝑ. Uidimus glīaꝫ ei⁹ quaſi vnigeniti a pr̄e:vbi videꝛ dicere ꝙ chr̄ꝫ eē vnigenitū pr̄is ſit ꝓxima rō ↄgruētie q̄re ipſa hēat plenitudinē grē:igiꝛ prius erat nã ſubſiſtēs in verbo ꝙ̄ tãta grā ſibi ↄferebaꝛ:alś videreꝛ ꝙ in aliquo inſtãti in quo nã nō erat vnita vbo cōferretur plenitudo grē. ¶ ꝑ. Illa grā nō vniret formalr:ꝑꝫ.igiꝛ tñ ſe hr̄et in rōne diſpōnis in altero extremo:ſꝫ hoc eſt falſum:qꝛ realis ꝛ actualis exiſtētia accñtis ordie nature ꝓſupponit exñtiaꝫ ſubīi. Sed grā eſt in aīa chr̄i ſicut accñs in ſubīo.ḡ realis ꝛ actualis eius exñtia ꝓſupponit exñtiã realeꝫ aīe:ſed chr̄i aīa nūq̄ͣ habuit exñtiã realē niſi in vbo.ḡ prius ordine nãe aſſumebaꝛ a verbo ꝙ̄ ſit ſubiectum gratie:qꝛ ipſa natura in qua eſt grā perſonaꝛ:ꝛ per hoc omne accidens eius accidentalr ꝛ mediate vnitur perſone:igiꝛ in iſta vnione nullum accidens potuit eſſe mediū:ſicut nec albedo eſt medium in vnione ſuperficiei ad corpus.

Ad argumēta

principalia. ¶ Ad ꝑm ꝑꝫ rñſio ꝙ intelligēde ſunt auctes de me-
H dio quo:ꝛ nō ꝙ. ¶ Ad 2m dico:ꝙ aliqḋ pōt eſſe in ſe ꝑus alio nō cōparãdo illa ad 3m:ſic ptes nãe mee ſunt ꝑores nã mea tota quo ad ordinē gñōnis vel executiōis:nō tñ in cōparatiōe ad ꝑſonatiōnē:qꝛ ptes mee nō ꝑus perſonanꝛ ꝙ̄ tota nã mea:ꝛ ita ēt eſt de ꝑſonatiōe in ꝑſona exnea,ꝛ rō eſt:qꝛ in illo iſtãti nãe in quo totū eſt totū ipm eſt ꝑſonabile in ſe vel in alio:ꝛ iō qcqḋ ꝑcedit ipm nãlr nō ꝑcedit ipm in ꝑſonalitate:qꝛ vt ꝑus non eſt ꝑſonabile. ¶ Ad aliō dico ꝙ nō ſequiꝛ eſt prius ſm ↄñtiã,ergo eſt ꝑus nãlr:hec eſt ꝑus cauſalr.vel ſic:aliqḋ dī ꝑus executiōe prioritate cāe mãlis:vel ꝑus ſ̄tētiōe ꝑoritate cāe

Lib.6 ꝑori. formalis.ſilr ſm ꝑhm in ꝑdicamētis:ꝑus cãlitate pōt eē ſil ſm ↄñtiã:eē nãq̄ꝫ hoīem ſm ↄñtiã cōuertiꝛ ad verã rei orōnē ꝛ ecōuerſo:ꝛ tñ eſſe rei eſt ꝑus cãliter. In eo enī ꝙ res eſt vel nō eſt:eſt orō vera vel falſa:ita h̄ prio-

Ubi ſupra ꝛ c.de ſubā. ritas in ↄñdo pōt ſtare cū nō ꝑoritate in cãndo:ſicut vlr eſt in accñte ↄñte multa nec̄io:ſicut calidū ↄſequiꝛ igneꝫ

I ꝛ aerē:iō ſeqtur ad vtrūq̄ꝫ illoꝝ ſm ↄñtiã:ꝛ tñ vtroq̄ꝫ illoꝝ eſt poſteri⁹ ſm cãlitatē:ita in ꝓpoſito ptes aſſumi ꝛ ſi ſequaꝛ ad totū aſſumi ꝛ nō ecōuerſo:nō tñ erit pri⁹ in cãlitate. ¶ Poſſet tñ dici ꝙ eo mō quo ptes aſſumitur ↄuertibilia ſunt ptes aſſumi ꝛ totū aſſumi. ¶ Ad aliō dico ꝙ chr̄s vere qñ fuit mortuus aliquã entitatē non habuit quã habuit viuus:nec tñ depoſuit nãm quã aſſumpſit quãtū ad partes eēntiales illi⁹ nature:ꝛ ita intelligit Dam.ꝑꝫ ibi.c.73.vbi vult ꝙ aīa ꝛ corpus in morte non erãt in ꝓpria hypoſtaſi:ſed in hypoſtaſi vbi. ¶ Sed reſtat vnū dubiū:qꝛ videꝛ ꝙ in morte fuerit noua aſſum-

Uide in ſilī ſra di.16.ꝛ ḃ ↄñdera bene plura. ptio ptis in ſe q̄ ꝑus nō fuit vnita. ¶ Ad vltimuꝫ dico ꝙ ſi accipiaꝛ gratia ꝓ gratuita dei volūtate/deus dī ex grā opari omne illud qḋ nō icludiꝛ in nã rei:ſed magis excedit facultatē eius:ꝛ h̄ mō:qꝛ facultateꝫ nãe hūane excedit ſubſiſtere in vbo:iō gratuite de⁹ hoc operaꝛ ꝛ ex grā

K ſūma:qꝛ ſūma gratuita ↄdeſcēſiōe cōfert nãe illō ad qḋ minime pōt ex ſe attigere:ꝛ qḋ maxie illã excedit. Sꝫ ſi intelligaꝛ grā ꝓ habitu creato iformãte:lꝫ illa ↄcomitetꝛ nãm vnitã:nō eſt tñ nec̄ia ad vnionē. ¶ Et nūc cum arguiꝛ q̄ſi a minori ꝙ ipſa eſt nec̄ia ad vnionē beatificã. ergo ad iſtã.dico ꝙ non ſequitur:qꝛ vnio beatifica eſt per opatione ꝛ actuꝫ 2m in quē nō pōt aīa niſi hēat formam. Iſta vnio eſt ad eē ꝑm ad qḋ nō ꝓſupponitur aliqḋ accidens in nã vnita:ſicut ēt ad eē ꝑmū ſupnãle qḋ habeꝛ ꝑ habitū grē nō requiriꝛ aliqḋ eleuãs nãm:ſic enī eſſet ꝓcedere in infinitū:vt ſemꝑ vnuꝫ ſupernaturale diſponeret ad aliud:ꝛ ſicut illud qḋ ibi dat actum primuꝫ poſſet īmediate perficere nãm:ita hic eſſe a verbo cōicatuꝫ poteſt eſſe imediatū principiū vnionis. Queſtio. III.

Circa tertium

arguitur ꝙ ſic:qꝛ corpus chr̄i erat generatum ex puriſſimis ſanguinibus beate virginis ſm Damaſ.lib.3.ca.2.corpus generatuꝫ eſt denſius ſanguinibus ex quib⁹ generatur ſm Dama.cap.38.ergo minorem locū occupat: ꝛ per cōſequēs formationeꝫ vel cōceptionē vel generationem neceſſario cōcomitatur motus localis:ille nō eſt in inſtãti:igitur nec cum incarnatione que fuit in inſtanti non poſt:igitur ante. ¶ ꝑ. Corpus organiçatum erat alterius figure ꝙ̄ ſanguis ex quo generabaꝛ:igitur occupauit aliuꝫ locum:igiꝛ illa formatio requirebat motū localem:igitur in tēpore. ¶ ꝑ. Oīs ſubſtantia generabilis ꝛ corruptibilis que nō creaꝛ ꝓduciꝛ per mutationeꝫ:tota natura aſſumpta a verbo eſt gnãbilis ꝛ corruptibilis ꝛ nō imediate creabaꝛ:qꝛ fuit ex ſanguinibus:igiꝛ ꝓducebaꝛ per mutationem:ꝛ per ↄſequēs pars potētialis illius totius mutabaꝛ ad formã eiuſdē totius:igiꝛ pri⁹ fuit ſub priuatione oppoſita illi forme:ꝛ hoc ꝑus tpe:qꝛ oppoſita priuatiue nō pñt ſimul tpe eē in eodē:prius igitur tpe erat corpus nō aīatum ꝙ̄ aīatum. ¶ Cōtra. Magiſter in lrã.di.2.in fine.ꝛ diſ.3.ca.ꝑmo.ꝛ Dam.48.in fine. Lib.3.c.2.

Dico ꝙ

queſtio pōt itelligi de ꝑoritate tpis vel nature.ꝑmo mō hꝫ duos articulos.ꝑm de ordine aīatiōis ad icarnationē.2m de ordie organiçationis ad

A aīationē. ¶ Quãtū ad ꝑm dico:ꝙ nō ꝑceſſit tpe aīatio incarnationē:qꝛ tūc nã iſta fuiſſet aliqñ in ſe ꝑſonata ꝛ nō in vbo:qñ.ſ.fuiſſet caro aīata.ꝓbatio ↄñtie:corp⁹.n.aīatū ſi in aliquo tpe eſt in ſe ſubſiſtēs eſt ꝑſona.ↄñs eſt falſuꝫ:qꝛ tūc beata virgo nō fuiſſet vera mr̄ dei:nō enī genuiſſet deum:ſed iſtū hoīem puruꝫ:cuius nã fuiſſet poſt vnita deo.ↄſequēs iſtud eſt ꝫ Dam.58.c.vbi cōtra Neſtoriuꝫ determinat.ꝙ beata virgo fuit vera mater dei:ꝛ nō alicuius puri hoīs tñ.ↄña ꝑꝫ:qꝛ terminata fuiſſet tota rō mr̄nitatis marie in ꝓductione illius nature.

Quantum

B ad 2m dico:ꝙ organiçatio pōt itelligi vel vltima iductio forme diſponentis

Ben.q̄ lib.3. q.6. īmediate ad aīaꝫ itellectiuã ſm vnã opi.ſiue iductio aīe intellectiue ſm aliã opi.q̄ ponit ꝙ aīa eſt qua formaliter

Tho.l.4.di.11.q.1.ſolnē do.2.arm q̄ſtiūcule.2. corp⁹ eſt organicū:vel pōt itelligi tranſmutatio ꝑcedens iſtã vltimã iductionē forme organice diſponētis ad formã itellectiuã.ꝑcedūt aūt due trãſmutatiōes.vꝫ.motus localis quo mã deferꝛ ad locū conuenienteꝫ generationi: ꝛ alteratio qua mã in loco debito alteraꝛ ꝛ diſponiꝛ ad

e.l.ꝛ ſ illa 2° ſm ꝛc. formã corporis organici inducēdaꝫ.ſꝫ ꝛ in iſto 2° mō ſm vnã opi.que ponit ptes etherogeneas corporis organici

Quere ſuper 7.me.q.vlti. differre ſpecie:pñt poni multe gnãtiōes ꝛ multe trãſmutationes.ſicut enim ptes ille hñt formas ſubales gdditatiuas alias ꝛ alias:ita cuiuſlibet eſt generatio altera ꝛ altera:ꝛ ad q̄libet generationē eſt pecuia alteratio. Et etiã vlterius pōt poni ꝙ nō oēs iſte gnãtiōes ſunt ſimul:ſed alia precedit aliã tēpore:ꝛ ita vna alteratio diſponēs ad

C aliã generationem eſt prior altera nãliter. ¶ Sꝫ qualrcūq̄ſ ſit de iſtis pōt dici ꝙ organiçatio ꝑmo mō dicta.ſ.a qua corpus dī organiçatū:que imediate diſponit ad animã intellectiuã nō ꝑcedit tpe aīationē ēt in nobis:qꝛ tūc pater nullo mō gñaret hoīem:cōpleta enim eſſet ei⁹ tota actio prius duratione ꝙ̄ eſſet anima:ille autēꝫ non generat hoīem cuius actio tota cōpleta eſt prius tpe ꝙ̄ ſit hō. ¶ Si aūt fiat ſermo de organiçatione 2° mō:cōcedēdū eſt ꝙ omnes inductiones formarū ſubalium partialiū etiaꝫ

ſi multe

ſi multe eſſent in eodẽ inſtãti crã: qꝛ nulla pars ꝑoꝛ tpe alia: qꝛ pars que aſſumebaẗ a ꝟbo nũq̃ ꝑfuit in ſuppoſito: qḋ cõtigiſſet ſi fuiſſet ꝑoꝛ tẽpoꝛe. ℂ Sed de trãſmutatione mãe ad locũ ꝯuenientẽ gñationi: ꝛ de alteratione ꝑcedẽte gñationẽ totius: vel gñationes partiũ: dubiũ eſt ſi iſte ꝑceſſerũt tpe: vel ſi fuerũt in eodẽ inſtãti cũ icarnatione: qꝛ ſi ponanẗ fuiſſe in tpe magis videẗ poſſe ſaluari. Mariã coopatã fuiſſe ad illos mot⁹: de hoc in 4° diſ. ℂ Si aũt totũ ponaẗ fuiſſe in inſtãti ita vt nullus ibi fuerit motus localis: neqꝫ mutatio cũ ſucceſſione magis ſaluaẗ ꝙ in vltimo inſtanti cõſenſus ꝟginis expreſſi fuit in vtero ꝟginis ꝟbũ hõ: ꝛ ante illud inſtãs nõ videẗ fuiſſe aliqua opatio ſpãlis ad incarnationẽ: ꝛ in iſto videẗ tota fuiſſe cõpleta. ℂ De ꝑoꝛitate nature videẗ eſſe dõm ꝙ fundamẽtũ relõnis naturalr̃ ꝑcedit relõnẽ: qꝛ ſm ꝑhm

In phiſ. ꝛ 5° metaphy. Cap. j. ꝛ ide. ꝛ Aug^m de tri. 7°. qḋ nihil eſt in ſe, nihil eſt ad aliud: ꝛ totalis nã eſt fundamẽtũ illius vnionis: ex qõne ꝑcedẽti: ḡ entitas totalis nature naturalr̃ precedit incarnationẽ: ꝛ ita animationẽ precedit naturalr̃ totius organiſatio ſm

Vide. ıı. diſ. 4. q. 3. ꝛ vbi ſupra 7° metaphy. ꝛ alibi ꝑm opi. vnã opionẽ de formis: vel ſaltem eſt ſimul ſm alias opi.

Ad rõnes ꝑncipales. ℂ Ad primũ arg^m dico ꝙ ſi ꝓcederet alterationẽ ꝑcedere tpe incarnationẽ poſſet dici ꝙ cum illa alteratione fuit occupatio

D minoris loci: ſicut vlr̃ eſt circa quãcũqꝫ cõdenſationẽ: ꝛ ita ponereẗ ibi vnus motus localis per ſe quo deportabaẗ mã ad locũ ꝯueniẽtẽ gñationi: ꝛ alius ꝑ accñs cõcomitans gñationẽ corpis denſioꝛis quo occupareẗ minoꝛ locus: ꝛ in vltimo inſtãti ꝯdenſationis iducerenẗ oẽs foꝛme ꝑtiales: ꝛ forma totalis corpis organiſati: ꝛ in illo inſtanti totũ aſſumereẗ. ℂ Si aũt ponaẗ alterationẽ non preceſſiſſe tẽpore: tũc põt dici ꝙ occupatio minoꝛis loci erat ſubita: ꝛ hoc ꝑ potẽtiã diuinã: ſi tñ ad hoc nõ poſſet cooperari virtus creata: de quo diſ. 4°. ℂ Per illud idem dõm eſt ad ſcdm de figuratiõe. ℂ Ad tertiũ dico, ꝙ mutatio ꝓprie dicta eſt iter ꝑuationẽ ꝛ formaꝫ: ſicut pꝫ in 5°

5. c. 7. ꝛ ide. phyſi. nõ aũt iter negationẽ ꝛ formã. ꝑuatio aũt eſt negatio in apto nato: ꝛ ideo qñ forma ꝓduciẗ ſimul cũ ſuſce

E ptiuo nõ eſt ꝓprie mutatio ad illã formã: qꝛ ſuſceptiuũ nõ prius fuit ſub ꝑuatione q̃ꝫ formæ: nec prius fuit aptũ natũ hre formã q̃ꝫ habeat eã: ſed tñ eſt mutatio ad ſuſceptiuũ eius. cũ igiẗ aĩa itellectiua iducaẗ ſimul cũ eſſe corporis etiã in nobis: ad aĩaꝫ ꝓprie nõ eſt mutatio: ſꝫ tñ ad eſſe corpis organici ꝛ illius mutationis ſubm eſt mã que fuit ſub forma ſanguinis: ꝛ cũ addiẗ in maioꝛi ꝙ oĩs forma gñabilis ꝛ corruptibilis ſi nõ imediate creaẗ accipit eſſe ꝑmutationẽ ſui ſubti. neganda eſt iſta ꝓpoſitio ſi itelligatur per mutationẽ cuius ipſa ſit primo terminus: ꝛ de mutatione proprie dicta. põt tamen concedi de mutatione: cuius aliquid eius ſit terminus: ꝛ de mutatione cõmuniter dicta: ita hic ꝛ huius mutationis ꝓprie dicte terminus eſt corpus organicũ: qḋ eſt aliqd corpis aĩati.

ℂ Querit etiã de carne ꝟbi ꝛc. Diſtin. III.

CIrca iſtaꝫ diſt̃õnẽ 3^am in qua Magr̃ agit de qualitate nãe aſſumpte q̃runẗ duo. vnũ de matre, ꝛ aliud de ꝓle. ¶ Primũ eſt vtrũ btã ꝟgo fuerit ꝯcepta in originali pctõ. ¶ Scdm eſt de ſcĩficatione corporis chrĩ: quare. ſ. ꝛ quõ nõ cõtraxerit ↄriginale pctm̃. Qõ. I.

Lib. 3. c. 3. CIrca ꝑmũ arguiẗ ꝙ ſic. In Adam oẽs peccauerũt. Rom. 5°. nõ niſi: quia fuerũt in eo ſm rõneꝫ ſeminalẽ: ita fuit in eo btã virgo: igiẗ ꝛc. ℂ Item Dam. c. 10. ꝛ 48. Spũſſcũs purgauit eã: purgatio non eſt niſi a pctõ: igiẗ habuit pctm̃: nõ actualẽ: igiẗ ꝛc. ℂ Itẽ Aug^s

Cap. 13. de fide ad Petrũ. Firmiſſime tene ꝛ nullatenus dubites oẽm hoiem: qui per cõcubitũ viri ꝛ mulieris ꝯcipiẗ cuꝫ pctõ originali naſci. ℂ Itẽ idẽ ſuꝑ illḋ Joã. Ecce agnus

Cap. 1. dei ꝛc. Solus inocẽs: qꝛ nõ ſic venit. ſ. ſm cõem ꝓpagationẽ. ℂ Itẽ Leo papa in ſermone de natiuitate dñi: ſicẽ

22. a reatu nullum liberuꝫ reperiẽs: ita liberãdis oĩbus venit. igiẗ ꝛc. ℂ Item Hiero. ſuꝑ illud pſal. Et de manu canis vnicã meã. videẗ ideꝫ dicere. ℂ Item de ꝯſe. diſ. 3^a. c. ꝑ. ibi, Natiuitas in gl̃ia. ℂ Iteꝫ Ber. de ꝯceptu ei⁹ dicit, ꝙ fuit in pctõ originali ꝯcepta. ℂ Itẽ Anſel. 2. Cur deꝰ hõ. c. 16. ℂ Item hoc idem vult Ber. in quadã epl̃a: ꝛ ꝓbat qꝛ nõ fuit ſanctificata ante ꝯceptũ. pꝫ. nec in ꝯceptu: qꝛ ibi fuit libido. ℂ Cõtra. Aug. de nã ꝛ grã circa mediũ ꝛ poniẗ in lr̃a. c. 3. Cũ de peccatis agiẗ de Maria nullaꝫ prorſus volo hre qõnẽ. ℂ Et Anſel. de ꝯceptu virginali ca. 18. Decuit vt ea puritate virgo niteret: qua maioꝛ ſub deo nequit intelligi. poſſet autem intelligi pura inocentia ſub deo qualis fuit in chriſto: igitur ꝛc.

Tho. ꝑ. 1. q. 81 ar. 2. ꝛ in 3° ſcripto di. 3. ꝛ. 3. pte. q. 27. art. 2. vide Bo. ꝛ alios antiqͦs ꝑ.

Dicitur cõiter ꝙ ſic. ꝓpter auctes adductas: ꝛ ꝑꝑ rõnes aſſumptas ex duob⁹ medijs: quoꝝ vnũ eſt excellẽtia filij ſui. ipſe eñi vt redẽptoꝛ vl̃is oĩbus ianuã aperuit: ſed ſi btã virgo nõ ꝯtraxiſſet originale: nõ indiguiſſet redẽptore: nec ipſe ſibi ianuã aperuiſſet: qꝛ nõ fuiſſet ſibi clauſa: nõ eñi claudiẗ niſi ꝓpter pctm̃: ꝛ maxime originale. ℂ Scdꝫ mediũ eſt ex his q̃ apparẽt in btã ꝟgine. ipſa eñi fuit ꝓpagata cõi lege: ꝛ per ꝯñs corpus ei⁹ ꝓpagatũ ꝛ formatũ de ſemine infecto: ꝛ ita eadẽ rõ infectionis in corpe eius: que erat in corpe alteri⁹ ſic ꝓpagati: ꝛ cũ ex corpe infecto inficiaẗ aĩa: eadem ratio infectionis erat in aĩa eius que ꝛ in aĩabus alioꝝ cõiter ꝓpagatoꝝ. ℂ Similr̃ habuit penas cões nãe humane: vt ſitim: famem: ꝛ hui⁹ que infliguntẗ nobis ꝓpter pctm̃ originale: ꝛ ille nõ erãt voluntarie aſſumpte: qꝛ nõ erat redemptrix vel reparatrix nr̃a: qꝛ tũc filius eius nõ fuiſſet redẽptoꝛ oĩum gñaliter: igiẗ erant ſibi inflicte a deo: ꝛ nõ iniuſte: ḡ ꝓpter pctm̃: ꝛ ita ipſa non erat innocens.

Contra ꝑmã rõnẽ arguiẗ ex excellentia filij ſui inquãtũ redẽptor: recõciliatoꝛ ꝛ mediator: ꝙ ipſa non ꝯtxit pctm̃ originale. ꝑfectiſſimus eñi mediator hꝫ ꝑfectiſſimũ actũ mediãdi reſpectu alicuius ꝑſone pro qua mediat: ſꝫ chrĩs eſt ꝑfectiſſimus mediator: igiẗ chrĩs habuit ꝑfectiſſimũ gradũ mediãdi poſſibilẽ reſpectu alicuius creature ſiue ꝑſone reſpectu cuius erat mediator: ſed reſpectu nullius ꝑſone habuit excellentiorẽ gradũ q̃ꝫ reſpectu Marie. igiẗ ꝛc. ſed hoc nõ eẽt niſi meruiſſet eã ꝑſeruari a pctõ originali. qḋ ꝓbo tripl̃r. Primo ꝑ cõparationẽ ad deũ: cui recõciliat. Scdo per cõparationẽ ad malũ: a quo liberat. Tertio ꝑ cõparationẽ ad obligationẽ ꝑſone: quã recõciliat. ℂ Ad videndũ ꝑmã ꝓbationẽ

Vide lr̃a di. 19. b exẽplũ. pono exẽplũ ꝯſonũ exẽplo Anſel. Cur deus hõ. li. 2. c. 16. Aliquis offendẽs regem demereẗ itantuꝫ vt omni filio nãli ei⁹ rex offendat: ꝛ offendẽs exheredit et cũ iſta offenſa ſtatuiẗ nõ remittẽda: niſi offeraẗ regi ab aliquo inocẽte aliqḋ obſequiũ magis placãs ꝛ gratum q̃ꝫ pctm̃ fuerit offenſiuũ: aliqs offert obſequiũ ita gratũ ꝙ recõciliet filios vt nõ exhereditenẗ: tñ cuilibet nato rex offendiẗ: ſꝫ poſtea remittat offenſaꝫ ꝓpter merita mediatoris: ſed ſi ille mediatoꝛ poſſet ita ꝑfecte placare regẽ vt preueniret reſpectu alicuius filij ire ne ei offendereẗ: hoc magis eẽt q̃ꝫ ſi rex offenſaꝫ habitã cõtra talẽ remitteret: ſed hoc nõ eſt ipoſſibile: cũ hec offenſa nõ eſt ex culpa ꝓpria: ſed ex alia ꝯtra. ℂ Ex illo arguiẗ ſic. Nullus ſume vel ꝑfectiſſime placat aliquẽ pro offenſa alicuius ꝯtrahenda niſi poſſet preuenire: ne illi offendaẗ. nã ſi iaꝫ offenſuꝫ placat vt re

mittat: nõ perfectiſſime placat:ſed in ꝓpoſito deus non
offenditur anime ꝓpter motum interiorẽ in ipſo:ſed tñ
ꝓpter culpã in ipſa aĩa.igiẽ cħis non perfectiſſime pla-
cat trinitatem pro culpa contrahenda a filijs Ade:ſi non
preueniat vt alicui trinitas non offendatẽ.τ per ꝯñs ꝙ aĩa
alicuiꝰ filij ade nõ habeat culpã talẽ.℄ Ex 2ᵒ via arguiẽ
dupl'r.p̃mo qa ꝑfectiſſimus mediator meretẽ amotionẽ
oĩs pene ab eo quẽ recõciliat:ſʒ culpa originalis eſt ma-
ior pena q̃ʒ ipſa carẽtia viſionis diuine: ſicut declaratum
fuit di.36.ſc̃di lib.qa peccm̃ eſt maxia pena nãe itellualis
inter oẽs penas eius.igiẽ ſi cħis ꝑfectiſſime reconciliauit
iſtã penã grauiſſimã meruit ab aliquo auferri. non niſi a
mr̃e.igiẽ ⁊c.℄ Cõfirmatẽ iſtud ꝑ exẽplũ: qa ſi filio Ade
eẽt maxia pena regẽ ꝯ eũ offendi:nullus eum ꝑfectiſſime
recõciliaret:niſi auferret ab eo:nõ tñ exhẽdationẽ:ſed ẽt
eẽſe inimicum regis.igiẽ ⁊c.℄ Ex eadẽ via arguiẽ 2ᵒ ſic.
cħis immediatus vi fuiſſe reparator τ recõciliator noſter
a peccõ originali q̃ʒ ab actuali:qa neceſſitas incarnationis
paſſionis ⁊c.aſſignatẽ cõiter ex peccõ originali.Sʒ ſuppo-
nitẽ cõiter ꝙ ipſe fuit ita ꝑfectus mediator reſpectu alicu-
ius ꝑſone:puta Marie ꝙ eã p̃ſeruauit ab oĩ peccõ actuali.
igiẽ ſil'r a peccõ originali.℄ Ex 3ª via arguo ſic. ꝑſona re-
cõciliata nõ ſumme obligatẽ mediatori:niſi ab ipſo ſummũ
bonũ habeat qđ põt ꝑ mediatorẽ haberi:ſʒ innocẽtia illa
ſcʒ p̃ſeruatio a culpa ꝯcta vel ꝯhẽda põt hẽri ꝑ mediato-
rẽ.ergo nulla ꝑſona ſumme tenebiẽ cħo vt mediatori:ſi
nullã p̃ſeruauit a peccõ originali.℄ Et ſi dicas ꝙ equal'r
tenetẽ ꝑſona cui remittitẽ peccm̃ quãtũ ꝑſona q̃ p̃ſeruatẽ a
peccõ ꝓpter illud Luc.7. Cui magis dimittitẽ magis dili-
git.q̃re ibi remiſſionẽ Aug.ꝙ oĩa poſſibilia cõmitti non cõ-
miſſa ſunt dimiſſa:ac ſi eẽnt cõmiſſa:imo excellẽtius bñ-
ficiũ eſt p̃ſeruare a malo q̃ʒ ꝑmittere incidere in malũ ab
eo τ poſtea liberare. Uidetẽ ẽt ꝙ cũ cħis multis aĩabus
meruerit grãm τ gloriã:τ pro his ſint cħo debitores vt
mediatori:q̃re nulla aĩa erit ei debitrix pro innocentia.τ
quare ẽt oẽs angeli beati ſint innocẽtes:τ nulla humana
aĩa erit innocẽs in p̃ria niſi ſola aĩa cħi.℄ 2ª ẽt rõ q̃ ac-
cepta fuit ex his q̃ apparẽt in Maria nõ vi concludere.
qđ eniʒ arguitẽ τ p̃ de infectione carnis ꝓpter ſeminatio-
nẽ nõ arguit ſm viã Anſel.de peccõ originali: q̃ tacta fuit
di.32.2.lib.aut dato ꝙ ſic ꝯhiẽ peccm̃ originale cõiter:tñ
infectio carnis manẽs poſt baptiſmũ nõ eſt neccia cã q̃re
maneat peccm̃ originale in aĩa:ſʒ ipſa manẽte peccm̃ origi-
nale deletẽ ꝑ gratiã collatã:ita poſſet deus in p̃mo inſtãti
cõceptiõis virginis dãdo tũc gratiã delere ne eẽt cã neccia
infectionis in aĩa ſi grã tolleret culpã in aĩa.℄ Aliud de
paſſionibꝰ Marie nõ ꝯcludit.põt.n.mediator recõcilia-
re aliquẽ vt auferantẽ ab eo pene ſibi inutiles: τ relinquatẽ
in penis ſibi vtilibꝰ.origial' culpa nõ fuiſſet vtil' Marie.
pene tꝑales tñ fuerũt vtiles:qꝛ in eis meruit.igitur ⁊c.

Ad qõnem igiẽ dico.ꝙ deꝰ potuit facere ꝙ ipſa nũq̃ʒ fuiſſet in peccõ originali. Potuit etiaʒ feciſſe vt tñ in vno inſtãti eẽt in peccõ:potuit ẽt facẽ vt per tꝑs aliqđ eẽt in peccõ:τ in vltimo inſtãti illius tꝑis purgaretẽ.℄ Primũ declaro:qꝛ grã equalet iuſtitie origi- Concre.vv. hic τ oẽs ſe-q̄ces huius. A
nali quãtũ ad acceptationẽ diuinã:vt ꝓpter hãc aĩe hñti
gratiã nõ iſſit peccm̃ originale. potuit.n.deꝰ in p̃mo inſtãti
illius aĩe infundere ſibi gratiã tãtã quãtã alij aĩe in circũ
ciſione vel baptiſmo.igiẽ in illo inſtanti aĩa nõ habuiſſet
peccm̃ originale:ſicut nec habuiſſet ſi poſtea fuiſſet bapti-
zata.τ ſi ẽt īfectio carnis fuit ibi in p̃mo inſtãti: nõ fuit tñ
neccia cã infectionis aĩe:ſicut nec poſt baptiſmuʒ qñ ma-
net ſm multos:τ infectio aĩe non manet. aut potuit caro
mũdari ante infuſionẽ aĩe vt in illo inſtãti nõ eẽt infecta.
℄ Sc̃dm pʒ:qa ſi agens nãle põt incipe agere in inſtãti: Uide Scho̅tꝫ hic ꝯ Sco.
ita ꝙ in illo inſtanti fuerit in eẽſe quieto ſub vno ꝯtrario:
τ in tempore habito eſt ſub forma ꝯria in fieri:τ qñcũqʒ
agens nãle põt agere,deus põt agere.igiẽ poteſt τ in tꝑe
habito alicui inſtãti cauſare grãʒ.℄ Hoc etiã cõfirmatẽ:
qa qñ aĩa eſt in peccõ põt per potẽtiã diuinã eẽſe in grã:ſʒ
in tꝑe illo quo fuit ꝯcepta potuit eẽ in peccõ τ per te fuit.
igiẽ ſil'r potuit eẽ in grã.nec neccẽ fuit tũc ꝙ fuiſſet in grã
in p̃mo inſtanti illius tꝑis ſicẽ nec de mutatione τ motu.
℄ P̃.In p̃mo inſtãti potuit creaſſe grãʒ in illa aĩa.g̃ ⁊c.
℄ Tertiũ eſt manifeſtũ.℄ Qđ aũt hoꝝ triũ:que oſtẽſa Dictū notabiliſſimum.
ſunt eẽſe poſſibilia:factuʒ ſit:deus nouit ſi auc̃ti eccleſie:
vel auc̃ti ſcripture non repugnet:videtẽ probabile quod
excellentius eſt:attribuere Marie.

Contra ſc̃dm iſtoꝝ membroꝝ inſtatur dupl'r.p̃io ſic. Quicq̃d deus imediate agit circa crea- 1.c.78.τ.79.
turã agit in inſtãti:quia ſm Phm̃ 8ᵒ phyſi. virtus īfinita
agit in inſtanti:qa virtus īfinita τ finita non pñt agere in
equali menſura:igiẽ nõ põt iuſtificare aĩam in tꝑe habi-
to ī inſtanti culpe.℄ P̃.Aut illa iuſtificatio eẽſſet motus a.l. poſt illas culpe.
aut mutatio.nõ mutatio:qa nõ eẽſſet in inſtãti.nõ motus:
qa nõ eẽt ſucceſſio ſm ꝑtes mobilis.ſ.aĩe:qa ipa eſt idiui-
ſibilis.neqʒ ſm ꝑtes forme.ſ.grẽ:neqʒ ſʒ media īter ex-
trema.nõ eni eſt mediũ īter p̃uatiue oppoſita circa aptũ
natũ:ſicut nec eſt abſolute mediũ iter ꝯdictoria.nec alte-
rũ illoꝝ ſm ꝑtes acquirebatẽ vel amittebatẽ:neqʒ ſubm
eſt diuiſibile:igiẽ.℄ Ad p̃mã inſtantiã dico,ꝙ ſi deꝰ vo- B
luntarie nõ agit in aliquo inſtãti nõ neſcio.ꝓpter hoc opʒ A.l. terminat̃ ıc illud tꝑe.
eũ expectare tẽpus vt in inſtãti † determinato illius tꝑis
agat:ſed põt agere in tꝑe in cuius p̃mo inſtanti non egit.
verũ eſt igiẽ ꝙ deus põt agere in iſtãti quicq̃d imediate
agit:ſed nõ eſt neceſſe ipſum agere in iſtãti.℄ Ad ſc̃dm
dico,ꝙ ſtricte loquẽdo:ſicut Phs loquitẽ de motu τ mu-
tatione:iſta iuſtificatio paſſio nec eſt motus nec mutatio:
ſed aliq̃d hñs de vtroqʒ hoc quidẽ hñs de mutatione:ꝙ
vt forma ſimplex τ idiuiſibilis ineſt ſubiecto.hoc aũt de
motu:qa in nulla mẽſura indiuiſibili ineſt:ſed in tꝑe:τ in
hoc deficiet a mutatione:deficit aũt a motu:qa nõ eſt ſu-
pius ſm partes forme vl' mobilis:vel ſm media iter ex-
trema:qa hic nulla ſunt media ſicut ꝓbatũ eſt.℄ Exem-
plũ eſt.mobile trãſit a forma ſub qua fuit in vltimo iſtã-
ti quietis:ita ꝙ poſt illud inſtãs eſt ꝯtinua deperditio il-
lius forme ſm partes eius:τ cõtinua acq̃ſitio forme op-
poſite:ſed ſi in toto tꝑe ineſſet forma oppoſita: τ tñ non
ſucceſſiue acquirerentẽ partes eius eẽſſet ſimile ꝓpoſito:
qa tũc illius forme acquiſitio nõ eẽt motus nec mutatio
ſicut nec modo trãſitus † a mutatione ad motũ vel econ- A.l. ab imu-tatione.
uerſo eſt mutatio vl' motus.℄ Sed quare paſſio cauſa-
ta ab agẽte nãli eſt mutatio vel motus τ nõ iſta:℄ Re-
ſpondeo:qa agẽs nãle ſi põt ſubito iducere formã iducit
ꝑ mutationẽ:τ ſi nõ põt,neccẽ eſt vt agat in tꝑe:τ ita per C
motũ.deus aũt τ̃ſi poſſet iducere formã in iſtãti:tñ ſi nõ
iduceret in iſtãti põt iducere totã in tẽpore:ita ꝙ nõ par-
tes ante ꝑtes.poſſe eni agere in tẽpore nõ eſt imꝑfectio-
nis in agente:lʒ neceſſitas agendi in tẽpore ſit iperfectio.

Si autem teneatẽ ps negatiua q̃onis ad oẽs auc̃tes in ꝯriaʒ partẽ rñdetẽ ꝙ glibet filꝰ Ade
natural'r eſt debitor iuſtitie originalis:τ ex d̃merito Ade D
caret ea:τ ideo oĩs talis hʒ vnde ꝯhat peccm̃ originale:ſʒ
ſi alicui in p̃mo iſtanti creationis aĩe detur grã : ille lʒ ca-
reat iuſtitia originali:nunq̃ʒ tñ eſt debitor eius:qa merito
alterius ꝓueniẽtis peccm̃ datur ſibi grã que equiualet illi
iuſtitie quãtũ ad acceptationẽ diuinã:imo excedit:ergo Uide diſt.32. 2.τ.29.diſt
quantũ eſt ex ſe quilibet hẽt peccm̃ originale niſi alius ꝑ-
ueniret merẽdo:τ ita exponẽde ſũt auc̃tes ꝙ oẽs nãliter
propagati ab Adã ſunt peccatores:hoc eſt ex modo quo

bñt nãm ab Adã bñt vnde careãt iuſtitia debita:niſi eis
aliunde cõferaꝛ:ſed ſicut poſſet poſt pmũ inſtãs cõferre
ei gratiã ita poſſet ⁊ in pmo inſtanti.¶ Per illud pꝫ ad
rões factas ꝓ pᵃ opi.qꝛ Maria maxie idiguiſſet chõo
vt redéptore:ipſa eni ↄtraxiſſet originale pctm̃ ex rõne
ꝓpagationis cõis:niſi fuiſſet pueta p grãz mediatoris:⁊
ſic alij idigueꝛt chro:vt p ei⁹ meritũ remitteret eis pctm̃
iã ↄtctũ:ita illa magis idiguit mediatore pueniente pctm̃
ne eẽt ab ipſa aliqñ ↄbédũ:⁊ ne ipa ↄbẽt.¶ Et ſi arguas
ↄ hoc:qꝛ pus naturalr fuit filia Ade:qꝛ pus fuit pſona q̃
hñs grãz.in illo igit pori tenebaꝛ ad iuſtitiã originalẽ:qꝛ
nãlis filia Ade:⁊ nõ habuit eã.ergo in illo pori ↄxit origi
E nale pctm̃.¶ Rñº.dico qꝛ qñ oppoſita cõparanꝛ ad idẽ
Vide pᵒ diſt. 3.q.2.ad p. ſm ordinẽ nãe:nõ ſimul ambo inſunt ſed tñ alterũ ieſt.
reliquũ aũt qd di prius nã nõ ineſt:qꝛ in eodẽ inſtãti op/
poſitũ ineſt.ſed di pus nã:qꝛ tũc ineſſet quãtũ eſt ex pte
ſubti:niſi aliquid extrinſecũ impediret.Exẽplũ.ſi mã cõ
paraꝛ ad formã ⁊ ad priuationẽ.pus naturalr eſt mã nõ
Vide Cõmẽ. pᵒ phy.c.79. hñs formã q̃ hñs:nõ qꝛ in illo inſtanti in quo hꝫ formaꝫ
realr nõ habeat eã:qꝛ tunc ↄdictoria eẽnt ſil:ſed qꝛ tunc
mã quantũ ex ſe dimiſſa ſibi nõ hẽt formã ſi aliud hñs
nõ daret.Simil̃r ſubm eſt prius naturalr vtroqꝫ oppo/
ſito:qꝛ prius naturalr eſt vnũqdqꝫ illud qd eſt in ſe q̃ ſit
vel nõ ſit aliqd:qd eſt ſub aliquo:⁊ ita lꝫ mã prius nãlr
ſit priuata q̃ formata:nõ tñ ſequit qꝛ ipſa aliqñ ſit non
ſub forma.Similr lꝫ pus nã mã ſit aliqd in ſe q̃ puata
vel formata:nõ tñ ſequit qꝛ ipſa aliqñ ſit in ſe:ita qꝛ nec
ſub puatione nec ſub forma:qꝛ hoc modo nõ eſt aliõ eẽ
prius niſi qꝛ ſm ꝓpriã rõnẽ eius:qua dicit pus:neutruꝫ
illoꝝ includit.Ita in ꝓpoſito dico qꝛ nã aie pcedit natu/
raliter iuſtitiã originalẽ ſiue grãz equiualentẽ ⁊ carentiã
iuſtitie debite:⁊ etiã in illa nã pcedit naturalr carentia il
la iuſtitie originalis illã iuſtitiã:qꝛ quãtũ eſt ex ſubto qd
F eſt prius naturalr vtroqꝫ oppoſito pus naturalr puatio
ieſſet:tñ nõ opꝫ aiaꝫ eſſe aliqñ ſub neutro extremo:neqꝫ
prius eſſe ſub puatione q̃ ſub oppoſito.¶ Qñ igit argr
qꝛ prius naturalr fuit filia Ade q̃ iuſtificata.ↄcedo:qꝛ il
lam nãm in pmo inſtãti nãe ſic ↄceptã cõſequebaꝛ eſſe
filiã Ade:⁊ nõ hẽe grãm in illo inſtãti nãe:ſed nõ ſequit.
ergo in illo inſtanti nature fuit puata loquẽdo de olno p
inſtãti:qꝛ ſm illã pmitatẽ nã aie ita naturalr pceſſit pua/
tionẽ iuſtitie ſicut ipſaꝫ iuſtitiã:ſed tñ põt hoc inferri qꝛ
in rõne nãe que eſt fundamentũ filiationis Ade:nõ iclu/
dit iuſtitia:nec ei⁹ carẽtia:qd cõcedo.¶ Sed ſi obijcias
de alio modo pioritatis nãe qꝛ ipſa eſt naturalr prius ca/
rens iuſtitia q̃ hñs eã cũ hoc inſit ſibi a cauſa intrinſeca.
Dico qꝛ hoc prius nã nunq̃ ineſt ſibi:ſed tñ ineſſet ſi cã
extrinſeca nõ impediret ⁊ poneret oppoſitũ ei⁹ ineſſe:ſic
etiã ſi in pmo inſtãti mã iformaret puatio que prius nã/
liter ineſt mãe nunq̃ ei ineſſet.¶ Si dicas.quõ eſt pus
Subtiliſſima ſpeculatio me taphyſicalis. natura illud qd nõ eſt prius in eſſendo.Dico qꝛ qñ ordo
nãe eſt inter poſitiuũ ſicut iter ſubm ⁊ accñs mãm ⁊ for/
G mã:qd eſt prius nã põt eſſe pus in eſſendo:ſed qñ eſt tñ
inter oppoſita puatiue pioritas p cõparationẽ ad tertiuꝫ
nõ eſt niſi qꝛ hoc ieſſet ſi aliõ nõ ipediret.vel eſt pioritas
in intellẽcu qꝛ.ſ.iſtud pus intelligit vt priuatũ.¶ Et ſi ar/
guaꝛ Maria nõ eſt iuſta in p inſtãti nãe.ergo in illo inſtã
ti eſt iniuſta vel non iuſta:ex 2º perihermenias. Dico qꝛ
ↄñtia nõ valet in pdicatis cõpoſitis.nõ eſt albũ lignum.
ergo eſt lignũ nõ albũ.ita h.nõ eſt iuſta in p iſtãti.i.rõne
ſui.ergo eſt nõ iuſta.nõ ſequit:qꝛ neutrũ illoꝝ eſſentialr
includit.¶ Et ſi arguas.in pmo inſtãti nature vere intelli
git nõ iuſta.dico qꝛ nõ:ſed vere nõ itelligit iuſta:qꝛ ab/
Te.c.18. ſtrahentiũ nõ eſt mendaciũ 2º phyſi. Nõ eni ois intell's
non intelligens hoc:intelligit non hoc:vt non intelligens
hoiem eſſe aial:nõ intelligit ipſum non aial:qꝛ tunc non
poſſet eſſe abſtractio ſine mẽdacio:auferẽdo ab aliquo:
qd ſibi eſſentialr ineſt.¶ Ad aliud de apertione ianue.
pꝫ qꝛ ianua fuit ſibi aperta per meritũ paſſionis chri pui
ſe ⁊ accepte ſpecialr in ordine ad hãc perſonã:vt ꝓpter
illã paſſionẽ nunq̃ huic pſone ineſſet pctm̃:⁊ ita nec ali/
quid ꝓpter qd ianua clauderet:cũ tñ ſibi ex origine cõ/
peteret vñ ianua clauderet ſicut alijs.¶ Si q̃raꝛ vtruꝫ
ſi fuiſſꝫ mortua ante paſſionẽ filij fuiſſet beata. Dici põt
qꝛ ſci pñes in limbo purgati fuerunt a pctõ originali:⁊ tñ
clauſa fuit ianua vſqꝫ ad ſolonẽ pene debite.ita eniꝫ de/
terminauerat deus:qꝛ lꝫ acceptaret paſſionẽ chri puiſaꝫ H
ad remittendũ culpã originalẽ omni credenti:⁊ creditu/
ro illã paſſionẽ:nõ tñ remittebat penã illi pctõ debitã.ſ.
carentiã viſionis diuine ꝓpter paſſionẽ preuiſaꝫ:ſed pꝫ
ipſaꝫ exhibitam:⁊ ideo ſicut illis pñibus nõ patuit ianua
quouſqꝫ paſſio chri fuit exhibita:ita ꝓbabile eſt qꝛ nec
beate virgini.¶ Ad argᵐ Bernar.põt riideri,qꝛ in iſtã/
ti ↄceptionis nature fuiſſet ſanctificatio non a culpa que
tunc infuit:qꝛ nulla fuit:ſed a culpa que tũc infuiſſet:niſi
tunc grã illi aie fuiſſet infuſa.¶ Et ſi arguatur qꝛ ſibi fuit
libido:falſum eſt de cõceptione naturarũ:lꝫ poſſet ↄcedi
fuiſſe in cõceptione ⁊ cõmixtione ſeminũ.¶ Et dato qꝛ
in cõceptione ſeminũ fuiſſet creatio aie non fuiſſet aliqd
incõueniens:grãz tũc fuiſſet iſuſaꝫ aie:pꝫ quã aia nõ cõ/ I
traxiſſet aliquã infectionẽ a carne cuꝫ libidine ſeminata:
ſicut eni poſt pmum inſtans baptiſmi potuit manere iſe
ctio corporis ↄtracta per propagationẽ cũ grã in aia mũ
data:ita põt eſſe in pmo inſtanti:ſi deus tunc creauit gra/
tiam in anima marie. Queſtio.II.

Ad ſecundũ dicit ſm Magrm̃ qꝛ aliq̃ portio erat in Adã In ſcdo lib. diſ.30.
de qua oẽs filij eius ꝓpagati ſunt:⁊ aliq po/
nũt qꝛ aliqd illi⁹ portionis nõ fuerit iſectũ in
Adã:lꝫ ſeruatũ mũdũ vſqꝫ ad gnõnẽ chri.

Sed contra primũ.quãtũ finitũ p ablationẽ fini
tã ab eo aliquotiẽs factã poſſet cõſu
mi:⁊ maxime ita modicũ quantũ ſicut eſſet ſemen deſci/
dendũ ab Adã in ꝓcreatione filioꝝ iam videret totalr
eſſe cõſumptũ.¶ Et ſi dicas illud in ſe multiplicari:ſic
dicit Magr.hoc nõ videt poſſe fieri ſine miraculo:ſicut Contra ſcdm quere Bon. diſti.pñti per 3ᵐ arti.2.q.1. Henr.quolĩ. 6.q.32.
de panibus euãgelicis:de qbus exẽplificat:⁊ ita nõ erat
poſſibile patrem gñare quantũ eſt ex parte formationis
corporis ſine miraculo:qd nõ videt probabile.

Qui non tenent hic Magrm̃ ſm diuerſum
modũ ponẽdi de pctõ origi/
nali diuerſimode hic rñdẽt.dicẽtes eni qꝛ pctm̃ origina/
le cõtrahit ꝓpter carnẽ infectã cõcupiſcibilr ſeminataꝫ:
dicunt carnẽ totam Marie fuiſſe ſanctificatã:⁊ ita illud
qd aſſumebaꝛ ad formationẽ corporis chri prius q̃ aſſu
mebaꝛ fuit ſanctificatum:vt non eſſet ibi infectio aliqua
in inſtanti infuſionis anime.

Sed contra hoc arguit:quia ſi ſanguines beate
virginis erant:de quibus formabaꝛ
corpus chri ſm Dam.48.cũ nunq̃ fuerunt aiati anima
alicuius hois.per ↄñs nunq̃ ab aia peccatrice ↄtraxerũt
maculã:nec per ↄñs ex parte eoꝝ põt aſſignari rõ macu
le:vel ſanctificatio corpis gñati ex eis.¶ Et ſi dicaꝛ qꝛ
virtus actiua formãs corpus ex eis fuit iſecta:⁊ ideo cor Vide.33.di.a
pus genitũ iſectũ.hoc nõ videt verũ ſi ſpũſſcũs imedia/
te formauit illud corpus de illis ſanguinib⁹.¶ R.Non
videt ꝓbabile corruptionẽ eẽ ſine gñatione in quocũqꝫ
gñe:ſed iſta ſanctificatio ſiue mundatio carnis eẽt corru/
ptio illi⁹ morbide q̃litatis poſitiue:⁊ tñ nullius alteri⁹ q̃li
tatis poſitiue eẽt gñatio.gñe nõ:qꝛ nõ eſt capax ſcitatis.

Vide Hugo. de ſac. lib. 2. par. 1. c. 5.

Aliter ſecundū viā Anſel. qui ponit peccm̄ originale eſſe carētiā iuſtitie debite ſicut tactū eſt diſ. 3a q. 1a. patet qualr̄ chr̄s non cōtraxit originale peccm̄: q2 nō fuit filius nālis Ade: ⁊ ideo nō erat debitor iuſtitie originalis. acceperūt enī illi ſoli iuſtitiā in Adam: qui ab eo erant deſcenſuri per ratione ſeminalē: hoc eſt reſpectu quoꝝ Adā habuit rōnez pn̄is nālis ſm̄ cōem propagationem. vnde ſicut illis ſolum potuit ſeruare iuſtitiam: ita illis ſolum potuit perdere illam: ⁊ ideo ſi chriſtus fuiſſet purus homo ⁊ nō deus: miraculoſe tn̄ natus de v̄gine ſm̄ eū nō ꝯtraxiſſet originale peccm̄.

A ℭ Iſta ſnīa pꝫ per eū de ꝯceptu v̄ginali. c. 10. ⁊ de ceptu ⁊ expſſe. c. 19. vbi vult: ꝙ innocentie chr̄i pōt poni duplex ratio. ſ. ſanctificatio virginis matris: ⁊ miraculoſa formatio corporis: nō per propagationē cōem: ⁊ vtraqꝫ per ſe ſufficeret vt chriſtus innocens naſceretur.

ℭ Cum vo incarnatio verbi ſicut in ſuperioribus tractatum eſt ⁊c. Diſtin. IIII.

Circa iſtā diſtīnē 4am: in qua Magiſter agit de ꝯceptione chr̄i per cōparationē ad virginez concipientem. Quero vtrū btīſſima virgo Maria fuerit vere mater dei ⁊ hoīs: Et non. q2 oppoſita ꝯtria nō pn̄t ineſſe eidē ſimul etiā per potentiā diuinā: q2 tunc deus facere poſſet ꝯtradictoria ſil. ꝯñia pꝫ per ph̄m 4o meta^ce. vbi

T. c. 9. ⁊ 27. ꝓbat ꝙ ſi ꝯtria eſſent in eodē ꝙ etiā ꝯdictoria eſſent ſil̄ de eodē vera. Sed v̄ginitas ⁊ maternitas ſunt oppoſita

Libro. 3. c. 12 ꝯtria: igit̄ ⁊c. ℭ P̄. Dam. c. 58. Genitricē chr̄i nequaꝙ̄ dicim⁹ beatā virginez. ℭ P̄. Mater ſe hꝫ actiue in gn̄ōne ꝓlis: q2 ſi tm̄ paſſiue Adā eſſet mater Eue: ⁊ limus eſſet mater Ade: ſed btā v̄go nō ſe habuit actiue in gn̄atione iſta: q2 hec gn̄atio fuit in inſtāti: virtus creata nō operat̄ in inſtāti ad illud qđ natū eſt fieri in tpe. ℭ P̄. Actiuū ⁊

T. c. 20. l. de gene. aialium c. 19. in noua tranſla. paſſiuū ſunt correlatiua mutua ex 5o meta. Mater ſe hꝫ ad prēz ſicut paſſiuū ad actiuuz ſm̄ ph̄m 15o de aialibus. igit̄ mutuo ſunt correlatiua pr̄ ⁊ mr̄: ſed nullus eſt pater chr̄i hoīs: igit̄ nulla mater. ℭ P̄. Omni gn̄ōne generat̄

Tex. cō. 20. ⁊ 53. ⁊ alibi ſepe. aliqđ ſuppoſitū 7o meta. Nō ſic iſta: q2 hic nō fuit ſuppoſitū niſi increatū: illud nō gn̄abat̄ in tpe. ¶ Et ſi dicatur ꝙ gn̄abat̄ in nā creata. ¶ Cōtra. p̄mus terminus gn̄ōnis eſt per ſe ens. Vbū hō nō eſt per ſe ens: q2 nec p ſe vnū. igit̄ ⁊c. ¶ Et ſi dicas: ꝙ eſt ibi vnitas vnionis. ¶ Contra. relo nō eſt formalis ratio termināđi gn̄ationē: iſta vnio eſt relo: igit̄ ⁊c. ℭ P̄. Si gn̄auit deū hoīem. hoc non fuit niſi rōne nāe humane termināt̄is gn̄ōnē in qua nā vbuꝫ ſubſiſtebat: ſed hoc non videt̄ ponēdū: q2 tūc illud eſſet ƀ nō p̄mus terminus: ſed quaſi formalis acquiſitio p̄mo termino. in alijs autem eſt primus terminus: nec poteſt poni differentia ꝙ in alijs illa nā eſt perſona ƀ non: q2 ƀ tm̄ eſt in alijs ꝓpter negationē duplicis depēdētie. negatio non eſt rō termināđi gn̄ationē. ℭ Cōtra. Luc. p̄. Cōcipies in vtero ⁊ paries filium. ⁊ Matth. primo.

De qua nat⁹ ē Ieſus ⁊c. L. 3. c. 12. A

In iſta q̄ōne ꝯcluſio eſt certa: ſicut pꝫ per Dam. c. 59. Dei genitricē vere ſanctā Mariā p̄dicamus. ſicut enī vere deus ex ipſa genitus eſt: ita ipſa vere dei genitrix dicit̄. deū. n. aim⁹ ex ipſa genitū eē: nō vt deitate vbi p̄n^m eēndi accipiēte ex ipſa: ſꝫ dei vbo ex ipſa icarnato ⁊ genito. nō. n. hoiez nudū genuit btā v̄go: ſed deū veꝝ: nō nudū ſed incarnatū: vbi videt̄ dicere ꝙ genuit ſuppoſitū ſicut ipſe determinat: q2 infra. c. 82. q2 gn̄atio eſt hypoſtaſis: ſed genuit illud ſuppoſitū: non ſm̄ nām diuinā ſed humanā. ℭ Contra qđ vident̄ eſſe duo argumenta facta ad primā partē. Sil̄r de eo ꝑꝑ qđ aliqđ dicit̄ mater qūo poſſet ſaluari in ꝓpoſito dubium eſt.

Opinio eſt ꝙ ſolus pr̄ hꝫ rōnē actiui: ⁊ mater rōnem paſſiui: ita ꝙ ipſa tm̄ miniſtrat mām̄ prolis: ⁊ in ſolo ſemine pr̄is eſt vis actiua formatiua ꝓlis. hec videt̄ opio ph̄i 15o de aialibus. cōparantis virtutē in ſemine pr̄is artifici: ⁊ māꝫ miniſtratā a matre ligno: de quo artifex facit ſcānū. ℭ Pro hoc etiā ad ꝓpoſitū videt̄ eē Aug. 10. ſup Gen. c. 5. vbi dicit chr̄m nō deſcendiſſe ex parentibus ſꝫ rōnē ſeminalē: ſed ſi btā v̄go fuiſſet actiua reſpectu formatōis corpis filij ſui videret̄ corpus illud formatū fuiſſe ſm̄ rationē ſeminalē.

Tho. 1. 2. q. 81. ar. 5. ⁊ 3a pte ſum. q. 32 ar. 4. q̄re ꝓpo^m. Ca. 25. ⁊ 26. vel p⁹ de ge. aialiuꝫ. c. 19. in no. t. vide Com. 5 me. c. 1. ⁊ ƀ c. 12. Vide Aui. can. fen. 1. c. de mēbris.

Sed contra iſtud argnit̄ p̄mo de alijs matrib⁹: q2 formas eiuſdē ſpēi ꝯſequunt̄ potentie nāles eiuſdē ſpēi. mas ⁊ femia ſunt eiuſdē ſpēi. 10. meta^ce. ergo foīas coꝝ cōſequit̄ po^a eiuſdē rōnis. igit̄ ſi

Tex. cō. 25. formā vnius cōſequit̄ nāliter vegetatiua actiua ſimilr̄ ⁊ alterius. ℭ Cōfirmat̄ rō: q2 aia vegetatiua huius ⁊ illi⁹ differrent ſicut actiua ⁊ paſſiua: ⁊ ita eſſent potētie oino alteri⁹ rōnis. ℭ P̄. Pater naturalr̄ plus diligit filiū ſuū ſicut vnuſquiſqꝫ naturalr̄ diligit ſuū opus ꝙ̄ econuerſo:

Cap. 12. Cap. 8. ex 8o ethicoꝝ ⁊ 9o: ⁊ pro hoc aſſignat̄ rō ꝙ benefaciens plus afficit̄ beneficiato ꝙ̄ ecōuerſo: ſed mater plus diligit filiū ſuū ꝙ̄ pater. ſicut pꝫ per eū 9o ⁊ 8o ethicoꝝ. ḡ videt̄ ꝙ aliquo mō filius eius ſit opus eius. ℭ P̄. Filius qñqꝫ aſſimilat̄ magis mr̄i ꝙ̄ pr̄i: ergo in matre eſt aliqua v̄tus actiua. ꝯñia ꝓbat̄: q2 agens intendit aſſimilare ſibi effectū: ita ꝙ effectus nulli aſſimilat̄ niſi ꝓpter aliquā actionē eius. ℭ Dicit̄ ꝙ ſemē pr̄is p̄ncipalr̄ intendit aſſimilare prolē patri: ſed ꝑꝑ inobedientiā māe deficit ab eo qđ intendit ⁊ facit qđ pōt: ⁊ ita cū trāſmutatio nō fiat in qđlibet ſed in oppoſitū aſſimilat̄ oppoſito: ⁊ ita mr̄i. ℭ Cōtra. igit̄ calidū impeditū: ⁊ ꝓpter ipedimentū nō potens pfecte ſibi aſſimilare effectuꝫ: aſſimilabit euꝫ frigido qđ eſt impoīe: q2 ipſuꝫ impeditū tm̄ nō aſſimilabit eū ſibi: ⁊ ſi aſſimilat̄ frido: hoc eſt ab alio agēte: non tm̄ a calido ipedito. ſic in ꝓpoſito ex ipedimēto reſiſtēte v̄tuti actiue pr̄is tm̄ haberet̄ iſta negatio: ꝙ ꝓles nō aſſimilat̄ pr̄i: tn̄ nō aſſimilat̄ alij: niſi ex alia cā actiua: ⁊ ſi dē iſta in ꝓpo

Arg^m ſubtiliſſimū cōtra ph̄os. ſito ex parte matris habet̄ ꝓpoſitū. ℭ P̄. Matrē tm̄ eē quaſi vas in quo ſicut in loco ꝯueniēte gn̄at̄ proles: ⁊ de aliquo eius vt de mā nō videt̄ plus dare mr̄i ꝙ̄ terre in gn̄atione minere: ſi de aliquo eius gn̄at̄ minera: ⁊ ſic ipſa terra cōtinēs illud aliqđ ſicut locus ꝯueniēs gn̄ationi talis corpis erit mater eius: imo nō videt̄ dare plus ꝙ̄ hoī reſpectu gn̄ōnis vermis ex eo qui gn̄at̄ ex aliquo humore putrefacto: ⁊ hoc in loco ꝯueniēte gn̄ationi ſue: ⁊ ita nihil deficeret qn eſſet mater illius vermis niſi ꝙ vermis nō eſt eiuſdē ſpēi: ſed hoc forte nō tollit ſi equus dicatur pater muli: ⁊ aſina mater. ℭ P̄. Iſtud in ꝓpoſito de hac mr̄e iprobat̄ p illud Dam. 48. Virtutē tribuēs ſuſceptiuā: ſimul aūt ⁊ gn̄atiuā: ſꝫ ſi ipſa tm̄ eēt p̄n^m paſſiuū non videret̄ quare copularet v̄tuti ſuſceptiue v̄tutē gn̄atiuā.

Si autem teneat̄ alia opio: ꝙ mater quecūqꝫ cauſe eſt cā actiua reſpcū formatiōis corporis ꝓlis: tn̄ minus p̄ncipalis ⁊ ſcdaria: ⁊ cū pr̄e integrās vnā cāꝫ totalē: tūc videt̄ difficilius ſaluare qūo Maria fuit mater ꝙ̄ ponēdo aliā opionē. pꝫ enī ꝙ ipſa miniſtrauit māꝫ totā corpi chr̄i: ſed nō ita pꝫ qūo potuit cooperari ſpūiſcō ad formationē iſtius corpis. ℭ Ad hoc dicit̄ ſic. ꝙ ipſa miniſtrauit mām̄ in qua erat vis actiua: ſꝫ illa vis nō habuit actionē aliquā: q2 actionē ei⁹ ꝑuenit ſpūſſcūs ſubito formans corpus illud de mā ſibi miniſtrata. erat igit̄ virgo mater tenēdo opionez de actione mr̄is ꝓ eo ꝙ prebuit mām̄ in qua quātū eſt ex parte ſui erat. vñ ageret niſi aliud agēs fortius preueniſſet illud in agēdo.

Mater Galeni i libro de ſpmate ⁊ hypocrate i ſer mone ſc^o ⁊ Thom. in 3o diſtin. 3.

S. Bon. li. 3 diſt. pri. 4. 3.

Exemplificat̄

Nũeri.c.17. Exemplificaẽ. virge Aaron data eſt fecunditas per quã
poſſet actiue ꝓducẽ ſucceſſiue flores ⁊ fruct⁹: ſʒ nõ ꝓdu
xit: ga illã fecũditatẽ ꝯuenit vt⁹ diua ſubito ꝓducẽs illa.

Contra ſi ignis eſſet pfectiſſime actiu⁹ ⁊ haberet paſ
ſiuʒ vt lignũ approximatũ: tñ ꝯueniret ab
aliquo agẽte fortiori calefaciẽte lignũ: nullo mõ ignis eẽt
cã agens reſpectu illius caloris: ⁊ ſi ignẽ gignere calorem
eſſet ignẽ eſſe patrẽ caloris: nullo mõ ignis ille eẽt pater
illius caloris: igiẽ ſilr in ꝓpoſito ꝓpter ſolã vtutẽ actiuã
ſi erat preuenta: vt nõ ageret nõ diceref mater ſi mater
eſt cauſa agens. ℭ Cõfirmaẽ hoc in exẽplo illoꝝ. ſi eniʒ
arbor diceref pr̃ vel mater illius fructus quē producit:
illa tñ virga lʒ fecunda fuiſſet ita potẽs ꝓducere fructuʒ
⁊ nõ ꝓduxit: ga preuenta: nõ fuiſſet pater vel mater illi⁹
fructus. ℭ Hoc etiã probaẽ in ꝓpoſito. nullius enim hõ
fuit pater illius filij: ⁊ ſi aliquis habuit virtutẽ actiuã ſm
quã potuit egiſſe ad formationẽ huius corpis: vt pr̃ ⁊ nõ
Vbr.li.3.q.13 B.l.virtus. egit ſpũſcõ ꝯueniẽte. ℭ Aliter dr̃. q collata ſibi fuit vis
ſupnãlis ſm quã potuit cooperari ſpũſcõ in inſtanti.

Contra. Iſta vis ſupernãlis eſſet accidẽs: etiã per
accñs huius nãe: g̃ ſi mr̃ chr̃i ſolo illo acci
dente egit ad formationẽ corpis chr̃i: ſequiẽ q nõ ita per
ſe ⁊ vere egit ad formationẽ hui⁹ corpis: ſicut alie mr̃es:
que ex natura ſua agũt ad formationẽ corpis ſue prolis,
nõ eni ita vere cõuenit lapidi diſgregare: qđ cõuenit ei p
albedinẽ que eſt ei accñs per accñs ſicut ꝯuenit ei deſcẽ
dere deorſum: qđ ꝯuenit ei per nãm ſuã: vel cõuenit ei p
accñs nãle. ℭ Similr in quo ſubiecto erit iſtud accidẽs
ſupnãle: ſi in itellectu vel volũtate nõ videẽ eſſe rõ agẽ
di ad gnõnẽ filij: que actio pncipalr cõuenit virtuti vege
tatiue. Si aũt ponaẽ in vtute vegetatiua mirũ videẽ quõ
illa vis ſit capax accidẽtis ſupnãlis. ℭ P 3°. Quõ pote
rit illa vis ex quo eſt creata cooperari: vel eſſe rõ coope
H randi in inſtãti ſpũſcõ: ſi tñ hoc non põt aliqđ qđ eſt in
natura mr̃is. ℭ P. Quõ accñs erit ratio formalis ꝓducẽ
di ſubam que ſit terminus gñationis: Qz ſi dicaẽ virtutẽ
iſtam ſupernãlẽ eſſe tanq̃ pfectionẽ intrinſecã collatam
vtuti vegetatiue mr̃is. Hoc videẽ mirabile quõ iſta vis
facta fuerit intenſior q̃ ſi naturalr genuiſſet: ga tunc eẽt
plus q̃ mater. ℭ Similr quõ illa intenſa poterit agere
in inſtanti: ⁊ tñ illa remiſſa nõ põt tunc agere. forme eniʒ
eiuſdẽ rõnis: lʒ vna ſit perfectior alia videnẽ ſimilr ſe ha
bere ad agere in inſtanti vel in tpe: lʒ vna aliquid perfe
ctius producat q̃ alia: ſicut patet de luce perfectiore ⁊ i
perfectiore: quarum vtraqʒ eque inſtantanee illuminat:
lʒ vna illuminet perfectius q̃ alia.

B **Poteſt dici** q ſi ad mr̃em ꝑtinet agere ſicut ad
cauſam minus principalẽ: Maria
I vere fuit mater: ga tota illa actio ſibi cõpetebat que mr̃i
debeẽ. ℭ Ad qđ intelligẽdũ ſciẽdũ eſt: q in formatione
corpis nr̃i ꝑcedit motus localis de loco ipſius corporis
corrũpendi ad locũ ꝯueniẽtẽ gnõni ipſius corpis organi
ci: ex eo: hunc motũ localẽ ſequiẽ figuratio illius corpis:
que figuratio non eſt ſine motu locali. ℭ Tertio ſequiẽ.
cõdenſatio illius corpis corrũpẽdi que eſt q̃dã alteratio
ꝑcedẽs gnõnẽ corpis denſioris ex iſto corpe rariori: ⁊ iſta
alteratio nõ eſt ſine loci mutatione: nõ gdẽ qua acquiriẽ
notus locus: ſed qua occupaẽ minor in vltimo inſtanti
iſtius alterationis inducitẽ forma: qua corpus eſt cõplete
Thom.in.4. organicũ: ſiue illa ſm aliquos ſit aĩa intellectiua ſiue ſm
dis.11.q.1.ar alios ſit forma alia ꝑcedẽs illã: ⁊ hoc ſm iſtos ſcdos: ſiue
ticulo.1. ipſa ſit vna totius corpis organici ⁊ partiũ etherogenea
Ric.dis.3.q. rũ: ſiue ſit alia totius ab illis que ſunt ꝓprie ⁊ ſubales ſpe
6.in alios. ciales partiũ etherogenearũ: ſiue tertio mõ nulla ſit alia
forma totius corpis organici a formis pticularib⁹ ſubali
bus partiũ etherogenearũ: ⁊ ſʒ hoc tertiũ mẽbrũ corpus
eſſe cõplete organicũ eẽt oẽs formas partiales eẽ cõple
te iductas. Et lʒ ſm 2ᵐ mẽbrũ ⁊ 3ᵐ iſtoꝝ poſſet poni nõ
oẽs partiales ſimul induci: ſed vnã prius: ad quã ſuffice
ret alteratio breuior: ⁊ aliã poſterius ad quã reqriẽ alte
ratio ꝓlixior: tñ ſm oĩa tria mẽbra aliqđ eſt in vltimo i
ſtanti qđ nõ prefuit: ⁊ ſine quo nõ eſt corpus cõplete or
ganiçatũ. ℭ Ad ꝓpoſitũ applicãdo dubiũ videẽ. vtruʒ
tribus motib⁹ ꝑdictis correſpodebãt in ꝓpoſito in Maria
tres motus breuiores q̃ in nobis: ⁊ ſi in illis trib⁹ motib⁹
egerit btã Maria ſic cauſa 2ᵃ. ⁊. ſ. ſ. vt pncipalis. Si eniʒ
hoc ponaẽ nõ poniẽ aliqđ qđ poſtea aſſũptũ fuit a Vbo
aliqñ prefuiſſe in ſuppoſito creato: ſed tñ q illud corrũ
pereẽ in aliqđ aſſumendũ a Vbo: neqʒ poniẽ in illis que
B.l.vl addi⁹ llđc fuiſſe ſi ne ſucceſſiõe ⁊ ſubito: neqʒ ponaẽ in iſta maria coopa tã fuiſſe in in ſtãti ſpũſcõ: ga lʒ in iſtãti corpora fue rit ſpũſcõ. ſ. quãtũ ad idu ctionẽ forme organice vlti mo diſponen tis ad aiam i tellectiuã: nõ tñ quãtũ ad il los tres mot⁹ ꝑmos: q̃ eniʒ in nobis reg rũt ſucceſſio nẽ ſicut ſunt illi tres mot⁹: nõ aũt vlt⁹ for me ſubaẽ cor poris organi ci inductio. A.l.2ᵐ vl qđ dã ſcs vnuʒ. alibi reqrũt ſucceſſionẽ † ſicut ſunt illi tres motus (nõ aũt
vltima forme ſubalis corpis organici inductio) Mariaʒ
in iſtãti fuiſſe cooperatã ſpũſcõ. Si aũt negenẽ ibi fuiſ
ſe illi tres motus: ſed q totũ fuerit in iſtanti vno: puta q
in aliquo toto tẽpore fuerint ſanguines diſperſi in corpe
Marie ⁊ nunq̃ in tẽpore moti ad mr̃icẽ: nec ſi figurati ⁊
cõdenſati: ſed in vltimo iſtanti illius tẽporis erat in loco
iſto corpus figuratũ ⁊ denſũ: ſicut eſſet in termino triuʒ
motuũ ſi fuiſſent tres ꝑcedẽtes. Adhuc dico q btã virgo
potuit cooperari ſpũſcõ in iſta actione iſtãtanea: ⁊ quã
tũ ad formã ſubalẽ iſtius termini: ⁊ quãtũ ad vbi ⁊ ad fi
gurã ⁊ denſitatẽ: lʒ ſubito inductas: ga ſi nõ potuiſſet co
operari hoc fuiſſet ex vna triũ cauſarũ. vʒ. Aut ga nõ ha
buit cauſalitatẽ actiuã minus pncipalẽ reſpectu termini
inducti: vel reſpectu terminoꝝ inductoꝝ. Aut ga nõ po
tuit ſm illã vim actiuã agere ad terminos hoc moto idu
ctos. Aut tertio modo: ga ⁊ſi potuit: tñ preuẽta fuit a vtu
te maiore totũ ⁊ totalr operãte. Primũ iprobaẽ: ga ipſa
habuit vtutẽ actiuã ſicut alie mr̃es: ergo ad eoſdẽ termi
nos ad quos ⁊ alie: ſed alie mr̃es hñt vim actiuaʒ minus
pncipalẽ reſpectu vbi figure ꝯdenſationis ⁊ forme ſuba
lis. ℭ Et ſi dicas ſm 3ᵐ triũ mẽbroꝝ q in toto ſunt mul
te forme ſubales ſpecie differẽtes partiũ etherogeneaꝝ:
ad quas ſimul iducẽdas nõ hʒ aliqua mater vim actiuã
ſufficientẽ: ſed opʒ vnã prius tẽpore induci q̃ aliaʒ: ⁊ ita
hic. ℭ Cõtra. actiuũ non hñs terminũ adequatũ põt ſil
agere reſpectu alterius: iõ eni tñ vnũ põt ſil: ga illud eſt
terminus adequatus vtuti eius: ⁊ maxie põt ſimul in plu
ra inadequata ſi illa icludanẽ in pmo adequato ſibi: ſed
nulla forma partialis eſt terminus adeqatus huic potẽ
tie actiue: ſed forma totius corpis organici: als nõ poſſet
in formã totius: igiẽ cũ oẽs ille forme partiales icludanẽ
in toto qđ eſt termin⁹ adequatus in oẽs illas ſimul põt.
C ℭ Scđa cauſa tolliẽ: ga aliqua media ſunt neccio media
virtuti iperfectiori: que nõ ſunt neccio media virtuti pfe
ctiori. agẽs eni nãle neceſſe eſt ꝓcedere per media deter
minata: ga ſubeſt illi ordini. nam ille prefixus eſt ab agẽ
te ſuperiori: ſed agens ſuppremũ: ga non ſubeſt ordini in
agendo: ga iſtũ prefixit voluntarie: nõ eſt neccẽ ꝓcedere in
agẽdo p iſta media. ℭ Ex hoc arguo. Spũſcũs ⁊ Ma
ria ſunt agẽs perfectius q̃ pr̃ creatus ⁊ ipſa fuiſſent: ergo
iſta media per que neccẽ fuit actionẽ pr̃is nãlis ⁊ Marie
proceſſiſſe: ſi cõcepiſſet ex viro non fuerunt neccia in illa
actione ſpũſci ⁊ Marie. ℭ Qz ſi dicas q iſta nõ neceſſi
tas medioꝝ tñ eſt ꝓpter infinitateʒ virtutis ſpũſci: ſed
ſemꝑ remanet equalis neceſſitas medioꝝ reſpectu vtutiʒ
create: vt ipſa nõ poſſet agere reſpectu termini niſi ꝓce
deret per media ſibi neccia. ℭ Cõtra hoc. ſi p media iſta
deuentũ fuiſſet ad terminũ: agens nõ ꝓduceret terminũ
ratione medioꝝ: ga media tunc non ſunt: igiẽ preciſe tũc
produceret: ga hʒ virtutẽ actiuã reſpectu iſtius termini:

igiř ſi aliqua v̄tus facit ꝙ nõ procedaŧ per media: ſm ꝙ
ſubito agens ſe habeat ad terminū ſicut ſe hr̄et in termi/
no ſi ꝓceſſiſſet per media: eodē mõ põt idē agens agere
ꝙ ſic nõ trāſiuit ꝑ media: ſicut ſi trāſiſſet: ſꝫ ſpūſſcūs po/
tuit facē ꝙ hic nõ eſſet trāſitus per iſta media ſiē ꝓbat
ratio ꝑdicta: ꝛ cuꝫ hoc ſtare põt ꝙ virtus actiua matris
eadē ſit: que fuiſſet in termino talis tranſitus: igiř ꝑ illaꝫ
virtutē actiuā põt eque agere in termino ꝑtermiſſis me/
dijs: ſicut ſi ante actionē in terminū trāſiſſet per media.
℄ Tertia cauſa tolliř: qa ſpūſſcūs libere agit. ergo non
nečio agit ſm vltimū ſue potētie. igiř põt ad aliqđ ſe ex/
tendere cauſalitate cāe ſcđe cooperāte ſecū: ꝛ ita põt ſup
plere vicē pr̄is nālis vel etiā efficacius operari q̄ꝫ pater
ſi eēt: ꝛ poterit Maria cooperari ſm cauſalitatē ſuaꝫ: qa
nihil ab ea auferř per hoc ꝙ ſpūſſcūs preueniēdo cauſa/
litatē alterius cāe cū qua Maria poſſet agere ſupplet vi
cem eius. ſ. pr̄is. ℄ Ex iſtis tribus mēbris iprobatis põt
D formari rõ talis. Oīs cā actiua hñs v̄tutē reſpectu alicuꝰ
effectus: ꝛ nõ ꝑuenta ab alio totalř cauſante illū effectū:
in eo inſtanti in quo ꝓduciř põt agere ad productionem
eius: Maria fuit talis. ſi oēs alie mr̄es ſunt tales: ꝛ h̄ vt
cauſa actiua nõ ꝑncipalis: igiř ꝛc. ℄ Illud declaraŧ per
auctē Dam. 4.8. vbi dicit ꝙ ſpūſſcūs dedit ei potētiā ſu/
ſceptiuā: ſimul aūt ꝛ gn̄atiuā: nõ ꝙ miraculoſe dedit ei il
lam fecunditatē ſm quā cooperabaŧ: ſed illā habuit nā/
liter: qa nõ fuit ſterilis: ꝛ ſm eā potuiſſet naturalř coope
rari ad ꝓductionē filij ſi pr̄ nālis genuiſſet: ſed potentia
actiua cauſe iferioris eſt remota quādo cauſa ſupior non
agit ita ꝙ nūq̄ꝫ eſt cauſa inferior in potētia ꝓpinqua ad
effectū: niſi cauſa ſuperiori agēte: qa illa ſupior ꝑmo de/
terminaŧ: ꝛ ipſa determinata iferior nečio cooperaŧ ſi i/
ferior ſit cauſa nālis. ſm aūt cōem ordinē vis actiua ma
tris nata eſt ſubordinari vi actiue pr̄is: ꝛ ita a pr̄e nata eſt
conferri matri potētia ꝓpinqua ad generandū: nõ autē
illa remota mr̄is: que eſt actus eius ꝑmus: quo ipſa diciŧ
fecūda. hec potētia ꝓpinqua cõferebaŧ Marie: nõ ex ta
li cauſa nāli: ſed imediate a ſpūſcõ hñte vim principalis
cauſe: ꝛ ideo ſpūſſcūs dedit ei vim generatiuā/ hoc eſt po
Nota punctū tentiā gn̄andi ꝓpinquā ſm illā vim nālem: qua ipſa erat
ſingularem. naturalř fecūda: ſed ſuſceptiuā dedit ei iquātū erat gn̄a/
E tiua Xbi. ſicut enī natura ad quā vt ad formalē terminū
erat iſta gn̄atio tñ erat in potētia obediētiali: vt vniret
verbo: ita illa mater tñ habuit potentiā obedientialem
vt eſſet mater verbi. per hoc enim erat mater verbi: quia
verbum ſubſiſtebat in natura illa ſibi vnita.

Li.3.diſ.18 ꝛ ſup 2m ma. **Sed hic eſt** vnuꝫ dubiū: qa ſm dicta in q̄ōnibus de rationibus ſeminalibus. Rõ ſemi
nalis nõ eſt ꝑncipiū agendi in gn̄atione: qa tunc nõ ma/
net: ſicut nec ſubā quā conſequiř: ſed tñ eſt rõ agendi in
alteratione ꝑcedēte gn̄ationē: ꝛ hic nulla alteratio ꝑceſſit
gn̄ationē: ergo ſm hoc ex parte matris nulla fuit actio ꝑ
rationē ſeminalē: ꝛ ita nec ꝑ aliquā vim in mā miniſtra/
ta. ℄ Hoc ꝯcedēdū eſſet ſm illa: ſꝫ tñ ipſa mater potuit
imediate oꝑari in inſtāti gn̄ationis: qꝛ ipa imediate fuit
preſens: ꝛ habuit vim actiuā gn̄atiuam reſpectu termini
actiōis: ꝛ ita forte eſt in alijs matribꝰ: ꝙ nõ tñ per vim
actiuā in mā miniſtrata agūt: ſed ēt corrupta illa vi acti/
ua in ſemine in inſtanti gn̄ationis: ſicut ſubſtātia in qua
eſt ipſe imediate agunt ad terminū generationis ꝓducē/
dum: qđ videŧ probabile: qꝛ poſito illo corpore ſic alte/
rato in illo inſtāti per potētiā diuinaꝫ extra matricē non
fieret generatio: ꝛ tñ idē paſſum eēt ꝛ eadeꝫ agētia eēnt
F approximata vt videŧ niſi de ſola matre: ꝛ tūc ſi ponaŧ
ſemē patris corrumpi in illo iſtāti: puta qꝛ eſt pars ma/
terialis ꝓlis: verius mater agit q̄ꝫ pater: qꝛ ipſa imedia/
te in inſtanti generationis/ pater nõ: ſed tñ in alteratione
preuia per illaꝫ vim actiuā que fuit in ſemine patris: vel
ſi ponatur ſemē patris manere in inſtanti generationis:
ꝛ vim actiuam manere in eo: ꝛ ſemē nõ conuerti in cor/
pus prolis: ſꝫ poſt formationē corporis reſolui in aliud:
adhuc in inſtāti generatiōis mater ꝛ pater poterūt age/
re per illam vim ꝓdimiſſam manēteꝫ in ſemine. Nec vi/ Al. l. dimiſ-ſam vel dimi.
detur iſtud multū incõueniens attribuere tātaꝫ actiōeꝫ
matri: qꝛ facta deciſione ſeminis patris tota ſequēs for/
matio vſqꝫ ad partū videtur principalř ſequi cõditiōes
matris vt ſi habeat matricē calidaꝫ ꝛ bene diſpoſitā ꝛc.
℄ Sed eſt ne ꝯcedēdum ꝙ Maria fuerit mater nālis
chriſti: vel ꝙ miraculoſe gn̄auit chriſtū: ℄ Reſpõdeo. G
Anſel. de ꝯceptu virginali c. ii. dicit hanc gn̄ationem fu/
iſſe miraculoſam: ꝛ hoc q̄dem verū eſt quātuꝫ ad modū
reducendi potētiam nālem actiuam marie ad actū: que
nāliter nõ reducitur ad actū: niſi a cauſa actiua determi/
nata nāli. ſ. vi actiua patris naturalis. fuit etiā miraculo/
ſa quātū ad modū ꝓcedendi in illa gn̄atione: qꝛ vel erat
oīno ſubita: qualis nõ eſt ꝓceſſus naturalis in gn̄ōne ho
minis. vel ſi fuit ſucceſſiua: illi motus qui ꝑceſſerunt ge/
nerationem: in ita breui tēpore fuerunt: in quāto nõ ſunt
nati fieri nāliter: ſed ex parte ipſius potentie actiue ma/
rie erat nālitas: qꝛ iſta potētia ei erat naturalis ſm quaꝫ
erat nāliter fecūda: ꝛ potuiſſet cõcepiſſe a patre natura/
li: ꝛ nāliter egiſſe ad ꝓductionem prolis: ꝛ ꝓpter iſtā po/
tentiam actiuā nālem qua operabatur poteſt dici nālis
mater chriſti: ꝛ tamē propter modum exequēdi actum
huius potentie duplicem non naturalem: poteſt dici nõ
naturaliter: ſed miraculoſe genuiſſe.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dico ꝙ virgo ꝛ mř nõ opponunŧ aliqua oppõ/
ne formali: nec vt ꝑuatiua: nec vt ꝯtraria. virginitas eñ
priuat tñ actionē cauſe ſupioris nālis: nõ aūt virtutem
actiuā matris: mr̄nitas aūt nõ nečio ponit actioneꝫ illius H
cauſe ſupioris: ſed tñ illam cõiter cõcomitaŧ illa actio:
ſed ſi alius ſuppleat actioneꝫ illā totā cauſe nālis põt eē
maternitas ſm ſuā rõnē: ꝛ tamē cuꝫ priuatione actionis
cauſe nālis ſuperioris: ꝛ ita cum virginitate: ꝛ ita fuit hic.
℄ Exēplū. obiectū creatū natū eſt cõcauſare cum intel/
lectu meo intellectionē. intellectuꝫ igiř ꝯcipere notitiam
cõiter requirit obiectum creatū mouere intellectū: ſꝫ nõ
reqrit hoc ex per ſe rõne ſua: ſi eniꝫ deus ſuppleat actio/
nem obiecti mouēdo intellectū: põt intellectus eādē no/
titiam cõcipere quā ꝯciperet obiecto mouente: ꝛ ita ſi in
intellectu ꝯcipiēte nõ moueri ab obiecto creato deſigna/
retur per nomē virginitatis/ vel incorruptibilitatis/ vel Doctrina mi-rabilis.
impaſſibilitatis: non repugnaret aliquo mõ formaliter
intellectū ꝯcipere ꝛ virginem eē: ita eſt hic. ℄ Si obij/ I
cias de parere qꝛ clauſa nõ poteſt parere. Reſpõdeo. ibi
fuit miraculū: ꝙ corpus ſimul fuerit cum alio corpore ꝛ
forte nouū miraculū aliud ab illo: quo virgo ꝯcepit ſine
actione cauſe nālis ſuperioris: ſed de partu ſatis cõmu/
niter ꝯceditur tā̄q nõ difficile ꝙ ibi illa mater oꝑabaŧ
quicq̄d alie matres: ſicut ꝛ in fouendo: ꝯſeruando: ꝛ nu
triēdo fetum in vtero. ℄ Et tamen ibi forte poſſet fieri
difficultas ſpālis: ꝙ nulla eēt vis actiua in matre potēs Rñde et ſic predicans ſit loquens.
mouere corpus prolis localř ad exeūduꝫ: ꝛ maxime ad
eēndū ſimul cū alio corpe: qꝛ nulla v̄tus creata põt mo/
uere localiter corpus ad aliqđ vbi: niſi expellat aliđ cor/
pus: ſaltem loquēdo de corpore non glorioſo. ℄ Ad 2m
dico: ꝙ Dam. nõ negat eam abſolute eē matreꝫ chr̄i: ſed
cõtra Neſtorium qui ſub illo vocabulo voluit eā nega/
re eſſe matrē dei ponendo ꝙ peperit puruꝫ hoīem. Vñ
poſt illaꝫ auctēm ſubdit in deſtructione teothocos. i. dei
genitricis

genitricis vocis:neqꝫ Neſtorius ſolius nature honorate ſup oēm creaturā dei genitricis vocē(⁊ ſi ipſe reſcindat cum impio ſathana)adinuenit:non igit̃ negauit illud:ſed noluit cōicare in ſermone cū heretico illo:qui ſub voca/

Vide i cano. diſt.15.c.16. K

bulo illo occultabat venenū ſuū. ❡ Ad aliḋ dico ꝙ acti/uum ⁊ paſſiuū in cōi nec̃io adinuicē referunt̃.nō neceſſe eſt ita eſſe de hoc actiuo ⁊ hoc paſſiuo:ga aliud actiuum vicem huius actiui ſupplere pōt:ita in propoſito pr̃ dicit tale actiuū ſpāle:⁊ eius actio ſupplebat̃ hic ab alio agēte. ❡ Ad vltimū cōcedit̃:ꝙ ſi alie matres agant ⁊ iſta egit ad hanc gn̄ationē. ❡ Cū arguit̃ de inſtāti.pꝫ rn̄ſio ex ſolutione qōnis:ga ſi in toto tēpore ꝑcedēte coopata fuiſſꝫ bene cōcederet̃ in vltimo inſtanti potuiſſe cooperari ad formā inducibilē in illo inſtanti:ſed nō fuiſſet tūc coopeꝛata in inſtanti ꝑ operationē iſtam factā:ga illa tunc non fuiſſet:igitur tm̄ per virtutē actiuā quam tunc habuiſſet eandem quaꝫ prius:lꝫ non egerit ad illa intermedia que in tempore cauſarentur.

Alia argᵃ facile ſoluuntur ex dictis.

Ad argumēta pro opīone ꝑma. ❡ Ad ꝓhm exponit̃ ꝙ mr̃ nō eſt cauſa ꝑncipalis agēs:⁊ ipſa etiā ꝑncipalius miniſtrat māꝫ:qꝛ corpus prolis magis format̃ de mā miniſtrata a mr̄e q̄ꝫ de mā miniſtrata a pr̄e.Tſi aūt aliter intelligat ꝓhs negatur: ga Gal.ſentit oppoſituꝫ ſic̃ recitat Auic̃.⁊ in iſtis magis credendū eſt expertis. ❡ Ad Aug.dico/ꝙ ſolus ille effectus ꝓducit̃ ſm rōnē ſeminalē:ad cuius productionem vis actiua creata cōcurrit vt totalis cauſa:nec ſic erat in ꝓpoſito:ga tſi maria per vim nālē egerit:non tn̄ totalis cauſa erat cā nālis:ſed ꝑncipalior erat ſpūſſcūs.

L

a.l. ſi intelligat de plus negatiue negat &c. a.tex. nālium c.3.4.cañ. ſen hᵒ ca.de mēbris:c.9.auicē lib.c.20.3.

❡ Preterea inquiri oportet &c. Diſ.V.

Circa iſtā diſtōnem 5ᵃᵐ in qua Magr̃ agit de extremis aſſumptionis querunt̃ duo.Prio vtꝝ nā diuina aſſumpſerit vel aſſumere potuerit nām humanā:Scdo vtrū pſona creata fuerit aſſumpta vel potuerit aſſumi. Queſtio.I.

A.l. creatam.

Circa primū arguit̃ ꝙ ſic.Perſona diuina aſſumpſit nāꝫ humanā:g̃ ⁊ nā diuina.ꝯñtia ꝓbat̃:ga que ſunt eadeꝫ realr̃ reſpectu cuiuſcūqꝫ actionis realis ſunt eadē ſiue ſe habeāt ad illā vt ꝑncipiuꝫ ſiue vt terminus:ga actio realis eſt a ꝑncipio reali vt res:⁊ non vt intentio tm̄:⁊ ad terminū realē. ❡ Pᵒ.Ꝯ potuit ꝓbo:ga natura diuina cū ſit īfinita includit in ſe rōneꝫ oīs ſuppoſiti:igitur poteſt ſupplere vicē cuiuſlibet ſuppoſiti creati:⁊ ita perſonare naturam creatam.

De dub.q.ponunt ſeorſuꝫ ci ſuis ſolōnibᵘ in aliquibus originalibus.

❡ Item ſi eſſet ſuppoſituꝫ abſolutum nā aſſumeret:ga ſola ratione differret a pſona:ergo ⁊ nūc pōt. ❡ Rn̄deo ꝯñtia nō valet:ga nūc nō eſt ſola diſa rationis:tūc eſſet. ❡ Itē nā eſt vnita nature:ga in tertio:⁊ qꝛ toti pᵉ primo vnitur nā humana:igit̃ ⁊ cuiuſlibet eius pri pᵉ vnit̃:igit̃ altera aſſumit:altera aſſumpta eſt.negat̃ primū ꝯñs. ❡ Contra.ſi nā aſſumpſit cū iſta ſit eadē in tribus ſequeret̃ ꝙ tres perſone aſſumpſiſſent. ❡ Itē ꝙ nō potuit ꝓbo:ga quero ad quā vnitatē.non pſone:ga nā vt natura nō eſt perſona.nō nature:ga tunc vel eſſet eadē nā hec ⁊ illa.vel fieret vna ex eis.vtrūqꝫ eſt īpoſe:igit̃ in neutraꝫ vnitatem potuit aſſumere. Queſtio.II.

Circa ſcdm arguit̃ ꝙ ſic.Natura fuit aſſumpta:igit̃ ⁊ pſona.ꝯñtia ꝓbat̃ per illā maiorē que poſita fuit ad precedentem qōnem ⁊ hanc minorē.pſona creata eſt idem nature:ga ſi aliud:aut ſub:aut accñs.nō accidēs:ga nulli accidēs eſt ratio ſubſiſtēdi alicui in ſe.ſi ſub:aut mā:aut forma:aut cōpoſituꝫ:⁊ ſiue ſic:ſiue ſic:ſequit̃ ꝙ in pſona creata ſint plures ſubſtāie cōpoſite vel plures materie:vel plures forme. ❡ Item omne pertinēs ad dignitatē in creatura eſt aliquid poſitiuum. perſona dicit aliquid pertinēs ad dignitatē in creatura:g̃ dicit aliquid poſitiuū:ſed oē poſitiuū pōt aſſumi:igit̃ &c. ❡ Iteꝫ aſſumpſit hominē:igit̃ perſonā.antecedēs patet per Augᵐ.⁊ probat̃ ꝯñtia:ga homo eſt perſona. ❡ Contra.ſi perſona creata fuerit aſſumpta.igitur due pſone eſſent vna perſona.

A

Ad primam qōnē pꝫ ex ꝑma qōne ⁊ vltima ꝑme diſtictionis.nā in illa qōne vltima dictū eſt ꝙ eſſentia nō eſt formalis ratio terminādi iſtam vnionē:lꝫ ſit ratio efficiendi eā:potuit tn̄ ipſa eſſe formalis ratio terminandi:ſicut dictū fuit.q.2.ꝑme diſt. ſic igit̃ ſi fiat ſermo de ratione faciēdi iſtā aſſumptionē. pꝫ.ꝙ natura diuina eſt ratio faciēdi iſtā aſſumptionē.nō eſt autem ratio terminandi de facto: tamen poſſet forte eſſe ratio terminandi.ſi enim in aſſumente.i.terminante vnionem ſufficiat ſingularis per ſe exiſtia abſqꝫ cōicabilitate:cum hec per ſe cōueniat nature diuine ipſa poterit aſſumere.Si autē de rōne aſſumentis ſit ꝙ habeat ſubſtantiā incōicabilē ⁊ eſſentia ſm ſe nō habeat incōicabilitatem ipſa non poteſt eſſe aſſumens vt terminus.

Vide vna.q. 14.huius.

Vide.q.o.b ⁊ vbiqꝫ cum dendo.

Ad argumenta. Ad ꝑmū videt̃ difficile eis qui dicunt ꝓprietatē vel pſonam tm̄ rōne differre a natura. ❡ Aliter dictū eſt diſtinctione 2ᵃ ꝑmi/ꝙ entitas incōicabilis ex natura rei nō eſt formalr̃ entitas cōicabilis:⁊ ideo ex natura rei ante oēꝫ operationē intellꝯ pr̄ cōicat filio entitatē cōicabileꝫ:non autē incōicabilē:⁊ ſm hoc ad qōcūqꝫ 3ᵐ cōparent̃:quod cōpetere vni ſm formalē rationē eius nō opꝫ illō cōpetere alteri:qō nō eſt formalr̃ idē iſti.tale eſt aſſumere ſꝫ iſtā viā:ga cōpetit incōicabilr̃ ſubſiſtenti īquātuꝫ tale vt termino. ❡ Ad aliud dico:ꝙ iſta infinitas nō eſt rō terminādi iſtā vnionē:ſed perſonalitas independens ex pᵒ q.huius tertij.Sed ſi dicas ꝙ infinitas pōt eſſe alicui ratio terminandi:ga pōt ſupplere vicem cuiuſlibet ſuppoſiti creati.Hoc poteſt negari ſi in termino requirat̃ incōmunicabilitas.nō eni eſt idem formalr̃ infinitū ⁊ incōicabile:ga omne infinitū eſt formalr̃ cōmunicabile.

Vide. vna.q. 17.⁊.8.hᵒ.3.

B

Ad aliā queſtionē patet ſꝫ dicta in ꝑma.q. ꝑme diſtōnis/ꝙ pſonalitas creata dicit negationē depēdentie actualis ad aliud: vt ad ſuppoſitū illiᵘ nature:⁊ etiā aptitudinalis:que q̄ꝫtū eſt ex parte ipſius aptitudinis ſemꝑ eſſet in actu:ſic̃ aīa ſeparata ſemꝑ depēderet a corpore quantū eſſet ex aptitudine nāli eius:cū igit̃ ꝯdictio ſit naturā actualr̃ dependere ad perſonā extrinſecā ⁊ non dependere.nām autē aliquā aſſumi eſt ipſam actualr̃ depēdere hac dependētia ſpāli:ꝯdictio eſt ipſaꝫ aſſumi ⁊ ſil̃ hr̄e pſonalitatē ꝓpriā.Sed qui ponerent pſonalitatē creatā dicere aliquā entitatē poſitiuā vltra nām ſingularē ꝓpter quaꝫ repugnet ſibi aſſumi:nō tn̄ nāe ſingulari:eos oporteret aliaꝫ cauſam querere quare perſona non pōt aſſumi:ſed iſtud ſuppoſitum eſt improbatum.q.j.⁊ contra iſtud bene vadit ratio illa que tacta eſt de diuiſione ſubſtantie ⁊ accidentis:⁊ ſubſtantie triplicis.

C

Quere ochā q̄li.4.q.ii.

Diſ pᵒ hᵒ.3. Scdꝫ in pede huius qōnis.

Ad argumenta ſcde qōnis. ❡ Ad ꝑmū dico/ꝙ ſi accipiatur illud qō poſitiuū eſt in perſona:ga pſonalitas nullā entitatē poſitiuā addit vltra hāc nām:perſona creata idē eſt huic nature: ſed ſi accipiat̃ complete perſonalitas ſm ꝙ importat incōmunicabilitatē:non oīno idem eſt perſone:⁊ hec natura ſicut aliqua entitas indifferens ad aliquā affirmatio/

D

nem ⁊ negationē.nõ eſt oĩno idez illi negationi:ſiue ſibi/
ipſi cũ illã negatione:ita eſt hic:⁊ ideo hec natura hz ſuf/
ficientē diſtinctionē ab hac nã nõ dependente:vt iſta nã
poſſit dependere:hec tamē natura nõ dependens vel ꝑ/
ſonata non poſſet dependere in ſenſu cõpoſitionis.pba/
tio adducta per identitatē nõ ꝯcludit:niſi ꝙ ꝑſona crea/
ta nõ addit idẽtitatē poſitiuã ſuper hanc nãm:qđ conce
E do.℃ Ad 2ᵐ dico/ꝙ perſona in creaturis nõ dicit digni
tatē niſi materialr̃.ſ.rõne itellectualis nature quã cõno/
tat:nõ aũt formalr̃ rõne icõicabilitatis quã ſuperaddit.
Quomodo autez negatio aliqua dicatur eſſe dignitatis:
q.prima. dictum fuit diſtõne 28ᵃ ꝑmi libri de ingenito.

℃ Ex ꝑmiſſis aũt emergit q̃ſtio ⁊c̃. Diſ.VI.

Circa iſtã diſtõnē 6ᵃᵐ:in qua Magr̃ agit de incarnatione ꝯſiderata vt in facto eſſe,q̃runt̃ tria. Primo vtruz in chrõ ſit aliđ eſſe verbi ab eſſe creato: Scđo vtruz chrs ſit aliqua duo: Tertio que illarũ triũ opinio.quas recitat Magiſter ſit tenenda: Queſtio.I.

Circa primũ arguit̃ ꝙ nõ:q̃a eſſe conſtituit ens:⁊ ita ſi chrs haberet duo
eſſe chriſtus eſſet duo entia:aut ſi eſſet vnuz
ens nõ eſſet niſi vnuz per accñs:ſed hoc eſt
incõueniens ſm̃ Bernar.ad Eugeniũ papã.
Hec eſt maxia inquit vnitas poſt illã que eſt in trinitate.
vnitas per accidens non põt eſſe maxima inter vnitates
creatas:igit̃ ⁊c̃.℃ P̃.Natura humana nõ vnit̃ ỽbo vt
forma materie:ſiue vt actus potẽtie: ſ3 magis ecõuerſo:
q̃a ỽbũ eſt actus:ergo nõ vnitur vt dans eſſe:ſed magis
vt recipiens eſſe:igit̃ ⁊c̃.℃ P̃.Infinitũ nõ põt recipere
Ca.ſ.de magnis.ad fin. Idē 5° trinitat.c.2. eſſe a creatura:g̃ nõ hz aliqđ eſſe creatũ a natura aſſum/
pta.℃ Contra.7.de tri.c.4.⁊.5.Sicut ab eo qđ ſapere
eſt ſapiã:ita ab eo qđ eſt eſſe dicta eſt eſſentia:ſed nõ pñt
eſſe plures ſapie quin ſint plura ſapere:igitur ⁊c̃.℃ Itē
Anſel.monol.c.6.Sicut ſe habent iſta tria lux/lucens/lu
cere:ſic eſſentia/ens/⁊ eſſe.non pñt aũt eſſe in aliquo plu
res luces:quin ſint plura lucere:quia multiplicato priori
eſſentialr̃ neceſſario multiplicatur ſuum poſterius:g̃ ⁊c̃.

Reſpondeo ꝙ in iſta q̃õne certũ eſt de eẽ eſſentie:qđ tñ differt ab eẽntia in modo
A cõcipiendi:ꝙ ſunt in chrõ tot talia eſſe:quot eſſentie.Cer
tuz eſt etiã de eſſe ſubſiſtẽtie:qđ.ſ.eſt eſſe actualis exiſtē
tie in ſeipſo nõ depẽdentis in ſubſiſtendo ad aliud:vt ad
ſuppoſitũ qđ nõ eſt niſi vnicuz tale eſſe in chrõ ſicut nec
niſi vnicũ ſuppoſitũ.De eſſe etiã qđ ſignificat cõpoſitio/
nem intell's vniẽtis ꝑdicatũ cũ ſubiecto qđ eſt ſyncathe/
Tex.cõ.14. gorema:de quo dicit̃ Phs 5° meta^{ce}.ꝙ eſſe ſignificat ve/
rum:nõ eſſe falſum.pz ꝙ tot ſunt ibi talia eſſe/quot pñt
predicari de ſubiecto.℃ Sed de eſſe tali actualis exiſtē
tie:prout diſtinguit̃ ab eſſe eſſentie ⁊ eſſe ſubſiſtentie:eſt
dubitatio vtruz ſit aliqđ eſſe tale in chrõ aliud ab eſſe in/
Mē.q̃.3.q.2. Quere Tho. 3° par.q.17. ⁊ q̃l.9.ar.3. creato.Et dicit̃ ꝙ nõ:q̃a ſi hec nã eſſet in ſuppoſito pro/
prio idem eſſet eſſe nature ⁊ perſone:ergo ⁊ nunc:q̃a hec
perſona ſupplet perſonalitatē ꝓpriã quantũ ad eſſe per/
ſone:ergo quãtuz ad eſſe nature.℃ Sed ad iſtud rñdeo
† Aliter aliđ eẽ eẽt nãe per ſe ⁊ vltra illud nullũ eẽt eẽ/ q̃a tñ nega/ tio ꝑſone alte/ riꝰ eſt eẽ po/ ſitiuuz: vltra ergo eſſe nãe nõ tollitur. ꝙ ſupplet eã terminãdo dependentiã nature ad ſuppo/
ſitũ:ſed nõ ſupplet ponẽdo iſtam identitatē que eſt inter
iſta.ſimilr̃ idē eſt eſſe nature ⁊ ꝑſone:qñ eſt in ſuppoſito
ꝓprio:q̃a ꝑſona non dicit niſi duplicē negationē vltra eē
nãe.g̃ quãticũq3 ꝑſona tollat̃ eſſe nãe nõ tollet̃.†℃ P̃.
Si ps adueniret de nouo toti habẽti eſſe ꝑfectũ: totũ nõ
hñet aliqđ eē ab illa pte:ſ3 tñ hñet nouũ reſpectũ ad illã
partē:⁊ pars eẽt ꝑ ſe totiꝰ: ſic eẽt de manu cõicata de no/
uo ſuppoſito preexiſtenti.Sed natura humana aduenit
Sūt argumēta Henri. chrõ quaſi inſerta ſuppoſito ꝑexiſtenti: ergo nõ dat ſibi
aliqđ eſſe:ſed tñ recipit eſſe eius ſuppoſito illo habente
tñ nouũ reſpectũ ad eam.℃ P̃.Accidens nõ dat aliqđ
eſſe ſubiecto:q̃a tunc tot eſſent eſſe in petro quot accidē/
tia:natura autē humana quaſi accidentalr̃ aduenit ỽbo:
Godfre.q̃l.8.q.1. q̃a ꝑexiſtenti in ſe actu:ergo ⁊c̃.℃ Iſta poſitio aliter de/
claratur:q̃a ſicut quãtitas comparat̃ ad qualitatē ⁊ ſub/
ſtantiã:⁊ eadē quãtitate vtraq3 eſt quãta.ſubſtãtia quidē
formalr̃ q̃a recipit:⁊ qualitas quaſi per accidēs:q̃a reci/
pitur in quãto:ita eadem exiſtẽtia eſt formalr̃ ſuppoſiti:
q̃ſi dans eẽ ſibi ⁊ nãe vnite ſuppoſito exñti/quã exñtiã
ꝑticipat nã aſſumpta:⁊ ita nõ opz ibi ponē ꝑles exñtias.

Contra cõcluſionē huius opionis arguit̃ multipliciter.℃ Primo ſic. Gñationis terminꝰ eſt
Uide.g.o.di.1.huius.q.5. Tex.cõ.7. eſſe exñtie vel aliquid habēs tale eſſe.5° phyſicoꝝ.Ter/
minus per ſe gñationis hz eſſe acquiſitũ per gñationem.
filius dei vere generabat̃ ex matre tẽporalr̃ ſm̃ Dam. Li.3.c.7.
53.c.⁊ illius generationis terminus eſt aliquid inquantuz
habēs eſſe exñtie:non autē increatũ:q̃a illud eſſe nõ fuit
effectũ per gñationē tẽporalē:ergo aliđ eſſe.℃ P̃.2° de Tex.cõ.37.
aĩa.Uiuere viuẽtibꝰ eſt eſſe:ſed in chrõ fuit alia vita ab
increata:alioquin non fuiſſet vere mortuus:q̃a mors eſt
priuatio vere vite:vita aũt increata priuari non potuit:⁊
ita fuit in eo aliud viuere:⁊ per ꝯſequēs aliud eſſe.℃ P̃.
Aĩa creabat̃:creatio terminat̃ ad naturalr̃ exiſtēs: ergo
fuit aliqua exiſtentia actualis anime inquantũ termina/
tur iſtam actionem non increata.ergo creata.
F ℃ Rñº ad ꝑmum ſcđm ⁊ quartũ ꝙ eſſe increatũ vt eſt
huius terminat.℃ Contra vt eſt huius non dicit niſi re/
ſpectum rationis.reſpectus rationis non eſt ratio termi/
ni realis nec generationis cuiuſcunq3.
℃ Item.illã naturã quã verbuz perſonauit:tota trinitas
produxit in rõne cauſe efficiẽtis:⁊ cõſeruauit.cauſalitas
aũt cauſe efficientis ⁊ ꝯſeruãtis nõ terminabatur niſi ad
aliqđ exiſtere nõ icreatũ:q̃a nihil efficit ſe:igit̃ ⁊c̃.℃ P̃.
Si iſta natura dimitteret̃ a verbo:nõ oporteret ſibi acq
ri nouũ eſſe per gñationē nec per creationē:⁊ tñ ipſa di/
miſſa ex hoc ꝙ dimiſſa:nõ eſſet annihilata:nec eſſet ens
in potẽtia vt aĩa antechẽi añ creationē: ergo haberet ali/
qđ eſſe in actu ⁊ nõ nouũ:q̃a per nullã mutationē poſiti/
uã.ergo idez qđ modo hz:ergo ⁊c̃. ℃ P̃.Natura angeli
poſſet aſſumi a verbo:⁊ illa nõ põt manere eadē niſi ma
neat ſua exiſtentia eadē ſm̃ iſtos:ergo nec natura huma
na mõ poſſ3 manere eadē in chrõ:niſi manẽt ſua exñtia.
ꝯñia eſt manifeſta:q̃a ita intrinſeca eſt exiſtẽtia ſua vni
ſicut alteri:ergo ⁊c̃.℃ P̃.Fundamẽtũ relõnis naturalr̃
precedit relationē:⁊ ſm̃ eſſe actuale precedit rõnē rela/
tionis actualis:vnio iſta fuit relõ actualis:ergo eius fun/
damentũ preceſſit naturalr̃ ſm̃ eſſe actuale.fundamẽtũ
autē illud erat ipſa natura totalis:igit̃ ⁊c̃.℃ Confirmat̃:
q̃a ꝑus naturalr̃ aĩa perficit corpus q̃3 tota natura eſſet
nata aſſumi:in illo ꝑori forma fuit actus mãe:⁊ per ꝯñs
dabat eſſe ſibi qđ nõ corrũpebat̃ ꝑ aſſumptionē.℃ Cõ
tra rõnes iſtius opionis arguo:⁊ cõtra ꝑmã ſic.Si ỽbũ
tñ habeat reſpectũ nouũ ad nãm:⁊ ille erit reſpectus ra
tionis tñ:cũ aũt per reſpectũ rõnis nõ dicat̃ ſubiectum
formalr̃ eſſe aliquid.ergo verbũ inquãtũ homo non erit
formalr̃ aliquid.ꝯñs eſt cõtra illud.extra de hereticis.c.
Cũ chrs.ergo ⁊c̃.℃ P̃.Pars adueniens toti nõ dat eſſe
toti:ſ3 recipit:q̃a perficit̃ a forma totius:quia ſi remane/
ret diſtincta ſicut prius:non reciperet eſſe totius:ſed vel
haberet propriũ eſſe vl̃ nullũ:ſed natura humana vnita
verbo nõ informat̃ a verbo:ſed manet ſimplr̃ diſtincta.
vel igit̃ nullũ eſſe hz vel aliqđ eſſe proprium.℃ Contra
aliud

aliud argumētū de accidente, arguo ſic. Accidēs hʒ pro=priū ēe actualis exiſtentie: qa pōt p ſe exiſtere. igit̄ rc̄. ℂ Itē generationē terminat ſm quid: ſʒ nullius gn̄a=tionis terminus caret eſſe actualis exiſtie: igit̄ rc̄. ℂ P. Facta trāſubſtatiōe panis in corpus: quātitas eſt ibi actua=liter exiſtēs: & nullū eſſe acquirit̄ ſibi per trāſubſtationē ſubiecti: qa p nullā trāſmutationē poſitiuā: puta gn̄atio=nē vel creationē: ergo prius in ſubiecto habebat actualē exi=ſtentiā: & eandē quā poſt: igit̄ rc̄. ℂ Cōtra tertiā pſuaſio=nē de quātitate illa ſi valeret ꝯcluderet ꝙ natura huma=na eēt formalr̄ exiſtēs forma icreata: qa qualitas eſt for=maliter quāta eadē quātitate qua ſubā: & tunc natura illa eſſet formalr̄ bona bonitate increata: & ita in infinitū diſ=currendo: & ſic de veritate: & de alijs.

A. l. toto qa hʒ propriam eſſentiam.

Concedo cōcluſiones primaꝝ rationū: ꝙ natura iſta ex quo non eſt tn̄ in intellectu: neqʒ in cauſa: ſed extra cām ſuā neceſſario hʒ ſuā ꝓpriā exiſten=tiā actualē: ſicut ſuū ꝓpriū eſſe qdditatiuū: ſed nō hʒ pro=priā ſubſiſtētiā: qa ſubſiſtētia vltra exiſtētiā nihil addit niſi negationē duplicis depēdētie: ſicut dictū eſt de pſo=nalitate. diſ. pª. q. j. Iſta autē exiſtentia nō eſt indepēdēs: ſicut nec natura cuius eſt: ſed talis exiſtētia eſt ibi tn̄ exi=ſtentia verbi: ideo hic eſt tn̄ vna ſubſiſtētia.

B

ℂ Reſpōdet̄ ꝙ prius pōt ſeparari a poſteriori ſine cō=tradictione, eſſe eſt prius & abſolutū. ℂ Cōtra. non q̄rit̄ de nouo miraculo alio ab aſſumptiōe: ſed ſi illo natura nō careat nec ꝓprio eſſe: ꝓbatū aūt eſt ꝙ nō illo. Et etiā ꝓbat̄ aliter: qa tunc illi actui creature repugnaret depē=dere: nihil eni depēdet niſi ſm eſſe ſuū. Similr̄ natura noſtra minus eſſet pfecta in chrō formaliter q̄ʒ in petro: quia eſſe ponitur vltima perfectio.

ℂ Dico etiā vlterius: ꝙ eſt alia exiſtētia ab increata que ſit ꝓpria exiſtentia huius ſuppoſiti: & ſimplr̄ pmū decla=ro per oppoſitū. Ideo eni exiſtētia pedis mei nō eſt exi=ſtentia mei: lʒ ſit in me: qa ego nō ſuʒ pes neqʒ ſubſiſtēs reſpectu pedis ſicut ſuppoſitū reſpectu nāe: ſed ecōuer=ſo magis ſpes exiſtit per exiſtentiā mei: & ideo exiſtia pe=dis nō eſt alia ab illa qua exiſto: ſed tn̄ eſt aliqua exiſtia partialis in illa qua exiſto: ſed oppoſitū eſt hic. verbum eni ſubſiſtit in nā humana ſicut ſuppoſitū in natura pro=pter qd̄ ꝓprie dr̄ homo: & ideo ꝓprie eſt exiſtēs exiſten=tia huius nature. ℂ Scdo dico etiā ꝙ ſimplr̄ exiſtit iſta exiſtentia: lʒ eni ſor. formalr̄ exiſtat exiſtētia albi: qa for=malr̄ eſt albus: non tamē ſimplr̄: ſed ſm quid exiſtit illa exiſtentia: qa illa exiſtētia eſt ſm qd: & maxime reſpectu exiſtentie ſortis que eſt in ſe exiſtētia ſimplr̄: ſed in ꝓpo=ſito exiſtētia nature humane eſt in ſe exiſtia ſimplr̄ ꝓut ens diuidit̄ in ens ſimplr̄: & in ens ſm quid: & ens ſimplr̄ eſt ſuba. ens ſm qd eſt accn̄s. exiſtētia aūt nature huma=ne eſt exiſtia ſubē. igit̄ cū verbū diuinū ſimplr̄ ſit homo: ſimplr̄ exiſtit illa exiſtentia. ℂ Et ſi dicas ꝙ verum eſt ꝙ eius exiſtētia in ſe ſit exiſtētia ſimplr̄: nō tn̄ in verbo. ℂ Cōtra. qualis eſt exiſtia in ſe tale exiſtere dat cuicūqʒ exiſtenti per ipſam. verbū exiſtit exiſtentia iſta. ſ. per na=turā humanā: igit̄ rc̄. ℂ Et iſtud vltimū forte erat ratio motiua alioꝝ de illa opinione: qa iſta exiſtētia nature hu=mane non erat prima exiſtentia huius ſuppoſiti: ſʒ adue=niens ei iam hn̄ti eſſe perfectū: ideo videbat̄ eſſe exiſtē=tia ſuppoſiti ſm quid vt ſic: lʒ in chriſto deberet cōcedi eſſe plures exiſtentias: nō tn̄ plures exiſtias chriſti: quia tn̄ vna vt pma eſſet eius ſimplr̄. alie aūt eſſent eius ſm quid. ℂ Sed iſtud non concludit: qa non oīs exiſtia ali=cuius nō prima eſt eius ſm qd ſi illud nō eſt natū dare exiſtiaʒ ſm qd: qualis eſt oīs nā ſubalis qualitercūqʒ ſe habeat ad illud cui dat eſſe. Et ſi oīno fiat altercatio pro

C

D

eodē accipi eſſe nō pᵐ ſuppoſiti: & nō ſimplr̄: nūc nō eſt cōtētio niſi in vbo: neqʒ opi. que videntur oppoſite cōtra=dicunt. Sed qn̄ res cōſtat nō eſt vis faciēda in noīe ſm Aug. pmo retrac. ℂ Hec opi. z. quātū ad illud qd̄ tenet de duplici exiſtia actuali cōfirmat̄ per Dama. c. 60. vbi vult ꝙ qa in chriſto ſunt due volūtates & duo velle: ſʒ eē īmediatius ſe hʒ ad eſſentiā q̄ʒ velle ad volūtatem. ergo magis neceſſe eſt ipſa plurificari ſm pluralitatē nārūʒ. *Idem. 5. tri. c. 7.* *L. 3. c. 14.*

Ad argumenta. Ad pmū dico ꝙ ſi in chriſto ſint due volūtates: nō tamē duo volētes: qa cōcretū nō numerat̄ abſqʒ numeratiōe ſuppoſiti: ſicut patet de habēte duas ſciētias qui nō dici=tur duo ſciētes. ita in ꝓpoſito ſi ſint pla eē: quoꝝ vtrūqʒ erit eē ſimplr̄ ſuppoſiti: nō ſequit̄ ſuppoſitū eſſe duo en=tia. ℂ Et etiaʒ in forma arguēdi cū dr̄. eſſe cōſtituit ens. ergo plura eē plura entia. eſt fallacia ꝯntis a deſtructiōe antecedētis: diuiſio eni an̄tis & cōſequētis icludit aliquā negationē circa vtrūqʒ. ℂ Et ad cōfirmationē rōnis cuʒ dicit̄: ꝙ tūc eēt chrs ens per accn̄s. dico ꝙ ſi accipiat̄ ibi ꝓprie per accidēs vt aggregat duo genera vl̄ res duo=rū generū non eſt ibi ens per accn̄s: qa natura diuina in nullo genere eſt. nā etiam humana nulli accidit: qa vere eſt. ſi tn̄ dicat̄ vnū per accn̄s ꝓprie qdcūqʒ icludēs duo: quorū vnū aduenit alteri hn̄ti eē cōpletū: & nō eſt forma per ſe informās illud cōſtituēs 3ᵐ poſſet cōcedi: lʒ in ꝓ=poſito nō bn̄ ſonet. ℂ Ad aliud Ber. dico ꝙ vnitas pōt dici maxima. vel ex ꝓuatione diſtinctionis vel ex perfe=ctione illorū vnitorū in ipſa vnitate. pmo mō nō eſt hic maxima vnitas: qa maxima eſt hic diſtinctio naturarū. 2º mō pōt concedi maxima vnitas poſt vnitatē trinita=tis: qa ipſa vnita ſunt pfectiſſima: qa vnū eſt infinitum & alterū eſt ſubſtantia perfecta in ſe. & ex vnione eius ad reliquum eſt perfectiſſimū per cōicationem idiomatūʒ: qa eſt deus. ℂ Ad aliud. concedo ꝙ natura humana eſt poſſibilis ſicut effectus eſt poſſibilis reſpectu cauſe ſed non ſicut perfectibile ab ipſo verbo: qa verbuʒ nullius pōt eſſe forma & ecōuerſo: etiā natura nō eſt forma ver=bi: ideo nō dat eſſe per informationē: ſed per vnionem. ſicut enim ex iſta vnione verbum hac natura eſt homo: ita hac natura eſt exiſtens exiſtētia huius nature. ℂ Ad aliud pʒ per idē: qa infinitū nullā pfectionē recipit que informet ipſuʒ: tamē ſicut iſta natura vnitur ſibi ſine re=ceptione paſſiua alicuius perfectionis in verbo: ita ver=bum ex tali vnione eſt exiſtens exiſtentia huius nature. ℂ Ad argumenta pro opi. patet de parte & accidente: & quantitate: qa improbata ſunt arguendo contra eaʒ. nec enim ipſa natura eſt pars alicuius totius: nec in ſe accn̄s nec formalr̄ exiſtēs exiſtētia increata.

E

A. l. ſʒ euʒ 3 ſeclm̄ voca=buli arg. ſ. ꝙ iſta vnitas eſt maxima ſm Bernardū.

Queſtio. II.

SEcūdo quero. Utrū chriſtus ſit aliqua duo. Et ſic: qa chrs ſm ꝙ hō eſt aliquid. ſm illud ex̄ de hēticis. c. Cū chrs. & ſm ꝙ deus eſt aliquid. Ergo ſm ꝙ hō eſt idē aliqd qd̄ eſt deus vel aliud aliqd. Similr̄ ſm ꝙ deus eſt idē aliqd qd̄ hō vel aliquid aliud: ſed ſm ꝙ deus nō eſt idē aliqd qd̄ homo: qa tūc humanitate eēt deus. ergo aliud & aliud. ergo duo. ℂ Sed ſm ꝙ homo non eſt idem aliquid qd̄ deus ſed aliud aliquid: & ſimiliter ſm ꝙ deus non eſt ideʒ aliquid ꝙ homo: qa tunc humanitate eſſet deus: igitur aliud rc̄. ℂ P. Dam. 53. c. Non totū autē deus. nō ſolum eniʒ eſt deus. ſi non eſt tn̄ deus. ergo eſt deus & aliquid aliud q̄ʒ deus: & ita duo cōſequētia pʒ ex ſili: qa ſi homo currit: & non tn̄ homo currit ergo aliud ab hoīe currit. ergo ſilr̄ a pte pdicati. ℂ P. ſm phm. 5. meta. c. de vno. differētia ſpecie infert dīam numero ſicut differētia genere infert

a. l.

Lib. 3. c. 7. *A. l. tot' chrs eſt deus: ſʒ no eſt tn̄ de': ſʒ ſi non rc̄.* *T. c. 12.*

differentiaȝ ſpecie:ſed hic eſt differentia quaſi ſpecifica
naturarum.ergo numeralis ⁊ ita duo. ℂ P. Sicut ma/
ſculinum pertinet ad ſuppoſitũ:ita neutrũ ad naturaȝ:⁊
Li.3.c.7. econuerſo ſm Dam.53.c.ergo cũ ibi ſint due nature pōt
dici duo neutraliter:ſicut ꝑpter vnitateȝ ſuppoſiti dicit̃
vnus maſculine. ℂ Cōfirmat̃ rō:qa tres perſone diuine
ſicut dicunt̃ tres maſculine ꝑpter trinitatē ſuppoſitorũ:
ita dicunt̃ vnũ neutralr̃ ꝑpter vnitatē nāe:ergo per op/
poſitũ hic. ℂ Cōtra.chr̃s nō eſt niſi deus ⁊ hō: ⁊ he non
ſunt duo:qa deus eſt hō:⁊ oīs p̄dicatio eſt reſpectu alicu
ius vnitatis ſiue per ſe ſit ſiue per accñs nō rōne dualita
tis:ergo chr̃s nō eſt aliq̄ duo. ℂ P. Athanaſi⁹ in ſymbo/
lo.Nō duo tñ ſȝ vn⁹ eſt chr̃s. ℂ Itē Hyla.9.de tri.vide
illud ⁊ alias auctitates bonas ꝓ ⁊ ꝯtra di.7.in.2.opi.

A
vide Tho.3.
par.q.17.ar/
ti.1.
Ad queſtionē dico.ꝙ ꝯcluſio eſt manifeſta ꝙ
nō eſt duo maſculine:qa nō due
perſone:qa tūc nō eſſet vnio in perſona: nec duo neutra/
liter:qa nō eſt natura humana:ȝ habeat in ſe duo neutra
liter.i.duas naturas:ergo nullo modo eſt duo.

Ad primũ argumētũ in oppoſitũ dico.ꝙ ⁊ ſi in/
quātũ deus ſit aliqd ⁊ inquātuȝ hō ſit
aliqd:nō tñ ſequit̃ ꝙ inquātũ hō ſit idē aliqd qḋ eſt de⁹:
nec aliud aliqd:qa ꝓprie accipiēdo inquātũ vt.ſ.notat il/
lud qḋ ſequit̃ eē rōnē inherētie p̄dicati eſt fallacia cōſe/
B quētis arguēdo ab inherētia p̄dicati ſupioris ad inherē/
tiā p̄dicati inferioris cũ inquātũ:vñ non opȝ illud qḋ eſt
rō inherētie ſupioris eē rōnē inherētie īferioris. nūc aūt
eſſe idē aliqd qḋ eſt hō:eſt inferius ad eſſe aliqd dictũ de
verbo:⁊ ſimilr̃ eē idē aliqd qḋ eſt deus eſt inferius ad eē
aliqd dictũ de hoīe.⁊ iō lȝ inquātũ hō ſit aliqd: nō tñ ſe/
quit̃.ergo inquātũ hō eſt ideȝ aliqd qḋ eſt deus. Silr̃ ex
alia pte:lȝ inquātũ deus ſit aliqd:nō tñ inquātũ deus eſt
idē aliqd:qḋ eſt hō. ℂ Et ſi arguas.g̃ eſt aliud aliqd:qa
idē ⁊ diuerſuȝ ſunt per ſe dñe entis diuidētes oē ens.10.
T.c.12.⁊ tñ. meta. ℂ Rñ⁹ nō ſequit̃:qa neutrũ oppoſitorũ opȝ ieſſe
cũ inquātũ.neqȝ enī deitas eſt rō alicui eēndi idē hoī:qa
tūc in pāe eēt rō eēndi idē homini.neqȝ eſt rō eēndi aliō
ab hoīe:qa tūc repugnaret ei iſtud qḋ eſt eē hoīeȝ: qḋ eſt
falſuȝ:qa deus eſt hō.ſilr̃ humanitas nō eſt rō eēndi idē
C deo:qa tūc in quolibet hoīe eēt rō eſſendi idē deo:⁊ tunc
oīs hō eſſet deus.nec eſt rō eēndi aliud a deo:qa tūc re/
pugnaret cuilibet homini eē idē deo. Si tñ ly inquātuȝ/
nō acciperet̃ ſtricte ꝑut dicit inherētiā p̄dicati:ſȝ tñ ſpe
cificādo ꝑut dici rōnē illaȝ ſm quā ſubm accipit̃ in ſe:
poſſet ꝯcedi ꝙ inquātũ hō eſt idē aliqd qḋ eſt deus: ſed
tūc nō ſequit̃ ꝙ humanitate eſſet deus: qa hoc ptinet ad
illũ intellectũ de ly inquātũ reduplicatiuũ. ℂ Ad aliud
dico.ꝙ lȝ cōiter nō ſit tradita logica de excluſione addi/
ta p̄dicato.forte qa īportat negationē ex pte p̄dicati que
nō determinat in cōparatiōe ad p̄cedēs:⁊ ſyncathegore/
ma natũ eſt determinare vnũ extremũ in cōparatiōe ad
Di.4.ſi vi. aliud extremũ:tñ qa rei eſt ſermo ſubiectus ⁊ nō ecōuer
ſo. pōt dici ꝙ dictio excluſiua alio mō excludit addita
ſubiecto:alio mō addita p̄dicato:qa addita ſubiecto p̄ci/
ſe excludit reſpectu p̄dicati oē illud de quo vere non dī
ſubm:neqȝ per ſe neqȝ per accñs.puta ſolũ albũ currit.
ſortē currere.vel muſicũ currere nō excludit: ſȝ nigrum
currere:lȝ ſor.vel muſicus nō dicat̃ de albo niſi ꝑ accñs.
ſȝ ex pte p̄dicati excludit reſpectu ſubiecti qcqd non ſor/
malr̃ vel eēntialr̃ dī de p̄dicato nec ecōuerſo:⁊ maxime
eiuſdē gñis:puta B eſt ſolūmō albũ pōt excludi ꝙ huic
ſubto nulla q̄litas ſhereat niſi albedo. ⁊ hoc mō accipit̃
D in diuinis cũ negat̃ iſta.chr̃s eſt ſolus hō vel ſolus deus.
hec enī falſa eſt:nō qa aliqd dicat̃ de chr̃o de quo nō di/
cat̃ deus:ſȝ qa nō oē dictũ de chr̃o eſt formalr̃ vel eſſen/
tialr̃ deus:qa hō dī de chr̃o:⁊ tñ nō eſt formalr̃ deus vel
dictũ de deo.ꝯcedit̃ ergo iſta cōiter. chr̃s non eſt tñ hō
nec tñ deus:ſȝ nō ſequit̃ ex hoc.ergo eſt aliud q̄ homo:
vel aliō q̄ deus.ſed eſt fallacia ꝯñtis arguēdo a ꝓpōne
habēte plures cauſas veritatis ad vnā illarũ.in ꝓpoſito
enī verificat̃ añs pro iſto intellu.chr̃s non eſt ſolūmodo
illud qḋ eſt formalr̃ vel eſſentialr̃ deus vel nō habēs ſo/
lam deitatē:quaſi illa excluſio ponat̃ circa abſtractũ in/
tellectũ in ꝯcreto:qḋ exponit̃ per habēs talē formaȝ ſm
Dam.c.57.Deus enim eſt habēs naturā diuinā:⁊ hō hu/ Li.3.c.4.
manā:⁊ ita pōt negari iſta ꝓpō.chr̃s eſt tñ hō.vl̃ ꝙ ex/
cluſio excludat a predicato formaliter accepto:vl̃ ꝙ ex/
cludat a forma īportata per predicatum:nō autē a ſup/
poſito habēte formam.⁊ ratio iſtius acceptionis exclu/
ſionis in p̄dicato:nō in ſubto poſſet aſſignari:qa lȝ ſubm
ſupponat pro ſuppoſito:predicatuȝ tñ predicat formam
importatā per ipſuȝ:⁊ nō ſuppoſitũ. ℂ Ad dictũ Dam.
cũ dicit. Nō totũ eſt deus pōt exponi ſyncathegoremati
ce ſic.i.nō vtraqȝ nā eſt deus.vel nō totũ formalr̃.i.non
vtroqȝ qḋ eſt in eo:eſt formalr̃ deus. ℂ Ad aliud de 5⁰
meta^ce.ꝯcedo ꝙ in chr̃o ſunt due nature numero:ſed nō
ſequit̃ ꝙ chr̃s ſit duo numero:qa chr̃s nō eſt altera illa/
rũ duarũ naturarũ. ℂ Ad vltimũ pȝ per idem:quia due
eſſentie dicunt̃ duo neutralr̃:ſed non ꝓpter hoc chr̃s eſt
duo neutralr̃:qa nō eſt ille due nāe.vnde ad cōcludēdũ
hoc predicatũ eſſe duo de chr̃o:ſi nature ſumant̃ ꝑ me/
dio.vl̃ maior erit falſa:⁊ hoc ſi nāe ſignificent̃ in ꝯcreto.
Sumendo ſic.deus ⁊ hō ſunt duo:chr̃s eſt deus ⁊ hō.g̃
eſt duo.maior eſt falſa:qa.vel minor ſi in abſtracto.vt ſi
ſic arguatur.humanitas ⁊ deitas ſūt duo.chr̃s eſt huma/
nitas.deus eſt hō ⁊ deitas.ergo duo.minor eſt falſa.vel
ſi in maiori ſumant̃ in abſtracto ⁊ in minori in concreto
erunt q̄tuor termini:vt ſi ſic arguatur.humanitas ⁊ dei/
tas ſunt duo.chr̃s eſt deus ⁊ hō.g̃ duo ſūt quattuor termi
ni,humanitas ⁊ diuinitas homo ⁊ de⁹.chr̃s duo.⁊ ſic ni/
hil ſequit̃. Per hoc pȝ ad ſile de ꝑſonis.tres enī perſone
ſunt vnũ:qa illud vnũ qḋ eſt nā p̄dicat̃ de eis ſimul:⁊ de E
qualibet earũ.ſi aūt haberēt aliqd vnũ:qḋ non p̄dicaret̃
de eis:puta ſi tres hoīes haberēt vnā aīam intellectiuaȝ
ſm fictionē Auerrois nō dicerent̃ aliqd vnuȝ:ſed hñtes
vnuȝ. Ita in ꝓpoſito.chr̃s non dicit̃ duo:lȝ habeat in ſe
duo vel duas naturas:humanā.ſ.⁊ diuinā ſicut nec cōpoſitũ
ꝑ ſe dī duo:lȝ hēat in ſe duo.ſ.māȝ ⁊ formā. Qō.III.

Vltimo queritur ſine argumē
tis que illaȝ
trium opionum,quas recitat Magiſter ſit
tenenda: ℂ Rñ⁹.ꝙ prima non tenet̃ cōmu
niter:qa aſſumens non eſt illud qḋ aſſumit̃.
verbũ autē eſt ille homo.Utrũ aūt ille homo poſſit ſta/ Quere alios
re pro aliquo ſingulari nature humane preciſe:⁊ nō pro ⁊ antiquos ⁊
ſuppoſito verbi:ſicut albũ pōt ſtare pro hoc albo:qḋ eſt modernos in
ſingulare albi in cōcreto:quō hec eſt vera.albũ eſt colo/ ꝯra textuȝ hic
ratũ:⁊ nō pro ſubiecto vel ſuppoſito ſubſiſtente:tanget̃ ⁊ in q̄ōne.
diſ.ii.q.3.vtrũ chr̃s incepit eſſe. ℂ Tertia opio tpe Ma
giſtri nō fuit heretica:ſed poſtea tēpore Alexādri eſt cō/
demnata:ſicut pȝ extra de hereticis.c.cum chr̃s.⁊ auc̃tes
que adducunt̃ pro ea que videntur ſonare chr̃m aſſum/
pſiſſe naturā humanā vt habitũ:exponende ſunt ꝓpter
quandā ſimilitudinē huius nature ad habitũ:ſicut enim
habens habituȝ non mutat̃:ſed magis mutat̃ habitus:⁊
ille ſub habitu occultat̃:ita ꝑſona diuina nō mutabat̃ in
iſta vnione:ſȝ nā humana que q̄ſi occultauit ꝑſonā Xbi.
ℂ Scđa g̃ opio eſt tenēda:ꝙ ꝑſona Xbi ſubſiſtit in dua Quere Tho.
bus naturis.in vna a qua hȝ p̄mũ eē.in alia q̄ſi aduētitia q̄li.1.ar.2.
qua hȝ ſm eſſe:⁊ ita hȝ duo eſſe ſicut aliquo mō ſi ſor.di/ A

nereť ſubſiſtere in humanitate ꝛ albedine. Sed illa opi. in hoc ꝙ dicit pſonā chriſti eſſe cōpoſitā nō teneť cōiter proprie loquēdo de cōpoſitione.ſ. ex actu ꝛ po°. ſicut ex materia ꝛ forma. vel ex duob° potētialibus: qualia ſunt iſta que apud phm̄ dicunť elemēta ꝛ integrātia naturaꝫ totalē. ℂ Auctoritates ergo Dam̄. que ſonāt illā pſonaꝫ eſſe cōpoſitā debēt exponi ꝙ ita vere eſt ibi iſta natura tā diuina ꝙ̄ humana: ac ſi cōponerēt pſonā: ſꝫ nō cōponunt: nec aliqđ tertiū fit ex eis: ſꝫ diſtincte ꝛ incōfuſe manent: ꝛ hoc idē dicit ipſemet Dam̄.c.49. ſi ſm̄ hereticos vnius nature cōpoſite chriſtus exiſtit ex ſimplici natura verſus eſt in cōpoſitaꝫ: ꝛ neqꝫ deus vocať: neqꝫ hō quēadmoduꝫ ex anima ꝛ corpore hoīem eſſe aimus. vel ex quatuor elemētis corpus ꝛ neutrū cōponētiū eſt. dꝫ ergo exponi ꝛ dici pſonā cōpoſitā ꝓpter vnionē duarū naturarū in qbus ſubſiſtit: ſꝫ verius negari pōt cōpoſitio: qꝛ vna nō pficit aliā nec ex eis eſt aliqua natura tertia.

Mat̃ in te xxu pl. prīcl .c. ſi/ bo ō hoc Augu°.

B

ℂ Scōm primam ꝟo dicitur deus factus homo ꝛc. Diſtinctio. VII.

Circa iſtā diſtinctionē ſeptimā in qua magiſter explanat tres opi. ſupra poſitas circa incarnationē chriſti in facto eē querunť tria. duo de locutionibus exprimētibus vnionē: ꝛ vnuꝫ exprimēs vnionis pdeſtinationē. Primū eſt vtrum iſta ſit vera. deus eſt homo. Scōm. vtrum iſta ſit vera, deus factus eſt hō. Tertiū eſt. vtrū chřs ſit predeſtinatus eſſe filius dei. Queſtio. I.

Circa primū arguiť ꝙ nō: qꝛ in diuidentibus ordinatis prima diuidentia ſunt magis diuerſa: ſꝫ ens prima diuiſione diuidiť per finitū ꝛ īfinitū: ergo ſunt maxie diuerſa: ergo ſi aliqua alia diuidētia ſint ita incōpoſſibilia: vt vnū nō poſſit p̄dicari de alio hoc maxime erit in ꝓpoſito: ergo ꝛc. ℂ Itē. idē nō p̄dicať de eodē in abſtracto ꝛ denomīatiue ſm̄ phm̄ 2.topi°. vbi deſtruit pblema de accnte. Si illud qđ aſſignať eē accidēs inſit in qđ ſm̄ aliū modū ꝛ maxime ſm̄ modū gñis. ſ. peccatuꝫ eſt ꝛc. ſꝫ deus eſt humanatus ſm̄ Dam̄.c.51.ꝛ.47.ꝛ Caſſiodorū ſup illō Ro.j. Factus eſt ei ꝛc. ergo nō eſt homo. ℂ P̄. Si eſt homo. aut hō p̄dicat relationē: aut aliqđ ad ſe. nō relationē: qꝛ nō diciť ad aliqđ correlatiuū. nō eni eſt alicuius homo. ſi p̄dicat aliquid ad ſe: ergo dr̄ de tribus ſm̄ Aug.5. de trini.c.8.ꝛ.10. ergo tres perſone erūt homo. ℂ P̄. Si deus eſt hō: q̄ro ſm̄ cuius p̄dicati ratonē predicatur homo de deo. nulli videť poſſe aſſimilari: nō generi: nō ſpeciei: nō differentie: qꝛ deus nō eſt in genere: nō diffinitioni: qꝛ predicatū nō eſt de eſſentia ſubiecti. non proprio: qꝛ tunc deus caderet in diffinitione hominis: nec p̄dicato accntis: qꝛ nihil tale dr̄ de deo. ℂ Contra. Jo.1. Uerbum caro factuꝫ eſt. vbi ſm̄ Aug. caro ibi ponitur pro homine.

Cap.3.

Circa iſtā.q. p̄mo vidēdū eſt que ſit cā veritatis q̄re iſta ſit vera. deus eſt hō. cū ipſa non ſit p̄ vera. qđcūqꝫ.n. p̄dicatū nō ꝯuenit cōi niſi ꝓ aliquo ſuppoſito: nō cōuenit ei p̄mo nec vere: niſi qꝛ dr̄ de aliquo īferiori: ꝛ ita opꝫ aliquā cām eē verificātē illā ꝓpoſitionē. deus eſt homo. hec aūt cā eſt: qꝛ hec eſt vera. verbū eſt homo.

A

Secundo opꝫ videre de veritate huius cāe. vbi ſciendum eſt ꝙ iſta ꝓpoſitio nō poteſt oſtēdi neqꝫ cognoſci nāliter eē vera. aut eniꝫ poſſumus habere cōceptū ꝓpriū ꝛ determinatuꝫ de verbo: ꝛ tunc propoſitio hec eſt vera ꝯtingēs: ſed īmediata ꝛ nō nota ex terminis: qꝛ tunc oporteret terminos habere necīam habitudinē: ita ꝙ rō terminoꝝ icluderet necīo vnionem coꝝ quā exprimit ꝓpō. aut nō hēmus ꝯceptū de verbo ꝓpriū: ſed tm̄ ꝯfuſuꝫ: ſic dictū eſt diſ.3. p̄.li. ꝛ tūc iſta ꝓpoſitio. Ubū eſt hō. quātū ad ꝯceptū: quē hēm° de terminis eſt mediata ꝯtigēs. talis aūt nō eſt nata cognoſci: niſi ex aliqua īmediata ꝯtingēte: ex qua ſequať: ſꝫ illa vt p̄dictū eſt nō pōt cognoſci ex terminis: qa ꝯtingēs. nec alio mō pōt cognoſci nālr eē vera: qa ꝯtigēs īmediata nō cognoſciť niſi ex cogñe īuitiua extremoꝝ: ꝛ vnione eoꝝ qualē non poſſumus hře de extremis illius īmediate añtis ad iſtā. ℂ Eſt ḡ veritas iſti° tm̄ credita īmediate: aut ex aliquo credito oſtēdenda: ꝛ ſm̄ h ſic oſtēdiť eē vera. ſuppoſitū eni ſubſiſtēs in aliqua nā vt ſuppoſitū nāe diciť tale formalr ſm̄ illā nām. creditū eſt aūt talē eē iſtā vnioneꝫ ꝙ ꝑ eā Ubū ſubſiſtit in nā humana vt ſuppoſitū in nā. ḡ per eā Ubū formalr eſt hō. maior hui° ꝓbať per Dam̄. lib.3.c.ii. Deus aūt ꝛ cōe nomē ſignat: ꝛ in vnaquaqꝫ hypoſtaſi. i. perſona ordinať denoīatiue quēadmodū ꝛ homo. deus eni eſt qui hꝫ naturā diuinā ꝛ hō qui humanā. minor ꝓbať per Aug. p̄ de trini.c.16. talis fuit iſta aſſumptio vt deū hominē faceret: ꝛ hominem deum.

q.ſ. ꝛ inde. Idē.q.1. pro lo.7.ꝛ.14.q. quolibet.

B

A.1.57. tot° ſaliz opeis.

A.1.12.

Tertio vidēdū eſt qualr accipiť hoc predicatū hō: ꝛ diciť ꝙ accipiť pro ſuppoſito vt ſit p̄dicatio ꝑ idētitatē innuendo talē īplicationē: Ubū eſt ſuppoſitū: qđ eſt hō. ℂ Cōtra hoc: qa tūc eēt ꝓceſſus in īfinituꝫ. iſta eni īplicatio eſt ex pte p̄dicati: ꝛ p̄dicat hoīem de aliquo qđ īportať ꝑ ſubm̄. Et tūc quero vtrū p̄dicatū accipiať formalr: aut ꝓ ſuppoſito cū dr̄. Ubū eſt ſuppoſituꝫ: qđ eſt hō. ſi p̄dicatū accipiať foīalr hr̄ ꝓpoᵐ qđ eſt p̄dicatio formalis: ꝛ nō tm̄ ꝑ idētitatē. Si aūt tm̄ pro ſuppoſito īplicito erit ꝓceſſus in īfinitū. ℂ P̄. Nature de ſuppoſito eſt predicatio formalis: non tm̄ per identitatē.

Archieꝑ ſenoncẽn. vide tho. 3. pte.q. 16.art. p̄mo ꝛ alios hic.

Quarto videndū eſt quale predicatuꝫ eſt iſtud reſpectu ſubti: videť ꝙ poſſit poni eſſe ſpēs. vniuoce eni homo diciť de chřo ꝛ de petro. diciť etiaꝫ in quid: ꝛ de pluribus differētib° ꝛ nō niſi numero: ergo ꝛc. ꝙ in quid ꝓꝫ per illud. extra de hereticis.c.cuꝫ chriſtus. ℂ Rñ. ſicut aliud eſt vniuocū p̄dicatū: aliud eſt vniuoce predicari ſtricte loquēdo. vniuocū eni p̄dicatū dicit° ꝯceptus eſt in ſe vnus: ꝛ h mō albū dictuꝫ de ligno ꝛ de lapide eſt predicatū vniuocū. vniuoce aūt predicať illđ: cuius rō eſt ita vna vt p̄dicať: ꝙ rō eius icludiť in rōne ſubiecti: ꝛ hoc mō denoīatiuū nō predicať vniuoce. quō loquiť Phs in predicamētis: ita aliud eſt predicatū eſſe quid: ꝛ aliud in quid predicari. In omni eni genere eſt inuenire quid: ex p̄ topicoꝝ. nec tm̄ qđlibet cuiuſcūqꝫ gñis predicať in quid ꝛ de quocūqꝫ: ſed tm̄ de ſuo inferiori: in cuius rōne eſſentiali includiť: ita ergo poſſet ꝯcedi: ꝙ cū nulla vnio ſit ſilis iſti ꝓpter quā predicatio dicať vera. nullū eſt predicatū dictū de ſubiecto qđ ſe hꝫ ad aliđ: ſicut in ꝓpoſito. quātū eni eſt ex parte eius qđ predicať eſt ſpēs tm̄: qa nō eſt natū eſſe genus nec dr̄a: nec ꝓpriū: nec accidens: ſed quantū eſt ex parte modi ſe habēdi reſpectu ſubiecti: qꝛ nō eſt de rōne ſubiecti: ꝛ aduenit ſubiecto exiſtenti in actu completo: ita vt poſſit ab eo abeſſe: videť ſimileꝫ habitudinē habere reſpectu ſubiecti qualem habet illud predicatū qđ diciť accidēs. ℂ Et ſi obijciatur: ꝙ habitudo illius vlis qđ eſt accidēs nō fundatur niſi in accidente reali. ℂ Rñ. veruꝫ eſt de facto ꝙ hec intentio ſcđa que eſt accidēs: de qua loquiť logicus: non fundať niſi in accidente qđ dicit intentionē p̄mā: vt dicit metaphyſicus: tamē nō eſt de ratione huius intentionis ſecunde ꝙ tm̄ ſit in illa intentione p̄ma: ſicut nec de ratione intentionis generis vel ſpeciei eſt ꝙ tm̄ fundetur in re ſubſtantie: ꝛ forte hic. album eſt ligňuꝫ. predicatum

C

Cap.7.

predicat inĕtionē accidĕtis logice loquĕdo. vel ſi nō ibi: ſaltē ſi eē lignū poſſet aduenire albo exñti in actu: ita φ nō eēt pdicatū de eēntia ſubiecti: nec ↄuertibile cū ſubiecto videreť eſſe perfecte accidens logice loquendo.

Quinto videdū eſt qualis eſt iſta pdicatio. vtrum per ſe vel per accñs. vī φ nō per ſe primo mō: qꝛ pdicatū nō cadit in diffinitione ſubiecti. nec ſcdo mō: qꝛ nō eccōuerſo. neqꝫ generalr aliquo mō per ſe: qꝛ in eis nō vī neceſſaria habitudo. Sed hoc non cōcludit qꝛ aliq̄ ppoſitiones cōtingētes pñt eē per ſe ſicut ꝛ immediate. ſi in ſubiectis includať ꝓxima rō inherĕtie pdicatorū: lꝫ nō ſit neceſſaria inherĕtia: qualis forte eſt iſta. voluntas vult. vel calidū calefacit. Sed nec iſte modus vī

M. l. neceſſarie inherĕtie. in ppoſito. pꝫ in pmo articulo. ℂ Rñ: ſi fiat ſermo de per accñs: ſicut loquiť de eo meta^cus^. ſ. vel qꝛ vnū accidit

D alteri: vľ ambo 3°. ſicut pꝫ. 5. meta^ce^. c. de ente ꝛ vno. ſic nō

T. c. 13. eſt per accñs: qꝛ qꝺ vere eſt nulli accidit ex. j. phy^r^. vnde

T. c. 37. nec ipſa vnio cōcedit eſſe accidĕtalis: qꝛ neutrū extremum eſt accidens: ſed hoc non concludit propoſitionē eſſe per ſe loquendo de per ſe logice.

ℂ Tum qꝛ pdicatū nō eſt de intellectu ſubiecti ēt in cōcretione ſumpti: tūꝫ qꝛ ſi ſic, pdicareť de quolibet ↄtento ſub ſubiecto ꝛ ita. ſ. ſ. ꝛ pater eēnt hō: tūꝫ qꝛ in pdicationibus per ſe, ſubiectū ſupponit determinate: qꝛ ſi indeterminate tm̄ ſupponeret: hec eſſet per ſe: aīal eſt homo: qꝛ pōt verificari de petro vel paulo: ſed hoc ſubiectū deus non includit determinate filium plus q̄ patrem.

ℂ Sicut nec iſta. rōnale eſt aīal eſt per ſe logice loquendo. poſſet ergo cōcedi logice loquĕdo: φ qꝛ pdicatum eſt extra per ſe intellectum ſubiecti. ppoſitio non eſt per ſe vera ſꝫ per accñs: lꝫ neutrū extremū realr per accñs iſti alteri. vñ iſta vnio extremoꝝ nec cōceditur eē eēntialis nec accñtalis. ſꝫ ſubſtātialis. Dam̄. 4. 9. c. ſubſtātialē enim ſignamus vnionē. ſ. verā: ꝛ nō ſm phātaſiā. ſubſtātialē aūt nō vt duab^9^ naturis pficiĕtibus vnā cōpoſitā naturā. ꝛ ita ſm diuerſitatē huius vnionis ab oī alia pōt poni diuerſa rō huius inherĕtie ab oibus alijs. ℂ Sed de iſta. chřs eſt hō. dubiū eſt an ſit p ſe: qꝛ hoc ſubiectuꝫ vī includere pdicatū: qꝛ ſm Dam̄. 4. 9. chřs eſt nomē hypoſtaſis

Lib. 3. c. 3. duarū naturarū exñs ſignificatiuuꝫ. chřs ergo ſignificat exiſtēs in nā humana. ꝛ ita includit hoc predicatū qꝺ eſt

Mar. pñci di. qōne vnica. homo ſicut Petrus. ℂ Diciť φ hec eſt per accñs ppter implicationē in ſubiecto: que eſt per accñs. chřs enim implicat verbū eē hoīem: qꝛ chřs eſt verbū hō: ſiue verbuꝫ qꝺ

f. li. 2. mi. voluminis. eſt hō: qꝛ inter exigēs ꝛ exactum cadit qui eſt mediū ſm Priſcianū. z. cōſtructionū. ℂ Sꝫ cōtra qꝛ iſtud dictum Priſciani nō eſt ad ppoſitū: qꝛ ſubſtātiuū nō exigit adiectiuū: nec ecōuerſo per implicationē mediā: ſꝫ ſil intranſitiue ↄſtruunť. ꝛ iō lꝫ hic capa ſoi. cadat implicatio media: nō tm̄ hic. hō albus: aliogn eēt ipoſſibile determiare aliqꝺ extremū per aliqꝺ adiectiuū ſibi additū: ꝛ eēt proceſſus in infinitū. Jō poſſet dici φ talis iplicatio nō iportať in hoc noie chřs: nec ppter hoc opꝫ ponere φ ppoſi-

T. c. 34. tio ſit vera per accñs. tm̄ qꝛ ſm phm̄. 5. meta. rō in ſe falſa de nullo eſt vera. ergo a ſili conceptus qui nō eſt in ſe vnus per ſe: de nullo vno per ſe enūtiať: nec aliquid ſic vnū de eo. pōt igiť dici φ hec non eſt oino per accñs: qꝛ

E ſubiectū includit pdicatuꝫ: nec oino per ſe: qꝛ ſubiectum non habet omnino per ſe vnum conceptum in ſe: ꝛ ſimiliter diceretur de iſta: homo albus eſt coloratus.

Ad argumēta. Ad p^m^ rñdeo. cōcedo maioreꝫ diuerſitatē: ſꝫ nō repugnātiam maiorē. magis. n. diuerſa dicunť q̄ min^9^ in eodē ſunt ↄueniĕtia: ſed nō ppter hoc magis repugnant ſicut albuꝫ ꝛ nigrū in pluribus conueniunt q̄ albuꝫ ꝛ homo: ꝛ tm̄ magis repugnāt albū ꝛ nigrū q̄ albū ꝛ hō: ꝛ hoc mō maior

F diuerſitas extremoꝝ nō eſt cā falſitatis eoꝝ: ſꝫ repugnātia vel icōpoſſibilitas extremoꝝ hñtiuꝫ aliquā illarū q̄tuor oppoſitionū formalr. ℂ Ad ſcdm dico, φ humanari nō eſt ppriū denoiatiuū hui^9^: qꝺ eſt eē hoīeꝫ: ſꝫ hoīeꝫ fieri: ꝛ vľr tale denoiatiuū qꝺ ſignat formaꝫ in fieri dī de eo de quo dī ipſa forma ꝛ ſili denoiatione. idē enī eſt albū ꝛ fit albū: ita idē eſt hō: ꝛ fit hō: ſꝫ ppriū denoiatiuuꝫ hoīs eſt hoc φ eſt humanū: ꝛ hoc nō dī de deo: ꝛ ħ dꝫ intelligi eo mō quo a ſubſtantijs denoiantibus ſuppoſita pñt accipi vlterioꝛa ↄcreta dnoiatiua: qꝺ nō eſt pp īformationē: ſꝫ

G accñtia ↄcreta denoiant: ſꝫ pp poſſeſſionē vľ habitudinē aliā alicui^9^ extriſeci ad talē ſubam. ℂ Ad tertiū dico φ Aug. nō itelligit niſi de dictis ad ſe q̄ pdicāt tm̄ itriſecū. ℂ Aliter tm̄ poſſet dici φ ħ pdicatū hō: lꝫ nō pdicet relationē: iplicat tm̄ relōnē ad creaturā p p vnionē humane nāe ad vbū q̄ vnio eſt rō qua pdicať ħ pdicatuꝫ de eo. ℂ Ad aliud pꝫ φ aliqꝺ pticipat ħ pdicatū de rōne ſpēi: aliqꝺ de rōne accñtis in hītudine ad ſubm: qꝛ iſta nā tēporalr aduenit vbo pfecto in ſe eternalr exñti. Qō. II.

SEcundo q̄riť vtrū iſta ſit vera. deus fact^9^ eſt hō. Et argr̄ φ non: qꝛ tūc eēt factus. ↄñs falſuꝫ. ǧ ꝛ añs. pbatio ↄñtie. ſequiť. ſoꝛ. eſt fact^9^ hō. ǧ eſt fact^9^. igiť hō nō diſtrahit ħ pdicatū qꝺ eſt eſſe factū. ǧ vbiqꝫ īfert. ℂ P̄. Si deus eſt fact^9^ hō: ǧ mutatus eſt ad humanitatē. ↄñtia pꝫ vľr in oībus vt factus eſt albus. ǧ mutat^9^ eſt ad albedinē: ꝛ ita de alijs. ℂ P̄. Si deus eſt fact^9^ hō. ǧ deus eſt fact^9^ deus. ↄñtia pbať: qꝛ pp vnionē naturaꝝ eſt cōicatio idiomatū: ꝛ ita ſicut occidēs hoīem occidit deū: ita ſi factus eſt hō, factus eſt deus. ℂ Cōtra in ſymbolo Niceno. Homo factus eſt. ℂ Item etiam in euāgelio. Jo. p̄. Verbū caro factū eſt. caro poniť ibi p homine. ℂ Iteꝫ p̄ de tri. c. 13. Talis fuit in illa vnio: que deum faceret hominem: ꝛ homineꝫ: ꝛ hominē deū.

Iſta propoſitio. Deus fact^9^ eſt hō. diſtiguiť φ factio pōt referri vel ad cōpoſitionē: vel ad alteꝝ extremoꝝ: ꝛ hoc duplr. ſ. vľ in ſe vel in ordine ad alteꝝ extremū: ꝛ pertractantur membra diffuſe ſiue in vno ſenſu ſiue in alio. S. Bo. pñi diſ. ar. 1. q. 3.

Sed tantam plicitatē vitādo pōt dici φ ppoſitio eſt ſimplr vera qꝺ declarať ſic. A

Factio qñ predicat ſcdm adiacēs dicit factioneꝫ ſimplr: qñ aūt predicat 3^m^ dicit factioneꝫ ſm illud qꝺ ſpecificať per tertiū: ſic etiā de eſſe qñ pdicat 2^m^ ꝛ 3^m^: ſic ǧ vere de eo enuntiať fieri: qꝺ ab aliquo faciēte poſt nō eē ſimplr accipit eē ſimplr: ita de eo vere enūtiať fieri. a. qꝺ p actionem alicuius agētis eſt. a. poſtq̄ nō fuit. a. ℂ Et iſtud pbať: qꝛ factio paſſiua nō icludit formalr niſi habitudinē facti ad faciēs: ꝛ ordinē ipſius facti ad nō eſſe precedens ꝛ in creaturis cōcomitanť ſe. his ergo duob^9^ cōcurrētib^9^ ſaluať ratio factionis ſiue ſimplr ſiue talis: ſed deus per actionē alicuius faciētis eſt hō: ꝛ nō fuit ſemp hō: ǧ fact^9^ eſt homo. minoꝛ probať: qꝛ pꝫ φ eſt hō ex precedēti q. ꝛ non fuit ſemp homo: qꝛ nō ſemp ſubſiſtebat in natura humana vt ſuppoſituꝫ in natura. ℂ Et φ ſit hō p actionē alicuius faciētis. pbatur: qꝛ quādo aliqua neceſſario cōcomitanť ſe: ſi vnū eſt per factionē alicuius ꝛ reliquū. Sed naturā humanā verbo vniri perſonalr ꝛ verbum eſſe hominē neceſſario cōcomitatur ſe. natura auteꝫ humana eſt ſic vnita verbo per factionē trinitatis: qꝛ trinitas fuit agens reſpectu illius vnionis: ꝛ pꝫ φ fuit faciens: quia creauit effectū in creatura: igitur fecit verbum eſſe hominē. ℂ Et ſi obijciať, φ factio requirit mutationeꝫ: ꝛ hoc eius in quo eſt: ꝛ de quo dicit. non autem termini.

¶ Rn̄°. faciēs nāle p̄ſupponit paſſiuꝫ effectū: qḋ trāſmutat qḋ qdē eſt in potētia ad terminū: ⁊ per actioneꝫ eius fit actu tale. qḋ aūt trāſit de po^a ad actū mutat̄: ſed agēs ſupnāle in iſta vnione nō p̄ſupponebat v̄bū tanq̄ potētiale ad iſtū terminū: neqꝫ terminū induxit ſicut actū vł formā v̄bi per inherentiā: ſed tn̄ vniuit illū v̄bo ſine inherētia: ḡ ibi nullus fuit trāſitus a po^a ad actū. equaliter aūt ſaluat̄ rō factionis vtrobiqꝫ: qꝛ vtrobiqꝫ p̄ actioneꝫ facientis aliqd eſt tale: quale p̄us nō fuit: ⁊ ita fit tale: accidit ḡ q̄ illud qḋ fit tale mutet̄: niſi qn̄ illud qḋ dicit̄ tale eſt forma eius qḋ fit tale: ad quā illud fuit in po^a: ⁊ ita cōmuniter accidit in factionibus paſſiuis vbi agētia nālia agunt que faciūt aliqua eſſe talia in actu: qualia p̄us fuerunt in potentia. ¶ Sed ſi obycit̄ vlterius, q̄ ſalteꝫ hic fuit aliq̄ paſſio poſtq̄ fuit factio actio: qꝛ cuilibꝫ actioni trāſeunti corrn̄det p̄pria paſſio: ḡ illa paſſio erat in aliq̄: nō aūt in natura humana: que vt videt̄ erat terminus factionis paſſiue: ergo in v̄bo: qḋ videt̄ icōueniēs. ¶ Rn̄: q̄ hic fuit vna factio realis actiua toti⁹ trinitatis, cui correſpōdebat factio paſſiua realis: qua. ſ. hō factus eſt de⁹: que fuit vnio paſſiua nāe humane ad verbū: ⁊ hec paſſio fuit in natura humana: ⁊ termin⁹ eius erat v̄bū. alia fuit factio paſſiua ſm̄ dici cōcomitās iſtā factionē realē actiuā: qua. ſ. v̄bū factū eſt homo: ⁊ terminus huius videtur fuiſſe nā humana: non tn̄ erat alius terminus huius ⁊ illius realis: qꝛ non erat alia factio paſſiua realis. eadē enī factione tā actiua q̄ paſſiua v̄bū ſic vniebat̄. ¶ Dico ḡ q̄ paſſio corrn̄dēs iſti actioni fuit in nā humana vnita: q̄ nō fuit terminus illius factionis paſſiue: ſꝫ ſubm̄ lꝫ ſignificet̄ vt terminus in iſta p̄pōne. verbū factū eſt homo: ⁊ ita poſſet dici ad precedentē obiectionē de mutatione: q̄ ſcilꝫ mutatio que fuit h̄: fuit in natura humana: nō in verbo: ita q̄ nō fuit hic factio ſine omni mutatōe: nec tn̄ opꝫ mutationē fuiſſe in quolibet qḋ dr̄ factū tale: ſꝫ tm̄ in illo p̄pter cuius paſſionē aliqd dicit̄ factū tale: ⁊ illḋ fuit hic tm̄ nā humana. ¶ Ex his pꝫ, q̄ iſta p̄poſitio eſt ſimplr vera. homo factus eſt deus: qꝛ hō per actioneꝫ facientis eſt deus: ⁊ nō fuit prius deus. ¶ Et q̄ aliq̄ dicūt q̄ fieri denotat mutationē illius de quo dicit̄: ⁊ p̄ceſſionē reſpectu termini factionis: pꝫ ex dictis: q̄ p̄mū nō eſt necēium nec ſcḋm: qꝛ hoc nō eſſet niſi inquātū fieri implicat quodāmodo inceptionē: ſed ipſa inceptio qn̄ predicat tertiū adiacens nō notat p̄ceſſionē ſubiecti ad p̄dicatū. Naꝫ verū eſt dicere de aīa nūc creata q̄ nūc incipit aīare corpus: nec tn̄ prius fuit q̄ aīaret corpus: ita etiaꝫ qn̄ p̄dicat ſcḋm adiacēs verū eſt dicere q̄ incipit eſſe: ⁊ ſilr incipit eſſe dies, hoc eſt, tp̄s icipit eſſe dies: nec tn̄ illud tp̄s prius fuit: ⁊ poſtea icepit eſſe dies: ita etiā nec opꝫ hominē preceſſiſſe ad hoc q̄ iſta p̄pō ſit vera. hō eſt factus deus: ſic nec ad veritatē huius p̄poſitionis nā humana vnita eſt verbo: que implicat iſtā. natura humana facta eſt ſubſiſtens in p̄ſona v̄bi. neceſſe eſt nām humanā prefuiſſe in v̄bo vł in ſe anteq̄ ſubſiſteret in v̄bo. ¶ Sed ſi queras que iſtaruꝫ ſit magis p̄pria hō factus eſt deus. vel deus factus eſt homo: ⁊ arguas q̄ iſta, homo factus eſt deus: qꝛ veritas oīum iſtaꝝ fundat̄ in hoc q̄ nā humana vnita eſt v̄bo: qꝛ paſſio realis que fuit ibi: fuit in natura humana: ⁊ terminus fuit verbū. huic aūt p̄pinquior videt̄ eſſe iſta. homo factus eſt deus: qꝛ imediatius exprimens factionē paſſiuaꝫ. ¶ Reſpōdeo ⁊ dico q̄ hec eſt prima in iſta materia natura humana vnita eſt perſonalr̄ v̄bo: ⁊ ex hac imediate ſequit̄: q̄ verbū ſit homo. ratio huius eſt: quia virtute vnionis eſt ſubſiſtens in natura humana: ⁊ ex hac ſequit̄ q̄ homo ſit deus per conuerſionem: ⁊ eodē modo eſt in fieri. ergo iſta. deus factus eſt homo: nō eſt mediatior iſta. hō factus eſt deus: imo imediatior illi p̄pter quā ambe ſunt vere: vtraqꝫ tn̄ p̄pria.

Speculatio ... — B — C Scdo Bon. vbi ſupra. — D

Ad argumēta. Ad primuꝫ dico. q̄ nec ſequit̄ de ſorte fact⁹ eſt hō. ergo fact⁹ eſt gr̄a forme ſicut nec in p̄poſito. tn̄ gr̄a māe ſequit̄ de ſorte: qꝛ ſortē eē hoīeꝫ dicit primū eē ſortis: nō ſic in p̄poſito. ¶ Ad 2^m pꝫ ex ſolutione. q. q̄ nō opꝫ oē qḋ fit mutari vt ſit tale: ſꝫ tm̄ accidit hoc in illis que p̄us fuerūt in po^a ad illud ſm̄ qḋ fiunt in actu per iformationē quo nō fit verbū homo: ſꝫ tm̄ per vnionē p̄ſonalē. ¶ Si tn̄ q̄reret̄ aliq̄ mutatio illa poſſet poni in nā humana excepto q̄ illa nō p̄exiſtebat anteq̄ vniret̄. mutatio autem nō eſt niſi inter terminos oppoſitos: quoꝝ vnus duratione p̄cedit alterū. ¶ Ad 3^m dico: q̄ ab illa regula de cōicatione idiomatū excipiunt̄ illa que exprimūt vnionē nāe ad p̄ſonam. ⁊ rō huius eſt: qꝛ illa cōicatio in p̄dicationibus fit propter vnionē: ⁊ ita p̄ſupponit vnionē. nō ergo fit ſm̄ illa que exprimūt vnionē: ⁊ iō nō eſt factus deus: ſꝫ ſit factus homo: ſicut hic. nā diuina aſſumſit naturā humanā. igit̄ nā diuina aſſumpſit nām diuinā. nō ſequit̄. Qō. III.

Tertio queritur. Utruꝫ chriſtus p̄deſtinatus fuerit eē fili⁹ dei. Et arguit̄ q̄ nō: qꝛ nō ſm̄ q̄ filius dei p̄deſtinatus eſt eſſe filius dei: qꝛ non preceſſit ipſuꝫ eſſe filiū dei. p̄deſtinatio vt p̄deſtinatio dicit p̄ceſſionē ad illud qḋ predeſtinatur: neqꝫ ſm̄ q̄ homo: qꝛ ſm̄ qḋ aliqd p̄deſtinat̄ eſſe aliquale ſm̄ hoc eſt tale. ergo ſi ſm̄ q̄ homo p̄deſtinatus eſt eſſe fili⁹ dei. ſequitur q̄ ſm̄ q̄ homo eſt filius dei: qḋ eſt falſum. ¶ Cōtra ad Ro. primo. Factus eſt ex ſemie Dauid ſm̄ carnē: qui predeſtinatus eſt eſſe filius dei in virtute. Vide. g. o. h.

Reſpondeo. Cū p̄deſtinatio ſit p̄ordiatio alicuius ad gloriā p̄ncipalr̄: ⁊ ad alia in ordine ad gloriā: ⁊ huic nāe humane in chriſto preordinata ſit gloria: ⁊ vnio iſta in verbo in ordine ad gloriā: qꝛ nō tāta gloria fuiſſe ſibi cōferēda ſi nō eſſet vnita: ſicut mō collata eſt: queādmodū ergo merita cadūt ſub p̄deſtinatione: ſine q̄bus nō ordinaret̄ de congruo qs ad tātā gloriam ſine eis ſicut cū eis: ita vr̄ iſta vnio ordinari ad tātā gloriā de cōgruo: lꝫ nō cadat ſub p̄deſtinatione tanq̄ meritū: ⁊ ita ſicut p̄deſtinatū eſt hāc nām vniri verbo: ita p̄deſtinatū eſt verbū eſſe hominē: ⁊ hūc hoīeꝫ eſſe verbū. 2ītie p̄bant̄ per ſile ſicut dictuꝫ eſt de factione paſſiua. ¶ Et ſi dicas. predeſtinatio primo reſpicit perſonā: ⁊ ita oportet hic primo inuenire aliquam perſonam cui deus primo p̄deſtinauit gloriā: ⁊ iſtā vnionē in ordine ad gloriam: nulli aūt perſone predeſtinauit illam vnioneꝫ: non perſone verbi vt verbi. pꝫ. nec illi p̄ſone vt ſubſiſtenti in natura humana: qꝛ ſic icluditur iſta vnio. ¶ Rn̄: q̄ pōt negari iſta p̄poſitio q̄ p̄deſtinatio reſpicit ſolā p̄ſonam: ſicut eniꝫ deus poteſt oē bonuꝫ aliud a ſe diligere: nō tm̄ ſuppoſitū: ſed naturā. ita ēt pōt aliꝫ a ſe p̄ordinare vel p̄optare bonū illi cōueniens. ⁊ ita pōt nāe huic preoptare bonum illi cōueniens. ⁊ ita pōt illi preoptare vnionē iſtā in ordine ad gloriam ⁊ non perſone. veruꝫ eſt tn̄ q̄ in oībus aliꝫ ab iſto predeſtinatio reſpicit perſonā: qꝛ in nullo alio preordinauit deus bonum nature: niſi preordinādo bonum perſone. ⁊ ratio huius eſt: qꝛ nulla natura p̄deſtinabilis eſt nō perſonata perſonalitate create: niſi iſta. ⁊ ideo nec ſic poteſt preordinari ſibi bonum niſi iſti.

A — Pen. ...

Sed hic ſunt duo dubia. Primum vtrū iſta predeſtinatio preexigat neceſſario lapſum nature humane: quod videntur ſonare multe auctoritates que ſonant filium dei nunquaꝫ fuiſſe incarnatum ſi homo non cecidiſſet. ¶ Sine preiudicio

Dubiū diffi. cillimum. — Querebo. ...

dici pōt ꝙ cū predeſtinatio cuiuſcūqꝫ ad gloriaꝫ ꝑcedat ex pte obīi naturalr̄ ꝑſciaꝫ pcti vl̄ dānationis cuiuſcūqꝫ
B ſm opīonē vltimā dictā diſ. 41. p̄' lib. multo magis eſt verū de ꝑdeſtinatione illius aīe que ꝑdeſtinabat̄ ad ſummā gloriā. vl̄r aūt ordinate volēs prius videt̄ velle hoc qḋ eſt fini ꝓpinquius: ⁊ ita ſicut pus vult gloriā alicui ꝙ̄ grāz: ita etiā īter ꝑdeſtinatos qbus vult gloriaꝫ ordinate pus videt̄ velle gloriā illi quē vult eſſe ꝓximū fini: ⁊ ita huic aīe chrī vult gloriā prius ꝙ̄ alicui alteri velit gloriā ⁊ prius cuilibet alteri vult grāz ⁊ gloriā ꝙ̄ pcuideat opposita iſtoꝝ habituū. ſ. grē ⁊ glorie. ſ. pctm̄ ⁊ dānationeꝫ. ergo a p̄mo prius vult aīe chrī gloriaꝫ ꝙ̄ pcuideat Adā caſuꝝ. Oēs aūt auctēs pn̄t exponi ſic. ſ. ꝙ chrūs nō veniſſet vt redēptor niſi hō cecidiſſet: neqꝫ forte vt paſſibilis: qa non fuit aliqua neceſſitas vt illa aīa a p̄n° glorioſa cui deus pcoptauit: nō tm̄ ſummā gloriā: ſed etiā coeuā illi aīe ꝙ vnita fuiſſet corpi paſſibili: niſi redēptio fuiſſet facienda. Sed nec redemptio fuiſſet facienda, niſi hō peccaſſet: ſꝫ nō ꝓpter ſolā iſtā cām videt̄ deus ꝑdeſtinaſſe illā aīam ad tātā gloriā: cū illa redemptio ſiue gloria aīe redimēde nō ſit tantū bonū: quātū eſt illa gloria aīe chrī: nec eſt veriſimile tā ſūmū bonū in entibus eſſe tantū occaſionatū. ſ. ꝓpter minus bonū: nec eſt veriſimile deum prius preordinaſſe Adā ad tātū bonū ꝙ̄ chrm̄: qḋ tn̄ ſequeret̄: imo vlteri⁹ ſequeret̄ abſurdius. ſ. ꝙ deus ꝑdeſtinando Adam ad gloriā prius ꝓuidiſſet ipſum caſuruꝫ in pctm̄ ꝙ̄ predeſtinaſſet chriſtū ad gloriā. ſi predeſtinatio illius aīe tn̄ eſſet pro redēptione alioꝝ: qa redēptio non fuiſſet: niſi caſus ⁊ delictuꝫ p̄ceſſiſſet. ¶ Pōt igit̄ dici ꝙ prius nā ꝙ̄ aliquid pcuidebat̄ circa peccatoreꝫ ſiue de pctō ſiue de pena: deus ꝑelegit ad illaꝫ curiā celeſtē oēs quos voluit hīe angelos ⁊ hoīes in certis ⁊ determinatis gradibus: ⁊ nullus eſt predeſtinatus tm̄: qa alius ꝓuiſus eſt caſurus: vt ſic nullū oporteat gaudē de lapſu alteri⁹.

Bolo ſubtiliſſima diligēter ponderanda in qua plurimi titubare videntur.

Nota mariſmaꝫ ſpeculationem doctoris ſubti.

Secundum dubiū eſt, an ꝑus pcuidebat̄ huic nature vnio eius ad Vbuꝫ vel ordo ad gloriā. ¶ Pōt dici ꝙ cuꝫ in actione artificis ſit ꝯtrius pceſſus in exequēdo ei qui eſt in itendēdo: ⁊ deus prius
C ordine executionis vniuit ſibi nām humanā ꝙ̄ cōtulerit ſibi ſummā graciā vel gloriā: ecōuerſo pōt poni in intendendo: vt ſic deus p̄mo voluit aliquā naturā nō ſummā hīe ſūmā gloriā: oſtēdēs ꝙ nō oporteret eū ꝯferre glīaꝫ ſm ordinē naturaꝝ: ⁊ 2° ꝙ ſcdo voluit illā nām eē in ꝑſona Vbi: ⁊ ſic angelus non ſubeſſet puro homini.

Vide Cōmē. 3° meta. c. 23

H. l. q. . .

Ad argumentū primū pōt concedi ꝙ ſm ꝙ homo ꝑdeſtinatus eſt eē fili⁹ dei. poteſt eni ibi diſtingui maior: cū dicit̄: ſm ꝙ ꝑdeſtinatus eſt eſſe de⁹ ſꝫ hoc eſt deus ꝙ. ſ. ly ſm ꝙ, pōt determinare actū ꝑdeſtinādi ſub hoc ſenſu, ſꝫ ꝙ ꝑdeſtinatus ſm hoc eſt de⁹, vel terminū ꝑdeſtinationis: ſic, ſm ꝙ eſt deus ſm hoc eſt deus. primo mō maior eſt falſa: ⁊ minor vā. ſcdo mō mior eſt falſa ⁊ maior eſt vera. ¶ Alio° pōt diſtingui ꝓut ly ſm ꝙ, dicit formalē rōnē ſm quā extremū determinate accipit̄ in ſe. formalr̄ eni ille hō eſt de⁹ ⁊ ſm illū hoīeꝫ ⁊ ꝑſonā: vt exiſtētē in nā humana ꝑceſſit ꝑdeſtinatio: vt eēt deus: ſic ille hō deus factus eſt. ſi aūtē ſm ꝙ accipit̄ ꝓꝑe vt nota reduplicationis: ita. ſ. ꝙ dicat cām inherētie ꝑdicati ipſi ſubīo. hoc mō nō ſm ꝙ hō eſt de⁹: qa nō hūanitate eſt de⁹. ¶ 3° mō pōt dici ⁊ forte realius: ꝙ neqꝫ ſꝫ ꝙ hō: neqꝫ ſꝫ ꝙ de⁹ ꝑdeſtinat⁹ eſt eē fili⁹
D dei: qa hoc qḋ eſt predeſtinari eſſe filius dei icludit duo: quoꝝ alteꝝ, puta predeſtinari, requirit in termino aliqḋ tpale. alterū, puta eſſe filiū dei, requirit idē eſſe eternum. nunc aūt nihil idē eſt rō iſtoꝝ amboꝝ in termino: ſꝫ eniꝫ in termino cōcurrāt duo. vnū tpale ꝓpter qḋ pōt eē terminus ꝑdeſtinatiōis. alterū eternū ꝓpter qḋ ꝯueniat ſibi eſſe filiū dei: tn̄ nō ꝓpter aliquā vnā nām conuenit ſibi ambo iſta. Si aūt cōcederet̄ nūc aliquo modo: ſm ꝙ reſpectu totius ꝑdicati notaret̄ eē cā reſpectu amboꝝ in predicato. ⁊ ideo ꝓꝑie logice loquendo: neqꝫ ſm ꝙ hō: neqꝫ ſm ꝙ deus predeſtinatus eſt eſſe filius dei.

¶ Poſt ꝑdicta iquiri debet ⁊c. Diſt. VIII.

Circa iſtā diſtīctionē octauā in q̄ magiſter agit de icarnatione q̄ntū ad idiomatū cōicatonē q̄rit̄. vtrū in chrō ſint due filiationes: Qꝫ non. filiatio ꝯſtituit filiū. ergo due filiationes duos filios. Sꝫ chrūs nō ē duo filij. g̃ nec in eo ſunt due filiationes reales. ¶ P̄. ſm Anſel. fili⁹ eſt incarnatus non alia ꝑſona: ne fieret ꝯfuſio in ꝓprietatib⁹. ergo mō nō eſt illa ꝯfuſio: q̄ eēt ſi pr̄ eēt incarnat⁹: ergo ⁊ mō filius nō eſt filius aliq̄ alia filiatiōe ꝙ̄ eterna. alioqn mō minus eēt ꝯfuſio ꝓprietatū ꝓpter incarnationē filij ꝙ̄ ꝓpter incarnationem pr̄is: qꝛ nō magis vnica filiatio. ¶ P̄. Nō eſt filiatio realis ad matrē niſi ꝓpter relationē realē quā habuit ad matrē. iſtā relationem non habuit in morte: qꝛ ſoluta fuit tūc illa vnio. ſ. aīe ad corpus ex qbus vnitis eſt nā. ergo tūc nō habuit illā filiationē. aut g̃ in reſurrectione illā habuit: ⁊ hoc vr̄ icōueniēs: qꝛ reſurrectio fuit alia acceptio illi⁹ eē ꝙ̄ gnatio: ⁊ ita aliud eē acceptuꝫ. aut nō habuit eā in reſurrectione: ⁊ tunc nō eēt mō filius marie ſicut an̄ mortē. ¶ P̄. Nō opꝫ ponere in chrō aliquā relationē realē ad matrē niſi ſaluādo ipſuꝫ eē veruꝫ filiū eius. ſꝫ hoc ſaluat̄ nō ponēdo in eo aliquā relationē realē ad eā. ſicut de⁹ eſt dn̄s realr̄ creature: ⁊ tn̄ relo dominij nō eſt in eo relo realis. ¶ P̄. Deus ꝓduxit creaturas inquātū artifex: hoc tn̄ ſolū eſt inquātū hꝫ relationeꝫ rōnis: qꝛ ſcia ſua eſt ars inquātū cāt in ſe ideas ꝑ actū rōnis. ergo ipſuꝫ eē artificē ⁊ potētē creare dicit in eo tm̄ relationē rōnis. g̃ multo magis chrm̄ eē filiuꝫ Marie dicit tm̄ in eo relationē rōnis: qꝛ vr̄ magis neccīu ꝙ illa hitudo que ꝑſupponit̄ alicui rei ſit realis ꝙ̄ iſta q̄ cōſequit̄ rem. ¶ P̄. Si eius ad matreꝫ eēt relatio realis: tunc eēt realr̄ eq̄lis mr̄i ſm nām humanā. ꝯn̄s eſt falſuꝫ: qꝛ eq̄litas fundat̄ ſup vnitatē vnionis. nō eſt aūt ibi realis vnitas vnionis ad mr̄eꝫ: ſic pꝫ diſcurrēdo ꝑ oēs vniōes reales. igit̄ ⁊c. ¶ Cōtra. ſi pr̄ fuiſſet icarnat⁹ fuiſſet fili⁹: nō filiatiōe eterna. g̃ tpali. ſꝫ ꝓprietas eterna filij ita abſtrahit ab oī creatura vt termio: ſic ꝓprietas pr̄is. g̃ fili⁹ marie filiatōe eterna nō hꝫ reſpectū ad mr̄eꝫ vt ꝓpterea dicat̄ eius filius. g̃ ſm aliā. ¶ P̄. Phs. 5. meta. c. de ad aliqḋ. īfert ꝑ icōueniēti ꝙ idē bis dicat̄: ſꝫ ſi eſt icōueniēs h̄ marie erit de eodē fundamēto: ⁊ ſuppoſito: ⁊ relatione eadē. ergo chrūs eadē relatione nō pōt dici relatiue ad matrē ⁊ patrem.

Vide ma. di. 2. huius.

T. c. 20.

Vide Auic. 7. meta.

Hic dicitur ꝙ nō ſunt in chrō due filiationes reales: ⁊ hoc ꝓpter duas rōnes. vna eſt: qꝛ filiatio eſt per ſe ſuppoſiti non nature. hic autē non eſt niſi vnum ſuppoſitum. ergo nec niſi vna filiatio.

Contra iſtā poſitionē ⁊ ei⁹ rōnē arguo: qꝛ ſi filiatio tm̄ ē ꝑſone ſic ꝙ nō poſſit plurificari: ſꝫ fundamētū plificet̄: aut g̃ h̄ ꝯuenit ſibi vt̄ relo abſolute: aut vt̄ relo talis origis. nō p̄ mō: qꝛ tūc ſi chrūs fuiſſet alb⁹ nō fuiſſet realr̄ ſilis alij albo. nec fuiſſet realr̄ eq̄lis alij hn̄ti tātā quātitatē quātā ipſe habuit: tūc ēt in ſuppoſitis creatis relōnes nō poſſent plurificari plurificatis fundamētis. Si 2° mō h̄ falſuꝫ eſt: qꝛ nō mag repugnat relōnē originis plurificari in ſupp° ꝙ̄ ipaꝫ origīationē q̄ ꝑcedit iſtā relōnē origis vt ꝓxima rō fundādi eā: ſꝫ origines plurificant̄ in eodē ſuppoſito ſm Dam. 53. duas gnationes chrī

Scot⁹ bona. prīci. diſt. ar. 2. q. 2. ⁊ hen. quo. 4. q. 3. ⁊ Tho. vbi infra.

Quere Tho. q̄li. 1. art. 2. ⁊ quolib. 9. ar. 4. ⁊ oclīd. q. 4. q. 15.

veneramur.¶ P̄. Pater eternus lꝫ ſit vnū ſuppoſitū: tñ hꝫ duas relōnes originis ad filiū ꝛ ſpm̄ ſcm̄: ꝛ ita ſuper idē ſuppoſitū ꝛ idē fundamētū fundant due relōnes ori ginis actiue: ḡ multo magis ſuper duo fundamēta diuer ſa pñt fundari due relōnes originis paſſiue.¶ Item ſm Dam̄.c.53. xp̄s hꝫ duas operationes. relatio aūt nō magis
In opatio. reſpicit ſuppoſitū ꝙ̄ opatio: q̄a ſuppoſiti eſt operari.p̄ meta. igiꝰ ꝛc.¶ Ex hoc etiā de opatiōe pōt argui ad ꝓpoſitū: q̄a ſic xp̄s operabaꝰ naturalr̄ q̄buſdā opationib᷒ natu re humane: q̄a comedit ꝛ bibit: ita ſi genuiſſet duos filios realiter habuiſſꝫ duas paternitates ad illos: ꝓpter duas gn̄ationes actiuas: ḡ modo ꝓpter duas gn̄ationes paſſi uas hꝫ duas filiationes.¶ Itē qḋ cōpetit xp̄o ꝑ ſe ſm rationē ꝑſonalitatis eterne non dicitꝰ de eo inquantū ho mo: vnde hec eſt falſa. xp̄s inquātū homo eſt ꝑſona: igiꝰ ꝛ hec. xp̄s inquantum homo eſt filius: ſi filiatio tm̄modo diceretꝰ de eo ſm rationē ꝑſonalitatis eterne.

Thom. 3° par ti.q.25.ar.5. ꝛ Ric. vbi.s. Mar. Hoc. ꝛ Henricus ꝛ alios.
Alia ratio que poniꝰ pro p̄ma opione eſt: q̄a due diſpōnes eiuſdē ſpēi nō pñt poni in eo dē: ergo nec due filiationes. Añs declaraꝰ ab alijs ſic. tūꝫ q̄a potētia eſt per ſe ad formā. nō aūt per ſe ad hanc for mā: q̄a eſt hec per hoc ꝙ recipiꝰ in iſto: ḡ ſi poſſet eſſe in actu ſꝫ vnā formā: ꝛ in potētia ſm aliā: idē ſm idē: puta ſm formā cui vt ſic accidit eē hāc vel illā eēt p̄mo in po tentia ꝛ in actu. tum q̄a oīs diſtictio aut eſt ꝑ nāꝫ diuiſio nis aut per nām̄ oppoſitionis. per nām̄ oppoſitionis nō pōt eſſe diſtinctio in eadē ſpecie: nec per nām̄ diuiſionis: vbi eſt idē ſubiectū: q̄a accñtia nō hñt diſtinctionē nume ralē niſi a ſubiectis: ſicut nec entitatē.¶ Et cōfirmaꝰ: q̄a nō pñt eē plēs ꝓprietates abſolute eiuſdē rōnis in diui nis: q̄a ille nō diſtinguerentꝰ: nec per oppoſitionē neqꝫ ꝑ diuiſionē niſi eēntia diuina in qua ſunt diuidereꝰ: qḋ eſt incōueniens: ergo ꝛc. ꝯñtia declaraꝰ: q̄a oīs gn̄ans p̄mo actu gn̄andi acquirit paternitatē ad p̄mū filiū. ſcḋo actu generandi nullā paternitatē nouam acquirit: ſed per eā dem paternitatē ſe hꝫ ad filiū ſcḋm: ſicut igiꝰ ibi nō pñt eſſe plures paternitates: q̄a ſunt forme eiuſdē ſpeciei: ita nec h̄ plures filiationes ꝓpter eandē rationē.

Contra iſtam rōnē ſcḋam maior videꝰ falſa: ꝛ mi nor ſimilr̄. ꝙ maior ꝓbaꝰ: q̄a in omni ordi ne eſſentiali cū vnitate prioris eſſentialr̄ pōt ſtare plura
A litas poſterioris naturalr̄ nō ꝑ ſe nec adequate inherētis p̄ori: ſubm̄ eſt p̄us eſſentialr̄ illa diſpoſitione q̄ poniꝰ ſibi inherēs que nec ꝑ ſe ei inheret: nec adequate: ḡ ꝛc. maior ꝓbaꝰ ꝑ ſilē in cā ꝛ effectu: q̄a vna cā pōt eē reſpectu plu riū effectuū: ꝛ lꝫ ibi effectus nō inſint cāe: nō tñ eſt maior repugnātia in illis poſteriorib᷒ que inherent: ſi tñ non ꝑ ſe īhereāt ꝙ̄ in alijs que ꝑ ſe exiſtūt: q̄a tūc vnū nō eſt cā intrinſeca alterius: ita ꝙ ad vnitatē ei᷒ ſequaꝰ vnitas alte rius: ꝛ maxīe ſi nō ſunt adeq̄ta: ita ꝙ vnū illoꝝ in actua
Al. cōicat tenuit. litate īcōpleta determinet potētialitatē receptiui: nō eſt ergo ꝯ̄dictio plura abſoluta eiuſdē rōnis per accñs in eē eidē cui nullū eoꝝ adequaꝰ.¶ Illud etiā ꝓbaꝰ de facto: q̄a plēs ſpēs phātaſtice ſunt in eodem organo phātaſie: alioq̄n deleta ſpecie vnius imaginabilis nō poſſet aliq̄s ꝑfecte imaginari aliqḋ imaginabile: ꝛ pꝫ ꝙ iſte ſpēs ſunt eiuſdē ſpēi ſicut ꝛ obiecta a q̄bus gn̄anꝰ: ꝛ ſunt in eadēꝫ ꝑte organi: q̄a organū nō poſſet in tot ꝑtes minimas diui di que poſſent ꝑ ſe informari tot ſpēb᷒ imaginabilib᷒ ſe paratim exñtib᷒, quot pñt ſil eē in toto organo: ḡ opꝫ ꝙ eis nō correſpōdeāt diſtincte ꝑtes organi.¶ Et ſi obijciaꝰ:
Dubiū subti liſſimum. q̄re ergo nō pōt ꝑ opationē nāe eadēꝫ quātitas alterari ad plēs qualitates ſil habēdas que ſunt eiuſdē rationis. ¶ Rñ° ꝙ cū in ſubto ſint plures potētie ad plures for
B mas eiuſdē ſpēi ſi nō īducaꝰ aliq̄s act᷒ ꝯtinēs oēs actus:

qui pñt illi ꝑfectibili ineſſe: nō terminaꝰ tota po᷒ ipſius ſuſceptiui: ꝛ ideo nō eſt ꝯ̄dictio ꝙ aliq̄ alia forma ſimilis inſit: tñ de facto nō īduciꝰ alia ꝑ agēs nāle: q̄a ipſuꝫ intē dit formā p̄exiſtentē imꝑfectā ꝑficere. inducit enī aliquā realitatē que nata eſt eſſe pars cū realitate p̄exñte: ꝛ vnit eā realitati p̄exñti: vt partē parti: ꝛ ita nō inducit formaꝫ oīno aliā: nō eēt tñ repugnātia ꝙ ipſa eſſet alia: ſubto nō ꝓpter hoc diuerſificato: q̄a ſubm̄ hñs potētialitatem ad plures formas eiuſdē ſpēi eſt illimitatū ad illas: ꝛ illimi tatū ad aliqua nō opꝫ cōmultiplicari illis.¶ Hec rō di cta ꝓcedit de pluribus abſolutis in eodēꝫ ꝑfectibili: ꝛ lꝫ ipſa nō ꝯcluderet ꝓpoſitū de relōnib᷒ eiuſdē ſpēi: tamē illud idē facilius ꝓbaꝰ. p̄mo: q̄a ſicut p̄nitas fundaꝰ ſuꝑ genuiſſe: ita hec paternitas ſuꝑ hoc genuiſſe: ꝛ hec filiatio ſuper hoc genituꝫ eſſe: pr̄ ḡ hac paternitate p̄mo reſpicit hūc filiū hac filiatione.¶ P̄. Correlatiua ſunt ſimul nā: ita ꝙ deſtructo vno deſtruiꝰ ꝛ reliquūꝫ: ḡ deſtructa hac filiatione in hoc filio deſtruiꝰ hec paternitas in hoc p̄re. Cū ḡ maneat pr̄ reſpectu ſcḋi filij mortuo p̄mo: ſequiꝰ ꝙ alia paternitas fuit ad ſcḋꝫ filiū ab illa que fuit ad p̄mū. nā nulla noua relatio aduenit ꝑ hoc ꝙ p̄mus filius corrū piꝰ ſicut nec noua gn̄atio aduenit ponēdo ꝙ ſcḋs filius fuiſſet genitus viuēte p̄mo filio.¶ P̄. Qñ aliquid eſt in aliquo vltimate tale nō pōt illud manere in ipſo niſi ipſꝫ hñs illud ſit ipſo tale: ſic nō pōt albedo manē in ſuꝑficie niſi ipa ſuꝑficies ſit alba: ꝛ maxīe ſi ſuꝑficies ſit vltima te alba albedine: ſꝫ relō eſt qua hñs eſt vltimate ad aliḋ. igiꝰ nō pōt manere eadē in eo niſi illud in quo manet ſit ꝑ illā ad aliud: igiꝰ nō manet eadē p̄nitas deſtructo illo termino ad quē hñs di ſoꝛalr̄ tale relōne illa.¶ P̄. Pr̄ aliquo mō aliter reſpicit hūc filiū ꝛ illū: ſi alia relōne hꝫ ꝓpoſitū: ſi nō alia relōne: ſꝫ alio reſpectu eiuſdē relōnis: iterꝫ habeꝰ ꝓpoſitū: q̄a illi reſpectus erunt eiuſdē rōnis: Hoc dicunt
q̄a fundamēta eiuſdē rōnis ſunt ſimilr̄ hoc eſt falſuꝫ: q̄a Bo. ꝛ Tho.
reſpectus nō ſemꝑ fundaꝰ in relōne vt aliud ab ea: q̄uia ponere talia duo eſt ſuperfluū. ꝙ ſi reſpectus ſit idē rela tioni in qua fundaꝰ: ḡ idē eſt dicere reſpectū plurificari ꝛ relationē plurificari: ḡ habeꝰ ꝓpoſitū.¶ P̄. Diſtinctio p̄oris nāliter ꝯcludit diſtinctionē poſterioris: ſed non tñ ſuppoſitū relatū p̄cedit relōnē: ſed etiā fundamētū: ergo multiplicato fundamēto multiplicaꝰ relō: ꝛ ita in ꝓpoſi to cū ſint duo fundamēta, due erūt relōnes.¶ P̄. Mi nor illius rōnis eſt falſa: q̄a filiatio eterna ꝛ filiatio tēpo ralis nō ſunt eiuſdē rōnis: qḋ maxīe verū eſt ſm eos: q̄a ipſi negāt aliq̄d eiuſdē rōnis poſſe dici de eterno ꝛ tp̄ali.

Ad q̄ōnem ergo dico ꝙ alia eſt filiatio ī xp̄o ad C
p̄rem: ꝛ alia ad matreꝫ. Et vtraqꝫ eſt Vide vns. h
realis. p̄mū ꝓbo: q̄a filiatio eſt habitudo ꝓducti naturalr̄ preclare.
ſilis ꝓducēti in nā itellectuali. Iſte ꝑticule patent: q̄a ſicꝰ p̄nitas eſt hītudo ꝓducētis: ita filiatio ꝓducti: naturalr̄ etiā. nā ꝓpter defectū huius ꝑticule ſpūſſcūs nō eſt fili᷒ ſilis ꝓducēti: ꝛ ꝑꝑ h̄ vermis non eſt fili᷒ ſolis in nā itelle ctuali: ideo ignis nō eſt filius ignis nec plāta plāte: nec ꝓ p̄ter bos bouis.¶ Or ſi oīno cōtendas brutū eſſe filium bruti: vt vitulū eſſe filiū bouis: tūc filiatio eſt habitudo ꝓducti nāliter ſilis ꝓducēti in nā itellectuali vel ſenſiti ua. In iſta deſcriptione nihil per ſe ꝛ p̄mo reſpicit ſuppo ſitū niſi rōne ꝓductionis paſſiue: q̄a oīa alia addita reſpi ciunt nām vel in ꝓducente vel in ꝓducto vel in vtroqꝫ. filiatio ḡ rōne nullius magis ꝯterminat ſibi vt ſit ſuppo ſiti ꝙ̄ gn̄atio paſſiua: ſed gn̄atio paſſiua plurificatur ad plurificationē ipſarū naturarū actualr̄ exiſtentiuꝫ acce ptarum per ipſas gn̄ationes: ſicut pꝫ per Damaſc.53. ꝙ chriſti ſunt due gn̄ationes: ergo ꝛ ipſa filiatio plurificaꝰ ad plurificationē earundeꝫ.¶ Idem qḋ arguitum eſt ex

fundamentis probaṫ ex terminis: q̄a ad duos terminos
nõ põt eẽ eadẽ relatio:q̄a tũc eadẽ ſimul eẽt ꝛ non eſſet.
Al.1.argumẽ ¶ P. Propoſitũ magis in ſpẽli quãtũ ad primũ oſtẽdiṫ
tũ poſitũ.1.q. ſic:q̄a q̄cũqꝫ ꝓprietas pſonalis diua eque nõ reſpicit ali
ad oppoſitũ quid creatũ ꝑ termino.ergo ſicut pĩnitas eterna nõ põt
in ſpẽli arguẽ eſſe relatio qua pĩ diceretṫ filius tp̄aliter. ita nec filiatio
do ꝓpoſitum eterna qua filius diceretṫ filius tp̄aliter.2ᵐ.vꝫ.ꝙ vtraqꝫ
bñ ↄcludit q̄ ſit realis:pꝫ de eterna:q̄a realr̄ eſt filius eternus. ꝓbo de
queciqꝫ ꝛc. tp̄ali:q̄ꝛ illa relatio eſt realis que ↄſequiṫ extrema ex nã
extremoꝝ ſine actu itell's poſita aũt mr̄e gñante:ꝛ ita ſup
poſito h̄ñte nãm per gñationẽ ex nã extremoꝝ ſine actu
intell's ſequiṫ hic filiatio ſicut ibi maternitas. ¶ Et ſi q̄s
fingat ibi intellectũ opari ad cauſandũ relationẽ h̄ iꝓro
baṫ:q̄a ſi maria genuiſſet purũ hoĩeꝫ fuiſſet vere mater:
ꝛ ille filius relatione reali:ſꝫ nõ minꝰ egit mõ q̄ȝ tũc egiſ
ſet:nec chr̄s vt hõ:minus realr̄ accipit nãm ab ipſa q̄ȝ pu
Hic in qbuſ rus hõ accepiſſet.ergo ita ex nã extremorũ eſt mõ filius
dã originali ſicut tũc fuiſſet:ꝛ ita eque realis reĺo mõ ſicut tũc. ¶ Sꝫ
bus aſſignat eſt vnũ dubiũ. vtrũ iſta filiatio realis ſit eadẽ fundamen
2.q.huiꝰ diſt. to.ſ.nãe accepte per generationẽ.ꝛ vĩ ꝙ ſic:q̄a reſpectus
q.4.ꝛ.5. creature ad deũ vt ad cãm efficiẽtẽ eſt idẽ fundamẽto.ex
di.pᵃ.2.li.ergo ꝛ reſpectus ad ꝓximũ efficiẽs eſt idẽ effe
cti.ↄñia ꝓbaṫ:q̄a oẽs cãe efficiẽtes ordinate h̄ñt rõneꝫ
vnius cãe totalis:vna ꝛ eadẽ relatio nõ eſt eidẽ ↄſubalis
D ꝛ nõ ↄſubalis.igiṫ ꝛc. ¶ Rñ. ꝙ iſta relatio nõ eſt eadeꝫ
fundamẽto:q̄a ſicut ↄdictio eſt aliq̄d manere idẽ in re nõ
manẽte illo q̄ð eſt ſibi idẽ realr̄. ita ↄdictio eſt aliq̄d eſſe
realr̄ idẽ alicui ſine quo manẽte põt illud manere ideꝫ.ḡ
Al.1.que. ſicut relatio pma alicuiꝰ ad illud ſine quo ipſuꝫ nõ põt eẽ
Al.1.quo. eſt idẽ relato.ita relatio ad q̄ðcũqꝫ ſine qua relatum põt
eſſe eſt nõ eadẽ relato.ſꝫ iſta nã poſſet eſſe eadẽ numero
ſine habitudine iſta ad matreꝫ:ꝛ ſine mr̄e vt termino:q̄a
poſſet eadẽ nã fuiſſe creata imediate a deo:q̄a q̄cq̄d me
diãte cã ſcða põt/imediate per ſe poſſet.ẽt eadẽ nã poſſꝫ
fuiſſe habita per gñationẽ tp̄alẽ alterius mr̄is ſicut tactũ
di.20.q.2. fuit ſcðo li. vbi dictũ eſt ꝙ idẽ qui eſt filius vnius patris
potuit fuiſſe filius alterius pr̄is.ergo ꝛc. ¶ Si obyciaṫ
q̄a lꝫ nã potuiſſet ꝓduci in eſſe:ita ꝙ nõ fundareṫ in ea il
la filiatio:tñ ex quo ipſa filiatio fundata eſt nõ vĩ nã poſ
ſe manere ſine hac filiatione:imo vĩ ꝙ ſit ↄdictio: q̄a ha
bẽtẽ hãc nãm eẽ filiũ eſt ipſuꝫ eẽ genitum ab hac mr̄e in
hac nã:ſꝫ q̄ genitꝰ eſt ab hac mr̄e in hac nã nõ põt eẽ nõ
genitus ab hac mr̄e in hac nã. q̄ðcũqꝫ enĩꝫ ꝑteritum non
fuiſſe includit ↄdictionẽ.ergo h̄ñtẽ hãc nãm a generante
acceptã nõ eẽ hũc filiũ hac filiatione icludit ↄdictionẽ:ꝙ
non eẽt ſi filiatio accideret huic nãe. ¶ Rñ. aũt filiatio
eſt p̄ciſe relatio fundata ſup generationẽ paſſiuã q̄ iã p̄te
rijt. vt ſiue in re ſiue in itellu dicaṫ aliq̄s eẽ filiꝰ: q̄a aliq̄ñ
fuit genitꝰ ita ꝙ eẽ filiũ nõ p̄dicet aliq̄d de p̄ñti realr̄: lꝫ
vocalr̄:ſꝫ tñ aliq̄d de p̄terito:ſicut ſortẽ eẽ curſurũ:lꝫ cõpõ
videaṫ eẽ de p̄ñti:tñ realr̄ nõ p̄dicaṫ aliq̄d niſi ꝑ futuro:
q̄ꝛ equalet iſti:ſoꝛ.curret.ita hic.ſoꝛ.eſt genitꝰ.equalet iſti.
ſoꝛ.fuit genitꝰ:ꝛ ſm̄ iſtũ intellm̄ equalet iſti.ſoꝛ.eſt filius.
ꝛ hoc mõ filiꝰ dicit relationeꝫ realẽ:ſꝫ nõ ſm̄ eẽ ſimpl'r.ſ.
actualis exñtie:ſꝫ ſm̄ eẽ p̄teritũ:q̄ð eſt eẽ reale ſm̄ q̄d:ſicut
ſoꝛ.eẽ futurũ. Uel magis queadmodũ poᵃ ante actum in
natura potẽtiali dicit relationẽ realẽ vno mõ:ſꝫ ſm̄ dimi
nutã entitatẽ rei:ſm̄ hũc modũ vĩ obiectio illa ꝓcedere:
q̄ꝛ ſm̄ iſtã viã q̄cũqꝫ fuit aliq̄ñ filius nunq̄ȝ põt nõ eẽ fi
lius:ſicut q̄ð fuit nõ põt nõ fuiſſe:quẽadmodũ ẽt q̄ð q̄ñqꝫ
eſt poſſibile nõ poteſt nõ eſſe poſſibile: q̄uis nõ ſit actu
pñs.ſm̄ iſtã viã oporteret dicere ꝙ Joãnes ſi eſſet anni
hilatus adhuc eẽt filiꝰ zebedei: nec deus poſſet deſtruere
iſtã relationẽ q̄ñcũqꝫ fundamẽtũ annihilareṫ ſm̄ exiſ
tiam actualem:nec plus realitatis diceret filiatio de filio
exñte q̄ȝ nõ exñte. ¶ Alio mõ poſſet dici ꝙ filiatio dicit
reĺonẽ ꝓducti paſſiue cõplete manẽte exñtia actuali na
ture accepte ꝑ gñationẽ ſine iterruptione:ꝛ hoc mõ chr̄s
vſqꝫ ad mortẽ fuiſſet filius marie:ſed poſt reſurrectionẽ
nõ:q̄a exñtia actualis nãe humane accepte ꝑ gñationem
Marie fuit iterrupta per mortẽ:ꝛ ipſam exñtiã vt ſcðo
acceptã per reſurrectionẽ cõſequebaṫ alia reĺo ad deuꝫ
reſuſcitãtẽ:ſm̄ hoc etiã nullus eẽt filius alicuius poſt re
ſurrectionẽ gñalem:ꝛ hec opi. videṫ abſurda.3ᵒ ergo mõ
videṫ mediandũ iter iſtas duas vias extremas. vꝫ.ꝙ fi
liatio dicat habitudinẽ geniti ad gñans fundataꝫ ſup exi
ſtentiã actualẽ nãe accepte ꝑ gñationẽ:vel ſup ipſaꝫ nãꝫ
acceptã ſic actualr̄ exiſtẽtẽ:ꝛ hoc ſine ↄtinue habitã poſt
acceptionẽ ſine iterruptione:ſiue eandẽ habitã cũ iterru
ptione:ita ꝙ vtrũqꝫ accidat ſibi. ¶ Et hoc mõ põt rñde
ri ad argᵐ:ꝛ põt dici ꝙ lꝫ iſta natura accepta ꝑ hãc gña
tionẽ nõ poſſit h̄re idẽ eſſe numero q̄ð accepit nõ fundã
do iſtã eãdẽ reĺonẽ numero:nõ tñ ipſa reĺo eſt ſibi con
ſubalis:q̄a poſſet abſolute eadẽ exñtia fuiſſe numero ha
bita ſine iſta relatione:puta ſi accepta fuiſſet imediate a
creãte vel ab alio gñante. ¶ Ad argᵐ tactũ ad iſtud du
biũ:dico ꝙ reĺo nãe ad primũ efficiẽs eſt ei ↄſubalis:q̄a
nõ poſſet eadẽ nã eſſe niſi h̄ret reĺonẽ ad pmũ efficiens:
ſed ad ſcðm efficiens eſt reĺo tñ accñtalis: q̄a poſſet nã
manere eadẽ ſine habitudine ad q̄ðcũqꝫ efficiẽs ſcðm:ꝛ
de iſta mã dictũ eſt diffuſe pᵒ diſ.2ˡ lib. Quõ relatio crea q.4.ꝛ.5.
ture ad deũ efficientẽ eſt eadẽ creature:ꝛ q̃õ nõ eſt ea
dẽ:q̄a eadẽ vere ꝛ realr̄ nõ eadẽ formalr̄:neqꝫ m̃lto ma
gis ſic ſunt eadẽ ſuba ꝛ ipſa ratitudo vel firmitas funda Al.1.ſic eadẽ ꝙ ſit ipſa ratitudo.
menti. Nec iſta ↄdicũt:lꝫ enĩ entitati abſolute ſit idẽ rea
liter veritas ꝛ bonitas ꝛ huic entitati hec v̄itas ꝛ hec bo
nitas:nõ tñ formalr̄ ꝛ quidditatiue:q̄a veritas ꝛ bonitas
ſunt q̄ſi paſſiones entis 4ᵒ meta. Ita etiã eſt de realitate 2.c.17.ꝛ.18
a qua accipiṫ diña:ꝛ ſilr̄ de q̄dditate ꝛ entitate idiuidua
li:ꝛ de alijs multis:de quibus frequẽter tactũ eſt de iſta
diña ex p̄te rei:q̄a hec realitas nõ eſt foꝛalr̄ illa lꝫ ſit idẽti
ce illa. Nec etiã eſt ↄdictio ſm̄ dicentẽ reſpectũ veſtigia
lem eſſe ratitudinẽ fundamẽti aliq̄d eẽ idẽ fundamento:
q̄ð ↄceſſum eſt in 2ᵒ lib. de reĺone creature ad deuꝫ:ꝛ tñ
nõ ſic idẽ ꝙ ſit ratitudo fundamẽti:q̄ð negatum eſt lib.j.
diſ.3.q.de veſtigio:q̄a ipſe ponit oẽm reĺonẽ eſſe eandeꝫ
fundamẽto:nec tamẽ oẽm ratitudinẽ fundamẽti:ſed di A
ſtinguit reſpectũ veſtigialẽ ab alijs in hoc.

Ad argumẽta.

¶ Ad pᵐ dico ꝙ filiꝰ filiatiõe
eſt filius:ſic pĩ pĩnitate eſt pr̄:
ſed ꝓpter hoc nõ ſequiṫ ad plurificationẽ filiationũ plu F
rificatio filioꝝ:q̄a ↄcreta nõ plurificanṫ niſi plurificenṫ
tã forma q̄ȝ ſuppoſitũ:ſola enĩ plurificatio forme nõ ſuf
ficit maxime vbi plures forme ſunt eiuſdẽ rõnis ſine eo
dẽ noĩe expſſe:vt hic pñt eẽ in eodẽ:quemadmodũ chr̄s a.1.volũtate c.60.vel li.3.ꝛ.14.
nõ eſt plures volẽtes:lꝫ h̄eat plꝛes volitiones ſm̄ Dam.
vnde in forma arguẽdi.filiatiõe eſt filius:ergo alia filia
tione eſt aliꝰ filius:eſt fallacia ↄñtis a deſtructione añtis.
¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi pĩ fuiſſet incarnatus fuiſſet cõfuſio:
q̄a filiatio tp̄alis diceretṫ de eadẽ pſona in qua eẽt pater
nitas eterna:ꝛ ita cõfuſe poſſet illa pſona nũc dici pater:
nũc filius:mõ nõ eſt talis cõfuſio:q̄a p̄ciſe eadẽ pſona
diciṫ filius vtraqꝫ filiatione:cũ ḡ nunc abſolute dĩ filius
diſtincte itelligiṫ de eadem pſona de quacũqꝫ filiatione
fuerit ſermo:ſed tunc cũ diceretṫ filius nõ diſtincte itelli
gereṫ vnica pſona:ſed nũc vna:nũc alia idiſtincte ſm̄ ꝙ
ſermo fieret de filiatione hac vel illa. Simil'r argᵐ eſt ad
oppoſitũ:q̄a nõ eſſet nũc cõfuſio que nõ eſt nũc:niſi quia
pater tũc aliqua filiatiõe ꝛ nõ reĺone ſua eterna diceretṫ
filius mr̄is:ergo ꝛ modo filius diciṫ filius:filiatione alia a
q̄ȝ filiatione

q̄ꝫ filiatione eterna. ℂ Ad 3ᵐ pꝫ ex dictis in ſolutione du-
bij:qꝛ chꝰs poſt reſurrectionē eſt filius marie eadēꝫ filia-
tione qua p̄us:qꝛ filiatio fundat̄ ſup exiſtētia nāe accepte
G per gn̄ationē abſolute cui accidit interruptio:dūmō exi-
ſtentia ſit eadē:ꝛ iō qūcūqꝫ illa exiſtēia eſt eadem ꝛ aliud
extremū idē ꝛ filiatio eſt eadē:ꝛ eadē actione qua funda-
mentū redit idē ꝛ relō redit eadē. ℂ Et cū arguit̄ ꝙ alia
ꝓductione accepit eſſe in reſurrectione:dico ꝙ illa nō tol
lit filiationē que fundat̄ ſuper illud eſſe acceptū p̄mo per
gn̄ationē:ſed tn̄ ſunt due relōnes ꝯ̄ñtes duas ꝓductiōes
paſſiuas que fuerunt ad idē eſſe:ꝛ vna fuit interrupta ſcʒ
ꝛ eſſe fundamēti:altera tunc p̄mo eſt noua. ℂ Ad aliud
dico ꝙ nō tn̄ realr̄ ꝛ vere dī chꝰs ſic filꝰ marie:ſicut deꝰ
realr̄ ꝛ vere dī dn̄s creature:ſꝫ reali gn̄atione paſſiua ac-
cepit illā nām actualr̄ exiſtentē pp̄ qḋ ſequit̄ ipſuꝫ reali
filiatione eſſe filiū. ℂ Ad aliud ē dico ꝙ ꝛ ſi deus dicat̄
formalr̄ creator relatione rōnis:vel ē nulla relatione ſed
denominatione reducta ad genus relōnis:inq̄ꝫtū.ſ. termi-
nat relōnē in creatura ſicut dictuꝫ fuit diſ.30.p̄mi:tn̄ non
eſt creatiuus per relōnē rōnis:ꝛ hoc intelligendo nō de eo
formalr̄ importat̄ per hoc nomen creatiuus:ſed de funda
mento:ſicut aliqḋ dī calefactiuū calore vt fundamēto po
tentie calefactiue ꝛ nō relōne fundata in calore:ꝛ rō ad B
poſſet tangi:qꝛ nulla relatio rōnis pōt eſſe formalis ratio
qua aliquid pōt ꝓducere ens reale:qꝛ ens rōnis nō eſt in
H aliquo niſi vt tn̄ hꝫ eſſe in intellectu:ſicut cognituꝫ in co-
gnoſcēte.hoc aūt eſſe eſt diminutum reſpectu eſſe exiſtie
realis:ꝛ iō ſm̄ iſtud eſſe nō pōt eſſe cā alicuius ſm̄ aliqḋ
eſſe realis exiſtie qḋ eſt eſſe ꝑfectius neqꝫ ꝓduci nāliter
neqꝫ artificialr̄. ℂ Et cū ꝓbat̄ in ꝓpoſito ꝙ deus nō eſt
potens creare niſi vt artifex. ℂ Rn̄º ꝙ ſcia dei que eſt in
deo quedā ꝑfectio abſoluta eſt in eo ex nā rei:ſed ipſa nō
dī ars niſi ex reſpectu ad alia obiecta vel aliquoꝝ obie-
ctoꝝ ad ipſaꝫ:lꝫ ergo deus ꝓducat creaturas vt artifex:
hoc tn̄ nō eſt vt in ſcia fundat̄ reſpectus rōnis que ſit rō
qua pōt ꝓducere:ſed tn̄ vt ille habitus abſolutus qui dī
eſſe ars ineſt ipſi deo:ita ꝙ in forma arguēdi eſt fallacia
accūtis:deus vt artifex eſt ꝓductiuus:per relōneꝫ rōnis
eſt artifex.ergo per relōnē rōnis eſt ꝓductiuus.maior.n.
eſt vera ꝓut mediū nō accipit̄ pro ipſa relōne quā ipor-
alcalefactiū* tat artifex:ſed ꝓ fundamento ipſius relōnis:ꝛ minor eſt
vera tn̄ pro ipſa relatione formalr̄. Exēplū. ꝛ calidū potē
tia calefactiua eſt calefactiuū:potētia calefactiua eſt relō.
ergo relatione eſt calefactiuū.maior eſt vera de potentia
ſumpta pro eo qḋ dī potētia calefactiua ſiue pro funda-
mēto iſtius relōnis:nō aūt ꝓ ipſa relatione potētialitatis.
ꝛ minor eſt vera ſolū pro ipſa potētialitate ꝛ relōne in ſe
iportata per ipſaꝫ:ꝛ nō pro ipſo abſoluto in quo fundat̄.
ℂ Qualr̄ aūt ſcia dei abſoluta ꝛ vt abſoluta poſſit ſuffi-
cienter hr̄e totā rōnē artis inquātū ipſa terminat relōnes
oīum creaturaꝝ vt artificiatoꝝ ad artificē:dictū eſt diſt.
35.ꝛ diſ.36.p̄.lib.in mā de ideis. ℂ Ad vltimū cōcedo ꝙ
filius eſt realr̄ equalis matri ſm̄ nām humanā vel excel-
lentior. Et cū arguit̄ de illa vnione.ꝓbo ꝙ iſta ꝓpoſitio
accepta.ſ.ꝙ eq̄litas fundat̄ ſup vnitatē vnionis eſt falſa:
qꝛ vnio eſt relatio:nō eniꝫ pōt intelligi rō vnionis ad ſe.
quero tūc que relatio:aut eadē que eq̄litas:ꝛ tūc idē fun-
dabit̄ in ſe:aut eſt alia.ꝛ ſi alia:aut illa fundabit̄ ſup vnit̄:
ꝛ quero ſup quā vnitatē.ſi ſup vnitatē ꝛ nō ſup vnitatem
vnionis ideꝫ pōt dici de equalitate. Si ſup vnitatē vnio-
Quere Deū. nis eſſet ꝓceſſus in infinitū. ℂ Et ſi dicas ꝙ iſta vnio nō
eſt materie ad formā neqꝫ aliqua multaꝝ vnionū mani-
feſtaꝝ:ſed eſt vnio paritatis:hoc vī exponere vnū voca-
bulum per aliud eiuſdē ſenſus. Idē enim eſt equalitas ꝛ
talis vnitas paritatis:negare ergo equalitatē in diuinis eē

reale:qꝛ nō eſt ibi vnitas paritatis eo mō quo aliꝯ poteſt
habere aliquē intellectū ꝓbabilē eſt negare idē pp̄ idem:
vt ꝙ eq̄litas nō ſit relō realis:qꝛ nō eſt eq̄litas. Et qḋ ad-
dit̄ ad iſtaꝫ cōcluſioneꝫ qḋ oporteret eſſentiā bis accipi:
nō aūt bis accipit̄ niſi vt hn̄s vnitatē vnionis:improbat̄ Quere Dūo.
per hoc ꝙ eſſentia fundat relōnes originis:que ſunt rea-
les:ꝛ tn̄ non eſt bis accepta ex natura rei. ℂ Et ſi dicatur
ipſaꝫ bis accipi in ꝓducente ꝛ ꝓducto:cōtra.quero quid
eſt bis accipi ex nā rei:aut hr̄e aliqua aliquo mō diſtincta
ex nā rei ꝛ abſoluta:ꝛ hoc falſuꝫ eſt in ꝓpoſito:aut tn̄ ha
bere relōnes diſtinctas ex natura rei:ꝛ tunc eſſentiaꝫ fun-
dare ex nā rei relationes originis diſtinctas:qꝛ bis accipe
re ex nā rei:eſt ipſam fundare relationes originis reales:
qꝛ fundat duas relationes reales:qḋ nihil eſt. ℂ Ad argᵐ
ergo dico ꝙ ſuper vnitatē nō vnionis fundat̄ equalitas: I
ſed illa vnitas in creaturis nō eſt entis ſingularis ſed na-
ture:de qua duplici vnitate tactū eſt ſatis in.q.de indiui-
duatione.2.li.di.3.ꝛ ita in ꝓpoſito vnitas fundans equali q.1.
tatē nō eſt vnitas perſone ſed nāe:nec illaꝫ opꝫ diſtingui
vel bis accipi ad hoc ꝙ relō ſit realis:ſed ſufficit ꝙ ipſa
exiſtēte eadē extrema realr̄ diſtinguant̄:ſicut ꝛ in relatio-
nibus originis. ℂ Et tunc ad ꝓpoſitū dico ꝙ in nā huma
na in chriſto eſt vnitas aliqua realis minor vnitate nume
rali:ꝛ ſimilr̄ vnitas realis in Maria:ꝛ iſta vnitas eſt fun-
damentum mutue equalitatis in chriſto ꝛ maria:ſi ponā-
tur fuiſſe equales in natura humana.

ℂ Preterea inueſtigari oportet ꝛc̄.

Diſtinctio. IX.

Circa iſtam diſtinctioneꝫ 9ᵃᵐ in qua magiſter agit ꝛ
inquirit. Utrꝫ caro chriſti debeat adorari.
querit̄ vtrū chriſto debeat̄ latria ſolū ſm̄
nām diuinā: Et ſic videt̄.latria eſt cultus
debitus ſoli ſummo dn̄o rōne ſummi do-
minij:ſed chriſtus ſolūmō ſm̄ nām diui-
nam eſt ſummus dn̄s.ḡ ꝛc̄. ℂ P̄. Chriſtus ſm̄ nām hu-
manā adorauit:qꝛ orauit.ergo ſm̄ iſtā habuit ſuperiorem:
ꝛ ita ꝓpoſitū. ℂ P̄. Quātūcūqꝫ iſta nā humana ſit vnita
verbo:ipſa tn̄ creatura eſt nec excedit limites creature.ḡ
nec cultus debitus chriſto ſm̄ iſtā naturā dꝫ excedere cul
tum debitū cuicūqꝫ creature.hoꝰ eſt latria.igit̄ ꝛc̄. ℂ P̄.
Super illud pſal.adorate ſcabellū pe.eius.dicit glo.nō 98.
illa adoratione latrie que ſoli deo debet̄. ℂ P̄. Solū illḋ
eſt ſic adorandūꝫ qḋ eſt ſuper oīa diligendū:qꝛ idē ꝛ ſm̄
eādē nām eſt ſūmus dn̄s ꝛ finis vltimus:ſed chriſtus tn̄
ſm̄ nām diuinaꝫ eſt ſumme diligendus:qꝛ ſoluꝫ ſm̄ eam
eſt ſummū bonum ꝛ finis vltimus.ergo ꝛc̄. ℂ Contra B
magiſter in littera adducit auctoritates.

Hic ſunt tria videnda.p̄mo qualiter accipit̄ la-
tria. 2º de debito qualr̄ debeatur
deo. 3º cui ꝛ ſm̄ quā nām chriſto debet̄. ℂ De p̄mo ſciē- A
dū eſt ꝙ ſicut reuereri aliquē actu interiori eſt bona pro- a.l.ꝛ bona
pria reputare parua reſpectu bonoꝝ illiuſqueꝫ reueret̄ ipſius reuerē-
cuius bona reputat magna:ꝛ eſt actus humiſitia extolle- ti magna ꝛc̄.
re in corde bonitatē alicuius tanq̄ꝫ ſūmā reſpectu bonita-
tis ſue:ꝛ a quo ipſe magnificans hꝫ totā bonitatē ſuaꝫ eſt
actus q̄dē laudabilis:dūmō habeat obm̄ ſibi cōueniens
illud.ſ.cuius bonitas excedit bonitatē illius reuerētis:ꝛ a
quo ipſe reuerēs hꝫ bonitatē ſuā:hec reuerentia ſūma in
actu interiori reſpicit ſolū deū pro obiecto cōueniēti vt
ſūmū bonū vel ſūmū dn̄m.huic actui interiori correſpōdēt
aliqḋ actus exteriores qui ſunt ſigna huius actus interio-
ris:puta in quacūqꝫ lege aliqua ſacrificia vel aliq̄ ritus:
vel genuflexiones proteſtantes iſtā reuerentiam ſummo

dño exhibenda: ⁊ ſummā eſſe dominationē in eo cui talia exhibenē: ⁊ ſubiectionē eſſe ad illum in exhibēte. Ex iſtis actibus interioribus frequēter elicitis ⁊ ſilr ex actib⁹ exterioribus pōt gnāri qdā habit⁹ inclinās ad facilr ⁊ pmpte eliciēdū tales actus: ⁊ ſicut tales actus erant boni qñ erāt debite circūſtantionati: ita habit⁹ gnātus ex talibus actibus frequēter elicitis eſt bonus. ¶ Sic ergo hoc nomen

B latria /pōt equoce accipi. Uno mō pro cultu ſiue reuerentia exhibita deo in actu interiori rōne ſūmi dñi vel ſūmi boni. Uel pro reuerētia exhibita deo actu exteriori. Uel pro habitu inclinante ad talē actū: ⁊ ille habitus cū ſit cōſonus rōni recte vtus eſt ⁊ nō theologica: qꝛ nō bꝫ ꝓ obo imediato bonū increatū: ſed honorē deferēdū dño increato. eſt ergo vtus moralis ⁊ potiſſime ꝑtinet ſub iuſtitia q̄ redditē ſuperiori qꝺ ſibi debet. queſtio aūt iſta non eſt de

I latria vtute: ſed de actu: qꝛ tentio vel debitū nō eſt ꝓprie pertinens ad virtutē: ſed ad actū aliquē virtutis gſtatiuū vel a virtute elicitū: qꝛ ille eſt imediate in ꝑtāte noſtra.

De ſecundo articulo qualr ⁊ qñ dꝫ hoc debitum reddi. Dico qꝺ de iſto actu bono eſt ꝓceptū affirmatiuū. rōnabile eniꝫ eſt creaturā intellectualem obligari ad aliqñ recognoſcendū ⁊ reuerendū ſūmū

C dñm ſuū: hoc aūt preceptū ſicut alia ꝓcepta affirmatiua obligāt ſemꝑ: ſed nō ad ſemꝑ: ⁊ pōt poni qꝺ obligatio ad

Exod. 20. ⁊ 23. ⁊ Deut. 6. ⁊ Iſa. 30. iſtū actuꝫ pertinet ad pꝰᵐ ꝓceptū ꝑme tabule. Non habebis deos alienos ⁊c̄. qꝺ preceptū nō eſt tm̄ negatiuū deo ꝓhibendo adorationē exhiberi alicui: cui non ꝯuenit: ſed affirmatiuū vt habeat deus verus: ⁊ vt tanq̄ꝫ dñs adoretur: qꝺ bñ exprimit illud Deutero. 6. qꝺ allegat ſaluator

Idē luc. 4. ⁊ marci pᵒ. Math. 4. dñm deū tuū adorabis ⁊ illi ſoli ſeruies. vbi ponit ꝓceptū affirmatiuū de adoratione ⁊ cū excluſione adorationis ſeu ſeruitutis exhibende alij: ſicut ⁊ ibi, non adorabis deos alienos. prohibet idolatria. ¶ Hoc autē ꝓceptū affirmatiuū nō pōt perpetuo īpediri ab executione actus q̄ſi nunq̄ꝫ occurrat opportunitas exequēdi actū

Ubi ſupra ⁊ alibi ſepe. huius precepti ſicut de illo ꝓcepto, honora parentes: pōt eniꝫ perpetuo nō occurrere opportunitas neceſſaria honorandi parētes: ⁊ ita pōt illud ꝓceptū obſeruari ꝑpetuo ſine tranſgreſſione: ⁊ ſi nūq̄ꝫ actus huius ꝓcepti ſiat: qꝛ nō eſt obligatio ad actū illuꝫ niſi pro tunc qñ opportunitas occurrit: nihil aūt pōt excludere pro ſemꝑ opportunitatē adorādi deū. Et iō ſimplr ad actū hui⁹ precepti affirmatiui aliqñ eliciendū tenet qlꝫ adultus. Et ꝓ tēpore legis moſayce vr determinatio fuiſſe facta ad actū hui⁹ ꝓcepti per illud 3ᵐ ꝓceptū. Sabbatū ſanctifica: qꝺ ēt fuit preceptū tēpore legis nāe: vt. ſ. aliquo determinato tēpore vacaret homo ab oꝑibus ſeruilibus: ⁊ in hac ſola negatione nō eſſet obſeruatio ꝓcepti: ſed in actu poſitiuo: in ſanctificando. i. magnificādo deū. ¶ Pro tēpore xpo legis euangelice cultus ille exhibēdus deo in ſanctificatione ſabbati determinat exhibēdus die dñico: ⁊ etiā determinat q̄tum ad actū illū ſm quē dꝫ exhiberi: puta in oblatione il

Hebr. 5. lius ſūmi ſacrificij. ſ. eucharıſtie quā dꝫ ſacerdos offerre pro ſe ⁊ pro populo: ⁊ in illa oblatione: populus ēt offert ſpūaliter. ſ. q tenet audire miſſaꝫ totā die dñico: ſm illud de cōſe. di. j. miſſas: ⁊ ſi aliqua neceſſitas excuſet ab executione huius actus quē determinauit eccleſia: neceſſe eſt implere illuꝫ in aliquo equiualente: vt ſaltē die illo ſpālr deputato cultui diuino aliqs actus habeatur relatus imediate in deū ad eius reuerentiaꝫ. Utrū aūt aliquo alio tēpore teneat qs ad actū huius precepti. ſ. ad actū adorationis preterq̄ꝫ in tēpore illo determinato. ꝑmo in lege nāe: ⁊ poſtea in lege moſayca in ſabbato: ⁊ iam in tēpore euāgelij in die dñico: dubiū eſt: tm̄ hoc eſt certū qꝺ iſtis dieb⁹ ſaltem videt adoratio aliqua neceſſario exhibenda.

De tertio articulo cū queritē: an debeat chriſto ſolūmō ſm nām diuinā: dico qꝺ ly ſolum

D mō /pōt accipi duplr. ſ. cathegorematice vl̄ ſyncathegorematice. ꝑmo mō cōcedo qꝺ ſic: qꝛ ſufficiēs rō ſummi adorabilis eſt in chriſto ꝯſiderato ſm ſolā nām diuinam. Si aūt teneat ſyncathegorematice tunc notat excluſionē ab vno extremo reſpectu alterius extremi: hoc ēt mō diſtinguo: qꝛ ſolūmō /pōt excludere aliqd vel a termino adorationis: vel a rōne adorandi. ꝑmo mō dico qꝺ non ſolūmō ſm nām diuinā eſt chřs ſic adorandus: qꝛ a termino adorationis nō dꝫ excludi nā humana q̄ſi ipſam includendo nō poſſit totū adorari: hoc dicit Dam. c. 54. Chriſtus de⁹ L. 3. c. 8.

pfectus ⁊ hō perfectus quē adoramus cū patre ⁊. ſ. ſ. vna adoratione cū incōtaminabili carne eius nō inadorabilē carneꝫ eius dicentes. Adorant. n. in vna verbi hypoſtaſi que eius hypoſtaſis facta eſt: ⁊ paulopoſt. vnā ꝑſonaꝫ dei verbi duab⁹ ipſis reductis naturis: exemplificat poſtea: timeo lignū tangere ꝓpter ligno imixtū ignē. In illa auctoritate Dam. ly cuꝫ /accipit aſſociatiue: nō aūt copulatiue: vt ſit ſenſus: adoramus verbū cū carne. i. habēs carnē ſibi vnitā: nō aūt cū carne: hoc eſt carneꝫ adoramus quaſi ſit ꝓpoſitio copulatiua: ⁊ hoc cōſiderādo carnem vt caro eſt: ⁊ nō vt vnita diuinitati: ſic ergo nō dꝫ excludi a termino adorationis caro: lꝫ ipſa nō ſit rō adorandi. ¶ Exemplū ad hoc eſt de rege ⁊ purpura: qꝛ ⁊ ſi rex ꝓpter ſe ⁊ in

H ſe ſit adorandus, cū ipſe cuꝫ purpura adiuncta eſt etiam adorandus: nō qꝺ purpura ſibi adiuncta ſit cā adorationis: ita caro nō eſt adorabilis in vbo vt ſit rō adorationis in vbo. Aliud exemplū eſt de toto ⁊ partibus: ſi reuereor hoiem ꝑꝑ ſapientiā vel virtutē: totū reuereor corpus. ſ. ⁊ aiam: nō aiam excludendo corpus ab ipſo reuerito. Silr cū totū hoiem adoro nō honoro ꝑcīſe caput excludendo alias ꝑtes ab illa adoratione. ſumendo autē 2ᵒ mō. ſ. put

E ly ſolūmō /excludit aliquid vt rōnē adorandi: pōt dici qꝺ ſolūmō ſm nām diuinā eſt adorādus excludendo aliam nām vt eſt rō adorandi: qꝛ nulla alia eſt rō ſummi dñij: nec ratio adorationis debite ſūmo domino: ſicut nec corpus eſt ratio adorandi virtuoſum.

Sed contra hoc arguit qꝺ ſummū dominiū non cōſequit imediate nām diuinam: qꝛ ſꝫ Aug. 5. de tri. c. vlti. nō fuit dñs niſi ex tēpore ſicut creatura fuit ſerua: ſūmū ergo dñium eſt rōne creationis per quaꝫ creatura accepit totū eſſe ſuuꝫ a deo: ſed tanta ratio dñij vr cōpetere deo ꝓpter bñficiuꝫ redemptionis ſicut creatiōis. g ita debet cultus latrie redēptori vt redēptori ⁊ rōne redēptionis: ſicut creatori rōne creatiōis. ¶ Aſſūptū ēt de eq̄litate dñij in creatore ⁊ redemptore reſpectu creati ⁊ redēpti ꝓbat multiplr. ꝑ per illud Apl̄i. gala. 8. Empti. n. eſtis ꝓcio magno glorificate ⁊c̄. igit ꝑ hoc ſum ſeruus eius: qꝛ redēptus. ¶ Hoc ēt cōfirmat ꝑ Gregoriū in illo cantu bñdictionis cerei paſchalis. Exultet iaꝫ angelica. vbi dicit qꝺ nihil naſci ꝓfuit niſi redimi ꝓfuiſſet. tm̄ q̄ boni ꝯfert ꝑ redēptionē q̄tū ꝑ creationē. ¶ Qꝺ ēt cōfirmat: qꝛ ꝑ redēptionē ꝯfert bonū gr̄e ⁊ glorie: ꝑ creationē tm̄ bonū nāe. igit ⁊c̄. ¶ Ex his q̄ ꝯcludit qꝺ cum chřs fuerit redēptor ſm nām humanā qꝺ ſm illā vt ſm rōnē adorandi non abſolute: ſed vt ipſa fuit ratio redimendi: debetur chriſto adoratio que ⁊ creatori.

Reſpondeo ⁊ dico qꝺ ⁊ ſi ad maius ſūmo nō poſſit aliqs obligari: tm̄ ex alia rōne pōt ad idē multiplr obligari. exēplū de religioſo vouēte caſtitatē ⁊ poſtea ſuſcipiēte ordīes ſacros. Ita pōt ꝯcedi qꝺ redimere ꝑncipalr vel meli⁹ ipſaꝫ redēptionē ꝑficere. ſi eſt tātū bonū ꝯferēs nobis q̄tū ꝯfert nobis creatio: ⁊ ꝑ ꝯñs tantā in nobis ſeruitutē exigit ex oꝑe redēptionis ſicut ex

opere

F opere creationis:tūc ei qui ꝑncipalr̄ effecit redemptionē debeť ſūma adoratio tanq̄ ex rōne alia:ſꝫ nō maior adoratio illa que ſibi debeť ex creatione:q2 ſūma debebatur ex creatione. Et iſtud eſt verū ſi aliqd bonū cōicatū creature ſit ratio colendi cōferētē vt dn̄m:⁊ nō ipſa bonitas intrinſeca cōferentis:puta ſi p impoſſibile eſſent plures dij: ⁊ vn⁹ creaſſet nos ⁊ nō alter:ſi teneremur vnū adorare.ſ. creatorē:⁊ nō aliū qui nō creaſſet nos:tunc bn̄ pōt dici q̄ ſi per efficientiā redemptionis collatū ſit tātū bonū q̄tū per creationē tanta ſeruitus debeť rōne redēptionis toti trinitati que ꝑncipalr̄ effecit iſtā redēptionē quāta rōne creationis:eo q̄ iſte ſunt diſtincte rōnes ꝓp quas debetur ſibi adoratio.pꝫ. Si aūt ſūma bonitas intrinſeca deo eſt rō adorandi:⁊ cūꝫ iſta nō ſit alia ⁊ alia ꝓpter aliuꝫ ⁊ aliū effectū collatū creature non ſunt plures rōnes adorandi deum quotcūq3 bn̄ficia nobis ꝯferat. ❡ Si teneať iſtud ſcōꝫ tūc argu̅ applicatū ad chr̄m vt redēptorē nō ꝯcludit: q2 illa nā in qua exercuit opa redēptionis non hꝫ iſtā bonitatē infinitā intrinſecā qualitercūq3 ipſa eſſet rō vel ꝑncipiū cōferendi nobis maximū bonū. ❡ Si aūt teneatur pm̄.ſ.q̄ nō tm̄ bonitas intrinſeca ſit rō adorādi:ſꝫ ipſa vt cōicatiua maximi boni in nobis.⁊ hoc ꝑmarie ex ſe ⁊ ꝓp

Vide ma. i. vi. 2. 15. ſe ⁊ nō ꝓp aliquā retributionē ſm̄ illō pſal. bonoꝝ meoꝝ nō indiges ⁊c. tunc pōt rn̄deri q̄ chr̄s ſm̄ nām humanā ⁊ ſi fuit redēptor:nō tn̄ ſm̄ iſtā nām ꝑncipalr̄ effecit redēptionē:ſed tota trinitas:⁊ ita ſalutē nobis collatā p redēptionē tm̄ effecit meritorie verbō.nō aūt debeť ſūma reuerētia ei a q̄ nō ꝑncipalr̄:ſꝫ ſcōario hēmus ſūmū bonū.

Sed reſtat vna dubitatio que adoratio debeatur chr̄o ſꝫ q̄ hō:ita q̄ illa nā in qua exercuit opera redēptionis noſtre vt meritoria ſalutis noſtre ſit rō huius adoratiōis. ❡ Et ſi dicať q̄ hyperdulia que eſt extrema reuerētia exhibita creature. ❡ Cōtra hoc arguiť multiplr̄.ꝑmo:q2 hec reuerētia hyperdulie debereť ſibi abſolute ſm̄ illā nām ſm̄ quā fuit plenus grā:⁊ ſi nō redemiſſet nos.ergo nūc debetur ſibi maior q̄ in illa nā vt mediator redemit nos. ❡ Itē ſm̄ illaꝫ nām eſt caput

Cap. 15. eccl'ie ſm̄ Aug. ſup illud Jo. Ego ſum vitis.hꝫ ergo influere grām in totā eccleſiaꝫ.g̃ tota eccleſia ſibi ſpālius teneť q̄ ſi nō eſſet caput nec hēret influere:ſed ſi hēet tn̄ tantam grām ꝑſonalē quantā hꝫ:debereť ſibi ſūma hyperdulia:ſꝫ non eſſet tunc caput.ergo mō debeť ſibi maior. ❡ Itē.

S. Bo. diſt. 10. hui⁹ q. 3. Una rō poniť ab aliqbus quare non potuit reparatio hoīs fieri per purā creaturā:q2 tūc nō eēt ꝑfecte reſtitutus ad illā excellētiā:quā habuit ꝑus:q2 tenereť ſeruire illi creature:que eum reparaſſet:⁊ non tenereť ſeruire ſoli deo:ex creatione aūt teneť ſeruire ſoli deo.g̃ oportuit reparatorē eſſe deum. ❡ Iſta rō nō cōcluderet ſi tm̄ adoratione hyperdulie eſſet adorandus chr̄s:poſſet enīꝫ hn̄ hō reſtitui ad iſtā excellentiā:vt ſolū deū tenereť adorare adoratione latrie:⁊ aliuꝫ mediatorē tenereť adorare adoratiōe hyperdulie.nō enīꝫ tenereť aliū adorare latria:ſi mō nā humana in chr̄o nō eſt rō alterius adorationis hyperdulia.igiť opꝫ mō eū nō tm̄ ſic adorare. ❡ Itē. Anſel. 2. cur deus hō. ca. 14. ꝓbat q̄ vita illius hoīs erat melior ſiue maius bonū q̄ oīa pctā que nō imediate erant in ꝑſonaꝫ diuinam erant mala vel poſſent eſſe mala.loquiť aūt de vita creata que ꝑuabať per mortē:q2 occaſionē eius dicit eſſe grauius pctīs oī alio qd nō imediate cōmittebať in deū.deteſtabilius enīꝫ erat ſꝫ eū illi hoīeꝫ ꝑuare vita q̄ omne pctm̄ nō imediate in deū cōmittere:ſed in oī alio peccato auertiť volūtas a ſūmo bono.g̃ deteſtabilius eſt vitā auferre ab iſto hoīe q̄ in quocūq3 alio peccato auerti a ſūmo bono ſi nō imediate auertať ab eo.g̃ ⁊ iſta vita erat magis diligenda q̄ ſummū bonū vel eque:⁊ ita erat vt bonū infinitū adorādū. ❡ Uel aliter pōt argui ex dicto Anſel.q2 ſi illō bonū erat tātū bonū q̄tū erat ꝑuatio eius malū:⁊ ꝑuatio eius erat maius malū q̄ oīa mala q̄ poſſent eſſe infinita g̃ illud malum fuit peius alijs malis infinitis.ergo bonum ſibi oppoſitum fuit bonum equale infinito.ergo chriſto ſm̄ nām humanam debetur adoratio eadem que debetur bono infinito.

Quantum ad iſtū articulū pōt dici q̄ ſicut latrie exhibēde pōt poni ratio:bonitas intrinſeca adorati abſolute:vel bonitas illa vt cōmunicans ſe adoranti:⁊ hoc ꝑmo ⁊ ꝑncipalr̄ ſm̄ maximū bonū adorantis:ita etiā pōt poni rō adorationis hyperdulie. Uel bonitas intrinſeca adorati abſolute. Uel vt p ipſum tanq̄ p cauſaꝫ ſcōaꝫ cōicať adoranti magnū bonūꝫ. Si ꝑma via teneať nō debeť chriſto ſꝫ nām humanā adoratio maior vel alia:vel ex alia cauſa puta ex hoc q̄ eſt redēptor:q̄ ſi nō fuiſſet redēptor ſicut nec ſꝫ illā opi.debeť deo maior latria vel ex alia rōne latrie ſi eſt creator q̄ debereť ei ſi nō eſſet creator. Si aūt alia opi.teneať pōt h̄ dici de hyperdulia ſicut ibi de latria reſpectu dei.ſ.q̄ chr̄o:q2 redēptor vel debeť maior reuerētia q̄ ſi non eſſet redēptor:⁊ hoc ſi illa que debereť ei tunc nō eſſet maxima:vel ſi illa eſſet maxima:debereť ſibi mō eadē ex alia rōne:⁊ h̄ vīn rōnes ꝓbare. ❡ De ꝑma pꝫ:q2 ꝓcedit de ipſo vt eſt mediator ⁊ eā meritoria ſalutis noſtre:⁊ de alia vt eſt caput eccleſie. ❡ Alie due q̄ ꝓcedūt de auctūb⁹ debēt ſolui.ꝑ⁹ de ꝑfecta reparatione hoīs cōcludit de cōgruo q̄ ꝑſona redimēs ⁊ meritorie ſaluans fuerit deus:vt ſic eideꝫ ꝑſone debeamus illā ſūmā hyperduliā que ei debeť rōne redemptionis meritorie facte:cui etiaꝫ debemus adorationē latrie rōne creationis:ſed nō eſſemus ꝓp hoc min⁹ ꝑfecte reparati:ſi iſtaꝫ reuerentiam quā debemus meritorie ſaluāti inquantū meritorie ſaluans deberemus exhibere alteri q̄ ei cui debemus latriā:ſicut mō mariā adoram⁹ hyperdulia:⁊ oēs alios ſanctos dulia:nec tn̄ ꝓp iſtā adorationē magis ſumus depreſſi ſi ſolus deus eēt adorandus. Eſſemus aūt multū depſſi ſi alicui alteri deberemus illā adorationē quā debemus deo:q2 tūc eſſemus ſibi valde ſubiecti qd ꝯcluderet maximā ifelicitatē vel infirmitatē noſtri. ❡ Exēplū hui⁹ eſt:magis ꝯgruit vt pater nutriat q̄ alius:vt ſic eidē ꝑſone debeā eandē reuerētiā q̄ debeť genitori ⁊ nutritori. Si aūt ali⁹ nutriret deberē vnā reuerentiā pr̄i ⁊ aliā alteri:⁊ ita eſſem aliquo mō ſubiect⁹ pluribus ꝑſonis:ſed nō eq̄li ſubiectione. ❡ Ad aliud dico q̄ illa vita creata nō fuit bonū infinitum formalr̄ nec ſūme diligēda.vn̄ trinitas voluit eā nō eē in morte ī ex quo voluit mortē:ſed auerti a deo in vno eſt grauī⁹ q̄ auerti ab eo in alio:⁊ tanto grauī⁹ quāto cōuerſio ad illū eſſet melior ceteris parib⁹:diligēdo aūt illā nām humanā in chr̄o que erat optima creatura quātū ad plenitudinē grē:ſumma ꝯuerſio potuit eſſe in deū:q̄ ſit p actū vtēdi creatura: q2 illa creatura erat maxie cōiuncta fini:⁊ maxie referibilis in deū vt in finē.ergo auerſio a deo circa iſtud obiectū odiēdo.ſ.illā vitā in eo quē de⁹ voluit odire erat peſſima auerſio:⁊ ita occiſio illi⁹ hoīs erat grauiſſimū pctm̄ q̄tuꝫ erat ex pte obiecti. ❡ Et q̄ dī q̄ fuit grauius oīb⁹ alijs peccatis ēt poſſibilib⁹ nō imediate cōmiſſis in deū:pōt dici q̄ cū illa habeāt grauitates diſtinctas ⁊ vna illaꝝ nō includit aliā:grauitas illi⁹ quātū ad intēſionē maxima erat: ſed in alijs pctīs erat maxia quātū ad extenſionē.vtrum aūt illa vita fuit tm̄ bonum vt eius oblatio ſufficeret ad delendum infinita mala:de hoc inferius in materia de ſatiſfactione chriſti pro peccato noſtro.

Ad argumenta. ❡ Ad pm̄ ꝑncipale ⁊ 2m ⁊ 3m dico q̄ ꝓbāt ꝑut ly ſolūmō

Margin notes, right column: G (beside "feca adorati abſolute"); Vide glo. i. P.S. ⁊ ſuper illud Jo. Ch. ii. deo aūo. (beside "tionē magis ſumus depreſſi"); i. l. quā mortē ipſa voluit (beside "diligēda. vn̄ trinitas voluit"); H (beside "ma ꝯuerſio potuit eſſe in deū"); Diſtin. 19. (beside "delendum infinita mala")

teneť ſyncategorematice:ꝛ vt excludit oẽ aliud a nã diui-
I na vt rõnẽ adorandi:ꝛ ita nãm humanã:q2 ſi nã humana eſſet rõ adorationis latrie ipſa ſeparata a verbo eſſet rõ eiuſdem adorationis:qđ falſuꝫ eſt ſm Aug. in lr̃a:q2 ſi nã illa ſepareť a vbo illi hoi nunq̃ ſeruio:hac.ſ.ſeruitute latrie. ¶ Ita ẽt exponenda eſt glo. illa ſup pſal. vel põt exponi de ipſa carne vt termino adorationis totali:ita q ibi ſiſtatur in eius ꝯſideratione ꝛ adoratione. ¶ Ad vltimũ argumẽtũ q diceret bonitatẽ itrinſecã ſũmi eẽ rõnẽ adorationis:cõcederet maiorẽ:ꝛ minor põt diſtingui ſicut ꝛ qđ ꝑncipaliter:ꝛ eo mõ quo cõcediť ad qõnẽ q ſic:ꝛ mior eſt vera:ꝛ ꝯclo vera:ꝛ in eo ſenſu quo dictũ eſt ad qõnem q nõ:minor eſt falſa. qui aũt teneret q rõ adorationis ſit bonitas ſumma:vt cõicans ſe ſumme ipſi adoranti:ꝗuis concedat q ſumme adorandum ſit ſumme diligendum non tamen cõcedit econuerſo.

Sed dubium videť quõ chřs ſm nãm humanã hoc eſt iſtud totũ nõ excluſa natura humana ſit ſũme diligẽdũ ſicut ħ totũ poniť adoratuꝫ nõ excludẽdo nãm humanã a termino adorationis:cum eniꝫ vnio illa nõ ſit ſũme diligenda:q2 eſt bonũ creatuꝫ.ḡ nec ipm totũ qđ hꝫ totalitatẽ ſuã ꝑ iſtã vnionẽ. ¶ Poſſet
K dici q vel actus diligẽdi diſtincte reſpicit nãm diligibilẽ ſicut obm alicui⁹ in diligẽdo:ꝛ ita nõ totũ ſumme diligiť: q tñ adorať ſũma adoratione:q2 adoratio ꝯfuſe exhibeť toti:dilectio aũt reſpicit diſtincte nãm in termino adorationis. Sed ſi dilectio tẽdere põt eque cõfuſe in obiectuꝫ ſicut adoratio:põt cõcedi q chřs hñs nãm humanam ſit ſũme diligẽdus:lꝫ nã humana nõ ſit rõ ſũme diligibilitatis:neqꝫ ẽt vnio nãe humane ad vbũ q̃litercũqꝫ ſit ſicut trinitatẽ adoramus vna adoratione:ꝛ diligimus vna dilectione nõ excludendo ꝓprietates ꝑſonales ab eſſentia:q̃ tñ ꝓprietates nõ ſunt formalr̃ infinite:ita ẽt tutum eſt in adoratione nõ nimis diſtinguere nãm illã creataꝫ a vbo: ſed vbũ ſubſiſtens in duabus naturis adorare:ꝛ ita vbuꝫ hñs nãm humanã põt ſumme diligi:lꝫ ipſa nã ſũme non diligať:neqꝫ ẽt ſũme diligať vnio nãe ad vbũ que eſt crea-
L tura. nõ eniꝫ vĩ q aliqs debeat velle peccare mortalr̃:ne illa vnio nõ eſſet:cũ pro eſſe nullius creati ſaluãdo ſit peccandũ mortalr̃:neqꝫ eniꝫ illa vnio preciſe ꝯſiderata beatificaret nãm intellectualẽ:lꝫ terminus vnionis beatifica:retq2 eſt bonũ infinitũ:ꝛ ita ſuper oĩa diligendum.

¶ Solet etiam a quibuſdam inquiri ꝛč.

Diſtinctio. X.

Circa iſtam 10^am diſtinctionẽ in qua magiſ agit de cõmunicatione idiomatũ reſpicientiũ perſonã filij. queriť vnũ de cõicatione idiomatum ad nobilitatẽ pertinẽtiũ. Utrũ.ſ. chřs ſit filius dei adoptiuus. Uidetur q ſic. q2 chřs eſt predeſtinatus eſſe filius dei. Ro. ꝑmo. ergo eſt adoptiuus. ꝓbatio ꝯñie. predeſtinare enim eſt ad hereditatẽ adoptare. ḡ deus predeſtinans chriſtũ eſſe filium dei adoptat predeſtinatũ ad hereditatẽ:q2 preordinat ad hereditatẽ:ꝛ hoc per actuꝫ voluntatis. igiť ꝛč. ¶ P̄. Dignitatis eſt in hoie eſſe filiũ dei adoptiuũ:q2 nõ couenit alicui nãe non intellectuali. ḡ hoc chřo conuenit. ¶ Item ſicut manent nãe ita ꝓprietates naturarũ. ergo cuꝫ adoptari ſit ꝓprietas nãe hñtis grãm:videť q iſtud poſſet dici de chřo rõne nãe humane:ſicut etiam põt dici de eo qđ eſt filius nãlis rõne nature diuine. ¶ Contra ħ magiſter in littera adducit auctoritates. ¶ Iteꝫ tũc eſſet filius trinitatis:q2 tota trinitas adoptat:ſicut ꝛ agit omnẽ actum ad extra:ꝛ ita eſſet filius ſui.

Reſpondeo q qui diceret filiationẽ eẽ ꝑfectionẽ ſuppoſiti ꝛ nõ ſꝫ nãm poſſet facilr̃ dicere chřꝫ nõ eẽ filiũ adoptiuũ:q2 iſta relõ nõ ꝯuenit ſuppoſito ſꝫ ſe:ſꝫ dicẽdo filiationẽ fundari in nã filij nãe generãtis nãlr̃:filiatio adoptiua fũdabiť in nã:q̃ eſt ſilis creãti:vt imago ei⁹ ſilitudie nãli:ꝛ ẽt ſilitudie grẽ:qua ipſa vt nã itellectualis põt attigẽ ad hereditatẽ adoptãtis. Trãſlatũ eſt eni iſtud vocabulũ a iuriſtis:vt dicať filius adoptiuus:q nõ eſt nãlr̃ genit⁹ ab aliq̃:nec ex gnõne nãli hñs ius ſuccedẽdi in hereditate:ſꝫ ex grã ꝑordinať:vt habeat ius ſuccedẽdi:ita q ibi tria cõcurrũt.ſ. extraneitas ex generatione nãli:ꝛ grã q̃ eſt gratuita volũtas ipſi⁹ adoptantis:ꝛ bonũ ad qđ ꝑordinať ex iſta grã.ſ. hereditas ad quã hꝫ ius ſuccedẽdi ex adoptione. pꝫ q iſta nõ ꝯueniũt chřo ſm gnõnẽ diuinã:q2 ex gnõne nãli diuina eſt heres nãlis in hereditate eterna:ſm ẽt nãm humanã nõ vĩr hec ſibi ꝯuenire:q2 ſꝫ iſtã gnõnẽ nõ fuit extraneus:q2 fuit inoccẽs. ¶ Cõtra. ſi itelligať extraneitas tñ in habendo pctm.ḡ maria nõ fuiſſet filia adoptiua:ſi nũq̃ ꝯtraxiſſet pctm originale:qđ eſt falſuꝫ. ¶ Si dicať q ipſa ꝯtraxiſſet pctm originale:q̃tũ erat ex gnõne nãli:q̃ eſt ꝑ rõnẽ ſeminalẽ. iſte aũt nõ habuit ex gnõne nãli vñ ꝯtraheret. Saltẽ Adam in ſtatu inocẽtie nõ fuiſſet fili⁹ dei adoptiu⁹:q2 nõ ꝯtxit nec habuit tũc vñ ꝯtraheret:q2 fuit creatus vel ꝓduct⁹ ſine rõne ſeminali. Angeli ẽt nõ fuiſſent filij adoptiui:q2 ſemꝑ fuerũt innocentes. ¶ P̄. Patet in adoptione humana q non opꝫ adoptiuũ fuiſſe ex̃neũ ħ eſt inimicũ neqꝫ ex actu ꝓprio neqꝫ ex actu parẽtũ:q2 ſic vel inimicus cõiter nõ adoptatur:ſꝫ magis dilect⁹ altero iſtoꝝ modoꝝ:ḡ ſufficit ex̃neitas:q̃ eſt carẽtia iuris in hereditate adoptãtis:ꝛ ħ q̃tuꝫ eſt ex gnõne nãli:ſꝫ chřs q̃tũ eſt ex gnõne tẽporali nõ habebat ius in hereditate eterna.ḡ habuit ex̃neitatẽ illã que regriť in adoptato:ꝛ pꝫ q mõ hꝫ ius ꝑ grãm:vt fili⁹ hoīs:ḡ eſt adoptiuus. ¶ Qui iſtã rõnẽ nõ ꝯcedit põt dicere q in filio adoptato regriť talis ex̃neitas q in inſtãti gnõnis naturalis nõ habeat ius in hereditate:ita q ꝑus habeat eſſe nãle ſm q ſit ex̃neus anq̃ adopteť:chřs nunq̃ fuit ſine grã.ḡ chřs nõ fuit adoptiuus. ¶ Sꝫ hec rõ nõ vĩ ſufficẽ: q2 tunc angelus ſi fuiſſet creat⁹ in grã:nõ fuiſſet adoptat⁹ nec fili⁹ dei adoptiuus. Sufficit ḡ ꝑoritas nãe:vt.ſ. ꝑſona adoptata in ꝑ͂ inſtãti nãe in quo gñať vel creať ex illa ſola gnõne vel creatiõe nõ hẽat ius.ꝛ in ſcđo inſtãti nãe ex grã hẽat ius:ita fuit in ꝓpoſito:ꝑus eniꝫ nã iſta nã terminauit gnõnẽ:imo erat vnita vbo anq̃ in ipſa eẽt grã habitualis:ex 2^a.q.2^e di. huius tertij. ¶ Si hoc nõ placet põt vltimo dici q regriť ex̃neitas in inſtãti priori tẽporis vel nãe talis q nõ neccio cõcomiteť aliqđ gnõnẽ nãlẽ vt diſpoſitio de ꝯgruo ꝯferẽs ius ad hereditatẽ:hic aũt gnõnẽ tẽporalẽ cõcomitabať grã:q2 aĩa chřĩ habuit ius in illa hereditate. ¶ Et ſi obijciať q ꝯcomitabať:nõ tñ in ꝑ͂ inſtanti nãe:ſꝫ in ſcđo:ꝛ ita in ꝑ͂ inſtãti fuit ex̃neitas:q2 carẽtia iuris:qđ ꝯferebať in ſcđo inſtãti. Ṙñſionẽ quere.

¶ Ad ħ põt dici (vt pꝫ ex vltio mõ dicẽdi) q lꝫ in 2° inſtãti ꝯferať ius hereditatis:tñ in ꝑ͂ inſtãti ẽ illa diſpõ neccio ꝯñs nãꝫ iſtã humanã:ꝛ iõ nõ eſt ex̃neitas:vt ibi dictũ eſt.

Ad argumenta. ¶ Ad ꝑ͂^m dico q hõ adoptat ꝑ nouũ actũ voluntatis:ꝛ ita ipſuꝫ adoptare eſt aliquẽ ad hereditatẽ optare ꝑ nouum velle:ſꝫ de⁹ nõ nouo velle adoptat:ſꝫ nouũ effectũ ꝓducẽdo.ſ. grãm. ꝑdeſtinare ḡ diuinũ ꝛ ſi ſit ꝑordinare qđdã ꝑ actũ volũtatis ad hereditatẽ:ꝛ qđdã adoptare ad illud nõ tñ ꝓpe dĩ adoptatio:ſꝫ tñ ipſa collatio noua grẽ:que corñdet nouo velle in hoie adoptãte:dĩ adoptatio. nõ ḡ ſeqť:deus ꝑdeſtinat.ḡ adoptat:ſꝫ opꝫ addere q illi ꝑdeſtinato:vt qñqꝫ ex̃neo ꝯferat grãm. ¶ Ad 2^m dico q eſt dignitatis

S. Tho. ad. 1. hui⁹ art. 2. 4. 2. vbo. 3. p̃te q. 23. artic. 4. &r̃e in lectur.

A

B

C

Additio aliorum.

Uel dic vt in fi. ſ. di. 3. q. 1. de or^ne nãe ꝑuatiuo vere

D

dignitatis ſupplentis indignitatẽ:q2 extraneus nõ poteſt dignificari niſi adoptet̃ ad hereditatẽ:ſed indignitatis eſt q̄ñq3 eſſe extraneũ. ¶ Ad 3^m ꝯcedo ꝙ de chr̄o dĩ ꝓprietas ꝯñs humanam nãm.eſt enim nãlis filius marie:eſt ẽt iuſtus ⁊ gratus deo:ſed eẽ adoptatũ nõ dicit ꝓprietatem nãe create ſm̃ quã chr̄s nunq̃ fuit extneus ab hereditate paterna ſed nãe depꝛauate. ¶ Cõtra.iſta negatio extneitatis in chr̄o nõ eſt niſi ꝑꝑ grãm habitualẽ chr̄i:q2 ꝑꝑ illã ſolã h3 ius in hereditate eterna:nõ aũt per ſolã vnionem ꝑſonalẽ:q2 ſi illa fuiſſet ſine grã habituali poſſet chr̄s ſm̃ nãm humanã nõ hñe ius in hereditate illa:ſed ſi iſta grã habitualis fuiſſet collata illi nãe in p̃mo iſtãti exñti tñ in ꝓprio ſuppoſito:illud ſuppoſitũ vere diceret̃ filius adoptiuus.ḡ ⁊ mõ nõ negabit̃ ꝑꝑ extneitatẽ:q2 mõ eſt illa carẽtia iuris ad illã hereditatẽ q̄ tũc fuiſſet. R̃ñſionẽ quere.

Additio ¶ Ad iſtã inſtantiã dici põt (tenẽdo quintũ modũ dõi) ꝙ negatio extneitatis in chr̄o nõ eſt ꝑꝑ grãm habitualez: quã in ſcd̄o inſtãti habuit:ſed eſt ꝑꝑ diſpõnem neceſſario inſequẽtẽ generationẽ talẽ humane nãe de cõgruo.⁊ hoc ex vi vnionis illius nãe ad v̄bũ:que diſpoſitio non fuiſſet conſecuta talem naturam in ſuppoſito proprio.

dictum. Ex ſolone ſequitur poſſet dici ratio aſſignari.

¶ Solet etiam queri ⁊c̃. Diſtin. XI.

Circa iſtam 11^am diſtin. In qua magiſter agit de cõmunicatione idiomatũ ꝑſonã filij reſpiciẽtiũ ⁊ pertinẽtiũ ad defectu3 querunt̃ tria. Primo vtru3 chriſtus ſit creatura: Scd̄o vtrũ chriſtus ſm̃ ꝙ hõ ſit creatura: Tertio vtrũ chriſtus incepit eſſe. Q̃õ.I.

Circa primũ arguit̃ ꝙ ſic. In chr̄o eſt nã humana ſicͭ diuina:⁊ per ꝯñs ꝓprietates vtriuſq3 nãe ſm̃ Dam̃.c.50.ergo ita dĩ creatura ꝑꝑ vnã nãm ſicut creatoꝛ ꝑꝑ aliã. ¶ P̃. Chriſtus eſt hõ: eſt ꝑdicatio in q̄d ſ3 illud extra de hereticis.c.cũ chr̄s:q̄ꝛ ſo q̄d ꝑdicat hoc ꝑdicatũ hõ:aut aliq̄d creatũ aut aliquid increatũ:ſi increatu3.ḡ idẽ formalr̃ ꝑdicat hõ de chr̄o q̄ꝺ ꝑdicat hoc ꝑdicatũ deus:hoc eſt falſu3:q2 tũc idẽ formalr̃ eſſet dicere chr̄s eſt hõ:⁊ chr̄s eſt deus.igit̃ ꝑdicat aliquid creatũ. ¶ P̃. Chr̄s eſt hõ:aut ergo creat⁹ aut increat⁹.iſta ſunt imediate oppoſita circa oẽ ens:ſi ſit hõ increatus eſt hõ eternus:ſi hõ creatus ꝓpoſitũ. ¶ P̃. De quo ꝑdicatur inferius ⁊ ſupius ſiue illud ſit ſupius eſſentiale in eodem gn̄e ſiue cõius extra gen⁹ ſicut de quo dĩ ignis ⁊ corpus ⁊ creatura q̄ eſt ſupius ad oẽ aliud a deo:vt vi.ḡ de quo dĩ hõ de eodẽ dĩ creatura. ¶ P̃. Chr̄s rõne corpis eſt cõceptus.ḡ rõne aĩe create eſt creatus.ꝯñia ꝓbat̃:q2 nõ min⁹ denoiat̃ totũ a ꝓprietate partis ꝑfectioris q̄3 a ꝓprietate partis minus ꝑfecte. ¶ Cõtra h̄ in lr̄a ſũt auctes. ¶ Itẽ oĩs creatura rõnalis eſt filius dei ꝑ adoptionẽ vel põt eẽ: chr̄s nõ põt eſſe filius adoptiuus.ex ꝑcedẽti.q.ḡ non põt dici vel eſſe creatura. ¶ Itẽ ſi chr̄s eſt creatura ⁊ chr̄s eſt filius dei.ḡ filius dei eſt creatura:modus arguẽdi eſt bonus:q2 medio exñte h̄ aliq̄d necẽ eſt extrema ꝯiũgi.ḡ ⁊c̃. ¶ P̃. Nihil creatũ dĩ de chr̄o.ꝓbo:q2 nihil eſt creatũ in chr̄o niſi nã humana.iſta nã nõ dĩ de chr̄o.ergo ⁊c̃.

Hic dicitur ꝙ iſta ꝓpoſitio.chr̄s eſt creatura/eſt negãda:q2 cõicatio idiomatũ non ſit in his vbi eſt repugnãtia ꝓprietatis vnius nãe ad aliam nãm:talis eſt hic:q2 creatura includit inceptionẽ eſſe:⁊ ita repugnat eternitati:que eſt ꝓprietas filij dei.

Contra. nõ plus repugnat illi nãe eſſe poſt nõ eſſe vel incipere eẽ q̄3 nõ eẽ poſt eẽ.vel etiam deſinere eſſe:q2 vtrũq3 repugnat eternitati:ſed chr̄s cõcedit̃ mortu⁹:cũ tñ mortuũ eẽ dicat nõ eſſe poſt eẽ:q2 nõ viuere poſt viuere:⁊ viuere viuẽtib⁹ eſt eẽ.2° de aĩa.igit̃. ¶ P̃. Mortale ⁊ imortale ita opponuntur formalr̃ ſicut creatũ ⁊ increatum:⁊ tñ ambo dicunt̃ de chr̄o. ¶ P̃. Ita formalr̃ nãe create repugnat eſſe creatorẽ vel eternã:ſicͭ repugnat eterno incipere.ergo eque negabit̃ chriſtũ eſſe creatorem ꝓpter repugnantiam ad vnam nãm:ſicut eſſe creaturam ꝓpter repugnantiam ad aliam.

Lec.co.37.

Aliter dicitur ꝙ nõ ſit cõicatio idiomatum in negationibus neq3 in his que dicunt reſpectũ vnius nãe ad aliã nãm. ¶ Primũ apparet: q2 aliter dicerentur abſolute ꝯdictoria de chr̄o:q2 negatio aliqua cõuenit vni nãe cui⁹ oppoſita affirmatio ineſt nãliter rõne alterius:puta nã diuina eſt eterna:nã humana nõ eſt eterna:ſed ſi ꝑ hoc chr̄s diceret̃ nõ eternus:chr̄s diceret̃ eternus:⁊ nõ eternus:negõnes ḡ que inſunt rõne alterius nãe.ſ.humane:q2 inſunt ſm̃ q̄d:puta cũ determinatione diſtrahẽte nõ denominãt ſimplr̃ illud de quo dñr. ¶ Silr̃ 2^m.ſ.de dicentib⁹ reſpectũ vnius nãe ad aliã declarat̃:nõ eni3 ſi nã humana eſt aſſumpta dẽ chr̄s aſſumptus.creatura enim nõ tñ includit negationẽ.ſ.nõ eẽ an̄ eſſe:ſed includit reſpectum vnius nãe ad altera3 ſicut ad illã a qua accipit eſſe.ergo iſta nõ dicent̃ de toto.

Hen. in ſum. S.ho. vbi.ſ. vide Tho.3. pte.q.16.articu.8.

Contra. ſicut creatura dicit reſpectũ vnius nãe ad aliã:vt nãe humane ad diuinã:ita videt̃ ꝙ creatoꝛ dicat ecõuerſo reſpectũ nãe diuine ad humanã.ḡ ſi iſta q̄ dicũt reſpectũ nõ dicant̃ de toto:chr̄s nõ erit creatoꝛ.negatio ẽt aliqua põt inueniri que iportet̃ ꝑ hoc nomẽ q̄ꝺ eſt creatoꝛ:puta nõ accipere eſſe poſt non eſſe ab alio: ſicut in hoc noĩe creatura.igit̃ ſicut chr̄s non dĩ creatura ꝑꝑ negationẽ incluſa3:ita nec dicet̃ creatoꝛ ꝑꝑ eandẽ rõnem. ¶ P̃. Chr̄s eſt minoꝛ patre:hoc ꝯcedit̃ abſolute:vt dĩ Jo.14.⁊ tñ hoc dicit reſpectũ vnius nãe ad aliã:q2 nõ eſt minoꝛ patre niſi ſm̃ naturã humanã.ergo ⁊c̃.

Aliter dicitur ꝙ ꝓpoſitio eſt ſimplr̃ ꝯcedẽda ſi bñ intelligat̃:negabat̃ tñ cõiter a ſanctis ꝑꝑ hereſes hereticoꝝ dicẽtiũ chr̄m eẽ purã creaturã:cũ q̄b⁹ noluerũt ſancti cõicare in ſermone. Q̄ autẽ abſolute de vitate ſermonis poſſit ꝯcedi.ꝓbat̃ ꝑ Dam̃.c.50.qui dicit ꝙ chr̄s eſt creat⁹ ⁊ increat⁹:paſſibilis ⁊ ipaſſibilis:⁊ ꝑ eundẽ.c.97.cõcedit̃ creatura dei. Et ꝑ Augu.de ſermone dñi in monte:voluit eẽ creaturam q̄ eſt creatoꝛ. ¶ Et Hiero.ſuꝑ epiſtolã ad ephe.ſuꝑ illõ. Ipſius factura ſumus dicit. Multi timoꝛe trepidant ne chriſtum creaturam dicere compellantur:nos autem ꝓclamamus non eſſe periculum dicere chr̄m eſſe creaturam.

Var.pñti diſ. q.vnica.

Lib.4.c.10.

Epheſ.2°.

Cui iſta opi.nõ placet:põt dicere ipſam eſſe falſam ꝑꝑ iſtã rõnẽ:q2 creari dicit q̄dda fieri:ita ꝙ vltra fieri addit aliq̄d ⁊ q̄ntum ad reſpectũ quẽ dicit fieri ad cãm efficiẽtẽ:⁊ q̄ñtũ ad illũ reſpectũ quẽ dicit ad oppoſitũ ꝑcedẽs:quo ad p̃^m fieri reſpicit efficiẽs in cõi:ſ3 creari ꝓprie reſpicit p̃^m efficiẽs:vt imediate ꝓducẽs:ita ꝙ nihil dĩ ꝓprie creari niſi q̄ꝺ a ſolo p̃ efficiẽte imediate ꝓducit̃ ad eẽ.quo ad 2^m fieri dat intelligẽ oppo^m ꝑcedẽs q̄lecũq3 ſiue poſitiuũ ſiue p̃uatiuũ:ſ3 vltra h̄ creari ꝓprie ſumptũ addit ꝙ oppo^m imediate ꝑcedẽs ſit ꝯdictoriũ:puta negõ nõ in aliquo ſubiecto:ita ꝙ nec p̃uatio nec ꝯñiũ. Hoc mõ a creari ſtricte accepto illud dĩ ſtricte creatura q̄ꝺ accipit eẽ a p̃ efficiẽte imediate:⁊ poſt oĩno nõ eſſe:ſiue poſt purũ nihil:⁊ ſic nõ eẽt dubiũ chr̄3 nõ eẽ creaturã:q2 nec humana nã in chr̄o eſt ſic creatura:ipſa enim nõ a ſolo p̃mo efficiente imediate ꝓducebat̃ in eſſe:ſ3 etia3 a matre:que aliquã cauſalitatez habuit reſpectu eius:neq3 ẽt poſt oppoſitũ ꝯdictoriũ:q̄ꝺ eſt oĩno nõ ens:vel nihil:ſed poſt oppoſitum p̃uatiue:q2.ſ.mã corporis trãſmutabat̃ a forma

A

ſanguinis ad formã corpis organici aīati.hoc.n.mõ ſolũ mõ angeli ꝛ aīa intellectiua ꝛ gr̃a ꝛ quedã hĩoꝗ̃ de nihilo ꝓducunt̃ a ꝑ efficiēte dicunt̃ creari. ❡ Alio mõ gn̄alius accipit̃ creari ꝓut dicit habitudinem ad ꝑ̇m efficiētẽ:ꝫ nõ vt immediate ꝓducēs excludēdo oēm cām:dicit ēt ordinē ad oppo^m ꝑcedēs.ſ.negōnē:ſed nõ excludēdo ꝙ ſit in aliquo
B ſuſceptiuo.Et a creari hoc mõ gn̄alī^9 dicto dr̄ creatura generalr̄ de oīb^9 alijs a deo ꝑter ꝗ̃ de chr̄o:oīa eniꝫ alia a ꝑ efficiēte recipiūt eē ꝛ dicunt̃ creari:ꝫ ēt ſint effect^9 aliaꝝ cauſaꝝ:nõ tñ dicunt̃ aliaꝝ cāꝝ creature:q2 creatura iſto mõ nõ dicit relōnē ad aliquã cām ſcōaꝫ.accipiūt ēt eē ſui ꝑ̇m poſt nõ eſſe ſiue illud ſit nihil ſiue in aliq̃ ſuſceptiuo. ❡ Eſſe aūt ꝑ̇m alicui^9 duplr̄ pōt intelligi:vel illō quo totū dr̄ ꝑ ens:hoc eſt adeq̄te:ſicut humanitas dr̄ ꝑ̇m eē corpis organici aīati:q2 hoc totū eē qđ cōſurgit ex vnione iſtarū partiū eſt eē adeq̄tū totius. Alio^9 eſſe ꝑ̇m alicui^9 pōt dici eſſe ꝑ̇me ptis alicui^9 in illo toto:puta ſi corp^9 organicum ꝑcederet duratione aīationē ꝑ̇m eē hoīs hoc mõ eſſet eſſe
C corpis organici:quecūqꝫ ḡ creatura accipit eſſe ꝑ̇m altero iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ poſt nõ eē:vel totale vel ptiale ꝑ̇me ptis:ꝛ iō ſi corp^9 organicū fuiſſet ab eterno inaīatū:ꝛ in tēpore aīaret̃:totus hō diceret̃ creatura:ꝫ nõ accepiſſet totū eſſe poſt nõ eſſe:q2 eſſe alterius ptis eſt eternū:ſed ꝑ̇m eſſe totale:chr̄s aūt nullo mõ accepit ꝑ̇m eſſe ſui poſt non eſſe:q2 neqꝫ ꝑ̇m eſſe totale qđ reſultaret ex nã diuina ꝛ hu-
Lib.3.c.3. ad.non. manaq2 nullū tale eſt ꝫ Dam.c.49.Quia tūc nõ manerent ibi iſte nãe niſi cōfuſe:ſed ſicut ſunt due diſtincte nature:ita duo eſſe diſtincta.neqꝫ ꝑ̇m eē partiale:vt eē vbiq2 illud eſt eternū:deficit ḡ ſibi habitudo illa quã neceſſario dicit creatura ad oppo^m ꝑcedēs que eſt ꝙ poſt nõ eſſe ſequat̃ eſſe vel ꝑ̇m partiale.ſi nullū hꝫ totale:vel eſſe totale ipſius qđ creatur:ſic non eſt in propoſito.

Contra iſtã rōnē obijcit̃ ſic:q2 qcq̇d eſt terminus alicuius mutationis pōt eſſe termin^9 crea-
D tionis:nã humana in chr̄o q̇ terminauit gnōnē pōt eē terminus mutationis gn̄alr̄ dicte:ꝛ ꝑ ꝯñs pōt eſſe terminus creationis gn̄alr̄ dicte.ḡ chr̄s ſm ꝙ hꝫ eā eſt creatura:nõ eniꝫ vr̄ ꝙ creatio plus reſpiciat ꝑ̇mitatē eſſe pro termino ſuo ꝗ̃ quecūqꝫ alia mutatio ꝓ termino ſuo cū ipſa poſſit hr̄e pro termino qcq̇d pōt alia mutatio hr̄e ꝓ termīo ſuo. ❡ Itē.Chr̄s vere dr̄ mortuus qđ vere dicit ꝑuationē eē:ꝛ ꝑuationē ꝑ̇mi eē:vt vīq2 nõ magis vnū oppo^m ponit acq̇ſitionē ꝑ̇mi eſſe ꝗ̃ aliud ꝑuationē ꝑ̇mi eē. ❡ Ad ꝑ̇m cōcedo ꝙ nã humana pōt terminare creationē gn̄alr̄ dictaꝫ ꝛ terminauit eā:vt ipſa vere dicat̃ creatura:nec tñ ꝑꝑ ipſaꝫ chr̄s dr̄ creatura:q2 eē ꝓpriū vel ꝑ̇m hui^9 nãe nõ eſt eē ꝑ̇m chr̄i:ꝛ iō eſſe ꝑ̇m hui^9 nãe ſeq̄t̃ eē ꝑ̇m chr̄i:q2 eē vbi:ꝛ aliud eē ꝑ̇m nõ pōt chr̄s hr̄e.Et cum dr̄ ꝙ iſta mutatio.ſ.creatio nõ magis ponit ꝑ̇m eē termini acq̇ri ꝗ̃ aliq̃ alia mutatio. dico ꝙ hoc eſt falſuꝫ:q2 iſtã ſpecificationeꝫ addit creatio vltra alias mutationes:vt ſicut aliq̇d nõ eſſet creatura ſi eſſet tñ a 2^a cā ꝓ eo ꝙ creari dicit reſpectū ad ꝑ̇m efficiētē ꝛ tñ pōt dici genitū reſpectu cāe ſcđe.ſilr̄ ꝫ ꝑ gnōnē acq̇rat̃ aliqđ eē ſimplr̄:ſi tñ illud nõ ſit ꝑ̇m eſſe geniti:ꝛ ēt ꝑ̇m
E eſſe geniti ſequat̃ nõ eſſe tale genitū non dr̄ creatura:ꝛ iō nõ ſeq̄t̃ chr̄s eſt genitus ꝓut predicatum cōuenit ei rōne nãe humane.ḡ eſt creatus:nec ēt in alijs ſeq̄t̃ formaliter: ignis eſt genit^9.ḡ eſt creatura gn̄aliter niſi gr̃a mãe:q2 eē ſimplr̄ terminãs gnōnē ignis eſt ꝑ̇m eē ipſius qđ dr̄ genitꝰ. ❡ Ad 2^m dico ꝙ mortuū nõ ꝑuat ꝑ̇m eē chr̄i:ſed eſſe ſimplr̄ qđ eſt viuere:ita ēt generari dicit acq̇ſitioneꝫ eſſe ſimplr̄:ſed non neceſſario ꝑ̇mi eſſe:vñ vere cōcedit̃ chr̄s mortuus ſicut genitus tēporaliter:nõ tñ cōcedit̃ annihilatus:q2 ſicut nõ dr̄ creatus:ita nõ dicit̃ annihilatus.ꝙ eniꝫ opponitur creationi dicit annihilationem ꝑ̇mi eſſe.

Ad iſtam ꝯcluſionē etiā ponit̃ alia rō talis:q2 illud denominatiuū qđ natuꝫ eſt denominare gn̄aliter multa:puta totū ꝛ ptē:accidēs ꝛ ſubiectū nõ denominat totū ꝑ ptē:neqꝫ ſubm ꝑ accńs:ſicut vnū qđ na-
F tuꝫ eſt dici de ſubiecto ꝛ accidēte nõ denoīat ſoꝫ̇alr̄ ſubm ꝑ accńs:nõ eniꝫ dr̄ ſor.vnus vnitate accńtis vt albedinis: ita ꝙ ſi albedo ſit vna ꝛ ſor.erit vn^9:ꝛ ſi albedīes plures, ſor.plures:q2 ſor.eſt tñ vn^9.ḡ cū ꝭ qđ eſt creatura:natuꝫ ſit dici gn̄alr̄ de entib^9 taꝫ de ſuppoſito ꝗ̃ de nã:nõ denominabit ſuppoſitū rōne nãe:niſi cōueniat ſuppoſito ꝓpria denominatione:nullo aūt mõ ꝯuenit huic ſuppoſito niſi q2 denominat ipſaꝫ nãm:ꝛ per ipſaꝫ nõ pōt denominare ſuppoſitū.igit̃ ꝛc̄. ❡ Et per ꝭ pꝫ quare chr̄s dr̄ genitus temporalr̄ ꝛ nõ creatura:q2 gn̄ari denoīat nãm ꝛ mediante nã natū eſt denoīare ſuppoſitum:creatura nata eſt denominare vtrūqꝫ ꝓpria denominatione:ꝛ ita neutrū eſt ibi ratio qua reſpectu alterius.

Ad argumenta. ❡ Ad ꝑ̇m dico ꝙ illud qđ natū eſt denoīare ſuppoſitū rōne nãe pōt dici de iſto ſuppoſito:puta viuere:intelligere: comedere ꝛc̄.ꝫ creatura nõ eſt tale denomiatiuū. Exemplū hō ꝫ caput dr̄ criſpus:nõ tñ ſm caput dr̄ triangularis vel rotundus:q2 ꝑ̇m denominatiuū natū eſt denoīare partē ꝛ ꝑ illã totū.ſcđm hoc nõ:ita eſſe creatorē natuꝫ eſt denominare nãm ꝛ ſuppoſitū rōne nãe:nõ ſic creatura. ❡ Aliter pōt dici ſm ꝑ̇mã rōnē poſitã ad q̄ōnē.ꝙ creator
G nõ dicit aliq̇d repugnās nãe vel huic ſuppoſito ſicut creatura:creare eniꝫ eſt dare eſſe ꝑ̇ma cauſalitate poſt nõ eē: hoc chr̄o nõ repugnat.creari eſt accipe eſſe ꝑ̇m a ꝑ̇mo efficiente poſt nõ eſſe.hoc chr̄o repugnat. ❡ Ad aliud ꝯcedo ꝙ hō ꝑdicat aliq̇d de chr̄o:ꝛ illō eſt creatū ꝛ creatura: ita ꝙ de illa nã vere dr̄ creatura:ſed nõ ſeq̄t̃.ḡ de chr̄o.ſi eniꝫ mediū accipit̃ in maiori in abſtracto:ꝛ in minori dicatur de chr̄o in cōcreto erūt q̄tuor termini. ❡ Ad aliud pōt dici ꝙ eſt hō creatus:ita ꝙ ly creatus diſtrahat̃ ibi ꝑ hoc ꝙ eſt hō vt dicat̃ creatus hō:ꝛ tūc nõ ſeq̄t̃.ḡ eſt creatura:ſed eſt fallacia ſm q̇d ꝛ ſimplr̄:ſicut ꝭ ſor.factus eſt albus.ḡ eſt factus. ❡ Aliter pōt dici ꝙ diuiſio eſt inſufficiens:q2 ꝫ qđcūqꝫ vnū diuidat̃ in ſe ꝑ alteꝝ iſtoꝝ:nõ tñ qđ in ſe īplicat duo.ſ.nãm ꝛ ſuppoſitū:q2 rōne nãe repu-
H gnat ſibi vnū:ꝛ rōne ſuppoſiti repugnat ſibi aliō. ❡ Ad aliud dico ꝙ quecūqꝫ q̇dditas in abſtracto ptinēs ad qđcūqꝫ gen^9 hꝫ creaturaꝫ pro ſupiori denominatiue:ſicut ꝛ hoc qđ eſt eſſe effectū:ſed nõ oē ꝯcretū cuiuſcūqꝫ generis hꝫ creatū ꝓ ſupiori:ſed tñ illud cōcretū cuius ꝑ̇m eſſe eſt eſſe illius denominatiui.i.cui^9 ꝑ̇m eſſe eſt creatū:ꝫ eſſe ꝑ̇m chr̄i nõ eſt creatū nec ꝑ̇m totale:nec ꝑ̇m partiale:ſicut eſſe creatura nõ eſt ſupius ad eſſe albuꝫ:vt ꝑꝑ hoc dicat̃ ſor. eſt creatur:q2 albedo eſt creatura:ſed ex alia rōne ꝑoꝫ. vñ ꝫ de albedine dicat̃ creatur:nõ tñ de albo:ſi album nõ eſt eſſe ꝑ̇m illius de quo dr̄. ❡ Ad aliud pꝫ ꝙ dr̄ genitus ꝛ cōceptus:q2 iſta nata ſunt denominare totū ratione nãe:ita ꝙ reſpectu iſtoꝝ nã eſt vt quo reſpectu tot^9:non ſic aūt reſpectu huius predicati qđ eſt eſſe creatura:opꝫ eniꝫ ꝙ ꝓpria denominatione diceret̃ de ſuppoſito alia ab illa qua dr̄ de natura:aut ſaltē competeret ſuppoſito ratione ꝑ̇mi eſſe eius. Argumenta ro.ſolui ptẽ ex ſolone.q. ſequentem.

Queſtio.II.

SEcundo querit̃.Utrū chr̄s ſm ꝙ hō ſit creatura:Et ſic vīq2 ſm ꝙ hō eſt aliq̇d nõ increatū:q2 tunc hō ꝑdicaret idē de chr̄o qđ deus:qđ eſt falſum.ḡ predicat aliq̇d creatū.ḡ eſt creatura. ❡ Itē.5° phy. Ter.co.2. Qđ ꝯuenit toti ꝫ ptē dr̄ de toto:ſicut hō ſanat̃:q2 thorax ſanat̃.ḡ cum nãe humane ꝯueniat eſſe creaturã.ꝭ dicet̃ de chr̄o:ꝛ maxīe cum determinatione illius nãe.ḡ ſimplr̄

dicetur

dicerẽ ꝙ chꝛ̃s eſt creatura ſm ꝙ hõ: ſicut ſimplr verũ eſt dicere ꝙ hõ ſanat ſm thoꝛacẽ. ❡ Contra. ſi ſm ꝙ hõ eſt creatura. ergo ſm ꝙ iſte hõ: qꝛ nõ eſt alius hõ ꝙ̃ iſte hõ: ſꝫ ſi ſm ꝙ iſte hõ eſt creatura: iſte hõ eſt creatura. pbatio cõſequẽtie: qꝛ de eo qꝺ ſequit reduplicationẽ abſolute põt enunciari pdicatũ: ſicut ſi hõ ſm ꝙ coloꝛatus vꝫ coloꝛatũ vꝫ. ergo ſi ſꝫ ꝙ iſte hõ eſt creatura: vere iſte hõ eſt creatura. ꝯñs eſt falſũ: qꝛ ſm Dam. 50. c. Iſte puer creauit ſtellas. ergo eſt creatoꝛ. ⁊ ita nõ eſt creatura. ❡ P. Si chꝛ̃s ſꝫ ꝙ hõ eſt creatura. igit ſimplr eſt creatura. ꝯñs eſt falſũ ex pcedẽti qõne. pbatio ꝯñtie: qꝛ qꝺ enũciat de ſuppoſito cũ reduplicatione ſpẽi enunciat de eodẽ ſimplr. ſicut ſi petrus eſt incãtatus hõ. ergo petrꝰ eſt ſimplr: ita in pꝓpoſito. igit ⁊c̃.

Quere Tho. 3. par. q. 16. ar 11. 10.

A

Reſpondeo. ꝙ pꝓpoſitio affirmatiua eſt falſa ex repugnãtia extremoꝝ quacũqꝫ determinatione vel reduplicatione addita: q̃ nõ tollit repugnantiã eoꝝ: nõ tollit rõnẽ falſitatis illius. reduplicatio aũt ꝓprie ſumpta nõ diminuit alterũ extremũ: qꝛ eſt determinatio extremi ad extremũ. ergo ipſa nõ verificat aliquã ꝓpõnẽ q̃ ſine reduplicatione fuit falſa: tñ ſi addat alteri extremo: vt pdicato: aliqd diſtrahẽs ipm: vt diſtractũ nõ repugnet alteri extremo: ſicut prius repugnauit nõ diſtractum: põt pꝓpoſitio cũ tali determinatione diſtrahente eſſe vera ⁊ nõ ſine ea: ſicut ſi albũ ſimplr repugnet ethiopi: ⁊ pp hoc erit hec ꝓpõ falſa. ethiops eſt albus: ⁊ hic. ethiops incãtatus hõ eſt albus: addito tñ eo qꝺ eſt ſm dentes ad pdicatũ p qꝺ diſtrahit ipſuꝫ pdicatũ: ⁊ tollit repugnãtia eius ad ſubiectũ: ꝓpoſitio eſt vera: q̃ tñ ſine additione nõ fuit vera. ❡ Ad ꝓpoſitũ ſi ſm ꝙ hõ: accipiat ꝓprie reduplicatiue neutrũ eoꝝ diſtraheret: ⁊ ita nõ tollit repugnãtia ſi qua eſt: ⁊ ita nõ magis eſt iſta vera. chꝛ̃s ſm ꝙ hõ eſt creatura ꝙ̃ iſta: chꝛ̃s eſt creatura: qꝛ vtrobiqꝫ manet eadẽ rõ falſitatis: ſꝫ ſi addat iſta determinatio ſm ꝙ hõ: alteri extremo: puta pdicato vt diſtrahat ipſuꝫ reſpectu ſubiecti. tolleret illa repugnantia pdicati iam diſtracti ad ſubm q̃ fuit pdicati ſimplr ſũpti ad ſubꝫ. hec ergo ꝓpõ accipiẽdo ly ſm ꝙ / ꝓprie / vt eſt nota inherẽtie reduplicationis pdicati. falſa eſt. ſm aũt ꝙ ſpecificat ſiue diſtrahit ipꝫ pdicatũ: vt notet creationẽ ſm qd ſic põt cõcedi: q̃uis tñ ſit impꝛopria: ⁊ exponẽda p iſtã: chꝛ̃s ſm humanitatẽ eſt creatura. Exẽplũ huius pꝫ in illo exẽplo de ethiope cõparato ad albedinẽ: qꝛ ſicut iſta eſt falſa. ethiops eſt albꝰ: ita iſta. ethiops ſm ꝙ hñs dentes eſt albus. ſꝫ ꝙ ꝓpoſitio eſt pꝓprie reduplicatiua: iſta tñ eſt vera. ethiops eſt albus ſm dentes: ⁊ hoc ſm ꝙ habens dentes: ſi iſtud ſm ꝙ / diſtrahat predicatũ: tamen ſic nõ eſt propria.

B

Ad argumenta. ❡ Ad pꝛ^m pncipale dico cõcedẽdo ꝙ eſt aliqd: ⁊ põt cõcedi ꝙ eſt aliqd creatũ ſm ꝙ hõ: qꝛ tũc diſtrahit pdicatũ p ly ſm ꝙ hõ: ſicut ethiops eſt albus ſm dentes: ſed tunc nõ ſeqt ſimplr. ergo chꝛ̃s eſt creatura: ſicut nec alibi. ergo eſt albus: ſꝫ eſt fallacia ſm qd ⁊ ſimplr. ❡ Vel dici põt ꝙ eſt aliqd increatũ: qꝛ aliqd nõ ibi ſtat tñ p nã: ſed p denoiatiuo illius. ſ. nãe. illud aũt aliqd põt dici icreatũ rõne ſuppoſiti qꝺ denoiat a nã: nec ſeqt ꝙ idẽ pdicaret homo de chꝛ̃o qꝺ deꝰ: qꝛ vt deꝰ pdicaret de ipſo chꝛ̃o eſſe increatũ per ſe ⁊ eſſentialr. hõ aũt tñ denominatiue. ❡ Ad aliud dico ꝙ ſi oppoſita pñt ineſſe ſm diuerſas ptes neutrum denoiat totũ ex vi ſermonis: ſꝫ vtraqꝫ eſt falſa. ſicut pꝫ de ſcuto cuiꝰ vna medietas eſt alba ⁊ alia medietas eſt nigra: falſuꝫ eſt eniꝫ enũciare ſiue albũ ſiue nigrum ſimplr. nec phs 5ᵒ phyꝫ. curauit de logica: ſꝫ de ipſa realitate ſm ꝙ aliqd dꝛ tripl̃r moueri. Qñ aliqꝺ pdicatũ natũ eſt ineẽ toti p aliquã ptẽ: qꝛ illa. ſ. ſibi pcife ineſt: tũc ex hoc ꝙ denominat ptẽ ſequit ꝙ denoiat totũ: qꝛ denominat ipm ſicut natũ eſt ipſuꝫ denominare: queadmodũ viſio nata eſt ineſſe aiali pciſe ſm oculos: ⁊ iõ ſi ſm illos inſit de vꝫtute ſermonis ineſt toti: ita ſi ſanari natum eſt pciſe vel pncipalr ineſſe hoi ſm thoꝛacẽ / hoc eſt ſm coꝛ. qꝺ intelligo p thoꝛacẽ: põt ſic dici aial ſanũ ſimplr: qꝛ thoꝛax eſt ſanus. ſi tñ ſm aliã ptẽ eque ſit natũ ineſſe hoc: ⁊ oppoꝛ^m ſm ꝙ denominat hãc ptẽ nõ dꝛ ſimplr aial ſanũ: qꝛ tunc duo oppoſita poſſunt ſil̃ enũciari de eodẽ. Ita ad ꝓpoſitũ dico ꝙ ſi creatura nõ eſt nata enunciari de toto rõne ptis: niſi forte illius ptis a qua totũ hꝫ eſſe pꝛ^m. vel rõne totalis eẽ totius: ⁊ humanitas vel nã humana in chꝛ̃o nõ ſit pꝛ^m eſſe chꝛ̃i: nec eſſe totale eiꝰ: nõ põt de chꝛ̃o rõne nãe create enunciari B qꝺ eſt creatura: neqꝫ ſimplr neqꝫ cũ reduplicatiõe. ❡ Et ſi obijciat ꝙ duo oppoſita ꝯceduntur eſſe vera de chꝛ̃o: ſicut mortale ⁊ imoꝛtale: paſſibile ⁊ ipaſſibile: ergo creatoꝛ ⁊ creatura. ❡ Dico ꝙ ꝯdictoꝛia nũquã ꝯceduntur eſſe vera de chꝛ̃o: ſicut nec de quocũqꝫ alio: qꝛ ⁊ ſi rõne duaꝝ naturarũ oppoſite ꝓprietates affirmatiue dicant de toto: qꝛ ſufficit ad hoc ꝙ vtraqꝫ affirmatiua habeat aliquã cãm veritatis ſm quã poſſit ineſſe ſubiecto: tñ negatiue illaꝝ affirmatiuarũ ſimul eidẽ ineſſe ſimplr eſt ipoſſe: ⁊ ita ꝯtradictoꝛia nunq̃ ſunt ſil̃ vera: imo ſicut eſt paſſibilis ⁊ ipaſſibilis: ita falſuꝫ eſt ipſum non eſſe paſſibilem: ⁊ ſimiliter ipſum non eſſe impaſſibilem.

In aliqbꝰ oꝛiginalibus ponunt hic due rõnes ad pbandũ ptẽ in hac q. negatiuam. quere i repoꝛtatis.

Queſtio. III.

TErtio querit. Utꝝ chꝛ̃s incepit eſſe: Et ſic vꝫ: qꝛ chꝛ̃s nominat ſuppoſitũ duaꝝ naturaꝝ ſm Dam. c. 49. Sed ſuppoſituꝫ duaꝝ naturarũ incepit eſſe. ergo ⁊c̃. ❡ P. Qꝺ incepit eſſe ſm eẽ ſubſtantie incepit eſſe ſimplr: qꝛ eſſe ſubſtantie eſt eſſe ſimplr. chꝛ̃s incepit eſſe ſm eſſe humanũ qꝺ eſt eſſe ſubẽ. igit ⁊c̃. ❡ P. Qꝺ gñat incipit eſſe ſimplr: qꝛ ſm Ariſto. 5. phy. gnõ eſt a non eſſe ad eſſe ſimplr: chꝛ̃s generabat. igit ⁊c̃. ❡ P. Uerbũ incepit eſſe hõ. ergo chꝛ̃s incepit eſſe. pbatio ꝯñtie: qꝛ qñ de aliq̃ dꝛ incipere determinatũ per aliqꝺ pdicatũ de illo toto dꝛ incipe: ſicut ſi ſoꝛ. incipit eſſe albus, ſoꝛ. albus incepit eẽ. ergo ſimilr in ꝓpoſito. ❡ Cõtra. Joan. 8. anteq̃ habꝛaã fieret ego ſum. ergo ab eterno. ergo nõ incepit eſſe. ❡ Item Dam. ca. 50. homo ille fuit ſine principio: ſed inceptio ponit pncipium. ergo non incepit eſſe.

Tex. c. 8.

Quere Tho. 3. par. q. 16. ar 11. 9. ⁊ Boñ. ⁊ alios hic. ⁊ marie garrulos noiales.

A

Hic ſunt duo ꝯſiderãda. vnũ ex parte ſubiecti. aliud ex parte pdicati. ❡ Ex pte ſubiecti an totũ ens per accidens poſſit ſtare reſpectu huius pdicati: rõne ſue totalitatis: an rõne ptis formalis: an preciſe rõne partis pncipalis: ſicut ſi ſoꝛ. albus dicat incipere eſſe. vtrũ ſubm poſſit accipi reſpectu pdicati p toto ente p accidẽs: an pro ipſa albedine: vt. ſ. totũ dicat icipere: qꝛ albedo incipit eſſe in toto: vel ſolũ põt accipi p ipſo ſubiecto de quo dꝛ albedo. Et qꝛ hec difficultas nõ vꝫ eẽ in ſubiecto reſpectu alioꝝ pdicatoꝝ: iõ vꝫ eſſe difficultas ex pte pdicati. vꝫ. an inceptio enunciata p pdicatũ tale ſignificet iceptionẽ totius rõne totalitatis ſue vel rõne alterius ptis: ⁊ ſi rõne ptis cuiꝰ partis: Uidet ꝙ de vi ſermonis nõ poſſit reſpectu huiꝰ pdicati ſubiectũ magis artari ꝙ̃ reſpectu alterius pdicati: qꝛ qꝺ ponit in vno extremo nõ determinat illud qꝺ ponitur in altero extremo. poſſet aũt reſpectu alterius pdicati accipi ſm rõnem totalitatis ſue ſiue ſm rõnẽ partis formalis: vt ſicut ſi albedo faceret p ſe vnũ cũ hoie eſſet hec p ſe pmo mõ: hõ albus eſt coloꝛatus: lꝫ hec nõ eſſet p ſe. hõ eſt coloꝛatus: queadmodũ iſta eſt p ſe ſcḋo mõ. aial rõnale eſt riſibile: lꝫ hec non ſit p ſe aliquo mõ. aial eſt riſibile. Ita ſi chꝛ̃s iponatur ad ſignificandũ vbũ holem ſm Dam. 49. ca. poterit de hoc ſubiecto pdicari aliqd vel rõne totiꝰ vel rõne ptis aliciꝰ: ſicut igit ſi chꝛ̃s ſm humanitatẽ eſt moꝛtuus chꝛiſtus eſt

B

mortuus:ita ſi ſm humanitatem incepit eſſe/chrīs incepit eſſe:ita q ſi hoc pdicatū poſſit vere enūtiari de hoc ſubto rōne illi⁹ ptis ſubiecti: vz q ſimplr poſſit enūtiari de eo. ❡ Reſtat ergo q totū ſit ex pte predicati. verū incipere eſſe dicat inceptionē ſm pᵐ eſſe eius de quo dicit̄. vel ſm
C qōcūqz eſſe ſimplr illius:qꝛ ſi pmo mō iſta ꝓpoſitio eſt falſa:ſicut ꝛ illa chrīs creat̄. ſi ſcdo mō cū qōlibet eſſe ſub ſtātie ſit eſſe ſimplr:ꝛ chrīs incepit eſſe ſm eſſe humanūz qō eſt eſſe ſubſtātie:chrīs incepit eſſe ſimplr:ſcdm magis vz eſſe de vtute ſermonis:qꝛ ſicut eſſe 2ᵐ enūtiat eē ſimpliciter ꝛ nō ex vi ſermonis:pᵐ eſſe illius de quo dicit̄:ſi ſubiectū habeat plura eē ſicut chrīs. Jta ꝛ incipere determinatū per 2ᵐ eē vz dicere inceptionē in eſſe ſimplr:nō aūt in eſſe pmo illi⁹ ſubiecti:ſimplr ergo de vi ſermonis poſſet cōcedi:q chrīs ſm q iportat hoc qō eſt vbū hō:incepit eſſe/hoc eſt hz aliqō eſſe ſimplr:qō pus habuit:lz il
Vide ho. hic. lud nō ſit pᵐ eſſe chriſti. ❡ Hoc mō ēt poſſet cōcedi iſta ꝓpoſitio. iſte hō incepit eſſe de ſubiecto demōſtrāte ſuppoſitū:nō tū nude:qꝛ nō in nā diuina:ſed vt in nā humana vez eſt enūtiare inceptionez ſimplr illi⁹ ſubiecti:ita q nō debeat concedi filius dei incepit eſſe:ſicut chrīs vel iſte hō incepit eſſe:qꝛ eſſe humanū eſt eſſe ſimplr chriſti: vel iſtius hoīs:nō aūt eſt eſſe verbi ſimplr:qꝛ lz de verbo
D dicat eſſe ſimplr:quia eſſe ſubſtātie:nō tū eſt eſſe ſimplr verbi:qꝛ reſpectu verbi eſt eſſe qſi aduentitiū:ꝛ qſi eſſe accidēs reſpectu ſubiecti:nō aūt eſt ita aduentitium eſſe reſpectu chrī vel reſpectu iſti⁹ hoīs. ❡ Et ſi dicas q iſte hō nō pōt ſupponere niſi ꝑ ſuppoſito nāe diuine. Dico q vez eſt:tū pōt ſupponere pro illo vt eſt ſuppoſitūz in nā humana:ſicut ſortes albus ſupponit pro ſuppoſito ſubeſtē vt in albedine exiſtens. Sancti tū noluerunt cōcedere iſtā ꝓpoſitionē ꝓpter hereticos qui dixerūt chrīm ſimplr incipere quātū ad pᵐ eſſe:ponentes eū eſſe puraz creaturaz:ſed incipere eſſe nō importat hoc qō eſt creatura.

Argumenta patent:qꝛ procedunt ſm q de chrīo rōne duaꝝ naturaꝝ dicunt̄ ꝓprietates vtriuſqz nāe:ꝛ ita rōne nāe diuine ꝛ humane potuit ſimpliciter incipere ꝛ non incipere eſſe.

a.l. Solet & queri tc. ❡ **Poſt predicta queritur ꝛc. Diſtin. XII.**

Circa iſtam diſtin. 12ᵃᵐ. Jn qua magiſter agit de ꝯdi tionib⁹ nāe aſſumpte querit̄ vnū. Utrū ſ. chrīs potuerit peccare: Et ſic. Joan. 7. Si dixero q nō noui eum ero ſimilis vobis mendax. ſz potuit dicere:ꝛ dixit totā iſtā orationem. ergo potuit dicere partē. ergo potuit dicere/nō noui patrē:ꝛ mentiri:ꝛ per ꝯñs peccare. ❡ P. 3° de lib. arb. melior eſt natura que peccare pōt ꝙ̄ illa que peccare nō pōt:ſed chrīs aſſumpſit nām noſtraz optimā in optimo ſui. igit̄ aſſumpſit eā vt potentē peccare ergo potuit peccare in iſta nā. ❡ Jtem qō qs poteſt ſi vult pōt ſimplr:qꝛ ſm Aug. de ſpiritu ꝛ aīa. hoc eſt in poteſtate hoīs vt faciat qō facit:ꝛ ſumit̄ ab Anſel. 2° cur de⁹ homo. c. 1. vel. 10. ſed chriſtus potuit peccare ſi voluit:qꝛ velle peccare eſt peccare. ergo potuit illō ſimplr. ergo ꝛc. ❡ Cōtra. ſi potuit peccare ꝗ potuit damnari. ꝯñs eſt falſūz. ꝗ ꝛ añs. ꝯñtia eſt manifeſta:qꝛ ꝑ peccatū qlibet damnatur qui damnat̄. ❡ Jtez chrīs ſemꝑ fuit beatus. ergo nō potuit peccare nec damnari. ꝯñtia eſt manifeſta:qꝛ priuatiua oppoſita nō ſimul inſunt magis ꝙ̄ contradictoria: quia ſunt imediate oppoſita circa aptum natum.

Reſpondeo. hic ſunt due difficultates:vna quō beatus nō poteſt peccare. Alia quō chriſtus cū eſſet viator potuit hāc nām ipeccabilē cū beatis. ❡ Primus articulus ptinet ad quartū librū. de hoc ibi. Dis. 49. q. 6.

De ſcdo dico q cū chrīs in pmo inſtanti vnionis ei⁹ cū deo fuit beatus:ꝛ beatitudo abſtulit ſibi omnē peccabilitatē vel poſſibilitatē peccandi que pōt auferri per beatitudinem:lz cum hoc diſpenſatiue ſtaret poteſtas merendi:plenitudo enim glorie qua ipſe fuit coniunctus fini nō minus ꝙ̄ alius beatus:lz potuit mereri eque excludit omnē poteſtatez in eo auertendi a fine ſicut in alijs. Jlli tamen qui dicunt q ex vi vnionis neceſſe fuit nām vnitā frui:haberent conſequenter dicere q non ſolū ex plenitudine glorie fuit ipeccabilis:ſed ex vi vnionis. hoc autem improbatum eſt ſupra. A

Ad primum argumentum. dico q chriſtus potuit dicere:ꝛ dixit totam illam orationem:ꝛ per conſequēs partem eius:qꝛ ibi eſt conſequētia neceſſaria. proferens enim illam conditionalem ꝓfert vtrāqz cathegoricam:ſed hoc fuit tm̄ materialiter dicere: ſed non potuit dicere. i. aſſerere illam partem:qꝛ hoc non potuit eſſe niſi intellectus eius poſſet decipi ſi acquieſceret:vel animi ſignum voluntarie ꝓlatum diſcordare a ſignificato:quoruz neutruz poteſt eſſe in perfecte beato:qꝛ vtrūqz eſt iperfectionis:vnū moralis alterū intellectualis. Dis. 2. q. 1. cōtra hen.

❡ Ad pᵐ argumentū:qui dicit totum dicit materialiter hoc. i. profert hoc. ſ. partes:ſed nō dicit. i. aſſerit illaz ptez: qꝛ inter iſtam partem conditionalez impoſſibilem aſſeri a beato ꝛ maxime a chriſto. Si dixero qꝛ non noui eū ꝛc. ꝛ aliaz Ero ſimilis ꝛc. eſt cōſequentia neceſſaria:ꝛ ideo ſi potuit ipſam aſſeruiſſe potuit ꝛ mentitus fuiſſe:poteſt tū hoc dicere proferendo vt proferens:ꝛ iſtam conditionalem proferens profert vtrāqz cathegoricam:nec tamen eaz aſſerit nec aſſerere poteſt:niſi intellectus eius decipi poſſit vel volūtas damnari. Si enim acquieſcat cū ſignū voluntarie ꝓlatū viderit diſcordare a ſignificato peccat: quoꝝ neutrū pōt eſſe iperfecte beato:qꝛ vtrūqz eſt iperfectionis:vnum moralis/alterum intellectualis. a. Addicio ex antiquo originali eiuſdem autoris ſuit.

❡ Ad 2ᵐ dico q natura quā aſſumpſit erat de ſe poſſibilis peccare:quia nō erat beata ex vi vnionis:ꝛ habuit lib. arbi. ꝛ ita vertibile ad vtrūlibet:ſed per beatitudinem eſt confirmatum a pmo inſtanti:vt ſit impeccabile ſicut beati ſunt impeccabiles. ❡ Ad alterum dico q illa maior eſt falſa de virtute ſermonis:quia notat vnam cathegoricaz ſequi ad vnam conditionalem:que conditionalis eſt neceſſaria:ꝛ cathegorica ſequens eſt contingens ꝛ ex neceſſario nō ſequitur contingens:ideo enim illa conditionalis que antecedit in conditionali totali eſt neceſſaria:qꝛ antecedens includit conſequens. velle eniz reſpectu huius qō eſt peccare includit poſſe:quia velle nō tm̄ eſt poſſe hoc: ſed agere. cōſequens autem eſt contingens:quia alicui nature conuenit:alicui non. Si tamen iſta maior debeat aliquo modo verificari:oportet eaz exponere:vt antecedēs illius conditionalis totalis habeat aliquaz determinationem ſine qua conſequens non ſequitur ex eo:ꝛ debet illa determinatio eſſe iſta. qō quis poteſt ſi vult ꝛ debet vel poteſt illud velle poteſt ſimplr:ſine iſta enim determinatione nō ſequitur cōſequens:puta ſi non poteſt hoc velle niſi ex ſuppoſitione impoſſibilis:qō autē eſt poſſibile ex ſuppoſitione ipoſſibilis nō eſt poſſibile ſimplr. Si autez minor eſt falſa chriſtus potuit velle peccare:qꝛ ſicut non poteſt peccare:ita nec velle peccare. l. B C

❡ Aliter poteſt dici q propoſitio conditionalis poteſt ꝑ ly ſi. i. per ſ conditionē denotare vel potentiam poſſibilez vel impoſſibilem. Si impoſſibilem nihil ſequitur ſicut hic. de hoc quere diſtin. 2. primi lib. Utruz deus ſit vnus in ſolutione illius argumenti. Quecunqz ſit eſſent eſſent meliora ſunt ponenda. Addicio a.l. poſitionē aliorum.

❡ Preterea

¶ Preterea ſciendum eſt ⁊c. Diſ.XIII.

CIrca iſtam diſ.13^am. In qua magiſter determinat de
progreſſu chri quantuz ad eius conuerſa-
tionem ⁊ operationē querunt quattuor.
Primo vtrū chriſto potuerit ꝯferri ſūma
gratia que potuit cōferri creature: Scḋo
vtrum de facto fuerit collata anime chriſti ſumma gratia
poſſibilis cōferri creature: Tertio vtruz poſſibile fuerit
volūtatē aīe chri habere ſummā fruitionē poſſibilez nāe
create: Quarto vtruz aīa chriſti potuerit ſumme frui deo
ſine ſumma gratia. Queſtio.I.

CIrca primū arguit ꝙ non: anima
chri nō pōt eē ſūmū
gratificabile: q: nō eſt ſūma nā intellectualis.
igit nec ſūmaz grām potuit recipere. ꝓbatio
cōſequētie: q: nā intellectualis excellētior eſt
capax maioris perfectionis ⁊ excellentioris: q: capacitas
perfectionis eſt ſm graduz nature ꝑfectibilis. ¶ Dic dī
Bonf.Albe. 9.q.11. ꝙ anime chri dabat habitus qdā ſupernālis per quem
augebat capacitas illius nāe: vt ſic poſſit recipere maio-
rez gratiā. ¶ Cōtra. nā excellentior fuit capax eiuſdē ha-
bitus vel alterius ꝑfectioris: ⁊ per iſtud eſſet capax maio-
ris gratie: ⁊ ita ſemꝑ nā excellentior eſt magis gratificabi-
lis q̃ nā iſta ſiue ex habitu ſiue ex ſe: ⁊ ita ſi proportio eſt
perfectibilis ad perfectionē: nunq̃ pōt iſta habere maxi-
maz gratiam poſſibilē conferri creature. ¶ P̃. Nec pōt
ſibi conferri ille habitus: q: cuz gratia ſit actus p̄mus ſup-
naturalis nō preſupponit aliquē aliū actuz preuiū ſuper-
naturalē. ¶ P̃. Gratia quā aīa chriſti potuit recipere ne-
ceſſario eſſet finita ⁊ in certo gradu: q: in facto eſſe ⁊ non
in fieri: ſed vltra iſtū gradū poſſet fieri gratia maior. pro-
bo: q: ſi intelligat gratia in aliquo gradu maiori nō ꝓpter
hoc intelligit infinita ſed finita. gradus enim finitus non
repugnat ꝑfectioni creature. ḡ nō eſt cōtradictio fieri ali-
quid perfectius iſto: ⁊ illud non eſſet aliqua forma in ſpe-
Contra Tho. 1°2°.q.24. ar.3. cie alia a gratia: q: iſta ſpecies eſt ſuprema in ꝑfectionibꝰ
ſupernālibus. ¶ P̃. Si gratia aīe chriſti eſſet in termino
vt nō poſſet oīno maior illa eſſe: aut hoc eſſet ꝓpter rōnē
in ſe: aut ꝓpter aliquid ex parte efficientis: aut ſuſceptiui.
Nō p̄mo mō: q: ipſa eſt participatio charitatis infinite: ⁊
ita pōt in infinituz creſcere anteq̃ deueniat ad charitatez
quā participat. Nec 2° mō: q: efficiens eſt infinituz. Nec
3° mō: q: forma recepta ſemꝑ ampliat capacitatem reci-
piētis: q: charitas dilatat. ¶ P̃. Si poſſet habere gratiā
ſummā creabilē tunc poſſet habere gratiam cui nulla eēt
equalis. probatio cōſequētie: q: qḋ per ſupabundantiam
Cap.15. dī vni ſoli cōuenit. 5. topi^co. cōſeqnens eſt falſuz: q: poſſet
deus aliam nām humanaz equalē vel angelicam naturā
aſſumere ⁊ ei conferre equalē gratiam. ¶ Contra. iſta na
tura potuit aſſumi ad ſummā vnionē quātū ad eſſē. ergo
quātū ad operari ſumma vnio quātū ad operari non eſt
niſi per ſūmū habitū gratie que eſt p̄n^m operādi. ergo ⁊c.
Aug.14.tri. ca.8. ¶ P̃. Nature intellectuali cōuenit ꝙ ſit capax gratie in-
quantū imago dei: ſed iſta natura potuit eſſe ſumme ima
go dei. ergo ſumme capax gratie. ergo potuit ſibi cōferri
ſumma gratia. Queſtio.II.

SEcundo queritur de facto: an iſti aīe fue
rit collata ſūma grā: que po-
Cap.5. tuit creature conferri: Et q nō: quia.13.de tri.
dicit Aug. ꝙ beatus eſt qui habz qcqd vult: ⁊
nihil mali vult: hoc nō tn̄ intelligit de velle
actualit: q: tunc aliqs ſanctus in via poſſet eſſe beatus ꝓ
aliquo inſtanti: q: pro illo pōt habere quicqd vult: ⁊ tunc
nihil actualiter mali vult. ergo intelligitur de poſſe velle:
vt. ſ. habeat qcqd poteſt recte velle: poteſt aūt Michael
recte velle habere tantaz grām quante natura eius eſt ca
pax: q: velle liberū ſemper eſt rectum: quādo cōformat
voluntati naturali que ſemper eſt recta. voluntas aūt na-
turalis Michaelis eſt ad tantam grām quāte nā eius eſt
capax. natura aūt aīe chriſti non eſt ita excellens nec per
cōſequens tante grē capax. ergo ipſa de facto mō non hz
tātā gratiā quātā hz michael: ſi michael eſt beatus. ¶ P̃.
Non eſt ponēda tanta gratia in aīa chriſti niſi quanta re-
quiritur ad beatitudinē illius aīe: ſed perfecte beatificat
ſi tota inclinatio eius nālis terminet. pōt aūt perfecte ter
minari e ſi nō habeat ſūmā gratiā creabilē: cum nō hēat
ſummā inclinationē ad illam: cum nō habeat ſūmaz na-
turā. Exemplū huius: aqua quietaret ⁊ ſi non eſſet in cen
tro: q: non hz ſūmaz grauitatē. ¶ P̃. Sūma natura non
eſt facta. ergo nec ſumma grā. aīs probat: q: quacūq3 nā
facta poſſibile eſt alterā excellentiorez fieri: q: illa poſſet
eſſe finita. ꝯñtia probat: q: ordo vniuerſi magis conſiſtit
in ſpeciebus q̃ indiuiduis: q: magis attenditur perfectio
vniuerſi ſm ſpecies q̃ ſm indiuidua: ergo cōuenientius
videt eſſe factaz ſummā nām que differret ab alijs nālis
ſm ſpēm: q̃ ſupremā gratiā eſſe factam que differret ab
alijs gratijs ſm numerū tm̄. ¶ Contra Aug. in.13.de tri.
ca.19. Sūma grā in rebus per tēpus ortis eſt ꝙ homo in
vnitate perſone ſit deo cōiunctus. ¶ P̃. Jo.1. Vidimus
gloriam eius quaſi vnigeniti a patre. hoc eſt qualis decet
vnigenitū: illa eſt ſūma poſſibilis dari. ergo. ¶ P̃. Joā.3.
nō enim dat deus ſpm̄ ad menſuram intelligit de chriſto.
Et ibidē. De eius plenitudine nos oēs accepimus. gratia
nō ad menſuraz eſt gratia ſūma poſſibilis: plenitudo etiā
que poteſt participari ab oī alia grā ſm aliquē gradū. nō
vż eſſe niſi in ſumma grā. ¶ Item magiſter in lr̄a. Credē
duz eſt deū tantā grām cōtuliſſe illi aīe quātā potuit cō-
ferre: tantam aūt potuit cōferre quātaz potuit creare: vt
probabitur. ergo ⁊c. Queſtio.III.

TErtio queritur. Utrum poſſibile fuerit
voluntatem anime chriſti habe-
re ſummā fruitionem poſſibilē nature crea-
te: Et nō ſic ꝓbat. volūtas elicit actum me-
rendi. ergo ⁊ fruendi: q: aliās nō ſm actū eiuſ-
dem potentie mereretur aliquis ⁊ frueretur: volūtas aūt
anime chriſti non poteſt habere ſummā rationem actiui
in eliciendo actum merendi: quia nō poteſt habere ſum-
maz virtutē actiuam: que conſequitur ipſam naturaz in-
tellectualem liberam. ergo non poteſt ſumme frui. ¶ P̃.
Si tanta gratia eſſet data angelo quanta eſt data anime
chriſti cū iſta volūtas angeli ſit perfectior: cauſalitas eius
actiua eſſet perfectior q̃ cauſalitas actiua voluntatis aīe
chriſti: ⁊ reliqua cauſa partialis eſſet equalis vtrobiq3. ḡ
tam hoc. ſ. voluntas angeli cum tanta gratia poſſet in ma-
iorem actum fruendi q̃ voluntas anime chriſti cum tan-
ta gratia: quia vna cauſa partiali exiſtente equali: ſi reli-
qua eſt maior poteſt ſequi perfectior effectus. ¶ Cōtra.
poſſibile eſt illam animam habere ſummā gratiaz. ergo
ſummam fruitionez. ꝯſequentia ꝓbatur: q: actus natura-
liter elicitus ab aliqua forma equatur in perfectione illi
forme. fruitio eſt actus ſupernaturalis: ⁊ per conſequens
elicitus a cauſa ſupernaturali que eſt gratia: ⁊ pz ꝙ natu-
raliter: q: gratia nō eſt formalr̄ libera. ergo ſm quātitatē
gratie pōt eſſe quātitas fruitionis. Queſtio.IIII.

QUarto queritur. Utrū aīa chri potuit ſū-
me frui deo ſine ſūma grā: Et
nō: q: grā reqrit ad actum meriti in via. ergo
ad actuz fruitionis in patria. ꝓbatio ꝯñtie: q:
qñ aliqua forma reqrit ad aliquā opōnē ꝑꝑ A

imperfectionẽ alterius cãe pꝛtialis reſpectu illius opõnis:
tãto magis regrĩt quãto opatio eſt excellẽtioꝛ:ſʒ gr̃a reg/
rĩt cũ voluntate pp excellentiã in actu merendi:ḡ magis
regrĩt ad actũ fruitionis qui eſt excellẽtioꝛ. ¶ P̃. Alioqn
poſſet aliqs eſſe ſũme beat⁹ ſine charitate:qꝛ poſſet ſum/
me frui. ¶ P̃. Sicut ad opari nãliter regrĩt eſſe nãle:ita
ad opari ſupnãliter regrĩt eſſe ſupnãle.ḡ ⁊ ad ſũmũ ope
rari ſũmũ eſſe:illud aũt eſſe ſũmũ habet p gr̃az ſummã.
ergo ⁊c̃. ¶ Cõtra.non ſe hʒ ſũma gr̃a reſpectu fruitionis
in aliquo genere cãe niſi efficiẽtis:pʒ diſcurrẽdo:ſʒ qcqd
deus põt facere per cãm efficientẽ mediaʒ,poteſt facere
ſine ea.ergo ſummã fruitionem quã põt facere mediante
ſumma gratia põt facere ſine ea.ergo ⁊c̃.

B **Ad pꝛimam** qõnez dico q̃ ſũmũ põt accipi du/
pliciter. vno mõ poſitiue p excedẽ
tiaʒ ad oĩa alia.alio mõ negatiue per nõ excedi ab aliquo
alio. Pꝛimo mõ nõ eſt:vt dictũ eſt niſi vnũ deũ p ſuper/
abundãtiã. Scḋo mõ poſſunt eſſe multa talia ſicut ſunt
multa gnãliſſima:quoꝝ qðlʒ nõ hʒ gen⁹ ſupius.p̃ mõ lo/
quẽdo dico q̃ deus nõ potuit ꝯferre aĩe xp̃i ſummã gr̃aʒ
poſſibilẽ:qꝛ põt creare eq̃lẽ:potuit eniʒ ⁊ põt aliã naturã
C equalẽ iſti aſſumere ⁊ eq̃lẽ gr̃am ſibi dare. ſcḋo mõ dico
q̃ ſũmã gr̃am creabilẽ potuit dare huic aĩe. Ad qð oſten/
dendũ pbo duo. Pꝛio q̃ ſũma gr̃a iſto mõ potuit creari
ſimul vnica creatione. Scḋo q̃ potuit conferri creature.
¶ Pꝛimũ pbo ſic.accepta aliqua gr̃a determinata infi/
ma:puta.a.quero a ſcẽdẽdo aut eſt ſtatus ad aliquã ſupꝛe
maʒ/⁊ habet ppoſitũ:aut nõ:ſʒ põt pcedi in infinitum:⁊
tũc ſeqt̃ q̃ quãto aliq̃ magis excedit.a.tãto eſt pfectioꝛ:⁊
p ꝯñs illa que in ĩfinitũ excedit eſt in ĩfinitũ pfectioꝛ:⁊ ita
in ſe erit intẽſiue infinita:⁊ tñ cũ ipſa videat̃ ab intellectu
diuino ſicut vnuʒ creabile põt vna creatione creari:⁊ ita
pter hoc q̃ infert̃ ipoſe.ſ.q̃ ſit gr̃a ſic infinita:habet̃ ppo
ſitũ:q̃ iſta gr̃a poſſit vnica creatione creari:ſicut ab itelle
Quere Tho. vbi ſupra. 1.ẽ.cō.69. ctu diuino vi vt vnũ creabile. Ab iſta rõne hñt euidẽtiaʒ
ſuã alie due rõnes quaꝝ vna accipit̃ a phõ.3.phy⁊.ca.de
infinito.q̃ q̃tũ cõtingit eſſe in potẽtia tãtũ ꝯtingit eſſe in
actu:⁊ ita nõ eſt pcedere in infinitũ in po⁹ eundo ad foꝛ/
maʒ:⁊ iõ neceſſe eſt in foꝛma quãtãcũqʒ perfecta ponere
terminũ qualẽcũqʒ poſſibilẽ. ¶ Sʒ cõtra illã ppoſitio/
neʒ inſtat:qꝛ poſe eſt in numeris pcedere in ĩfinitũ in po
tẽtia:nullus tñ numerus eſt actu infinitus.ḡ hic non tãtũ
3.phy.cō.60. 61.63.⁊.68 contingit eſſe in actu q̃tum eſt in potẽtia. ¶ Rñdet̃ ſm
Auerro.q̃ appoſitio in numeris eſt ſm diuiſioneʒ ꝯtinui.
in diuiſione aũt cõtinui pcedit̃ ad mãm:⁊ p ꝯñs numeri
creſcunt ex pceſſu ad mãm:ſed cõtinuũ creſcit ⁊ augetur
eundo ad foꝛmã.in pceſſu aũt ad foꝛmaʒ neceſſe eſt eſſe
ſtatũ:nõ aũt in pceſſu ad mãm:⁊ iõ in quãtitate ꝯtinui eſt
ſtatus in maius:nõ aũt in multitudie numeroꝝ:ſicut nec
in diuiſione ꝯtinui in minus. ¶ Sʒ ꝯ hoc ſi qlibet nume
rus eſt p ſe vnus.ḡ qlibet numerus hʒ ppriã foꝛmã.ergo
pcedẽdo ad queʒ numerũ maioꝛẽ eſt pceſſus ad foꝛmã
ppriã includẽtẽ vtualiter foꝛmas pcedẽtes.ḡ nõ eſt pro/
D ceſſus in infinitum ẽt in numeris. ¶ Dico ḡ q̃ rõ phĩ ibi
nõ ꝯcludit niſi de quãto molis ſm quã q̃titatẽ q̃tũ ꝯtin/
git eſſe in potẽtia tãtũ cõtingit eſſe in actu:imo tãtũ eſt in
Expoſitio ſingularis phi. actu qꝛ nõ cõtingit q̃tũ creſcere ſm eã:niſi per h̃ q̃ ptes
ablate ab vno ꝯtinuo p diuiſionẽ apponant̃ cõtinuo aliq
creſcẽti:⁊ ita cũ ptes ille nunq̃ poſſint excedere totũ diui
ſum:nec totũ quantũ cui fit appoſitio:põt eſſe maius niſi
ſm quãtitatẽ ꝯtinentẽ q̃titates diuiſum ⁊ ei⁹ cui facta eſt
appoſitio:pbabilitas dicti ipſius phĩ eſt:qꝛ ſm eũ agens
nãle ſine cuius actione nihil põt eſſe nouũ:nõ põt q̃tum
aliqð maioꝛare:niſi accipiat ab alio q̃to aliquã particulã
apponendo illi quãto. Sʒ ſm theologos loquẽdo de po⁹
diuina põt eſſe aliqð quãtũ maius in po⁹ q̃ ſit in actu:qꝛ
de⁹ põt maioꝛare aliqð q̃tuʒ nõ apponẽdo ptes ablatas
ab alio quãto. Ad hoc ḡ q̃ dicta pbatio phĩ applicet̃ ad
quãta vtutis:opʒ habere aliã pbationẽ phĩ:⁊ non eſt alia
ibi pbatio:niſi q̃ in qbuſcũqʒ permanẽtib⁹ ſicut põt ali/
qd inferius eſſe vnũ factibile vnica factione:ita ⁊ qðcũqʒ
infinitoꝝ:ſi eſſet factibile:eſſet factibile vnica factione:⁊
ita poſſet fieri ſũmũ:⁊ tñ eſſet infinitũ,ſi eſſet pceſſus in
infinitũ.ex hoc ergo q̃ charitas vel gr̃a eſt qðdam pma/
nens etiã ſm quẽcũqʒ graduʒ:ſequit̃ q̃ ſi pcedat̃ in infi/
nituʒ:quilibet graduũ factibiliũ erit per ſe factibilis:⁊ ita
B quãtãcũqʒ ꝯtingit eſſe in potẽtia contingit eſſe ſil' in actu:
qꝛ poſſibilitas ad talẽ vel tantam foꝛmã nõ eſt poſſibili/
tas ad aliqd tñ in fieri:ſed ad aliqd in facto eſſe:⁊ iſtum
intellectũ tangit Cõmentatoꝛ alibi q̃ oẽs potẽtie que ſũt 3.phy.c.69.
in maioꝛatione quãtitatis ſunt vnius potẽtie demonſtra/
te vel determinate:hoc eſt:eſt vna potẽtia ad ſupꝛemuʒ
actũ in quo cõtinent̃ oẽs actus:ad quos ſunt ille multe po
tentie:quaꝝ vna reducit̃ in actuʒ poſt aliã:ſed in diuiſio/
ne cõtinui potẽtie multe nõ ſunt partes vnius potẽtie de/
monſtrate vel determinate.i.nõ eſt ibi aliqs vnus actus
in quo ꝯtineant̃ oẽs actus terminantes potẽtias oꝛdinate
reducibiles ad actũ:⁊ ideo dicere ſunt ptes vnius poten/
tie demõſtrate:tãtũ valet ſicut dicere in qbuſcũqʒ actib⁹
oꝛdinatis quilibet actus ſm quẽcũqʒ gradũ eſt per ſe fa/
ctibilis:ibi ſupꝛemũ in potentia põt ſimul eſſe in actu:qꝛ
vnica potẽtia põt reduci in actum:in qbus aũt ĩnatis eſſe a.l.natam.
tñ in fieri ſunt multe potẽtie oꝛdinate:nõ põt aliqð vnuʒ
ſumũ poſe dari in actu:quantũ contingit eſſe in potentia:
ſed vltra qðlibet factibile in fieri põt fieri aliqd maius:ſʒ
nõ vnica factione. ¶ Alia rõ ponit̃ ad cõcluſionẽ iſtã ta/
lis:quãtãcũqʒ charitateʒ deus põt creare:tantã põt crea/
re:ſubiectũ includit pdicatuʒ:ponat̃ ergo in eſſe q̃ tantaʒ
creet quãtã põt creare.ergo nõ põt maioꝛẽ creare:habet̃
ergo ppoſituʒ q̃ ſumma creabilis põt creari. ¶ Hec rõ a.l.ſ cũ rñſio q̃ ⁊c̃.
declarat̃ ſic.q̃ pma ppoſitio põt eſſe hypothetica cõdi/
tionalis vel cathegorica de cõditionato pdicato:pmo mõ
eſt neceſſaria:qꝛ añs includit ꝯñs.ſi tantã põt tantã põt:
⁊ hoc mõ dʒ poni in eſſe:ita q̃ tam añs q̃ ꝯñs ponat̃ in
eſſe:qꝛ ſi ꝯñs ponat̃ in eſſe ⁊ nõ añs:fit fallacia ꝯñtis:non
enim opʒ q̃ ad qð ſequit̃ ꝯñs:ad ideʒ ſequat̃ añs:illa aũt
de ineſſe eſt añs ad illã de poſſibili.deberet ergo ppoſi/
tio pma ſic poni ineſſe quãtã creat tãtã creat. Si aũt ac/
cipiat̃ ſcḋo mõ vt eſt cathegorica de cõditionato predica
to iſte eſt ſenſus:põt creare tantã quantã põt creare.i.põt
creare ſũmã creabilẽ:⁊ ſic ſi notet̃ potentia vnica modifi
cans cõpoſitioneʒ ppoſitio nõ eſt vera de foꝛma:nec ſic
ſubiectũ includit pdicatũ:qꝛ predicatũ eſt ſpecificatũ per
illã determiatione que non eſt per ſe nota in eẽ ſubiecto:
ſed tñ eſt vera gr̃a mãe:qꝛ in permanẽtib⁹ q̃ticũqʒ pce
dat̃ ſũmũ poſe eſt ita factibile vnica factiõe ſicut qðcũqʒ
aliud:⁊ ita ille due rõnes tñ hñt euidẽtiã ex p̃⁹. ¶ Scḋõ a.l.ſcḋo.
qð magis eſt ad ppoſitũ ſupponendo q̃ ſũma gr̃a poſſit
F vnica actione creari,pbo q̃ iſta poſſit conferri aĩe xp̃i.p̃
qꝛ ſubiectũ receptiuũ accñtis ꝯuenientis hñtis gradus qð
nõ determinat̃ ex ſe ad aliquẽ gradũ:põt quãtũ eſt ex ſe
recipere illud accñs ſm quẽcũqʒ iſtoꝝ graduũ:ſʒ aĩa eſt ta/
le ſubiectũ reſpectu gr̃e.ḡ põt quãtũ eſt ex ſe recipe quẽ/
cũqʒ gradũ gr̃e:maioꝛ declarat̃ per oppoſituʒ:ideo enim
aqua nõ põt quẽcũqʒ gradũ caloꝛis recipere:qꝛ caloꝛ eſt
accidẽs diſconueniẽs aque in aliquo gradu:⁊ aliqs ei⁹ gra
dus nõ poſſet eſſe in aqua manẽte aqua in ſui nã:ſed opʒ
aquã corrũpi:iõ ẽt aer cui caloꝛ eſt accñs ꝯueniẽs nõ põt
quẽcũqʒ gradũ caloꝛis recipe:qꝛ ex nã ſua determinatur
ad certũ gradũ caloꝛis habẽdũ:ita ẽt eſt de mixtis:ſʒ qꝛ

accidens eſt hñs gradus ⁊ cõueniens ſubiecto ⁊ nõ deter minat̃ ſubm ad aliquẽ gradũ certũ habẽdũ nõ vꝫ q̃re nõ poſſit ſibi quicũqꝫ gradus ineſſe:qꝛ nõ inuenit̃ ꝯdictio:⁊ vbicũqꝫ nõ inuenit̃ ꝯdictio illõ ponit̃ abſolute poſſibile. ❡ Uel ſic põt formari rõ ⁊ breui⁹ ſuſceptiuũ forme ha bẽtis gradus cui nullus repugnat põt quelꝫ recipe aia ſic ſe hꝫ reſpectu gr̃e. ꝓbo:ſi alicui ſuſceptiuo inq̃̃tũ tale (ꝑ qõ excludit̃ quelibet rõ actiui cõcomitãs) repugnat aliqs gradus gr̃e:repugnat ⁊ cuilibet eiuſdeꝫ rõnis:qꝛ qõlꝫ ca pax gr̃e eſt capax vt eiuſdẽ rõnis:per z^m rõneꝫ ß.nullus aũt gradus gr̃e repugnat cuilibet ſuſceptiuo.g̃ nec alicui.

a.l.ſideo. ❡ Rñdet̃ ꝙ maioꝛ gradus repugnat ſubo habẽti mino rẽ capacitatẽ:negat̃ g̃ minoꝛ:ſilr negat̃ ꝯñia ꝓbans eã:ſꝫ bñ ſequit̃ ſi alicui tante capacitatis repugnat.g̃ repugnat cuilꝫ eq̃lis capacitatis:nõ aũt cuilꝫ eiuſdẽ rõnis ſed ineq̃ lis capacitatis.Exẽplũ ſi ſupficies corpus ꝯtinet.g̃ quelꝫ qõlibet:nõ ſequit̃:ſed maioꝛ maius:⁊ minoꝛ nõ eſt capax tanti corpis:⁊ tñ eſt eiuſdẽ rõnis. ❡ Et tũc ad tertiã rõnẽ que eſſet ꝯ iſtud de primis extremis ꝓportionis.Rñdeo forma ⁊ ſubm ſunt extrema adeq̃ta ꝓportionalr accepta: aliter nõ:ſicut ſubm tante capacitatis ⁊ forma tanti gra dus vel iſta.Si ꝓbet̃ ꝑ ſupficieꝫ ad colorẽ vel per mãm pmã ad oẽm formã nãlẽ.Rñdeo ibi eſt eq̃litas capaci tatis nõ ſic in angelo ⁊ aia:nec tñ ẽñia excedit ẽñiam:ſed rõ gñis q̃ cõis eſt ſubdifferẽtijs:⁊ ita magis ⁊ min⁹ capax eiuſdẽ rõnis eſt:lꝫ ẽñia ⁊ ẽñia ſit alteri⁹ rõnis.

Quere Tho. vbi.ſ.ar.j.

❡ P. Angelus ⁊ aia cõparant̃ ad gr̃az ſm eãdẽ rõnẽ receptiui:qꝛ ipſa vt recipit̃ eſt forma eiuſdẽ rõnis:⁊ ita recipientia in quãtũ recipiũt ſunt eiuſdẽ rõnis.Exemplũ:ſicut albedo eſt eiuſdẽ rõnis in lapide ⁊ ligno:ita iſta vt cõpant̃ ad al bedinẽ nõ ſunt alteri⁹ rõnis:imo accidit eis eẽ alteri⁹ rõ nis vt recipiũt formã eiuſdẽ rõnis:gr̃a aũt aie ⁊ angeli eſt eiuſdẽ ſpẽi:aliogn vna vlr excederet aliã:⁊ ita ois gr̃a aie eſſet maioꝛ quacũqꝫ gr̃a angeli vel eꝯ.vtrũqꝫ eſt falſuꝫ. g̃ ambo iſta cõpant̃ ad gr̃am nõ vt ſunt in ſuba alterius rõnis:ſed iſta alteritas accidit eis vt recipiũt tale accñs:⁊ ita quãtã põt recipere angelus tantã põt aia recipe.ſũmã aũt creabilẽ põt aliqs angelus recipe.g̃ ⁊ aia.g̃ ⁊ iſta aia.

G ❡ P. Qñ inter aliqua extrema cõia eſt ꝓportio:vt inter pma extrema illi⁹ ꝓportionis ipſa eſt inter q̃cũqꝫ ꝯtẽta ſub altero extremo.exẽplũ,calefactiuũ ⁊ calefactibile ſũt pma extrema fundata ſup ẽñs calorẽ in actu ⁊ in po^a. In gbuſcũqꝫ ergo inueniunt̃ iſte rõnes actualr calidi ⁊ potẽ tialr calidi,illis põt ineſſe talis ꝓportio:ſed pma extrema hui⁹ ꝓportionis ꝑfectio ſupnãlis ⁊ ꝑfectibile ſupnãle ſũt gr̃a q̃ñtũ ad ꝓpoſitũ ⁊ nã intellectualis.g̃ in gbuſcũqꝫ cõ tentis ſub altervtro extremo eſt rõ iſtius ꝓportionis:⁊ ita quecũqꝫ gr̃a põt eſſe ꝑfectio cuiuſcũqꝫ nã intellectualis: exẽplũ ad hoc.ſi color ſe habeat ad ſupficieꝫ p vt ꝑfectio ad ꝑfectibile ⁊ nõ determinat̃ ex nã alterius extremi ad aliqd iferi⁹:vt ſit extremũ ꝓportionis:quelibet ſupficies põt ꝑfici a quocũqꝫ colore.ꝙ ſi extrema determinentur aliũde:puta ꝙ ſupficies vñi talis ſube.ſ.lapidis fiat deter minatũ extremũ talis coloris:tũc iſta ſupficies nõ põt re cipere quẽcũqꝫ colorẽ:qõ nõ eſt ex pte ei⁹ qua ꝑfectibile eſt:ſed inquãtũ illud cui⁹ eſt determinat ſibi certaꝫ ſpẽm vel certũ gradũ coloris:ſꝫ ſi abſolute eſſet ꝑfectibile ⁊ re liquum ꝑfectio quelibet poſſet perfici a quocũqꝫ gradu.

Hic iuxta p^m mẽbrũ diſtinctionis.ſ.exponendo ſu perlatiuũ poſitiue eſt vnũ dubiũ.vtrum de po^a ordinata dei poſſet fieri alia gr̃a eq̃lis iſti:Et vꝫ ꝙ nõ:qꝛ nulla alia nã poſſet eſſe caput habẽtiũ gr̃am:qꝛ nõ pñt eſſe duo capita ſicut nec duo ſuprema in eodẽ ordĩe. Silr ſi poſſet dari alicui alij tanta gr̃a.g̃ poſſet tantũ ꝓfi cere in meritis ꝙ poſſet tãtũ mereri:qõ videt̃ abſurduꝫ.

❡ Hic poſſet dici ꝙ lꝫ deus de po^a abſoluta poſſet tãtaꝫ gr̃am cõferre alij nãe ſiue aſſumpte ſiue forte nõ aſſum pte:nõ tñ de potẽtia ordinata:qꝛ ſm leges iam poſitas a ſapientia diuina nõ erit niſi vnum caput in eccleſia a quo ſit influentia gratiarum in membris.

Quantum ad z^m.q.de facto:ꝓbabile eſt dicere ſm magrm ꝙ deus tantã gr̃am ei con tulerit quãtã potuit:potuit aũt ex ꝓcedenti.q.ꝯferre ſum mã gr̃am creabilẽ.g̃ ⁊c. In cõmendãdo.n.chꝛm malo ex cedere q̃ deficere a laude ſibi debita:ſi ꝓpter ignorãtiã H oporteat in alteꝝ incidere. ❡ Cõfirmat̃ iſta trñſio ꝑ illõ a.l.intentio. Aug.3.de lib.arb.quicqd tibi vera rõne melius occurrit ſcias hoc deũ magis feciſſe q̃ nõ feciſſe:videt̃ aũt ſimplr melius ſm rectã rõnẽ ſũmã gr̃am eſſe alicui collatam q̃ nõ eſſe collatã:qꝛ in hoc manifeſtat̃ ſumma miſericordia dei in dãdo ſũmũ bonũ gr̃e ſine meritis.igit̃ ꝓbabile eſt hoc eſſe factũ:⁊ nõ in alio q̃ in aia chꝛi.ergo ⁊c.

Ad argumenta iſtaꝝ qõnũ. ❡ Ad p^m dꝛ ꝙ lꝫ Scot.vbi.ſ. nõ ſit ſumme gratificabile:qꝛ Quere Dei. tñ vnit̃ ꝑſone vbi ex hac vnione ampliat̃ eius capacitas vt poſſit recipe ſũmã gr̃am quã nõ poſſet recipe ſi nõ eẽt aſſumpta. ❡ Cõtra hoc:qꝛ circa iſtã nãm nihil ponit̃ ab ſolutũ nouũ ꝑ iſtã vnionẽ:qꝛ ipſaꝫ vniri vbo nõ dicit niſi ſpãlẽ dependentiã eius ad vbũ:ſicut g̃ manet nã quantuꝫ ad oia abſoluta:ita ⁊ eandẽ hñs capacitatẽ. ❡ P. Si An gelus fuiſſet aſſũptus habuiſſet ex vi aſſumptionis maio rẽ capacitatẽ q̃ nũc hꝫ per te:⁊ ita tãtũ aucta fuiſſet vltra capacitatẽ nãlem eius nã per aſſumptionẽ:quãtũ mõ nã aſſumpta aucta eſt ꝑ vnionẽ ex pte aie vltra ſuã capacita tẽ nãlẽ vel plus:⁊ ita nã poſſet capere plus de gr̃a q̃ mõ aia chꝛi. ❡ Põt dici breuiter.ꝙ qõcũqꝫ gratificabile ca pax eſt in po^a obediẽtiali quãtecũqꝫ gr̃e:qꝛ reſpectu hui⁹ I accidẽtis ꝑ accñs:⁊ tñ cõueniẽtis nõ hꝫ vñ determinetur ad certũ gradũ:neqꝫ iſtud inducit̃ ꝑ aliquã alterationeꝫ paſſi vel ab agẽte nãli:ſed tñ ſm ꝙ abſolute ſubm eſt ca pax ⁊ deus põt imprimere.illa g̃ ꝓpoſitio ꝙ ꝓportio eſt ꝑfectionis ⁊ ꝑfectibilis:ſi intelligat̃ ſm ꝓportionẽ preci ſam.ſ.ꝙ ꝑfectius ꝑfectibile capax eſt maioris ꝑfectionis falſa eſt:imo totũ ꝑfectibile in cõi reſpicit totã ꝑfectioneꝫ in cõi:⁊ qõlꝫ quãlꝫ:hꝫ tñ iſta propoſitio ꝓbabilitatem de ſubiectis ⁊ accñtib⁹ nãlib⁹:que cauſant̃ ex eis:qꝛ ſm ꝑfe ctionẽ cãe actiue totalis eſt ꝑfectio effect⁹:nullã tñ ꝓbabi litatẽ hꝫ de formis ſubalib⁹ ⁊ mã:qꝛ aliqñ recipit̃ forma ꝑfectioꝛ in ꝑfectibili iperfectioꝛi:qꝛ dat ſimplr ꝑfectionẽ maiorẽ ⁊ porẽ.Sꝫ nõ opꝫ hic iſtare de mã ⁊ foia ſubalẽ qꝛ ß eſt ſermo de ſubo ⁊ accñte:ſed tñ ß inſtãdum eſt ꝙ ꝑꝑ taccidẽtalitatẽ talis accñtis nullã rõnẽ hꝫ terminãdi a.l.actua ad talẽ gradũ. ❡ Ad z^m dico ꝙ aut intelligit̃ ꝙ vltra iſtã liꝫon. gr̃aꝫ finitã ſupremã † poſſit fieri aliqs ali⁹ gradus alicui⁹ a.l.ſimpli. gr̃e maioꝛ:aut aliqs gradus in nã ꝑfectionis ſupnãlis ma K ioꝛ:lꝫ ſit vltra ſpẽm gr̃e:aut abſolute nõ in nã perfectiõis ſupernãlis maioꝛ:ſed abſolute aliquis gradus ſuperioꝛ. Si pmo mõ:dico ꝙ nõ põt:imo includit cõtradictionẽ: qꝛ gratia iſta eſt in termino.Et cum dicit̃ ſi intelligat̃ gra dus finitus ſibi addi nõ erit infinita.Dico ꝙ erit incõpoſ ſibilitas:qꝛ aliqõ finitum intelligibile põt repugnare alij finito intelligibili:ſicut ſi intelligatur album addi nigro in aliqua perfectione hic vtrũqꝫ componens eſt finitum:⁊ tñ nihil tale eſt factibile:qꝛ ipſa que intelligunt̃ componi ſm intellectum includentem cõtradictoria ſunt incõpoſ ſibilia.vnde in talibus non valet.poſſum hoc intelligere. ergo hoc poteſt fieri:qꝛ non eſt infinitas:hoc enim nõ eſt intelligibile niſi ſm ꝙ intellectus eſt in ſe falſus:⁊ hoc in cludit cõtradictionẽ:⁊ lꝫ ſic intellectum nõ ſit infinitum: tamen habet aliquã incõpoſſibilitatẽ ⁊ repugnãtiã in ſe.

imperfectionē alterius cāe ꝑialis reſpectu illius opōnis: tāto magis reqrit̄ quāto opatio eſt excellētior: ſꝫ grā reqrit̄ cū voluntate ꝑ excellentiā in actu merendi: ergo magis reqrit̄ ad actū fruitionis qui eſt excellētior. ¶ P. Alioqn poſſet aliqs eſſe ſūme beat⁹ ſine charitate: q2 poſſet ſumme frui. ¶ P. Sicut ad opari nāliter reqrit̄ eſſe nāle: ita ad opari ſupnāliter reqrit̄ eſſe ſupnāle. ergo ⁊ ad ſūmū operari ſūmū eſſe: illud aūt eſſe ſūmū habet̄ ꝑ grāꝫ ſummā. ergo ⁊c̄. ¶ Cōtra. non ſe hꝫ ſūma grā reſpectu fruitionis in aliquo genere cāe niſi efficiētis: pꝫ diſcurrēdo: ſꝫ qcqd deus pōt facere per cām efficientē mediaꝫ, poteſt facere ſine ea. ergo ſummā fruitionem quā pōt facere mediante ſumma gratia pōt facere ſine ea. ergo ⁊c̄.

B Ad primam qōnē dico q̄ ſūmū pōt accipi dupliciter. vno mō poſitiue ꝑ excedētiaꝫ ad oīa alia. alio mō negatiue per nō excedi ab aliquo alio. Primo mō nō eſt: vt dictū eſt niſi vnū dcm̄ ꝑ ſuperabundātiā. Scdo mō poſſunt eſſe multa talia ſicut ſunt multa gnāliſſima: quoꝝ qōlꝫ nō hꝫ gen⁹ ſupius. p̄ mō loquēdo dico q̄ deus nō potuit ꝯferre aīe chrī ſummā grāꝫ poſſibilē: q2 pōt creare eq̄lē: potuit eniꝫ ⁊ pōt aliā naturā equalē iſti aſſumere ⁊ eq̄lē grām ſibi dare. ſcdo mō dico

C q̄ ſūmā grām creabilē potuit dare huic aīe. Ad qō oſtendendū ꝓbo duo. Pⁱo q̄ ſūma grā iſto mō potuit creari ſimul vnica creatione. Scdo q̄ potuit conferri creature. ¶ Primū ꝓbo ſic. accepta aliqua grā determinata infima: puta. a. quero aſcēdēdo aut eſt ſtatus ad aliquā ſupremaꝫ, ⁊ habet̄ ꝓpoſitū: aut nō: ſꝫ pōt ꝓcedi in infinitum: ⁊ tūc ſeqt̄ q̄ quāto aliq̄ magis excedit. a. tāto eſt pfectior: ⁊ ꝑ ꝯñs illa que in ifinitū excedit eſt in ifinitū pfectior: ⁊ ita in ſe erit inteſiue infinita: ⁊ tñ cū ipſa videat̄ ab intellectu diuino ſicut vnuꝫ creabile pōt vna creatione creari: ⁊ ita ꝑter hoc q̄ infert̄ ipoſe. ſ. q̄ ſit grā ſic infinita: habet̄ ꝓpoſitū: q̄ iſta grā poſſit vnica creatione creari: ſicut ab itellectu diuino vi͂ vt vnū creabile. Ab iſta rōne hñt euidētiaꝫ

Quere Tho. vbi ſupra. Tex. cō. 69. ſuā alie due rōnes quaꝝ vna accipit̄ a phō. 3. phyꝫ. ca. de infinito. q̄ q̄ntū cōtingit eſſe in potētia tātū ꝯtingit eſſe in actu: ⁊ ita nō eſt ꝓcedere in infinitū in po⁹ eundo ad formaꝫ: ⁊ iō neceſſe eſt in forma quātācūqꝫ perfecta ponere terminū qualēcūqꝫ poſſibilē. ¶ Sꝫ cōtra illā ꝓpoſitionē inſtat̄: q2 poſe eſt in numeris ꝓcedere in ifinitū in potētia: nullus tñ numerus eſt actu infinitus. ergo hic non tātū

3. phy. cō. 60. 61. 63. ⁊ 68 contingit eſſe in actu q̄ntum eſt in potētia. ¶ Rñdet̄ ſm Auerro. q̄ appoſitio in numeris eſt ſm diuiſionē ꝯtinui. in diuiſione aūt cōtinui ꝓcedit̄ ad mīnꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs numeri creſcunt ex ꝓceſſu ad mīnꝫ: ſed cōtinuū creſcit ⁊ augetur eundo ad formā. in ꝓceſſu aūt ad formaꝫ neceſſe eſt eſſe ſtatū: nō aūt in ꝓceſſu ad mīnꝫ: ⁊ iō in quātitate ꝯtinui eſt ſtatus in maius: nō aūt in multitudīe numeroꝝ: ſicut nec in diuiſione ꝯtinui in minus. ¶ Sꝫ ꝯ hoc ſi qlibet numerus eſt ꝑ ſe vnus. ergo qlibet numerus hꝫ ꝓpriā formā. ergo ꝓcedēdo ad quēlꝫ numerū maiorē eſt ꝓceſſus ad formā ꝓpriā includentē virtualiter formas ꝓcedētes. ergo nō eſt proceſſus in infinitum ēt in numeris. ¶ Dico ergo q̄ rō phī ibi

D nō ꝯcludit niſi de quāto molis ſm quā q̄ntitatē q̄ntū ꝯtingit eſſe in potētia tātū cōtingit eſſe in actu: imo tātū eſt in

Expoſitio ſingularis phī. actu q2 nō cōtingit q̄ntū creſcere ſm eū: niſi per h̄ q̄ ptes ablate ab vno ꝯtinuo ꝑ diuiſionē apponant̄ cōtinuo aliḡ creſcēti: ⁊ ita cū ptes ille nunq̄ poſſint excedere totū diuiſum: nec totū quantū cui fit appoſitio: pōt eſſe maius niſi ſm quātitatē ꝯtinentē q̄ntitates diuiſum ⁊ ei⁹ cui facta eſt appoſitio: ꝓbabilitas dicti ipſius phī eſt: q2 ſm eū agens nāle ſine cuius actione nihil pōt eſſe nouū: nō pōt q̄ntum aliqḋ maiorare: niſi accipiat ab alio q̄nto aliquā particulā apponendo illi quāto. Sꝫ ſm theologos loquēdo de po⁹ diuina pōt eſſe aliqḋ quātū maius in po⁹ q̄ ſit in actu: q2 de⁹ pōt maiorare aliqḋ q̄ntuꝫ nō apponēdo ptes ablatas ab alio quāto. Ad hoc ergo q̄ dicta ꝓbatio phī applicet̄ ad quāta virtutis: opꝫ habere aliā ꝓbationē phī: ⁊ non eſt alia ibi ꝓbatio: niſi q̄ in qbuſcūqꝫ permanētib⁹ ſicut pōt aliqd inferius eſſe vnū factibile vnica factione: ita ⁊ qōcūqꝫ infinitoꝝ: ſi eſſet factibile: eſſet factibile vnica factione: ⁊ ita poſſet fieri ſūmū: ⁊ tñ eſſet infinitū, ſi eſſet ꝓceſſus in infinitū. ex hoc ergo q̄ charitas vel grā eſt qōdam ꝑmanens etiā ſm quēcūqꝫ graduꝫ: ſequit̄ q̄ ſi ꝓcedat̄ in infinituꝫ: quilibet graduū factibiliū erit per ſe factibilis: ⁊ ita quātācūqꝫ ꝯtingit eſſe in potētia contingit eſſe ſil' in actu:

E q2 poſſibilitas ad talē vel tantam formā nō eſt poſſibilitas ad aliqd tm̄ in fieri: ſed ad aliqd in facto eſſe: ⁊ iſtum intellectū tangit Cōmentator alibi q̄ oēs potētie que ſūt in maioratione quātitatis ſunt vnius potētie demonſtrate vel determinate: hoc eſt: eſt vna potētia ad ſupremuꝫ actū in quo cōtinent̄ oēs actus: ad quos ſunt ille multe potentie: quaꝝ vna reducit̄ in actuꝫ poſt aliā: ſed in diuiſione cōtinui potētie multe nō ſunt partes vnius potētie demonſtrate vel determinate. i. nō eſt ibi aliqs vnus actus in quo ꝯtineant̄ oēs actus terminantes potētias ordinate reducibiles ad actū: ⁊ ideo dicere ſunt ptes vnius potentie demōſtrate: tātū valet ſicut dicere in qbuſcūqꝫ actib⁹ ordinatis quilibet actus ſm quēcūqꝫ gradū eſt per ſe factibilis: ibi ſupremū in potentia pōt ſimul eſſe in actu: q2 vnica potētia pōt reduci in actum: in qbus aūt ī natis eſſe tm̄ in fieri ſunt multe potētie ordinate: nō pōt aliqḋ vnuꝫ ſumū poſe dari in actu: quantū contingit eſſe in potentia: ſed vltra qōlibet factibile in fieri pōt fieri aliqd maius: ſꝫ nō vnica factione. ¶ Alia rō ponit̄ ad cōcluſionē iſtā talis: quātācūqꝫ charitateꝫ deus pōt creare: tantā pōt creare: ſubiectū includit ꝑdicatuꝫ: ponat̄ ergo in eſſe q̄ tantaꝫ creet quātā pōt creare. ergo nō pōt maiorē creare: habet̄ ergo ꝓpoſituꝫ q̄ ſumma creabilis pōt creari. ¶ Hec rō declarat̄ ſic. q̄ pͥma ꝓpoſitio pōt eſſe hypothetica cōditionalis vel cathegorica de cōditionato ꝑdicato: pͥmo mō eſt neceſſaria: q2 aīs includit ꝯñs. ſi tantā pōt tantā pōt: ⁊ hoc mō dꝫ poni in eſſe: ita q̄ tam aīs q̄ ꝯñs ponat̄ in eſſe: q2 ſi ꝯñs ponat̄ in eſſe ⁊ nō aīs: fit fallacia ꝯñtis: non enim opꝫ q̄ ad qō ſequit̄ ꝯñs: ad ideꝫ ſequat̄ aīs: illa aūt de ineſſe eſt aīs ad illā de poſſibili. deberet ergo ꝓpoſitio pͥma ſic poni ineſſe quātā creat tātā creat. Si aūt accipiat̄ ſcdo mō vt eſt cathegorica de cōditionato predicato iſte eſt ſenſus: pōt creare tantā quantā pōt creare. i. pōt creare ſūmā creabilē: ⁊ ſic ſi notet̄ potentia vnica modificans cōpoſitioneꝫ ꝓpoſitio nō eſt vera de forma: nec ſic ſubiectū includit ꝑdicatū: q2 predicatū eſt ſpecificatū per illā determiatione que non eſt per ſe nota in eē ſubiecto: ſed tñ eſt vera grā māe: q2 in permanētib⁹ q̄ntūcūqꝫ ꝓcedat̄ ſūmū poſe eſt ita factibile vnica factiōe ſicut qōcūqꝫ aliud: ⁊ ita ille due rōnes tñ hñt euidētiā ex pͦ. ¶ Scdꝫ

F qō magis eſt ad ꝓpoſitū ſupponendo q̄ ſūma grā poſſit vnica actione creari. ꝓbo q̄ iſta poſſit conferri aīe chrī. pͦ q2 ſubiectū receptiuū accñtis ꝯueniētis hñtis gradus qō nō determinat̄ ex ſe ad aliquē gradū: pōt quātū eſt ex ſe recipere illud accñs ſm quēcūqꝫ iſtoꝝ graduū: ſꝫ aīa eſt tale ſubiectū reſpectu grē. ergo pōt quātū eſt ex ſe recipe quēcūqꝫ gradū grē: maior declarat̄ per oppoſituꝫ: ideo enim aqua nō pōt quēcūqꝫ gradū caloris recipere: q2 calor eſt accidēs diſconueniēs aque in aliquo gradu: ⁊ aliqs ei⁹ gradus nō poſſet eſſe in aqua manēte aqua in ſui nā: ſed opꝫ aquā corrūpi: iō ēt aer cui calor eſt accñs ꝯueniēs nō pōt quēcūqꝫ gradū caloris recipe: q2 ex nā ſua determinatur ad certū gradū caloris habēdū: ita ēt eſt de mixtis: ſꝫ qñ

3. phy. c. 69.

a. l. natum.

a. l. h̄ eſt rñſio q̄ ⁊c̄.

a. l. ſcdo.

accidens eſt hñs gradus ⁊ cõueniens ſubiecto ⁊ nõ deter minat̃ ſubm ad aliquẽ gradũ certũ habẽdũ nõ vĩ q̃re nõ poſſit ſibi quicũq; gradus ineſſe:q2 nõ inuenit̃ 3dictio:⁊ vbicũq; nõ inuenit̃ 3dictio illũ ponit̃ abſolute poſſibile. ¶ Uel ſic põt formari rõ ⁊ breui⁹ ſuſceptiuũ forme habẽtis gradus cui nullus repugnat põt quẽl; recipe aĩa ſic ſe h; reſpectu gr̃e.pbo:ſi alicui ſuſceptiuo inq̃tũ tale (p qõ excludit̃ quelibet rõ actiui cõcomitãs) repugnat aliqs gradus gr̃e:repugnat ⁊ cuilibet eiuſdẽ rõnis:q2 qõl; capax gr̃e eſt capax vt eiuſdẽ rõnis:per 2ᵃᵐ rõnẽ; ſ;.nullus aũt gradus gr̃e repugnat cuilibet ſuſceptiuo.g̃ nec alicui.

a.l.rñdeo. ¶ Rñdet̃ q; maior gradus repugnat ſubo habẽti minorẽ capacitatẽ:negat̃ g̃ minor:ſilr negat̃ 3ña pbans eã:ſ; hñ ſequit̃ ſi alicui tante capacitatis repugnat.g̃ repugnat cuil; eq̃lis capacitatis:nõ aũt cuil; eiuſdẽ rõnis ſed ineq̃lis capacitatis.Exẽplũ ſi ſupficies corpus 3tinet.g̃ quel; qõlibet:nõ ſequit̃:ſed maior maius:⁊ minor nõ eſt capax tanti corpis:⁊ tñ eſt eiuſdẽ rõnis. ¶ Et tũc ad tertiã rõnẽ que eſſet 3 iſtud de primis extremis pportionis. Rñdeo forma ⁊ ſubm ſunt extrema adeq̃ta pportionalr accepta: aliter nõ:ſicut ſubm tante capacitatis ⁊ forma tanti gradus vel infra.Si pbet̃ p ſupficiẽ ad colorẽ vel per mãm pmã ad oẽm formã nãlẽ. Rñdeo ibi eſt eq̃litas capacitatis nõ ſic in angelo ⁊ aĩa:nec tñ dĩa excedit dĩam:ſed rõ gñis q̃ cõis eſt ſubdifferẽtijs:⁊ ita magis ⁊ min⁹ capax eiuſdẽ rõnis eſt:l; dĩa ⁊ dĩa ſit alteri⁹ rõnis. ¶ P̃.Angelus ⁊ aĩa cõparant̃ ad gr̃as ſm eãdẽ rõnẽ receptiui:q2 ipſa vt recipit̃ eſt forma eiuſdẽ rõnis:⁊ ita recipientia inq̃tũ recipiũt ſunt eiuſdẽ rõnis.Exemplũ:ſicut albedo eſt eiuſdẽ rõnis in lapide ⁊ ligno:ita iſta vt cõpant̃ ad albedinẽ nõ ſunt alteri⁹ rõnis:imo accidit eis eẽ alteri⁹ rõnis vt recipiũt formã eiuſdẽ rõnis:gr̃a aũt aĩe ⁊ angeli eſt eiuſdẽ ſpẽi:alioqn vna vlr excederet aliã:⁊ ita oĩs gr̃a aĩe eſſet maior quacũq; gr̃a angeli vel e3.vtrũq; eſt falſu;. g̃ ambo iſta cõpant̃ ad gr̃am nõ vt ſunt in ſuba alterius rõnis:ſed iſta alteritas accidit eis vt recipiũt tale accñs:⁊ ita quãtã põt recipere angelus tantã põt aĩa recipe.ſũmã aũt creabilẽ põt aliqs angelus recipe.g̃ ⁊ aĩa.g̃ ⁊ iſta aĩa.

G ¶ P̃.Qñ inter aliqua extrema cõia eſt pportio:vt inter pma extrema illi⁹ pportionis ipſa eſt inter q̃cũq; 3tẽta ſub altero extremo.exẽplũ calefactiuũ ⁊ calefactibile ſũt pma extrema fundata ſup hñs calorẽ in actu ⁊ in po⁹. In q̃buſcũq; ergo inueniũt̃ iſte rõnes actualr calidi ⁊ potẽtialr calidi illis põt ineſſe talis pportio:ſed pma extrema hui⁹ pportionis pfectio ſupnãlis ⁊ pfectibile ſupnãle ſũt gr̃a q̃tũ ad ppoſitũ ⁊ nã intellectualis.g̃ in q̃buſcũq; cõtentis ſub alterutro extremo eſt rõ iſtius pportionis:⁊ ita quecũq; gr̃a põt eſſe pfectio cuiuſcũq; nã intellectualis: exẽplũ ad hoc.ſi color ſe habeat ad ſupficiẽ; p̊ vt pfectio ad pfectibile ⁊ nõ determinat̃ ex nã alterius extremi ad aliqd ĩferi⁹:vt ſit extremũ pportionis:quelibet ſupficies põt pfici a quocũq; colore.q; ſi extrema determinentur aliũde:puta q; ſupficies vñ talis ſube.ſ.lapidis fiat determinatũ extremũ talis coloris:tũc iſta ſupficies nõ põt recipere quẽcũq; colorẽ:qõ nõ eſt ex pte ei⁹ qua pfectibile eſt:ſed inquãtũ illud cui⁹ eſt determinat ſibi certã ſpẽm vel certũ gradũ coloris:ſ; ſi abſolute eſſet pfectibile ⁊ reliquum pfectio quelibet poſſet perfici a quocũq; gradu.

Hic iuxta pᵐ mẽbrũ diſtinctionis.ſ.exponendo ſuperlatiuũ poſitũ eſt vnũ dubiũ.vtrum de po⁹ ordinata dei poſſet fieri alia gr̃a eq̃lis iſti. Et vĩ q; nõ:q2 nulla alia nã poſſet eſſe caput habẽtiũ gr̃am:q2 nõ pñt eſſe duo capita ſicut nec duo ſuprema in eodẽ ordĩe. Silr ſi poſſet dari alicui alij tanta gr̃a.g̃ poſſet tantũ pficere in meritis q; poſſet tãtũ mereri:qõ videt̃ abſurdu;.

¶ Dic poſſet dici q; l; deus de po⁹ abſoluta poſſet tãtã gr̃am cõferre alij nãe ſiue aſſumpte ſiue forte nõ aſſumpte:nõ tñ de potẽtia ordinata:q2 ſm leges iam poſitas a ſapientia diuina nõ erit niſi vnum caput in eccleſia a quo ſit influentia gratiarum in membris.

Quantum ad 2ᵃᵐ.q.de facto:pbabile eſt dicere ſm magrm q; deus tantã gr̃am ei contulerit quãtã potuit:potuit aũt ex pcedenti.q.3ferre ſummã gr̃am creabilẽ.g̃ ⁊c. In cõmendãdo.n.chriſtum malo excedere q̃ deficere a laude ſibi debita:ſi pp̃ter ignorãtiã oporteat in alterũ incidere. ¶ Cõfirmat̃ iſta 3ñſio p illõ Aug.3.de lib.arb.quicqd tibi vera rõne melius occurrit: ſcias hoc deũ magis feciſſe q̃ nõ feciſſe:videt̃ aũt ſimplr melius ſm rectã rõnẽ ſũmã gr̃am eſſe alicui collatam q̃ nõ eſſe collatã:q2 in hoc manifeſtat̃ ſumma miſericordia dei in dãdo ſũmũ bonũ gr̃e ſine meritis.igit̃ pbabile eſt hoc eſſe factũ:⁊ nõ in alio q̃ in aĩa chri.ergo ⁊c. H a.l.Lãcentio.

Ad argumenta iſtarũ q̃ōnũ. ¶ Ad pᵐ dĩ q; l; nõ ſit ſumme gratificabile:q2 tñ vnit̃ pſone vbi ex hac vnione ampliat̃ eius capacitas vt poſſit recipe ſũmã gr̃am quã nõ poſſet recipe ſi nõ eẽt aſſumpta. ¶ Cõtra hoc:q2 circa iſtã nãm nihil ponit̃ abſolutũ nouũ p iſtã vnionẽ:q2 ipſam vniri vbo nõ dicit niſi ſpãlẽ dependentiã eius ad vbũ:ſicut g̃ manet nã quantũ ad oĩa abſoluta:ita ⁊ eandẽ hñs capacitatẽ. ¶ P̃.Si Angelus fuiſſet aſſũptus habuiſſet ex vi aſſumptionis maiorẽ capacitatẽ q̃ nũc h; per te:⁊ ita tãtũ aucta fuiſſet vltra capacitatẽ nãlem eius nã per aſſumptionẽ:quãtũ mõ nã aſſumpta aucta eſt p vnionẽ ex pte aĩe vltra ſuã capacitatẽ nãlẽ vel plus:⁊ ita nã poſſet capere plus de gr̃a q̃ mõ aĩa chri. ¶ Põt dici breuiter.q; q̃õcũq; gratificabile capax eſt in po⁹ obediẽtiali quãtecũq; gr̃e:q2 reſpectu hui⁹ accidẽtis p accñs:⁊ tñ cõueniẽtis nõ h; vñ determinetur ad certũ gradũ:neq; iſtud inducit̃ p aliquã alterationẽ paſſi vel ab agẽte nãli:ſed tñ ſm q; abſolute ſubm eſt capax ⁊ deus põt imprimere.illa g̃ ppoſitio q; pportio eſt pfectionis ⁊ pfectibilis:ſi intelligat̃ ſm pportionẽ preciſam.ſ.q; pfectius pfectibile capax eſt maioris pfectionis falſa eſt:imo totũ pfectibile in cõi reſpicit totã pfectionẽ in cõi:⁊ qõl; quãl;:h; tñ iſta propoſitio pbabilitatem de ſubiectis ⁊ accñtib⁹ nãlib⁹:que cauſant̃ ex eis:q2 ſm pfectionẽ cãe actiue totalis eſt pfectio effect⁹:nullã tñ pbabilitatẽ h; de formis ſubalib⁹ ⁊ mã:q2 aliqñ recipit̃ forma pfectior in pfectibili iperfectiori:q2 dat ſimplr pfectionẽ maiorẽ ⁊ porẽ.S; nõ op; hic iſtare de mã ⁊ forã ſubalẽ q2 h eſt ſermo de ſubo ⁊ accñte:ſed tñ h inſtãdum eſt q; pp̃ accidẽtalitatẽ talis accñtis nullã rõnẽ h; terminãdi ad talẽ gradũ. ¶ Ad 2ᵐ dico q; aut intelligit̃ q; vltra iſtã gr̃am finitã ſupremã † poſſit fieri aliqs ali⁹ gradus alicui⁹ gr̃e maior:aut aliqs gradus in nã pfectionis ſupnãlis maior:l; ſit vltra ſpẽm gr̃e:aut abſolute nõ in nã perfectiõis ſupernãlis maior:ſed abſolute aliquis gradus ſuperior. Si pmo mõ:dico q; nõ põt:imo includit cõtradictionẽ: q2 gratia iſta eſt in termino.Et cum dicit̃ ſi intelligat̃ gradus finitus ſibi addi nõ erit infinita.Dico q; erit incõpoſſibilitas:q2 aliqõ finitum intelligibile põt repugnare alij finito intelligibili:ſicut ſi intelligatur album addi nigro in aliqua perfectione hic vtrũq; componens eſt finitum:⁊ tñ nihil tale eſt factibile:q2 ipſa que intelliguntur componi ſm intellectum includentem cõtradictoria ſunt incõpoſſibilia.vnde in talibus non valet.poſſum hoc intelligere. ergo hoc poteſt fieri:q2 non eſt infinitas:hoc enim nõ eſt intelligibile niſi ſm q; intellectus eſt in ſe falſus:⁊ hoc includit cõtradictionẽ:⁊ l; ſic intellectum nõ ſit infinitum: tamen habet aliquã incõpoſſibilitatẽ ⁊ repugnãtiã in ſe.

Margin notes: Quere Tho. vbi.s.a.6. — Gott.vbi.s. Quere Dei. — I — a.l.actualiter. — a.l.ſumpta. K

¶ Si ſcđo mō intelligat̃ tunc ponēdo grām eſſe ſūmam
pfectionē diceret̃ eodē mō ꝙ intelligēdo aliquē gradum
ſupiorē grā ſūma in gñe pfectionis ſupnālis: eſt tūc intelli-
gere ꝯdictoria: ſicut aliquē colorē eſſe ſup ſūmū albū. Si
tñ charitas vel grā nō ſit ſūma pfectio ſupnālis: ſʒ fruitio
pōt cōcedi ꝙ vltra ſūmū gradū charitatis pōt fieri gra-
dus ſupior vltra illā ſpēm ſicut gradus fruēdi. ¶ Si 3°
mō itelligat̃ pōt dici ꝙ ſupra totū gen⁹ q̄litatū nobiliſſi-
marū: q̄les ſunt iſte pfectiones ſupnāles pōt poni qđ eſt
infimū generis ſupioris: puta infima ſubā: q꞉ totū genus
ſubē excedit totū gen⁹ q̄litatis: nec eſt incōueniēs ꝙ mini
ma ſubā in pfectione nāli excedat accñs qđcūqȝ: lʒ aliqđ
accidēs vt in pfectione ſupnāli. hoc eſt in ꝯiungēdo obiecto
ſupnāli excedat ſubām: tale eniȝ accñs nō dr̄ ex ſe pfectū
ſed ex hoc ꝙ ꝯiungit imediate cū obo pfecto: duob⁹ mo-
dis vltimis aliqđ eē ſupius ſūma grā nō eſt ad ppoſitū.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ quocūqȝ illoꝝ modoꝝ ꝯſiderādo grāȝ
cōis hʒ grām in termino: ita ꝙ nō pōt hēc maiorē: ⁊ pñt
ēē ex illa rōne fieri tres rōnes ad ppoſitū noſtrū. Prima
q꞉ charitas eſt q̄daȝ participatio deitāt̃ neceſſe eſt ꝙ ſm
aliquē gradū determinatū capiat pṫē infinite pfectionis:
ita ꝙ nec̄io includat determinatū gradū reſpectu charita
tis infinite: ſicut eſt determinata pticipatio: aliogn poſſet
cōcludi ꝙ calor ⁊ quecūqȝ talis forma poſſet eē infinita:
q꞉ quelȝ forma eſt participatio infiniti. Silr̄ 2° ex pṫe effi
cientis: q꞉ efficit de nihilo nām limitatā. Silr̄ 3° ex parte
capacitatis: q꞉ ⁊ ſi capacitas ſit reſpcū cuiuſcūqȝ gradus
in forma: nō tñ capacitas alicui⁹ finiti eſt ad formā infini-
taȝ. Et cū dr̄ ꝙ auget capacitatē hoc pȝ eſſe falſum: q꞉ qñ
L due cāe ꝯcurrūt ad cōſtituendū 3ᵐ: poſterior nō dat poſi
aliqđ ptinēs ad ppriā cālitatē eius: ſʒ mā eſt aliquo mō
ꝑor forma ſaltē origine ad cōſtituēdū cōpoſitū. g̃ foīa nō
dat māe aliqđ ptinēs ad ppriā cālitatē ipſius māe: ⁊ ita
nec aliquā potētialitatē vel capacitatē (q̄ eſt ſua potētia-
litas) auget ſibi. ¶ Qz ſi dicas ꝙ charitas ſm vnū gradū
auget capacitatē nō ad ſe: ſʒ ad aliū gradū. ¶ Cōtra. cha-
ritas in quocūqȝ eſt forma eiuſdē rōnis. g̃ capacitas ei⁹ in
quocūqȝ eſt eiuſdē rōnis. g̃ nō pōt capacitas aliq̄ augeri
ꝑ aliquā charitatē receptā: ſed tota ꝓſupponit̃ naturalr̄.
¶ Ideo dico ꝙ in nā rei eſt ſūma capacitas vel minima
ante oēm formā receptaȝ: nec illa auget vel minuit̃ quā-
cūqȝ formā recipiat: q꞉ poſſe hēre grām ſm Aug. ꝑ de pde
ſtinatione ſcōꝝ. c. 4. ineſt hoī a nā: ita ꝙ iſta potētialitas
fundat̃ in nā aīe: vt eſt talis eēntia: ita ꝙ nihil eaȝ mutat.
¶ Ad vltiᵐ pȝ ꝙ ꝯcludit ꝺ ſuplatiuo vt expōit̃ poſitiue.

M **Ad argumenta** alterius q̄ōnis dico ꝙ beatus
hʒ qcqđ pōt recte velle nō de
po⁹ abſoluta: ſʒ de po⁹ ordīata: vel ſi de po⁹ abſoluta pōt
ſic intelligi: qcqđ pōt abſolute recte velle. B eſt qcqđ de⁹
vult eū velle: deus aūt nō vult aliquā volūtatē velle libe-
re maiorē glīaȝ hēe q̄ ſibi cōuulit: ⁊ iō nō pōt aliā gloriaȝ
recte velle. ¶ Et cū pbas ꝑ volūtatē nālē q̄ ſemꝑ eſt re-
cta. ¶ Rñ° ⁊ dico ꝙ appetit⁹ nālis cuiuſcūqȝ volūtatis
eſt ad ſūmā gloriam: hoc eſt iſta volūtas poſſet nālr̄ pfici
tanta gloria: nec tñ eſt ibi tanta iclinatio nālis ad ſūmā: ꝙ
oppoſitū forme. i. nō ſūma glīa vel po⁹ iſti violēter inſit:
ſicut graue iclinat̃ nālr̄ ad deorſuȝ. Ita ꝙ oppoᵐ ei⁹. ſ. eē
ſurſuȝ vel nō eſſe deorſuȝ nō poſſit ineſſe niſi violenter:
q꞉ iſta iclinatio nō hʒ pñᵐ intrinſecū neceſſitans ad illud
ad qđ ipſa eſt: ita ꝙ oppoᵐ eius nō poſſit ineſſe niſi violē-
ter. inclinat̃ eniȝ ad habēdū grāȝ ſūmā: ⁊ tñ pōt quietari
in minima. rō eſt q꞉ nō hʒ pñᵐ intrinſecū determinās eaȝ
ad aliquē gradū determinatū. ¶ Sed cū dicis ꝙ volun-
tas libera erit recta ſi cōſonet voluntati nāli. dico ꝙ non
ſemꝑ: ſed tñ qñ cū hoc cōſonat voluntati ſuperiori. ſ. vo-
luntati diuine: qñ vult ꝙ deus vult eaȝ velle: qñqȝ autē
deus vult volūtatē libere velle: ꝙ vult appetitū nālē ap-
petere velle: qñqȝ aūt nō: ſed vult volūtatē liberaȝ velle
eſſe ꝯſonā volūtati ſue: ⁊ diſſonā appetitui nāli: ⁊ iō beati-
tudo recte appetit̃ libere: q꞉ deus vult nālē appetitū hoc
appetere: ⁊ volūtatē liberā eſſe ſibi cōſonā: vult aūt deus
voluntatē nō odire mortē in caſu: ⁊ tñ vult appetitū nālē
eſſe ad oppoſitū mortis: ⁊ tūc nō vult volūtatē liberā ſeq
eaȝ: ſed volūtatē ſuā que eſt regula ſupior: ita eſt hʼ: q꞉ ipſe
ex volūtate ſua q̄ eſt regula ſuprema ꝓfixit cuilibet volū
tati create: vt ipſa nō plus velit q̄ volūtas diuina ſibi cō
tulit ⁊ vult eā velle. ¶ Ad aliud dico ꝙ lʒ nō habeat iſta Quidam vt
aīa ſūmā inclinationē ad ſūmā grām quātū eſt ex pṫe fun
damenti inclinationis: tñ hʒ inclinationē ad ſūmā gratiaȝ
qua poſſet ſūme cōiungi obo: ⁊ ita lʒ poſſet quietari per N
quācūqȝ grāȝ ſicut ⁊ quecūqȝ aīa: nō tñ ſūme qetaret̃ ſine
ſūma grā: q꞉ nec ſūme ꝯiungeret̃ obo: in quo eſt perfecta
quies: niſi hēet ſūmā grām. ¶ Ad 3ᵐ rñdeo ꝙ ſi ꝯcedat̃
aīa: qđ tñ vr̄ dubiū ⁊ ꝯtra auc̄tē Aug. 3. de lib. arb. poteſt
negari ꝯña. Et cū querit̃ cā: q̄re deus fecit ſūmā grām ⁊
nō ſūmā nām: ¶ Rñdeo ꝙ ſūma nā creata ſi eſſet non
haberet influētiā in alias naturas: ſicut nec mō ſuperior
ſpēs in vniuerſo nec̄io influit in īferiorē: ſūmuȝ aūt in grā
influit 2ᵐ eſſe grē in inferiora: ⁊ iō dr̄ maior neceſſitas vt
ponat̃ aliqđ hñs grām ſummā q̄ aliqua ſūma nā. Si tñ
ſicut deus ſupplet influentiaȝ nāe ſupioris ſi qua eſſet in
inferiorem: q꞉ influit imediate in oīa: ita poſſet imediate
ſupplere influentiā ſūmi grati: q꞉ ipſe influit grām in oēs.
¶ Poſſet poni alia rō: q꞉ ibi in quocūqȝ ope nāe manife
ſtat̃ ſūme potentia ⁊ ſapīa diuina: q꞉ pducit ea de nihilo:
⁊ hec ſunt que ptinent ad hierarchiā totius vniuerſi q̄tū
ad eſſe nāe: ſed miſericordia ⁊ iuſtitia que ptinent ad hie-
rarchiā naturarū intellectualiuȝ quantum ad eſſe morale
non ſumme manifeſtatur in quocunqȝ opere gratie: imo
videtur ꝙ ſumma miſericordia nō manifeſtatur niſi ſine
meritis ſumma gratia ⁊ gloria daretur.

Ad tertiam q̄ōnem dico ꝙ aīam poſſe ſūme frui
pōt intelligi dupl̄r. vel formal̄r. vel
effectiue: hoc eſt vel ꝙ ſūma fruitio īformet iſtam volun O
tatē a quocūqȝ cauſet̃: vel ꝙ ipſa volūtas eliciat ſummā
fruitionem: ⁊ ſic cā actiua reſpectu eius. ꝑmo mō poſſe eſt
ſummā fruitionē creabilē cōferre aīe cōēr: q꞉ ipſa eſt rece
ptiua cuiuſlibet accñtis ꝯuenientis ſibi: ⁊ in ſummo: q꞉ nō
determīat ſibi certū gradū iſtius: ſicut fuit pbatū in p°. q.
de grā. ⁊ fruitio eſt qđdā accñs abſolutuȝ poſſibile creari
a ꝑmo cauſante imediate ſine actione volūtatis create. 2°
mō vr̄ pbabile ꝙ cū illa volūtas nō poſſit tantam vim
actiuā habere: quantā voluntas creata alia pōt hēe vt an-
gelica: nō pōt ita pfecte elicere fruitionē ſicut alia volun-
tas pōt: lʒ eniȝ pōt ſūmā grām hēe que vt cā partialis re-
ſpectu fruitionis eque cauſaret fruitionē in ipſa ⁊ angelo
ſi hēet eā: tñ alia cā partialis erit inequalis vt volūtas: al-
tera aūt cā ptiali deficiēte deficiet effect⁹: lʒ reliqua cauſa
ptialis ſit eq̄lis mō tñ de facto eſt maxima eliciti: q꞉ lʒ
nō ſit volūtas ei⁹ ita pfecte actiua ſicut volūtas angeli: tñ
ipſa cū ſūma grā vt alia cā partiali actiua pōt in pfectio-
rē fruitionē q̄ volūtas angeli cū minori grā: q꞉ excedētia
grē excedit in exeſſicientiam voluntatis angeli.

Ad quartam q̄ōnē dico ꝙ ſine ſūma grā poſſet Vide vv. B.
deus ꝯferre ſūmā fruitionē creabi P
lē huic aīe ſic̄ pcedit argᵐ ad oppᵐ: q꞉ grā re⁹ fruitiōis hʒ
tñ rōnē cāe efficiētis 2ᵉ: ⁊ ita ſine ea pōt fieri. ¶ Vꝝ tñ
volūtas iſta ſine grā poſſit tātū agē q̄tū eſt ex pṫe ſui ad
ſūmā fruitionē q̄tū cū grā dubᵐ ē. Suppoſito. n. ꝙ obm
fruibile ſit pñs itellui ⁊ volūtas ſine oī hītu pṫte tali obo-

poſſit actū fruendi elicere:ita ꝙ gr̃a nō req̄raꝫ niſi ad ali/ quā ꝑfectionē fruitionis eliciende ſicut aliq̄ cā partialis dans aliquā ꝑfectionē effectui:nō tñ dās volūtati aliquā cauſalitatē ꝓpriā ſibi:īmo volūtas cālitatē ſuā quātū ad potētiā ꝓpinquā ſiue remotā h̄ꝫ ex ſe:tunc aut ponit̄ ne/ ceſſaria ↄnexio cāruꝫ ſcdaꝝ vt ꝙ aliqua cā ꝑncipalis nō poſſit cāre determinatū effectū ſine cā ſcda determinata: ſicut ꝙ pr̄ nō poſſit agere ad eē filij:vt pr̄ abſq3 h ꝙ ma ter ageret vt cā ſcda. Uel ponit̄ ꝙ deus poſſit ſupplere cauſalitatē cuiuſcūq3 cāe ſcde nō ſupplēdo cālitatē alte/ rius cāe:ꝛ tūc poſſet ſupplere cālitatē matris ꝛ relinque/ re prīs cālitatē ſibi cōpetentē vt vere eſſet pr̄ filij:lꝫ nulla eſſet ei⁹ mater. ¶ Si p̄ᵐ iſtoꝝ teneat̄ tūc dōm eſt ꝙ ad fruitionē tantā:quāta poſſet elici a volūtate cū ſūma gr̄a nō pōt volūtas agere ſine ſūma gr̄a:lꝫ poſſet illā recipe/ re ſine ea. ¶ Si aūt ſcdm teneat̄ tūc dōm eſt ꝙ de⁹ poſ/
Q ſet ſupplere actionē ſūme gr̄e vt volūtas ſine illa poſſet ſm cālitatē ſuā agere ad ſummā fruitionē deo ſupplente actionē gr̄e vt cāe ſcde. Tamen de po^a ordiata nō poſſet volūtas cb̄ri frui actiue ſiue elicitiue ſūme ſine ſūma gr̄a: qꝛ ordinatū eſt:vt cā p̄ma q̄ nata eſt h̄re aliquā cām 2ᵃᵐ nō poſſit in effectū ſūmū illaꝝ cāꝝ ſine tali actione cauſe ſcde. Silr ordinatū eſt vt nulla volūtas ſumme ꝑficiatur actu 2° ſummo etiam vt recipiens:niſi habeat ſummum actum p̄mum:ꝛ ita nec poſſibile eſt de potentia ordinata ꝙ ſumme fruatur ſine ſumma gratia.

f.3.4. **Ad argumenta** iſtaꝝ duaꝝ.q.dico ꝙ p̄ᵐ duo ↄcludūt ꝙ nō pōt ſūme frui elicitiue:ꝛ hoc ꝓut actio debeatur cauſis ſcdis deo nō ſup/
f.3.4. plente actionē alicui⁹ cāe ſcde. ¶ Argᵐ in oppoſitū ↄclu dit ꝙ pōt ſūme frui formalr:qd̄ cōcedo:tñ illud argᵐ de/ ficit in hoc ꝙ vī ꝓbare ꝙ fruitio ſit a gr̄a:vt a cā totali:
R qd̄ eſt falſuꝫ. vñ lꝫ illa nālr ſe h̄eat ad fruitionē:nō tñ vo/ luntas q̄ eſt alia cā ꝑtialis:ſꝫ potius libere. Ipſa tñ volū/ tas in patria ſemꝑ cooperabit̄ ſm vltᵐ potētie ſue actiue gr̄e ſm vltimū eius. ¶ Et ſi obijciat̄ ↄ diſtōnē poſitam ad iſtā tertiā.q.qꝛ tunc aīa cb̄ri ex iſta vnione poſſet frui
q.p°. abſq3 gr̄a:ↄtri⁹ oppoᵐ dictū eſt diſ.2ᵃ hui⁹. ¶ Rñ° ꝛ dico ꝙ deus poſſet imediate cāre fruitionē in q̄cūq3 aīa:ꝛ illa formalr frueret̄ ſine gr̄a habituali:non tñ poſſet aliq̄ aīa actiue ſe h̄re ad fruitionē ſm ordinē cāꝝ iam poſitū:niſi ipſa h̄ret gr̄am vt cām ſcdaꝫ.nō ḡ ex vi vnionis poſſet cō petere aīe cb̄ri fruitio magis q̄ꝫ alteri aīe:qꝛ nō ex vi vnio nis cōpeteret ſibi elicitiue ſm ordinē pᵉfixū cāꝝ ſcdaꝝ:
ſed tñ ſi deus ſuppleret actionē gr̄e:que nata eēt eē cā 2ᵃ reſpectu volūtatis i ꝓducēdo iſtū effectū:ꝛ ita poſſet ſup plere in alia voluntate.poſſet ēt illa frui formalr:lꝫ deus
Q imediate cauſaret fruitionem in ea:ſed hoc nō eſſet ex vi vnionis:qꝛ ita imediate poſſet cāre fruitionē in alia.nō ḡ iſtō ↄdicit dictis alibi:neq3 ēt illa fruitio ſi tñ eſſet in vo/ luntate vt in ſubiecto cāta a deo imediate:eſſet laudabi/ lis:qꝛ nō eſſet in ptāte volūtatis fruētis:qꝛ nō eſt in ptāte cāe ſcde vti p̄ᵐ:ſed ecōuerſo:ꝛ iō tā in via q̄ꝫ in pr̄ia ponit̄ aliqua forma creata vt volūtas poſſit vti illa forma in ope rādo ꝛ ſit in poteſtate eius vt ſic laudabilr operet̄.

Ad argumenta quarte.q. ¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ gr̄a requirit̄ ad meritū:qꝛ meritū formalr req̄rit vt actus libere ꝛ actiue eliciat̄ a volūtate: ꝛ ita habeat eū in ptāte ſua:ꝛ ita ēt gr̄a req̄rit̄ ad fruitio/ nē vt eliciendā actiue a volūtate:ſed ad habēdū formalr a deo hunc actū q dī meritū ſiue illū q dī fruitio:nō req̄/ rit̄ neccīo gr̄a:qꝛ gr̄a nō eſt rō recipiēdi talē formam:ſed
S ipſamet volūtas:ſed hoc de po^a dico abſoluta. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ↄcludit de fruitione elicitiue habēda nō formalr: qꝛ ad ſūmū effectū cauſandū ſm ordinem cauſaruꝫ nunc

A pᵉfixū req̄rit̄ vtraq3 cām partialē eſſe ſūme perfectā: nō ſic ad hoc vt paſſiū recipiat ſummā formā que ſine perfectione priori ipſius paſſi:vel ſine aliqua cā ſcda par tiali pōt in paſſum imediate cauſari a deo.

¶ **Hic queri opus eſt ꝛc.** **Diſtin. XIIII.**

Circa iſtam 14ᵃᵐ diſtin. In qua magiſter agit de ꝑfe ctionibus aſſumptis cū humana nā ꝑ cō/ paratione ad ꝑfectionē nāe diuine querū/ tur q̄tuor. ¶ Prīo vtruꝫ poſſibile fuerit Queſtio.i.
intellectum aīe cb̄ri p̄mo ꝛ imediate ꝑfici viſiōe v̄bi ꝑfectiſſima poſſibili creature: Et arguit̄ ꝙ nō. Aug.83.q.q.32.eandē reꝫ nō poſſe aliuꝫ alio plus itelligere nō eſt dubitandū.rō ſua ibi ad h eſt: qꝛ q̄ſq3 aliquā rē aliter q̄ꝫ illa res eſt intelligit/fallit̄:ꝛ oīs q fallit̄ illud in quo fallit̄ nō intelligit.q̄ſq3 ḡ rē alr q̄ꝫ eſt intelligit nō eaꝫ intelligit:nō ḡ pōt q̄cq̄ꝫ intelligi niſi q̄uō eſt:ꝛ ex h ſeq̄t̄ ↄclō illa ꝓpoſita.ḡ nō pōt itellect⁹ aīe cb̄ri ꝑfectius videre v̄bū q̄ꝫ quecūq3 alia aīa. ¶ P̄. Si perfe/ ctiſſime poſſet videre v̄bū.ergo poſſet videre v̄bum ſub rōne infiniti:qꝛ oī viſibili nō ſub rōne infiniti pōt aliquid ꝑfectius videri.ↄñs eſt falſuꝫ:qꝛ obm ſpecificat actum:ꝛ ita ſi viſio creata eſſet obiecti ſm rōnē infiniti:ꝛ ſꝫ eādē rōneꝫ obiecti eſt ipſius viſio increata.ḡ iſte due viſiones eſſent eiuſdē ſpēi. Silr tūc intellect⁹ aīe cb̄ri cōprehēde/ ret v̄bū:qꝛ videret ipſuꝫ ſm totā rōnē viſibilitatis ei⁹ qd̄ eſt incōueniēs. ¶ P̄. Oīs viſio req̄rit lumen ꝓportiona/ le p̄us nālit̄er ipſa viſione.ḡ ſicut viſio nālis req̄rit lumē nāle aliud a ſe ꝛ p̄us ipſa:ita viſio ſupnālis req̄rit lumen ſupnāle aliud ab ipſa ꝛ p̄us ea:ꝛ ita nō pōt viſio ſupnālis eē p̄ma ꝑfectio illius qui videt. ¶ P̄. Actus ꝑfect⁹ nālis elicit̄ ab habitu:qꝛ nō eſt ita ꝑfectus ꝑcedēs habitū ſicut ſequēs ſm p̄hm 2° ethi^c.ḡ ꝛ actus ꝑfectiſſimus ſupnālis ꝑſupponit habitū ſupnālē.ↄñia ꝓbat̄ a ſilr:ꝛ ita nō pōt ca.5.ꝛ inde.
actus ſupnaturalis ꝑfectiſſimus eſſe p̄ma ꝑfectio intelle/ ctus. ¶ Cōtra hoc eſt magr̄ in lr̄a. ¶ Itē ſumma fruitio ꝑſupponit ſūmā viſionē:ſed iſta aīa cb̄ri potuit frui ſūma fruitione poſſibili creature.ex di.ꝑcedenti.ḡ ꝛc. Et ꝙ ime diate ꝓbat̄:qꝛ quelꝫ potētia paſſiua eſt imediate ꝑfectibi lis illo actu reſpectu cuius imediate eſt in potētia.igit̄ in/ tellect⁹ ſiue poᵃ itellectiua eſt imediate ꝑfectibilis ipſo in/ telligere:ꝛ ita nō neceſſario mediāte alio. Qō.II.

Secundo quero. Utrū poſſibile fuerit intellectū aīe cb̄ri videre oīa in v̄bo que v̄bū videt: Et nō:qꝛ tūc poſſet vi/ dere infinita.ↄñs eſt falſuꝫ:qꝛ infinita nō cō/ tingit ꝑtrāſire.2° meta^c. ¶ P̄. Illuminatio/ Tex.cō.13.
nes bonoꝝ angeloꝝ ſunt ordinate:ſicut pꝫ ꝑ Dionyſi. de angelica hierarchia.ſicut ḡ ſupior angelus p̄us illuminat̄ q̄ꝫ inferior:ita p̄us illuminat̄ q̄ꝫ iſta aīa que eſt infima ꝛ pōt iſtā illuminare ſicut ſupior beatus inferiorē.ergo iſta pōt aliq̄d de nouo videre in v̄bo ſic̄ ꝛ angelus illumināſ: qꝛ illuminatus nō p̄us videt in v̄bo q̄ꝫ illuminans. ¶ Cō firmat̄ rō:qꝛ iſta aīa quātū ad illuminationē aliquē ordi/ nē tenet inter ſpūs illuminatos:nō aūt illuminat angelos: qꝛ nō h̄ꝫ virtutē actiuam reſpectu illoꝝ:cum ſit inferioris nature.ergo illuminat̄ ab eis.ergo propoſitum. ¶ Cōtra magiſter in littera.c.2. Oīa videt que verbum videt.

In prima q̄ōne ſunt duo articuli.p̄mus eſt an poſ ſit ꝑfici viſione ꝑfectiſſima v̄bi.ſcdꝰ an p̄mo ꝛ imediate abſq3 alia forma p̄us ꝑficiēte. ¶ Quātū ad p̄ᵐ articulū dico ꝙ ſic ꝑꝑ eandē rōneꝫ ꝓpter quā diſ. De receptiuo
pcedenti.q.p̄ma dixi volūtatē eius poſſe h̄re ſummam accitiuo ꝛc.
charitatē:ꝛ ita veriſimile eſt eſſe de facto. ¶ Qō ↄfirmat̄

A per illud Iſido.lib.1.de ſummo bono.cap.3.trinitas ſibi
ſoli nota eſt ⁊ hoi aſſumpto:qḋ nõ põt intelligi niſi de no/
titia in termino vel ſimplr vel poſſibili creature. ¶ Quã
tũ ad 2m articulũ põt dici ꝙ inquãtũ intells hꝫ rõne rece/
ptiui reſpectu viſiõis nõ eſt aliqua forma ne cio ꝑus rece/
pta ad h vt viſio recipiat̃ in intellectu:qꝛ ꝑ illã formã nõ
aliter eẽt obm preſens ꝙ̃ poſſet eſſe ſine ea.ſcḋo aũt eodẽ
mõ pſente intellectui põt itells eodẽ mõ recipe viſionez
obiecti.pma ꝓpoſitio ꝓbat̃:qꝛ illa alia forma poſita non
eſt obm pñs niſi abſolute voluntarie ſe repreſentet:qꝛ illa
(Aug.de vi/dendo deum ⁊ Ambro.ſu/per Luc.) forma nõ põt eẽ neceſſaria rõ qua obm ſit pñs vt viſu:
qꝛ ſi vult vi:ſi nõ vult nõ vi. Illa etiã nõ poſita põt obm
voluntarie ſe repreſentare intellectui.⁊ hoc actu cauſando
viſionẽ in intellectu.ꝗ ⁊c. ¶ ꝓ. Si aliqua forma eſſet ne/
ceſſario in itellectu ꝑor ipſa viſione dicat̃.a.aut ergo.a.ſe
hĩet ad viſionẽ in rõne cauſe efficientis:aut in rõne cauſe
mãlis:vt ꝓpriũ receptiuũ:ſicut ſupficies in ſuba ſe hꝫ ad
colorez:qꝛ eſt ꝓpria rõ ſuſceptiua coloris. Si pmũ.a.pmo
mõ ſe hĩet.ergo ſine.a.poſſet viſio ineſſe intellectui.qcqd
eniz põt deus ꝑ cãm efficientẽ mediã:põt ⁊ imediate:⁊
hoc in quocũqꝫ qḋ eſt receptiuuz illius. Scḋo mõ nõ põt
poni.a.neceſſariuz in ꝓpoſito. Tum qꝛ tunc itellectus vt
eſt aliqḋ aie eſſet beatus in.a.qꝛ receptiuũ multaruz for/
marũ imediate getat̃ qñ hꝫ ꝑfectiſſimã formaz cuius eſt
capax.hic eſt h.qꝛ intells ex ſe nõ põt alias recipere niſi
per iſtã:⁊ ita intells vt eſt aliqḋ aie quietaret̃ nãlr ꝑus ꝙ̃
ſibi ineſſet viſio ṽbi:qḋ eſt ipoſſe.2o qꝛ abſolutũ:qḋ eſt rõ
recipiẽdi aliquã formã:ſi ꝑ ſe eſt ꝑ ſe põt recipere:ſicut ſu
perficies ꝑ ſe exiſtẽs põt ꝑ ſe recipere colorẽ.ꝗ ipſuz.a.ſi
eſt abſolutũ ⁊ aliud a viſione ⁊ rõ recipiẽdi viſionez.ſi ꝑ
ſe eſſet ꝑ ſe poſſet recipere viſionẽ:⁊ ita.a.ꝑ ſe exiſtẽs poſ/
ſet beatificari viſione:⁊ ꝑ ꝯñs ⁊ mõ imediate beatifica/
ret̃:⁊ ⁊ ſeq̃t̃ ꝙ intells nõ beatificaret̃ mõ niſi ꝑ accidẽs:
ſicut ſuba quãtũ ad potentiã paſſiuã eius generet̃ ꝑ acci/
dens ꝑ colorẽ poſſibilẽ ineſſe ſupficiei. ¶ Et ſi dicat̃ to/
B tum.ſ.itellectũ iformatũ.a.ꝑ ſe beatificari viſione. ¶ Cõ
tra.vnius actus ꝑ ſe eſt vna potẽtia ꝑ ſe ⁊ vnũ ꝑ ſe rece/
ptiuũ.ergo iſtius viſionis:q̃ eſt vnus act9 per ſe:nõ eſt to/
tũ ꝑ accidẽs per ſe potẽtia:alteꝝ ꝗ preciſe eſt ꝓpria rõ ⁊
imediata recipiẽdi:⁊ ita ſeq̃t̃ ꝓpoſitũ vt due pme rõnes
ꝯcludũt. ¶ Itaqꝫ põt dici ꝙ intellectus aie chri põt paſ/
ſiue recipe viſionez ṽbi pmo ⁊ imediate:⁊ hoc ita ꝙ non
ꝑficiat̃ ꝑus aliquo lumine tanꝙ̃ forma abſoluta alia a vi/
ſione:tum qꝛ ipſa viſio eſt lumen ꝑfectũ:tum qꝛ in intelle
ctione nãli lumen pcedẽs viſionẽ req̃rit̃ ꝓp iperfectionẽ
obiecti:qḋ vel nõ eſt de ſe actu intelligibile:ſed ꝑ intellectũ
agentẽ qui eſt lumen ſit actu intelligibile:qḋ eſt potẽtia in/
telligibile:vel ſi actu eſt intelligibile nõ eſt ꝑ ſe ſufficiens
ad mouẽdũ itellectũ ad actũ ſcḋm.neutrũ iſtoꝝ eſt in ꝓ/
poſito:qꝛ eſſentia diuina eſt lux ſumme ex ſe ⁊ de ſe intel/
ligibilis ⁊ de ſe ꝑfectiſſime motiua intellect9.ꝗ nullũ lumẽ
req̃rit̃ cooꝑatiuũ ſibi.quãto eniz obm magis hꝫ de ſe rõ/
nẽ ⁊ ꝑfectionẽ luminis qḋ poſſet cooꝑari ſibi:tanto min9
coexigit ipſuz.ꝗ obm oino ꝑfecte hñs in ſe lumen natũ co
operari ſcḋo oino nõ coexigit lumen. Silr ad recipiendũ
ipſaz viſionẽ non req̃rit̃ habitus aliqs prior ipſa viſione:
qꝛ habitus nõ diſponit potẽtiã ad recipiendũ actum:imo
actus eſt natus ꝑus recipi ꝙ̃ habitus:cũ habitus acq̃ſitus
in nobis hꝫ hanc ꝑfectionẽ:qꝛ eſt imanẽs in aĩa trãſeunte
actu:vt ſic itells:qui nõ põt hĩe perfectã notitiã plurium
obiectoꝝ ſilr:qꝛ nõ in actu:habeat ſaltẽ notitiã eoꝝ ꝑma/
nentẽ ſicut põt:⁊ ita in habitu:ſꝫ ſi aliqs actus eſſet ex nã
ſua ita permanens in actu ſicut ponit̃ habitus reſpectu
C illius:nõ oporteret ponere habitũ:qꝛ actus talis haberet
perfectionẽ actus pmi ⁊ ſcḋi.ſed viſio beata ex nã ſua eſt

forma ita permanens in intellectu ſicut habitus:qui po/
nit̃ prior.vterqꝫ eniz permanet ſemꝑ ex preſentia perpe/
tua obiecti beatifici:⁊ neuter poſſet aliter ꝑmanere. ¶ Et
ſi obijciat̃ ꝯtra iſtud:qꝛ tũc poſſet itellectus ex puris na/
turalibus videre ṽbũ:qꝛ ſine lumine glorie ⁊ ſine habitu
precedente viſionez. ¶ Rñdeo ⁊ dico ꝙ ꝯcluſio vĩ aliq̃
mõ ſequi ponẽdo lumen vel habitũ pcedentẽ viſionem:
ita ꝙ ſit neceſſaria vel ſufficiẽs rõ reſpectu viſiõis.ſi eniz
cecus miraculoſe illuminat̃ tñ illuminatus nãliter videt: (Idẽ q.pma prologi.)
qꝛ hꝫ formã creatã qua nãliter põt vti ad opõnẽ illã. Ita
ſi det̃ intellectui ſupnaturalr aliqs habit9:quo dato tanꝙ̃
per formã ſufficientẽ intellectus põt videre deũ:⁊ cũ ipſe
habitus ſit aliqḋ creatũ ⁊ nãliter ꝑficiens itellectũ:ſeque
ret̃ ꝙ per aliquã formã creatã poſſibile eſſet nãliter vi/
dere deũ:ſed nõ ſeq̃t̃ negãdo talez diſpoſitionẽ vel lumẽ
precedẽs:ſiue dicat̃ lumen ſiue habit9 nõ curo:qꝛ in quo/
cũqꝫ inſtanti priori nãliter ipſa viſione nulla eſt cã nãlr
prior ipſa viſione:vſqꝫ enim ad illud inſtans nature quo
intellectus videt nõ hꝫ itellectus vñ poſſet in iſtã viſio/
nẽ:ſed tñ precedit naturaliter ipſe intellectus in ſe ⁊ obie
ctũ qḋ põt elicere ipſaz viſionẽ:qꝛ nõ eſt motiuũ nãliter
ꝓportionatum huic paſſo nec natũ naturalr mouere ipſz.
Tunc ad formã argumenti dico ꝙ nõ ſequit̃ niſi ꝙ intel/
lectus aie chri poſſet nãliter in viſionẽ:ſed nõ ſequitur ꝙ
viſio poſſet ſibi ineſſe ex nãlibus ſuis:vel ꝙ poſſit ſibi in/
eſſe ex aliqua cauſa nãli:qꝛ nõ põt ſibi ineſſe niſi a verbo
imediate cauſante iſtaz viſionẽ:qꝛ quãdo cauſat illã ime/
diate ⁊ ſupnaturalr cauſat. ¶ Si aũt querat̃ vtrum ſine
tali habitu vel lumine qḋ dicat̃.a.poſſit itellectus creat9
nõ tñ paſſiue ſe hĩe ad talez viſionez:ſed etiaz actiue ad
eliciẽdũ tantã viſionẽ ⁊ h eque ꝑfectã ſicut cũ a: ¶ Dic
ſupponendo verũ ꝙ intellectus poſſit ſe habere actiue re/
ſpectu viſionis ṽbi:ſicut ⁊ actiue ſe hꝫ reſpectu itellectio/
nis nãlis:inquãtũ.ſ.eadẽ potentia beatificat̃ que eſt pn9
intellectionis nãlis:⁊ ita inquantũ habens eandẽ rationẽ
operãdi circa vtrũqꝫ obiectũ:tunc põt dici ſicut ad.4.q.
diſtinctionis pcedentis dictũ eſt.ꝙ ſi eſt neceſſaria conne
xio cauſaꝝ ⁊c.ſed quãtũ ad receptionẽ de qua eſt queſtio
mõ ꝓpoſita nõ vĩ ſimplr neceſſariũ cõcedere.a.ꝑus ꝑfi/
cere itellectũ ꝙ̃ viſionez.ſed ſi intells põt recipere duas
ꝑfectiones ordinatas.ſ.a.vt actuz primũ ⁊ viſionẽ vt actũ
2m.cõgruũ eſt vt illis perfectionibus ordinate perficiat̃:
ſed vtraqꝫ abſolute poſſet ineſſe ſine alia.

Ad primum argm dico ꝙ dictũ Aug.põt exponi
per illud.2.phy⁊.abſtrahentiũ non (Tex.cõ.18.)
eſt mendaciũ:abſtrahens.n.nõ intelligit rez aliter ꝙ̃ eſt
ſꝫ intelligat rez aliter eſſe ꝙ̃ eſt:ita ꝙ alietas in abſtractio
D ne determinat ſuã itellectionẽ ſiue dicit modũ intelligen/
di:nõ aũt determinat obiectũ nec dicit modũ obiecti:ita
in ꝓpoſito pma ꝓpoſitio Aug.ꝗ intelligit rez aliter ꝙ̃ eſt
fallit̃:nõ eſt vera ꝓut ly aliter/determinat nõ obiectũ:ſꝫ
ipſuz eſſe implicitũ:qꝛ tũc eſſet ſenſus ꝙ qui intelligit rez
aliter eſſe ꝙ̃ eſt:qḋ facit abſtrahens:fallitur:ſꝫ ꝓut ly alr/
determinat obiectum ſic eſt vera:⁊ ſequitur concluſio.
¶ Abſtrahens enim nõ intelligit rem aliter eſſe ꝙ̃ eſt:ſꝫ (Additio)
intelligat aliter rez ꝙ̃ eſt:ita ꝙ alietas in abſtractione de/
terminat ſuam intellectionem ſiue dicit modũ intelligen
di:nõ aũt determinat obiectũ nec dicit modũ obiecti:ita
in ꝓpoſito pma ꝓpoſitio Auguſtini:qui intelligit rez alr
ꝙ̃ eſt/fallitur:non eſt vera:niſi vt ly aliter/determinat ob/
iectum ſcilꝫ ipſum eſſe implicitum:⁊ eſt ſenſus qui intel/
ligit rem aliter eſſe ꝙ̃ eſt/fallitur:⁊ ſequitur concluſio. (aliorum.)
ꝙ idem obiectũ ſm omnino eandem rationez vnus non
intelligit plus ꝙ̃ alius:ita ꝙ ly plus/determinet obiectũ:
⁊ hoc ſufficit ad propoſitum ſuum. Ex hoc enim ſequitur

ꝙ intelligentie nõ ꝑcedunt in infinitum:ſed ꝙ ſit aliqua
intelligentia ſuprema:qꝛ ſi obiectũ ex ꝑte ſui infinitũ non
põt aliter ꝛ aliter intelligi:ꝛ ipſi intelligibili ſm intelligibi/
litatẽ ſuã põt aliqua intelligẽtia adequari:pari rõne pmo
intelligibili põt aliqua itelligẽtia adeq̃ri:igit̃ eſt aliq̃ intel
Egidi.de ro^e Dei.quoli. 1.q.1. ligentia ſuprema. ¶ Ad 2^m lʒ alig negent obm ſub rõne
infiniti videri ab aliquo intellectu creato ꝛ h̃ abſolute:lʒ
cõcedant infinitatẽ videri nõ formalr:ſed tñ cõcomitan
q.p^e ꝛ viſio. E ter.ego tñ cõcedo ſicut tactum fuit.j.diſ.pmi.ꝙ nihil niſi
ſub rõne infiniti formalr põt ꝗetare intellectũ:ita ꝙ ſi nõ
inquãtũ infinitũ formalr apprehẽderet̃:ſed infinitas tñ
cõcomitaret̃:nõ plus ꝗetaret potentiã apprehẽſiuam q̃
aliud intelligibile:accidit enĩ ſibi infinitas vt cõparat̃ ad
potentiã illã:ſicut nõ plus ꝗetaret viſũ triangulus vt al/
bus q̃ vt niger.ſi triangulus ſolũ inquãtũ triangulus cõ/
paret̃ ad potẽtiã illã ꝛ nõ apprehendat̃ per ſe illud cõco
mitans.Silr eſſentia nõ ꝗetat niſi vt eſt eſſentia viſa exi/
ſtens in tribus ſuppoſitis.hoc aũt nõ cõuenit ſibi niſi rõ/
ne infinitatis.g̃ ꝛc. ¶ Et nũc ad illas duas ꝓbationes in
3riũ.Ad pmã dico ꝙ ꝛ ſi obm diſtinctũ ſpe cõcludat di/
ſtinctionẽ act^9 ſpe:nõ q̃dẽ formalr:qꝛ obm nõ eſt forma
alicui^9 act^9:ſed cauſalr:qꝛ cã eſſentialr prior neceſſario re
quiſita inq̃tũ diſtincta ꝯcludit diſtinctionẽ in cauſato:nõ
tñ vnitas obiecti ſpecifica ꝯcludit vnitatẽ act^9 ſpecifice:
qꝛ idem obm eſt obm oĩs itell's beati:ꝛ ẽt oĩs voluntatis
beate:nec tñ volitio eſt eiuſdẽ ſpẽi cũ itellectione.pñt eñi
iſti actus formalr diſtingui:lʒ nõ habeãt obiecta formalr
diſtincta:ꝛ pñt ẽt diſtingui cauſalr aliunde q̃ ab obiectis:
qꝛ ab ipſis potẽtijs tanq̃ a cauſis ſuis eẽntialib^9:ꝛ ita da/
to ꝙ ab obiecto indiſtincto ſm ſpẽm hẽrent indiſtinctio
Ter.cõ.33. 37.ꝛ.41. nẽ:tñ ab alia cã partiali diſtinguerent̃ ſpe.nec pħs.2.de
aĩa.dicit ꝙ act^9 hñt vnitatẽ ab vnitate obiecti:ſʒ diſtõnẽ:
ꝛ hoc niſi eſſet aliqð obm ita adequatũ actui qð nõ exce/
deret nec poſſet excedi ſicut eſt reſpectu act^9 ſui forte:ſic
nõ eſt in ꝓpoſito. ¶ Exẽplũ hui^9 eſt in motu ꝛ termino:
qꝛ diſtinctio termini motus ꝯcludit diſtinctionẽ in motu
ꝓut motus eſt forma fluens ſi illa forma ſit eiuſdẽ rõnis
cũ for^a terminãte motũ:ſʒ idẽ nõ opʒ vnitatẽ termini mo/
tus ꝯcludere vnitatẽ mot^9:qꝛ vbi oĩno idez põt acq̃ri di/
uerſis motib^9 ſm ſpẽm:vt motu circulari ꝛ motu recto q
Ter.cõ.21.ꝛ ſequentibus. ſunt incõꝑabiles ſm phm.7.phy^r. ¶ Ad 2^m ꝓbationẽ
dico ꝙ Aug.de ci.li.13.c.18.dicit ꝙ q̃cq̃d ſcia cõprehẽdit̃
ſcientis cognitione finit̃:qð nõ eſt intelligendũ ꝙ abſolu/
te finiat̃:qꝛ tunc deus nõ cõprehẽderet ſe:ſed finit̃ cogno
F ſcenti:qꝛ reſpectu eius ſe hʒ ac ſi eſſet finitũ:vñ enĩ ſolus
ille itell's cõprehendere aliqð intelligibile cuius tanta eſt
ꝑfectio in intellectualitate quãta eſt ꝑfectio vel intelligi/
bilitas intelligibilis:ꝛ iõ ibi eſt cõmẽſuratio ꝛ adequatio.
ꝛ ꝑꝑ hoc neutrũ eſt reſpectu alteri^9 excedẽs:ꝛ ita vtrũq̃ʒ
q̃ſi finitũ eſt alteri:qꝛ ſimplr adequat̃:ſicut ꝑꝑ eq̃litatez
ꝑſonaꝝ diuinaꝝ poſſet dici vna ꝑſona finita alteri:qꝛ nõ
excedens eã:ꝛ tñ ſimplr nõ eſt finita.quia g̃ nullus itell's
creatus põt hĩe tantã itellectualitatem neq̃ʒ in actu pmo
neq̃ʒ in actu ſcðo quãta eſt itelligibilitas dei vt obm:imo
in i͂finitũ excedit:iõ nullus talis itell's creatus:ꝛ ſi videat
q̃cũq̃ʒ viſibile ex parte dei:põt ipſuʒ comprehẽdere:qꝛ
nõ eſt cõmẽſuratio hincinde. ¶ Ad 3^m dico ꝙ lumen re/
quirit̃:ſʒ nõ aliud lumen ab ipſo obiecto qñ obm ſupplet
ſufficiẽter vicẽ luminis.ꝙ enĩ itellectione nãli lumen ſit
aliud ab obõ hoc eſt ex imꝑfectione obiecti.vñ in talib^9
ſilibus ex pluralitate in imꝑfectis nõ tenet ſilitudo ad cõ
cludẽdũ in ꝑfectis:qꝛ que ſunt diſperſa in iferiorib^9 q̃lq̃ʒ
ſunt vnita in ſuꝑioribus ꝛ maxĩe in ſupremo. ¶ Ad 4^m
põt rñderi ꝑ idẽ:qꝛ ſilitudo nõ tenet de actu nãli ꝛ ſupna
turali. ¶ Põt tamen alr dici.vʒ.ꝙ actus perfectiſſimus
cognitionis põt elici a potẽtia ſine habitu precedẽte.põt
enim intellectus ꝑfectiſſime cognoſcere q̃ddicates ꝛ ter/
minos ante oẽm actũ intell's cõplexũ:ꝛ eos cõponere ad
inuicẽ:ꝛ ex rõnibus eoꝝ ꝯcludere veritatẽ complexionis
pncipij:qꝛ ſm phm pmo poſte^r.pn^a cognoſcimus inq̃tũ Ter.cõ.6.
terminos cognoſcim^9.g̃ ꝑfectiſſime aſſentit̃ pn^o ex termi
nis eius ante oẽm habitũ genitũ:lʒ talẽ aſſenſuʒ ſequatur
habitus ille ꝛ habitus eſt aliquo mõ neceẽius ad ꝑfectionẽ G
nãe noſtre:qꝛ in nobis non poſſet manere notitia pncipij
aliquo mõ ceſſante illo actu niſi maneret ille habitus pn/
cipij:ꝛ ita poſt intellectionẽ pncipij eſſet aliq̃s adeo in po
tentia eſſentiali ad intellectionẽ ſicut prius.Similr põt di/
ci de ſcia ꝯcl'onis que eſt ex pncipijs intellectis ꝛ ꝯcl'one
illata ex eis ꝑ ſyll'm ꝑfectũ q ex ſe eſt euidẽs.ꝑ illã diffõ/
nez ſylli ꝑfecti p prioꝝ:qui.ſ.nullus eget vt appareat ne/ Ter.cõ.8.
ceſſitas eius.hoc eſt vt ſit euidẽter neceſſarius ex notitia
pncipioꝝ:ꝛ euidentia illationis nec̃io aſſentit̃ ꝯcl'oni:ita
ꝙ p^m circa ipſaʒ ꝯcl'onẽ eſt ipſuʒ ſcire:ꝛ ex hoc ſequit̃ ſcia
q̃ eſt hit^9 ꝯcl'onis:ꝛ ita nõ p̃ſupponit̃ actũ ꝑfecto ſʒ ſeq̃t̃.

Ad ſcðam qõnẽ di ꝙ nõ potuit videre oĩa que vi Tho.1.parte ſũ.q.12.ar.8. ꝛ.3.ꝑte eiuſ/ dem.q.10.ar ti.2.ꝛ.3.
det vbũ:qꝛ quanto cã ꝑfectius vi tan/
to plures effectus pñt videri in ea ꝛ ecõuerſo:ſicut pʒ de
pn^o ꝛ ꝯcl'one:qꝛ quanto pn^m ꝑfectius vi tanto plures con/
cluſiones vident̃ in eo.g̃ potẽs videre oẽs effect^9 in cã p^a
põt cõprehendere ipſaʒ:nullus intell's creatus põt 2^m.g̃
nec pmũ. ¶ Diſtinguit̃ g̃ de ſcia dei:qꝛ q̃dã eſt ſimplicis
notitie que eſt reſpectu poſſibiliũ ꝛ actualiũ:ꝛ quedaʒ eſt
ſcia viſionis que eſt tñ reſpectu habentiũ exiſtentiam in
aliqua ꝑte tẽporis.oĩa cognita ſcia viſionis ponit̃ aĩa chri
cognoſcẽ in vbo.nõ aũt oĩa cognita ſcia ſimplicis notitie.

Contra rõnẽ huius poſitionis arguit̃ ſic.Si ipſi.a.
cõueniãt.b.ꝛ.c.ordinate:ita ꝙ.b.ſit tota rõ
reſpectu.c.ſi intelligens.b.nõ cõprehẽdit.a.multo magis
intelligens.c.nõ cõprehẽdit.a.exemplũ de ſubiecto diffõ
ne ꝛ paſſione.ſi intelligens diffõnẽ nõ cõprehendit ſubm
neq̃ʒ intelligẽs paſſionẽ cõprehendit illud.vel ꝑ medio
accipiat̃ paſſio prior:ꝛ pro 3° paſſio remotior que ineſt ꝑ
rõnẽ paſſionis prioris.pʒ ibi ꝓpoſitio:ſʒ reſpectu dei eſt
infinitũ itenſiue ꝛ eſſe:in quo infinita poſſibilia q̃ocũq̃ʒ
relucent/ſe hñt ordinate:ita ꝙ qꝛ eſt infinitus itẽſiue:iõ
infinita poſſibilia relucent in eo:ꝛ ita in infinita poſſibilia
põt:ſʒ nõ ecõuerſo.ſed cognoſcens ipſuʒ ſub rõne infini/
tatis intenſiue nõ ꝑꝑ hoc cõprehẽdit ipſuʒ ex dictis in.q.
Solutio.2. principalis. precedẽti.ergo multo magis cognoſcẽs i͂finita poſſibilia
que relucent in eo ſiue eius infinitos effectus nõ cõprehẽ
dit eũ. ¶ P̃.Cognoſcens vnũ effectũ in vbo nõ cõprehẽ
dit illũ nec vbũ vt eſt cã illius.g̃ quotcũq̃ʒ effectus cogno
ſcat nullũ eoꝝ cõprehẽdet nec vbũ vt eſt cã alicui^9 eoꝝ.
igit̃ multo magis nec ſimplr cõprehẽdet cãm ſi oẽs effe/
ctus eius cognoſcat. ¶ P̃.Illud exemplum de ꝯcl'one ꝛ H
pn^o accipit falſuʒ.cã enĩ inquantũ cã nullã ꝑfectionẽ ac/
cipit a cauſato:qꝛ nãliter eſt prior eo.g̃ cognitio pncipij vt
eſt cã cognitionis cõcluſionis nullo mõ ꝑficit̃ ꝑ cognitio/
nẽ ꝯcl'onis. ¶ Cõfirmat̃ rõ.accipiat̃ aliqð pn^m vt notuʒ
in aliquo gradu:ꝛ quero vtrum per ipſuʒ põt aliqua con/
cluſio cognoſci:ita ꝙ maneat cognitio pncipij in itellectu
pciſe nõ aucta aut nõ.ſi ſic,habet̃ ꝓpoſitũ:qꝛ cognoſcẽs
ꝯcl'onem ex pncipio nõ ꝑfectius cognoſcit pn^m:ꝛ ſicut de
vna cõcluſione ita de q̃buſcũq̃ʒ incluſis in ipſo pncipio.
Si non:ergo iſtud principium vt in hoc gradu cognitum
non eſt principium:quia reſpectu nullius concluſionis qð
eſt falſum. ¶ Item tunc eſſet circulus inter illa. ¶ Iſtð
etiam confirmatur per phm primo poſteriorum:vbi vult Ter.cõ.2.
ꝙ opʒ maxime cognoſcere de ſubiecto quid eſt:ꝛ ratio
eſt:quia in rõne ꝛ quidditate ſubiecti virtualiter includit̃

tota rō ſcie nec per ipſam demōſtrationē acquirit̃ aliquo mō de ſubiecto quid eſt:imo totalr̃ p̄ſupponit̃:ſed tn̄ ꝑ demōſtrationē acquirit̃ cognitio paſſionū inherētiū ſibi: ⁊ ita erit de ꝯcluſione reſpectu p̄ncipij ꝙ cognitio p̄ncipij totaliter p̄ſupponit̃ demonſtrationi:⁊ in nullo perfectior acqrit̃ per demonſtrationē.❡ Ad argumentuꝫ ergo pōt dici ꝙ in ipſo eſt fallacia ꝯñtis:lꝫ eniꝫ ꝑfectius cognoſcēs cām poſſit plura cognoſcere qr̄ eſt cauſa ꝑfectius repreſentans cauſata:nō tn̄ econuerſo:qꝛ pōt ſtare cognitio p̄ncipij in ſe nō aucta:cōcluſionibus pluribus ex ipſo elicitis:⁊ ita de cā ⁊ effectibus pluribus cognitis.❡ Cōtra diſtinctionē illā qua ſoluit̃ qō de duplici ſcia viſionis ⁊ ſimplicis notitie.arguo:qꝛ intellectus aīe chr̄i poſſet cognoſcere in v̄bo aliqd̄ poſſibile futurū:nūq̄ꝫ fiendū.ergo nō precise ponit̃ ei terminus in cognitione eoꝝ que deus nouit ſcia viſionis.aſſumptū ꝓbat̃:qꝛ etiaꝫ veriſimile eſt alias aīas viſuras in v̄bo ipſuꝫ poſſe creare aliqd qd̄ non creat etiā diſtincte:⁊ ita multo magis hec aīa poterit videre alīqd̄ poſſibile in v̄bo.❡ R̄. Poſſibile eſt vt videat in v̄bo aliqd̄ poſſibile ⁊ qua rōne vnum ⁊ aliud.ergo ad vitādū infinitatem opꝫ alium terminuꝫ prefigere q̄ꝫ includendo actualia ⁊ excludendo poſſibilia.

Henri.qu.5. q.14.⁊re bo. ⁊vv.had h. **Aliter** reſpondet̃ ad qōnē diſtinguēdo ꝙ intellectus aīe chr̄i potuit in verbo videre oīa habitualr̄: nō aūt actualr̄.❡ Scōm mēbrū ꝓbat̃:qꝛ virtus infinita nō pōt in plura q̄ꝫ in infinita obiecta.ſi ergo virtus finita poſſet in infinita:virtus finita equaret̃ virtuti infinite:qd̄ eſt inconueniens.g̃ ⁊c̃.❡ R̄. Uirtus finita diſtinctius videt duo q̄ꝫ tria ⁊ tria q̄ꝫ quatuor:⁊ ſic aſcendendo minus diſtincte videt mille q̄ꝫ centuꝫ.ergo in īfinitū plura in infinitū indiſtinctius videt q̄ꝫ pauciora:ſed in infinitū indiſtinctius aliquo gradu finito videre eſt non videre g̃ ⁊c̃. ❡ R̄. Infinitas extenſiua preſupponit infinitatē intenſiuaꝫ ſm̄ Auer.de ſubſtantia orbis ⁊.12.meta^ce:ſed aīa chr̄i nō potuit habere infinitateꝫ intenſiuaꝫ cuꝫ ſit creatura ⁊ qōdā finitū.ergo nec extenſiuaꝫ ad infinita obiecta. co.42.

Contra iſtud ⁊ p̄mo cōtra p̄mā partē poſitionis de habitu:ſi itelligat̃ ꝙ vnus habitus ſit ratio intelligēdi infinita obiecta:hoc videt̃ ipoſ̃e:⁊ hoc ſub ſuis ꝓprijs rōnibus:qꝛ tunc ſequeret̃ talē habitū eſſe itenſiue infinituꝫ:ſicut ꝓbatū eſt lib.2.diſ.3.de illo habitu quem aliqui ponunt in angelis repreſentatiuū quātum eſt de ſe infinitoꝝ obiectoꝝ.❡ Et ſi dicas ſuper iſtum habitū tn̄ fundari infinitos reſpectus ad infinita obiecta:⁊ hoc poſſet fieri ſine infinitate fundamenti.❡ Cōtra hoc arguit̃: qꝛ tunc ſm̄ h̄ 2^m mēbrū ꝯdiceret p̄mo:per hoc eniꝫ ponitur fundare infinitos reſpectus vt nō ſequat̃ aliqua infinitas fundamenti in ſe.g̃ a ſimili nō eſt incōueniēs ꝙ aliqs actus ſit īfinitoꝝ actualiter per infinitos reſpectus ad infinita:⁊ tn̄ ꝙ actus nō ſit in ſe infinitus.❡ Illud etiaꝫ de reſpectibus nō cōcludit:qꝛ aliqd reſpectus poſſunt fundari ſuꝑ idē:⁊ aliqui nō.ſi enim eſſent infinite albedines ſuper iſtam nām albedinis fundarent̃ infinite ſimilitudines:qꝛ vnitas ipſa nāe que eſt ꝓxima ratio fundandi ſilitudinē quātū eſt de ſe poſſet eſſe in īfinitis:ſed relationes alicuius poſterioris eſſentialr̄:nō poſſunt eſſe infinite ad aliqd̄ prius eſſentialiter:maxime qr̄ illa prioritas eſt ꝑfectionis:puta efficientie vel finalitatis:qꝛ quanto aliqd ſil pōt eſſe talis cauſa pluriuꝫ tanto eſt ꝑfectius:⁊ ita ſi pōt eſſe ſimul infinitoꝝ pōt ſimul eſſe infinitum.tales autem ſunt reſpectus habitus ad obiectuꝫ vt primo cognitū:qꝛ obiectum eſt ratio quare habitus hꝫ p̄mo eſſe.❡ R̄. Et 2^m membrū ꝯdicat p̄mo ꝓbo:qꝛ oīs habitus vnus in vno intellectu pōt habere actuꝫ adequatū:vel actus adequatos illi habitui vel intellectui in quo eſt:quia oīs cā totalis finita poteſt intelligi habere effectum adequatum vel effectus adequatos.Iſte effectus vnus adequatus ſi ponatur erit vnus oium obiectoꝝ:vel effectus plures ſi ponant̃:qꝛ habitus ponit̃ eſſe oīum in actu p̄:⁊ ita actus ſcōs erit ēt oīum.vel ergo iſte habitus eſt infinitus:qd̄ eſt propoſitū ex vna pte:vel actus vnus qui eſſet infinitoꝝ:vel plures qui eſſent reſpectu infinitoꝝ obiectoꝝ nō eſſet infinitus vel infiniti:qd̄ eſt ꝓpoſitū ex alia parte:nō eniꝫ ex totali cauſa finita pōt ꝓcedere effectus adequatus infinitus:vel effectus adequati infiniti.

Tertio modo pōt dici ꝙ aīa chriſti actualr̄ videt oīa in verbo que videt verbum.qd̄ declarat̃:qꝛ q̄liꝫ intellectus eſt receptiuus notitie cuiuſcūqꝫ obiecti:qꝛ eſt totius entis:⁊ per ꝯñs ad qdcunqꝫ intelligibile hꝫ deſideriū nāle:⁊ ſi qdcūqꝫ cognoſceret in hoc ꝑficeret̃ naturalr̄:⁊ ſicut dico de notitia illa ita de viſione in verbo:qꝛ illa eſt ꝑfectiſſima notitia poſſibilis haberi de obiecto.q̄libet ergo intell's eſt receptiuus cuiuſlibet viſionis in verbo:⁊ hoc loquēdo diuiſim.g̃ ⁊ coniunctim q̄libet intellectus eſt receptiuus ſimul viſionum in v̄bo reſpectu oīuꝫ obiectoꝝ.ꝓbatio ꝯſequētie:cuicūqꝫ pōt qōlibet ineſſe ſi ei pñt ſimul duo ineſſe:qꝛ nō opponunt̃.⁊ infinita talia ſimul poſſunt eidem ineſſe:qꝛ nulla eſt rō īpoſſibilitatis vel incōpoſſibilitatis.qdcūqꝫ enim illorum pōt per ſe ineſſe:⁊ qdcūqꝫ cum quocunqꝫ pōt ſil ineſſe:qꝛ nō opponunt̃.⁊ quotcūqꝫ ſil pñt ieſſe:qꝛ ex pluralitate inherentiū nō ſequit̃ noua īpoſſibilitas:⁊ ſic ſeqt̃ ꝓpoſitū:ſicut eni viſio in verbo reſpectu cuiuſqꝫ obiecti pōt ineſſe aīe chriſti:ita ⁊ viſiones duoꝝ obiectoꝝ ſil:qꝛ nō repugnāt:aliter nō poſſet ſe videre beatā ⁊ aliqd aliō in verbo:⁊ ita cū ſemꝑ videat ſe beatam in verbo:nunq̄ꝫ poſſet aliqd aliud videre in v̄bo:nec quecūqꝫ multitudo ponit nouā īpoſſibilitatē.pꝫ:nec nouā oppoſitionem:qꝛ ſi eſſet oppoſitio illa eſſet alicuius ad aliqd̄.❡ Nec iſta infinitas eſt incōpoſſibilis itellectui creato.ꝓbo:qꝛ receptiuꝫ ſm̄ ꝓpriā rōnē receptiui nō eſt in ſe ꝑfectius ſi ſit in actu ſm̄ ſuas potētias q̄ꝫ ſi ſit in potentia reſpectu actuū ꝙ apparet:qꝛ ipſi actus ſunt extra rationē receptiui:⁊ pꝫ in exemplo de mā ⁊ forma.g̃ intell's nō cōcludit̃ eſſe ꝑfectior ſi eſt in actu ſm̄ oēs ſuas potētias paſſiuas q̄ꝫ qr̄ eſt in potentia ad illos actus.Sed intell's eſt ſil' in potētia ad infinitas viſiones.pꝫ enim ꝙ eſt in potentia ad quēcūqꝫ actū ex natura ſua ⁊ ſil' in potētia ad oēs.g̃ ſi eſſet in actu ſm̄ oēs iſtos actus non ſequeret̃ tunc maior infinitas q̄ꝫ mō.❡ Et ſi dicas ꝙ nō eſt capax oīum ſil' falſum eſt:qꝛ ſimul eſt in potētia ad oēs.ergo ſil' pōt hr̄e oēs in actu:cū nō ſit oppoſitio illoꝝ actuū:nec requirat̃ in receptiuo aliqd ſibi repugnans.❡ R̄. Sicut dicet̃ in ſequenti qōne ſi aīa chriſti nouit oīa ſingularia in ꝓprio gn̄e:hoc eſt ꝑ ſpecies ꝓprias:⁊ ita infinita:qꝛ ſingularia pñt eſſe infinita.nō plus aūt repugnat intellectui īfinitas viſionū q̄ꝫ ſpēꝝ intelligibiliū:qꝛ ⁊ ſi viſiones ſint aliquo mō perfectiores ſpeciebꝰ:nō tn̄ requirūt aliā rōnē receptiui.❡ Cōfirmat̃ iſta poſitio:⁊ ꝙ etiā hoc ſit de facto.per illud Augu.15.de tri.c.15.fortaſſis nō erūt ibi cogitationes volubiles:qd̄ lꝫ ſit dubiū de beatis.vī tn̄ ꝓbabile de iſta aīa tanq̄ꝫ beatiſſima ꝙ in ea nō erunt tales cogitationes.g̃ quecūqꝫ nouit habitualr̄ pōt noſcere actualr̄.❡ Hoc ꝯfirmat̃ ꝑ Dam. Lib.3.c.10. 67.c.dicentē ꝙ iſta aīa habuit preſciam futuroꝝ.❡ Hec aūt ſcia nō vī habitualis:qꝛ futura cōtingētia nō ſūt nata cognoſci ſiue in ſe:ſiue in v̄bo niſi intuitiue.❡ R̄. Actus ſcōs eſt ꝑfectior actu p̄mo:⁊ ita eſſet ꝑfectior.ſi cognoſceret ſe oīa videre q̄ꝫ ſi habitualr̄ cognoſceret.g̃ opꝫ oſtendere īpoſſibilitatē huius ad hoc ꝙ perfectio iſta deſit iſti aīe.ſi g̃ rōnes adducte ad hoc ꝓbandū ſunt ſolubiles.vī ꝙ oppoſitū

I

K

L

ꝙ oppoſitum tanq̄ ꝓbabilius ſit tenendū. ℭ R̄. Actus glorie nō videt̄ īterruptus: ⁊ ideo nō qn̄q3 circa vnu3 ⁊ qn̄q3 circa aliud. ergo ſimul om̄ia ⁊ ita actualiter.

M **Poteſt dici** ꝙ cōcluſio iſta poſſet poni duobus modis. Uno modo ꝙ aīa chr̄i h̄ret vnā viſionē reſpectu ꝟbi vt p̄mi obi̇: ⁊ oīum obiecto℞ relucentiū in ꝟbo vt ſc̄dario℞ obiecto℞: ad que obiecta ſc̄daria h̄ret reſpectus diſtinctos. nec ſequeret̄ īfinitas actus fundantis reſpectus hui⁹: quī nō eſſent niſi in potētia: ⁊ iſto mō nulla ponit̄ īfinitas in actu: q2 obm̄ nō h3 eē in actu. Alio mō poſſet poni ꝙ reſpectu cuiuſcūq3 obiecti eſt ꝓpa viſio: ita ꝙ eſſent ſimul infinite viſiones recepte in actu a verbo cauſante: ⁊ ſm̄ iſtā viam ſc̄daz op3 ponere aliq̄ īfinitatē: qḋ videt̄ ꝯdicere multis auc̄toribus pho℞ ⁊ ſc̄o℞. ℭ Si primus modus ponit̄: nō ꝓpter hoc ſequit̄ viſionē illā eſſe formalr̄ īfinitā: ſicut eſt viſio diuina: ipſa eni3 nō eſſet cōprehēſiua p̄mi obiecti neq3 obiecto℞ ſc̄dario℞: nec neccio ex ꝑfectione ſua eſſet obiecto℞ ſc̄dario℞: ſ3 poſſet eſſe idē actus, dato ꝙ eſſet tm̄ p̄mi obi̇: ſed viſio diuina ex ꝑfectiōe ſua eſt neccio ſui ⁊ alio℞. ℭ Sed dato ꝙ poſſet recipe vnā viſionē reſpectu infinito℞ vel īfinitas viſiones, dubiū eſt an reſpectu illius vnius vel illarū plurium ſi ſint: poſſit h̄re iſte intell'ſ creatus rōnez elicitiui: videt̄ ꝙ ſic. q2 intell'ſ elicit īntellectionē vt eſt prior nālr̄ intellectione: ſed per hoc ꝙ aliqua īntellectio eſt elicita nihil ꝑfectionis auferet̄ ſibi ꝑtinentis ad ipſum vt eſt prior naturalr̄ īntellectione: igit̄ nec ꝑ vnā īntellectionē elicitam auferet̄ ſibi potētia eliciēdi aliā. ℭ Cōfirmat̄: q2 quācūq3 iſta℞ infinita℞ poſſet elicere: ſi tūc aliā nō eliceret: ſ3 tūc aliā eliciat eque ꝑfectus manet in ſe īquātū eſt alteri⁹ elicitiuus: g° pōt aliā elic̄. ℭ Oppoſitu3 videt̄: q2 quecūq3 virtus actiua finita pōt h̄re aliquē effectū adequatū intēſiue ⁊ extēſiue ī plures: ita ꝙ pl'es illis nō pōt ſimul cauſare: igit̄ nullus intell'ſ creatus pōt elicere viſiones īfinitas. ℭ Et tunc ad p̄mā rationē de prioritate p̄ncipij elicitiui ad effectu3 eſſet dōm, ꝙ aliqḋ prius pōt habere aliq̄ poſteriora vltra que non pōt ſimul: ⁊ ita l3 nihil ſibi tollatur in ſe: vt eſt prius per hoc ꝙ cauſat vnu3 poſterius: non tamen pōt ſimul quodcūq3 cauſare.

Sed ſi iſta via 3ª nō placet neq3 ꝙ īfinita videat eliciitiue neq3 ſil' recipiēdo viſiones. ſ. infinitas infinito℞ vel vnā viſionē infinito℞: pōt dici ꝙ videt oīa habitualr̄: nō tm̄ actualr̄ exponēdo di. hoc mō: ꝙ ꝑ aliquē actū videt ꝟbū: ⁊ ꝑ illū actū oīa relucentia in ꝟbo ſunt ſibi pn̄tia actu p̄: ⁊ ꝑ hoc habitualr̄ ſibi nota: q2 gn̄alr̄ loquēdo illō di habitualr̄ notū: cu⁹ eſt act⁹ p̄mus ſufficiēter oſtenſiuus: nō eſt ergo aliquis vn⁹ habitus in
O aīa illa quī vnica ſua rōne oſtēdat infinita: ſed actus quo videt̄ ꝟbū p̄mo eſt actus primus preſens quo ſibi relucent oīa que lucent in ꝟbo: ⁊ hoc: q2 verbū eſt ſibi manifeſtatiuū vt ſpeculū volūtariū rep̄ſentans oīa. ℭ Sc̄d3 ſcil3 ꝙ nō actualr̄ declarat̄: q2 experimur ꝙ attentio circa plura obiecta eſt minus ꝑfecta: ⁊ ideo videt̄ ꝙ īpoſſibile ſit potētiā finitā ꝑfecta attentione videre infinita ſimul. ℭ R̄. Si actualr̄ videret īfinita, ꝑfectio illius aīe in īfinitu3 excederet ꝑfectionē alteri⁹ aīe: qḋ videt̄ incōueniēs: ⁊ per hoc adduci pōt illud Auic̄. 6° nāliu3. parti. 4ª c. 2. ꝙ in ſapīa creatoris nō eſt occultatio niſi ſm̄ receptaculū: q2 l3 ꝟbū vt volūtarie oſtēdens oīa ſit preſens volūtarie illi aīe: ipſa tm̄ nō pōt ſimul oīa recipere: ſed qḋlib3 ſigillatim: ⁊ ita pōt videre qḋcūq3 de numero infinito℞: ad qḋ ſe cōuertit. ℭ Et ſi obyciat̄ ꝙ ita pōt qlibet btūs videre qḋlibet in ꝟbo nō ſimul. ℭ Dico ꝙ ꝟbū cuilib3 alij beato eſt ſpeculū rep̄ſentans determinata vltra que nō pōt velle ordinate videre alia: ſed huic eſt ſpeculum repreſentās oīa: ⁊ ideo ipſa pōt ordinate velle videre oīa: quotcūq3 īfinito℞ ad ī que eſt in potētia ꝓpinqua ad videndū ſicut ſi eſſent ſibi preſentia per propriū habitum vel per aliquē actū p̄mū cognitiuū ꝗ poſſet dici habit⁹.

P **Ad argumenta** p̄ncipalia. ℭ Ad p̄m p3 qūo poſſet noſce īfinita. ℭ Ad 2m eſt ille illuminationes ſint ordinate: nō tm̄ ſm̄ ordinē naturarū ſed gratia℞: ⁊ ideo p̄mo huic aīe ⁊ ab hac illuminant̄ angeli. ℭ Ad confirmationē hui⁹ rōnis dico ꝙ aīa quātū ad illā actionē qua creatura di illuminare creaturā pōt illuminare angelū ſicut ecōuerſo: q2 in patria aīe beato℞ habebūt eūdē modū loquēdi quē angeli: ⁊ ideo ſi alicui aīe reuelet̄ prius aliqua veritas in ꝟbo q̄ angelo poterit illuminare angelū de illa veritate ſic̄ angelus poſſet illuminare animaz ſi prius eſſet reuelata angelo. ℭ Ad illud de cauſa ⁊ effectib⁹: ⁊ ꝓportione cāe ad effectus ⁊ p̄ncipij ad ꝯnes p3 ex īprobatione illius opīonis.

Ad illa pro ſc̄da opīone que probant ꝙ non poſſit videre īfinita. ℭ Ad p̄mū cū dicit̄ ꝙ vtus īfinita nō plus poſſet q̄ videre īfinita: l3 ſit verū extenſiue: nō tm̄ eſt verū intenſiue: poſſet eni perfectius videre illa q̄ aliqua vtus finita: q2 actus eius eſſet intenſior ſm̄ ī perfectionē ⁊ virtutē maiorē potentie. ℭ Ad aliud cū dicit̄ ꝙ in infinitū īdiſtinctius videret infinita. poteſt dici ꝙ videre īdiſtinctius reſpectu pluriū nō neceſſario eſt ex pte īntellectus vt receptiuus: ſed ſolū vt elicitiuus. poſſet eni recipe viſiones eque diſtinctas pluriū ſicut pauco℞: ⁊ ita ſi rō valeret ꝯcluderet ſolū ꝙ intell'ſ nō poſſit eſſe elicitiuus reſpectu infinita℞ viſionū. Sed pōt dici ꝙ nec hoc ꝯcludit: q2 tm̄ de facto intell'ſ noſter indiſtinctius intelligat plura q̄ pauca: hoc tm̄ nō neccio cōuenit ſibi de rōne ſua qua intell'ſ eſt prior actu elicito: ſed ex aliquo cōcomitante: qḋ nō eſt neceſſe
Q ponere in intell'u chr̄i. ℭ Ad 3m īfinitas extēſiua ad aliq̄ vt ad formas recipiēdas nō ꝯcludit īfinitā entitatē receptiui: ſic̄ p3 de mā ſi eēt receptiua īfinita℞ forma℞: imo magis cōcludit imperfectionē ſed infinitas extēſiua ad aliqua vt ad effectus ſimul cauſabiles cōcludit īfinitatē intenſiuā eo ꝙ talis pluralitas ꝯcludit maiorē ꝑfectionē in eo qḋ ad plura ſe extēdit: nō ita de receptiuo: ſi tm̄ intellectus ponit̄ elicitiuus infinito℞. dico ꝙ nec illa infinitas extenſiua cōcludit infinitatē intenſiuā ītell'ſ: ſed obi̇: q2 obm̄ eſt cā p̄ncipalis actiua reſpectu illarum viſionum ⁊ non intellectus.

Queſtio. III.

Tertio q̄rit̄. Utru3 aīa chr̄i nouerit oīa in gn̄e ꝓprio: Et arguit̄ ꝙ non. Luc̄. 2. Jeſus ꝓficiebat etate ⁊ ſapīa coram deo ⁊ hoībus. Et ſi exponat̄ ꝙ profecit ſm̄ apparentiā. Cōtra hoc eſt Ambro. 4° de. ſ. ſ. ⁊ ponit̄ in l'ra. vbi ipſe cōcludit fuiſſe in chr̄o aliquē aliū ſenſum q̄ diuinū: q2 ſm̄ aliquē ſenſu3 ꝓfecit: nō aūt ſm̄ diuinū: ſed hec ꝓbatio nihil valeret ſi deberet intelligi ſolū de ꝓfectu ſm̄ apparentiā: q2 etiā ſm̄ intell'm diuinu3 poſſet plus oſtēdere de ſapīa. ℭ R̄. Ad Heb. 5°. didicit ex his que paſſus eſt obedientiā. ℭ R̄. Fuit viator. igit̄ habuit cog̃nē cōpetētē viatori. illa aūt h3 ꝙ determinat ꝓhs p̄ meta. ⁊ 2° poſt' in fine eſt ex multis actibus ⁊ experiētijs. g° ⁊c. ℭ R̄. Fuit rōnalis: igit̄ potuit in actū cōpetentem rōnali vt rōnale. talis eſt diſcurrere a notis ad ignota: ⁊ ita per notitiā taliū ignoto℞ diſcurrēdo potuit diſcere aliqd nouū. ℭ Cōtra. nullā ignorātiā habuit ſm̄ Magr̄m: q2 nō expediebat nobis chr̄m aſſumere defectū illū. ℭ R̄. Angeli nouerūt oīa in gn̄e ꝓprio: g° multo magis aīa iſta que (vt ſupius dictū eſt) fuit ꝑfecta ſūma ꝑfectione ſupnāli: ⁊ pari rōne ſūma ꝑfectione nāli.

Vide 2° met. 4° poſte. ⁊ 3° phyſi. ⁊c.

N. l. aliquos effectus adeq̄ tos.

Vide ṽra. h.

N. l. quū.

Quere Bon. ḋſi. 6. q. 4.

Matt. 22.

N. l. ꝓportionem.

Quere Bon. ⁊ Magr̄3 in litera.

Quere lib. 6 incarna. c. 2. Ambro.

In phy°.

Tho.3.parte ſũ.q.11.c.13 & q.9.arti.4. medius.

Hic diſtinguitur de cognitione infuſa & acq/
ſita: & q̃ntũ ad p̄mã nouit
oĩa per aliqua īfuſa: puta per ſpẽs itelligibiles a deo īfu/
ſas: & quo ad hoc nõ potuit pficere: ſed quantũ ad cogni/
tionem acquiſitam potuit proficere. qḋ pbaẽ: q2 habuit
intellm̃ agentẽ & poſſibilẽ ſicut & nos quo2 opatio ppria
eſt abſtrahere huiꝰ ſpẽs itelligibiles & illas recipe: igiẽ in
hoc poterãt ille potẽtie in ↄ̃io pficere: ſpẽs aũt intelligi/
bilis vel eſt ſcia obti vel eſt pn̄ᵐ neceſſariũ ſciendi.

Quere opi. opinio hic. 3. pte. q.35. articulo.5.

Contra ↄcluſionẽ arguiẽ ex dictis opinãtis: q2 ſm̃
cũ duo accñtia eiuſdẽ ſpẽi nõ pñt eẽ ſil in
eodez: ſed cognitio infuſa & acq̃ſita rei in ppio gñe ſunt
eiuſdẽ ſpẽi. ¶ Et ſi dicaẽ q pñt diſtingui ſpecie ſicẽ ma/
tutina & veſpertina. ¶ Cõtra. Ille cognitiones ſi ſm̃ p/
priã rõnẽ obiecti vt. ſ. eſt praeſens in ſe & in ꝟbo ſint due
cognes veſpertina. ſ. & matutina acq̃ſita & infuſa diñr hic
idẽ obm̃ & ſolũ differũt penes cauſas efficiẽtes: ſicut hõ
creatus & genitus nãliter: ſed talis di. cauſarũ non diſtin/
guit cogñe formalr̃ ſm̃ Augᵘˢ ad deo grãs. & Ambro. de
incar. diſparitas ortus nõ facit diſtinctionẽ nãe: vt pȝ de
Adam & nobis. ¶ P. Cõtra ↄclõnẽ in ſe: ſi due cognes
eiuſdẽ ſpẽi pñt ſil̃ eſſe in eodẽ: nõ tñ due pfecte eiuſdem
obti & ſm̃ eãdẽ rõnẽ: q2 aut vtraq3 illa2 cognoſcit obm̃
pfecte q̃ntũ eſt cognoſcibile: & tũc altera ſupfluit: aut nõ:
& tũc neutra eſt pfecta. ¶ Cõtra rõnẽ: q2 tunc btũs cum
habeat itellm̃ agẽtẽ & poſſibilẽ poterit tũc acq̃rere ſcia2:
& potentia augmẽtatiua & alie potẽtie que erũt in beatis
eiuſdẽ rõnis cũ nr̃is poterũt hr̃e actus ſuos: & ita Adam
btũs modo põt augeri ſicẽ & Adã in ſtatu inocẽtie potuit
augmẽtari. ¶ Ex his inſtãtijs & ↄſilibus pȝ q hec ppõ
eſt falſa. potẽtie pfecte in quocũq3 pñt in actus ſuos. hoc
enĩ ſolũ eſt verũ de impfecto qḋ eſt in potẽtia ad termi/
nos actionũ illa2 potẽtia2: ſȝ ſi ab aliquo agẽte pueniẽ
te illas potẽtias iducti ſunt termini ad quos pñt eẽ actio
nes iſta2 potẽtia2 nõ poterũt agere ad illos terminos
nõ pꝑter imperfectionẽ ſuã: ſed pꝑter poſitionẽ termini
ab alio. nec pꝑter hoc ſunt negãde eſſe in nã: q2 ſunt ſim/
pliciter pfectiones nature ſiue illa habeat terminos pfe/
ctionis ab illis ſiue aliunde. ¶ Si poneretẽ hic alia opio

Henr. quol. 5. q.14.

ſcilȝ q hec aĩa nouit oĩa in habitu modo quo poniẽ habi
tus in angelo vt ſufficiẽs ratio ad cognoſcendũ oĩa habi/

Diſt.3.q.8. & ſequẽtibus.

tualiter: ita improbatur hec opio de aĩa chr̃i: ſicut impro
bata eſt de angelis in ſcḋo.

Ad queſtionẽ põt dici q duplex eſt cognitio. ſ.
abſtractiua & intuitiua: que di. p/

Diſt.3.q.9. A

bata fuit in 2ᵒ lib. & vtraq3 cogñe põt cognoſci tam natu
ra vt pcedit ſingularitatẽ q̃ ſingulare vt hoc. ¶ De co/
gnitione abſtractiua que. ſ. eſt obiecti ſiue ſingularis ſiue
vl̃is põt dici q illa aĩa nouit oĩa vl̃ia ſiue q̃dditates ha/
bitualr̃ per ſpẽs īfuſas: q2 cũ illa notitia ſit pfectionis in
intellu creato: eo q ſit paſſiuus reſpectu cuiuſcũq3 obti
itelligibilis: q2 nõ hȝ in ſe pfectionẽ oĩum itelligibiliũ: &
carere pfectiõe ſibi poſſi reſpectu alicuius obti ſit impfe/
ctionis in itellu videẽ pbabile attribuere huic itellectui
pfectionẽ reſpectu oĩs itelligibilis qualis attribuiẽ ange
lis cũ nec illa repugnet itellectui creato: nec ſit iperfectio
in eo: nec etiã incõpoſſis cognitioni in ꝟbo que poniẽ cõ/
petere huic aĩe: q2 ſm̃ Augᵘˢ 4ᵒ ſuper Gen. ſimul ſtãt co
gnitio in ꝟbo & cognitio in ppio gñe. Sed hoc modo. ſ.
abſtractiue & habitualr̃: vel non nouit oĩa ſingularia ſub
ppꝛijs rõnibus: puta ſi nõ hȝ ſpẽs infuſas niſi q̃dditatũ:
q2 ille nõ ſũt rõnes cognoſcẽdi ſingularia ſub ppꝛijs ra/
tionibus. ſicut enĩ vl̃e nõ dicit totã entitatẽ ſingulariũ:
ſic nec cognoſcibilitatẽ: & ita qḋ eſt ppria rõ cognoſcẽdi
vl̃e nõ eſt ppria rõ cognoſcẽdi pprie & diſtincte ſingula
re. vel ſi poniẽ cognoſcere habitualr̃ & abſtractiue ſingu/
laria quantũ ſunt cognoſcibilia ab intellu creato. cõcedẽ
dũ eſt cuiuſlibet ſingularis ppriã eſſe ſpẽm in itellu illo:
& ita plures ſpẽs eiuſdẽ ſpẽi: & etiã īfinitas ſpẽs īfinito2
ſingulariũ poſſibiliũ. ¶ Or: ſi alicui nõ videẽ attribuẽda
huic aĩe ↄfuſa cognitio ſingulariũ poſſibiliũ nec diſtincta
infinito2 ſiue p ſpẽs infinitas ſiue finitas. põt dici q hec
aĩa nouit habitualr̃ & abſtractiue aliqua ſingularia p pro
prias ſpẽs īfuſas: & aliq̃ nõ nouit habitualr̃. põt tñ noſce
re illa habitualr̃ ſi illa fiant in exñtia reali eo mõ quo di/
ctũ fuit 2ᵒ lib. q angelus põt acquirere notitiã aliquorũ

Diſtin.3.q.9 & inde.

obiecto2 per actionẽ illo2 in itellu ſuo: nec tñ opȝ ponẽ
aĩam illã noſcere actualr̃ q̃dditates nec ſingularia: q2 no
titia actualis in gñe ppio eſt ſm̃ ꝟtutẽ nãlẽ ipſius itellꝰ
in ſe. nõ aũt põt itellꝰ finitus ad q̃cũq3 obiecta ſimul di/
ſtincte pcipiẽda cõuerti virtute nãli. ¶ Loquẽdo tñ de
cogñe intuitiua que eſt de nã vel de ſingulari vt ↄcernit
actualẽ exiſtẽtiã. Dico q illa eſt vel pfecta qualis eſt de

B

obto vt pñtialr̃ exñs. vel impfecta qualis eſt opio de fu/
turo vel memoria de pterito. p̄mo modo nõ nouit oĩa in
gñe ppio & habitualr̃ in ꝟbo: q2 obiectũ illo mõ nõ eſt
cognoſcibile niſi vt pñs in ſe. vel in aliquo in quo hẽat
eſſe perfectius q̃ in ſe: ſed cognoſcere iſto mõ nõ eſt co/
gnoſcere in gñe ppio: nõ enĩ eẽt nata ſic cognoſci ſeſſio
petri niſi eẽt pñs in ſe: & ideo cũ multa obiecta nõ fue/
rint nec eſſe potuerint pñtia illi intellectui ſm̃ exiſtẽtia2
actualẽ illo2 nõ potuit hic notitiã intuitiuã. ¶ Et ſi dica/
tur q potuit hãc hr̃e per ſpẽs infuſas. Hoc falſũ eſt. tũ
q2 ſpecies īfuſa repreſentat obm̃ vt abſtrahit ab actuali
exñtia: q2 eodẽ mõ repñtat ſiue obm̃ exiſtat ſiue nõ exi/
ſtat: & per ↄñs nõ eſt rõ cognoſcẽdi exñs vt exñs. Tum
q2 veritates cognoſcibiles cogñe intuitiua de exñtibꝰ vt
exñtia ſunt. ſ. veritates ↄtingẽtes nõ pñt cognoſci p ſpẽs
quaſcũq3 inatas: q2 ex cogñe termino2 nõ põt cognoſci
veritas cõplexo2 ↄtingẽtiũ de illis terminis: q2 illaru3

A.l.ex.

cõplexionũ veritas nõ icludiẽ in terminis ſicut in ſpẽbꝰ
& terminis ea2 icludiẽ veritas necẽia cõplexionalis ſcien
tialis. opȝ igiẽ pp veritates ↄtingẽtes que ſunt de exñti/
bus vt exñtia ſunt cognoſcendas hr̃e aliqua obiecta in ſe
pñtia vt poſſint in ſe intuitiue cognoſci & videri: & hoc non
põt fieri in ppio gñe niſi ipſis rebꝰ in ſe ſm̃ ſuã exñtia2
pñtibꝰ: & ita illa cognitio intuitiua in gñe ppõ actualis vel
habitualis nõ põt dari illi aĩe de oĩbus: & quo ad hoc ne/
ceſſe eſt dicẽ q pfecit ſicut & alia aĩa: q2 alia & alia obta
alio & alio mõ cognouit. ¶ Silr̃ quantũ ad intuitiuã īper
fectã que relinquiẽ ex iſta pfecta: q2 de talibus pluribus
pfecte intuitiue cognitis derelicte ſunt plures memorie q/
bus cognoſcuntẽ illa obiecta q̃ntũ ad cõditiones exñtie
nõ vt pñtia ſed vt pterita. Ad hoc dico q etiã ſic nõ no/
uit oĩa in gñe ppõ. ¶ Et ſi obijciẽ q ex re pñte nõ relin
quiẽ niſi ſpẽs itelligibilis in itellu & in pte ſenſitiua ſpẽs
imaginabilis vt in ꝟtute phãtaſtica. Hoc falſũ eſt: q2 de

C

re pñte nõ tñ relinquiẽ ſpẽs ſenſibil̃ in phãtaſia ſȝ aliq̃
in poᵃ memoratiua: & ille poᶜ cognoſcunt obm̃ ſub alia &
alia rõne. nã vna cognoſcit obm̃ 2ᵐ ſe abſolute apprehẽ/
dendo quidditatẽ eius. alia apprehẽdit obm̃ vt in pteri/
to apprehenſum: ita q apprehẽſio pteriti eſt imediatu3
obm̃: & obm̃ imediatũ illiꝰ apprehẽſionis pterite eſt obȝ
mediatũ recordationis: ita etiã pñte aliquo ſenſibili ſen/
ſui põt ꝟtute illius cãri in itellu duplex cognitio. vna ab/
ſtractiua quo intellꝰ agens abſtrahit ſpẽm q̃dditatis vt
q̃dditas eſt a ſpecie in phãtaſmate, que repñtat obm̃ ab/
ſolute nõ vt exiſtit nũc vel tũc & hic: & alia põt eẽ in itellu

A.l.que obiecti cooperaẽ intellectui vt exiſtens.

cognitio intuitiua † que cooperaẽ itellectui: & ab hac põt
derelinq habitualis cognitio intuitiua iportata in memo/
ria itellectiua

ris itellectiua que ſit non qdditatis abſolute:ſic fuit alia:
A.i. quonſ. ſed cogniti vt exñs ĩ quãdo in preterito apprehendebaṫ
vt pterijt. Hoc mõ chrs p experiẽtiã didiciſſe dr multa.
hoc eſt p cogñes intuitiuas.i.illoꝝ cognitoꝝ quantu3 ad
exiſtentiam ꝛ per memorias derelictas ab eis.

Ad argumẽta p3 ad pmum per hoc ꝙ textus euãgelij nõ eſt exponendus vt
tñ pfecit ſm apparentiã:ga ſm Aug[us].83.q.q.9.contra
Apollinariſtas.euãgeliſte narrant hyſtorias:ꝛ ideo Ɽba
eoꝝ vera ſunt vt exprimunṫ:nõ ſic de alijs ſermonibus
tropicis ſcripture ſacre:ꝛ hoc etiã declat auctas Ambro.
ꝛ Apli ad Heb.quia vere in eo aliqs ſenſus pfecit.nõ ꝙ
aliquoꝝ cogñẽ abſtractiuã habitualẽ acquiſiuit ſed intui-
tiuã tñ actualẽ ꝗ3 habitualẽ. ¶ Ad illud pmo meta.ꝛ 2[o]
D poſterioꝝ.dico ꝙ illa cognitio quãtũ ad aliqd eſt neceſ-
ſitatis in nobis:ꝛ aliquo mõ nõ:quo ad cognitionẽ intui-
tiuã ſemp eſt neceſſitatis:ꝛ quo ad hoc cõpetebat chrõ:
ga fuit nobiſcũ viatoꝛ.quantũ aũt ad cognitionẽ abſtra-
ctiuã nõ ſemp eſt neceſſarius ille pceſſus:ga hec põt hri
per ſpẽs nõ tñ abſtractas ſed infuſas:qbus habuit eam
chrs:ꝛ ideo quo ad hoc nõ fuit modus ille neceſſarius in
chrõ ſicut in nobis. ¶ Ad 3[m] dico ꝙ diſcurſus nõ ſemp
facit acqrere cogñem de ↄ̃ne ad quã diſcurriṫ:ſed vel ſic
vel illa cogñe facit prehabita vti:ꝛ ita dico in pposito ꝙ
chrs potuit diſcurrere ad ↄ̃nes:quaꝝ pus habuit cogñe3
abſtractiuã.vel potuit addiſcere ↄ̃nẽ ſcientificã:l3 preha
beat oẽm notitiã qdditatiuã terminoꝝ que diciṫ ſcia ſm
Te.c.ꝯ.60. Ariſt.8[o] phy.ꝛ 2[o] de aia:l3 pprie nõ ſit habitus ↄ̃cluſionis.
¶ Et ſi obijciṫ ↄ̃ pmũ mẽbrũ.ſ.de cogñe abſtractiua ſin
gulariũ ſm pprias rõnes ſingulariũ ſiue oĩum ſm illa3
viã ſiue aliquoꝝ ſm tertiã quõ poterat cõpetere chrõ ꝛ
E nõ nobis cũ ſimus eiuſdẽ ſpeciei cu3 eo. ¶ Rñ:iſta ne-
gano nõ eſt in nobis:ga repugnet itellectui nr̃o.cognoſce
Doctrina ſin gularis õ inẽ ic Ariſ.3[o] de aia.t.cõ.20.ꝛ inde. mus eñi ſingularia ſub pprijs rõnibus in pña eodẽ itel
lectu quẽ mõ habemus:ſed pro ſtatu iſto intell's nr̃ nihil
cognoſcit niſi ꝙ põt gignere phãtaſma:ga non imutaṫ i-
mediate niſi a phãtaſmate vel a phãtaſiabili.entitas aũt
ſingularis nõ eſt ppria rõ gignẽdi phãtaſma:l3 tñ enti-
tas nãe pcedẽs illã entitatẽ ſingularẽ.ipſa aũt entitas ſin
gularis nõ eſt nata mouẽ imediate aliquã potẽtiã cogni-
tiuã niſi intellectũ:ꝛ ꝙ noſtrũ nũc nõ moueat eſt pp con
nexionẽ ei[us] ad phantaſiã.in pña Ɽo nõ eſt talis cõnexio:
ideo ibi hoc vt hoc intelligetur. Queſtio.IIII.

Quarto queriṫ ſine argumẽtis.Utrum aia chri nouerit oia pfectiſſime
A in gñe pprio. ¶ Rñ:ꝙ põt intelligi de co-
gnitione actuali vł habituali.de habituali di
co ꝙ pfectiſſime nouit:ga ſic poſitũ eſt diſt.
13[a].iſtã aiam poſſe hre ſummã grãm poſſibilẽ creature:
ita pbabile eſt ꝙ hẽat ſpẽs intelligibiles pfectiſſimas p
ꝗs itelligit pfectiſſime res cogñe abſtractiua habitualr.
¶ Si aũt queraṫ de actuali nũc diſtiguẽdũ eſt de abſtra
ctiua ꝛ intuitiua.quãtũ ad abſtractiuã nõ põt pfectiſſime
B noſcere ex ea pte qua intell's eſt cã partialis reſpectu itel
lectionis:ga itell's ſuus nõ eſt pfectiſſimus itell's creat[us]:
ꝛ quãto iſta cauſa ptialis eſt iperfectioꝛ:tãto itellectio eſt
iperfectioꝛ.illa eñi eliciṫ ſm Ɽtutẽ intell's ꝛ obti pñtis ſi-
ne miraculo ſpãli:ſi tñ ſpẽs iſuſa alicuius obti in aia chri
poniṫ:tãto pfectioꝛ ſpecie iſuſa cuiuſcūqꝫ itellectũ:quãto
itellectualitas aie chri deficit ab itellectualitate alterius
intell's:nũc totũ iſtud.ſ.intell's aie chri cũ illa ſpecie iſuſa
põt equari toti illi.ſ.itellectui alterius cum ſua ſpecie. Et
ſi totalis cauſa equatur totali:l3 vtraqꝫ partialis ſit diui-
De additur in a aliqb[us] originalibus. ſim iequalis vtriqꝫ partiali poteſt ſequi effectus equalis.
¶ De intuitiua aũt cũ ibi obm nõ vt in ſpecie agat:ſed vt
in ſe preſens:ꝛ vt in ſe pñs eſt idẽ ꝛ eodẽ modo cũ quo-
cũqꝫ operẽṫ:ſequiṫ ꝙ itell's cuius itellectualitas eſt iper C
fectioꝛ habebit illũ actum imperfectiorem:ſed de intui-
tiua in verbo poteſt dici itellectus ille perfectiſſime vi-
dere:ſicut ꝛ videt verbum.

¶ Illõ quoqꝫ pretermittẽdũ nõ ẽ ꝛc. Diſ.XV

Circa iſtã 15[am] diſtõnẽ:in qua Magr̃ agit de defectib[us] aſſumptis cũ
nã humana,ꝗro vnũ.Utru3.ſ.in aia chri
ſm portionẽ ſupiorẽ fuerit verus doloꝛ:
Hic incipit 2[a] ps hui[us] libri ſm aliquos. In iſta.q.per totu3 reperi-tur magna va-rietas in origi-nalibus forte ex mixtẽ ſcri ptũ cũ repor-tatio ꝛ ex diffi cultate ipſius textus ↄgeto. Q nõ.ↄ̃ria nõ pñt eſſe in eodẽ.gaudium
ꝛ triſtitia ſunt huiꝰ:ergo.maioꝛ probaṫ.
tum ga ↄ̃dictio eſt maxima oppoſitio:ꝛ
ideo includiṫ in oĩbus oppoſitionibus:ꝛ per ↄ̃ñs ſequiṫ
ad oẽs:ita ꝙ ad ꝗcũqꝫ oppoſita ſequunṫ cõtradictoria.
Tum ga hoc vult Phs 4[o] meta.vbi dicit ꝙ ſi ↄ̃ria po- T.c.9.ꝛ.27.
nanṫ ſimul in eode3 ſequiṫ ↄ̃dictoria verificari. ¶ Et ſi
dicaṫ ad ma.ↄ̃ria eſſe ſimul in eodẽ motu vel in mobili: Uide vr.hꝙ l3 ↄ̃ria eriã in, ſimo poſt ſe eſſe eodem.
ga terminus a quo nõ ſimul totalr̃ expelliṫ:nec termin[us]
ad quẽ totalr̃ acqriṫ imo qð moueṫ dum moueṫ partim
eſt in termino a quo ꝛ partim in termino ad quem ex 6[o] t.c.7.ꝛ.87.
phy.ꝛ 9[o] meta. ¶ Cõtra hoc ga nõ ſunt ſimul in ſũmo ꝛ Idẽ.4. met. te.c.cõ.28.
in eſſe pfecto:ga ſic ſunt incõpoſſibilia:ꝛ etiã quia qñ ſil
ſunt quocũqꝫ vnũ diminuit aliud.hic aũt gaudiũ non di
minuebaṫ:ga nõ fuit decẽs vt fruitio illius aie diminue-
reṫ p actũ meritoriũ ſic acceptu3 trinitati vt ſatiſfaceret
pro genere humano. ¶ Si dicaṫ ad minorẽ ꝙ gaudiu3 Uide Henr. quoli.8.q.4. ꝛ q̃li.12,q.11.
ꝛ triſtitia nõ ſunt ↄ̃ria in pposito:ga non ſunt de eodem.
¶ Cõtra illud circa qð ſunt ↄ̃ria eſt ſubiectũ ide3.Sed
nõ op3 ꝙ habeãt cauſa3 eandẽ:ita eñi ſunt ↄ̃ria ꝛ icõpoſ-
ſibilia albũ ꝛ nigru3:ſi fiant a cõtrarijs cauſis.ſ.calido ꝛ
frigido:ſicut ſi poſſent fieri ab eadẽ cauſa.Sed obiectũ
ſe h3 ad illas paſſiones vt cauſa effectiua.ergo. ¶ P̃ 2[o].
Impaſſibilitas corpis eſt in corpe a deo glorificãte:ꝛ tñ
nõ patiṫ ſecũ paſſionẽ corpis ab alia cauſa iferiori:ergo
impaſſibilitas ꝛ paſſio a diuerſis cauſis ſunt incõpoſſia.
igiṫ pari rõne in propoſito. ¶ P̃ 3[o].Impeccabilitas aie
ex hoc pncipalr̃ cõuenit ꝙ cõiungiṫ fini vltimo imedia-
te:ꝛ tñ cũ hoc nõ ſtat ꝙ ipſa ſit peccabilis circa qðcũqꝫ
aliud obm:vbi tñ eſt tãta di.quãta in propoſito:ga obie
ctoꝝ circa que fierent oppoſita illa. ¶ P̃.7[o] ethicorum. Cap.18.
delectatio vehemẽs expellit triſtitiã nõ tñ oppoſitã:ſed
etiã cõtingentẽ:igiṫ dato ꝙ nõ fuit ↄ̃rietas:adhuc tñ gau
diũ excellẽs de vno excludit oẽm dolorẽ. ¶ Cõfirmaṫ:
ga ſm Auic.6[o] nãlium par.4.c.5.potentie nãles intenſe
mutuo ſe ipediũt ex actibus ſuis intenſis:qð p3 in raptu
Pauli in quo neſciuit verũ in corpe vel extra corpus vi-
derit archana illa de quibus loquiṫ 2[a] ad Corin.12.igiṫ
multo magis videṫ ꝙ potẽtia eadẽ ex vehemẽti opatio-
ne ꝛ paſſione circa vnũ obm impediat ſeipſa3 circa aliõ
obm in opatione ꝛ paſſione. ¶ Cõfirmaṫ etiã p 17[am] p-
poſitionẽ de cauſis.oĩs Ɽtus vnita maioꝛ eſt:ꝛ p ↄ̃ñs diſ-
perſa minoꝛ. ¶ P̃.Gaudiũ ſequiṫ dilatatio cordis ꝛ tri-
ſtitiã cõſtrictio:igiṫ nõ pñt eſſe ſil.nõ eñi ſil põt coꝛ dila
tari ꝛ ↄ̃ſtringi. ¶ P̃.Hyl.in lr̃a videṫ expſſe remouere
triſtitiã verã ꝛ dolorẽ a chrõ. ¶ Cõtra.Iſa.53.vere dolo
res nr̃os ipſe portauit. ¶ P̃.Tren.j.diciṫ in pſona chri.
videte ſi eſt doloꝛ ſicut doloꝛ meus:ſed omni dolore nõ
attingẽte portionẽ ſuperiorẽ aie põt eſſe maioꝛ doloꝛ:ſic
ꝛ omni gaudio in portione alia põt eẽ maius ſ.illõ qð eſt
in portione ſuprema:ſic p3 in btis. ¶ P̃.Chrs meruit in
ſua paſſione.meritũ pncipalr̃ ↄ̃ſiſtit in ſupiori portione.
¶ P̃.Satiſfecit p pctõ Ade. Adã aũt peccauit ſm por-
tionẽ ſuperiorẽ.igiṫ ſm illã ſatiſfecit chrs.ſatiſfactio eñi Sap.11.

debet eſſe ſm illud ſm q peccat. ℂ P. Mors chriſti fuit
5° met. c. 6 violēta: ḡ ĩuolūtaria ⁊ triſtis. aiſ pbaſ: qa tūc non fuit
naturalr morituruſ: nec abſolute mors eſt nālis: ſed pena
c. 69. totius. nature lapſe. ℂ P. Dam. li. 3°. c. 22. Eſt timor nālis nolē
te ala diuidi a corpe ppter eā a pncipio a cōditore ipoſi
tam ipſi nālē cōpaſſionē ⁊ familiaritatē. ppter qd enim
timeſ malū iminēs: ppter idē eſt triſtitia de malo pſen
te igiſ ppter nālē legē impoſitā a cōditore triſtabaſ aia
illa de paſſione: ⁊ per ɔñs quantū ad portionē ſuperiorē:
A. l. qua iudi cat. qa ad illā pertinet reſpicere legē a cōditore ipoſitā ĩ que
iudicaſ ſm regulas eternas. ℂ P. Idē ibidē. Nequaq̄
deitas paſſiones aſſumit citra patiēs corpus: neq3 turba
tionē ⁊ triſtitiā demōſtrat citra aiam turbatā ⁊ triſtatā:
neq3 meſtus eſt ⁊ orat citra itelligētiā meſtā ⁊ orantem.
per intelligentiā aūt ſignificat ſaltē aliquid excedēs ſen
87. ſualitatē. ℂ P. Super illud pſal. Repleta eſt malis aia
mea. dicit Aug. Nō vitijs ſed penis: igiſ quelibet portio.

Henri. ql. 8. q. 7. vide h **Hic diſtinguitur** de ſuperiori portiōe: vt eſt
natura: ⁊ ſic doluit: qa fun
datur in anima dolente vel vt ratio: ⁊ ſic nō doluit: qa nō
per cōparationem ad obiectum qd reſpicit.

A A. l. qa nō dī aliqd pdicatū in eē alicui ꝫ aliqd qd acci dit illi rōne ĩ hērētie ſiēt. **Contra** illā diſtōnē arguiſ. † Nullū pdicatū dicit
ĩeſſe alicui rōne inherētie alicuius qd acci
dit ſibi: ſicut nō dī hō ſm muſicā edificare: lz muſico ac
cidat edificare ſiue edificato rē eē. igiſ nec ſm portionē
ſupiorē diceſ aia dolere. ſi tñ alicui accidēti accītaliter
ɔiuncto portioni ſuperiori iſit dolor. talis eſt rō reſpectu
eius vt nā: ⁊ reſpect⁹ fundati ad aiaꝫ vt fundamētū iſti⁹
doloris. ℂ Cōfirmaſ rō: qa ſic poſſet dici ala intelligere
ſm voluntatē vt nā nō vt voluntas: qa ipſa aia vel nā q̄
eſt volūtas vel in qua eſt volūtas itelligit. ℂ P. Anime
vt diſtinguiſ a potētia vel potētijs nō ɔuenit dolere ſiē
nec reſpicere obm de quo doleat: ſed ipſa eſt tñ vna. ſm
ſe in portione iferiori ⁊ ſupiori: vt nō reſpicit aliqd obm:
⁊ vt eſt tñ actus pmus: igiſ vt eſt vna in illis duab⁹ por
tionibus nō pōt eſſe ratio pp quā altera eaꝝ doleat. igiſ
pp alam que eſt eadē portioni inferiori dolēti. non diceſ
dolere portio ſupior que nō eſt ei eadeꝫ. ℂ P. Si aie vt
nā ɔuenit dolere hoc maxime ɔuenit ſibi ppter ſepara
tionē eius a corpore: qa ſibi vt natura conuenit perficere
corpus: ⁊ naturalr inclinari ad corpus: ſed cōſequens eſt
falſum: qa in ſeparatione eius a carne fuit facta impaſſi
bilis: igitur tunc non triſtabatur.

Ad ſolutionē hui⁹ qōnis pmittēda eſt auctitas
Aug. 14° de ci. c. 15. vbi dicit ſic.
Dolor carnis tñmodo offenſio eſt aie ex carne: ⁊ quedā
ab eius paſſione diſſenſio ſiē animi dolor q triſtitia nūcu
paſ eſt eius diſſenſio ab his rebus que nobis nolētibus
accidūt. ℂ Ex hoc pꝫ di. inter dolorē pprie dictū qui. ſ.
ineſt aie ex carne ⁊ pmo ſm partē ſenſitiuā ⁊ triſtitiā p
prie dictā que ieſt aie ſm ſe: ⁊ pmo ſm partē itellectiuā.
ℂ Ad huius ḡ qōnis ſolonē. Primo videndū eſt qd ſit
dolor: ⁊ qd triſtitia accipiēdo vocabula hic pprie. Scdo
qūo verus dolor fuit in ala chriſti: ⁊ ſm quā potētiam: ⁊ de
quo obiecto. Tertio de triſtitia. ⁊ ibi primo ſi ipſa infuit
ſm portionē ſuperiorem. ⁊ ſcdo an infuit ſm portionem
inferiorem: ⁊ de quibus obiectis.

Henri. ql. ij. q. 8. ⁊ 9. ⁊ q. 12. q. 9. vide ei q. 6. q. 32. **De primo** diciſ q prima radix doloris eſt imu
tatio offenſiua vel corruptiua diſpoſi
tionis cōuenientis nature. Sicut ecōtra prima radix dele
ctationis eſt imutatio ſaluatiua diſpōnis ɔuenientis nāe.
ſcda ⁊ prima radix eſt apprehenſio huius imutationis.
nec ſufficit ſcda radix ſine pma / aliogn btūs poſt reſurre
ctionē poſſet dolere: qa ſi eſſēt in igne pfectiſſime appre
henderet ſummū calidū: nō tñ lederet ab eo: ita ſi ſola
apprehenſio ſine imutatione pma ſufficeret: poſſet btūs
dolere exiſtēs in igne afflictiuo. ℂ Sed de apprehēſio
ne diſtinguiſ / q aliud eſt apprehēſio. aliud perceptio: qa
apprehenſio ſenſitiua hꝫ pro obto ipſum ſenſibile: puta
apprehēſio viſus colorē: auditus ſoni: ſed pceptio anne
xa apprehenſioni hꝫ pro obto nociuū triſtans † vel pſi
A. l. no. vl p ſicut circum ſtās ſenſibile. Vide. 14. de aialibus hic. Vide Aug. ii. tri. c. 2. cuū letificans ſenſum: ⁊ hec itētio ɔuenientis vel diſcōue
nientis hꝫ vim rei ad mouendū ad paſſiones: quales res
ipſa poſſet facere: ſiē pꝫ p phm lib. de motu aialiū / q
phātaſma mouet aliqñ vt res ad calefactionē quideꝫ ⁊
frigefactionē: ⁊ modica imutatio cordis facit magnā im
A. l. in proa mutationē corpis: ſicut magnā imutationē † in naui facit
modica imutatio in gubernaculo nauis: igiſ ille itentio
nes ɔtatē obtī hñtes pñt mouere ad paſſiones aiales vt
A. l. ſūt ɔcomi tanter eaū ad paſſiones. dolorē ⁊ gaudiū que cōcomitanſ imutationē cordis ad
paſſiones nāles corpis ſm calidū ⁊ frigidū. Sic ḡ dī q
apprehēſio eſt tñ cauſa ſine qua nō vt radix ſcda reſpe
ctu doloris: ſed pceptio eſt cauſa pp quā ſic: ipſum autē
obm pcedit vt cauſa p ſe ⁊ ppter iſtā rōnē motiui: quaꝫ
hꝫ intentio cōuenientis ⁊ nociui ad paſſionē aialeꝫ (ſicut
⁊ obm q illa intētio circūſtat) hꝫ rōneꝫ motiui ad iſtam
paſſionē nālē corpis: quā ɔcomitaſ illa paſſio aialis.

Contra iſta. pmo videſ q illa pma radix ſit nulla:
qa ſm eū ſicut in dolore eſt imutatio corru
ptiua diſpōnis ɔuenientis nāe: ita in delectatione eſt imu
tatio inductiua vel ſaluatiua eiuſdē: ſed iſta imutatio nul
la videſ eſſe: qa quero ad quē terminū eſt: nō ad primā
ſenſationē: qa precedit eā ſicut pma radix ſcdaꝫ. nec mul
tomagis ad ſenſationē ſequentē paſſioneꝫ: qa iſta ſequiſ
vtrāq3 radicē: igiſ ipſa eſt ad vtrāq3 diſpōnē vt ad pro
ximū terminū que naturalr precedit oēꝫ actū tā ſenſus
q3 etiā potētie delectātis vl triſtātis: ſed nihil tale videſ
neceſſariū ad delectationē: qa nihil pcedit ambo iſta niſi
forte ſpēs obti: ſed ſi ſpēs pfuiſſet in ɔtute phātaſtica cō
A. l. imutatio noua. ſeruāte ſpēs: nihil minus poſſet eſſe † conſeruatio necīa: ⁊
ois radix necīa ad delectationē deberet tūc ɔſeruari. Si
etiā ſenſatio ſola fieret nō minus poſſet eſſe aliqua dele
ctatio: qa nō minus eſſet opatio pfecta quā cōcomitatur
Cap. 3. delectatio ſm phm. 10. ethi⁹. ℂ P. De ſcda radix ſuffi
ciat ſine pma. pbaſ: qa lꝫ organuꝫ ſit corpus nāle: ⁊ ideo
paſſibile paſſione nāli: tñ inquantū organū eſt mixtū: ita
2° de aia tex. cō. 118. q eſt in media pportione ſenſibiliū. h mō natū eſt imu
tari imutatione intentionali ab obiecto inquantū ſenſibi
le: ⁊ hoc mō aliqd obm eſt ſibi ɔueniēs ⁊ aliqd diſcōue
niens: ⁊ per ɔñs etiā aliqd delectās ⁊ aliqd affligēs: igiſ
lꝫ circūſcribaſ ois actio por iſta actione intentionali ab
obto: ſi ipſa ſit alicuius obiecti diſcōuenientis in organū:
vt eſt organū ſenſus vl in ſenſu: ſequiſ dolor: ⁊ hoc videſ
manifeſte in qbuſdā ſenſibus: qa lꝫ a ſenſibilib⁹ eoꝝ idu
caſ diſpō ſaluās nām indiuidui: tñ ipſa affligit intentio
naliter ſi ſint diſconuenientia ſenſui vel organo ſenſus: ſiē
2° de aia. t. c. 28. ⁊ 3. t. cō. 63. ⁊ 64. de amara potione de qua dolet guſtus: lꝫ ſit ſalubris ifir
mo: ſolus eniꝫ ſenſus tactus datus eſt aiali a natura: vt p
ipſum percipiat corruptiua nāe ⁊ ea fugiat ⁊ ibi cōcomi
taſ ɔueniēs vel diſcōueniens nature ⁊ ſenſui vt ſenſus: ⁊
ſic ɔcomitanſ ibi due imutationes: quaꝝ tñ vna eſt alte
rius rōnis ab altera: ⁊ poſſet illa que eſt ſenſibilis in ſen
ſum eē ſine alia ⁊ ecōuerſo: ⁊ ita diſcōuenientia in vno eēt
ſine diſcōuenientia in altero: ⁊ ita dolor ſine illa pma radi
A. l. di. 44. q. 13. ⁊ di. 44. ce. ℂ Qd obiciſ de beatis tāgeſ in 4° qūo corpa btōꝝ
nō paterenſ in igne. ℂ Cōtra illud diā pceptionis ⁊ ap
prehenſionis: qa videſ q vnius potētie nō ſit niſi vnius
perfectus actus ſil. igiſ ſenſus circa obm ſuū nō ſunt po
nendi ſil duo actus: lꝫ idē vt pfectus poſſet dici pceptio
⁊ vt impfectus poſſet dici apprehēſio. ℂ Unde appre
henſio

benſio dr̄ qñ.ſ. ꝓpter diſtractionē ſentiētis ītus occupati intentionalr̄ ꝓpter operationē vel circa actionē aliarū potētiarū: opatio ſenſus eſt impfecta. Et qñ potētia ſuperior ↄcurrit copulās potētiā inferiorē cū obīo facit attentionē: ꝛ per ↄñs actus eſt itenſior qui dr̄ intētionalis pceptio. Si ꝛ etiā iſta deberēt diſtingui magis videt̄ pceptio remota a dolore q̄ apprehenſio: q͞a magis videt̄ delectabilis opatio quā exprimit pceptio q̄ paſſio: quā videtur exprimere apprehenſio. ❡ Qd̄ etiā videt̄ dicē de obīis

A.l. reſones. pceptionis ſenſitiue q͞ ſunt ꝛ intentiones: nō videt̄ verū: q͞a nullus ſenſus pōt illas reſones pcipere: ſed tñ aliqua abſoluta que ſunt pn͞ᵒ mouēdi. reſones aūt non ſunt pn͞ᵒ mouēdi ſenſū aliquem ad actū quēcūqȝ. ❡ Silr̄ ſi iſta ponant̄ eē obīa alteri⁹ act⁹ ab appheñſiōe vr̄ q͞ ops ponē duos ſenſus viſus ꝛ duos ſenſus audit⁹: ꝛ ſic de alijs: q̄r alter pcipiat colorē vel ſonū. ꝛ alter percipiat intētiones

A.l. primo. illas circumſtantes: q͞a ſm̄ ꝛ ipſa obiecta diſtinguunt̄ po^e. ❡ Qd̄ adducit̄ de motu aīaliū nō eſt ad hoc q͞ ille intentiones ↄueniētis ꝛ nociui cauſent ipſas paſſiones corporis cordis q̄s cōcomitant̄ aīales: nec ipſas paſſiones aīales: ſed magis eſt ad hoc q͞ illa obīa ſenſibilia que relucent in phātaſmatib⁹: de quib⁹ ibi loquit̄ ſiue ipſa phātaſmata v̄tute obiectorū cauſent tales paſſiones: ꝛ ideo iſta lr̄a

A.l. q͞ ops. A.l. reſones. facit ad hoc ꝛ q͞ non oporteret ponere alias ꝛ rōnes obiectiuas cauſantes dolorem q̄ que ſunt in phātaſia.

Aliter poteſt dici q͞ ſicꝫ gn̄alr̄ actiua ꝛ paſſiua ſunt quedaȝ nature abſolute: puta calīne: ꝛ aliqd̄ abſolutū: puta calefactibile: ꝛ ſup iſta abſo-

B luta fundant̄ q̄dā reſones ſm̄ q͞ hec paſſiua iclinant̄ ad hec actiua: vt ab eis recipiāt formā ad quā ſunt in potentia paſſiua: ꝛ qñ ipſa ſic ꝓportionata approximantur ibi eſt alia relatio approximationis mutue ad quē ſequitur paſſiuū recipe formā ab actiuo: huius tñ actionis in actiuo nō fuit ratio reſo aliqua pcedēs: puta reſo actiui ſiue approximationis: ſed iſte reſones erāt cauſe ſine quibus non: ſed ratio fuit ipſa nā abſoluta actiui. Sic in ꝓpoſito pōt dici q͞ hoc abſolutū vt viſus inclinat̄ ad aliqd vt ad extrinſecū pfectiuū: puta ad albū perfectū ſiue pulchrū: ꝛ ecōuerſo ad ↄtiū viſibile vt corruptiuū vel nō iclinat̄: ſed declinat̄: ꝛ tūc reſo terminātis reſonē iclinati ad iclinans dr̄ ↄueniētia ꝛ alia vocat̄ diſcōueniētia: que vt accipit̄ in oībus ſenſibilibus nō eſt reſo equiparātie: ſed diſquiparātie: put ↄueniēs dr̄ illud ad qd̄ ſenſus inclinat̄ vt ad aliqd̄ pfectiuū extrinſecū: ꝛ diſcōueniens a quo declinat vt a corruptiuo ꝛ offenſiuo extrinſeco. nec eſt alia rō: quare viſus inclinat̄ ſic ad albū: niſi q͞a talis viſus eſt ta-

A.l. tale paſſiuum. lis nā: ꝛ ꝛ albū talis: ſicut nec eſt aliqua rō quare mā inclinat̄ ad formā vt ad pfectionē extrinſecaȝ: niſi q͞a mā eſt

A.l. tale actiuum. talis entitas abſoluta ꝛ ꝛ forma talis. hūc aūt reſpectū fūdatū in abſolutis iſtis ſequit̄ approximatio que tunc eſt maxima: qñ albū in ſe preſens ꝛ vt p̄ſens videt̄ a viſu vl̄

A.l. hāc aūt approximationem. percipit̄. ꝛ ex hac aūt approximatione ſequit̄ q͞ illud qd̄ inclinat̄ recipiat a pfectiuo illo ad qd̄ inclinat̄ aliquā pfectionē que pfectio dr̄ delectatio: que ꝛ q͞a non eſt in p̄ſētia

A.l. quia nō mouet niſi in p̄ſētia cāe agētis dr̄ paſſio. p.dl.p.q.3. ꝛ 49.di.4.q.7 13ᵒ diſti.p.ꝛ 13.4. ꝛ.13.q. ſolidi. paſſiui in p̄ſentia agētis dicit̄ eſſe paſſio: lȝ ſit vere qualitas: ꝛ nō de gn̄e paſſionis: vt eſt p̄dicamētū: vt al's dictū fuit: vt ꝓpter ſimilē rōnē dr̄ ipa itellectio actio: lȝ ſit vere qualitas: ꝛ ſicut itellectio hȝ aliqd aliud p̄ter illaȝ rōnē. ſ. q͞ reſpicit obm̄ vt actio: ita ꝛ illud reſpicit cām effectiuā a qua eſt ſicut paſſio: ita q͞ ex iſtis duobus dr̄ q͞ hoc eſt actio ꝛ illud paſſio. rō igit̄ cauſandi delectationē iſtā nō eſt ↄueniētia: que fuit reſo in obīo: nec etiā p̄ſentia p pceptionē que eſt alia reſo quaſi approximatio agentis ad paſſum: ſed ſola forma abſoluta ſup quā fundabat̄ reſo obiecti eſt rō cauſandi iſtd̄ abſolutū qd̄ eſt delectatio in

illo abſoluto: qd̄ inclinabat̄ ad hoc abſolutū vt ad perfectiuū extrinſecū. Ita etiā p oppoſitū de dolore: q͞a abſolutū qd̄ iclinat̄ ad abſolutū ↄueniēs declinat ab abſoluto corruptiuo qd̄ dr̄ diſcōueniēs vt refert̄ ad potētiā: ꝛ ſi

C ſcd̄o ſequit̄ approximatio: tūc tertio ſequit̄ ex hoc ipreſſio huius paſſionis que eſt dolor que eſt ↄtra iclinationē ipſius recipiētis vt forma intrinſeca: ſicut actiuū eſt ↄtra eius iclinationē vt extrinſecū. Qd̄ ḡ cōiter dr̄ q͞ ↄueniēs delectat ꝛ diſcōueniens triſtat: hoc nō dȝ itelligi cauſalr̄: q̄ſi ↄueniētia ꝛ diſcōueniētia ſint rōnes cauſandi delectationē ꝛ dolorē in po^o: ſed abſtrahim⁹ quaſdā rōnes gn̄ales ab ipſis abſolutis diſtinctis q̄bus ↄuenit effectus ille qui eſt delectare: ꝛ ab illis q̄bus ↄuenit effectus ille q eſt

A.l. delectationem. cauſare ꝛ dolorē: ꝛ illas rōnes cōueniēs vel diſcōueniens vocamus: ſicut dicimus eē actiuū approximatum paſſo

9ᵒ metaphy. tex.cō.10. agit in illud: actiuū ꝛ paſſiuū nō ſunt rōnes agēdi nec pa

A.l. ſȝ vt circuloquimur. tiendi: loquēdo de iſtis reſonib⁹: ꝛ ſed vt per illas circuloquimur abſoluta. ❡ Si q̄rit̄ cui īprimit̄ illa forma: que eſt delectatio vel illa que eſt dolor: ꝛ cuius ſit talis iclinatio in aīa: an. ſ. ſenſitiue: vel appetitiue: ❡ R̄ñ: poſſum⁹

D diſtinguere potētiā qua aīa pōt hoc apprehēdere: ꝛ qua inclinat̄ in hoc vt in pfectiuū extrinſecū: que iclinatio nata eſt terminari: apprehēſione ſola pcedēte: ꝛ ita ſic ſenſui per ſe attribuimus apprehēdere: ita videt̄ q͞ ſic inclinari: ita. ſ. q͞ terminatio talis iclinationis ſequēs apprehēſionē cōueniat appetitui ſenſitiuo. Nā ꝓpter nihil aliud ponimus appetitū ſenſitiuū q̄ ꝓpter talē inclinationē ꝛ eius terminationē ſiue delectationē ↄſītem apprehenſionem: ꝛ ita cū eiuſdē potētie ſit forma terminās: cui⁹ erat iclinari: delectatio erit in appetitu q inclinabat̄. ❡ Hoc

Lib.3.c.22. cōfirmat̄ per Dam̄. 60. aīaliū paſſionū terminus. i. diffinitio eſt iſte paſſio eſt motus appetitiue v̄tutis ſenſibilis in imaginatione boni ꝛ mali: ſenſibilis ponit̄ p pceptibili: q͞a ſenſibilis nō pceptibilis nō dr̄ ꝓpe paſſio aīalis in imaginatione boni ꝛ mali ponit̄ vt cauſa: q͞a illd̄ abſolutum qd̄ eſt bonū vel malū qd̄ dicit̄ ↄueniēs vel diſcōueniens eſt cauſa huius paſſionis. imaginatio. i. ſenſatio in cōi eſt quaſi approximatio agētis ad paſſum. ❡ P̄. Uirtutes morales ponunt̄ in appetitu ꝛ nō in pte cognitiua vt diſtiguit̄ ↄtra appetitū: ꝛ ponunt̄ potiſſime ꝓpter delectationes ꝛ triſtitias vitādas: igit̄ hui⁹ paſſiones ſūt in

Cap.viii. eadē pte ꝛ nō in cognitiua. Qd̄ igit̄ dicit Auic̄. 8ᵒ meta^{ce}. q͞ delectatio eſt ↄiunctio cuiuſlibet virtutis cū ↄueniēti: accipit ibi virtutē vt includit cognitiuā ꝛ appetitiuā ſuā ꝓpriā: q͞a q̄libet virtus cognitiua hȝ ſuā ꝓpriā appetitiuā: nec pōt pfecte cōiungi cū ↄueniēti niſi ſm̄ vtrāqȝ cōiungat̄: ꝛ ꝓpter ꝓpinquitatē accipiunt̄ tanq̄ vna potentia. ſunt eni inſepabiliter cōiuncta q̄ opatio ꝛ delectatio:

Cap.5. quas p̄hs 10ᵒ ethicorū. dicit nō poſſe abinuicē ſeparari: ꝛ ideo vident̄ eadē. vñ tales p̄dicationes ſunt cauſales: vt ſic ſenſus delectatio eſt cōiunctio cuilibet v̄tutis cū ſuo

Vide.ſ. diſti. p^a.q.3. cōueniēti: q͞a cauſat̄ ex obiecto cōueniēti ſenſui. ❡ Ulterius de triſtitia quantū ad aliqd eſt ſilr̄ dīcm̄: ꝛ quātū ad aliquid nō. nam appetitui ſenſitiuo eſt aliqd̄ abſolutū ex nā ſua ↄueniēs vt pfectiuū extriſecū: ꝛ aliqd̄ diſcōueniēs vt corruptiuum extrinſecum: ꝛ quātum ad hoc ſimiliter in volūtate: ſed quantū ad aliud pro eo q͞ ille appetitus naturalr̄ ſe habeat ad obm̄. Uñ ſm̄ Dam̄. vbi ſupra. ducit̄ ꝛ nō ducit. nō ſic obm̄ cōparatū ad volūtatē que libera eſt: lȝ aliqd ex nā ſua ſit ↄueniēs volūtati: puta vltim⁹ finis: tñ ſit vltimate ↄueniēs ſibi per actū volūtatis acceptantis: ꝛ cōplacētis ſibi in illo: ꝛ tali cōueniencia poſita:

Speculatio ſubtiliſſima. puta p velle obīi: ꝛ diſcōueniētia p nolle: ꝛ ita reſonibus ↄueniētis ꝛ diſcōueniētis cōcomitantib⁹ reſones voliti ꝛ noliti ſequit̄ approximatio hui⁹ obīi. ſ. apprehēſio circa

volitū vel nolitū: ⁊ ex hoc videtur videt̄ ſequi in volūtate paſſio ab ipſo obīto ſic preſente. ſ. gaudium vel triſticia. ℂ Qđ aūt triſticia ꝓprie ſumpta ſit paſſio volūtatis vr: qꝛ nō eſt aliq̄ eius opatio: qꝛ nō velle: pꝫ. nec eſt nō velle vel nolle. ꝓbo: qꝛ deus ⁊ beati pñt ſumme nolle ⁊ nō velle. nō tñ pñt triſtari: qꝛ non pñt euenire illa reſpectu quoꝝ hñt nolle. triſticia aūt eſt de hiis q̄ nobis nolētibus

24. de ci. dei. ca. 15.

accidūt ſm Aug. ℂ Qđ appꝫ: qꝛ deus ſumme nolēs aliquid ꝓhibet ne illud vnq̄ꝫ eueniat: ſꝫ poſito tali nolle in viatore ⁊ ponat̄ illđ nolitū euenire triſtabit̄. ⁊ eo magis q̄ magꝭ noluit. ex diffōne triſticie ſꝫ Aug. erat igit̄ in eo aliquid qđ p̄us nō fuit: qꝛ p̄us nō triſtabat̄: ſꝫ non eſt in eo aliq̄ opatione nec ſimplr̄ nec ſm aliquē gradū ſm queꝫ nō p̄fuit. Nō eſt ēt paſſio illa in volūtate ab ipſa volūtate effectiue: qꝛ tūc eēt imediate in ptāte voluntatis ſicut volitio ⁊ nolitio: ſꝫ hoc eſt falſuꝫ: qꝛ nolens aliqđ ſi illud eueniat nō vꝫ imediate hēre triſticiaꝫ in ptāte ſua. ſi eēt ēt a volūtate vt a cā effectiua eſſet eius opatio vt velle qđ eſt ab ea ⁊ in ea. ℂ Si obiicit̄ ꝙ tunc obīm neċio ageret in volūtatē iprimēdo illā paſſionē. qđ vꝫ eē ꝯ libertateꝫ volūtatis. ℂ Rñ: volūtas nō neceſſitat̄ ſimplr̄ ab obiecto: ſꝫ iter ipſaꝫ ⁊ obīm eſt aliq̄ neċitas ꝯñie. ſicut ſi volo neċio volo. ⁊ ita ſi ſtat nolitio alicuiꝰ obīti ⁊ illud nolitū euenit vꝫ neċio ſeq triſticiā poſſe fieri in voluntate. Exēplū ponit̄ de libero volēte tenere terrā oneratā ſeruitute in cuius ptāte nō eſt imediate nō ſeruiri: ſꝫ in eius poteſtate imediate eſt nō tenere terrā illam: ⁊ mediāte hoc nō teneri ad ſeruituteꝫ. Ita in ꝓpoſito imediate in ptāte volūtatis eſt nō nolle ⁊ mediāte h̄ non triſtari de nolito ſi eueniat: qꝛ nō erit tunc ſicut nolitū: qꝛ ſi noluit ⁊ illud euenit ſtāte nolle neċio neceſſitate ꝯñie ſequit̄ triſticia.

Ꝟ. l. paſſionem.

ℂ Et ſi q̄rat̄ q̄re nō pōt volūtas recipe nolitionem ab obīto ſic paſſionē illā a nolito. ℂ Rñ: volūtas vt volūtas libera eſt: ſꝫ vt nolēs nō eſt formalr̄ libera: qꝛ hꝫ formā determinatā ad vnū: q̄ eſt ipſa nolitio. ſꝫ aūt liberꝫ vt liberū nō imediate patiat̄ ab alio: tñ vt determinatū ad vnū oppꝰ: qđ eſt ſibi foꝛa nālis: pōt ꝑ illā formā determinate ſe hēre ad vnū oppoſitū ⁊ non ad vtrūqꝫ. ⁊ ita pati.

Ꝟ. l. maior.

Dubia maxime pōderanda.

Preter illū modū triſtādi qui vꝫ manifeſtior qñ. ſ. obīm ſit diſcōueniens per nolle volūtatis: vꝫ dubiū de diſcōueniētia alia ipus obīti. vtrū ſufficiat ad cāndū triſticiā: vt ſi eſt obīm diſcōueniēs nāliter: ⁊ nō nolitū libere: vel ſi obīm eſt diſcōueniēs appetitui ſenſitiuo ⁊ ſibi triſte: erit per hoc ſufficienter diſcōueniēs volūtati ꝓpter colligantiā voluntatis cū appetitu ſenſitiuo dum tñ oſtendatur ſibi per intellectum.

E Quantū ad p̄m dubiū poſſet dici ꝙ diſcōueniētia nālis obīti ſine nolitū ab ipſa volūtate vt nāli poꝰ abſqꝫ h̄ ꝙ illud obīm ſit nolitū nolle elicito ſufficit ad triſticiā volūtatis: qđ declaratur: qꝛ ſm Augu. in

Capi. 104. q. 4. Idē. 49 diſtin. 4. q. 9. ⁊ inde.

ench. Volūtas ita vult btitudinē ꝙ nō pt velle miſeriā. illud aūt velle btitudinis eſt nāle: vt dictū eſt. j. di. pᵃ. igit̄ velle nāle alicuiꝰ ſufficit ad nō poſſe velle oppoſitū illiꝰ. per ꝯñs ad nō poſſe gaudere de illo oppoſito. ⁊ ad neceſſario triſtari de illo ſicut nāle velle beatitudinis ſufficit ad triſtādū de miſeria nāliter. ℂ Sed obiicit̄ ꝯ hoc: qꝛ vitia ſunt ꝯ nām: ⁊ tñ oīs vitioſus ſine triſticia agit.

a. ℂ Et ſi obiciat̄ ꝯ h̄: qꝛ v̄tutes ſūt diuiſe ꝯ nāꝫ. Et tñ oīs virtuoſus ſine triſticia agit v̄tuoſe. igit̄ nō obſtāte diſcōueniētia obīti nāliter ad potētiā pōt eē ꝯueniētia ꝑ virtutem. ⁊ ita ſola diſcōuenientia illa non ſufficit naturalis.

b. ℂ Reſpōdeo inclinatio nālis duplex eſt. vna ad cōmodū. alia ad iuſtū: quarū vtraqꝫ eſt ꝑfectio volūtatis libere: tñ vna iclinatio magis dꝛ nālis q̄ꝫ alia: qꝛ imediatius cōſequit̄ nām vt diſtinguit̄ ꝯ libertatē ⁊ illa eſt iclinatio ad cōmodū: ⁊ ideo nō pōt eſſe inclinatio nālis ad cōmodum quin ſufficiat ad nolle oppoſitū ⁊ ad triſticiā de oppoſito: pōt tñ eſſe inclinatio nālis ⁊ ad iuſtuꝫ que nō ſufficit ad nolle liberū ſiue ad triſticiam de oppoſito.

Quantum ad ſcđm pōt dici ꝙ etiaꝫ illa cōnexio voluntatis cū appetitu ſenſitiuo p̄ſentato appetibili per intellm̄ volūtati ſufficit ad hoc vt cōueniens appetitui ſenſitiuo ſit ꝯueniēs volūtati: ⁊ diſconueniēs ſit diſcōueniēs ⁊ triſte. Sic enī ponit̄ aliqua delectatio ſurreptitia p̄cedere in volūtate oēm actū liberum volūtatis: ⁊ ſicut ponit̄ in delectationibꝰ ſurreptitijs: ita poni pōt in triſticijs vel doloribꝰ reſpectu obiectoꝝ triſtium: vt ſicut intellꝰ cooperat̄ ſenſui fortiter imutato ſi nō ſit circa alia diſtractus: ita ponet aliqs voluntatē nō neceſſario cooperari: ſꝫ vꝛiter cōpati appetitui ſenſitiuo patienti: ⁊ hoc circa idē obīm: ſi nō impediat̄ voluntas ꝑ nō cōſiderationē intellꝰ: vel per aliud impedimētū vincens. hoc mō diceret̄ ꝙ corrupta violēter: ſꝫ delectaret̄ in volūtate ex delectatione appetitus ſenſitiui: nō tamē peccaret: qꝛ delectatio ⁊ delectabile poſſet eſſe nō volitum quantū ad oēm actū elicitū volūtatis. ſm aūt aliaꝫ viam oporteret dicere ꝙ ſꝫ delectaret̄ ſm tactū: non tñ ſm voluntatē niſi obiectū eſſet libere volitum. F

Ꝟ. l. nolitum

Preter duos modos predictos triſtādi vel tres ſi ſecūdus diuidat̄ in duos: videt̄ poſſe poni tertius vel quartus modus triſtādi: ꝓpter nolle cōditionatū: qñ. ſ. aliquis nollet aliqđ: quātū in ſe eſſet: tñ in aliq̄ caſu vult illud. Exemplū. mercator periclitans in mari nollet proiicere merces ſi poſſet effugere periculū. Sed hoc nolle eſt ꝯditionatū: qꝛ. ſ. quantū in ſe eſt nollet ſimpliciter: tñ vult ꝓiicere: qꝛ nō coactus ꝓiicit: ſꝫ enī ꝓpter aliqđ nō volitū: puta periculū euiciat: tñ nō cogit̄ inuitus eiicere. hec volitio abſoluta enuntiaret̄ per volo: nolitio cōditionata per nollem ſi poſſem aliter. Et talis nolitio cōditionata videt̄ ſufficere ad triſtādū de ſic nolito eueniente: ſicut ille triſtis eiicit merces: nec ibi velle oppoſitū facit tātū gaudiū ſicut nolle ꝯditionatū facit triſticiaꝫ. talis quidē volitio ⁊ nolitio cōditionata: ſufficit etiaꝫ ad pctm̄ mortale: quale forte fuit angeloꝝ nō p̄us deceptorū q̄ꝫ peccarēt ⁊ ad meritū: quale eſt in miſerante ex corde ꝓximo: nō potēte tñ ſubuenire in opere: igit̄ ſufficit ad paſſiones ꝯñtes velle ⁊ nolle: maxime qñ actus volūtatis ꝯditionatus eſt intenſus: igitur ſufficit ad triſtari. Sic igit̄ recolligendo iſtud membrū pōt dici q̄druplr̄ eē triſticiā ex diſcōuenienti ꝓprie. Uno mō de ſimplr̄ nolito actu ⁊ habitu eueniēte. Scđo mō de habitu nolito ⁊ actu cōditionalr̄: ſꝫ tñ abſolute volito ꝯ inclinationē habitualem. Tertio modo quia diſcōueniēs volūtati vt natura. Quarto modo: qꝛ diſcōueniēs appetitui ſenſitiuo: cui cōiungitur voluntas nō habituata ad oppoſitū vehementius q̄ꝫ ſit inclinatio eius ad appetitū ſenſitiuum.

Vide. 3. ca. Ꝟ. l.

G

4. in ordine. 1. in ordine. 3. in ordine.

H Quantum ad ſcđm articuluꝫ dico ꝙ in chr̄o fuit verus dolor in parte ſenſitiua: qꝛ obꝫ approximatū tactui ſuo ⁊ appetitui ſenſitiuo erat diſconueniēs illi ſenſui: ⁊ ille ſenſus erat ꝑfecte perceptiuus: qꝛ ſm ꝓportioneꝫ bone diſpōnis corpis eſt diſpō exiſtētie tactus. 2ᵒ de aīa. ⁊ illđ corpus fuit optime cōplexionatū: ſicut aīa illius corpis erat ꝑfectiſſima. ℂ Ulteriꝰ dolor excellēs in pte ſenſitiua natus eſt impedire vſum rōnis: qđ ꝓbat̄: qꝛ plus impedit vſum rōnis dolor vehemens q̄ꝫ delectatio ſm Aug. 83. q. q. 36. Nemo eſt q nō plus lugeat dolorē q̄ꝫ appetat voluptatē: qñ quidē videmꝰ immaniſſimas beſtias etiā aſperitatibꝰ terreri dolore ⁊ metu: ſed aliqua vehemēs delectatio ſenſibilis impedit vſum rōnis ſm Aug. 14. de ci. dei. c. 16. qua maior in corpis voluptatibus

Tex. cō. 94.

Quere aliud originale clarius ꝑ totum.

luptatibus

ſuptatibus nulla eſt ita vt in ipſo momento tpis quo ad
eius puenit̃ extremũ pene ois eius acies ⁊ quaſi vigilia
Cap.9. cogitationis obruat̃:⁊ phs 7° ethi͛.dicit ꝙ furat̃ itelle/
ctũ etiã ſepiſſime ſapiẽtis.igit̃ multo magis dolor vebe/
mens ſenſibilis natus eſt de cõi lege ĩpedire vſuʒ rõnis.
¶ Ex hoc ſequit̃ ꝙ ſi in martyribus expoſitis maximis
tormentis itell's habuit vſum ſuũ ꝙ hoc fuit ex ſpeciali
gr͂a creatoris. ¶ Et ſi obijcit̃ ꝙ tũc fortis politicus non
v̾tuoſe exponit ſe talibus paſſionib⁹ exceſſiuis:ga in eis
nõ põt vti v̾tute ꝓpter vebemẽtiã eaꝝ:⁊ ita p̾uat ſe v̾tu/
te. ¶ Rñdeo ipſuʒ pati tales dolores eſt obm bonũ eli/
gibile ꝓpter bonũ finẽ:⁊ ideo electio hũs illud pro obto
bona eſt adhibitis circũſtantijs debitis circũſtantib⁹ eã:
lʒ bonus actus formalr̃ qui eſt electio volũtatis nõ ma/
neat cuʒ talibus tormẽtis paſſionib⁹ cõiunctis ad que ſe
exponit:ita etiã exponẽs ſe fornicationi ſi in momẽto ſũ/
me delectationis nõ vtat̃ rõne:nec p̾ ↄñs volũtate:pec/
cat tñ mortalr̃ exponẽdo ſe illi paſſioni in qua nõ poteſt
vti rõne:quẽadmodũ aliquis põt meritorie vel demeri/
torie exponere ſe dormitioni ꝓpter bonũ finẽ in qua nõ
I põt vti rõne. ¶ Tertio quãtũ ad iſtũ articulũ dico ꝙ ſi
ſenſu vehemẽter patiẽti a delectabili vel triſtabili itell's
poſſit eſſe in vſu ſuo:nãle videt̃ eẽ vt vehemẽter coope/
ret̃ potẽtie iferiori ⁊ volũtas cõpatiat̃ delectãdo vel tri
ſtãdo ipſi appetitui ſenſitiuo iuxta modũ tactũ in tertia
via poſita in p̾ articulo de triſtitia volũtatis. ¶ Sic igit̃
ad ꝓpoſitũ põt dici ꝙ cũ in chõ rõ p̾manſit in vſu ſuo
⁊ volũtas nõ abſorta a dolore appetitus ſenſitiui:⁊ itell's
per ↄñs intuitiue dolorẽ illũ apprehẽdit ⁊ volũtati oñdit:
illa volũtas cõdoluit:ſiue ga nãliter inclinabat̃ ad oppo
ſitũ:que iclinatio ſufficit ad triſtitiã de oppoſito ſm̃ ter
A.l.ſcdam. tiã viã in p̾mo articulo. ¶ Qδ etiã declarat̃ hic:ga affe/
ctio cõmodi q̃ eſt ↄcupiſcẽtia ꝑſupponit affectionẽ ami/
citie:ga ois ↄcupiſcẽs bonũ alicui p̾us vult illi bene eſſe
in ſe q̃ʒ illi ↄcupiſcat.ſi ergo aliqua iclinatio ad ↄcupiſcẽ/
dũ ↄcupitũ põt eẽ ratio neceſſaria triſtandi de oppoſito:
multo magis iclinatio ad amandũ illud cui bonũ ↄcupi/
ſcit̃:põt eſſe rõ triſtitie de oppoſito boni ipſius amati:ſʒ
volũtas cũ ſit appetitus p̾ncipalis pſone ꝓprie:ſũme na
turaliter inclinat̃ in bonũ cõmodũ ⁊ appetit illud:ga qñ
multa ſunt in eodẽ ſuperi⁹ dĩ p̾ncipale iter illa illius ſup/
poſiti:ſicut cũ ſint mlte cognitiue in hoie ſuprema cogni
tiua.ſ.itellectiua potiſſime dicit̃ cognitiua hois vt homo:
ita appetitus ſupremus hois dicet̃ appetit⁹ hois vt hõ:
igit̃ naturalr̃ ſũme appetit bonum pſone cuius eſt:tanq̃ʒ
eius qδ diligit̃ amore amicitie:in quo fundat̃ ois amor
cõcupiſcẽtie:⁊ ita illũ amorẽ amicitie nectio ſequit̃ triſti/
tia de oppoſito:⁊ ita corruptio pſone nectio erit triſtis vo
luntati. Alio mõ ga volũtas nectio colligat̃ appetitui ſen/
ſitiuo ſʒ vnã opi.que fuit tertia via in p̾mo articulo:⁊ il/
la colligatio fuit pfectiſſima in chõ ⁊ itell's apprehẽdit
illud obm triſtabile:ga nõ fuit ĩpeditus:ꝗ̃ ſequit̃ ꝙ paſ/
ſio triſtitie ſiue doloris fuit in volũtate. ¶ Sic igit̃ patet
duplex via q̃uo chrs potuit doluiſſe in volũtate ſiue ap/
petitu rõnali.vna ꝓpter inclinationẽ volũtatis nãlẽ ad
ſalutẽ pſone.alia ꝓpter colligantiã itell's ⁊ volũtatis cuʒ
appetitu ſenſitiuo dolente. ¶ Si obijcit̃ ↄ̃ p̾mã viaʒ:ga
tũc in morte fuiſſet ſũme triſtata illa aĩa. ¶ Põt dici ꝙ
ſi in illo inſtãti aĩa fuit ĩpaſſibilis:tũc nõ triſtabat̃:ſʒ p̾us
de illo triſti p̾uiſo:qr.ſ.ipa fuit triſtabilis. ¶ Cõtra.hoc
erat futurũ cõtingens.igit̃ nõ nouit illud niſi in ꝟbo.ex
diſ.14°.igit̃ nec de illo triſtabat̃ ſm̃ volũtatẽ niſi vt ei
oſtẽdebat̃ in ꝟbo:illa eſt volũtas ſm̃ portionẽ ſupiorẽ.
¶ Rñ:põtio iferior itell's hñi oñdit paſſionẽ futurã:tñ ⁊.
Quia ſimilr̃:qδ minus videt̃:imaginatiua potuit illδ vt

terribile imaginari:⁊ ita appetitus illius potẽtie appre/
henſiue terreri:⁊ ille eſt appetitus qui cõmuniter dicitur
ſenſitiuus quando fit ſermo de vitijs ⁊ virtutibus.

Quantum ad tertiũ articulũ p̾ncipalẽ.ſ.de triſti/
tia que eſt de nolito a volũtate libera
nõ tñ ex carne.p̾mo vidẽduʒ eſt de qbus triſtabat̃ chrs
ſm̃ portionẽ ſuperioreʒ.iſta eni dupl'r accipit̃. Uno mõ
ſtricte vt reſpicit ſola eterna. Alio mõ large pro itellu vt K
iudicat de qbuſcũqʒ ſm̃ regulas eternas:⁊ voluntate vt
vult referẽdo ad eterna.hoc ſcδo mõ loquit̃ Aug.12° de Cap.2.4.⁊
tri. Primo mõ nõ põt portio ſuperior volũtatis ordina/ 14.
te triſtari:ga talis triſtitia ſequit̃ ad nolle deum in ſe.vel
ad nolle aliquã pfectionẽ intrinſecã ſibi ineſſe.tale nolle
adeo eſt inordinatũ ꝙ forte eſt pctm̃ in.ſ.ſ.ſic vix peccãt
dãnati.ſi eni nolunt deũ eſſe iuſtũ:hoc tñ forte nõ abſolu
te nolũt:ſed ga nolũt effectũ iuſtitie.ſ.punitionẽ quã ſen/
tiũt hoc nõ p̾tinet ad portionẽ ſuperiorẽ ſtricte ſumptã.
¶ Scδo mõ loquẽdo de portione ſupiori de trib⁹ poſ/
ſet triſtari talis portio.p̾mo.ſ.de carẽtia fruitionis reſpe/
ctu obiecti eterni.2° de pctõ ſuo vel alterius voluntatis.
3° de alijs malis ſuo ſuppoſito diſcõuenictibus vel alijs
perſonis dilectis.pʒ ordo:ga ſicut ſuperior portio large
ſumpta.p̾mo vult ſuã fruitionẽ reſpectu dei.ſcδo iuſtitiã
quãcũqʒ ad fruitionẽ ordinatã ⁊ hoc in ſe vel in alio.ter/
tio vult ſm̃ regulas eternas bona media ⁊ minima ſibi
⁊ alijs in ordine ad maxima:ita habet nolle reſpectu op/
poſitorum:⁊ triſtitiam de illis ſi accidunt.

Quo ad primuʒ iſtoꝝ aĩa chri nõ triſtabat̃:ga non Uide Henri.
fruitio vel nõ pfectio eius que fuit nolita qu.6.q.5.
nõ euenit in morte:ga nõ fuit cõgruum vt per illud quo L
meruit alios fini cõiungi ipſe minus fini coniungeret̃.

Quantum ad ſcδm de pctõ ꝓprio nõ triſtabat̃:
ga nullũ habuit:ſed de alieno:puta de M
pctõ ĩfidelitatis diſcipuloꝝ dubitãtiũ ⁊ de icredulitate ⁊
crudelitate iudeoꝝ perſequẽtiũ ipm. Unde Ambro.ſup Lib.2.de tri.
Lucã.⁊ ponit̃ in lr̃a. Doles dñe nõ tua vulnera:ſʒ mea.ſ. vel de icarna/
triſtaris de meis pctis nãʒ meã vulnerãtib⁹:nõ de tuis. tione verbi.
¶ Sed hic eſt dubiuʒ:ga cũ nulli meruit:niſi quia actu Uide ifra diſ.
voluntatis ſue paſſionẽ ſuã ad ipſum retulit ⁊ magis vo 18:⁊ i 4° diſ.
luit inocentiam diſcipulorum q̃ʒ aliorum,al's nõ videre/ 14. ſolonem
tur triſtatus:q̃uo non meruit illos preſeruari a lapſu no/ hanc dubij.
lito. ¶ Confirmatur:quia meruit eis reſurgere ab illo. Hic ponitur
igitur potuit eos preſeruare ⁊c. qδdam extra
¶ Quo ad iſta duo prima obiecta fruitionẽ.ſ.⁊ iuſtitiam in aliqb⁹ ori/
nõ opʒ diſtinguere inter portionẽ ſuperiorẽ ⁊ inferiorẽ: ginalib⁹:ſed
ſicut eni iferior itell's põt hr̃e illa pro obiectis:ita ⁊ volũ nõ neceſſariũ:
tas iferior:de quibuſdã tñ nõ triſtabat̃ ſicut ſuperior:ga ideo ⁊c.
nõ eueniebãt nolita:⁊ de qbuſdã euenientibus triſtabat̃
vt de peccatis:quia ꝗ̃ ſic erant nolita:cum enĩʒ eſſet recta A.l.ſibi.
neqʒ placuerunt neqʒ neutra fuerunt ſibi peccata peccã/
tium ſi erant ſibi oſtenſa vt mala.

Sed quo ad tertiũ obm.ſ.paſſionẽ chri opʒ aliter
dicẽ de portione vna ⁊ alia:⁊ hoc ſʒ 4ᵒʳ
vias poſitas in p̾ articulo de diſcõuenicti ⁊ cõtriſtãte:de
qbus videndum eſt ſi oẽs poni p̾t ꝗ̃ in vtraqʒ portione. a.l.circa vtra/
¶ Quãtũ ad hoc videt̃ ꝙ eſt duplex triſtitia nõ ſequẽs qʒ portionẽ.
actualẽ nolitionẽ nec habitualẽ ſiue ↄditionaleʒ:ſed q̃ſi N
nãlẽ qualis eſt iſta que eſt circa volũtatẽ vt nã:⁊ illa que
eſt ex cõiunctione volũtatis cũ appetitu ſenſitiuo patiẽ/
te:que ꝗ̃ gdeʒ duplex triſtitia videt̃ appropriata duplici A.l.inquã.
portioĩ:ita ꝙ nolle naturalr̃:⁊ ſic triſtari ↄuenit volũtati
tñ ſʒ portionẽ ſuperiorẽ.triſtari ꝟo p̾cife ex cõpaſſione
ad appetitũ ſenſitiuũ ↄuenit volũtati ſʒ portionẽ iferio/
rẽ. ¶ Probatio p̾:ga illδ qδ reſpicit̃ a portione ſupiori
large ſumpta vt p̾dictũ eſt ſm̃ Aug.eſt qδ reſpicit̃ in or/

B.l.in. dine ad eternū: ⁊ hoc ꝉ a rōne vt a quo eterno ipa rō acci-
B.l.in. pit pn^m cognoſcēdi ⁊ ꝉ a voluntate vt ipſa vult in ordine
ad ipm vt ad finē vltimū: ſed voluntas nihil vult nāl'r p̊
⁊ pp ſe niſi finē vltimū: ⁊ per ꝯñs oē aliud vult nō p̊mo:
ſʒ in ordine ad ipm. ḡ. minoꝛ pʒ ex rectitudine iclinatio-
nis nālis: que nō eſſet recta ſi eſſet maxie ⁊ p̊n^r ad minus
B.l. Qui tñ diceret ꝙ vo-luntas vt nā tñ eēt ad bo-num. Vide in ſi. di. 27. q. 1. dif. 1. ⁊ diſti. 49. 4. q. 9. ⁊ 6. di. 2. bonū ⁊ nō ad vltimatū. † Qui tñ diceret voluntatē vt eſt
nā: eē tm̄ ad bonū ꝓpriū prio: diſcordaret a dictis in iſto
mēbro: ideo opp^m hic ſupponit̄ ex illa. q. alſ ptractāda.
¶ Probatio 2^e. Intell's iquātū itelligit aliquid pciſe: qa
ſenſus cui cōiungit̄ illud ſentit: dī portio iferioꝛ: igit̄ ſil'r
de appetitib^s. aſñs pʒ: qa iquātū ſic cogſcēs nihil cogno-
ſcit p regulas eternas: qa eodē mō cognoſceret ſi nō poſ-
ſet de hoc ſm illas iudicare. ¶ Cōtra iſta. 2^m mēbrū vr̄
repugnare p̊: qa voluntas cōpatit̄ appetitui ſenſitiuo vt
nā ⁊ nō vt libera: qa nō eſt in ei^s ptāte iſta ſubita cōpaſ-
ſio: ſed hec nō ptās eſt pp nālē ɔnexionē appetitus ſupe-
rioris ad iferiorē: igit̄ volūtas vt nā nō ɔuenit pciſe poꝛ-
tioni ſupiori: ⁊ vt cōpatiēs appetitui ſenſitiuo preciſe iſe-
riori. ¶ Rñ^o: voluntas vt nā dupl'r accipit̄. Uno mō vt
O tendit nāl'r in obiecta ꝓpria hui^s po^e vt hic vl'r circūſcri-
bendo alia: vt. ſ. inclinat̄ tanq̄ pfectibilis ad ſua ꝓpria
obta: ⁊ hoc mō itelligit̄ p̊mū mēbrū: qa ſic inclinat̄ nāl'r
ad obiecta ordinate ſm nālē ordinē obiectoꝝ iquantū
ſunt ipſius aliqual'r pfectiua. Alio mō dī voluntas vt nā
icludēdo oēm ordinē ei^s ad qđcūqʒ ɔſequēs nām volū-
tatis: ⁊ hoc ꝓprie nō vt libera: ſed vt tm̄ appetitus intel-
lectiuus: ſiue vt hñs affectionē cōmodi non iuſtitie: ⁊ ſic
hʒ ordinē ad cōpatiēdū appetitui iferiori nō tm̄ in ordi-
ne obti illi^s ad p̊mū obm volūtatis: vt volūtas eſt: ſʒ cir-
cūſcripto illo ordine circa qđcūqʒ ſic cōpatit̄: ⁊ ita in h̄
ſe hʒ ac ſi ad eternū referre nō poſſet. nō ſic aūt eſt ipſi^s:
vt eſt talis po^o: iclinatio nālis ordinata pciſe ad ſua ꝓpa
obta: qa illa iclinatio vt ſic nō eſt pciſe ad aliqđ niſi iquā-
tū eſt vlterioꝛ iclinatio ad eternū: ſic̄ mā nō inclinat̄ ad
diſpōnē: niſi qa vlterius iclinat̄ ad formā pfectā. Breui-
Reſolo nota-bilis de poꝛ-tione rōnis. ter volūtas vt nā p̊ mō eſt volūtas vt nāl'r inclinata tm̄
ad ſua ꝓpria obta. ſcđo mō eſt volūtas iclinata ad obta
alteri^s appetitus cui cōiungit̄ mediāte inclinatione illi^s.
p̊mo mō eſt tm̄ portio ſuperioꝛ. ſcđo mō tm̄ iferioꝛ. gñā-
liter aūt pōt accipi volūtas vt nā ſm ꝙ icludit vtriqʒ:
⁊ ſic ptinet ad vtrāqʒ portionē. De alijs duab^s triſtitijs
ſequētib^s nolitionē actualē abſolutā ⁊ ɔditionalē ſiue ha-
bitualē: videt̄ ꝙ cū vtraqʒ portio poſſit ſic ⁊ ſic nolle q̄-
dā que eueniūt vtraqʒ poterit illo duplici mō triſtari. de
illis igit̄ quatuoꝛ vijs triſtādi poſitis in p̊ articlo de mō
triſtādi due ſunt cōes vtriqʒ portioni: due ꝓprie duab^s:
ita ꝙ vtraqʒ portio triſtari hʒ de obto tripliciter noliro.

Alterius ad ꝓpoſitū applicādo volūtati chriſti. quā-
tū ad h̄ obm qđ eſt paſſio videndū eſt
que portio de hoc obto potuit triſtari: ⁊ h̄ ſm quē triūm
modoꝝ triſtādi ſibi poſſibiliū. ⁊ p̊ de portiōe ſupiori: pʒ
de volūtate vt nā: qa ipſa vt ſic voluit bonū huic pſone
⁊ in ordine ad eternū: ⁊ ſic oppoſitū fuit nolitū tanq̄ cō-
P tra affectionē cōmodi: nō tñ ɔ̄ iuſtitiā: nolitū aūt ɔ̄ affe-
ctionē cōmodi ſi euenit eſt ſufficiēs cā triſtitie ex p̊ arti-
culo: igit̄ h̄ mō volūtas vt nā triſtabat̄ de paſſione. Nec
obſtat ꝙ bonū illō qđ ad mortē illā ſequebat̄: vel ad qđ
mors illa ordinabat̄: fuit maius q̄ vite ſue ɔſeruatio ad
tēpus: qa lʒ ex hoc plus eēt volēdū libere ſm affectionē
iuſtitie: nō tñ a volūtate ſʒ affectionē cōmodi: niſi poſſʒ
oſtēdi illā ſalutē hoiʒ fuiſſe mai^s bonū huic pſone q̄ cō-
B.l. tamen. ſeruatio vite ſue: ⁊ h̄ magis cōmodū nāl'r ex ſe: non tñ
ex ordinatione aliq̄ huius tāq̄ vtilioris ad finē vltimuʒ.
¶ Si obijciat̄ hic: qa tūc voluntas vt nā non eſt portio
ſuperioꝛ: qa nō reſpicit ola in ordine ad eternū nec eter-
nū. p̊mo: qa ꝉ aliqđ ꝓpriū videt̄ nāl'r eē magis cōmodū a.l. aliō a p̊^o.
huic pſone q̄ aliqđ extrinſecū. Hoc vltimū eſt negādū:
qa eternū nō tñ eſt ſummū iuſte amandū: ſed etiā ſum-
mum cōmodū oīs volūtatis vt eſt appetitus itellectiu^s:
circūſcripta libertate ⁊ iuſtitia: ⁊ ideo in vtraqʒ ordina-
tione naturali obiectoꝛum eſt primum.

Sed videndū eſt 2° de portione ſupiori volun-
tatis vt libera eſt: ⁊ de triſtitia cō-
ſequēte in ipſa actualē nolitionē obti triſtabilis: videt̄ ꝙ
p p̊n^a ſumpta a fine vltio nō poſſit ɔcludi de paſſione ⁊
Q ei^s oppo^{te} iquātū referunt̄ ad finē illū ꝙ ipſa ſit nolēda:
qa cū opp^m nō poſſit demōſtrari: ſi referēdo ad finē vltimū
ɔcludit̄ ſimpl'r vita eē pro tūc volenda ⁊ mors nolenda.
igit̄ volūtas diua recte nō voluiſſet aliā paſſionē: qa ɔ̄
rōnē rectā: nec etiā volūtas chriſti recte voluiſſet illā: nec
in tali velle meruiſſet: que ola ſūt abſurda. vr̄ ḡ ꝙ ſic rō
ſupioꝛ nō potuit iudicare hoc eē malū p tūc referēdo ad
finē vltimū: ſʒ determinate bonū: vel qa imediate ordi-
nabat̄ ad finē vltimū pp ei^s veritatē velle mori vel me-
diate. ſ. mediāte ſalute humana: pro qua prouocāda fuit
mors volita: ita etiā volūtas ſuperioꝛ vt libera nō potuit
ordinate illā pro tūc nolle: ſʒ determinate velle: ⁊ ita nec
de illa triſtari triſtitia ɔſīte abſolutā nolle liberū. ¶ Cō-
tra. igit̄ nec illa portio mō gaudet de vita chriſti: qa nō eſt
rō ɔcludēdi illā ſimpl'r eē volēdā vt refert̄ ad eternū: q2
illa rō pro tūc eque ɔcluſiſſet. ¶ Rñ^o. Cōcluſio demōſtra-
tionis practice eſt de actu circūſtātionato: ⁊ ſic pro tunc
velle mortē fuit bonū ſimpl'r: qa pro tunc a trinitate fuit
volita: ⁊ iō pro tūc ſuſtinēda ēt pro iuſtitia † ɔſeruāda ⁊ p a.l. ɔfirmāda
ſalute hoiʒ ꝓcurādā: ita ꝓ nūc eius vita eſt bona. ¶ Et
qđ † obijcit̄ ꝙ demōſtratio ſp eque ɔcludit. Uerū eſt eandē a.l. [illegible]
ɔnē: ⁊ in pticis eodē mō circūſtātionatā. Sed ſi ɔcludit
ꝓ nūc vt nūc dicit circūſtātiā ɔcluſi: nō ſequit̄ ḡ ꝓ ſp: q2
nō eſt eadē ɔ̄ eodē mō circūſtātionata: nec ſequit̄ ḡ pro
tunc: niſi vt tūc determinat illationē vel illatum.

Tertio vidēdū eſt de portione ſupiori volūtatis vt
libera: ⁊ de nolitione ɔditionata ſiue hītuali:
R ⁊ dico hītualē in cui^s actū volūtas ꝓna ex ſe eſt exire niſi
aliūd obſtet. Sic vr̄ dōm ꝙ illa portio noluit paſſionē: h̄
eſt noluiſſet quantū in ſe erat: ſi ola ꝓſpera ⁊ iuſta ſm ſe
appetibilia eque fuiſſent ſine ea. hoc aūt probat̄ duplici
auctē ⁊ rōne. vna eſt Aug. 13. de tri. c. q̄uis iuſtus p forti- Cap. 7.
tudinē ſit parat^s excipē: ⁊ equo aīo ferre qcqđ aduerſita-
tis acciderit: mauult tñ vt nō accidat. Et ſi pōt facit atqʒ
parat^s in vtrūqʒ eſt: vt quātū in ipſo eſt alterū optet alte-
rū vitet: ⁊ ſi qđ vitat icurrerit iō volēs ferat: qa fieri non
potuit qđ volebat: ſupple q̄tū in ipſo erat. pʒ aūt ꝙ iten-
dit ſm ꝙ lr̄a ſonat: qa p h̄ ꝓbat nullū q̄ntūcūqʒ vtuoſuʒ
poſſe hic eē btūʒ: q2 hic pōt pati aduerſa: ⁊ ita nō hīe qc-
qđ vult: qa vt iā recitatū eſt alterū optat q̄tū in ipſo eſt
ſcilʒ ꝓſperū. ¶ Alia auctās eſt Phi 3° ethi. c. ii. mors ⁊ vide 9° ethi. c. 9. optime.
vulnera triſtia forti ⁊ volēti erūt. ſuſtinet hec aūt q̄ñ bo-
nū vel q̄ñ turpe nō: ⁊ quāto vtiqʒ magis hēat vtutē oēʒ
⁊ felicioꝛ ſit: magis in morte † triſtioꝛ erit: ꝙ nō eſſet niſi a.l. triſtitia.
qa quātū in ipſo eſt vult oppoſitū: ⁊ illa auctās oſtendit
qđ dictū eſt in p̊mo mēbro tale nolle ſufficere ad triſtari.
¶ Rō ad hoc eſt: qa obm patiētie nō vr̄ ſm ſe eligibile:
qa tūc nō reqreret̄ ibi patiētia: nec hn̄ aliq̄ talia eligunt.
¶ Si dicat̄ ad auctēs ꝙ loquunt̄ de fortitudie moral'r
que fortitudo diſponit portionē iferiorē: nō ſupiorē. Hoc
nō obſtat: qa portio ſupioꝛ ſm regulas eternas nihil ad-
uerſuʒ vr̄ iudicare eē eligibile iquātū in ipo eſt qa opp^m
eēt eligibilius ſi illud iuſtitia nō vetaret, alioquin quare
alligati ⁊ iuncti fini vltimo: vt hn̄ nihil eligunt aduerſuʒ.

Ultimo

Ultimo videndū eſt de portione inferiori reſpectu hui⁹ obiꝗ qḋ eſt paſſio.pꝫ aūt ꝙ ipa vt nã: ꝛ vt ꝯiuncta appetitui ſenſitiuo compatiendo triſtabaꝛ. ¶ Sꝫ dubiū eſt ſi vt libera triſtabaꝛ ꝑꝑ nolle liberum
S abſolutū vel cōditionatū:ꝛ quātū ad ꝯditionatū vꝛ ſiliꝛ dōm ſic dictū eſt de ſupiori:ꝛ auctēs eque vꝛ magis oſtē dūt de iſta ſic de illa. ¶ Nō reſtat igiꝛ vidēdū niſi vtrū rō iferioꝛ poſſit ꝯcludē illā eſſe abſolute nolēdā:ꝛ ſic vo lūtas iferioꝛ poſſit eā ordinate nolle abſolute ꝛ ita triſta ri. Quātū ad h videꝛ dōꝫ ꝙ nō:ꝛ de rōne ꝛ ꝑiter de vo luntate.qḋ ꝓbaꝛ multipliꝛ.p:qa eadē po^a circa idē obm nō pōt hr̄e actus oppoſitos:quoꝝ alter ſit in ſūmo:quia oppoſitū in ſūmo nō cōpatiꝛ ſecū reliquū:ſed portio ſu
Caꝑ.4. perioꝛ ꝛ iſerioꝛ ſunt vna po^a ſm Aug.13° de tri.ꝛ oſtēſuꝫ eſt lib^o 2° diſ.24^a.ſuperioꝛ autē portio dictat in ſummo ipſam paſſionē volendā quātū ad intelliꝫ ꝛ ſm volūta
a.l.non velle. tem ſūme vult:igiꝛ inferioꝛ nō pōt† nolle. ¶ P.Ex pn^a ꝛ ꝯne nō ſequunꝛ oppoſita.pn^m rōnis practice iſerioꝛis eſt ꝯclō rōnis ſuperioris.ergo.ꝓbatio minoris.pma pn^a practica ſumunꝛ a fine vltimo ad quē ſunt fines a quib⁹ ſumunꝛ pn^a rōnis iſerioꝛis:ita ꝙ bonitas illoꝝ finiuꝫ eſt
a.l.ab illo fine. †ex illo fine:igiꝛ ꝛ pn^a ſumpta ex illis ꝯcludunꝛ ex ſum ptis ex illo. ¶ P.Quocūqꝫ pn^a rōnis iſerioꝛis ſe hēant
a.l. procedit puta ſiue ſint ꝯcluſa:vt† proceſſit ꝑcedēs arg^m:ſiue ime diata:ꝫ poſteriora pmis imediatis ſumptis a fine vltio: nā iter imediatas ꝓpōnes taꝫ practicas/vt videꝛ ꝗ̄ ſpe culatiuas eſt ordo dignitatis vel eſſe pōt:ſaltē hoc certū eſt ꝙ oppoſita demr̄ari nō pnt:ſed alterū tm̄ ſophiſtice argueꝛ.igiꝛ ſi ratio ſuperioꝛ demōſtrat hoc eſſe volēdū: ex nullis pncipijs pōt iſerioꝛ arguere niſi ſophiſtice hoc eſſe nolendū abſolute.ſupponimus aūt rōnē chri rectaꝫ nō errātē p ſophiſmata:ꝛ volūtatē eſſe cōformē rōni re cte nō ſophiſtice. ¶ P.Rō iudicās de actib⁹ vtutū po liticaꝝ eſt rō iſerioꝛ:ſed illa iudicat pro bono cōi mortē eſſe volūtarie ſuſtinēdā:igiꝛ ꝯſiderādo bonū cōe holuꝫ: rō iſerioꝛ chri nō potuit ꝯcludere mortē ſuā eſſe nolēdā: ſꝫ oppoſitū. ¶ Si dicaꝛ rō iudicat mortē eſſe ſuſtinēdā: nō tn̄ volendā:ꝛ ideo triſtaꝛ de illa:cui videꝛ conſonare Ari.in auctē ſupra poſita:qa lꝫ actus patiētie virtutis ſit volibilis:non tn̄ obm circa qḋ eſt actus. ¶ Cōtra.rōne ꝯcludiꝛ mors nūc ſuſtinēda:igiꝛ aut volūtas nō vult qḋ cōcluſuꝫ eſt:ꝛ tūc nō eſt recta.aut vult:ꝛ tūc vꝛ nō abſo lute nolle mortē:qa abſoluta ꝛ efficax.volitio.a.non ſtat cū abſoluta nolitione ꝛ efficaci ei^s:ſine quo nō pōt eē.a. qa tūc idē ſiꝛ fugeret ꝛ nō fugeret:nā abſolutū nolle effi cax eſt cā fugiēdi nolitū:ſic abſolutū velle efficax eſt cā ꝓſequēdi volitū. ¶ P.Ad ꝯnē pncipalē videnꝛ auctēs.
X Nā Aug.ſup illud pſalmiſte.Clamabo p diē ꝛ nō exau dies me.miles coronandus non timet.ſ.Paulus:ꝛ dux.ſ. dn̄s timet coronaturus:ꝗ̄ſi diceret:nō.timoꝛ eniꝫ eſt de nolito qḋ ſciꝛ vel crediꝛ eē futurū.ergo. ¶ P.Magꝛ in
Quere Tho. 3^a par. q.15. ar.6.ꝛc. lr̄a adducit Hieronymū q vult ꝙ in chro nō fuit paſſio ſed ꝓpaſſio.ſi aūt abſolute noluiſſet:cū tale nolle ſequaꝛ apprehēſionē rōnis:triſtitia ſequēs illud nolle videreꝛ hic plenā rōnē paſſionis. ¶ Cui placeret ꝯ iſtarū rōnū ꝛ auctoritatū poſſet dicē ꝙ volūtas iſerioꝛ vt libera nō
a.l.tamen. noluit abſolute:ſed tn̄† triſtabaꝛ:qa noluit cōditionaliꝛ: quātū.ſ.in ipſo fuit:ſi aliter diuinū beneplacitū ipleretꝛ. ¶ Et illud tale dr̄ volūtariū mixtū in volūtario. Et illḋ eſt ſimpliꝛ volitū:qḋ qs vult quātū in ipſo eſt:ꝛ illud ſm
Vide Thomā 1^a 2^e. q.115. art.6.ꝛ Ari. 3° ethic. c.1. ꝛ expoſitorē ſuū. qd:qḋ qs vult ꝓpter neceſſitatē pn̄tē:puta ſimpliꝛ volū tariū eſt periclitāti nō ꝓijcere merces:ideo triſtaꝛ de ꝓ iectione:ꝛ ꝓijcere eſt volūtariū ſm qd:ꝛ ſic in ꝓpoſito dicerēt ꝙ chrs abſolute noluit mortē:qa ꝗ̄tū in ipo fuit: ꝛ ſm qd eā voluit. ¶ Hoc credo falſuꝫ tā gn̄aliꝛ ꝗ̄ in ꝓ poſito.p^m oſtdiꝛ in exēplo illo.cū eni ille ſit dn̄s actuum ſuoꝝ p volūtatē in cui⁹ ꝑtāte eſt vti vtute motiua ad ꝓij ciēdū ꝛ nō vti:ꝛ h ita in ꝑiculo ſicē alſ:igiꝛ ſimpliꝛ volēs ꝓijcit:q2 a nullo coact⁹ vti vi motiua.pꝫ eniꝫ ꝙ volūtas poſſet ita ſordiate amare merces ꝙ nollet eas ꝓijcē ēt p ꝑiculo euadēdo. Ita in ꝓpoſito chrs dr̄ nolle mortē cuꝫ determiatōe diſtrahēte.ſ.ſi bn̄ fieri poſſet:ꝛ iō diſtrahit qa ꝯditio nō extat.ꝯcediꝛ aūt ſm iſtā viā ipm velle mo ri ſine ꝯditiōe diſtrahēte:qa ſi addiꝛ ꝑꝑ honoreꝫ dei vel ꝓpter iuſtitiā vꝛ ſalutē hoīuꝫ nō eſt diſtractio. finis eniꝫ act⁹ nō diſtrahit ab actu in talib⁹:igiꝛ qḋ qs faciꝛ vꝛ patiꝛ nō eſt ſimpliꝛ nolitū:ſꝫ ſm qd. ¶ Mouet aūt forte p ꝑ te oppoſita:qa tale dr̄ ſimpliꝛ triſte ſicut ꝓijcē ꝑiclitāti ꝛ mori forti. ¶ Sꝫ h nō cogit:qa ad ſimpliꝛ triſtādū ſufficiꝛ nolle ꝯditionatū qn̄ cōditio eſt nolita:ꝛ ita velle ꝯns ali qd nolitū nō ſufficiꝛ ad gaudē:ſic ibi velle ꝓijcē ſequiꝛ ad tēpeſtatē ſore qḋ eſt nolitū illi. ¶ Sꝫ tunc nō dr̄ chriſti mors triſtis:qa non fuit volita ꝑꝑ aliqd nolitū ꝓſupp^m. ¶ Rn̄: Sic fortis politic⁹ nollet ciuitatē ſuā talē neceſſita tē icurrē a q̄ eā liberari oporteret p mortē ei⁹:ꝛ ſic ꝓſup ponit quoddā nolitū:ſic chrs noluit auditores eſſe tales corā qb⁹ nō poſſet vitas ꝓdicari niſi ſcādaliçarenꝛ vſqꝫ ad odiū mortale:iō ſi voluit mori ꝓ vitate doctrie: ſup ponit qḋdā nolitū ex ꝑte audiētiū. Si aūt p ſalute hūani gn̄is:ſupponiꝛ aliḋ nolitū.ſ.hoies eē in tali ſtatu a quo ꝑ mortē chri eripiēdi eēnt. Si aūt ꝑꝑ bn̄placituꝫ diuinū:ꝛ ibi ſupponiꝛ: dr̄ qḋdā nolitū p:qa bn̄placitū illḋ fuit re ſpectu hui⁹ obiꝗ:vt dr̄ ꝑꝑ aliquē ſinē ad quē h obm ordi nabaꝛ:puta vꝛ ꝑꝑ vitatē ꝓdicādā vꝛ ſalutē hoīuꝫ ꝓcurā dā. ¶ Sic itaqꝫ ſi rōnes vltie ꝯcludāt dr̄ eē dōm ꝙ ſm
portionē inferiorē noluit paſſionē:ꝛ h volūtate vt nā:h eſt inquātū ꝯiūcta appetitui ſenſitiuo patiēti:ꝛ volūtate vt libera noluit tn̄ ꝯditionaliꝛ:ꝛ nō abſolute: quēadmo dū de portiōe ſupiori dictū eſt ꝓꝰs:ꝙ noluit vt nā:ꝛ vt li bera noluit tn̄ ꝯditionaliꝛ ꝛ nō abſolute:ꝛ ita ſm vtrāqꝫ portionē eiſdē modis triſtabaꝛ:nec valet/nō noluit abſo lute:igiꝛ nō triſtabaꝛ:qa nolle nāliꝛ vꝛ ꝯditionaliꝛ ſufficit ad ſimpliꝛ triſtari:vꝫ tn̄ pōt argui: abſolute non noluit: igiꝛ nō triſtabaꝛ ex illa cā:ſꝫ cū h ſtat ꝙ ex alia cā vnica vꝛ duplici ſiꝛ ſimpliꝛ triſtareꝛ. ¶ Sicqꝫ ſaluaꝛ glo. illa. Augu. ſuper
replera eſt malis ꝛc.i.triſtitijs ſiue penis:qa tota aīa ſm ps.87.
volūtatē ſm vtrāqꝫ portionē triſtabaꝛ:ꝛ vt nā ꝛ vt liba ex nolitiōe ꝯditionata:ꝗ̄tū.ſ.in ipo fuit. ꝛ ꝗ̄tū ad itelliꝫ ſm vtrāqꝫ portionē apphēdebat diſcōueniēs voluntati nāliꝛ ꝛ ꝯditionaliꝛ. ¶ Si qs tn̄ velit aſſignare in volūta te iferiori aliquā cām triſtitie q̄ nō fuit in ſupiori: dicēdo ꝙ iferioꝛ abſolute noluerit illā penā qḋ de ſupiori nō eſt veꝝ:poterit ita ponere:portio iferioꝛ ꝯſiderat paſſionē abſqꝫ ordie ad finē vlt^m:q2 ſub iſta circūſtātia ꝯſiderare eſt rōnis ſupioris:ſꝫ circūſcripta illa circūſtantia ſimpliꝛ eſt nolēda:qa tn̄ ꝓpter illū eſt volēda:igiꝛ rō iferioꝛ nō dictat eā volēdam.ꝛ ita nec voluntas inferioꝛ vult eam.

Ad primū alteri⁹ vie pro iſto articulo† vltiō pōt
A.l.pro ſolutione rōnum. dici ꝙ bonū morale eſt ens per accn̄s aggregās in ſe aliquē actū ꝛ circūſtātias multas actui ac cidētes:ita ꝙ totū rōne circūſtātie vnius pōt ꝯcludi eli gibile:qua circūſcripta:rōne alterius circunſtātie nō erit
V eligibile reſiduū. ¶ Per h ad argumētū p^m pro illa via cōcediꝛ maioꝛ circa idē obiectū per ſe: ſꝫ hic eſt tn̄ ideꝫ obiectū per accidēs. ¶ Per idem ad 2^m ꝙ cōcluſiones rōnis ſupioris ſunt pncipia ad ꝯcludēdū vt p ſe ſumpte ꝛ vt illate ex principijs rōnis ſupioris: ꝛ ſic hn̄ pn̄e ſumi oppoſite minores ſub pn^a de eodē per accn̄s:quarū vna ſit vera rōne vnius ꝑtis toti⁹ ꝛ alia rōne alteri⁹. ¶ Per idē pꝫ ad tertiū ꝙ ſophiſma eēt aliḋ:ſi ꝯcluderet opp^m.

Sed de toto eodē per accñs ↄ̄cludit ꝓpter vnaȝ circū/ſtantiā oppoſitū ꝑdicati eius qḋ ineſt ei ſm aliā circū/ſtātiā. ¶ Ad aliud de forti qḋ ꝓcedit de circūſtātijs ꝑti/nētibus ad rōnē inferiorē: ⁊ iō directe ↄ̄ iſtā viā pōt dici ſicut reſpōſuȝ fuit. Et ad illud cōtra. dici pōt ꝙ ſil' ſtant abſolute nolle. a. ⁊ abſolute velle ſuſtinere. a. ꝑſuppoſito tñ quod. ī nolito. ſ. neceſſitate ſuſtinēdi. a. Et cū dicis nol/le abſolutū eſt cā fugiēdi nolitū. verū eſt a ſe nō ab alio illatū a quo nō vult inferri. ¶ Ad Aug. dico. ꝙ non ha/buit eādem cām timēdi quā nos: qꝛ nō peccata ſua ſicut nos nr̄a. ita pōt intelligi illud Ambro. doles domine ⁊c̄. ¶ Ad magiſtrū ⁊ Hieronymū videō. ſi nō patiebatur tñ volūtas ſurreptitio motu ꝑueniēte ↄ̄ſenſuȝ: q̄lis paſ/ſio conuenit ei: vt natura: ⁊ pōt dici propaſſio: ſed etiam patiebatꝰ motu ſequente nolle libere elicitum: tunc intel/ligendū eſt propaſſionē eſſe: vt diſtinguatur cōtra paſſio/nem illā que cōturbat rōneȝ qualis nulla fuit in chriſto. ¶ Cōtra iſtā viā pōt ſic argui. ꝑmo qꝛ rō cui innitꝰ oſtē/dit tñ poſſibilitatem huius ꝙ volūtas inferior nō velit iſtud qḋ vult ſupior abſolute: qḋ nō eſt ꝓpoſitū: qꝛ non velle abſolute nō īfert nolle abſolute: quale nolle negat alia via. ¶ P̄. Qꝛ nō poſſit ↄ̄cludi ꝓpoſitū de nolle ꝓ/batꝰ: qꝛ ſi vna circūſtātia quā ↄ̄ſiderat rō inferior ſuffi/ciat ad ↄ̄cludēdū hoc eē nolēdū: ergo nō eſt determina/bilis per aliā: que ↄ̄cludit illud eē volēdū: qꝛ per ſe no/lendū per nihil aliud pōt eē volēduȝ. hoc declaratꝰ: qꝛ ſi rō īferior oñdat. a. ſine circūſtātia finis vltimi: ꝑꝑ quā. a. eſt volēdū. oſtēdit. a. nō vt volēdū nec vt nolēduȝ: ſȝ q̄ſi neutrū: qꝛ determinabile circūſtantijs volibilitatis: non aūt determinatū ad nobilitatem: qꝛ tūc nō eēt per aliud volibile. ¶ Videtꝰ ēt tertio ꝙ rō inferior poſſit oñdere illud cuȝ circūſtātia volibilitatis: qꝛ alꝛ rō inferior pra/ctica nō poſſet dirigi per ꝑncipia ſumpta a fine vniuer/ſaliori: qꝛ dirigi per illa ꝑncipia eſt ↄ̄ſiderare finē a quo ſumuntꝰ: alꝛ fortis moraliter inquātū prudēs: cū prudē/tia ſit rōnis inferioris: nō poſſet ſe dirigere in actu forti/tudinis ex ↄ̄ſideratione felicitatis: qḋ ſi ſit incōueniens: ergo rō inferior cōplete oſtēdēs quātū pōt ⁊ nō partem obiecti ꝑtermiſſa alia circūſtātia oñdet hoc vt volibile. ¶ P̄. Stat rō quarta de forti moraliter: qꝛ nolle abſolu/tum videtꝰ eſſe cā fugiēdi nolitum ne eueniat: non deter/minando ne a ſe eueniat: ſed ne eueniat ſimpliciter.

A.I.ſtl.
A.I.geracia/tum.

¶ Quātū ad iſtū articulū ꝑtinet nō vī neceſſitas ſaluā/di portionē īferiorē abſolute noluiſſe paſſionē: qꝛ ſine h̄ ſaluatꝰ ea triſtata de paſſiōe taȝ vt nā eſt q̄ꝫ vt libera ꝑꝑ nolle ↄ̄ditiōale ſicꝰ ſupra dictū eſt. Ad ar^{ta} ꝑncipalia q̄re.

Solones ar/gumētoꝝ ꝑn/cipaliū cōiter non hn̄tur in originalibus erraige: ⁊ hoc forte: qꝛ ſm diuerſas vias in ſolone de facili argumē/ta ad vtrūqꝫ ꝑtē ſolui ꝑnt. hic tñ eſpo ſuimus: vt in originali cor/recto ſingula/riſſime eas i/ueniturꝰ: ſȝ vi/dēt additio. vel doct. vel aliorum. q̄re repoꝛtatiōꝫ. di.i.q.4.⁊.5.

¶ Ad ꝑ^{m} ꝑncipale añ oppoſituȝ qñ arguitꝰ ꝙ gaudiū ⁊ triſtitia ſunt oppoſita: ⁊ oppoſita non ſunt in eadē po^{te}: ⁊ ſic nō fuerūt in portione ſupiori volūtatis chri. dicēdum ꝙ minor eſt falſa: gaudiū enī ⁊ triſtitia nō ſunt oppoſita: niſi ſint reſpectu eiuſdē obiecti. Rō eſt: qꝛ qñ aliq̄ eſſen/tialiter depēdēt: nō tñ cauſaliter: illa nō hn̄t oppoſitionē niſi reſpiciāt idē: vt ſcire ⁊ ignorare depēdent eētialiter ab extrinſeco: nō tñ cauſalꝛ: qꝛ cauſantꝰ ab aliquo extra vt ab albedine: ſȝ eētialꝛ depēdēt ab obiectis: qꝛ lȝ ſcīa ſit qualitas abſoluta tñ reſpectus ad ſcibile eſt ſibi con/ſubſtātialis: qꝛ vt dictū eſt in ſcḋo li. qñ fundamētū non pōt eē ſine reſpectu: tūc ille reſpectꝰ eſt cōſubalꝛ ideȝ illi fundamēto: lȝ non formalꝛ idē: ⁊ ideo qꝛ ſcīa nō pōt eſſe ſine obto ſcibili: iō nec ſine illo reſpectu ad ſcibile: iō ſe/quitꝰ ꝙ eſt ſibi cōſubalis: ⁊ iō ſcīa ⁊ ignorātia nō ſunt op/poſita niſi vt idē reſpiciūt. nā in eadē aīa cū ignorātia la/pidis ſtat cognitio triāguli hn̄tis tres ⁊c̄. Nunc aūt velle ⁊ nolle includūt reſpectus ad obiecta ſicut ſcire ⁊ ignorare: ideo nō ſunt oppoſita: niſi ſint reſpectu eiuſdē: vn̄ ſicut amare deū ⁊ odire pctm̄ nō ſūt oppoſita: ſic nec gaudiū de paſſione chri circūſtantionata: ⁊ triſtitia de eadē paſ/ſione nude oſtenſa: ita nec velle ⁊ nolle illā paſſionē ſic ⁊ ſic ſunt oppoſita. ¶ Ad illud in opp^{m} qñ di ꝙ ↄ̄ria dnr eſſe circa idē ſuſceptiuū ⁊ nō ex eadē cā: dico ꝙ nō requi/ritꝰ ꝙ ↄ̄ria hēant eādē cām: ſed idem ſuſceptiuū qñ ſunt mere abſoluta: qꝛ a quibuſcūqꝫ cauſis cauſentꝰ ↄ̄ria ſunt ⁊ oppoſita: vt albedo ⁊ nigredo: qꝛ nō depēdēt eſſentia/liter ab aliquo extrinſeco: ſed ſi iſta ↄ̄ria ſunt abſoluta ⁊ dicāt neceſſario reſpectū cōſubalē ad obiecta ⁊ ad cās: nō erūt oppoſita: niſi cōparentꝰ ad ideȝ obm̄ formale ſicꝰ dictū eſt. ¶ Ad 2^{m} qñ arguitꝰ de paſſibilitate ⁊ ipaſſibili/tate: dōm ꝙ nō eſt ſile: qꝛ dos ipaſſibilitatis eſt qualitas per quā formalꝛ repugnat corpi glorioſo paſſibilitas: ſic aūt nō fuit in ꝓpoſito: qꝛ nō fuit aliqua talis qualitas vt ipaſſibilitas in portione īferiori. ¶ Ad aliud qñ arguitꝰ de peccabilitate ⁊ ipeccabilitate. Dōm ꝙ illa rō hn̄ eſt ad ꝓpoſitū: qꝛ peccabilitas ⁊ impeccabilitas eſſentialꝛ dicūt ordinē ad aliud vt ad obm̄: ſicut gaudiū ⁊ triſtitia: ⁊ ideo dico ad rōnē ꝙ nō eſt ↄ̄dictio: ꝙ volūtas ordina/te ſit ↄ̄iuncta fini vltimo: ⁊ ſi cū hoc poſſet hēe aliū actuȝ circa aliud qḋ eſt ad finē: qꝛ poſſet hēe actū inordinatuȝ circa illud qḋ eſt ad finem: ſed qḋ hic ita nō ſit: hoc eſt ex ordinatione diuina ꝙ quilibȝ btūs ſit in termino: qñ per beatitudinē ↄ̄iungitꝰ fini vltimo: vñ dico ꝙ nō repugnat impeccabilitas circa illud qḋ eſt ad finē: ſicꝰ nō repugnāt cognitio ꝑncipij ⁊ error ↄ̄nis: ⁊ multo minꝰ hic: vnde ꝙ dānatus nō recipiat grāȝ: hoc nō eſt qꝛ nō hȝ potētiaȝ ⁊ ſibi formalꝛ repugnet: ſed hoc eſt ex ordinatione diuina: qꝛ eſt in termino ſuo. ¶ Ad aliud qñ arguitꝰ per Phm̄ ꝙ delectatio magna excludit triſtitiā nō tñ oppoſitā: ſȝ etiā cōtingentē: dōm ꝙ hoc veruȝ eſt de facto: vnde ſm nām ſūma delectatio excludit triſtitiā: ⁊ hoc ꝓpter colli/gantiā potētiarū adinuicē: nā ita enī pōt eſſe delectatio in vna pte aīe ꝙ excludat vſum alterius partis aīe: lȝ ergo in ꝓpoſito fuit maximū gaudiū in portione ſupiori vo/luntatis chri: tñ nō excludebat dolorē in appetitu ſenſiti/uo: nec etiā triſtitiā in portione īferiori: qꝛ illa delectatio nō redūdabat in portionē inferiorē: vnde hoc fuit factuȝ per nouū miraculū ꝙ gloria in portione ſuperiori volū/tatis nō redundauit in corpus: ſed permiſit ipſuȝ eē paſ/ſibile: nec etiā redūdabat in eādē potētiā vt cōparatꝰ ad aliud obm̄. vnde ſicut p miraculū fuit ꝙ ſimul erat via/tor ⁊ cōprehenſor: ita fuit miraculoſuȝ ꝙ iſta glīa nō re/dundabat in corpus: nec in vires īferiores ſicut in beatis redundat. ¶ Ad aliud de Auicē. dōm ꝙ verū eſt de fa/cto ꝙ potentia intenta vni operationi impedit aliā a ſua opatione: ⁊ hoc verꝫ eſt naturaliter tñ ↄ̄riū fuit diſpēſatiue in chrō: ſicꝰ dictū eſt. ¶ Ad aliud qñ arguitꝰ de dilatatio/ne cordis chri: credo ꝙ nō habuit cor magis dilatatū q̄ꝫ alij. vnde pōt dici vno mō ꝙ gaudiū nō redundabat in cor: qꝛ etiā nō redūdabat in portionē īferiorē: cū gaudiū potētie volūtatis chri ꝙ habuit circa obm̄ eternū nō re/dundabat in eādē potētiā circa aliud obm̄: qḋ fuit p mi/raculū ſicꝰ dictū eſt: ⁊ iō nec eſt mirū ſi nō redundabat in cor. Uel alꝛ ꝙ gaudiū ⁊ triſtitia circa cor aut fuerūt eq̄/lia: aut nō. ſi ſic. ergo nec cor mouebatꝰ motu dilatationis nec ↄ̄ſtrictionis: qꝛ tūc vnū īpediret actionē alteriꝰ: ſicut ſi ponatꝰ aqua ⁊ ignis penitus equales ſm vtutē agēdi ⁊ patiēdi: ⁊ ponatꝰ lignū in mediū qḋ natū eſt pati equalꝛ ab vtroqꝫ: nec frigefiet nec calefiet. ſi aūt fuerit inequalia: tūc vnū dominabitꝰ: ⁊ qualitercūqꝫ fuerit: cor eiꝰ ↄ̄ſtrin/gebatꝰ: vnde cōtriſtatur cor cum nō dilatatꝰ per gaudiuȝ: ſicut ſi eſſet triſtitia amota: ⁊ ideo non tantam redundā/tiam habuit gaudiuȝ ſuper corpus ſicut dolor ⁊ triſtitia.

H.Hylerii. ❡ Ad auctem Hylarij patet per dicta ſuperius/ꝙ dicit eũ nõ doluiſſe:q̃a nõ habuit cãm vnde dolor ẽeſt/qualẽ nos habemus. ❡ Ad primũ in oppoſitũ põt dici/ſi ſuſti neat alia via/ꝙ dolores nr̃os ipſe vere portauit in appetitu ſenſitiuo:q̃a ſic nõ habuit corpus phãtaſticũ:ita nec aiaꝫ nec ſenſum phãtaſticũ in quo potuit eſſe verus dolor. ❡ Ad aliud qñ dicit̃ ꝙ fuit maximus dolor:q̃a non habuit ſaluteꝫ: ⁊ ita fuit in portione ſuperiori. Dõm ꝙ ille dolor fuit maximus qui fuit in appetitu ſenſitiuo: ⁊ ideo ille dolor qui iſuit nõ habuit ſaluteꝫ in appetitu ſenſitiuo: q̃a habuit corpus optime diſpoſitũ: ⁊ ſenſuꝫ optime ꝑceptiuũ: ⁊ appetitũ ſũme ad ꝯtrariũ iclinatũ: ⁊ ideo fuit maior dolor in appetitu ſenſitiuo:nõ tñ doluit incõſolabilr ſic dãnati. ❡ Ad aliud qñ arguit̃ ꝙ meritũ eſt in volũtate: ergo ⁊ dolor de paſſione ꝑ quã meruit. Dõm ꝙ meritũ inquãtũ eſt actus elicit᷒ eſt in volũtate:ſed tñ qñ eſt act᷒ imperatus/ille actus qui exequit̃ ſm imperiũ volũtatis nõ opꝫ ꝙ ſit formalr in volũtate:lꝫ meritũ ſit in volũtate:ſicut petrus ex paſſione crucifixionis ſue meruit iquãtum imperata a voluntate. ❡ Ad aliud qñ dicit̃ ꝙ Adã peccauit in portione ſuperiori:ḡ ſm iſtã debet fieri ſatiſfactio in xp̃o ꝑ triſtitiã. Dõꝫ ꝙ nõ ſequit̃:q̃a qñ dignior ꝑſona ſatiſfacit pro indigniori nõ opꝫ ꝙ in illo ſit pena ⁊ ſatiſfactio in quo alius deliquit:ſꝫ minor poſſet ſufficere in digniori ad ſatiſfaciendũ: ⁊ ideo q̃a xp̃s dignior ꝑſona fuit q̃ Adam:ideo ipm̃ nõ oportuit pati ſm portioneꝫ ſuperioreꝫ volũtatis:ſed ſufficiebat pati in appetitu ſenſitiuo iferiori vñ paſſio in ſolo ſenſu xp̃i ſatiſfecit ad delendũ pctm̃ Ade. ❡ Ad aliud qd̃ Dam.eſt. Dicẽdũ ꝙ ipſe dicit ꝙ xp̃s naturalr timuit:ſed hoc nõ eſt timere ſicut nec naturalr velle eſt velle:qñ ſimplr velle eſt velle elicitum:nec opꝫ ꝙ velle elicitũ ſit ꝯforme velle nãli:quia
Bb Paulus volitione elicita voluit diſſolui ⁊ eſſe cuꝫ xp̃o: ⁊ tñ ſuũ velle nãle erat ad oppoſituꝫ:vnde voluit libere ⁊ actu elicito diſſolui: ⁊ eſſe cuꝫ xp̃o ſm regulas eternas: ⁊ nõ ſm inclinationeꝫ nãlem: ⁊ ideo ſm hanc viam non timuit timore pertinẽte ad parteꝫ itellectiuã:q̃a tñ phantaſia habuit ſpẽm paſſionis ⁊ mortis:ideo apprehẽdebat hoc ⁊ ſm parteꝫ ſenſitiuã vere timuit. ❡ Ad aliõ de Damaſceno:q̃a habuit intellectiuã meſtaꝫ. Dõm ꝙ oẽs ille auctes que dicũt ꝙ habuit triſtitiam pñt exponi de tota volũtate ſm portioneꝫ ſuperioreꝫ ⁊ inferioreꝫ:qui hoc verꝫ eſt reſpectu peccati alioꝝ de quo triſtabat̃: vt ſupra dctm̃ eſt. Et nota ꝙ Dam. accipit itellectiuaꝫ ꝑ ꝑte rõnali:vt diſtinguit̃ ꝯ ſenſitiuã ⁊ nõ pro ꝑte itellectiua apphẽſiua.

Queſtio.I. ❡ Hic oritur q̃ſtio ex p̄dictis ⁊c. Diſ.XVI.

Circa iſtã 16^{am} diſtõneꝫ:in qua Magiſter agit de modo quo fili᷒ dei aſſumpſit defectus humane nãe querit̃ vnum. Utrũ.ſ. xp̃s habuit neceſſitatem moriẽdi: Et nõ. Rom.8. corpus mortuũ eſt ꝑpter pctm̃:ideſt habuit neceſſitateꝫ moriẽdi. Similr Gen.2° in quacũqꝫ die come.mo. Sꝫ xp̃s nec habuit pctm̃ originale nec actuale. cũ igit̃ mors inflicta ſit ꝑpter pctm̃: vt pꝫ per auctes dictas:ſequit̃ ꝙ xp̃s nõ habuit aliquã neceſſitateꝫ moriẽdi. ❡ P̃. Anima xp̃i fuit omniſciẽs:ſic pꝫ:igit̃ fuit oĩpotẽs: ⁊ ſi hoc:igit̃ nõ habuit neceſſitateꝫ moriẽdi:q̃a potuit ꝓhibere oẽm cãm mortis. ꝯſña p̃ma pꝫ:q̃a nõ minoris perfectionis eſt oĩa ſcire q̃ oĩa poſſe:cũ vtrũqꝫ reſpiciat oĩa ⁊ includit potentiã reſpectu actus tendẽtis in omne poſſibile.ergo. ❡ P̃. Corpus eius fuit tẽperatiſſimum ⁊ optime cõplexionatũ.aliter nõ fuiſſet ꝓportionatuꝫ aĩe ſue que fuit nobiliſſima inter oẽs formas ꝑficientes materiã. ſciuit aũt aĩa eius oĩa que poterãt nocere: ⁊ que cõferre ſanitateꝫ: ⁊ tenebat̃ ſaluare vitã ſuã:igit̃ accipiendo pro alimẽto ꝯferentia diminuẽdo noxia: ⁊ precauẽdo ab extrinſecis corruptiuis:potuit ſemꝑ vixiſſe:qd̃ bene ſciuiſſet face:igit̃ nulla fuit in eo neceſſitas moriẽdi. ❡ P̃. Anima ſua fuit ꝑfectiſſima iter oẽs formas perficientes materiaꝫ:igit̃ perfectiſſime perficiebat mãm: ⁊ per ꝯñs abſtulit oẽm priuationeꝫ a materia quaꝫ perfecit:q̃a hoc põt forma imperfectior.ſ. forma celi:ita ꝙ celũ ſit naturaliter incorruptibile:igit̃ hoc fecit aĩa xp̃i reſpectu ſue materie. ❡ Contra. Omne corruptibile nec̃io corrũpet̃ 6° metaphy. Et cauſa eſt:q̃a ꝯtraria in eodẽ ſemꝑ agunt ⁊ patiunt̃ adinuicẽ:cũ igit̃ corpus xp̃i fuerit cõpoſitum ex cõtrarijs:tandẽ corrumperet̃ naturalr. ❡ P̃. Materia eſt qua res põt eſſe ⁊ nõ eſſe 7° metaphy. ⁊ hoc rõne p̃uationis in ea p̊ phy^{s}:quia p̃uatio ſiue materia priuata machinat̃ ad maleficiũ.i. ad corruptioneꝫ cõpoſiti cuius eſt:ſed mã fuit eiuſdẽ rõnis in xp̃o ⁊ in nobis:ſed in nobis eſt cauſa nec̃ia corruptionis:igit̃ ⁊ in ipſo. Qõ.II. Tex.cõ.8. Tex.cõ.9.22 ⁊.53. Tex.cõ.80.

Tertio hoc quero. Utrũ in pt̃ate aĩe xp̃i fuit nõ mori ex violẽtia paſſiõis: Et ſic.q̃a aĩa ſua ſm voluntateꝫ ꝑfecte dominabat̃ appetitui ſenſitiuo ⁊ oĩbus virib᷒ iferioribus:q̃a in ipſo nulla rebellio ipſaꝝ fuit. igit̃ dominabat̃ plene ſuper corpus vt poſſet impedire oẽm violentiã corporaleꝫ. ꝓbo:q̃a dominabat̃ corpi p̃ncipatu diſpotico ſicut dñs ſeruo:appetitui aũt ſenſitiuo ⁊ alijs virib᷒ inferioribus p̃ncipatu politico:ſicut rex vel princeps dominat̃ ciuibus:quare ꝑfectius dominat̃ corpori q̃ alijs viribus:q̃a ſeruus nihil poteſt ꝯtra dñm:ciuis aliqd põt cõtra p̃ncipeꝫ ⁊ ꝯdicit ſibi aliqñ. ❡ P̃. Jo. 10. dicit xp̃s. poteſtateꝫ habeo ponẽdi aiaꝫ meã. Et iterũ. Ego pono aiam meã a meipſo: ⁊ nemo tollet eam a me. quero quõ itelligit cũ dicit a meipſo:nõ eñi a ſe dei v̾bo:q̃a nunq̃ fuit depoſita vel ſeparata a v̾bo aĩa illa.igitur hoc dicit vt homo:ꝙ poſuit aiam a ſe ſeparando ipſaꝫ a corpore:igit̃ in poteſtate aĩe fuit ſeparari vl̃ nõ ſeparari. ❡ Similr infra Joã. dicit hoc mãdatũ accepi a patre.ſ. ponere aiam meã:ſed nõ accepit mãdatũ niſi vt homo: q̃a in diuinitate equalis erat pr̃i:ḡ vt homo ⁊ minor pr̃e poſuit aiam ſuã:ḡ vt homo habuit in pt̃ate ſua ponere: vel nõ ponere. ❡ P̃. Jn multis euãgelijs habet̃ ꝙ cum clamore valido emiſit ſpm̃. hoc aũt nõ potuit eſſe ꝙ ſic valide clamaret niſi preueniſſet gratis horã mortis que accidiſſet ex violentia paſſionis:igit̃ ante horã illam ſiue inſtans poſuit ex pt̃ate ſua aiam ſuã ⁊ eadeꝫ rõne potuit etiam nõ poſuiſſe pro tunc nec poſtea: ⁊ ita in poteſtate eius fuit mori vel non mori ex violẽtia paſſionis. ❡ Cõtra. fuit in eodẽ ſtatu ſm corpus in quo nos ⁊ viator:igit̃ ſm corpus potuit ſibi violẽtia inferri:vnde nec̃io diſſolueret̃ corpis armonia:patet in nobis: ⁊ ita vnde corpus priuet̃ vita. ❡ P̃. Si in poteſtate ſua fuit p̃ſeruare corpus ab omni violentia extrinſeca:ergo cũ tenebat̃ ſe cuſtodire a morte ſicut quilibet:ſequit̃ ꝙ in moriendo peccaſſet:q̃a poſt dilectioneꝫ dei ⁊ aĩe ꝓprie ⁊ aiaꝝ proximorum tenebatur ſuuꝫ corpus diligere lege charitatis: ⁊ ita ſi poſuit animam vel poni permiſit:cum potuit hoc preſeruaſſe vt homo peccaſſet:quia qui nõ p̃ſeruat diſſolutionem ſui corporis cum poſſit/peccat. Vide p^o politicoꝝ.c.3. Math.27. Marci.15. ⁊ Luc.23.

Ad primam queſtioneꝫ dicit̃ a multis ꝙ habuit neceſſitatem moriẽdi:q̃a in eo fuit potẽtia materie eiuſdẽ rõnis ſicut in alijs hoĩbus: ⁊ fuit p̃uata alijs formis: ⁊ mã p̃uata eſt nec̃ia cauſa corruptionis:ergo. ❡ P̃. Jn corpe xp̃i fuit ꝯtrarietas qualitatuꝫ: q̃a qualitates elemẽtares nõ ſunt in omnimoda propor A S. Bo.pñti diſ.ar.1.q.3. Vide vrã.diſtin.preſenti ⁊ ⁊ Hen.quol. 3.q.8.

tione equali in corpore mixto ꝓportionato aie: qa aliter cōplexionat̄ vna pars q̄ alia ⁊ vita ꝓcipue cōſiſtit in calido ⁊ humido: qa igit̄ fuit dn̄ium alicuius q̄litatis: ⁊ ꝯtrarietas ex mutua actione ⁊ paſſione tādē naturalr̄ fuiſſet corruptio neceſſario ſecuta. ¶ P. Ex hoc q̄ elemēta in corpe appetūt nāliter ꝓpria loca cū ſint extra: fuiſſet tādē corruptio ⁊ diſſolutio illoꝝ per nām. ¶ P. Diuerſe partes organice diuerſimode complexionātur. ita q̄ in oculo dn̄at̄ alia qualitas q̄ in alijs organis ⁊ hn̄t ꝯrietatē: iō ex mutua actione ⁊ paſſione ꝑtiū erat neceſſitas ad corruptionē. ¶ P. Omne corpus gn̄abile ⁊ corruptibile hʒ certā periodū ſue durationis in eē: vltra quā nō pōt durare: ſʒ corpus chr̄i fuit gn̄abile ⁊ corruptibile: ergo. — *f. de gen. l. c. 52.*

Rationes iſte nō cōcludūt: qa oēs eq̄ ꝓter vltimā cōcludūt de corpe chr̄i mō vel de corpore poſt iudiciū ſicut añ. Prima nō: qa corpus iſtud hʒ modo eādē potētiā materie quā prius: ⁊ ſilr̄ mō priuat̄: qa nō hʒ aliū actū mō q̄ añ: ⁊ iō ſicut aīa ante nō abſtulit ꝑuationē cōicādo ſe per eſſentiā corpori: ſic nec poſt: qa nō cōicauit ſe materie poſt reſurrectionē niſi ſicut añ. ¶ P. 2. ⁊. 3. rō nō cōcludūt: qa corpus chriſti in celo eſt mixtū ⁊ eſt ibi cōtrarietas que ante ⁊ elemēta nata ſunt eſſe in regionibus ꝓprijs cū ſint extra ⁊ magis extra q̄ prius in corpore chriſti. ⁊ in corpore ſm̄ ſe nō vt accipit̄ ſm̄ organa ſenſuū maxie dn̄at̄ terra ⁊ illa in celo exiſtēs eſt maxime extra locū ſuū: ideo maxime faceret ad corruptionē appetēdo locū ꝓpriū. ¶ P. 4. rō nō: qa q̄tū ad partes organicas ſequit̄ idē: qa poſt reſurrectionem fuerūt eiuſdē cōplexiōis qualis ante: aliter nō eēnt eedē partes. igit̄ ſi fuerūt ante cā corruptionis ⁊ poſt erunt. ⁊ ita neceſſario corrūperet̄ poſt ſicut ante ſi iſta eēt cauſa huius neceſſaria. ¶ Ultimū argumētū accipit vnuꝫ falſum. ſ. q̄ omne generabile hʒ certaꝫ ꝑiodū ⁊c. qa ponat̄ ineſſe aliquis lapis ⁊ tollat̄ oē extrinſecū corruptiuū poſita cum hoc generali influētia vel manutenētia diuina nūquā corrūperet̄. ergo nō ꝓpter periodū corrūpit̄ vel hʒ certū terminū durationis. Sed ſi mixta ſunt neceſſario corruptibilia: hoc eſt ex cā intrinſeca: ⁊ maxime aīata: qa in talibus aliqua q̄litas dn̄at̄ vt calor: qui tn̄ cōtinuo fouet̄ in humido tēdēte in corruptionē ꝯtinue per actionem caliditatis: iō tādē ex tali actione ſequit̄ defectus ⁊ corruptio humidi radicalis in aliquo citius in aliquo tardius ſm̄ q̄ actio eſt fortior ⁊ minus fortis. ⁊ iō nihil facit ad ꝑiodū determinatā extrinſecū corruptiuum: ⁊ ita eſt periodus ipſius maior ⁊ minor in ipſis ex cā intrinſeca: ita q̄ aliq̄d intra eſt cā periodi ⁊ corruptionis magis q̄ ecōuerſo. Silr̄ elemēta ſimplicia nō corrūpunt̄ ſm̄ totum. q̄ aūt corrūpant̄ ſm̄ partē hoc eſt ex actiōe alteriꝰ cōtrarij in ipſiꝫ ⁊ ſubtractione cauſe cōſeruātis ⁊ generātis. ſicut ignis de īferiori ſphera corrūpit̄ in hyeme in regione iſta ex actione frigidi dominātis ex elongatione ſolis. econtra in eſtate generat̄ pars ignis: ⁊ corrūpit̄ frigiditas ꝓpinqua igni: ⁊ cauſa eſt acceſſus ſolis excludētis actionem talē: ⁊ corpus ſimplex nō corrumpet̄ propter periodum certam quam in ſe habeat: ſed periodus rei ſequitur cauſam corruptiuā ⁊ eſt maior vel minor ex cauſa alia q̄ ex hoc q̄ periodus. — *A. l. ipſis.*

Ad q̄ōnem igitur dico ꝑmo cōparādo verbum aſſumēs ad naturā aſſumēdā. 2° cōparando naturā ad qualitatē conſequentem. 3° comparando naturā aſſumptam ad gloriam ⁊ penam. Primū poteſt eſſe tripliciter. Primo modo comparādo verbū aſſumēs ad naturā glorioſam aſſumendaꝫ: qa potuit accepiſſe naturā ſimpliciter glorioſam: ⁊ illa nullo modo habuiſſet cauſam ſimpliciter corruptionis. Scd̄o modo — **A**

cōparando verbū ad naturā inocentē aſſumendaꝫ ſine peccato originali: ⁊ cū iuſtitia originali: ita q̄ eſſet inocentia ex ꝑte nature in ſe: ⁊ ſic adhuc nō fuit hic aliqua cauſa demeritoria mortis. Tertio modo cōparādo verbuꝫ ad naturā aſſumendā glorioſaꝫ: ſic q̄ gloria nō redundaret in corpus ꝑ miraculū: ⁊ ſic facto illo miraculo in tertio inſtanti ſequebat̄ in quarto cauſa neceſſitatis diſſolutionis illius corpis ⁊ ſeparationis huiꝰ aīe a corpe. Dico ergo ad propoſitū q̄ cōparādo verbū ad nām glorioſaꝫ aſſumptā in tertio inſtanti ſine redūdantia glorie aīe in corpus neceſſe fuit corpus ſuū eſſe mortale: ſʒ hoc fuerit ſpeciale ⁊ nouū miraculū q̄ glorie aīe nō redūdauerit in corpus: facto tn̄ miraculo iſto corpus illud habuit neceſſitatē moriendi: qa nec gloria redundauit in ipm nec ſm̄ corpus habuit iuſtitiā originalē preſeruātē a corruptione. Hoc confirmat̄ per Aug. de baptiſmo paruuloꝝ. vbi expiſſe dicit q̄ facto illo miraculo habuit neceſſitatē moriendi. ¶ Sed vnde fuit hec neceſſitas moriendi? Rn̄°. qa corpus ſibi dimiſſuꝫ per priuationē redundantie glorie fuit aīale: ⁊ ideo nō ſub pleno dn̄io aīe ad prohibēdū paſſioneꝫ in corpe: ideo fuit in corpe eius corruptio ⁊ reſtauratio per ſumptionē alimēti: ſʒ nō potuit fieri reſtauratio ita ꝑfecta q̄ corpus ſemꝑ maneret: niſi aīa ꝑfectuꝫ dominiū habuiſſet ſupra corpus. ¶ Cōtra. ſciuit quantū neceſſe fuit ſumere ad tātā reſtaurationē deꝑditi vt tātū reſtauraret̄ quātū fuit deperditum. ¶ Reſpōdeo: q̄uis ſciuerit hoc: tn̄ duo ſunt: q̄re hoc nō ſequit̄. ſ. potētie nutritiue debilitatio in cōuertendo ⁊ impuritas alimēti q̄d aſſumpſerit. de impuritate alimenti dico q̄ ſi Adam habuiſſet alimentū noſtrū fuiſſet mortuus ſenio. hoc de ratione alimenti pʒ: qa nō q̄ōlibet hʒ generari ex quolibet ſicut ex termino: ſʒ determinatuꝫ ex determinato: ⁊ ideo ex alimento puriori ⁊ meliori generat̄ melior ſanguis: ⁊ ex ſanguine puriori generat̄ caro ſolidior ⁊ permanentior: vnde ex alimento corrupto ⁊ impuro generat̄ caro valde fluida: igitur impuritas alimēti Jeſu chr̄i reſpectu alimēti Ade fuiſſet in Jeſu chr̄o ſicut in nobis cauſa extrinſeca corruptiua: qa nō fuiſſet ex parte alimēti ita ꝑfecta reſtauratio ſicut deꝑditio. ¶ Sed poſito q̄ habuiſſet eſum ligni vite fuiſſet ne corpus eius incorruptibile? Dico q̄ nō: ſed habuiſſet cauſaꝫ intrinſecā moriendi: qa omnis virtus nālis relicta ſibi ⁊ nō preſeruata per aliq̄d donū collatum: agendo in aliud nāle repatit̄ ⁊ debilitat̄: ⁊ tātū agere poſſet q̄ debilitabit̄ intātū q̄ nō poſſet ſufficienter agere ad cōſeruationē ſui indiuidui: vt patet de virtute nutritiua in nobis: q̄ longa actione in alimenta ⁊ ex ꝯuerſiōe diutina tādē debilitat̄ ita vt nō poſſit plus cōuertere: talis fuiſſet nutritiua chr̄i ſibi derelicta: ⁊ ideo tandem debilitata: nō potuiſſet amplius reſtaurare: igit̄ debilitas v̄tutis: ⁊ impuritas alimenti extrinſeci fuiſſent ſufficiens cauſa ſue mortis naturalis. — **B** — *Cap. 2.* — *b° phy. t. alibi ſepe.* — *Dubium curioſum.* — **C**

Sed contra iſta ſunt aliqua dubia: videt̄ enīꝫ q̄ ex perfecta vnione chr̄i ad v̄bū ſine omni alio miraculo nouo preſeruaret̄ corpus eius ab omni corruptione: qa aſſumptio fuit talis: vt aſſumptuꝫ nunq̄ dimitteret̄ ſm̄ Dam. igit̄ nō potuit eſſe q̄ ſtante vnione corpis ad v̄bū aliq̄ pars carnis eiꝰ flueret ⁊ corrūperet̄: qa ſic aſſumptū fuiſſet dimiſſuꝫ: imo ſi fluxerūt ꝑtes hoc videt̄ fuiſſe per miraculū: igit̄ magis fuit miraculū chriſtū fuiſſe mortuū q̄ nāle. ¶ P. Si partes fluebant: tūc fuit reſtauratio partis noue. hoc aūt nō fuit ſine nouo miraculo: qa illa pars noua vniebat̄ v̄bo: hoc non potuit fieri niſi a v̄bo: qa tante potētie eſt vnire partem verbo ſicut totū corpus: ſʒ totū nō vnit̄ niſi ꝑ miraculū: igit̄ nec illa ps. ¶ Dico ad iſta q̄ facto illo miraculo q̄ — *L. de. 3. c. 26. vel. 73. con°.*

gloria anime non redundabat in corpus: neceſſitas fuit ꝙ partes corporis fluerent per ſudorem: ꝛ alias cõſumptione: q̃a actiuo ꝛ paſſiuo nãlib⁹ approximatis neceſſe eſt ſequi cõſumptionẽ: ſi alterũ habeat dñiũ: ſꝫ in corpore chꝛi fuerũt calidũ ꝛ humidũ. ꝛ aliqñ dñiũ vni⁹ ſup alterũ: ꝛ virt⁹ nutritiua nõ ſufficiebat ex alimẽtis reſtaurare deperditũ ex mutua actiõe: iõ necẽo fuit fluxus ptiũ ꝛ corruptio. ⸿ Ad p^m cũ dr ꝙ ſemel aſſumptuꝫ nũquã fuit dimiſſuꝫ: verũ eſt de ꝑncipalibus ꝑtibus corporis: q̃ ꝯcurrũt ad ꝑfectionẽ hoĩs: cui⁹ ſunt ꝑtes etherogenee. ſ. cor caput ꝛ manus ꝛ hui⁹: ꝛ tñ alique ꝑtes dimiſſe ſunt: vt ſi ſcidit ſibi vngues: vel raſit ſibi capillos: ꝛ ſic de ꝑtibus carnis ꝛ alijs: imo totũ ſub rõne toti⁹ fuit dimiſſuꝫ: q̃a totũ integrũ ex ꝑtibus nõ ſemꝑ fuit vnitum vt ſupra patuit: tñ ꝑncipales ꝑtes ſemꝑ fuerũt vnite: ꝛ de illis loquit̃ Dama. ⸿ Ad aliud cũ dr ꝙ tũc ex nouo miraculo fuit alia pars vnita: dico ꝙ nõ nouo ſꝫ antiquo. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ ſicut virtus gñatiua hꝫ generare diſtinctuꝫ ſm eſſe ꝛ ſm locũ etiã ſeparatũ: ſic nutritiua hꝫ generare idẽ ꝛ vnitũ: q̃a nutritio eſt aggeneratio vnius ad aliud ꝑ idẽtitatẽ ꝛ vnitatẽ cũ eo: ꝛ dico ꝙ gñatio noue partis vnite corpori fuit nãlis: ꝛ ꝙ caro generata eſſet pars corporis preexiſtẽtis nãle eſt vtiqꝫ: ſed ꝙ pars iſta vniat̃ verbo fuit miraculũ: nõ qdẽ nouũ ſꝫ codeꝫ antiquo quo primo corpus totũ vnit̃ v̄bo: vnit̃ oĩs pars illius totius: ꝛ oẽ illud qđ eſt actu ꝑs eius: ſꝫ tñ v̄tus nãlis fecit aliqđ preambulũ ad antiquũ miraculũ: q̃a fecit ꝙ aliqđ eſſet actu ꝑs corꝑis qđ ꝑus nõ fuit: ſꝫ h̄ antiq̃ miraculo ſcđ: illa ꝑs eſt vnita v̄bo vniõe toti⁹: ꝛ effectiue a v̄bo ꝛ a tota trinitate.

Ad primũ principale dr ꝙ corpus ꝓpter peccatũ mortuũ eſt demeritorie: ꝛ ex hoc ſequit̃ ꝙ cũ in chꝛo nullũ fuerit demeritũ ꝙ in ꝑmo inſtãti in quo aſſumpſit nãm innocentẽ nõ fuit cã demeritoria mortis in eo: ꝛ ſic ꝓcedit illud Gen̄. ꝙ poſtquã comederunt: habuerũt ꝑmi parẽtes neceſſitatẽ moriẽdi ex demerito: ſꝫ alia cã fuit in chꝛo ſicut dictum eſt in pede qõnis. ⸿ Ad aliud ꝯceſſo añcedẽte: nego ꝯñtiaꝫ. ꝛ cã eſt: q̃a oĩpotẽtia ad oẽ poſſibile ꝓducẽdũ nõ põt ꝯferri creature: vel alicui niſi illud habeat in ſe formã vnã vel plures in qua vel in q̄bus radicet̃ po⁹ oĩuꝫ poſſibiliũ poſſibilr̃ fiẽdoꝝ: hec aũt foꝛa nõ põt eẽ accñtalis nec vna nec multe: q̃a accñs ſm ſe nõ hꝫ in ſe nec hꝛe põt manẽs accñs productiuã virtutẽ omniũ ſubſtãtiaꝝ: vel alicuius: dico de ſe. igit̃ opꝫ ꝙ illa oĩpotẽtia ineſſet ei per aliquã formã ſubalem virtualr̃ ꝛ ꝑfecte ꝯtinentẽ oẽm formã ꝛ oẽ ens poſſibile fieri: ſꝫ talis po⁹ nõ põt cõferri aĩe chꝛi manẽte aĩa: nec angelo: q̃a aĩa manens aĩa vel angelus manens angelus nõ põt infrigidare: ꝛ iõ repugnat ſibi talis foꝛa virtualr̃ cõtinẽs oĩa: ſꝫ poſſe cognoſcere oĩa cognoſcibilia cũ hoc nõ ſit ꝓducere ipſa in eſſe: nõ req̃rit niſi potẽtiã intellectiuã: ꝛ habitus vel ſpẽs quoꝝ aĩa eſt capax: iõ itẽdẽdo in ſcibilia nõ cauſando ea: ſꝫ tñ cognoſcendo nõ req̃rit̃ tãta perfectio in fundamẽto quo abſolute cognoſcat: ſicut req̃rit̃ in fundamẽto oĩpotẽtie quo põt oĩa poſſibilia cauſare. ⸿ Ad aliud cũ dr ꝙ ſciuit ſe cuſtodire ꝛ reſtaurare eq̃liter. ꝯcedo ꝙ ſciuit ſi habuiſſet ꝓ ſtatu iſto in quo fuit alimẽtũ purũ. ꝛ virtutẽ nutritiuã nõ debilitatã: ſꝫ vtrũqꝫ defuit iõ nõ fuit conuerſio alimẽti in itã purã carnẽ vt ſemꝑ maneret: nec fuit virt⁹ eius eque itẽſe in ꝯuertẽdo. ⸿ Ad aliud cũ dr ꝙ eius aĩa fuit ꝑfectiſſima foꝛa: iõ abſtulit oẽm ꝑuationẽ a mã ſicut forma celi. dico ꝙ ſicut foꝛa celi nõ cõtinet virtualr̃ vel cauſalr̃ ꝛ ꝑfecte oẽs formas: ita non põt auferre a mã: ſi in celo ſit mã: oẽm ꝑuationẽ: ꝛ potẽtiã materie ad aliã formaꝫ. Jõ ſi in celo ſit mã eiuſdẽ rõnis cũ mã hic neceſſario eſt ibi priuatio ꝛ poſſibilitas ad alias formas: iõ ſi celũ ſit icorruptibile opꝫ dicere ꝯſequẽter ꝙ vel ſit forma ſimplex: vel ꝙ ſi habeat mãm ꝙ illa ſit alterius rõnis ꝛ de ſe tñ in potẽtia ad formaꝫ quã habet. ⸿ Rñdere ad formas argumẽtoꝝ ſupra pro ꝑma opi. quo elemẽta ſunt in corporibus glorioſis: ꝛ tamẽ ſunt icorruptibilia pertinet ad quartũ librum: ideo ibi vſqꝫ differatur. Diſt.49.q.3 ꝛ diſtin.44.

Ad ſecundam qõneꝫ dico ꝙ ſi aĩa chꝛi fuiſſet ſibi abſolute dimiſſa ex quo fuit glorioſa: gloria aĩe redundaſſet in corpus: ꝛ ꝑ ꝯñs in poteſtate aĩe fuiſſet nõ mori ex quacũqꝫ paſſione. Sed q̃a in tertio inſtãti fuit corpus ſine redundãtia glorie in ipm vt patet ſupra in ꝑcedẽti qõne: ideo in q̃rto inſtãti illud corpus neceſſario fuit corruptibile. Nec fuit in ꝑtãte aĩe a paſſione preſeruari: cuius rõ eſt: q̃a ex ꝑma iſtitutione nature eſt qđ aliqua actiua ſunt nata dominari ab aliq̄bus paſſiuis: tũc ſic. Omne corpus alterabile ꝛ corruptibile per approximationẽ actiui dominãtis põt corrũpi. corpus chꝛi fuit tale a ꝑmo inſtanti vnionis vſqꝫ ad mortem: igit̃ per actiuũ approximatũ potuit in corpus illud induci diſpõ vel q̄litas incõpoſſibilis aĩationi paſſiue illius corꝑis: ꝛ ita potuit per mortẽ priuari vita: q̃a anima nõ perficit niſi corpus diſpoſitum ꝛ proportionatum ei. ⸿ Si dicas ꝙ ſicut aĩa a ſolo deo creat̃ ꝛ vnit̃: ſic ſolus deus põt eã ſeparare: ꝛ ita nihil aliud inferens paſſionẽ põt eaꝫ ſeparare a corpore. ⸿ P̄. Si preſeruare corpus a paſſione non fuit in ꝑtãte aĩe chꝛi. igit̃ paſſio ꝛ ſepatio aĩe nõ fuit voluntariũ: nec per ꝯſequẽs meritoriũ. ⸿ P̄. ſi ſic: tunc paſſio illa fuit ſimplr̃ violẽta: ꝛ ſi hoc: non fuit meritoria. ⸿ Ad primũ iſtoꝝ cũ dicit̃ ꝙ ſolus deus põt vnire aĩaꝫ corpori: de hoc poſſet eſſe dubiũ, an in reſurrectione cũ corpus fuerit ſũme diſpoſitũ aĩa poſſet ſe vnire: vel an generãs hoĩem vniat aĩaꝫ intellectiuã neceſſitando vnionẽ per organiçationẽ corꝑis ꝛ diſpõnẽ conuenientẽ vltimate perfectibili ab aĩa intellectiua. ⸿ Sed quantũ ad primũ hꝫ locũ in 4° libro: ꝯceſſo tñ añte. nego ꝯñtiam. ſi ſolus deus põt vnire: igit̃ ꝛ ſeparationẽ cauſare: q̃a agens creatũ poteſt inducere aliquã qualitatem in corpore ad quã neceſſario ſequit̃ neceſſitate abſoluta exanimatio corꝑis: nulla tamẽ q̄litas vel diſpoſitio creata in corpore ab agente naturali eſt cauſa neceſſaria ſimpliciter animationis paſſiue corporis. Exẽpliũ. ignis per actionẽ ſuã põt inducere qualitatẽ neceſſitantẽ ad ſeparationẽ anime a corꝑe: nõ aũt aliquã neceſſitatẽ ad vnioneꝫ anime intellectiue ad corpus ignis: dico de ſe ſolum. ⸿ Cõtra. cõmuniter dicit̃ ꝙ agens nãle inducit diſpoſitionẽ in corpore organico. ſ. perfectã organiçationẽ ꝛ debitam elementoꝝ cõplexionẽ: que eſt diſpoſitio neceſſitans ſimplr̃ ad iductionẽ anime. ⸿ Rñdeo nulla diſpoſitio inducta ab agẽte naturali in mãm eſt diſpoſitio neceſſitans ſimplr̃ ad aĩe infuſionẽ: ſed quecũqꝫ ſit illa cuꝫ ſe teneat a parte materie in rõne receptiui ꝛ in potentia ad formã: eſt in potẽtia cõtradictionis ad ipſaꝫ aĩam intellectiuã: aliter diſpoſitio aliqua inducta in mãm ab agẽte naturali neceſſitaret deũ ad cauſandũ aĩam ꝛ informandum corpus: qđ falſuꝫ eſt: ſꝫ P̄hs haberet hoc dicere: q̃a ipſe poſuit deum naturalr̃ agere ex neceſſitate nature oẽ qđ agit: ꝛ ideo ſicut aere exiſtẽte ſumme calido ꝛ ſumme diſpoſito ad formã ignis: ſequit̃ neceſſario ꝙ ignis igniat aerem corrũpendo formã aeris: ꝛ ita poſuit P̄hs ꝙ corpore organico exiſtente diſpoſito per actionẽ agentis naturalis deus neceſſario creat aĩam in corꝑe animãdo ipm: ſed ſicut P̄hs errauit in illo principio ponendo deũ cauſare omnia extra ſe ex neceſſitate nature: ſic theologi negantes ipſum in illo principio debent conſequenter ne-

D
Nota ꝺ Tho miſtas de ſanguine chꝛi no unibilez corpo ſuoneru.
d.1.q.2.
E
F
Uide in q̃rto vbi ſupra.
H
Uid in.3.diſt. 17.ꝛ.18.ꝛ.ſ. diſti.2.ꝛ.4.ꝛ alibi ſepe h.
Diſtin.43.q.3.ꝛ.4.
I
G
Documentuꝫ notabile contra phos.

gare illu3 in quolibet qð ſequiť ex pncipio illo.ſ.ꝙ agēs
nāle poſſit ſimplr neceſſitare māam ad alationē paſſiuā.
ſ3 quelibet diſpõ inducta in mā ab agēte nāli eſt in poᵃ
cõtradictionis ad alationē & formā reſpectu dei:ga deus
volūtarie & ↄtingēter cauſat qcqd extra ſe cauſat. ℂ Ad
2ᵐ dico ꝙ volūtas põt habere actū meritoriū circa ali/
qð obiectū ꝙ nõ eſt in ptāte ſua:ymo qð eſt neceſſariū &
impoſſe aliter ſe habere:ſicut põt amare deū amore ami/
citie volēdo ſibi bonū:puta ipſu3 eē iuſtū:ſapiētē & bui9
& tñ velit nolit volūtas:deus eſt iuſtus & ſapiens.ſic ergo
mereri potuit volūtas chri de paſſione chri:quãuis non
fuerit in eius poteſtate ipedire eam:cõplacēdo.ſ.illi paſ/
ſioni & acceptādo ipſa3 ꝑpter bonū cõſequēs ex ipſa:ga
accepta fuit deo. ℂ Ad tertiū dico ꝙ violentū vno mõ
opponiť nāli ſicut violētū eſt lapidi ſurſu3 eſſe:ga nāle
H eſt ſibi eē deorſu3.& illo mõ loquēdo paſſio chri fuit vio/
lenta aīe vt nāliter inclinať ad pficiēdū corpus.Alio mõ
di.15. violētū opponiť volūtario & illo mõ ſic dictū eſt ſupra.
eo mõ:quo paſſio nolita fuit ab anima:fuit violēta: & ſic
non merebatur patiendo.Sed eo modo quo fuit volita
& accepta a volūtate fuit meritoria & non violenta. & hec
patent in pede queſtionis diſtin.15.

Ad primū principale dico ꝙ aīa nõ plus domi/
natur corpori quãtū ad oēm potētia3
que ſe tenet cū corpore:ꝙ̄ dominetur appetitui ſenſitiuo
imo minus:ga quãtu3 ad potētias aīe vegetatiue nõ do/
minať ſup corpus:quãuis quãtū ad potētiā motiuā do/
mineť vt aīa poſſit mouere corpus hincinde localr: & ad
Uide .q. de paſſi in plo. & ſup. 9. me/taphyſi. hoc opus & ad illð ſic placet:ſ3 nõ ſic de vegetatiuis que
ſunt oīno irrationales nõ obedientes aīe in actibus ſuis:
ꝙ̄uis enī in ptāte aīe ſit exhibere eis māam in quā agāt
tñ mā exhibita nõ ſubiacet dñio aīe in actionib9 ſuis: &
iõ ex ſumptione alimēti ipuri & debilitate virtutis in cõ/
uertēdo fuiſſet corpus mortuū.Silr aīa non ſic dñabať
appetitui ſenſitiuo ꝙ ipſe appetitus fuerit impaſſibilis:
ſ3 vere doluit:igiť nec corpori:vt nõ poſſet pati ex dñio
aīe:& ita argumētū aſſumit vnū falſu3.ſ.ꝙ aīa dñať ap/
petitui ſenſitiuo:vt non patiať:& ita plus corpori. ℂ Ad
2ᵐ de Jo.dico ꝙ ly ego/in ſuppoſito & appoſito ſtat pro
eadē pſona ſ3 nõ ſm eadē nām:ga ego.ſ. ſuppoſitū ꝟbi
I ſm nām diuinā pono aīam meā a meipſo ſm nām hu/
manā:ga animā ſeparauit a corpore nõ a ꝟbo: ita ꝙ po/
nere vel ſeparare effectiue attribuiť ꝟbo: ſ3 terminatiue:
vt a quo ſepareť aīa.ſ.a corpore ↄuenit ſibi rõne hūane
nāe.Per idē ad ↄfirmationē:ga vt hõ accepit mādatu3
ponēdi aīa3.ſ.de cõplacēdo & patiēdo aīa3 ponē:ſ3 nõ ef/
fectiue:ita ꝙ ponere anima3 & nõ ponere fuerit in ptāte
aīe eius:& talis expoſitio nõ eſt extorta.ga eade3 auctitas
põt exponi ptim de capite partim de mēbris: ſicut hic:q
potuit trāſgredi & nõ eſt trāſgreſſus.quãtū ad poſſe trāſ/
Eccleſiaſti. 31. gredi exponiť de mēbris:quãtū ad nõ trāſgredi exponiť
de capite:ita idē ſm aliqd põt exponi de chro rõne nāe
increate:& ſm aliqd rõne nāe create. ℂ Ad aliud de cla/
more valido dico ꝙ alterū fuit miraculu3.ſ. ꝙ clamauit
valde in hora mortis:& ex poᵒ ꝟbi:ſ3 ꝙ aīa fuerit ſepara/
ta:p violētiā paſſionis h fuit nāle ſuppoſito miraculo p̄
de nõ redūdātia glorie in corpus:nā oīa q̄ paſſus eſt fue
rūt quodāmõ miraculoſa:ſ3 nālia:qr qð nõ põt fieri niſi
preſuppoſito miraculo:& ſi facto miraculo poſſit nāliter
fieri:in relatiõe tñ ad miraculū necio pſuppoſitū eſt ali/
quo mõ miraculoſu3. Sȝ qð patiť chrs ſm aīam & cor/
pus vel ſm portionē iferiorē rõnis h fuit ex miraculo p̄
quo gloria aīe nõ redūdabat in corpus.iõ totu3 qð patiť
fuit miraculoſum:& tñ nāliter patiť facto illo miraculo:
ſic cecus nat9 nāliter videt facta illuminatiõe miraculoſe.

ℂ Poſt pdicta ↄſiderari op3 &c. Diſ.XVII. Qõ vnica.

Circa iſtā 17ᵃᵐ diſtõnē in qua Ma/
giſter agit de his que per nām
humanā operatus eſt chrs: ga pnᵐ opa/
tionis humane eſt voluntas ſine qua nec
opus eſt meritorium nec laudabile:ideo
pmo quero de volūtate:& diſ.ſequenti de
merito. Queriť ḡ circa preſentē diſtõne3
vtrū in chro fuerūt tñ due volūtates: Et nõ:ga oīs vo/
luntas eſt dña ſui actus:ſed ſi in chro eſſent due volūta/
tes altera nõ eſſet volūtas:ga nõ domina ſui actus.ꝓbo:
ga illa potētia nõ eſt domina ſui actus que ſequiť motu3
alterius potētie:ga ſic ſequi nõ eſt dominari ſuo actui:ſ3
ſubdi alteri reſpectu ſui actus:ſed ſi fuit in chro volūtas
creata illa ſequiť motū volūtatis verbi increate:ga ꝟbū
egit actionē nature humane:igiť non fuit voluntas:ḡ &c.
ℂ P. Et in chro nõ ſint tñ due voluntates.ꝓbať:quia
cū ibi ſit volūtas libera ſequens intellm creatū:& preter
hāc volūtas nālis & volūtas libera & nālis habeāt oppo
ſitū modū ferendi vel tenēdi in obm:ſequiť ꝙ erūt due
voluntates:& in ipſo eſt voluntas increata.ergo. ℂ Con/
tra.habuit tñ duos intellectus:ſc3 increatum & creatum.
igitur tñ duas voluntates.

Iſtam queſtionē ſoluit Dam.c.60.3 ſen.di.
ꝙ ſicut ſm fide3 firmiter A Lib.3.c.14.
tenendū eſt in chro eſſe duas naturas & vnā hypoſtaſim: Uide Tho.
ita op3 cõcedē ſicut ↄſequēs ex illo ꝙ in ipſo ſint ꝓprie/ 3. pte.q.18.
tates naturales & potētie vtriuſq3 nature:ſed potētie pſe vide in cano.
ctiſſime nature rõnalis ſunt intells & voluntas:igitur in diſti.6.c.16.
ipſo ſunt intells creatus & volūtas creata:& rõne nature
diuine eſt in ipſo intells increatus & voluntas increata.
ℂ P. Supra diſti.13ᵃ habeť ꝙ in chro fuit ſumma glo
ria:& ſūma fruitio.& diſtin.14ᵃ.ꝙ in chro fuit oīs ſciētia
rõne nature aſſumpte:cū igiť cognitio & fruitio pſuppo/
nant intellectū & volūtatē:op3 ponere in chro vtrāq3 po/
tentiā optime diſpoſitā.ergo. ℂ Sed eſt ne vna tñ vo/
luntas creata in chro: Dico ꝙ volūtas põt accipi ſub ꝓ/
pria rõne:vel ſub rõne gnāli & noīe ſcilic3 pro appetitu.
ℂ Et ſcðo modo fuerūt in chro ad minus tres volunta/ B
tes vel appetitus.ſ.intellectualis increatus:rõnalis crea/
tus:& irrationalis.ſ.ſenſitiuus:ſed ga voluntas addit ſup
appetitū:ga eſt appetitus cū rõne liber:ſic ſtricte loquē/
do fuerūt in chro tñ due volūtates.ſed cõiter accipiēdo
volūtate3 pro appetitu:ſic puto ꝙ in ipſo ſicut in nobis:
fuerūt tot appetitus diſtincti quot ſunt potētie apphē/
ſiue in nobis:ga ſicut alia apprehēſio eſt guſtus:& viſus:
& tactus:& odoratus:ita eſt alia inclinatio & delectatio cõ
ſequens hanc apprehenſionē & illā:cõmuniter tamē log/ Uide cõ. 12.
mur de appetitu ſenſitiuo:ſicut de vno:& ille eſt qui ſeq/ meta.c.39.ad
tur virtutē imaginatiuam:& ſicut illa virtus imaginatiua ppoſitum.
imaginať obiecta oīum ſenſuum & in pſentia illoꝝ & ab/
ſentia:ita ſuo appetitu delectať in illis ſi ſint cõueniētia.
vel dolet de illis ſi ſint diſcõuenientia:ſed ſicut nõ obſtā
te ꝙ ꝟtus imaginatiua ſic poſſet imaginari obiecta oīu3
ſenſuum:tam in preſentia ꝙ̄ in abſentia:nihilominus tñ
ponimus alios ſenſus particulares & eoꝝ apprehenſio/
nes particulariū obiectoꝝ diſtinctoꝝ:ſic nõ obſtante ꝙ
ille appetitus ↄñs imaginatiuā poſſit appetere cõueniē/
tia oīs ſenſus particularis & nõ appetere diſcõuenientia:
oportet preter illū ponere appetitus diſtinctos particu/
lares:& eſt eadē neceſſitas ponendi appetitus diſtinctos:
ſicut apprehenſiuas diſtinctas. ℂ Sed quid de nāli vo/
lūtate & libera:ſunt ne due potētie: Dico ꝙ appetitus na
turalis in qualibet re generali nomine accipiť pro incli/
natione naturali rei ad propriā perfectione3:ſicut lapis C

naturaliter inclinat ad centruʒ. ⁊ ſi in lapide talis iclinatio ſit aliqd abſolutuʒ aliud a grauitate: tūc cōſequenter credo ꝙ naturalis iclinatio hoīs ſm ꝙ homo ad ꝓpriā pfectionē eſt aliud a volūtate libera: ſʒ pᵐ credo falſuʒ. ſ. ꝙ inclinatio lapidis ad cētrū ſit aliqd abſolutuʒ aliud a grauitate ⁊ aliqua potētia qua lapis habeat aliquā opationē in centrū: ſicut aliq imaginant. Mirabilis enīʒ eēt illa operatio: cū nō eēt dare terminum illius: ⁊ eſſet actio trāſiēs: ⁊ cū cētrū ſit ſibi cōueniēs nō agit actionē corruptiuā eius: nec ēt ſaluatiuā: qa nō poſſet poni qlis eēt illa operatio: vel qs terminus illius: iō nālis inclinatio lapidis nihil dicit vltra grauitatē lapidis niſi relationem. nec pōt poni aliqua opatio niſi forte reſpectu vbi, cōſeruando ꝓpriū vbi: qa forte ſuū ꝓpriū vbi in cētro continue eſt in fieri ſicut lumē in medio: ſʒ tūc actio illa nō eſt in cētro: qa vbi nō eſt in locāte: ſʒ in locato. tūc dico ꝙ ſic

D eſt de volūtate: qa volūtas naturalis nō eſt volūtas nec velle naturale eſt velle: ſʒ nāle diſtrahit ab vtroqʒ: ⁊ nihil eſt niſi relatio ꝯñs potētiā reſpectu ꝓprie pfectionis. vnde eadē poᵃ dr̄ volūtas nālis cū tali reſpectu neceſſario ꝯñte ipſam reſpectu ꝓprie pfectionis: ⁊ dr̄ libera ſm rōnē ꝓpriā ⁊ itrinſecā que eſt volūtas ſpecifice. ¶ Aliter pōt dici volūtas nālis vt diſtinguit cōtra potētiā vl̄ volūtatē ſupnālē: ⁊ ſic ipſa in puris naturalibus exiſtēs diſtinguitur cōtra ſeipſaʒ vt informatā donis gratuitis. ¶ Adhuc 3° dicit volūtas nālis vt elicit actū conformē inclinationi nāli que ſemꝑ eſt ad cōmoduʒ. dicit autē libera inquātū in poteſtate eius eſt ita elicere actū oppoſitū inclinationi ſicut ꝯformē: ⁊ nō elicere ſicut elicere.

Ad primū principale cōcedo maiorē ꝙ oīs volūtas eſt dn̄a ſui actus. ¶ Et cū dicit in minori ꝙ volūtas ſequēs motū alterius potētie non eſt dn̄a ſui actus: qa ſubdit illi. Dico ſicut al's in. j. q. huius: ꝙ verbū nullā cauſalitatē hʒ ſuꝑ actū voluntatis create in

E chr̄o quā non habeat tota trinitas. iō voluntas creata in chr̄o nō p̄uat dn̄io reſpectu ſuoꝝ actuū plus ꝓpter vnionem ad vbū q̄ ſi nō vniret ei. Tūc vltra ad argumētuʒ

D.25.t.37. ſm duplicē opinionē in 2° li. tactā. ſi volūtas ſit tota cā ⁊ imediata ſui actus: dico ꝙ nō ſequit motum trinitatis cauſantis cū volūtate actū volūtatis: ſʒ trinitas tn̄ ponit volūtatē in eē ⁊ ſinit ipſaʒ mouere in actibus ſuis: ita ꝙ nō cōparat ad operationē volūtatis niſi iquātū opabat ad eē p̄mū volūtatis: ⁊ ſm illā opinionē minor rōnis eſt falſa: ꝙ volūtas in opatione ſequat motū alterius agētis circa opationē ſuā. lʒ enī ſequat motū alteriꝰ in eē nō tn̄ in opari: imediate dico. ¶ Si aūt teneat ꝙ volūtas imediate cauſet opationē ſuā: ⁊ nihilominus ēt deus cāt imediate cū volūtate: ſicut imediate cauſat eē volūtatis: qa vt dixi verbū nullā operationē hʒ aliam a tota trinitate circa actū volūtatis create: denominat tn̄ vbū ⁊ nō tota trinitas ab opatione volūtatis create ꝓpter vnionē que fac cōicationē idiomatū. tūc dico ꝙ volūtas in chr̄o ita libere elicit ⁊ dn̄at actui ſuo: ſicut voluntas mea ſuo: qa deus nō opat ad opationeʒ illā niſi voluntate libere agēte ⁊ determināte ſe ad opandū: ⁊ tūc deus opat cum ea: lʒ tn̄ illic nō ſit pᵃ libertas ⁊ dn̄iuʒ: ſʒ in voluntate dei que nō hʒ cām aliā opantē cū ea ad actū ſuū: ſʒ tn̄ eſt ibi tāta quāta pōt eē in creatura. ¶ Ad ſcd̄m dico ꝙ volūtas nālis vt ſic nō eſt volūtas neqʒ poᵃ: ſʒ tn̄ dicit inclinationē poᵉ ad recipiēdū pfectionē: nō ad agēdū: ⁊ iō vt

S.i.dis. ſic eſt impfecta niſi ſit ſub illiꝰ pfectione ad quā illa tēdētia inclinat potētiā vn̄ nālis volūtas nō tendit: ſed eſt ipſa tendētia qua volūtas abſolute tēdit: ⁊ hʒ paſſiue ad

F recipiendū: ſed eſt alia tendentia in eadē poᵃ vt libere ⁊ actiue agat ⁊ tēdat eliciendo actū: ita ꝙ in vna potentia eſt duplex tendentia actiua ⁊ paſſiua. tūc ad formā argumenti dico ꝙ volūtas nālis ſm formale qd̄ iportat non eſt potentia vel voluntas: ſed inclinatio voluntatis ⁊ tendentia qua tendit imperfectionem.

¶ De merito etiam chriſti pretermittenduʒ non eſt ⁊c. Diſtin. XVIII. Q̄ō vnica.

Circa iſtaʒ 18ᵃᵐ diſtōnē in qua Magiſter agit de merito chr̄i qd̄ proceſſit ex eius volūtate, querunt duo. primo vtrū chr̄s meruit in p̄ inſtanti ſue cōceptiōis. Et arguit ꝙ nō: qa nō potuit peccare: igit nec mereri. añs pʒ ex diſtin. 12ᵃ vbi ꝓbatū eſt ꝙ nō potuit peccare. ꝯñtia ꝓbat: qa voluntas coniuncta perfecte fini vltimo nō meret: aliter beati mererent. vel ſi ſic. eadē rōne poſſet peccare: ſed volūtas chr̄i fuit perfecte cōiuncta deo ꝑ fruitioneʒ in p̄mo inſtanti: ergo ⁊c. ¶ P̄. Uoluntas chr̄i ſemꝑ fruebat: igit nunq̄ meruit. ꝯñtia ꝓbat: qa aut fruitio ⁊ meritū eſſent duo actus: aut vnus. nō duo: qa actus fruitionis eſt actus adequatus potētie: qa volūtas creata fruit quantū pōt: ſed vna ⁊ eadē potētia circa ideʒ obm̄ nō hʒ actū adequatū vnū ⁊ pter hūc aliū diſtinctū: quia ſic ſequit ꝯtradictio: ſed primū obm̄ meriti eſt ipſe deus

A diligibilis ꝓpter ſe amore amicitie volendo ſibi bonū: ⁊ ſimilr̄ eſt obiectū fruitionis: igitur nō ſunt duo actus: nec vnus: qa de ratione actus meritoꝝ eſt ꝙ cōtingēter eliciatur: ita ꝙ volūtas vt prius natura illo actu poſſit contingenter elicere actū vel nō elicere pro illo nunc ꝓ quo elicit: ſed actus beatificus nō elicit cōtingēter: ſed nec̄io: aliter nō eſſet beatificus: cum igit habeāt oppoſitas ꝯditiones ſcilʒ cōtingentis ⁊ neceſſarij nō p̄nt eſſe idē actus. ¶ P̄. Premiū excedit meritū ſicut finis illud qd̄ eſt ad finē: qa premiū eſt finis eius ad quem ordinat: ⁊ finis eſt melior eo qd̄ eſt ad finē: ſed nullus actus chr̄i ſm naturā creatā pōt eſſe perfectior illo quo volūtas chr̄i tendit in deum ⁊ fruit eo: igit talis actus non pōt eſſe meritorius: quia tūc oporteret dare aliū actū volūtatis create meliorē: qui eſſet premiū ⁊ finis illius: qd̄ nō pōt eſſe: nec ideʒ eſt melius ſeipſo. ¶ P̄. Qz nō meruerit in p̄mo iſtāti arguit ſpecialr̄: qa omne qd̄ eſt qñ eſt: neceē eſt eſſe: qa ſi il- b° phyſi. ter. in fine. lud qd̄ eſt eſſet ꝯtingēs hoc nō eſt pro illo inſtāti in quo eſt: ſed pro illo in quo cā precedēs poſſet illud cōtingenter cauſare: ſed volūtas ſi meruerit in p̄mo inſtanti non preceſſit actū: ⁊ ita ſi actus ille nō potuit nō poni: nō potuit non fuiſſe. igit fuit ſimplr̄ neceſſarius: ⁊ per ꝯñs non meritorius. ¶ P̄. Due mutationes quaꝝ terminus vniꝰ precedit terminū alterius non ſunt ſimul duratione: ſed creatio volūtatis in eē p̄mo: ⁊ motio volūtatis ad ꝓpriū actū ſunt due tales mutationes: qa terminus creationis: vt eſſe volūtatis: preſupponit termino alterius: ſcilʒ ipſi actui: igit non potuit ſimul eſſe primo ⁊ operari. igit nō potuit mereri in p̄ iſtāti. ¶ P̄. Si ſic. igit angelus potuit peccare in primo inſtanti. ꝓbatio ꝯñtie: qa ſm Phm̄ 4° Tex.cō.120. phyſicoꝝ: eadē eſt menſura oppoſitoꝝ. Unde ſicut ſimpliciter neceſſaria ſunt ſupra tēpus: ita ⁊ ipoſſibilia: igit meritū ⁊ demeritū eadem menſura menſurantur: ⁊ ita ſi chriſtus in primo inſtanti potuit mereri: angelus in p̄mo inſtanti potuit peccare. ꝯſequēs eſt falſum: quia tūc peccatum angeli redundaret in deum: qa omne coeuū effectui eſt cauſaliter a cauſa talis effectus. Exēpluʒ de igne ⁊ eius ſplendore: qa vtroqʒ eſt a generāte ignē. Hoc etiā probat Anſel. de caſu diaboli. c. 12 ꝙ angelus nō potuit habere a ſe primum velle: quia ſi elicit p̄mam volitionē a ſe: aut hoc eſt volendo: aut non volendo. Non poteſt

dici ꝙ nõ volẽdo: q̃a tũc nihil elicit: igiť volendo: ⁊ tunc ante p̃mũ velle erit aliud velle: igiť p̃mũ velle hʒ a deo: ⁊ ita nõ poſſet peccare niſi pctm̃ redundaret in deũ: ſicͥ in cauſaʒ eius. ⁋ P. In p̃mo inſtanti fuit in angelo motus nãlis rectiſſimus volũtatis: q̃n naturaľr p̃cedit velle liberũ: cuiuſmodi eſt peccare: igiť nõ potuit ſiľ in p̃mo inſtanti eẽ motus nãlis rectiſſimus volũtatis ⁊ velle deordinatũ: q̃a tunc ſiľ eſſent ꝯdictoria. ſ. ꝙ eſſet rectiſſimus ⁊ nõ rectiſſimus. ⁋ Cõtra. Ad actũ meritoriũ ſufficiunt potẽtia que põt mereri: ⁊ diſpoſitio gratuita in potẽtia. ſ. gr̃a: preſentia obiecti apprehẽſi: ⁊ vſus potẽtie circa illõ. oĩa illa fuerũt in chr̃o in p̃mo inſtãti. patet de potẽtia gratuita ⁊ p̃ſentia obĩi. de vſu potentie. ſ. ꝙ potuerit vti gratia eliciendo actum. pbať: q̃a ſm̃ Aug. 6° de tri. c. j. ſplendor genitus ab igne eſſet eternus: ſi ignis eẽt eternus. Dicit genitus ab igne: igitur res ⁊ operatio ſua poſſunt eſſe ſimul pro quocũq; inſtanti.

In iſta queſtione p̃mo videndũ eſt q̃uo chr̃s meruit: difficile tñ videť ſaluare ꝙ meruerit: cũ fuerit bt̃us ⁊ p̃fecte cõiunctus ſini ſm̃ volũtatẽ in p̃mo inſtanti: vñ ſi in p̃mo vľ aliquo alio potuit mereri vř ꝙ alij bt̃i mereanť vel mereri poſſunt in infinitũ: ⁊ ita coꝝ p̃miũ nunq̃ꝫ p̃fecte habeť. ⁋ Uidendũ tñ eſt p̃mo q̃d ſit meritũ. Et dico ꝙ meritũ eſt aliq̃d

A acceptatũ vel acceptandũ in alio: pro quo ab acceptante eſt aliq̃d retribuẽdũ illi in quo eſt quaſi debitũ illi pro illo merito: vel alteri pro quo meruit: nõ enĩ meritũ dicit ſemp̃ actuʒ qui ſit in p̃tãte eius: cui ſit retributio: ſed hoc ſolũ eſt q̃ñ aliq̃s mereť ſibiipſi: q̃ñ aũt vnus mereť alteri p̃ oĩones vel alias afflictiones acceptas deo: q̃uis illa ſint in p̃tãte merẽtis: nõ tñ ſunt in p̃tãte eius pro quo faciť: ⁊ tũc meritũ formaľr dicit ordinẽ alicuius actus laudabilis in merente ad acceptantẽ: qõ acceptans acceptat vt retribuat ei pro quo acceptať: ⁊ ex hoc ſequiť ꝙ vnus põt mereri p̃ alio: q̃a tñ in deo nihil eſt acceptãdũ nõ acceptatũ: iõ in deſcriptiõe mereri nõ opꝫ addẽ acceptãdũ in ordine ad deũ. deus igiť acceptãs bonũ factũ vľ bonũ velle alicuius tribuit ſibi ſi idigeat: ſi tñ ſit ita perfectus ꝙ nõ indigeat p̃fectione ſicut chr̃s: retribuit aliq̃s pro q̃bus mereť. ⁋ Tunc ad propoſitũ loquendo de merito

B prout ꝯſiſtit in bono velle volũtatis: dico ꝙ chr̃s meruit nobis tali velle: ⁊ dico ꝙ radix oĩs meriti ꝯſiſtit proprie loquẽdo de merito in affectione iuſtitie volũtatis: nõ aũt in affectione cõmodi: nec in affectione iuſtitie: vt ordinat affectionẽ cõmodi. hoc p̃ꝫ: q̃a p̃mum obm̃ circa qõ aliq̃s mereť primo: eſt ipſe deus ſm̃ ꝙ affectione iuſtitie vult deo bonũ vt eſſe ⁊ bene eſſe. ſ. iuſtum ſapientẽ ⁊c. ſed voluntas affectione cõmodi reſpicit ꝓpriũ bonum ⁊ aliq̃ñ inordinate niſi reguleť ⁊ ordineť affectione iuſtitie: ideo meritũ nõ cõſiſtit p̃mo in affectione iuſtitie vt moderať ⁊ ordinat affectionẽ cõmodi circa ꝓpriũ bonũ: ſed ſicut p̃mũ demeritũ angeloꝝ fuit iordinatus motus ⁊ deſideriũ beatitudinis circa deũ: ita meritũ eſt ordinatus motus circa deũ volẽdo ſibi bonũ: ⁊ poſt volẽdo cũ debitis circũſtantijs ſibi ꝯiungi ipm̃ in ſe ⁊ in alijs: ⁊ ideo omne amatũ affectione cõmodi ſi nõ ordineť ⁊ modereť affe-

Sed in ſcḋo diſtin. 41. ctione iuſtitie: eſt demeritũ: q̃a eſt imoderatus appetitus ꝓprij boni: vel indifferẽs ſi poſſet eẽ indifferens: de quo nõ mõ. forte enĩ põt ſꝫ ꝙ p̃uenit affectionẽ iuſtitie: ideo in affectione cõmodi niſi referať ad vltimũ ſinẽ affectione iuſtitie nõ ꝯſiſtit meritũ. Sed alij beati a chr̃o: q̃a ſm̃ totã voluntatẽ cõiuncti ſunt vltimo ſini. ſ. deo affectione iuſtitie p̃fectiſſime: ⁊ hñt ſũmũ cõmodũ ꝯiunctũ ſibi qõ appetunt affectione cõmodi. ſ. cõiunctionẽ ſũmi boni: iõ

M. i. aſpectuʒ vel affectum. non p̃ñt habere ĩactũ opppoſitũ affectioni cõmodi vt libere velint aliquid qõ nõ ſit eis cõmodũ. nullũ enim eſt obiectũ in patria qõ poſſint velle qõ ſit eis incõmodum qõ affectione cõmodi nolũt. Sed chriſtus ſm̃ aliq̃d fuit viator ⁊ paſſibilis ſm̃ partẽ ſenſitiuã ⁊ portionẽ inferiorem volũtatis. ideo multa habuit obiecta preſentia ſenſibus ⁊ portioni inferiori circa que potuit libere velle ꝯ affectionem cõmodi que ſemp̃ eſt ad cõueniẽs illi cuius eſt: ideo ieiunãdo / vigilãdo / orãdo ⁊ multis alijs talibus potuit mereri: vel exercẽdo talia exterius: vel volẽdo interius talia ꝓpter deũ. Tunc dico ꝙ lꝫ angeli habeãt bonas op̃atiões circa nos vel alij beati: q̃a tñ illi actus ſunt incluſi in beatitudine illoꝝ: hoc eſt rõne beatitudinis: ⁊ ex illius plenitudine ⁊ collatione obligant nobis a deo. põt dici ꝙ non merenť: ſed huiꝰ op̃ationes chr̃i predicte nõ icluduntť in ſua beatitudine. iõ per illos actus meruit: q̃a q̃ãtũ ad illos actus fuit viator: nõ cõprehẽſor: ita ꝙ radicaliter includanť in ſua beatitudine. Similr̃ ſi hoc nõ placet. ſ. ꝙ meruit tñ actibus partis ſenſitiue impa- a. i. Alr̃ pt dici.

tis a volũtate ſm̃ p̃mã op. ſupra: ſꝫ ꝙ etiã parť ſm̃ p̃teꝫ intellectiuã. nũc põt dici ꝙ q̃ãtũ ad oẽs actus portionis inferioris potuit mereri. de his dico qui reſpiciũt ea que ſũt ad ſinẽ: ſꝫ q̃uo: dico ꝙ tñ portio ſuperior fuit p̃fecte cõiũcta deo ſm̃ actũ beatificũ: fuit tñ eadẽ volũtas paſſibilis ſm̃ portionẽ inferiorẽ: ⁊ vt ſic fuit viatrix ⁊ potuit Diſtin. 15.

mereri. ⁋ Cõtra. illud qõ eſt in termino ſimplr̃ nõ potuit mereri: ſed portio inferior fuit ſimplr̃ in termino: q̃a C

nõ potuit habere actũ inordinatuʒ circa aliq̃d ad ſinem. igiť fuit getata ⁊ beatificata q̃ãtũ potuit: q̃ nõ eſt ipſius partis inferioris habere actũ circa obiectũ eternũ immediate: ſꝫ circa alia in relõne ad illud obiectũ. ⁋ P. Sicut in nobis meritũ reſpicit partẽ intellectiuã ſic in chr̃o: ſed in nobis nõ eſt meritũ in portione inferiori niſi fuerit in ſup̃iori cõplete ſicut nec pctm̃. igiť nec chr̃s potuit mereri ſm̃ portionẽ inferiorẽ tm̃ niſi mereret ſm̃ ſuperioreꝫ. ⁋ Ad p̃m̃ dorũ cũ dr̃ ꝙ portio inferior fuit ſimplr̃ in ter-

mino: ⁊ ideo nõ potuit mereri. Dico ꝙ portio inferior in D

chr̃o dr̃ eẽ in termino ex hoc ꝙ portio ſup̃ior cõiũgebať deo p̃fecte. ſ. ꝙ affectione iuſtitie nõ potuit velle niſi ordinatum ⁊ iuſtũ: ⁊ iõ nõ potuit peccare: ſꝫ tñ nõ fuit ſm̃ partẽ inferiorẽ ex cõiũctione cũ deo in termino ſic ꝙ habuit impaſſibilitatẽ. nec habuit oẽ qõ habere potuit ſm̃ affectionẽ cõmodi: q̃a ex miraculo nõ habuit ſummũ bonum ſibi cõiũctũ q̃ãtũ potuit cõiũgi. ſicut eſt in ſimplr̃ beatis ⁊ in chr̃o mõ de facto in patria: q̃a igiť ſic fuit potuit aliq̃d accidere ſibi ꝯ affectioneʒ cõmodi qõ tñ acceptauit: ⁊ ita mereri potuit: ⁊ p̃ter hoc etiã portio inferior meruit eliciẽdo operationẽ circa creata: vt diligẽdo matrẽ ⁊ alios bonos in deũ ⁊ malos p̃p deum. ideo q̃ñ dr̃ ꝙ ſm̃ portionẽ inferiorẽ fuit in termino: ſi intelligať omni modo in termino falſũ eſt. ⁋ Ad 2m̃ cũ dr̃ ꝙ meritum cõplete nõ eſt niſi in ſup̃iori portione. Dico ꝓpter argm̃ ꝙ chr̃s meruit ſm̃ portionẽ ſuperiorẽ ⁊ ſm̃ oẽm actum eius. hoc tñ eſt difficile tenere ꝓpter alios beatos q tunc videnť poſſe mereri in infinitũ. ꝓbo aũt illud: q omnis actus acceptatus a deo tanq̃ꝫ actus bonꝰ ⁊ laudabilis p̃ quo deus velit aliq̃d retribuere illi cuius actuʒ acceptat vel alteri p̃ quo ſit eſt meritorius. huiꝰ eſt omnis actus chriſti ſm̃ nãm humanã. etiam actus beatificus quo ſm̃ portionẽ ſup̃iorẽ fruitur deo: q̃a p̃ſona illa nõ ſm̃ omnẽ cõditionẽ ſui fuit ſimplr̃ in termino: iõ potuit deus oẽm actũ creatũ illius p̃ſone acceptare tanq̃ꝫ dignum aliquo bono p̃ eo retribuẽdo illi p̃ſone ſi indiguiſſet vel alteri. ſ. nobis p̃ q̃bus meruit: ⁊ hoc tenẽdo opꝫ dicere ꝙ ſi actus beatificus ſm̃ portionẽ ſuperiorẽ chriſti fuit meritorius: ꝙ nõ includit ꝯdictionẽ actum beatificũ michaelis vel

alterius

alterius beati poſſe acceptari tanq̄ aliqd dignū retribu-
tione:qḋ retributū daret̄ ꝓpter meritū:puta michaeli da
ret̄ aliqd ꝓpter actū meritoriū cuſtodie quā exercet cir-
ca me ꝯdictio dico nō eſt:cū de facto deus non ſic acce-
ptat actū illū:qꝛ ꝑſona illa eſt totalr̄ extra ſtatū merendi
ſm totū ſubiectū:nō ſic chriſtus:ſed ſm aliqd fuit in ſta-
tu viatoris:vt ꝑꝑ hoc oīs actus eius creatus accept᷑erat
⁊ meritorius illis ꝓ quibus offerebat̄ deo. ¶ Sed qūo
hoc:ex quo fuit extra viā ſm portionē ſuperiorem nō vr̄ ꝙ
ſm illā poſſet mereri plus q̄ alius beat᷑ in pātria. ¶ Rñ°.
ſicut meritū nō reſpicit nec ꝯſiſtit tm̄ in ipſo actu elicito:
ſed in cōditionib᷑ aliquo mō ꝑſone ſiue ſuppoſiti elicien
tis.ſic acceptatio diuina nō ſolū reſpicit actū:ſed cōditio-
nes accn̄tales ſuppoſiti elicientis. ¶ Exēplū.aliqs offen
dit me.veniunt duo ⁊ rogant ꝓ offenſa veniā tertij offen-
dētis.pono ꝙ vterqꝫ eque gratioſe ⁊ efficaciter roget.ro-
gatio eſt cā:q̄re dimitto offenſaꝫ:formalr̄ loquēdo:tn̄ ali-
qua accidētalis cōditio pōt eſſe in alterius illoꝝ ſuppoſi-
to ꝑꝑ quā citius ⁊ magis dimittā offenſaꝫ ꝑꝑ rogationeꝫ
vnius q̄ alteri᷑:puta ꝙ ſit amicus vel aliqd tale:⁊ tn̄ ſup
plicatio eſt cā ꝑcipua:q̄re offenſaꝫ dimitto. Ita in ꝓpoſi-
to ꝙ ꝑſona ſit ſm aliqd extra ſimplr̄ terminuꝫ eſt aliq̄lr̄
cā quare eius act᷑ ēt beatificus eſt meritori᷑ ⁊ nō alteri᷑.ſ.
angeli vel aīe petri:⁊ marie cū talia dependeāt ex libera-
litate diuina acceptāte vnū actū ⁊ nō aliū:nō tn̄ eſt cōtra-
dictio vtrūqꝫ acceptari tanq̄ meritoriū ſm viā iſtā:qḋ
vr̄ difficile. ¶ Sed tūc vltra poſſet eſſe dubiū:an fruitio
reſpectu verbi in ſe ſit act᷑ meritori᷑ vel actus ille vt ten-
dit in obiecta alia relucēntia in vbo.ſ.vt dilexit matrē vi-
ſaꝫ in vbo ⁊ alios electos ita viſos ꝑꝑ deū ⁊ in deū ⁊ alios
inimicos ꝑꝑ deū. ¶ Et poſſet dici ꝙ vtroqꝫ mō ⁊ marie
vt act᷑ tēdit in alia obiecta a deo viſa ⁊ dilecta ibi. ¶ Ha
bem᷑ igit̄ ꝙ triplr̄ potuit mereri eligat̄ via magis grata.

E Eſt igitur videndū an potuerit mereri in p̄mo in-
ſtanti:⁊ pōt dici qḋ ſic.nec video oppo-
ſitū:qꝛ oē hn̄s actū p̄^m ꝑfectū ⁊ obiectū p̄ſens in rōne obi
ſi nō ipedit̄ ⁊ nō ſit actus eius ſcḋs ſucceſſiuus:ſꝫ perma
nens pōt agere ꝓ quocūqꝫ inſtāti:ſi oīa iſta cōcurrant:qꝛ
nō plura req̄runt̄ ad actū:⁊ hec oīa fuerūt in chr̄o in p̄mo
inſtanti ꝯceptionis.ſ.potētia ꝑfecta gr̄a.obīm p̄ſens ꝑ itel-
lectū.ſ.tota trinitas cui poterat velle bonū ꝑꝑ ſe:⁊ nō ipe
diebat̄.⁊ actus volēdi eſt ꝑmanēs.ergo. ¶ Cōtra rōneꝫ
hanc inſto vt magis declaret̄.⁊ ꝓbo ꝙ adhuc oībus iſtis
poſitis nō eſſet actus meritori᷑:qꝛ ad talē actū requiritur
dliberatio ⁊ electio:electio aūt p̄ſupponit ſyllm̄ practicū:
⁊ diſcurſuꝫ:⁊ diſcurſus morā.eſt eniꝫ actus meritori᷑ ele-
ctiuus.ergo. ¶ Rñdeo.hō diſcurſus ⁊ ſyllogiçatio practi
ca eſt ad hoc ꝙ habeat̄ act᷑ electiuus voluntatis.⁊ facto
iudicio ꝑ cognitionē practicā volūtas eligit:⁊ qn̄ volūtas
eligit rō practica nō diſcurrit:qꝛ facta ꝯcluſione practica
ſententiat de eligēdo.ſi ergo ſn̄ia vltimata poſſit hr̄i ſine
diſcurſu p̄cedente:ita ꝑfecte poterit volūtas libere elige-
re in inſtanti ſicut p̄cedēte illo diſcurſu:ſed ꝑfectus in co-
gnoſcēdo nō diſcurrit:ſicut artifex in citharicando perfe-
ctus nō diſcurrit in ꝑcutiendo chordas nec ſyllogiçat.alr̄s
a.l.phy.2°. videret̄ imꝑfectus.hoc habet̄ 3° ethi᷑.c.10.cū igit̄ chr̄s
a.phy.t.c.86 a p̄ncipio ſue cōceptionis fuerit perfectus in cognitione
oīum ſaltē abſtractiua:potuit ſine tali ſyllogiçatione eli-
gere:qꝛ electio de ſe eſt actus ſimplex.

Hoc viſo videndū eſt qd meruit:⁊ dico ꝙ non me-
F ruit ſibi fruitionē:qꝛ ſi ſic:aut operatione
elicita circa ea:que ſunt ad finē:aut circa ipſuꝫ finē.nō pri
Vide Tho.3. mo mō:qꝛ p̄^m actū habuit circa finē fruendo p̄us.ſ.q̄ ali-
p.q.19.art. quē actū haberet circa aliqd qḋ eſt ad fineꝫ:⁊ ſi meritum
3.4. fuit circa aliqḋ vel aliqua obiecta viſa in vbo vt dictū eſt
ſm viā p̄cedētē vel circa matrē vel circa electos multos
volendo eis beatitudinē:nāliter tn̄ p̄ceſſit operatio circa
ipſuꝫ finē.ſ.trinitatē vel eēntiā in trib᷑. Nec actu fruitio-
nis quo fruebat̄ trinitate meruit eandē fruitionē:qꝛ h̄ nō
eſſet aliud dicere q̄ meruit fruitionē:qꝛ habuit fruitionē:
vel meruit:qꝛ de᷑ dedit actū qḋ nihil eſt dicere:qꝛ nullus
actus eſt meritori᷑ ſuiipſius:lꝫ poſſit eſſe alteri᷑.igit̄ de᷑
liberalr̄ ſine aliquo merito p̄cedente cōiunxit volūtatem
iſtā ꝑ fruitionē vltimo fini:⁊ ita nō meruit ſibi fruitionē.
Unde Aug.13.de tri.c.19.dicit ꝙ ſūma gratia eſt ꝙ hō in
vnitate ꝑſone eſt deo coniunctus:⁊ quāuis loquat̄ de gr̄a
vnionis.i.gratuita dei volūtate vniente:tn̄ ad vnionē iſtā
ꝯcomitanter:ſequit̄ gr̄a fruitionis de facto:iō fuit ſumma
gr̄a ſine meritis p̄cedentib᷑. ¶ Sed cōtra:glorioſius eſt
hr̄e premiū pro merito q̄ ſine merito.igit̄ ponendū eſt in
chr̄o. ¶ P̄.Prioritas nature vr̄ ſufficere ad meritū:cum
igit̄ inter voluntatē ⁊ actū elicitū poſſit eſſe prioritas na-
ture:vr̄ ꝙ hoc ſufficeret ad merendū fruitionē:vel idem
actus vt p̄or nāe ſeipſo pōt eſſe meritorius reſpectu ſui-
ipſius. ¶ Ad p̄^m iſtoꝝ cū dr̄ ꝙ glorioſius eſt ⁊c̄.Dico ꝙ Vide Tho. vbi ſupra.
verꝫ eſt de premio qḋ pōt haberi ex meritis:ſed hec con-
iunctio aīe chriſti cū deo per actum fruitionis fuit tanta ⁊
tam excellens ꝙ ad ipſaꝫ nō potuit p̄cedere meritū:⁊ no
bilius eſt habere actū ad quē nō pōt precedere meritum
ex liberalitate dantis:q̄ habere actū debiliorē cū multo
merito p̄cedēte.Et vr̄ hoc rōnabile:qꝛ ſicut deus creauit G
in eſſe nāe aliquā naturā:puta nām angeli:ad quā crean-
daꝫ nō potuit cooperari cauſalitas cauſe ſcḋe ꝓpter ꝑfe-
ctionē talis nature:ita in genere moris creauit de᷑ aliquē
actū beatificū ad quē nō pōt eſſe actus aliqs meritorius
prior:⁊ hui᷑ fuit actus beatificus aīe chriſti:⁊ hoc ꝓpter
nobilitatem ⁊ excellentiā actus ⁊ modi habendi actū:qꝛ
imediate anteq̄ haberet aliquē actum circa ea que ſunt
ad finem. ¶ Aliter dicit̄ ponendo ꝙ actus ille potuerit Vide.21.diſ. 1.q Tho.
cadere ſub merito ⁊ ſi glorioſius fuiſſet habenti actū me-
ruiſſe illū q̄ nō meruiſſe:non tn̄ ſimplr̄ eſt glorioſius:qꝛ
decens eſt ꝓpter alios beatos ⁊ ꝓpter perfectionē illius
ſtatus ꝙ illic inueniant̄ oēs gradus p̄ncipales in actibus a.l.poſtiores
beatificis:vt actualis beatitudo chriſti ſit maior beatitu-
dine oīum creaturarū.nam ibi ſunt aliqui beati:qui nūq̄
fuerunt inimici actualiter peccato actuali:vt multi inno-
centes:⁊ multi alij qui aliqn̄ fuerūt inimici:vt mortaliter
peccantes ⁊ poſtea penitentes.Eſt ibi ēt beata virgo ma-
ter dei:que nunq̄ fuit inimica actualr̄ rōne peccati actua
lis nec rōne originalis:fuiſſet tamen niſi fuiſſet preſerua-
ta.igit̄ decens fuit ꝙ eſſet beatitudo alicuius ꝑſone ſine
oī merito precedēte:nec ideo anima chriſti fuit inglorio-
ſior:qꝛ ſi actus potuiſſet cadere ſub merito aīa illa potuiſ
ſet mereri illuꝫ niſi fuiſſet preuenta actu beatifico. Et ſic
preueniri ex liberalitate dantis eſt maioris nobilitatis:ſi-
cut ſi mihi daret̄ illud qḋ habeo in fine totius laboris me
ritorij nunc:⁊ illud magis eſt ad decorē ſtatus beatoꝝ:vt
dictū eſt. ¶ Ad 2^m dico ꝙ prioritas nature potētie prece
dentis actū nō ſufficit:qꝛ nō eſt meritū niſi in aliquo actu
vel paſſione accepta:ſed voluntas vt prior nā nō hꝫ ali-
quem actū vel paſſionē acceptaꝫ a voluntate rōne cuius
potuit mereri actū beatificū:qꝛ ille actus preceſſit omne
meritū:nec idem actus eſt meritū ⁊ premiū:qꝛ alterū ex-
cedit vt premiū.Tum etiā qꝛ hoc eſſet dicere ꝙ meruit:
qꝛ deus dedit meritū:lꝫ idē actus in chr̄o poſſit eſſe p̄miū
ſibi:⁊ cū hoc meritorius alijs:vt dictum eſt. ¶ P̄.Talis
di.nō eſt niſi rōnis cōſiderātis actum illuꝫ diuerſimode
que non ſufficit ad actuꝫ meriti ⁊ premij. ¶ Sed nunqd
meruit ſibi ipaſſibilitatē aīe ⁊ corporis:Magiſter dicit
in littera ꝙ ſic. ¶ Contra.illud qḋ infuiſſet ſi non fuiſſet

per miraculū impeditū: quātū eſt ex rōne ſui ante omnē
actū cauſatū illius pſone: non cadit ſub merito illius per-
ſone: ſed gloria ꝛ ipaſſibilitas corpis ꝛ aie influiſſent in pri
mo inſtanti vnionis niſi per miraculū fuiſſent ꝓhibita. ꝗ.
¶ Pōt dici pie ſentiendo cū magiſtro ꝛ pie gloſando ꝙ
quāuis nō meruerit directe ipaſſibilitatē vtriuſqꝫ meruit
tñ āmotionē impedimēti: ꝓpter qḋ nō influerūt ſtatim. ſ.
deſitionē miraculi ꝓhibentis redūdātiā glorie in portio-
nez inferiorem ꝛ in corpus. de alijs que poſſent hic tāgi. ſ.
quid meruit ꝛ qbus/dicetur diſtinctione ſequenti.

Ad primū pncipale cū dī ꝙ nō potuit mereri ſim
pliciter ſicut nec peccare. nego ꝯñtiam
in chō. Nā lꝫ perfecta cōiunctio fini perfecte getans ſm
oēm modū ipſiꝫ cōiunctū. ſ. ſm affectionez iuſtitie ꝛ ſm
affectionē cōmodi (ſm ꝙ affectione iuſtitie: vult ꝑmo bo
nū deo ꝛ ſcḋario ſibi: ꝛ affectione cōmodi vult ſemꝑ ſibi
bonū: quō alij ſancti a chō cōiungūtᷣ deo: qꝛ ſunt totalr
extra viaz ꝛ in termino) ꝓhibeat ſic mereri ſicut ꝛ pecca-
re: qꝛ tñ affectio iuſtitie pōt ſepari ab affectione cōmodi:
vt. ſ. aliqs affectione iuſtitie ſūme cōiungatᷣ fini: ita ꝙ nul-
lo modo poſſit iniuſte velle vel peccare: tñ nō cōiungatᷣ
affectiōe cōmodi vt habeat ſummū bonū cōmodū ſum-
me ſibi cōiunctū ꝛ intrīs poſſit pati. ꝑmo portio ſupior in
chō cōiungitᷣ deo ꝑ gloriā quietantē illā portionē: ꝛ per
affectionē iuſtitie totus bō vt peccare nō poſſet: potuit tñ
pati: qꝛ aliqd accidere potuit cōtra affectionē cōmodi: ꝛ
illud potuit chō ordinate velle ꝛ acceptare: ꝛ ita mereri:
H ꝛ ſic pꝫ ꝙ nō eſt ſiſe de chō ꝛ beatis. ¶ Ad 2m tenendo
ꝙ meruit ſm portionē inferiorē. Dico ꝙ actus beatificus
ꝛ meritorius ſunt duo actus: qꝛ vnus reſpiciebat eternū ꝛ
alius tēporale in ordie ad finē vltimū: nec opꝫ ꝙ vniuer-
ſaliter ois actus meritorius ſit ꝑmo ꝛ imediate in execu-
tione circa deū: ſed ſufficit ꝙ intentione. vñ in executione
pōt aliqd imediatꝰ diligi ꝛ finalr in deū reduci. ¶ Hoc
dicēdo argm ſolutū eſt. Sꝫ ſi teneatᷣ ꝙ meruit ſm portio-
nē ſuperiorē: tunc pōt dici ꝙ fuit circa obiecta relucentia
in vbo: ſicut diligēdo electos ꝛ volēdo eis bonū. Et qñ di-
cis ꝙ hoc nō fit vno actu. veꝝ eſt: ſed duobus. Et cū pro-
bas ꝙ nō: qꝛ portio ſuperior hꝫ actū adequatū beatificū
Reſolutio notabilis. reſpectu obiecti beatifici ꝛ nō interruptū. igitᷣ non pōt ſiſ
habere aliū actū circa alia relucentia in verbo. nego ꝯſe-
quētiā: qꝛ lꝫ actus ille fuerit adeqꝰs intenſiue: ita vt per-
fectiorē habere nō poſſet: nō fuit tñ adequatus extēſiue:
qn ſimul aliū iperfectiorē hēe poſſet: alioqn nullus bea-
tus poſſet cognoſcere res in ꝓprio genere: qꝛ eadē poten-
tia cognoſcit deū viſione beata ꝛ alia in gñe ꝓprio. ¶ Ad
Diſ. 1. q. 3. aliud rñdetᷣ in ſcḋo lib. Dico tñ ꝙ actus fuit cōtingens in
ꝑmo inſtanti. Cōtingens eniꝫ nunꝗ̄ eſt formalr cōtingēs
niſi qñ eſt: ideo cōtingens qñ eſt, cōtingenter eſt: nō tñ lo-
quor in ſenſu cōpoſitionis. Nō enim oē ens qḋ eſt: heſt ne-
ceſſariū: volūtas ḡ in ꝑmo inſtāti vt prior nā ſuo actu, ita
cōtingenter elicit actū ſuū ſicut ſi ꝑ diez preceſſiſſet actū
elicitū. Unde ſicut entia anteꝗ̄ ſint: quedā ſunt ꝯtingētia
ꝛ quedā neceſſaria. ſic ēt qñ ſunt q̄dam ſunt cōtingēter ꝛ
q̄dā neceſſario. Tamen ad formā argumenti alr̄ reſpon
Diſ. 39. ꝓ lib. di. quere. vñ nō eſt rō q̄re cōtingētia ſunt cōtingētia: quia
coꝝ cā duratione preceſſit: ſed qꝛ cā qñ cauſat ꝯtingenter
cauſat. Tñ pōt ꝓpoſitio diſtingui ſm cōpōnē ꝛ diuiſio-
nem dicendo ſic. Omne qḋ eſt: qñ eſt neceſſe eſt eſſe. falſa
eſt ꝛ diuiſa. Uel ſic. Omne qḋ eſt: qñ eſt neceſſe eſt eſſe:
vera eſt ꝛ compoſita. preterea aliter eſt fallacia ſm qd ꝛ
I ſimplr pꝫ. ¶ Ad aliud cū dī qñ due mutationes ſunt or-
dinate ſm pus ꝛ poſterius ꝛ termini ſilr. veꝝ eſt ſi tēpo-
re ꝛ tēpore: ꝛ ſi nā ꝛ nā. hic aūt tñ eſt ordo nāe inter mu-
tationes: ꝛ talis eſt inter terminos. ¶ Ad aliud cū dī ꝙ ſi
chriſtus potuit mereri in ꝑmo iſtanti ꝛ angelus peccare:
de cōſequente poſſet eſſe magna altercatio. Dico tñ pro
nunc ꝙ potuit peccare in ꝑmo inſtanti ꝛ libere ꝛ volun-
tarie: vt voluntas eſt prior nā actu elicito: qꝛ habens ꝑmū
eſſe perfectū ꝛ obiectū approximatū: ſi nō ipeditᷣ ꝛ actus
eius ſit permanens: pōt hēe actū. oīa iſta poterant eſſe in
angelo in ꝑmo inſtanti: vt ſupra dictū eſt de merito chī: ꝛ
eque tenet de velle inordinato ſicut de ordinato. Et hoc
eſt qḋ Aug. dicit. 11. de ciui. c. 13. Qui ſentiunt malū ange-
lum peccaſſe a ꝑncipio. hoc eſt ꝙ ſemꝑ fuerit ſub pecca-
to, nō ex hoc cū manicheis ſentiant ponentibꝰ vnū deum
malū: ꝛ ita nō eſſet deus auctor illius mali. ſic igitᷣ ſm te-
nentes ꝙ peccare potuit in ꝑmo iſtanti diceretᷣ ꝙ peccaſ-
ſet non inq̄ntū effectiue a deo: ſed vt eſt de nihilo. alr̄ eius S. Bo. li. 2. diſ. 44. ar. 1. q. 1.
pctm̄ redundaret in deū. ¶ Et cum dicis ꝙ ois effectus
coetnus cāe ſcḋe eſt a cā ꝑma: ꝛ ſic peccatuꝫ angeli eſſet a
deo: ſicut ignis eſt a deo: ita ꝛ calere. Dico ꝙ ſi ꝓpoſitio
ſit vera intelligenda eſt de poſitiuis: ꝛ non de priuatiuis:
pctm̄ aūt formalr eſt ꝑuatio boni qḋ deberet ineſſe actui
elicito qñ elicitᷣ ꝛ nō ineſt. ¶ Aliter pōt dici ꝙ ꝓpoſitio K
eſt falſa. ſ. ꝙ oē coetnum cauſe ſcḋe effectiue ineſt ſibi a cā
ſua qꝛ nō eſt cōtradictio de oppoſito. Uñ ſi deus crearet
vel agens creatū generaret ſolaꝫ ſubam ignis. illa hēet in
ſe cauſalitatē reſpectu quātitatis ꝛ caloris. vñ in eodem
inſtanti temporis in quo eſſet ſm ſubam: eſſet quantus ꝛ
calidus: ꝯ̄uis nō in eodē inſtāti nāe: poſito ēt ꝙ generās
ignē annihilaretᷣ: ita ꝙ nunꝗ̄ eſſet niſi per vnuꝫ inſtans.
Unde poſito ḡ ꝙ generaretᷣ calidus ꝙ nō poſſet genera- a. l. ſ.
re in ſe calorē aliū in eodē inſtanti. hoc non eſſet rōne ali-
cuius ꝯdictionis: ſꝫ ſolū: qꝛ duo accidētia eiuſdē rōnis nō
pñt eſſe in eodē ſubiecto: qḋ tñ eſt falſuꝫ fundamentum.
¶ ꝓ. Nō eſt veꝝ vꝫ ꝙ ſicut generās dat ſubſtātiā rei:
ita dat accidentia cauſalr imediate: ſed ſi veꝝ ſit hoc non
eſt veruꝫ niſi in generatione vniuoca: in ꝓpoſito aūt nihil
valet: ideo pōt ſuba eſſe a deo ꝛ actus marie quo ad de-
formitatē pōt eſſe a volūtate ipſa. ¶ Ad illud Anſ. ipſe
vꝫ fingere vnū angelū factū in affectione cōmodi non in
affectione iuſtitie: ita ꝙ deficiat ſibi eſſe ꝑm affectionis iu-
ſtitie: ꝛ tunc dicit ꝙ nō pōt hēe ꝑmū velle de ſe: vocando
ꝑm velle eſſe ꝑm affectionis iuſtitie: ꝛ qd mirum: nec talis
angelus ſi fieret poſſet mereri plus ꝗ̄ bos: ſequeretᷣ eniꝫ
effrenate apphenſionē intellectus: ſicut nec appetitꝰ ſen-
ſitiuus. ꝛ hoc affectiōe cōmodi. vnde in angelo ꝛ homine
ipſa voluntas ſm affectionez iuſtitie ꝛ cōmodi eſt totale
ꝑn m perfectuꝫ in eſſe ꝑmo reſpectu actus volēdi. ¶ Ad
rōnem aūt eius cum dicit ſi hꝫ ꝑm velle a ſe: aut hoc eſſet
volēdo aut nō volēdo. Dico ꝙ ſi intelligas volēdo actu
elicito: ita ꝙ nō pōt hēe actū elicitū volēdi niſi precia vo
litione ſua qua mouet ſe ad volendum falſiſſimū eſt: imo
iretur in infinitū ꝛ nō eſſet dare aliqḋ velle: ſicut nec ꝑm L
velle: ſed deꝫ vult aliqd actu elicito ſaltē ꝑus nā vult ha-
bitualr ſic ſe velle: id eſt ꝑus hꝫ ꝑn m volendi in eſſe ꝑmo
quo vult actu elicito: ꝛ iſte eſt ſenſus verus: ꝛ qꝛ angelus
a deo factus nō hꝫ a ſe tale ꝑn m: ideo dicit ꝛ bñ ꝙ nō pōt
hēe ꝑm velle a ſe accipiēdo velle pro ꝑfecta voluntate in
eſſe ꝑmo: ꝛ ſi hoc ꝓbat cōcedatᷣ. ¶ Ad aliud cū dī ꝙ in
ꝑmo inſtanti fuit in angelo motus nālis rectiſſimus ꝛc̄.
Dico ꝙ ſi cōcludit de ꝑmo inſtanti ꝛ de quolibet: quia in
quolibet inſtanti motus nālis eſt ꝑor ipſo actu libere eli-
cito ſaltē nā: ꝛ vt eſt ſic prior eſt rectiſſimus: ꝛ ita nō pōt
in codeꝫ inſtanti oblique velle per actum libere volunta
tis: ꝛ ita in nullo inſtanti peccabit voluntas: ideo dico ad
argm ꝙ motus nālis nō eſt aliqs actus elicitus: ſed ſolum
dicit iclinationē nālē volūtatis in bonū: ꝛ illud nihil reale
aliud a voluntate dicit: ſed ſi eſt relatio eſt idē voluntati
per

per identitatē realē:nec ſeparari pōt ſine ↄ̄dictione:ꝛ iō in demonibus manet ille motus ſic rectiſſimus:ſicut ꝛ na tura:qꝛ nō eſt realr aliud a voluntate:ſ; nō ſit idē ſibi foꝛ maliter. vñ ille motus non eſt niſi habitus motus.i.nā in eſſe pmo. Si aūt accipias motū nālē ꝓ actu elicito cōfoꝛ mi tali inclinationi:certe ille pōt eſſe malus ꝛ īmoderat⁹
M ſtante nā integra:nec actus malus minuit inclinationem nālē ſicut nec nām. vñ angelus pōt eſſe pfectus in nālib⁹ quo ad eē pᵐ:ꝛ peccare actu 2ᵒ elicito ꝛ inordinato.

¶ Nunc ergo queramus ꝛc. Diſ. XIX.

Circa ſcōm qð pertinet ad diſti.19ᵃᵐ vbi querit̄. Utrū; chꝰs meruerit oībus nobis grām ꝛ gloriā ꝛ remiſſionē culpe ꝛ pene ꝛc. Arguit̄ ꝙ non:qꝛ premiū excedit meritū ꝛ meritū ordinat̄ ad premiū ſicut ad finē:ſ; pmiū oīum alioꝝ nō excedit meritū chꝛī. igit̄ meritū chꝛiſti nō ordinat̄ ad illud ſicut ad finē cum ſit nobilius ꝙ̄ illud premiū. ergo. ¶ Pꝛ. Meritū chꝛī fuit qðdā bonū finitū; cū fuerit eius ſm nām humanā:ſed pctm alioꝝ fuit infinitū malū:qꝛ tanta fuit offenſa ꝛ peccatū quātus eſt ille q offendit̄ ſiue cōtra quē peccat̄ vel a quo ꝑ ipſū ſeparat̄: ille eſt infinitus.ſ.deus. igit̄ cū finitū nō ſit ꝓportionatū īfinito:nullū meritū chꝛī potuit mereri deletionē offenſe. ¶ Pꝛ. Per idē pōt ꝓbari ꝙ nō meruit deletionē pene ꝓ reatu infinito alioꝝ:qꝛ pena que debet̄ illi peccato eſt infinita:ꝛ meritū chꝛī finitū. g̃. ¶ Pꝛ. De poſſibili pñt eſſe hoīes infiniti ſi mundus ꝛ gnātio ſemꝑ duraret:ꝛ quilib; natus de Adam ↄ̄traheret originale pctm. igit̄ foret tunc in mūdo in poſt ſumēdo infinita culpa. igit̄ cū meritū; chꝛī fuerit finitū:nō ſuffeciſſet pro remiſſione offenſe ꝛ collatione grē ꝛ glorie oīum. ¶ Pꝛ. Si ſuffeciſſet ad merendu; oībus grām ꝛ gloriā oībus ↄ̄ferret̄ grā ꝛ gloria:qð falſū;
Math.20. c.22. eſt:qꝛ multi ſunt vocati pauci ꝟo electi:quia paucus eſt numerus fideliū:nec oēs fideles vel baptiçati ſaluantur. ¶ Cōtra. Leo papa in ſermone de nati. ſicut a reatu nullum liberꝝ reperit:ſic liberandis oībus venit.

S. Tho.3.p. ſi.q.48. ar. Bonav. diſ.5. q.10. ꝛ alios antiquos. Ad qōnem dicit̄ ꝙ meritū chꝛī pōt dupl'r cōſiderari.ſ. ſm ſufficientiā ꝛ ſm efficaciā;. pmo mō meruit oībus deletionē culpe ꝛ collationē; grē ꝛ glorie:ſ; 2ᵒ mō nō.ſ. ſm efficaciā:qꝛ nō oēs cōſecuti ſūt redēptionē. Meritū enī; chꝛī vt dicūt:h; quādā; infinitatē; ex ſuppoſito chꝛī qð eliciebat ꝛ exercuit opōnes illius nāe aſſūpte:ꝛ ideo vita illi⁹ ſuppoſiti ꝛ opōnes fuerunt bonū infinitum:ꝓpꝫ qð ꝛ mors ꝛ paſſio ꝛ alie opōnes habuerūt quādā infinitatē:vt ſufficerent ꝓ īfinitis pctis delēdis:ꝛ īfinitis gratijs ꝛ glorijs ↄ̄ferēdis. ¶ Cōfirmat̄ hoc ꝑ Anſel.2. cur deus hō. c.14. vbi vult ꝙ hō deberet potius eligere oē aliud a deo deſtrui ꝛ perire ꝙ̄ mortem vel aliquā leſionē inferre illi hoī:qꝛ vita ei⁹ erat tanta vt in infinitū eēt plus amabilis ꝙ̄ pctā ēēt infinitoꝝ holū;:ſi eē poſſent:ſint odibilia:iō ei⁹ mors fuit ſufficiēs ꝓ redēptione oīum:ꝛ multa dicit ibi de excellentia vite:ꝛ ꝑ ↄ̄ñs de acceptatione mortis:qꝛ tātū acceptat̄ mors ꝓ illis redimendis ꝙ̄tū valuit vita illi⁹:ſ; vita ei⁹ fuit ita amabilis:vt hō potius deberet eligere oia pctā mūdi cadere ſuꝑ ſe:ꝙ̄ ſcienter aliquā violētiā intuliſſe corpi chꝛī:ſ; doctrinā ſuā. ¶ Quātū ꝟo ad efficaciā nō meruit oībus:qꝛ
1. de anima Tex.c.24. actus actiuoꝝ ſunt in patiente ꝛ diſpoſito ꝛ vnito agenti: ſicut pꝫ in agētibus ꝛ patientibus corpalr. igit̄ ſic erit in actione meritoria ꝙ̄tū ad influētiā in alios:ſed cōiunctio cū chꝛo reqſita:vt meritū chꝛī valeat eis eſt per cognitionem ꝛ dilectionē ſm ꝙ homo diſponit ſe ad grām cognoſcendo ꝛ diligēdo deu;:non autem omnes ſic ſe diſponūt quare non omnibus meruit ſm efficaciam.

Contra hunc modū dicendi arguo:qꝛ dicta iſta qb⁹ dī ꝙ vita chꝛī fuit ita excellens vt hēret quādā īfinitatē vident̄ hyperbolica ꝛ exponēda:ꝛqꝛ nūc loquimur de bono velle chꝛī quo meruit ꝛ deus acceptauit paſſionē ꝓ oīb⁹ ꝙ̄tū ad ſufficiētiā vt dicūt:qꝛ aut bonū velle chꝛī tātū erat acceptatū ꝙ̄tū erat pſona verbi:aut ſi nō:g̃ nō habuit neceſſitatē acceptabilitatis:vt poſſet ſufficere ꝓ infinitis. ſi bonū velle chꝛī erat tātū acceptatū quantū erat pſona ꝟbi:tūc cū pſona ꝟbi ſit ſimpl'r infinita:illð bonū velle chꝛī fuit infinite acceptatū:ſed cū deus nihil acceptet:niſi ꝙ̄tū; h; de acceptabilitate. igit̄ illud velle rōne ſuppoſiti habuit rōnē infinite acceptabilitatis:ꝛ tunc in acceptabilitate nō eſſet dñia inter velle ꝓpriū ꝟbi in ſe ꝛ velle illi⁹ nāe in ꝟbo:qꝛ ex pte acceptabilis nō eſt maioꝛ acceptabilitas. igit̄ ꝟbū volēdo bonū circūſcripta nā aſſumpta potuit mereri:qð falſū eſt. Et vltra ſeqt̄ ꝙ trinitas tñ diligeret velle nāe aſſumpte ſicut ꝟbi increatū:qð nihil eſt dicere:qꝛ hoc eſt ponere creatū hēre tantā diligibilitatē ſicut īcreatū. ¶ Pꝛ. Huiꝰ velle nō eſt plus acceptatū deo ꝙ̄ ſit bonū. ſi igit̄ infinite fuit acceptatū vel ꝓ infinitis:tūc velle illð cū relōne ad ſuppoſitū ꝟbi fuit foꝛmalr īfinitū. igit̄ aīa chꝛī potuit:ita pfecte frui deo vel velle cū tali reſpectu ſicut ꝟbū ſuo velle ꝓprio:qð nihil eſt niſi ponere aīam ꝟbū. ¶ Pꝛ. Per ſe pñᵐ illius velle ſumptū cū; oībus reſpectib⁹ ad ꝟbū vel ad aliō eſt finitū. igit̄ ꝛ velle fuit formalr finitū ꝛ limitatū:ꝛ ꝑ ↄ̄ñs finite acceptatum: nec habuit ꝟbū cauſalitatē aliquā ſuꝑ illud velle quā nō habuit tota trinitas. Et ſi dcī ꝙ ꝟbū h; ſpālē efficientiā; ſuꝑ actū illū:adhuc nō ſeqt̄ ꝙ ſit formalr infinit⁹ ꝛ infinite acceptat⁹:qꝛ act⁹ ſic infinit⁹ nō pōt eſſentialr depēdere ab aliqb⁹ cauſis finitis:in pfectione cū cā infinita coagente:ita ꝙ creatū hēat eſſentialē cauſalitatē ſuꝑ illū; actū ꝛ nō accñtalē tñ. ſicut nā aſſumpta ſuꝑ velle ꝟbi:ꝛ ſicut albedo in edificatore ſuꝑ edificare:ſ; nā aſſumpta habuit ſuꝑ velle eēntialē cāūtatē:ꝛ nō tñ accñtalē:qꝛ ſm illam nām meruit. igit̄ eſto ꝙ verbū ſpāliter egerit ibi aliter ꝙ̄ trinitas:adhuc nō ſeqt̄ ꝙ actus ille habeat. vñ infinite acceptetur:ita ꝙ ſm ſufficientiā valeat ꝓ infinitis redimendis:ſed ſicut meritū fuit finitū in ſe:ita ſm iuſtitiā; cōmutatiuā fuit finitū retributū. igit̄ nō meruit infinitis ſm ſufficientiā in acceptatione diuina ſicut nec fuit infinite acceptatū:qꝛ in ſe finitū. ¶ Pꝛ. Cōtra 2ᵐ qñ dī ꝙ nō meruit oīb⁹ ſm efficaciā:qꝛ agens nō agit niſi in diſpoſito ꝛ vnito. Quero a te vtrū chꝛs tñ meruit ꝙ habētes grā; quōcūq; ꝛ vñcūq; hoc eſſet:haberent gloriā ex merito chꝛī:ꝛ ſi hoc ſolū. igit̄ nō meruit nobis pmā grām baptiſmalem in nouo teſtamēto:nec grām datā in ſacrificijs ꝛ circūciſione in veteri teſtamēto qð eſt falſum:qꝛ vñ veniret nobis grā illa pmā:ops igitur dicere ꝙ meruit nobis grām pmā qua cōiuncti eſſem⁹ ſibi. igitur meruit vt nō ↄ̄iuncti cōiungerent̄ ſibi:ꝛ in hoc potiſſime ↄ̄ſiſtebat meritū. igit̄ nō ſolū meruit vt cōiuncti ſibi vlteri⁹ cooperent̄ ei:ꝛ ſic tandē glorificarent̄:ſ; meruit vt nō vniti vnirent̄:etiā; g nunꝙ̄ ſe diſpoſuerūt. Unde magis meruit gratiā; baptiſmalem ꝛ pmā ꝙ̄ qðcūq; opus poſtea ex gratia.

a.l. quia nolo nunc loqui.

Uarie in diuerſis originalibus ponunt̄ h argumenta.

¶ Itē ſi diſpoſitio eſt neceſſaria:aut g̃ ex pte dei vt agētis:aut creature vt patientis. ſi ex pte dei:ergo non fuit cā ſufficiēs:qð eſt ↄ̄ pᵐ. Si ex pte creature:ergo grā non fuit grā:qꝛ grā nō eſt grā ſi ex meritis reddat̄ recipientis. Et pterea quelꝫ aīa eſt capax talis grē:qꝛ nō h; ↄ̄trarium.

In iſta qōne igit̄ iſta tria ſunt vidēda. pmo quō meruit ꝙ̄tū ad efficaciā. 2ᵒ ꝙ̄tū ad ſufficientiā. aliter intelligēdo vocabula iſta. 3ᵒ qd meruit.
¶ Quantū ad pᵐ dico ꝙ incarnatio chꝛiſti nō fuit occa- A ſionaliter pcauſa:ſed ſicut finis imediate videbat̄ a deo

ab eterno:ita chriſtus in nã humanatã ſit ꝓpinquioꝛ fini ceteriſq̃ꝫ ꝑus ꝑdeſtinabaꝫ loquẽdo de his que ꝑdeſtinanꝫ: tunc iſte fuit ordo in preuiſione diuina.ꝑmo eniꝫ deus intellexit ſe ſub rõne ſumi boni.in ſcđo ſigno intellexit oẽs alias creaturas.in 3° ꝑdeſtinauit hos ad gloriã ⁊ grãm ⁊ circa alios habuit actũ negatiuũ nõ predeſtinando.in 4° preuidit illos caſuros in Adam.in 5° preordinauit ſiue preuidit de remedio:quo redimerentur per paſſionem filii: ita ꝙ chꝛs in carne ſicut ⁊ oẽs electi ꝑus ꝓuidebaꝫ ⁊ predeſtinabaꝫ ad grãm ⁊ gloriã ꝗ̃ preuidereꝫ paſſio chꝛi:vt medicina ꝯtra lapſuꝫ:ſicut medicus ꝑus vult ſanitatẽ hominis ꝗ̃ ordinet de medicina ad ſanãdũ. Sicut aũt ꝑus predeſtinanꝫ electi ꝗ̃ paſſio chꝛi preuideaꝫ vt remediuꝫ ꝯtra lapſuꝫ cõſulta tota trinitas ꝑus ordinauit ꝑdeſtinatos ⁊ electos ad grãm ⁊ gloriã finalẽ quãtũ ad efficaciam ꝗ̃ preuiderit chꝛi paſſionẽ tanꝗ̃ medicinã acceptandã ꝓ electis cadentibus in Adã ꝑus ꝑdeſtinatis ad gloriã finalẽ:⁊ ſicut vbũ preuidit paſſionẽ patri offerẽdã ꝓ ꝑdeſtinatis ⁊ electis:⁊ ſic eã efficaciter obtulit in effectu:ita tota trinitas pro eis paſſionẽ efficaciter acceptauit:⁊ ꝓ nullis aliis fuit efficaciter oblata:nec ab eterno acceptata:⁊ iõ tãtũ meruit eis ꝑmã grãm ordinãtẽ ad gloriã cõſummatã. hoc quãtũ ad efficaciã meriti. ¶ Quãtũ ad ſufficientiaꝫ: dico ꝙ meritũ chꝛi fuit finitũ:q2 a ꝑn° finito eſſentialr dependens:⁊ accipiẽdo ipſuꝫ cũ oĩb° reſpectib° ſiue cuꝫ reſpectu ad ſuppoſitũ verbi ſiue cũ reſpectu ad finẽ:q2 oẽs reſpectus iſti erãt finiti:⁊ ideo quocũꝗ̃ circũſtantionatũ finitũ erat:aut ſi fuit infinitũ:tñc nõ fuit meritũ plus ſm velle creatũ ꝗ̃ ſm velle verbi increatũ. ¶ Quantũ ergo

B valuit illud meritũ ad ſufficientiã: Dico ꝙ ſicut oẽ aliud a deo ideo eſt bonũ:q2 a deo volitũ ⁊ nõ econuerſo:ſic meritũ illud tñ bonũ erat ꝓ quãto acceptabaꝫ:⁊ iõ meritũ q2 acceptatũ.nõ aũt econuerſo:q2 meritũ eſt ⁊ bonũ:ideo acceptatũ:⁊ tãtũ potuit acceptari paſſio ꝗ̃tũ tota trinitas potuit ⁊ voluit acceptare actiue:ſed ex formali rõne ſua quã habuit nõ potuit acceptari in infinitũ ⁊ pro infinitis:ſed ꝓ finitis:tñ ex circũſtãtia ſuppoſiti ⁊ de ꝯgruo rõne ſuppoſiti habuit quãdã rõnẽ extrinſecã:quare de° potuit acceptare illud in infinitum.ſ.extenſiue pro infinitis. Si aũt illud meritũ fuiſſet alterius ꝑſone:tunc nec rõne opis:nec rõne opantis fuiſſet ꝯgruitas acceptationis illi° ꝓ infinitis.ꝓ ꝗ̃tis aũt:⁊ ꝓ quot deus voluit paſſionẽ illã ſiue bonũ velle acceptare pro tot ſufficit:ſed ꝗ̃tuꝫ eſt de formali rõne rei acceptabilis in ſe nõ fuit acceptabilis ꝓ infinitis:ſicut nec in ſe fuit formalr infinita. ¶ Sed gd ⁊

C gbus meruit: Dico ꝙ chꝛs meruit oĩb°:qui ꝑmã gr̃aꝫ accipiunt collationem illius:ita ꝙ ibi nõ cooperaꝫ voluntas nr̃a niſi in adultis baptizatis.vbi regriꝫ aliqua bona diſpoſitio volũtatis:⁊ h̃ fuit potiſſimũ in merito ſuo:ꝙ meruit nõ cõiunctos cõiungi:⁊ illud obuiat ſcđo mẽbro diſ. ſuperioris:ſed ꝗ̃tũ ad grãm penitentialẽ poſt lapſum in mortale actuale:lꝫ meritũ chꝛi ſit ꝑncipale in merendo:⁊ totalis cã de cõdigno:tñ regriꝫ ibi aliqd a parte recipientis grãm:vt cõtritio ⁊ cõpunctio de peccato de congruo. ¶ Silr dico ꝙ chꝛs meruit nobis vt totalis cã apertionẽ ianue paradiſi:vt oĩbus in gr̃a decedentib° aperireꝫ: nec ad ammotionẽ huius obſtaculi intrãdi cooperamur ei:ſiue illud obſtaculũ fuit originale pctm:ſiue aliqđ aliud. qđ pꝫ:q2 habraam fuit tanti meriti ſicut aliqs chꝛianus ꝗ fit mõ.Sed nec habraã nec aliqs alius antiquoꝝ patrũ nec ẽt beata virgo potuit ãmouere obſtaculum quin oẽs tranſirent in limbũ.igiꝫ ⁊c̃.Sed ꝗ̃uis obſtaculum ãmoueaꝫ per paſſionẽ chꝛi:nullus tñ actu ingrediꝫ in celũ niſi cooperetꝫ ⁊ vtaꝫ ꝑma gratia quaꝫ ſibi meruit chꝛs. Silr patres cooperabanꝫ paſſioni chꝛi preuiſe ad habitualem ingreſſuꝫ vt ãmoto obſtaculo ingredi poſſent. Nos autẽ paſſioni exhibite:⁊ ãmoto obſtaculo coopamur ad actualẽ ingreſſum niſi ĩpotentia excuſet:ſicut in paruulis qb° deus dat imediate introitũ in celũ:⁊ iõ hñt minimã gloriã.

Sed hic ſunt quedã dubia:ſi enim oĩbus electis meruit chꝛs ꝑmã grãm.igiꝫ meruit eam ꝑmis parentibus:⁊ ita ꝑmiũ.ſ.collatio grẽ in antiqs patribus ꝑceſſit meritũ chꝛiſti quo illis meruit illius grẽ collationẽ:⁊ per eandẽ rõnẽ poſſet dici ſm magiſtrũ ſententiaꝝ lib.2.ꝙ angeli ꝑmo receperũt premiuꝫ:⁊ deinde ipſuꝫ meruerunt per bona velle elicita circa cuſtodiã noſtrã. ¶ P̃.Si paſſio chꝛi vt ꝓuiſa ab eterno ⁊ accepta trinitati fuit meritoria:⁊ rõ cõferendi grãm patrib° anteꝗ̃ paſſio exhibereꝫ in effectu.eadẽ rõne paſſio chꝛi ab eterno preuiſa ⁊ acceptata trinitati põt eẽ rõ predeſtinandi alios:⁊ ita predeſtinatio electoꝝ potuit hr̃e cãm meritoriaꝫ. Diſ.5.in fine

D ¶ Ad p̃m illoꝝ dico ꝙ meritũ chꝛi ꝓuidebaꝫ ab eterno:⁊ vt ſic preuiſuꝫ acceptũ fuit:vt aliqd boni cõferretur electis rõne illius anteꝗ̃ exhibereꝫ:vt.ſ.eis qui ꝑceſſerũt exhibitionẽ paſſionis eius dimittereꝫ originale ⁊ ꝯferreꝫ gr̃a.Exemplũ de hoc Anſel.2.cur deus hõ.c.16.Eſto ꝙ multi offenderint vnũ regeꝫ ⁊ pro offenſa exulant.venit vnus innocens de ſanguine illoꝝ ⁊ ꝓmittit facere vnum opus pro rege placitũ ei certo die ſtatuto:vt rex remittat eis offenſam ⁊ recõcilieꝫ eis:⁊ rex acceptando ſeruitiuꝫ ꝓmiſſuꝫ remittit offenſaꝫ:⁊ ſi aliqs eoꝝ deliqueris ſi ſatiſfacere ⁊ penitere voluerit.ꝓmittit ei iterũ offenſaꝫ illam dimittere.preſtando tñ ꝙ nullus eoꝝ qui fuerũt inimici intrabunt palatiuꝫ ſuũ:quouſꝗ̃ ſeruitiu innocentis ꝓmiſſum impleaꝫ.Sic h̃.paſſio chꝛiſti hoĩs innocẽtis ab eterno preuiſa vt exhibẽda in certo tẽpore:fuit multuꝫ accepta trinitati:⁊ pro iſta oĩbus credentibus illã exhibendaꝫ in tẽpore remiſit offenſaꝫ quã ꝯtraxerãt ex Adam ⁊ quã poſtea cõmiſerant ſi penitere voluerint:nõ tñ acceptauit eam tñ:vt aliqs ingredereꝫ palatiũ ſuũ eternum:anteꝗ̃ paſſio exhibereꝫ in effectu.iſto mõ remiſit patrib° offenſam in circũciſione ſicut nobis in baptiſmo:ſed nullus eſt ingreſſus in palatiũ ante paſſionẽ exhibitã. ¶ Ad ſcđm argumenti cũ dicis ꝙ ſi premiũ preceſſit meritũ chꝛi exhibitũ in patribus.igiꝫ in angelis precedere potuit. Dico ꝙ ꝯñia nõ valet:nec eſt ſimile hic ⁊ ibi.nam gñaliter verum eſt ꝙ ſummũ bonũ ad qđ ordinaꝫ meritũ nõ dꝫ cõferri ante meritũ exhibitũ ⁊ expletũ.Summũ aũt bonũ ad qđ ordinaꝫ meritũ chꝛi reſpectu eoꝝ ꝓ qbus meruit eſt ingreſſus eoꝝ in paradiſuꝫ:⁊ ille nõ dabaꝫ actualr an paſſionẽ exhibitã:lꝫ pro paſſione ꝓuiſa remittereꝫ offenſa ⁊ dareꝫ gr̃a illis patribus credentib° paſſionẽ exhibendã.Summũ aũt qđ angeli mereri pñt per merita ſua eſt gloria ⁊ introitus actualis in regnũ:que gloria dari nõ debuit ante merita exhibita. ¶ Vñ ꝗ̃uis deus dederit aliquid pro merito ꝓuiſo nõ exhibito:nõ tñ ſummũ qđ ſeqꝫ meritũ qđ eſt apertio ianue paradiſi.ad cuius obſtaculi amotionem nõ potuit aliqs noſtrũ coopari:quãuis ad introituꝫ quilibet adultus coopereꝫ.aliud enim eſt aperire ianuã ⁊ aliud ingredi:⁊ qñꝗ̃ difficilius eſt aperire ianuã ꝗ̃ aperta porta introire:⁊ iõ ad ingreſſuꝫ poſſumus cooperari:ad apertionẽ aũt nec patres potuerũt nec nos poſſumus:ſed illius ꝑciſa cã fuit paſſio. ¶ Ad 2m nego ꝯñtiaꝫ:

E q2 oẽs patres ꝑus natura erant predeſtinati quam paſſio chꝛi eſſet ꝓuiſa:ſicut pꝫ in ꝑmo articulo.q.voluit eniꝫ de° ꝑus oẽs electos hr̃e grãm ⁊ gloriã ꝗ̃ preuiderit eos caſuros ⁊ ꝑus lapſuros ꝗ̃ preordiaret medicinã ꝯtra lapſuꝫ:⁊ ideo paſſio vt preuiſa poſt preuiſionem lapſus potuit eẽ ratio remittendi offenſam ⁊ conferendi gratiam reconciliantem:nõ aũt potuit eẽ rõ predeſtinationis.

Ad primum

Nobilis ſpeculatio docto ꝛis circa ordinẽ redẽptionis qb° adde plura ex.19. di.ꝑmi ⁊ 42.

a.l.12.

Ad primū ꝑncipale. Si dicaꝰ ꝙ chꝛiſtus meruit ſ3 poꝛtionē iſerioꝛē: tūc pōt dici: ꝙ pmiū alioꝝ qḋ receperūt ꝓ merito chꝛiſti: fuit meliꝰ formalr ꝙ̄ aliqͣ actꝰ meritoꝛiꝰ poꝛtionis iſerioꝛis chꝛiſti: ⁊ potuit tale meritū
F Chꝛiſti oꝛdiari ad pmiū alioꝝ ſicut ad finē ſub ſine. Si aūt teneꝰ ꝙ meruit ſ3 poꝛtionē ſupioꝛē: ⁊ hoc vel circa obm eternū: vel circa alia relucētia in vbo vel vtroq3 mōꝛita ꝙ ol actu ſuo meruit ſm modū ſupius tactū: tūc pōt dici ꝙ nō opꝫ ſemꝑ pmiū excedē meritū: niſi qn̄ idē mereꝰ ꝓ ſeipſo: ſ3 ſi nobilioꝛ mereaꝰ ꝓ ignobilioꝛi: tūc meritū pōt excedē pmiū. qn̄ eni mereꝰ aliqs ꝓ ſeipſo cōiter deꝰ pmiat vltra cōdignū: iō premiū excedit tale meritū eiuſ. ❡ Ad 2ᵐ cū dī meritū chꝛiſti eſt finitū: pctm̄ eſt infinitū. ḡ nō potuit meritoꝛie auferre peccati reatū. dico ꝙ ⁊ ſi chꝛiſti paſſio ⁊ meritū ipſius totū ſit formalr finitū: qꝛ tn̄ cōiungit per grāз ⁊ gloriā obiecto infinito: iō potuit delere peccati reatum ſiue pctm̄ auertens a bono infinito. Et cū dicis ꝙ nonqꝛ pctm̄ illud erat infinitū: ſi intelligis ꝙ erat malū formalr infinitū intēſiue falſuz eſt: tūc eniz opoꝛteret ponere ſummū malū ⁊ deū manicheoꝝ. Et cū ꝓbas ꝙ tn̄ eſt peccatū qūtus eſt ille in quē fit: ſi ly tātū ⁊ quātū referanꝰ ad rōnes formales vtriuſq3 in ſe falſuz eſt: tn̄ ſm terminum a quo auertit pctm̄ ſoꝛtiꝰ quādā denolationē extrinſecaз: vt ſicut quādā denolatione extrinſeca actus beatificꝰ michaelis dī infinitꝰ: qꝛ cōiungit termino ad quē infinito: in ſe formalr tn̄ actus eſt finitꝰ: ſic pctm̄ moꝛtale: qꝛ auertit a termino a quo iſinito ſoꝛtiꝰ quādā denolationē extrinſecam. grauius eniz pctm̄ eſt pctm̄ in deū ꝙ̄ in aliū: ⁊ in regez terrenū ꝙ̄ in militē ſuū: nūqꝫ tn̄ pōt eſſe ꝙ ſit formalr infinitū malū. Exemplū aliud: ſi ponaꝰ per ipoſe infinitū
G coꝛrumpi diceretꝰ ꝙ illa coꝛruptio eſſet infinita nō quidē intenſiue ⁊ formalr: ſed rōne termini a quo coꝛruptionis: qꝛ coꝛruptio inciperet ab infinito. ſic in ꝓpoſito: qꝛ pctm̄ auertit ab infinito ⁊c̄. ❡ Unū breuiter dico ꝓbabilr opinādo ꝙ tanto amoꝛe intēſiue pōt aliqs ſcīs ferri in ſummū bonū diligēdo: quāta inoꝛdinatione intenſiua auertebaꝰ: ⁊ quātū vnū abduxit a termino a quo tantū aliud cōiungit ei: ⁊ maxīe hoc eſt veꝝ de amoꝛe aīe chꝛiſti. ❡ Ad 3ᵐ cū dī ꝙ pena debita moꝛtali eſt infinita: veꝝ eſt ſi volū-
H tas finalr maneat in pctō illa pena eſt infinita extenſiue: ⁊ hoc qꝛ ſubm manet ſemꝑ ſub culpa: ⁊ hoc eſt ex oꝛdinatiōe
Eccl.11. diuina ꝙ vbi ceciderit lignū ibi erit: nō gn̄ deꝰ poſſit punire alr pctm̄ illō. Unū ſi deꝰ puniret aīaз ꝑ diē tn̄ ꝓ culpa moꝛtali: ⁊ poſt annihilaret aīam non faceret iniuſtitiā: tūc ad formā pena eſt iſinita extēſiue ex oꝛdiatione diua: nō tn̄ gn̄ alr poſſet punire pctm̄ ſi vellet. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ bonū velle chꝛiſti vl paſſio eiꝰ ꝯſiderata ſ3 ſe foꝛalr poſſet recōpēſari ꝑ aliqḋ bonū finitū ſicut ipꝫ vel ipſa fuit non
al. aliqua vo luntas. niſi finitū in ſe: pmiat tn̄ deꝰ vltra ꝯdignū: iō pōt rōne tali cauꝰ bonitatis ⁊ ꝑſone patiētis acceptare bonū velle chꝛiſti ⁊ eiꝰ paſſionē ꝓ iſinitis: qꝛ tātū ⁊ ꝓ tot valз ꝙ̄tū ⁊ ꝓ quot acceptaꝰ a deo. ꝙ̄uis aūt poſſet acceptare paſſionē illā ꝓ iſinitis: nō tn̄ iſinite: qꝛ nō pōt diligē aliqḋ creatū a pte diligibilis iſinite: qꝛ nō ē iſiᵐ: de fcō tn̄ nō fuit accepta niſi ꝓ
I electis: qꝛ ꝓ eis tn̄ fuit oblata a chꝛiſto efficacit̄ dico. ❡ Per idē p3 ad vltᵐ: qꝛ nō meruit oibꝰ ꝙ̄tū ad efficaciā: qꝛ ex itētiōe acceptātis ⁊ offerētꝭ paſſionē ſeu boᵐ velle chꝛiſti fuit accepta ⁊ oblata ꝓ electis ⁊ ꝑdeſtinatis tn̄ ⁊ nō ꝓ alijs.

❡ Si ſo queritur ⁊c̄. Diſ. XX. Q̄ō vnica.

Circa iſtam 20ᵐ dī. In qua magiſter agit de conuenientia ⁊ mō paſſionis queriꝰ vnū. Utꝝ ſcilз neceſſe fuerit genus humanū reparari per paſſionē chꝛiſti. Et nōqꝛ ſi nobiliꝰ ens lapſuз nō neceſſe eſt repari ꝑ paſſionem chꝛiſti: nec minus nobile: ſed angelus ḡ eſt nobilioꝛ homine lapſus eſt: ⁊ nō eſt neceſſe ipm̄ repari paſſione chꝛiſti
nec alia: igiꝰ nec hoiem. ❡ Rūdeꝰ ad hoc duplr. pmo: qꝛ nō tota nā angeloꝝ cecidit ſicut hoīum: ⁊ iō ne tota ſpēs hoīuз periret: neceſſe fuit hoiem reparari: ⁊ nō angelum. Tho. pᵃ ſū. q. 1. in ſol. 3. ar.
❡ Cōtra. ſi glibet angelus eſt alteriꝰ ſpēi ab alio ſicut dicūt ſic rūdentes: tūc tot ſunt ſpēs quot indiuidua: ⁊ quelibet ſpēs eſt nobilioꝛ ſpecie humana ſ3 ſe. cū igiꝰ multi angeli ceciderūt maius icōueniēs eſt tot ſpēs nō repari ſ3 perire in eternū: ꝙ̄ vnaз ſpēm infimā: cuiuſmodi eſt tota ſpēs humana reſpectu cuiuſcūq3 angeli: ⁊ maxīe reſpectu tot cadētiū. ❡ Cōfirmaꝰ: qꝛ ſi eſſent duo celi ⁊ alteꝝ annihilareꝰ ⁊ eſſent multe muſce ⁊ annihilarenꝰ: dicere ꝙ neceſſe eſt ſpēm muſcaꝝ reparari ⁊ nō celū friuolū videꝰ: cuз celū ſit multo nobilius: ſic hic de cōꝑatione angeloꝝ cadentiū ⁊ hoīum. ❡ Ideo aliter rūdeꝰ: ꝙ qꝛ hō alteriꝰ temptatione cecidit. ſ. diaboli. angeli nō: ſ3 ꝓpꝛia voluntate solū: ideo debuit hō reparari ⁊ nō angeli. Unū Anſel. pmo cur deus hō. c. 21. Sicut angeli ceciderunt nullo alio nocente: ita nullo alio adiuuāte ſurgere debent. ❡ Cōtra. factū eſt preliū magnū in celo ⁊c̄. ḡ vī ꝙ ſicut draco pugnauit cuз michaele ſic euз temptauit. ❡ P̄. Uideꝰ ꝙ draco. i. lucifer peccādo tēptauit alios ſibi ꝯſentiētes. ❡ P̄. Ad ꝑncipale: glibet actus chꝛiſti ſufficiens fuit ad redimendū genus humanū. igiꝰ nō fuit neceſſe redimi hoiez per paſſionē. aīs ꝓbaꝰ: qꝛ actus eſt laudabilioꝛ paſſione: qꝛ laus cōſiſtit in actu: mō illa paſſio chꝛiſti nō habꝫ ꝙ ſit ſufficiēs meritoꝛie niſi in relone ad ꝑſonā verbi. eo aūt mō ⁊ actus eiꝰ elicitꝰ in relone ad vbū fuiſſet ſufficienter meritoꝛius. ❡ P̄. 2ᵒ ethic. c. 5. Paſſionibus nec laudamur nec vituperamur. igiꝰ vī ꝙ paſſio nō ſit meritoꝛia ſed actio. ❡ P̄. Anſel. 2. cur deꝰ hō. c. 14. approbat dictū diſcipuli ſui ꝙ minima leſio illius ꝑſone fuit peioꝛ ꝙ̄ pctm̄ oiuз hoīuз ſit malū: ſed quāto pena ſatiſſactoꝛia dūmō eſſet ſufficiens poſſet eſſe minoꝛ leſio illius ꝑſone: tāto cōuenientioꝛ eſſet. igiꝰ nō neceſſe nec decens fuit hoiem redimi moꝛte chꝛiſti: cuз minoꝛ pena ſufficiſſet. ❡ P̄. Per paſſionem chꝛiſti nō potuerūt redimi occidētes chꝛiſtum. igiꝰ nec genus humanuз. aīs ꝓbaꝰ: qꝛ tātū malū erat actio illoꝝ ꝑuans vitā chꝛiſti: ꝙ̄tū bonū erat vita chꝛiſti: ⁊ tūc tanta erat inimicitia occidentis quāta erat amicitia chꝛiſti recōciliātis. igiꝰ vita quā poſuit moriendo nō ſufficit ad redimēdū pctm̄ occidentium: qꝛ meritū dз excedere culpā ⁊ reatū ſi ſit ſatiſſactio. ❡ Contra. Anſel. 2ᵒ cur deus hō. c. 15. Ecce vides q̄ꝫ rōnabilis neceſſitas exigat ex hoibꝰ ꝑficiendū eſſe ciuitatē ſupnaꝝ: nec hoc fieri poſſe niſi ꝑ remiſſionem pctōꝝ: quā nullus hō hic pōt niſi ꝑ hoiem: qui idem ipſe hō ſit ⁊ deus atq3 moꝛte ſua deo hoies peccatoꝛes recōciliet. expreſſe enim videꝰ dicere ꝙ neceſſe erat hominem redimi per moꝛtē chꝛiſti. idem pōt haberi ibidem. c. 3. ⁊ 16. Tho. in 3. di. 1. q. 2. a. l. 1. c. 21. Apoc. c. 12.

Ad iſtam q̄ōnem que eſt mere theologica: ꝓꝑ quā ſolū vī Anſel. feciſſe totū librū cur deꝰ hō: ⁊ ibi vī eā ſoluiſſe. p̊ vidēdum eſt ſm Anſel. ꝙ neceſſe fuit hoiez redimi. 2ᵒ ꝙ nō potuit redimi ſine ſatiſſactione. 3ᵒ ꝙ facienda erat ſatiſſactio a deo hoie. 4ᵒ ꝙ cōuenientioꝛ modus fuit hic. ſ. per paſſionē chꝛiſti. ❡ Pꝛimū oſtendo ſm eū: quia deꝰ ⁊ nā nihil faciunt fruſtra: ſed fruſtra fieret creatura rōnalis niſi poſſet ſummū bonū ꝓꝑ ſe amare ⁊ ei per cognitionē ⁊ amoꝛem ꝓꝑ ſe inherere: aut ḡ deus deducit hoiem ad hūc finē: aut nō. Si nō: fruſtra igiꝰ factus fuiſſet. Si ſic cū iam lapſus fuerit ꝑ pctm̄ neceſſe eſt ipſuз reparari. hoc. c. 1. 2. cur deꝰ hō: ⁊ iō in 4ᵒ. c. ꝯcludit. ex his eſt facile cognoſcere ꝙ aut hoc ꝑficiet deus de nā humana qḋ incepit: aut ſantantum fecit tam ſublimem nām. ❡ Scḋm ꝓbat ſic. c. 24. ⁊ 25. 3. de anima. c. cō. 45.

ꝑmi li. Cur deus hō. Iniuſtus eſt oīs q non reddit deo qđ dz: ⁊ iniuſtus eſt ēt ſi nō reddat homini qđ dz: ſ; nullus iniuſtus admittit ad beatitudinē eternā: igit qui nō ſoluit deo qđ dz nō ſaluabit: ſed oīs peccator abſtulit a deo honorē ſibi debitū. igit quouſq; ſatiſfecerit eſt debitor ⁊ iniuſtus. q̄. ℂ Si dicat ꝯ hoc ꝙ nō opz hoīem eē iniuſtū: lz nō ſatiſfecerit: qꝛ pōt excuſari per īpotentiā. Pōt etiaz remitti offenſa per ſūmā miſericordiam dei remittēdo ſine ſatiſfactione. Ipſe excludit vtrāq; reſponſionē. Pmo pma diſt. ꝙ īpotētia excuſaret ſi in ipſaz nō ſponte ſe deiecisset hō peccādo: ꝗ igit ſic ſe in īpotentiā ꝓiecit: ió ipſa īpotētia eſt pctm̄: qꝛ dz eā nō habere. debet enim poſſe reddere honorē deo quē abſtulit: ⁊ ideo ſi p pctm̄ facit ſe impotentē ad reddendū nō excuſat ſed vituperat: ⁊ ponit exēplū. Si dñs pcipiat ſeruo facere aliqđ bonū opus: ⁊ precipiat ſibi ne ſe precipitet in foueaz ſibi monſtrataz de qua nō poterit ſurgere. ſi ſeruus ſponte ꝓiciat ſe in foueā cōtēnens mandatū domini ſui vt ſic nō poſſet pficere opus ſibi pceptū a dño: nō excuſat ex īpotētia: qꝛ ipſaz īpotentiā ipſe fecit ſibi. ſic in ꝓpoſito impotētiā ſatiſfaciēdi fecit ſibi homo per pctm̄: ió ex impotētia nō excuſat: ſed eſt ī pctm̄ ⁊ iniuſtitia: nullus aūt iniuſtus admittit ad beatitudinē: quare opz ſatiſfacere vt fiat iuſtus. ℂ Scđm excludit ſic. cū dī ꝙ remittit per miſericordiam. Quero aut remittit debitū vt nō teneat ad reddendū deo honorē quē peccādo abſtulit: ⁊ hoc ꝑꝑ īpotentiā reddendi: qꝛ nō pōt reddere: aut dimittit penā pro peccatis dando beatitudinez. Si pͥᵐ dcē: illud nō eſt aliud dicere: niſi ꝙ deᵘˢ toīmittis debitū: qꝛ hō reddere nō pōt: tale aūt miſericordiā attribuere deo deriſio eſt. Si aūt remittat penā ⁊ facit hominē beatū: tunc beatificat hoīem ꝑꝑ pctm̄: quia. ſ. hz īpotentiā reddendi ⁊ ſatiſfaciendi quā dz non hr̄e: qđ eſt hr̄e pctm̄. ℂ Terciū. ſ. ꝙ illa ſatiſfactio q̄ debebat nō potuit fieri ab hoīe puro. pbat. xx. c. lib. ꝑmi. Nullus ſatiſfacit pro peccato hoīs niſi reddat aliqđ maius eo ꝓ quo pctm̄ facere nō debuerat: ſed pro oī eo qđ eſt citra deū vel eē pōt nō debuit peccaſſe. igit nō potuit ſatiſfacere niſi redderet deo aliqđ maius oī creatura facta ⁊ poſſibili fieri. Sed maius oī creatura ſiſt ſumpta ſicut arguit ſibi nō pōt reddere purus hō: igit opz deū ſatiſfacere ꝓ pctō. ℂ P̄. Ad idē ſi homo peccator reddat deo ſolum illud qđ dz ſi eſſet innocens ⁊ nunq̄ peccaſſet: nō eſt ſatiſfactio ꝓ pctō: ſed oīa que pōt hō facere. ſ. deū honorare: cor deo humiliter offerre: miſericordiaz in dando ⁊ dimittendo: ⁊ obediendo: ⁊ q̄q̄d vī poſſe: totū dz deo: etiā ſi non peccaſſet. igit hoc exhibendo deo nō ſatiſfacit pro pctō. igit requirit aliqđ maius oībᵘˢ hiis offerri deo ad hoc ꝙ ſatiſfactio valeat: qđ non pōt fieri a puro hoīe. ℂ P̄. c. 23. ⁊ 24. lib. ꝑmi. arguit ad idē ſic. Hō nō pōt ſatiſfacere deo ꝓ peccato niſi reddat deo totū qđ abſtulit: ſed abſtulit deo q̄q̄d de nā humana deus facere ꝓpoſuerat. ꝓpoſuerat aūt de oībus iuſtis facere numerū electorꝫ: ad quē numerꝫ ꝑficiendū hō factus eſt: ſ; nullatenus potuit hoc reddere hō peccator: qꝛ peccator peccatorem iuſtificare nequit. Nec decuit ꝙ aliqs innocens nō deſcendēs ex Adā redimeret nos p mortē niſi deus: qꝛ tūc non fuiſſet hō reſtitutus ad priſtinā dignitatē vt ſoli deo ſeruiret: ſed fuiſſet obligatᵘˢ illi hoī: q̄ſi tātū pro redēptione q̄tū deo pro creatione: ⁊ ita poſſet reputare ipſuz deū ꝓ reparatione: ſicut verum deū pro creatione: ⁊ ꝑter hoc ille purus hō q̄tūcūq; innocens nō potuit ſatiſfeciſſe: ſicut ꝓbant argumēta in 3° ar. igit oportuit eē deū hoīem: qꝛ nullus potuit niſi deᵘˢ: nec debuit niſi hō. de iſta mā loquitur. c. penul. ſcđi libri in ſiſi de angelo. ℂ Quartū. ſ. ꝙ oportuit xp̄m ſatiſfacere per mortē lz nō eēt debitor mortis. pbat. 2. c. ſcđi libri ſic. Hō docuit ſicut pz in 3° ar. ꝙ oportebat illū q ſatiſfacere debebat pro hoīe hr̄e aliqđ maius oī eo qđ eſt ſub deo: qđ ſponte ⁊ nō ex debito deberet hō: vt ſicut ſponte hō peccauerat per ſuauitatē ſe ſubijciendo diabolo: ita vincat p aſperitatē ipſuz diabolū. nihil aūt aſperius aut difficilius aut maius ſub deo pōt hō ad honorē dei ſponte ⁊ non ex debito pati q̄ mortez. igit xp̄s hō qui maior erat oībus ſub deo p mortem: quā nō debuit pati: ſatiſfacere debuit.

ℂ Hoc idez pz. c. 14. 2. li. ſ. ꝙ mors ſufficit pro oībᵘˢ: vbi approbat reſponſionē diſcipuli dī. ipſuz recte exiſtimare in hoc ꝙ dicit ſe mille īfinitos mūdos ſi eſſent redigi in nihil: q̄ offendere deū: ⁊ potius deberet ſe velle magis oīa peccata que ſunt ⁊ fuerūt ꝑmittere cadere ſup ſe: q̄ hoīez xp̄m occidere: ⁊ cōcludit ſic Anſel. videmᵘˢ ergo ꝙ violationi vite corꝑalis huius hoīs nulla īmenſitas: vel multitudo pctōꝝ extra ꝑſonā dei cōparari valet. hec Anſel. qꝛ igitur fuit tam nobilis vita eius: mors eius fuit multuꝫ accepta deo: vt per illaz ſatiſfacere poſſet. Hec veraciter vt potui ex dictis eius collegi.

In iſtis dictis Anſel. vident aliqua dubia. Primo enim ipſa ꝯcluſio in ſe videt dubia: cuꝫ velit ꝙ redēptio nō poſſit eē niſi per mortez xp̄i: ⁊ p aliqđ ſponte oblatū excedēs oēm creaturā. Pmo ꝓbo ꝙ aliter potuit homo redimi q̄ p mortē xp̄i. Augu. 13. de tri. c. 10. Alius modus redimēdi hoīez deo nō deſuit. eius eniꝫ poteſtati cuncta ſubiacent: nō ergo fuit neceſſitas in ꝯcłone. ℂ P̄. Non eſt aliqua neceſſitas ꝙ xp̄s hō redimat hoīez per mortē niſi neceſſitas ꝯñtie. ſ. poſito ꝙ ordinauerit ſic illum redimere: ſicut ſi curro moueor. hec eſt neceſſitas ꝯñtie. ſ; añs eſt ſimplr̄ ꝯtingēs. ⁊ ſilr̄ ꝯñs. ſ. me currere ⁊ me moueri. ſilr̄ xp̄m pati mortē fuit ꝯtīgēs: ſicut ꝯtingens fuit ipſuz preuideri paſſurū: nulla eſt ergo neceſſitas niſi ꝯñtie. ſ. ſi ꝑmiſſus fuit pati patiet: ſ; tam añs q̄ ꝯñs fuit cōtingens. ℂ P̄. Nulla eſt neceſſitas genᵘˢ humanū reparari. igit nec xp̄m pati. ꝯñtia de ſe pz. añs ꝓbat: qꝛ ſi ſic: hoc nō eſt niſi qꝛ hoīes ꝑdeſtinati ſunt ad gloriam: ⁊ lapſi nō pñt intrare niſi p ſatiſfactionē: ſed mō ita eſt ꝙ ꝑdeſtinatio hoīs cōtingens eſt ⁊ nō neccīa: ſicut eniꝫ deus ab eterno cōtingēter predeſtinauit hoīem ⁊ non neccīo: qꝛ nihil neceſſario opat reſpectu aliquoꝝ extra ſe ordinādo illa ad bonū: ſic potuit nō predeſtinaſſe: nec eſt inconueniens hoīem fruſtrari a beatitudine: niſi ꝑſuppoſita predeſtinatione hoīs. igit nulla fuit abſolute redemptionis eius neceſſitas: ſicut nec predeſtinationis eius.

Contra ea que dīr in 2° articulo. an hō poſſit recōciliari ſine ſatiſfactione. tangit in 4.° tractatu de ꝑnitentia: ſed dato ꝙ ſatiſfactio regrat: nō tñ regrit neccīo ꝙ ſatiſfaciens ſit deus. nec hoc pbat. Et q̄ñ in 3° articulo dī ꝙ nō ſatiſfacit q̄s deo niſi offerat deo aliquid maius formalr̄ q̄ pro quo peccare nō debuit qđ eſt maᵘˢ tota creatura: credo ſalua reuerentia ſua ꝙ hoc nō eſt veruꝫ. non eniꝫ oportuit ſatiſfactionē pro peccato ꝑmi hoīs excedere totā creaturaꝫ formalr̄ in magnitudine ⁊ perfectione: ſuffeciſſet eniꝫ obtuliſſe deo maius bonū q̄ fuerit malū illius hoīs peccantis. Vn̄ ſi Adam per grām datā ⁊ charitatē habuiſſet vnū vel multos actus diligendi deū ꝓpter ſe ex maiori conatu lib. arb. q̄ fuit conatus in peccando: talis dilectio ſuffeciſſet ꝓ peccato ſuo remittēdo: ⁊ fuiſſet ſatiſfactum: ⁊ tunc ꝓpoſitio illa eſt falſa ꝙ debuit offerre deo aliqđ maᵘˢ oī ꝓ eo quo peccare nō debuerat: ſed ſicut pro amore creature vt obiecti diligibilis nō debuit peccare: ita ſatiſfaciendo debuit offerre deo aliquid maius attingendo per actum obiectiue q̄ ſit creatura. ſ. amorē attingentē deum ꝓpter ſe: ⁊ ille amor obiectiue vt terminat in deū excedit amorez creature: ſicut deus creaturam.

h. l. honorem debitū ſibi ī iuriis quē ipſe hō potest.

Vide magis in Iſta ad h.

Diſ. 15. q. hᵃ. Vide diſt. 1. ⁊ 16. 4. ad h.

A

turam. Unde ſicut peccauit per amorē ignobilioris obie-
cti in infinitū: ita debuit ſatiſfacere per amorē nobilioris
in infinitū: z hoc ſufficiſſet ſaltē de poſſibili. ❡ Dico igiẗ
ꝙ amor quē offerre dꝫ ſatiſfaciendo dꝫ excedere amorē
cuiuſcūqꝫ creature: qḋ verū eſt: z diligere magis obiectū
nobilius ſatiſfaciendo ꝗ dilexerit ignobilius peccando:
tñ ille actus quo cōuertor ad deū per amorē in ſua formali
B rōne non eſt maior omni creatura: nec ēt amor chꝛi crea-
tus quo dilexit deum fuit talis. Unde ipſe vult oīno infi-
nitatem habere vbi nō eſt ex formali rōne rei.

Contra illud qḋ dicit in 4° articlo ꝙ nullus niſi hō debuit ſatiſfacere: hoc nō vꝫ abſolute neceſ-
ſariū: qꝛ vnus qui nō eſt debitor pōt ſatiſfacere pro alio:
ſicut pro alio orare. Uñ ſicut chꝛs hō innocēs nō debitor
ſatiſfecit: ſic ſi placuiſſet deo potuit vnus bonus angelus
ſatiſfeciſſe: offerendo aliqḋ placitū deo pro nobis qḋ ipſe
acceptaſſet ꝓ oīb⁹ peccatis: qꝛ tātū valet oē creatū obla-
Diſ.19.ar.2. tū pro quāto deus acceptat illud z nō plus ſicut ſupra di-
ctū eſt. ❡ P̄. Unus purus hō potuiſſet ſatiſfacere ꝓ oīb⁹
ſi fuiſſet cōceptus ſine peccato ſicut potuiſſet fieri de poſ-
ſibili: operatione ſpūſſancti z matris: ſicut fuit chꝛs: z de⁹
dediſſet ſibi ſummā grāꝫ quā potuiſſet recipe ſicut dedit
chꝛo ſine meritis ꝑcedentib⁹ ex liberalitate ſua. talis enī
potuiſſet mereri deletionē peccati ſicut z beatitudinē. Et
C cum dicit ꝙ tūc obligaremur ei tātū ꝗtū deo/ falſū eſt:
imo ſimplr deo: qꝛ totū qḋ ille haberet eſſet a deo. obliga-
remur tñ multū ſibi: ſicut obligamur beate virgini z alijs
ſanctis qui meruerūt pro nobis: ſemper tñ finalr z ſumme
deo tanꝗ̄ ei a quo aliorꝫ bona ꝑcedunt. ❡ P̄. Uideẗ. de
poſſibili dico: ꝙ quilibet pōt ſatiſfacere pro ſe: qꝛ ſi data
fuiſſet cuilibet hoī ꝑma grā ſine meritis ſicut mō: lꝫ qlibꝫ
ſit filius ire: cuilibet tamen dat ꝑmam grām ſine meritis
ꝓprijs: z tunc meretur beatitudinem. igitur potuit etiam
meruiſſe deletionem culpe.

D **Tunc ad qōnem** dico: ꝙ oīa hō⁹ que facta ſūt a chꝛo circa redemptionem
noſtrā nō fuerunt neccīa niſi preſuppoſita ordinatione di-
uina: que ſic ordinauit fieri: z tunc tñ neceſſitate ꝯſtie ne-
ceſſariū fuit chꝛm pati: ſed tñ totū fuit cōtingens ſimplr:
Vide mā. in iſta diſ. preſen ti. c. 1. z añs z ꝯñs. Uñ credendū eſt ꝙ ille hō paſſus eſt ꝓꝓ iu-
ſtitiā. vidit. n. mala iudeorꝫ que fecerant: z quō inordinata
Math. 12. z affectione z diſtorta afficiebanẗ ad legē ſuā: nec permitte-
marci. 3. luc. bāt hoīes curari in ſabbato: z tñ extrahebāt ouem vel bo-
6. z Joan. 5. uem de puteo in ſabbato z multa alia. Chꝛs igiẗ volens
7. z. 9. eos ab errore illo reuocare ꝑ opa z ſermones: maluit mo-
ri ꝗ tacere: qꝛ tunc erat veritas dicēda iudeis: z ideo pro
iuſtitia mortuus eſt: tñ de facto ſui grā paſſionē ſuā ordi-
nauit z obtulit patri ꝓ nobis: z ideo multū tenemur ei: ex
quo enī aliter potuiſſet hō redimi: z tñ ex ſua libera vo-
luntate ſic redemit: multū ei tenemur: z amplius ꝗ ſi ſic
necīo z nō aliter potuiſſem⁹ fuiſſe redēpti: ideo ad alliciē-
dū nos ad amorē ſuū: vt credo: h̄ ꝑcipue fecit: z qꝛ voluit
Ex hac habe- hoīeꝫ amplius teneri deo: ſicut ſi aliqs genuiſſet ꝑmo ho-
tur quā meri- minē z poſtea inſtruxiſſet eum in diſciplina z ſanctitate.
to ſcot⁹ dī ĉ amplius obligareẗ ei ꝗ ſi tñ genuiſſet eū: z alius inſtru-
theologorum xiſſet: z hec eſt cōgruitas nō neceſſitas. Si aūt volumus
precipue inter ſaluare Anſel. dicamus ꝙ oēs rōnes ſue ꝑcedūt ꝑſuppo-
ſubtiles ei⁹ ſita ordinatione diuina que ſic ordinauit hoīem redimi: z
ſpeculationes ſic vꝫ ꝑcedē: ita ꝙ de⁹ ex ꝑordinatione nō voluit accepta-
re ꝓ redēptione hoīꝫ: niſi mortē filij ſui: nulla tñ neceſſi-
129. tas abſoluta fuit. Uñ in pſ. Copioſa apud eū redemptio.

Ad primum principale ſm Aplm ad Heb. 2°. Nuſꝗ̄ angelos apprehēdit: ſed ſe-
al. mortale. men habrae: tunc dico ꝙ arg^m illud eſt bonū ſicut i mora-
E le cōtra illos qui ponunt angelos ſingulos in ſingulis ſpe-
ciebus: ſed hoc credo falſū: ideo nō cecidit aliqua ſpēs an-
gelica tota: lꝫ forte de qualꝫ ſpe ceciderit aliqs: tunc teneo
illā rōnem: ꝙ qꝛ tota ſpēs humana cecidit: ideo magis
debuit repari. ❡ Alia etiā rōo ibi data ſumiẗ ab Anſel.
ideo pōt ēt valere: qꝛ hō peccauit ſuggeſtione diaboli iꝗ̄ al. qui.
ſunt alterius rōnis: z ſuggeſtione vxoris: z forte nō ita effi-
caciter fecit angelus malus: qꝛ lꝫ aliqua tentatio fuit aliqs
ruina luciferi: tñ nō ita efficax ſicut hoīs a diabolo. ❡ Ad
2^m cōcedo abſolute ꝙ ꝑ bonū velle potuit ſatiſfeciſſe: ſꝫ
tñ aliter voluit. Et cum dicis ꝙ actus ſunt laudabiliores
paſſionib⁹. dico ꝙ verū eſt loquēdo de actu virtutis que
diſtinguiẗ ꝯtra paſſionē que nō accidit ex virtute: z ſic lo-
quiẗ pħs: tñ paſſiones penales z maxime mors qñ eſt ex
actu virtutis accepta z imperata eſt laudabilior ꝗ actus
virtutis circa delectabile ſeparatim. Uñ actus vtutis cir-
ca triſtabile eſt magis meritori⁹ ꝗ actus vtutis circa de-
lectabile: z paſſiones voluntarie ꝯcomitantes actū vtutis
ſimul accepte ſunt magis meritorie ꝗ actus tñ. Uñ ſal-
uator de paulo dixit. Oſtendā ei quāta oporteat eū pati: Act. 9.
nō dixit quāta oportuit eū agere. Qḋ ergo chꝛs voluit ſic
pati ꝑceſſit ex amore itenſo ſuis z noſtri quo dilexit nos
ꝓpter deū. ❡ Ad aliud cū dī ꝙ minima leſio iſtius ꝑſo-
ne fuit maius malū ꝗ oīa ptā. hoc ꝓbat ꝓpoſitū. ſ. ꝙ alr
potuiſſet redimere ꝗ ꝑ mortē: dico tñ ꝙ leſio illa ſicut z
vita z illuſio valuiſſet tātū ꝓ ꝗto fuiſſet accepta. ❡ Ad
aliḋ dico ꝙ ptm occidētiū chꝛm potuit redimi: tñ Anſ.
dicit. 15. c. 2. ꝙ non potuerunt eū ſcienter occidiſſe: hoc tñ
nō credo: ſed credo ꝙ lꝫ ſciuiſſent eum deū per vnionem
adhuc potuiſſent eū occidiſſe: z ſi hoc feciſſent: adhuc eo-
rū ptm fuiſſet remediabile ꝑ paſſionē chꝛi: qꝛ plus dile-
xit deus illā paſſionē acceptādo: ꝗ odiſſet eorꝫ malū. vñ
nō potuerunt habere actū tam difformē in malitia: ſicut F
fuit bonus bonitate morali actus voluntatis quo chꝛs vo-
luit pati: qꝛ actus ille habuit bonitatē nō ſolū ex potentia
volitiua ſed ex ſūma charitate qua voluit mori: z aliquo
mō ex illa ꝑſona: ſed actus aliorꝫ malus nō habuit tantā
malitiā ex habitu ꝑcedente deordinato. Et qḋ Apls dicit.
Qꝛ ſi cognouiſſent nunꝗ̄ dn̄m glorie crucifixiſſent. loqui- 1. Cor. 2.
tur nō de iudeis: ſed de ꝑncipibus mundi. ſ. de demonib⁹:
qꝛ ſi ſciuiſſent eum eſſe verū deuꝫ non inſtigaſſent hoīes
ad eius mortē: z hoc ꝓpter bonū ſecuturū ex morte. ſ. re-
demptionē hoīs: qḋ bonū nolebāt accidere. Uñ ꝑmo qñ
ignorauerunt hoc/ inſtigauerunt iudeos ad mortē. poſtꝗ̄
vo ſciuerunt ipſū eſſe verū deū: perſuaſerunt ꝯtrariū. vñ
vxor pilati miſit ad eū dicēs. Nihil tibi z iuſto illi. multa Math. 27.
enī paſſa ſum iſta nocte in viſu ꝓꝓ eum. hñ tñ voluiſſent
ipſū mori ſine redēptione humani gn̄is ſi fieri potuiſſet.

❡ Poſt ꝑdicta cōſiderādū eſt zc̄. Diſ. XXI. Diſ. unica.

Circa iſtam 21^am diſ. In qua magiſter agit de ſtatu
chꝛiſti in morte: z de conſequentibus cor-
pus chꝛiſti poſt ſeparationeꝫ aīe: Queriẗ
vnū. vtrū. ſ. corpus chꝛiſti fuiſſet putrefa- Tex. cō. 8.
ctum ſi reſurrectio nō fuiſſet accelerata: Tex. cō. 91. z ſequen.
Qꝛ ſic. natura nō incipit motū quē termi- Tex. cō. 3.
nare nō pōt. 2° meta. z. 6. phy. in fine. terminus aūt corru-
ptionis mixti viuētis eſt putrefactio ſm pħm. 4. methe.
ſed nā incipit illā in ſeparatione aīe a corpore. illa enim
ſeparatio eſt incohatio ad putrefactionē z reſolutionē in
elemēta: ſicut pꝫ in alijs hoībus. ergo vꝫ ꝙ corpus fuiſſet
putrefactum ſi reſurrectio non fuiſſet accelerata. ❡ P̄.
Chꝛs aſſūpſit paſſiones nāe humane viuentis. ſm Dam. Lib. 3. c. 29.
66. Totum hoīem z oīa que ſunt hoīs aſſumpſit preter
peccatum. ſ. eſuriem/ ſitim laborem/ doloreꝫ/ lachrymas/
corruptionē mortis/ agoniam/ timorem/ z talia/ que vliter

inſunt homini. oīa eniȝ aſſumpſit vt oīa ſanctificaret. hec
ille. igit̄ per eandē rōneȝ aſſumpſit paſſiones nature mor
tue: que nāliter oībus inſunt: talis paſſio eſt putrefactio ⁊
15. reſolutio. ergo. ¶ Cōtra in pſal. Nō dabis ſanctuȝ tuum
videre corruptionem.

Uide Tho. 3. par. q. 51. art. 3. ⁊ vt. diſtin. primi. ⁊ Bo. ⁊ alios doc.

Ad qōnem illaȝ reſpondet. H. quolibet. 12. q. 12. diſ. ꝙ aliqd eſt futurū q̄ ad cās naturales ſi nō ꝓhiberent̄: ſed dimitterent̄ ſue cauſalitati: qḋ tñ nō eſt futurū: nec euenire poterit ꝓpter cām ſuperiorē ꝓhibentē cauſas nāles inferiores ſuaȝ cauſalitatē exercere. Et ideo ſimplr illud dōm eſt eſſe futurū qḋ eſt futurū ſm cām ſuperiorē vincentē. nō aūt qḋ eſſet futurum ſm cauſas inferiores ſi ſue cauſalitati relinquerent̄. Exēpluȝ de h ponit̄ Iſaie. 38. ꝺ Ezechia cui Iſaias nunciauit morteȝ: ⁊ mortuus fuiſſet nāliter ſm cās inferiores: ſȝ tñ deus ab eterno vidit orationē ſuam ⁊ deuotionē ⁊ lachrymas: ideo ꝓhibuit cauſalitatē cauſaꝝ inferioꝝ. ⁊ vltra terminū nālem addidit ſibi. 15. annos: vt pȝ vbi ſupra: ſic dicunt in ꝓpoſito: ⁊ totū bene vſqȝ huc ꝙ corpus xp̄i in morte fuiſſet putrefactum quantū eſt ex parte cauſaꝝ inferiorū nālium ſi nō fuiſſent ꝓhibite: qꝛ habuit cauſaȝ intrinſecā reſolutionis. ſ. calorem ⁊ humoreȝ: ⁊ extrinſecam ſicut alia

A corpora. ſ. calorem frigus ⁊ alia: quarum cauſalitatē ꝓhibuit deus: ⁊ ꝓhibuiſſet etiam ſi corpus illud nō fuiſſet viuificatuȝ vſqȝ ad generalē reſurrectioneȝ: ⁊ qꝛ illud dōm eſt eſſe ſimplr futurū qḋ futurū eſt ſm cauſas ſuperiores vincentes cauſalitatē inferioꝝ cauſarū quantū in eis eēt: ideo ſimplr dōm eſt ꝙ illud corpus nunq̄ȝ fuiſſet putrefactum: ⁊ ſm illaȝ viam tenendū eſt ⁊ vere ꝙ etiaȝ illa ſunt ſimplr poſſibilia que ſunt poſſibilia ſm cām ſuperioreȝ: nō autē que ſm inferiorem: niſi ſm qd. vſqȝ huc bene dictuȝ eſt. ¶ Sed vltra qūo fuiſſet corpus illud preſeruatum a corruptione ⁊ reſolutione in elementa: dicit ꝙ per miraculum nō quidem nouuȝ: ſed antiquum: quo. ſ. illud corpus chriſti fuit vnitum p̄mo verbo indiſſolubiliter ſȝ Dam. lib. 3. c. 3. vel. 49. ſm aliam quotationem.

B

9. met. c. 10. **Contra.** ꝓbo ꝙ hoc fuit nouo miraculo: qꝛ nāliter actiuo approximato naturalr paſſiuo non impeditis per cām ſupnālem impedientē: actiuū nāliter agit in paſſiuū: ⁊ paſſiuū naturalr patit̄: ⁊ ſi impediat̄ eiꝰ actio per cauſam ſupernālē. hoc erit per miraculū nouū:

Cap. 3. ſicut pȝ de igne triū pueroꝝ in Daniel. ſed corpus chriſti in morte fuit nāliter paſſibile ⁊ reſolubile: qꝛ nō fuit glorioſum. conſtat: nec illa vnguēta. ſ. myrra ⁊ aloes ꝓhibuiſ

Ioan. 19. ſent ſemꝑ reſolutionē: quin aliqñ alteratio fuiſſet inchoata ⁊ terminata: lȝ nō ita cito ſicut ſi nō fuiſſet corpus illud vnctuȝ ⁊ habuiſſet ſibi approximatū actiuuȝ nāle intrinſecum ⁊ extrinſecum nō impeditū per aliam cauſaȝ nālē. igitur ſi corpus illud nō fuiſſet aliqñ reſolutū: hoc fuiſſet nouo miraculo. ¶ Sed dices ꝙ argꝰ bene ꝓbat ꝙ per miraculū: ſed non per nouū. ¶ Contra. verbum antiquo miraculo quo p̄mo ſibi vniuit corpus illud nō impediuit paſſionē corporis ſui animati: qꝛ ſtante illo miraculo corpus illud patitur clauationem / lanceationeȝ / ⁊ mortē: imo ſi impediuiſſet illius paſſibilitatē ex quo corpus erat paſſibile. hoc fuiſſet neceſſario nouo miraculo: ex quo per antiquū nō fuit ꝓhibitū. ergo eodeȝ modo ſi ꝓhibuiſſet ſic prohibuit reſolutionē corporis ſui ex quo fuit reſolubile: hoc fuit nouo miraculo non antiquo. ¶ R̄. Duplex eſt proceſſus nature. vnus quo ab īperfecto tendit ⁊ proficit in perfectū. ⁊ hec eſt via gn̄ationis: alius quo a perfecto de-

C ficit ⁊ tendit in imperfectum. ⁊ hec eſt via corruptionis: in p̄mo proceſſu pȝ ꝙ in ſeminaliter gn̄atis natura incipit a ſemine: ⁊ alterando inducit ſanguinem. ⁊ vltra per alterationes ducit ſanguinē in carnem ⁊ oſſa. ⁊ hec in organiza-

tionē ⁊ figuram cōuenientē aīe. Si ergo verbū vniuiſſet ſibi nāmꝫ: ita ꝙ natura habuiſſet curſum ſuum. ſ. ꝙ primo vniuiſſet ſibi ſanguinē ⁊ mediāte ſanguine ſucceſſiue carnem: ⁊ mediante carne carnē organizatā. ſi ſic feciſſet tūc non impediuiſſet curſuȝ nature ſucceſſiuū niſi per nouuȝ miraculū aliud ab illo quo p̄mo vniuit ſibi ſanguinem: qꝛ illo ſtante potuit nā habere curſuȝ ſuuȝ: ideo ſi curſus impediret̄ hoc eſſet neceſſario nouo miraculo. eodē mō opȝ dicere de proceſſu nāli defectiuo: qꝛ non obſtāte p̄mo miraculo quo corpus fuit vnitum verbo: fuiſſet corpus naturaliter putrefactū niſi alio miraculo fuiſſet preſeruatū. B

¶ R̄. Diuinitas in carne viua nō ꝓhibuiſſet fluxū carnis per ſudores ⁊ labores nō obſtante p̄ma vnione: niſi feciſſet nouū miraculū. igit̄ nec reſolutionē corꝑis mortui niſi nouo miraculo. Nec dictū Dam. facit pro eo. nō enim loquitur de vnione corꝑis ad ſuppoſitū: ſed de vnione duarum naturaꝝ in ſuppoſito: qḋ expreſſe pȝ ꝑ vba ſua. dicit enim ſic in tranſlatione Linco. inuertibilr ⁊ inalterabilr vnite ſibiinuicē nāe: neqȝ nā diuina exeunte a ꝓpria ſimplicitate: neqȝ vtiqȝ humana vertente in diuinitatis nāȝ. illa igit̄ aduerbia inalterabilr ⁊ inuertibilr nō referuntur ad corpus ⁊ ſuppoſitum: ſed ad iſtas duas nāeſ: qꝛ vult ꝙ neutra verſa eſt in aliā: ſed manſerūt diſtincte in ſuppoſito. Si eniȝ referant̄ ad indepoſitionē nāe a ſuppoſito: ita ꝙ nunq̄ȝ dimiſerit qḋ aſſumpſit: ⁊ hoc ꝑ antiquū miraculū: tunc antiquo miraculo ſemꝑ cōſeruaſſet vnionē partiuȝ nature humane. ſ. aīe cū corpore: ⁊ ſi vnq̄ȝ fuerūt ſeparata ſicut fuerunt: tūc opȝ dicere ꝙ nouo miraculo fuit mortuus: ex quo. n. antiquo miraculo ſi non ſupueniſſet aliud ſemꝑ fuiſſent ptes inter ſe vnite ſicut fuerūt in vbo: ſequit̄ ex quo fuerunt ſeparate ꝙ hoc fuit nouo miraculo.

Tunc dico cum eo in p̄mo. nō aūt in 2°. Sȝ nouo miraculo fuit corpus preſeruatū a putrefactione: ita ꝙ alia volitione ſm rōnem voluit corpus vniri verbo: ⁊ alia corpus ꝑſeruari a reſolōne īpediendo D actiones cauſaꝝ nāliū: ⁊ nō ponit̄ aliud ꝓ miraculo niſi alia volitio ſm aliā ⁊ aliā rōneȝ reſpectu diuerſoꝝ obiectoꝝ: ⁊ ſm illā viam plus valet rō beati Petri: quia ꝓbauit corpus eius nō eſſe putrefactū: qꝛ ita cito accelerauit reſurrectionē. ¶ Quantū aūt ad depoſitionē pro verbo Dam. dico ꝙ xp̄s nunq̄ȝ aliquā p̄ncipaliū partiuȝ depoſuit: ſed ſemꝑ vtraqȝ fuit ſibi vnita in morte: ⁊ lȝ partes manerent vnite vbo: nō tñ inter ſe. ⁊ ſm hoc pōt dici depoſuiſſe qḋ aſſumpſit: qꝛ aſſumpſit totā nām vnitā ⁊ integratā ex partibus: ⁊ in morte talis nā nō ſic fuit vnita ⁊ integrata ex partibus ſicut erat quando fuit aſſumpta.

Act. 2. c. ⁊. 13. Uide Hen. ⁊ vt. dñ ſupra

Ad primum p̄ncipale dico ꝙ maior eſt vera ſi natura nō ꝓhiberet̄ a fortiori agēte: ſed deus voluit inchoare motū illum per ſeparationē aīe: qꝛ cōſonabat effectui redemptionis: nō aūt voluit illum terminari per putrefactionē corporis: qꝛ talis putre- E factio nullo modo nobis fuiſſet ꝓficua: qꝛ non meritoria. ¶ Per ideȝ ad 2m: qꝛ aſſumpſit paſſiones nāe viuentis: qꝛ illis nobis meruit: ſed nō nāe mortue cuiuſmodi eſt putrefactio: nō quin poſſet putrefieri ſi nō prohiberetur per nouum miraculū: ſed h ꝓhibet̄ ꝓpter cōmodū noſtrū: qꝛ putrefactio nihil nobis valuiſſet: nec fuit decēs: imo fuiſſet cauſa erroris ⁊ incredulitatis reſurrectionis eiꝰ. ¶ Ad illud ps. in oppoſitū. Nō dabis ſanctū tuū vi. cor. verum eſt de facto: qꝛ ſicut voluntate eterna voluit corpus illud vniri vbo: qḋ fuit miraculuȝ: ita ēt voluit ꝙ illud corpus inanimatuȝ nō putrefieret: ēt ſi reſurrectio fuiſſet ꝓlongata: ⁊ ēt ne in illo triduo inchoaret̄. hn̄ enim fuiſſet ibi aliqua inchoatio reſolōnis nō obſtātibus illis vnguētis niſi fuiſſet nouū miraculū. ¶ Ad Dam. eodē mō dōm eſt.

¶ Dic

¶ Hic queritur vtrum in illo triduo ꝛc.
Diſtinctio. XXII. Qõ vnica.

Circa iſtam 22ᵃᵐ diſtin. In qua magiſter agit de ſtatu chrĩ in morte quãtũ ad tẽpus ſequens horã mortis querit̃ vnũ. Utrũ. ſ. chrĩs fuerit hõ in triduo: Et ſic. Chrĩs i triduo fuit chrĩs. igit̃ chrĩs fuit tũc hõ. añs pȝ: q2 idem ꝑdicat̃ de ſe. ɔñtia pȝ: q2 ex oppoſito ɔñtis ſequit̃ oppoſitũ añtis. Siſr aliter probat̃: ab inferiori ad ſupius tenet ɔñtia. añs eſt iferius ad ɔñs. ¶ P. Chrĩs in triduo habuit humanitatẽ. igit̃ fuit homo. ɔñtia pȝ. añs ꝓbat̃: q2 habuit aĩam ꝛ formã hoĩs: ſed forma dicit totã qdditatẽ rei ſm

Tex. cõ. 34. ꝛ 35. ꝛ indi.

pħm. 7. meta. ꝛ Cõmen. expreſſe. ſilr chrĩs habuit totã entitatẽ humanitatis. igit̃ humanitatẽ. hec ɔñtia pȝ. añs ꝓbat̃: q2 chrĩs habuit corpus ꝛ aĩam: ꝛ illa ſunt tota entitas humanitatis. nã in morte nõ corrumpit̃ aliqua entitas: cũ mors ſit tñ ſeparatio ꝛ diſſolutio vnitoꝝ: non aũt corruptio alicuꝰ abſoluti. hoc dicit Diony. 5. c. eccliaſtice hiera.

Li. 3. c. 26.

ꝛ Dam. c. 73. ¶ P. ꝛ hoc põt ponderari. Oẽ ſuppoſitum ſubſiſtens in nã creata põt ab illa nã denominari: ſed verbũ in triduo ſubſiſtebat in nã creata. habuit eniȝ naturã creatã ſibi vnitã. ſ. corpus ꝛ aĩam: ſed nõ põt dici aĩa nec aĩatum: nec corpus nec corporeum. igit̃ videt̃ q põt dici hõ: cum nõ poſſit haberi alia denoĩatio a nã in qua ſubſiſtebat. ¶ Cõtra. chrĩs in triduo nõ habuit aĩam vnitã corpori vt formã perficientẽ ꝓpriũ perfectibile. Cõpoſitũ enim cuiuſmodi eſt hõ nõ eſt niſi forma vniatur mãe vt perfectio perfectibili: quare in triduo nõ fuit homo.

Hic primo videndũ eſt de realitate. q. in ſe vt eſt theologica. 2° vt eſt aliquãtulũ logica. theologi eniȝ nõ querunt. q. de vi ſermonis. verum hec ſit vera. chrĩs fuit hõ in triduo: ſicut querit̃ an ſor. ſit hõ nullo hoĩe exñte ex vi ſermonis. ſ. an ſuperius ꝑdicet̃ de ſuo inferiori nullo iferiori exñte: q2 poſſet ſtare q ſupius ꝑdicaret̃ de inferiori ſuo ſiue illud eſſet ſiue nõ: ꝛ tñ dubitari de iſto: an. ſ. chrĩs fuerit hõ in triduo: ſicut dicã infra. loquũtur igitur theologi de realitate rei: ꝛ ſm hoc fuit op. Hug.

t. vltimo.

de ſacra. lib. ꝑ. par. 2. q chrĩs fuit hõ in triduo: quia habuit

Opi. Pla.

aĩam ſibi vnitã: ideo poſuit chrĩm fuiſſe hoĩem in triduo. nam ſm ipſuȝ hõ dicit tñ aĩam vientẽ corpe: ſed q vtat̃ hoc accidit ad hoc q ſit hõ: q2 igit̃ chrĩs in triduo habuit animã ſibi vnitam: ideo poſuit chriſtuȝ hoĩem in triduo.

Hic cõtra nõ mei magr̃ vide. Ltho. 3. p. q. 50. art. 4. ꝛ vr. q ꝑml. Uide ho. diſ. ꝑũ. q. 1. 2. cũ cõcilia corum.

Magiſter ſnĩaꝝ aliter motus fuit ponendo chriſtuȝ eſſe hoĩem in triduo. voluit eniȝ q ad hoc q aliquid eſſet hõ: opȝ q illud habeat corpus ꝛ aĩam: ꝛ q vtrũqȝ reqrit̃ ad eſſe hoĩs: ſed poſuit q nõ requiritur neceſſario ad hoc q hñs corpus ꝛ aĩam ſit hõ q corpus ꝛ aĩa vniant̃ mutuo: ſed ſufficit vnio illoꝝ in ſuppoſito hñte illa vnita ſibi: iõ dixit chrĩm eſſe hoĩem in triduo: q2 habuit iſta vnita: q2 ꝛ ſi nõ inter ſe tñ in verbo fuerunt vnita.

Alber. mag. ꝛ Auerrois 7. meta. c. 35. Uide tho. 1. pᵉ. q. 75. art. 4. ꝛ in. 4. diſ. 44.

Aliqui alij ſunt qui in ɔclõne incidunt cũ Hug. tñ generalius loquunt̃ volẽtes q nihil ſit per ſe de rõne qdditatis rei niſi forma: ꝛ tunc hñs formã haberet qdditatem rei: vt qui hñet aĩam intellectiuã hñet humanitatẽ: ꝛ cũ chrĩs habuit eam ſibi vnitam in triduo fuit hõ. ꝓbatio aſſumpti. ſ. q nihil pertineat ad qdditateȝ rei niſi tñ forma ꝛ non materia: q2 ſm pħm. 7. meta. c. 5.

Tex. cõ. 22.

mã eſt qua res põt eſſe ꝛ nõ eſſe: ideo ſm q vult ibi oĩbꝰ generatis ſiue a nã ſiue a caſu qõlibet talium eſt poſſibile nõ eſſe rõne mãe. igit̃ ſi materia eſſet pars qdditatis qdditas poſſet gnãri ꝛ corrũpi qõ eſt ɔtra pħm in eodẽ. 7. c.

Tex. cõ. 34.

de p. diſ. vbi vult q quecũqȝ cõcipiunt̃ ſine mã vt rões ſpeciei: ſolum hec nõ corrumpunt̃. ¶ P. Probat̃ idem

7. me. t. c. 20. ꝛ. 11. t. 3. me. ꝛ 4. cõ. 3.

ex parte cognoſcibilitatis rei: q2 qõ qd eſt, eſt per ſe ꝑnᵐ cognoſcendi illud cuius eſt. igit̃ qõ ſm ſe eſt ignotuȝ non includit̃ in rõne ipſius qõ qd eſt. huius eſt mã ſm pħm in. 7. c. de p. diſ. ¶ P. In per ſe habentibus qdditatẽ qdditas eſt idem cũ eo cuius eſt: qõ expreſſe dicit pħs in. 7.

Tex. cõ. 35. Idẽ. 1. poſ. 1. cõ. 69. Tex. cõ. 20. ꝛ indi. 1. cõ. 34. ꝛ. 41.

c. 4. qõ igitur ꝓhibet qdditatẽ eſſe idẽ cũ eo cuius eſt: nõ eſt de per ſe rõne qdditatis. hõ eſt mã ſm ipȝ ibidẽ. c. 4. in qbuſcũqȝ cõceptus cũ mã nõ eſt idẽ qõ qd eſt cũ eo cuius eſt. ¶ P. Ad hoc ſunt auctoritates: nam in. 7. c. de

Tex. cõ. 35.

p. diſ. dicit q aĩa eſt ſubſtantia aĩati ꝛ ſpẽs ꝛ qõ quid erat eſſe. igit̃ qdditas aĩalis eſt tñ anima. ¶ P. Ibidem. c. 2.

Tex. cõ. 9.

mãȝ ꝛ compoſitũ ex mã ꝛ forma dimittendũ eſt: q2 huiꝰ ſubſtãtia poſterior eſt qdditate rei: aperte excludens per hoc materiã a qdditate rei: ꝛ poſt hoc in epilogo ɔcludit

Tex. cõ. 40.

q partes ꝛ materia non inerunt diffinitioni vel qdditati ſubſtantie. ¶ Ul vlterius dicunt animã dicere totaȝ qdditatẽ hoĩs: ꝛ ideo ſi anima in reſurrectione vniret̃ alteri mãe q̃ prius adhuc eſſet idem hõ numero ꝓpter vnitatem anime que dicit totam qdditatem hoĩs.

Contra iſta ꝑmo q cõcluſio in qua iſti ɔueniũt cum Hug. ſ. q chrĩs fuerit hõ in triduo: quia. ſ. habuit humanitateȝ. i. aĩam que dicit totã qdditateȝ ſit falſa. ꝓbo. naȝ q nihil dicat̃ homo ab aĩa pȝ p Aug. 13. de ciui. c. vltĩ. hoc inquit verũ eſt q nõ totus hõ: ſed pars melior aĩa eſt: nec totus homo corpus: ſed iferior pars hoĩs. hec cõtra Hug. Et ſequit̃ cõtra magiſtrũ ſententiã: ſed cũ eſt vtrũqȝ cõiunctũ ſimul hȝ hoĩs nomẽ. hec Aug. ¶ Nota etiã in iſta auctoritate q corpus eſt pˢ hominis ɔtra alios dicentes aĩam eſſe totaȝ qdditatem hoĩs: qõ nõ eſt verũ: q2 qdditas dicit totũ qõ dicit hõ: ꝛ hõ includit corpus: vt pȝ. igitur ꝛ qdditas eius. ¶ P. Dam.

Li. 3. c. 3.

c. 49. plures hypoſtaſes hoĩum ſunt. oẽs aũt eandẽ recipiunt rõnem nature. oẽs enim ex anima compoſiti ſunt ꝛ corpore. Nota q vult q omnes hypoſtaſes hominũ participant eandem rõnem nature per hoc. ſ. q quelibet hypoſtaſis componitur ex corpore ꝛ anima. igitur ſic componi conuenit nature quã participant: ꝛ hoc contra Hug. ꝛ alios qui dicunt q alterũ tñ eſt homo. contra magiſtrũ eſt: q2 iſta cõpoſita faciunt hominẽ. ¶ P. Dam. c. 58. contra hereticos dicentes chriſtum habuiſſe corpus de celo aſſumptum: ꝛ tamen per virgineȝ tranſiens: arguit q habuit veram carnem de virgine ſubſtãtialiter ſumptã: aliter non eſſet homo vniuoce nobiſcum. ſed hoc argumentũ nihil valet ſi caro nõ eſt de rõne hominis: quia habendo animam eiuſdem rõnis eſſet homo eiuſdem rõnis ſi corpus vel caro eſſet extra rationem hominis. ¶ Sed vltra contra cõcluſionẽ in generaliori ſenſu quo dicunt q mã eſt extra rõneȝ qdditatis ſubſtantie. ſ. ignis vel hominis. arguo ſic. Eſſentia ſubſtantie ignis eſt ſufficiens ratio intrinſeca igni eſſendi ſubſtantiã circũſcripta quacũqȝ alia re ab eſſentia. non dico modo alia realitate: q2 bene facio differentiam inter rem ꝛ realitateȝ. igitur ſi eſſentia ignis dicit ſolã formã circũſcripta omni alia re a forma: forma erit ſufficiens ratio igni ipſi eſſendi ignem ꝛ ſubam: igitur ignis eſſet vere ignis ſi ſola forma ignis eſſet: ꝛ hoc dicerẽ ſi tenereȝ op. ꝛ hoc eſt deſtruere omnẽ mãm. Maior pȝ de ſe: q2 ſicut albedo eſt ſufficiens rõ eſſendi album: ita humanitas eſſendi hominem: ꝛ igneitas ignem. Si ergo ſola forma ignis eſſet: ꝛ nulla materia: forma eſſet ſufficiẽs rõ habenti eam eſſendi ignem. ¶ P. Cuius eſſentia eſt ſm ſe incauſata: ipſuȝ eſt ſm ſe incauſatuȝ: q2 q aliqd cauſet̃ per ſe ꝛ non eius eſſentia que eſt idem ſibi per realẽ identitatem omnino nihil eſt dictum. patet igitur maior. ergo eodem addito vtrobiqȝ. illud cuius eſſentia eſt incauſata a cauſis itrinſecis: eſt incauſatũ a cauſis intrinſecis: ſed ſi

Li. 3. c. 12. Quere i ſymbolo athanaſij ꝛ. 3. mete. Aul. c. 2. ꝛ de Ambr. de incar. verbi.

Nota punctũ ꝛ ſolue inſtãtias.

A

quidditas vel eſſentia rerum materialium non includit
materiam eſſet incauſata a cauſis intrinſecis:quia nõ hʒ
materiã cãm ſui:⁊ per ↄ̃ñs eſt incauſata materialiter:ſed
fruſtra poneref materia in ſubſtantia materiali niſi eſſet
cauſa ſui.ergo ſequitur ꝙ ſi verum eſt qḋ conceſſum eſt:
ꝙ materia nihil eſt.℄ ꝓ.Ens cõpletũ in genere nulli al-
teri vnitur vt faciat per ſe vnũ cũ eo:ſed tñ faciet cum
alio vnũ ꝑ accidẽs vel aggregatione.⁊ rõ hui⁹ eſt:q: illa q̃
faciunt per ſe vnũ nõ ſunt entia cõpleta per ſe in genere:
ſed tñ ꝑncipia rei cõplete in genere.Si igif forma ignis
eſt qdditas cõpleta in genere:vt tu dicis:q: nõ põt ↄ̃bi vt
ſit perfectior ꝑ mãm vel aliqd tale:tunc forma ignis nul-
li alteri poterit vniri vt faciat cũ eo ꝑ ſe vnũ ens in gene-
re per ſe.igitur hic ignis nõ erit ens per ſe.vel ſi ſic:nõ hʒ
mãm:ſed ſolã formã:qḋ eſt eque incõueniens:⁊ ſi hʒ ma-
teriã eſt ens per accñs.vel aggregatione ſicut aceruus:qḋ
eſt contra phm 7° meta.c.5.q: cõpoſitũ per ſe gnãtũ per
Tex.cõ.15. ſe eſt vnum.8.meta.al's eſſet minus vnum q̃ꝫ terminus
augmentationis vel alterationis.℄ ꝓ.Qḋ non includit
aliquã qdditatẽ in genere nec aliqua qdditas in gñe iclu-
dit ipſuꝫ.illud nõ eſt in genere nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs.nõ ꝑ
B ſe/pꝫ:q: ſola illa ſunt in gñe per ſe q̃ includũt qdditatẽ:vt
īdiuidua:vel que ſunt ipſa qdditas:vt hõ vel humanitas.
nec ꝑ accñs vel per reductionẽ:q: qḋ eſt ſic in genere in-
cludif in aliquo qḋ eſt per ſe in genere.Si igif mã nõ in-
cludif in qdditate hoĩs:nec includit:hoc eſt certuꝫ.nullo
mõ igif eſt in gñe:ſed qḋ nullo mõ eſt in gñe/nihil eſt vel
eſt deus:ſed mã nõ eſt de⁹.igif eſt nihil.℄ ꝓ.Rõni ma-
terie ſm ſe nõ repugnat eſſe cõis diuerſis materijs in di-
uerſis indiuiduis:ſicut nec repugnat rõni forme eſſe cõis
diuerſis formis in diuerſis īdiuiduis.igif ab hac mã ignis
⁊ ab illa põt abſtrahi cõis rõ materie:ſicut ex hac forma
⁊ illa cõis rõ forme:ſed ex forma ⁊ mã ſic abſtracta fit cõ
poſitũ per ſe abſtractũ in gñe:q: fit ex eis per ſe vnuꝫ:q:
hec potẽtia ⁊ ille actus in cõi ſicut hec mã ⁊ hec forma:q:
hec potentia ⁊ hic actus in ſpeciali faciunt vnũ hoc ſigna-
tuꝫ:illud ergo cõpoſitũ ſicut eſt ꝑ ſe vnũ:ita hʒ qdditateꝫ
per ſe vnã:⁊ ſicut ſua entitas vel vnitas includit ꝑ ſe ma-
teriã ⁊ formã:ſic ⁊ ſua qdditas.Et hoc ꝓbaf per phm.5.
Tex.cõ.3. meta.c.de cã.⁊ 2° phy.cauſe ⁊ effectus ꝓportionanf ſi ge-
Tex.cõ.38. nere:genere.ſi numero:numero.⁊ h̃ expreſſius dicit phs
Tex.cõ.17. ⁊ Cõmen.12.meta.igif ſicut illud eſt vnũ cõpoſitũ in ge-
⁊.18. nere:ſic habebit cauſas cõponẽtes in gñe.ſ.mãm ⁊ formã
in cõi:⁊ illa duo ſicut icluduntur in qdditate eius:ſic ⁊ in
Tex.cõ.39. vnitate.℄ ꝓ.7.meta.vult phs.ꝙ ſicut ex hac mã ↄ̃cta
cũ hac foĩa fit hoc idiuiduũ vltimate:ita ex mã cõi ⁊ for-
ma cõi reſultat qdditas cõis.cuius ꝓbatio eſt:q: facere ꝑ
ſe vnũ i ſingulari ↄ̃uenit huic mãe ⁊ huic forme ⁊ illi ma-
terie ⁊ illi forme.igif hoc ↄ̃uenit eis ꝑ aliqd cõe:cui ꝑmo
cõuenit facere ꝑ ſe vnũ cũ alio.⁊ hec eſt mã in cõi ⁊ foĩa
in cõi.Nã rõ quare hec forma facit ꝑ ſe vnũ cum hac mã
eſt:q: hic eſt actus ⁊ illa potẽtia:⁊ hec rõ.ſ.eſſe potentia ⁊
eſſe actus conuenit per ſe pluribus.igif per aliqḋ cõe eis:
qḋ nõ eſt niſi per mãm ⁊ formã que ꝑmo faciunt vnũ:ſꝫ
omne per ſe vnum habet per ſe qḋ quid eſt:igitur.

Rationes quas faciunt ſunt ad oppoſitũ:cum
dĩ ꝙ mã eſt per qḋ res põt eẽ
⁊ nõ eſſe.igif nõ includif in diffõne vel qdditate. Arguo
Tex.cõ.60. ꝙ ex hoc eodẽ dꝫ icludi:q: ſciã nãlis que eſt vera ſcia nõ
eſt niſi de qdditatibus reꝝ ſm phm.7.meta.in fine:ſꝫ de
qdditate corpis phyſici põt aliqua paſſio demonſtrari.
paſſio aũt corpis mixti cõpoſiti ex elemẽtis eſt corrupti-
bilitas.igif põt oſtẽdi corpus eſſe corruptibile:nõ ſolum
Tex.cõ.53. ꝙ hoc corpus eſt corruptibile:q: demonſtratio eſt vliũ
Tex.cõ.43. ſicut ſcia:ex.7.meta.⁊ ꝑmo poſterioꝝ.igif hoc erit ꝑ me-
⁊.14.
diũ cõe ⁊ vle.hoc aũt nõ eſt dare niſi mãm in reſolutio-
ne tanq̃ꝫ mediũ ꝑmũ ⁊ imediatũ:q: q̃uis mixtũ corrum-
patur:q: eſt ex cõtrarijs:non tñ eſſet mutua actio:niſi q:
aliqd in potentia eſt:qḋ poſſit aliã formã recipere:⁊ ſi et
corp⁹ ſimplex agat in ſimplici rõne ↄ̃trarietatis:ꝑma eti
radix eſt mã cum ꝑuatione:que eſt in potentia vt trãſmu
taf ad aliã formã vt aer ad aquã.⁊ ecõuerſo.Ita ꝙ me-
diũ imediatũ ad qḋ ↄ̃ſtat reſolõ:vt corruptibilitas demõ
ſtref de corpore aliquo eſt mã.igif mã includif in qddi- Doctrina re-
tate corporis.aliter hec ↄ̃clõ:corpus eſt corruptibile,non ſolutiſſima.
plus ſcirentur de aliquo cõpoſito vel qdditate cõpoſita q̃ꝫ
de angelo:qḋ falſuꝫ eſt.vñ de corruptibilib⁹ põt eſſe ve-
ra demonſtratio in vlĩs:ita ꝙ demõſtratiue oſtenderentur
talia eſſe corruptibilia:nec eſt medium ad hoc niſi q: hñt
mãm.cũ igif ſcia nãlis ſit vera ſcia ⁊ vliũ:ſequif ꝙ cor
pus mixtuꝫ in ſua vli ſiue gñali rõne ⁊ qdditate includit
mãm:lꝫ eniꝫ nũq̃ꝫ corrumpaf actu niſi in hoc corpore:tñ
de hoc corpe nõ demonſtraf paſſio ꝑ ſe:ſed de corpe in cõi.
℄ ꝓ.2ᵐ argᵐ cũ arguif ꝙ qḋ qd eſt eſt ꝑnᵐ cognoſcẽdi
illud cuius eſt:ex hoc cõcludif mãm includi in qdditate:
q: res nõ poteſt cognoſci niſi cognitis cauſis:ſm phm 2° Tex.cõ.11.
meta^ce.dicit eniꝫ ꝙ ſi cauſe eſſent infinite nihil cõtingeret vel.13.
cognoſcere:⁊ exẽplificat taꝫ in cauſis mãlibus q̃ꝫ in alijs. Idē h° phy.
⁊ rõ ſua eſt:q: tunc cognoſcimus rem cũ cãm eius cogno- ⁊ poſte.⁊ ali-
ſcimus.infinite aũt cãe ſi eſſent non poſſent pertrãſiri.igi- bi pleriq̃ꝫ.
tur nihil poſſet cognoſci.ſi ergo nihil eſt neceſſariũ ad co-
gnitionẽ rei niſi qḋ quid eſt:⁊ materia eſt neceſſaria ſm
phm.ſequif ꝙ mã includatur in qḋ quid eſt:q: ſi materia
nõ includif in qḋ quid eſt qḋ eſt ꝑnᵐ cognoſcẽdi:tunc ꝑfe
cte res poſſet cognoſci:q̃uis cauſe mãles eſſent infinite.
homo enim perfecte cognoſceref non obſtante infinitate
cauſaꝝ mãlium. ℄ Ad 3ᵐ cum arguif ꝙ in habentibus
per ſe qḋ quid eſt/idem eſt qḋ quid eſt cum eo cuius eſt
illud.ergo qḋ prohibet ⁊c.ſed mã ꝓhibet qḋ quid eſt eẽ C
idem cũ eo cuius eſt.minor eſt falſa/loquẽdo de mã quo-
cunq̃ꝫ mõ ſicut infra patebit magis.Nam ſicut qḋ qd eſt
in imãlibus eſt idem cũ eo cuius eſt ꝑmo:ſic in mãlib⁹
qḋ quid eſt/eſt idẽ cũ eo cuius eſt ꝑmo:vt qḋ qd eſt hoĩs
cum homine:⁊ eſt ideꝫ cũ hoc homine per ſe:ſꝫ nõ ꝑmo:
ſicut h̃ homo hꝫ per ſe diffõnem:ſed non ꝑmo.vñ eo mõ
quo res habet diffinitioneꝫ:⁊ qḋ quid eſt:ſic eſt idem ſibi
vel nõ idem.Qꝫ aũt qḋ quid eſt compoſiti materialis:vt
hoĩs icludit mãm/probaf per phm.7.meta.c.de.diſ.vbi Tex.cõ.33.
dicit.ꝙ diffinitio eſt ratio:⁊ oĩs ratio hꝫ partes:ſicut autẽ
ſe habet tota ratio ad exprimẽdã totã rem que diffinitur:
ſic opꝫ partem diffõnis exprimere partẽ rei:ex quo diffi-
nitio exprimit totam ſubſtantiã diffiniti.cum igif mã ſit
pars rei:niſi diffinitio includeret mãm:nõ haberet vnde
exprimeret totam rem.nec ꝙ ꝑs eius exprimeret parteꝫ.
℄ Pro iſta etiã parte ſunt auctoritates expreſſe.phs eñi Tex.cõ.5.6.
8.meta^ce.c.3.⁊ ꝑmo de aĩa.recitat opinionẽ quorũdã diffi Tex.cõ.16.
nientiuꝫ res mãles:aliquoꝝ per materiã tñ:aliquoꝝ per Tex.cõ.6.
actum tñ:aliquoꝝ per vtrũq̃ꝫ:⁊ iſti vltimi ſm ipſuꝫ per-
fecte diffiniunt:vnde cõmendat architam:qui tam mãm
q̃ꝫ formaꝫ cõplexus eſt in diffinitione.℄ ꝓ.8.meta.c.3. Tex.cõ.9.
vult ꝙ terminũ.ſ.diffinitionẽ opꝫ eſſe rõneꝫ longã:⁊ hoc
quidem vt materiam:illud āo vt formam eſſe in diffini-
tione.℄ ꝓ.In.7.c.de ꝑ.diſ.cõcludit ↄ̃clõnẽ ꝓbatam ꝙ Tex.cõ.35.
materia eſt pars ſpeciei:ſpeciem aũt dico qḋ qd erat eſſe.

Quantum ergo ad iſtuꝫ articuluꝫ.q.an.ſ.materia
ſit pars qdditatis rei ſiue ſubẽ mãlis.
dico ꝙ ſic:q: ſicut in gñe cãe efficientis aliqua cauſata di-
uerſimode ſe hñt ad cauſalitatẽ effectiuã extrinſeci:quia D
aliqua hñt tñ vnã cãm imediatã effectiuam:vt aĩe rõna-
les ⁊ angeli.ſ.ipſuꝫ deum creantem:aliqua habent cauſas

effectiuas ſubordinatas prime cauſe: ꝛ etiam habet ordi/
nem in genere ſuo ſm mediatius ꝛ imediatius. Siſr et ꝛ
in genere cāe finalis: qꝛ aliqua hn̄t multas cauſas finales
ſubordinatas vni fini vltimo: aliqua pauciores. eodē mō
de cauſis intrinſecis: qꝛ aliqua entia hn̄t cauſalitatē intrin
ſecaꝫ ꝑ cauſas inexiſtētes: māꝫ. ſ. ꝛ formā: vt entia mālia
cōpoſita ꝛ aliqua entia ſimplicē entitatē nō cauſatā cau/
ſalitate intrinſeca ex diuerſis cauſis māli ꝛ formali realr
diſtinctis: vt angeli ſm cōiorē doctrinā: ſicut igiꝰ homo
includit māꝫ ꝛ formā tanq̄ꝫ cauſas intrinſecas ſui. ſic gd/
ditas hominis includit materiam ꝛ formam.

E Ad primum argm̄ alterius opi. lꝫ ſit ad oppoſi/
tu. Rn̄ꝰ tn̄ ad formam cuꝫ dicitur
ꝙ mā eſt qua res pōt eſſe ꝛ nō eſſe. dico ꝙ pħs in. 7. c. de
par. o. loquiꝰ vario mō de iſtis trib⁹: ſpēs ſiꝰ totuꝫ: ꝛ mā: ꝛ
equiuocatio nominū multotiēs decipit: ideo ṗmo viden/
dū eſt de equiuocatione iſtoꝝ: ꝛ poſt per hoc ad formam
argumenti: ſpēm. n. aliqñ accipit pro forma que eſt altera
pars rei cōpoſite: aliqñ pro forma totius vt humanitate
de qua in eodē. c. Speciē aūt dico ꝙ gd erat eſſe. vbi etiā
dicit ꝙ mā eſt pars talis ſpēi: aliqñ accipit ſpēm pro vl'
Tex.cō.34. abſtracto: cuius. ſ. vlis abſtracti. ṗmo eſt ipſuꝫ qō gd eſt:
ſicut. x. de p. o. quaſi in ṗnᵒ mota. q. de ptib⁹ diffōnis dicit
ex gbus eſt ſpēi rō: ꝛ accipit ibi ſpēꝫ pro vli abſtracto vt
Tex.cō.37. cōcauitatis: ſicut infra. c. 9. vlis ꝛ ſpēi eſt diffō. ¶ Similr
ſiꝰ totū aliqñ accipit ꝑ cōpoſito vltimate ꝯtracto. Aliqñ
pro cōpoſito in vli. ſtricte aūt accipit ſimul totū nō ꝑ in/
diuiduo ſube cōpoſite: qꝛ illud nihil in ſua rōne continet:
quare ſibi repugnet recipere ṗdicationeꝫ nāe ſiue qō gd
eſt: imo qō gd eſt hoīs predicaꝰ de hoc hoīe: lꝫ nō ṗmo. ſic
enim ſuba cōpoſita abſtrahit a tēpore ꝛ ab eſſe exiſtētie:
ita hic hō: ꝛ tota coordinatio illius generis: ꝛ ita idiuiduū
hoīs: vt hic hō abſtrahit a tēpore ſicut hō: ſed ſtricte per
ſimul totū intelligit hunc hoīem vel lapidē exiſtē: ꝛ talia
gnāꝰ ꝛ corrumpunꝰ: ꝛ de talibus nō eſt ꝓpie diffō nec
ſcia: qꝛ talia dū abſtracta ſunt a ſenſibus neſciunt an ſint
Tex.c.35. vel nō: ſed illoꝝ in abſentia eſt tm̄ opi. ¶ Et ſi arguaꝰ ꝙ
hic hō exiſtens eſt tm̄ ens ꝑ accñs. ģ ſoluꝫ ens per accñs
gnātur ꝛ nō ens per ſe. Dico ꝙ actio generātis terminaꝰ
ad eē: ꝛ q̄ꝛuis eē exiſtētie huius hoīs nō ſit res alterius
generis: ꝛ ꝑ tanto cū eo cuius eſt non faciat ens vere per
accidēs: tn̄ hic hō abſtrahit ab eſſe exiſtētie: ꝛ ideo nō eſt
de intellectu eius. ꝓpter qō logici dicunt ꝙ faciunt vnuꝫ
F cōceptū per accidēs: tn̄ realr loquēdo hic hō exiſtēs cor/
rumpiꝰ ꝛ generaꝰ: ꝛ hoc vult pħs ibidem: ita ꝙ q̄uis hic
hō poſſit dici gnārꝛ tn̄ nō niſi neceſſario cōcomitante eſſe
exñie tanq̄ꝫ termino gnātionis. ¶ Siſr māꝫ aliqñ acci
pit ibi: vt nō ꝯtā per aliqd adueniens ſibi: ſed ſolā: vt eſt
ṗnm potentiale eius cuius eſt: ꝛ ſic accipiēdo māꝫ mā eſt
pars gdditatis in cōpoſitis mālibus: aliqñ accipit māꝫ
a. l. indiuiduatā. ꝯtāꝫ per l indiuidualitatē: ꝛ ſic eſt de eſſe ſimul totius: vt
diſtinguiꝰ ꝯtra formā vt forma accipiꝰ pro vli abſtracto:
ꝛ hoc eſt accipere māꝫ vt eſt ps indiuidui ſubſtātie. non
aūt vt eſt pars ipſius qō gd eſt. ¶ Aliqñ accipit materiā
magis cōtracte vt: ꝯbiꝰ per accñs ſicut mā ſyllabaꝝ: dice
reꝰ cera: ſed hoc accidit: qꝛ cera pōt eſſe ſine ſyllabis ꝛ ſyl
labe ſine ea. Sumiꝰ et aliter per accñs: ꝛ tn̄ neceſſario: ſicē
ſemicirculus eſt pars mālis circuli: qꝛ nō cadit in diffōne
circuli: nec eſt ps eſſentialis ſꝫ integralis: tn̄ circulus ſemꝑ
hꝫ ſemicirculuꝫ: ꝛ eſt mā ꝓpinquius ſe hñs circulo q̄ꝫ es:
cū in ere ſit rotūditas illa. hec in illo. c. ſupradicto. ¶ Per
G hec ad formā argumēti cum diciꝰ ꝙ aliqd dr̄ corruptibi/
le rōne māe. Dico ꝙ corruptibile pōt dicere potentiā ꝓ/
pinquā ad corruptionē vel remotā. Illud eſt corruptibi/
le potētia remota qō hꝫ in ſe vñ poſſit dici corruptibile:

nō tn̄ pōt exire in actū niſi prius fiat in potētia ꝓpinqua:
ſicut calefactiuum diciꝰ ꝙ hꝫ calorem: nō tn̄ pōt calefacē
re niſi ſit approximatū paſſo. Illo mō dr̄ ignis corrupti/ Speculatio ſingularis maximas difficultates enucleās i doctria Ar.
bilis ꝛ eſt predicatio de 2ᵒ mō: ſicut color eſt viſibilis: ſed
tn̄ ignis nō eſt in potētia ꝓpinqua ad corruptionē niſi ſit
in eſſe exiſtentie: ſicut nec ignis generatur ꝓximo ſed hic
ignis exiſtens: tunc dico ꝙ illud qō eſt generabile ꝛ corru
ptibile ꝓximo hꝫ māꝫ ꝯtractā per eſſe exiſtētie. ſic eniꝫ
mā eſt cauſa ꝓxima corruptionis. iſto mō qō gd eſt non
eſt ꝓximo corruptibile: ꝛ ideo nec hꝫ in ſua rōne māꝫ: vt
eſt ꝓxima rō corruptionis: vt. ſ. eſt ſub actuali exñtia. nec
plus cōcludit rō. ¶ Ad 2ᵐ cū dr̄ ꝙ qō gd eſt: eſt ṗnm co/
gnoſcendi: ꝛ mā eſt ſm ſe ignota. Dico ꝙ hñs māꝫ ptem
ſui nō cognoſciꝰ niſi cognita mā: nunq̄ꝫ eniꝫ hō hēt ſciaꝫ
de ſuba cōpoſita niſi cognoſceret māꝫ. aliter oīs cognitio H
ſcientifica eſſet ſimpliciū ꝛ imāliuꝫ ſm ꝙ ſcientia eſt de
reb⁹: q̄uis ergo reqraꝰ cognitio māe ad hoc ꝙ cognoſcaꝰ
ſubſtātia rei mālis: aliter tn̄ eſt cā cognoſcendi materia ꝛ
aliter forma: ſicut eniꝫ cāe differunt in ꝑfectione ꝛ entita/
te ꝛ cauſalitate in cauſando entitatē cauſati: ita ꝛ in cāndo
cognoſcibilitatem eius: ſicut eniꝫ forma eſt magis ens q̄ꝫ
mā: ita magis cauſat ꝛ entitatem ꝛ cognoſcibilitatē. Siſr
qꝛ mā nō hꝫ eſſe perfectū in effectu niſi per formā dantē
eſſe tale vltimate in effectu: ita forma facit cognoſcere et
māꝫ. vtraqꝫ tn̄ ſunt vna cā integra cognoſcendi perfecte
cōpoſitū. Eſt igiꝰ mā ignota: qꝛ nō eſt ꝑfecta rō cognoſcē
di illud cuius eſt nec potiſſima. Et hoc cōcludit rō ꝛ non
plus. ¶ Et cū dicis ꝙ mā eſt ignota. hoc ꝑ tanto diciꝰ: qꝛ
forma eſt aliquo mō ratio cognoſcendi māꝫ. Uel aliter
ꝙ loquiꝰ de cognitione ſcientifica ꝛ de mā ꝯtracta ꝑ eſſe
exiſtentie: ꝛ ita mā eſt ignota ſcientifice: ꝛ eſt cā cōtingen/
tie: ꝛ ideo nō facit cognitioneꝫ ſcientificam eoꝝ quoꝝ eſt
mā: ſed cauſat cōtingentiā in eis ꝛ nō poſſunt ſciri: ſꝫ illo/
rum eſt tm̄ opi. qꝛ cū ſint extra ſenſuꝫ nō habeꝰ de eis niſi
opi. ꝛ ꝑ hoc nō excludiꝰ mā a gdditate: ꝛ qꝛ de illis mu/
tabilibus ꝛ corruptibilibus pōt haberi ſciētia in vli ſcien
do talia eſſe mutabilia. ¶ Ad 3ᵐ cum diciꝰ: ꝙ in ꝯceptis
cum mā nō eſt ideꝫ qō gd eſt ꝛc. Dico ꝙ aliquid hꝫ gddi
tateꝫ per ſe ꝛ ṗmo: aliqd per ſe ſed nō ṗmo: ꝛ aliqd ꝑ acci
dens gnāliter. ergo in his que habent gdditatē per ſe ꝛ ṗꝰ I
qō quid eſt: eſt per ſe ṗmo ideꝫ cum eo cuius eſt: habenti
aūt gdditatē ꝑ ſe nō ṗmo idē eſt qō gd eſt ꝑ ſe non ṗmo.
habenti ꝯo gdditatē ꝑ accidēs ſolū ꝑ accidēs eſt idē gddi
tas. Tunc ad ꝓpoſitū dico ꝙ hō hꝫ gdditatē per ſe ꝛ ṗꝰ: ꝛ
ſic eſt ſibi idem gdditas. hic homo habet gdditatē per ſe
nō ṗmo: ꝛ ſic gdditas eſt idem ſibi. hic aūt homo exiſtēs
hꝫ quidditatē per accidens: ꝛ ita gdditas eſt idem ſibi: ſꝫ
hic homo albus hꝫ gdditateꝫ magis ꝑ accidēs: ꝛ iō gddi/
tas magis per accidens eſt idem ſibi. ¶ Tunc ad formā
argumenti dico: ꝙ in cōceptis cuꝫ mā cōtracta per exiſte Expō notabilis
re: gdditas nō eſt idem per ſe cuꝫ eo cuius eſt: ſed per ac/
cidens. ita ad pħm: ſed in ſubſtātijs cōpoſitis cōceptis cū
materia vniuerſali abſtracta eſt idem qō quid eſt cuꝫ eo
cuius eſt: ſm ꝙ expreſſe dicit pħs. 7. metaphyſice. ca. 4.
Singulum enim nō aliud videꝰ eſſe a ſuimet ſubſtantia: Tex.cō.20.
ꝛ qō quid erat eſſe ſinguli diciꝰ ſubſtantia: ſicut igiꝰ aliqd
habet qō gd eſt: ſic eſt ideꝫ ſibi. ¶ Ad alias auctoritates
cuꝫ diciꝰ ꝙ anima eſt ſubſtātia aīaliū ꝛ qō quid erat eſſe. K
dico ꝙ accipit ſubſtantiam ꝛ qō quid erat eſſe pro notio/
ri parte diffinitionis: non aūt pro tota diffinitione: qō ꝓ/
bo per eundem gloſantem ſe infra: ꝛ eodem. c. ſiquidem Tex.cō.36.
altera ꝛ nō eſt anima animal: ꝛ ſic quidē hoc dicendum.
hoc aūt nō dicendū ſicut dictum eſt. ¶ Sicut igitur vult
ꝙ nō eſt anima animal: ſic nec eſt diffinitio aīalis: ſed ṗn/
cipalis pars: ideo dicit: ſic aūt dicenduꝫ: ſic aūt notita ꝙ

vno mõ eſt diſſõ.alio mõ nõ.¶ Ad aliud dico.ꝙ loquiẽ
de mã ↄtracta:vt ſupra dictum eſt.Siĺr alibi dicit aĩa eſt
alali eſſe:ſed loquiẽ cõtra Platonem.Auctoritates alie ſi
adducanẽ pñt ſolui per diſ.ſupra poſitas. ¶ Modo ad
ꝓpoſitũ cõtra magrm.dico ꝙ chĩs in tridno nõ fuit hõ:
L qꝛ lȝ habuit ptes nãe vnitas ſibi:nõ tñ habuit nãȝ huma
nã ſibi vnitã. Natura eniȝ humana nõ eſt ptes nec partes
vnite:qꝛ pono ꝙ nã in ſe dicit entitatẽ abſolutã vltra par
q.2. tes:vt ꝓbatũ di.2.huius.vñ humanitas nõ dicit ſoluȝ re
ſpectuȝ vnionis partiũ vltra ptes. Nõ enim illud quo hõ
formalr eſt hõ eſt relo.eſt aũt hõ foialr hõ humanitate.
Si eniȝ hõ nihil eſſet niſi ptes vnite ſibi:hõ nõ eſſet vnũ
niſi aggregatione:ſicut nec quinarius eſt vnitates.5.ſȝ eſt
illud totũ qð reſultat ex.5.vnitatibus:aliter ſi eẽt ille vni
tates:eſſet vnũ ſicut aceruus.¶ Dico igiẽ ꝙ hõ hȝ vnita
tẽ quãdã ꝛ entitatẽ aliã ab iſtis partibus ẽt vnitis:non tñ
partialem entiatẽ:que cũ iſtis faciat cõpoſitũ:tunc.n.ꝓce
dereẽ in infinitũ:ꝛ illud totũ ſine forma totius nõ fuit vni
ta vbo in triduo:ꝛ iõ tunc vbũ nõ fuit hõ:ꝛ quãuis illud to
tuȝ nõ ſit ſine vnione partiuȝ tñ vnio illa vel relatio non
eſt formalis rõ illius totius:hoc de realitate.q.in ſe.

M **Sed quid** logice loquẽdo eſt ne vera:Dico ꝙ nõ.
nec illa.Chriſtus fuit hõ i triduo:nec iſta
ſi aliqs illã ꝓtuliſſet.in triduo chĩs eſt hõ:nec ꝓpter hoc
nego iſtam.Ceſar eſt hõ:nullo hoie exiſtẽte:qꝛ in illa chĩs
Vide ſup li. eſt hõ.alteꝝ extremũ vt chĩs:nõ hȝ vnũ ↄceptũ ſȝ Dam.
pdeterminatas c.49.Chĩs aũt ait nomen hypoſtaſeos dicimus non vni
q.huius. mode dictũ:ſȝ duaꝝ naturaꝝ exiſtẽs ſignificatiuȝ.dicit
Lib.3.c.5. igiẽ duos cõceptus.ſ.deum ꝛ hoiem:ꝛ ex alia parte Ceſar
dicit vnũ cõceptũ.¶ Mõ ad ꝓpoſitũ dico.ꝙ qñ ſubm
reſpectu ꝓdicati nõ hȝ vnũ cõceptũ ſed dupliceȝ includit:
opȝ rõnẽ illius ſubiecti eſſe in ſe verã:ꝛ nõ icludere repu
gnantiã:alioqn ſi ad verificationẽ ꝓpõnis ſufficeret ꝓdi
catũ eſſe de itellectu ſubiecti:ꝛ nõ reqrereẽ ꝙ rõ ſubiecti
includẽtis duos ↄceptus eẽt in ſe vera:tũc eſſet hec vera.
maiꝰ deo eſt:qꝛ eẽ eſt de itellectu ſubiecti:ſȝ qꝛ hoc ſubie
ctũ maius deo includit in ſe repugnantiã:iõ nõ eſt veruȝ
de aliquo:nec aliqd de ipſo.igiẽ opȝ ꝙ rõ ſubiecti nõ ha
bentis cõceptũ vnũ ſit vera in ſe anteꝗ̃ verificeẽ de aliq̃
vel aliqd de ipſo:ꝛ ſi ſit ipoſſibiliter vera:aliqd ipoſſibilr
verificaẽ de eo:ſicut rõ huius ſubiecti maius deo eſt ipoſ
ſibiliter vera:iõ ipoſſibilr verificatur de aliquo vel aliqd
de ipſo:ꝛ ſi poſſibiliter poſſibilr:ꝛ ſi actu actu.cũ igiẽ hoc
nomen chĩs ſignificet ſuppoſitũ exiſtẽs in duabus natu
ris:ꝛ in triduo non exiſtebat in nã humana tota:qꝛ quãuis
ptes nãe eſſent ſibi vnite:iõ hec ꝓpoſitio.Chĩs fuit hõ in
triduo:eſt falſa:qꝛ rõ ſubiecti ꝓ tũc erat in ſe falſa:ꝛ iõ nõ
põt hõ verificari de eo:vt hec ſit vera.Chĩs eſt hõ:qꝛ rõ
ſubiecti.ſ.chĩi nõ fuit in ſe vera:qꝛ nõ includebat ſuũ ſi
gnificatũ.Exemplum:hec eſt falſa:hõ albus eſt hõ:nullo
a.1.pmol. hoie exiſte:qꝛ rõ ſubiecti in ſe eſt falſa.Hec.ſ.hõ albus.ꝓ
batio:qꝛ ſeqẽ per cõuerſionẽ ſimplicẽ:hõ albus eſt hõ.ğ
hõ eſt hõ albus:ꝛ vltra hõ eſt hõ albus.igiẽ hõ eſt hõ:ꝛ
ita a ꝓmo ad vltimũ:nullo hoie exiſtente hec eſt vera.ali
Di.x.q.b°. qs hõ eſt.¶ Et ſi dicaẽ ꝙ hec eſt per ſe vera.chĩs eſt hõ:
ſicut ſupra dictũ fuit:ꝛ ſi ꝑ ſe vera.igiẽ necĩa. ¶ Rñ° ſic
ſupra dictũ fuit ſi ad ꝑſeitatẽ ꝓpõnis ſufficit ꝙ ſubiectuȝ
includat in ſuo intellectu cãm inherentie ꝓdicati ad ſubie
ctũ:ꝛ nõ reqraẽ ꝙ ſubiectũ dicat cõceptũ vnũ:poſſet cõ
cedi ꝙ hec:chĩs eſt hõ:ſemꝑ fuit vera.Sed magis credo
ꝙ reqriẽ hoc ꝛ plus.ſ.ꝙ ſubiectũ habeat conceptũ vnũ.
N vel ſi nõ:ſed includat conceptus plures opȝ ꝙ ratio eius
ſit in ſe vera anteꝗ̃ aliquid verificetur de eo.

Ad primum ꝓncipale cũ dicẽ Chĩs eſt chĩs.ğ
chĩs eſt hõ:nego ↄñiã.ſicut nec ſe
quiẽ nullo hoie exiſte homo albus eſt homo albus.igitur
hõ albus eſt hõ:qꝛ ſequiẽ per cõuerſionẽ ꝙ aliqs hõ eẽt
albus nullo hoie exiſtẽte.ſiĺr ſequiẽ ſicut ſupra dictuȝ eſt
de hoie albo.ſi chĩs eſt homo in triduo ꝙ hõ eſt chriſtus
per cõuerſionẽ:ꝛ ita nullo homine exiſtẽte hõ eſſet chĩs.
¶ Aliter dĩ ꝙ hec eſt falſa.Chĩs eſt chriſtus in triduo:qꝛ
chĩs includit duos cõceptus ꝛ ſignificatũ alterius conce
ptus nõ fuit in triduo.ſ.hõ:ꝛ ideo hec fuit in ſe falſa:chĩs eſt
chriſtus:ꝛ iõ nõ ſequiẽ ↄñs:niſi ſicut ex ipoſſibili qðlibet.
¶ Aliter cõceſſo añte ↄñtia nõ valet:nec ex oppoſito cõ
ſequentis ſequiẽ oppoſitũ añtis niſi rõne alterius partis.
nam ↄñs fuit chĩs eſt hõ:ꝛ ex oppoſito chĩs non eſt hõ:nõ
ſequiẽ oppoſitũ añtis.ſ.chĩs nõ eſt chriſtus:niſi rõne alte
rius partis.ſ.hois.¶ Ad 2m cum dĩ ꝙ aĩa dicit totã qddi S
tatem hois ꝛ habens qdditatẽ eſt hõ.Dico ꝙ illud eſt fal
ſuȝ:ſicut pȝ in.q.nec etiã ambe partes dicunt qdditateȝ:ſȝ
qdditas eſt entitas abſoluta alia a partibus vnitis etiaȝ
ꝛ ſic pȝ ad illaȝ ꝓbationẽ añtis.¶ Et qñ dicieẽ ꝙ entitas
hois non eſt aliqd abſolutũ aliud a partibꝰ vnitis:alioqn
aliqd abſolutũ corrumpereẽ in chĩo in morte.Dico enim O
ꝙ verũ eſt:qꝛ tota entitas corrumpiẽ:nõ tñ corrumpitur
aliqua forma partialis:que cũ aĩa ꝛ corpore faciat vnũ:ſȝ
ipſiuȝ totũ corrumpiẽ ꝛ corruptio terminaẽ ad nõ eſſe to
tius:ꝛ tñ ptes manebant.¶ Ad 3m cuȝ arguiẽ:verbũ ha
buit corpus ꝛ aĩam ſibi vnitã.igiẽ potuit denoĩari. Dico
ꝙ quãuis hoc verũ ſicut nõ placuit doctoribus vt deno
minareẽ ab illis:ſic vadit argm:ꝛ forte nõ ſine rõne:qꝛ ꝙ
nõ denominaẽ ab aĩa vel a carne in triduo.rõ eſt:qꝛ ptes
que nate ſunt eſſe partes alicuius totius nõ ſubſiſtũt nãlr
niſi in ſuo toto:cuius ſunt ptes.huiꝰ partes ſunt corpus ꝛ
aĩa:ꝛ tunc corpus vel caro põt conſiderari in maxia ab a.1.amor.
ſtractione ſm ꝙ nã abſtrahiẽ a ſuppoſito:ꝛ dĩ carneitas
vel corporeitas:ꝛ ſic non denoiat ſuppoſitũ ꝓpꝛium nec
alienũ:qꝛ ſic eſt abſtractũ maxie ab oĩ ↄcretiõe.¶ Aliter
põt abſtrahi:ſicut vle abſtrahiẽ a ꝓpꝛio ſuppoſito:vt ca
ro ab hac carne indiuidua:ꝛ ſic põt caro predicari de hac
carne:ꝛ hoc mõ caro minus abſtrahiẽ:ꝛ põt cõcernere ꝓ 1 ner. 8
pꝛiũ indiuiduũ carnis.¶ Tertio mõ accipiẽ caro magis
cõcretiue vt ↄcernit ſuppoſitũ cuius eſt pars.ſ.ſuppoſitũ P
hois ꝛ vt ſic accipiẽ:nata eſt aliqd denoiare.ſ.ſuppoſitũ
ꝓpꝛiũ vt dicaẽ carneũ vel carnoſuȝ:ꝛ ita põt totũ deno
minari a parte:ꝛ qꝛ illo mõ nõ fuit in triduo ipſa caro in
verbo vt actu pars illius cuiꝰ nata fuit eſſe pars.ſ.nãe hu
mane:ideo chĩs rõne illius nõ põt dici corpꝰ vel corpo
reus:caro vel carneus. Nõ caro:qꝛ ſic nõ denoiat niſi idi
uiduũ cuiꝰ caro eſt vle abſtractũ.nõ carneus:qꝛ ſic nõ de
nominat niſi cõcurrente toto cuiꝰ caro nata eſt eſſe pars
ſciȝ nã humana.Chriſtus igiẽ in triduo nõ potuit dici ca
ro:qꝛ nõ erat indiuiduũ carnis. Nec carnalis:qꝛ ſm vſuȝ
loquentiũ hoc ſonat in vitiũ.nec carnoſus:qꝛ hoc ſonat in
ſupfluũ.Si aũt denominatiuũ eſſet ipoſituȝ ſine defectu
ſonãs vt corporeũ vel aliqd tale nõ poſſet denoiari chĩs
ab eo tunc:qꝛ deficit ſibi totũ cõpoſitũ humanũ:cuiꝰ caro
eſt pars ꝛ non denominat ſicut niſi ſit in toto ſuo:nec totuȝ
ſuum ꝓpꝛium nec ſuppoſitum alienum.¶ Exemplũ de Q
albedine.poteſt enim conſiderari albedo in maxima ab
ſtractione ꝛ poteſt dici albedineitas:ꝛ ſic nihil denomi
nat.Alio modo prout nõ abſtrahit ab indiuiduo ꝓpꝛio:ꝛ
tunc aliquo modo concernit:ꝛ diciẽ albedo. 3° mõ poteſt
cõſiderari vt cõcernit alienũ ſuppoſitũ:ꝛ diciẽ albũ tũc
ꝗ̃uis albedo denominet hãc albedinẽ:qꝛ hec albedo eſt
albedo:tñ nõ denominat aliqd eſſe albũ:niſi cũ albedine
cõcurrat ꝓpꝛiũ ſubiectum:ꝛ ſiĺr de quãtitate. Vñ ſi chĩs
aſſumpſiſſet ꝗ̃titatẽ vt ſolã ꝗ̃titatẽ nõ dicereẽ quãtus in
triduo:qꝛ nihil denominaẽ ꝗ̃ũ niſi ↄcurrente in illo pꝛo

pꝛio ſubiecto q̄ſitiario.ſ.ſuba mālinō igiẗ diceret̃ chꝰs in
triduo corpꝰ:qꝛ nō fuit indiuiduū corpis.nec corporeus:
qꝛ nō habuit totā nām ſibi vnitā cuius corpꝰ natū erat eē
pars:⁊ ſic denoiare totū ⁊ hñs nām totā vt totū denoiat̃
R a pte.¶ Sȝ nungd pōt aliquo mō denoiari ab illis.ſ.aia
⁊ corpe: Dico ꝙ ſic.ſi eēnt noīa ipoſita:ſicut ſi accñs de-
pēderet ab aliquo:ſicut a ſuppoſito tñ:non ſicut a ſubie-
cto:vt ſi aliqȯ ſupportaret vel ſuſtentaret ipm accñs:ita
tñ ꝙ nō informaret̃ ab accñte:adhuc poſſet denoiari ab
illo:ſi eēt nomē ipoſitū:nō poſſet tñ dici albus niſi infor
maret̃:poſſet tñ dici hñs albedinē:ita chꝰs in triduo vel
verbū potuit dici hñs aīam ⁊ corpus:ſed nec fuit aīa nec
corpus nec aīatū nec corporeū pp dictas cauſas:pōt etiā
denoiari a toto illo qȯ reſultat ex ptibus illis.vȝ.ex corpe
⁊ aīa:tñ cū determinatione diſtrahente.ſ.ꝙ fuit hō mor-
tuus.¶ Tūc ad formā argumēti ſuppoſitū ſubſiſtens in
nā pōt ab eo denoiari:cōcedo ſicut in ea ſubſiſtit:⁊ hoc di-
uerſimode vt dixi:ſed nō ſequitur omni denominatione:
qꝛ nō omni mō ſubſiſtebat.nō eniȝ ſic ſubſiſtebat vt poſ
ſit dici hō:niſi cum determinatione diſtrahente.

Diſtīctiō 2ᵃ ex pncipalis
ptra.z.ii. ¶ Cū xpo ſupra perhibitū ſit ⁊c. Diſ.XXIII.

Circa iſtam 23ᵐ diſ. In qua ma
giſter agit de virtu-
tibus:⁊ pmo de fide quātū ad eius eſſentiā
querit̃ vnū. Utrū.ſ.de credibilibꝰ nobis
reuelatis neceſſe ſit ponere fideȝ infuſaȝ.
Et nō:qꝛ ad oēm certitudinē actus credē-
di quā experimur in nobis taliū credibiliū ſufficit nobis
L.lib.c.50. fides acqſita.igiẗ ſupfluit ponere fidē infuſaȝ.pñña pȝ:qꝛ
nō ponit̃ habitus niſi pp actū:⁊ ſupfluit ponere plura q̄
vnū ſufficit.añs pbat̃:qꝛ ſicut firmiter inheremus hyſto-
rijs ⁊ geſtis ſcriptis de rebꝰ bellicis ⁊ alijs que ſcribunt̃
in chronicis fide acqſita p hoc:ꝙ credimꝰ veraces eos eē
qui talia referunt:ita fide acqſita firmiter adheremus hy-
ſtorie ſcripture ſacre ⁊ euangelio:qꝛ firmiter credimꝰ eos
eſſe veraces:q libros canonis ↄdiderunt.igiẗ pter fidem
acqſitā ſupfluit oīs alia pp certitudinem actus credendi.
¶ P̄.Magis eſt ſupra inclinationē intellectꝰ:imo ↄtra:
aſſentire falſis īpoſſibilibꝰ oppoſitis neceſſarioꝝ q̄ aſſen
tire obiectis neutris:que lȝ ſint vera:nō tamen habēt eui-
dentiā ex terminis:ſed aliqs fide acqſita per falſigraphū
aſſentit oppoſito ↄcl'onis demonſtrate vel demonſtrabi-
lis:ſicut hñs ignorantiā diſpōnis:qui.ſ.eſt in errore firmi-
ter adheret illi falſo.igiẗ multo fortius fide acquiſita pōt
firmiter credere vera neutra:cuiuſmodi ſunt credibilia a
nobis. ¶ Sed dices ꝙ forte ideo aſſentit:qꝛ pſuaſus eſt
aliqua apparentia argumenti:iō pono aliud exemplum.
Ecce aliqs hereticus firmiter adheret ſuo errori credens
illum eſſe verū.intm̄ ꝙ mori paratus eſt p eo.⁊ fide ſua
ſic aſſentit illi qȯ euidens ex terminis eſſe nō pōt cum ſit
falſuȝ:⁊ hereſis:⁊ illa fides nō eſt niſi acqſita:⁊ eſt in rōne
inclinans ipſaȝ firmiter in illū errorē:nec talis eſt pſuaſio
rōne:ſed credit auditui aliquoꝝ vt ꝓpꝛio cōcepui.igitur
aliqs pōt fide acqſita firmiter adherere alicui credibili
ſine fide īfuſa a deo.¶ Itē ſi ponit̃ fides infuſa a deo:illa
nō pōt corrūpi in nobis nec amitti:hoc aūt eſt falſuȝ.igiẗ
⁊ illud ex quo ſequit̃.ſ.ꝙ aliq̄ talis fides ſit in nobis.añs
pbat̃:qꝛ ſicut habitus īfuſus creatur a deo ⁊ nō pōt crea-
tura in cauſalitatē ipſius:qꝛ nō generat̃ ex actibꝰ noſtris:
ita nō corrumpit̃ annihilat̃ totalr:⁊ ſicut creatura nō pōt
aliqd creare:ita nec annihilare.igiẗ nullus hñs fidē quo-
cūqȝ errore poſſet effectiue fidē annihilare attingēdo eēn-
tiaȝ habitus.nec demeritorie:qꝛ ſi ſic hoc eſſet p maximū
demeritū.ſ.per odiū dei:ſed ſic nō perditur:qꝛ demones
Jaco.2. credūt ⁊ cōtremiſcūt:⁊ hñt fidē informē:⁊ tñ odiūt deū.

igiẗ ſi poneret̃ fides infuſa nō poſſet corrūpi nec amitti:
igiẗ nulla eſt fides infuſa.¶ P̄.Et hoc argᵐ pōt ponde- Quere Ric.
rari ille habitus ad quē nō pōt hō ex oībus nālibus ſuis ⁊ ho.⁊ alios
attingē eſt ſimplr pfectioꝛ oī habitu ad quē pōt attigere antiquos doc.
gnādo ipſuȝ in ſe:ex ſuis pncipijs nālibꝰ. Si ḡ ponitur de fide demo
fides īfuſa:cuȝ hō ex tota coordinatione viriū nāliū ſuaꝝ num.
⁊ eaꝝ actuū ⁊ obiectoꝝ nō poſſit in ſe gnāre fidē illā eēt
hñs fides pfectioꝛ habitꝰ oī habitu acqſito.ſ.ſcia ↄcl'onū
⁊ habitu pncipioꝝ:⁊ cū pfectiori habitui correſpondeat perfe
ctioꝛ actus:actus credēdi fidei īfuſe eēt pfectioꝛ q̄ actꝰ
intelligēdi pma pnᵃ p habitū pncipioꝝ:qȯ vr̄ valde incō
ueniēs.¶ Cōtra.ad Heb.11.Sine fide īpoſſibile eſt pla-
cere deo:ſed certū eſt ꝙ multi placent ⁊ multi placuerūt
deo.igiẗ neceſſe eſt ponere fideȝ reſpectu credibiliūȝ no-
bis reuelatoꝝ.⁊ ꝙ loquat̃ de fide īfuſa pȝ per eūdē.j.ad Cap.13.
Cor.12.vbi dicit. Adhuc excellētiorē viā vobis demon- ſ. Si linguis
ſtro.⁊ poſt ſubdit de iſtis virtutibus theologicis que ſunt hominuȝ lo-
vie excellentiores oībus habitibus acquiſitis.ibi eniȝ lo- quar ⁊c.
quitur de fide infuſa ſicut de charitate infuſa.

In queſtione iſta.pmo dicā qȯ certū eſt:qꝛ cer-
tum eſt ꝙ in nobis eſt fides acq-
ſita:⁊ ex hoc ſequit̃ vnū correlariū.2ᵒ dicam aliud qȯ nō A
eſt ita manifeſtū:⁊ ibi duo ſȝ ꝙ duplr pōt dici de fide in-
fuſa:⁊ eligetis ptē quā volueritis.3ᵒ dicā ad qōneȝ.

De primo certū eſt ꝙ in nobis eſt fides reuelato-
rū credibiliū acqſita:qȯ pȝ per Augu.
in epla ↄ fundamētum manichei:qui dicit ꝙ nō crederet
euangelio niſi crederet eccl'ie catholice.pȝ igiẗ per eū ꝙ
libris canonis ſacri nō eſt credēdū:niſi qꝛ pmo credendū
eſt eccl'ie approbāti ⁊ auctoriſanti libros iſtos ⁊ cōtenta
in eis:q̄uis aliqui libri auctoritatē habeāt ex auctoribus
ſuis:nō tñ adheremus eis firmiter:niſi qꝛ credit̃ eccleſie
approbanti ⁊ teſtificanti veraces eſſe eoꝝ auctores. Un
dicit Aug.ibideȝ ꝙ euāgeliū naſareoꝝ nō admittit̃:qꝛ nō
admittit̃ ab eccleſia.Sicut igiẗ ſi nulla fides infuſa eſſet
in me crederē firmiter hyſtorijs libroꝝ canonis pp aucto
ritateȝ eccleſie:ſicut fide acqſita credo alijs hyſtorijs:a q-
buſdam famoſis viris ſcriptis ⁊ narratis.credo igiẗ fide
acquiſita euangelio:qꝛ eccl'ia tenet ſcriptores veraces:qȯ
ego audiēs acquiro mihi hitū credēdi dictis illoꝝ.¶ P̄.
Si vnus puer iudeus nunq̄ baptiſatꝰ nutriret̃ inter nos
⁊ diſciplinaret̃ more noſtro:habitu acqſito ex auditu cre-
deret ⁊ adhereret oībus qbus ⁊ nos:ſicut ēt ego fide acq-
ſita ex auditu parentū ⁊ alioꝝ credo multa tēpora tran-
ſiſſe.mūdū ēt nō incepiſſe mecū.credo ēt Romā eē quā
nō vidi ex relatu fide dignoꝝ.Sic ⁊ reuelatis in ſcriptu-
ra per fidē acqſitā ex auditu firmiter adhereo credendo
eccleſie approbanti veritatē auctoꝝ illoꝝ. ¶ P̄.Hic eſt
aliqs baptiſatus credens oēs articulos poſtea errat circa
vnum tm̄.ſ.trinitatē pſonaꝝ ⁊ vnitatē eſſentie:tñ ſentit ſe
firmiter adherere oībus alijs credibilibus:nō enim opȝ
errantē circa vnū articulū errare circa oēs:qꝛ hereſes nō
ſunt nec̄io cōnexe.ille igiẗ ſine fide infuſa credit alios arti-
culos:qꝛ fides infuſa corrumpit̃ cū hereſis gñat̃:alr̄ ſtarēt
ſil̄ fides ⁊ hereſis.igiẗ fide acqſita credit alios articulos:
que.ſ.fuit cū infuſa precedēte:ſi aliqua talis fuit.nō enim
in illo inſtāti in quo corrūpit̃ fides īfuſa p hereſim:gñat̃ p̄
fides acqſita. Nā ille error nō diſponit ad fideȝ pro tūc: B
imo eſt indiſpoſitio:vt pro tunc nō generetur.igiẗ preſuit
ante illum errorē:⁊ ſic certuȝ eſt eſſe in nobis fidem acq-
ſitam.¶ P̄.Ad Ro.10.Quō credent ei quem non audie-
runt:quō audient ſine pdicante:quō predicabūt niſi mit-
tātur:igiẗ ſm Aplm.fides eſt ex auditu.auditus autē eſt
ex predicante.pdicare aūt nullus pōt:niſi mittat̃.igiẗ de
pmo ad vltimū nō pōt hō credere niſi audiat aliquē pre-

dicantē ſibi credibilia.hoc argu͂ nō valet niſi loquereť de fide acqſita:q̃a hec fides generať in hoīe ex hoc q̄ audit v̄ba p̄dicantis adhibēdo fidē dictis ſuis:qꝛ nō opꝫ queꝫ talē eſſe bonū moralr̄ p̄ charitatē infuſam:ſed pōt eſſe in pctō mortali ⁊ audiendo p̄dicantē ⁊ vidēdo miracula fieri credit ei:⁊ hoc qꝛ dictat ſibi nālr rō q̄ deus non aſſiſtit falſitati alicuiꝰ:operādo miracula ad falſa alicuiꝰ predicata vel dicta.igiť fides illa p̄cedit charitatem:⁊ per ꝯñs eſt acqſita:qꝛ infuſa nō infundiť niſi cū charitate. ⁋ Ex iſtis ſeqꝛ correlariū q̄ pp̄ credulitatē articulorꝫ reuelatorꝫ:vt hō firmiter credat oibus articulis reuelatis ⁊ determineť ad alterā partē ſine oppoſiti formidie:nō opꝫ ponere fidez infuſaꝫ.nec neceſſitas eius pōt ex hoc ꝯcludi:qꝛ fides

C. acqſita eſt ſuper opinione que adheret vni parti ꝯdictionis cū formidine alteriꝰ:ſꝫ ſit infra ſciam que eſt ex euidētia obiecti ſcibilis:quare eniꝫ nō dico mundum incepiſſe mecū:nō qꝛ ſcio ipſuꝫ p̄ceſſiſſe meꝫ:qꝛ p̄teritorꝫ nō eſt ſcia ſm Aug.nec opinor mūdū p̄ceſſiſſe me:ſꝫ adhereo firmiter huic mundū p̄ceſſiſſe me per fidē acqſitam ex auditu aliorꝫ quorꝫ veracitati credo firmiter.nec dubito mundū p̄ceſſiſſe me:⁊ eſſe p̄tes mūdi quas nō video:qꝛ nō dubito de veracitate narrantiū mihi talia ⁊ aſſerētium vera eſſe. Jō ſicut nec heſito de veracitate eorūꝫ que eſt quaſi p̄nꝰ: ſic nec de dicto eorꝫ:qḋ eſt quaſi ꝯclō ſequēs eodē mō:qꝛ homo non dubitat de veracitate dei:qꝛ hoc cuilibet nālr inſeriť.ſ.deū eſſe veracē.nec dubitatur de approbatione eccleſie:que approbat dicta ⁊ ſcripta virorꝫ p̄cedentium: ideo nō dubitať de hiſ q̄ in ſcriptura reuelanť:ſꝫ fide acqſita ex auditu firmiter eis adheret.ħ igiť tenēdū eſt tanq̄ certū q̄ reuelatorꝫ in ſcriptura eſt in nobis fides acqſita gn̄ata ex auditu ⁊ ex actibꝰ nr̄is q̄ eis firmiter adheremꝰ.

Secundo de fide infuſa quō ſit ponēda in nobis:⁊ hoc nō eſt ita certū an ſit vel quō ſit ponēda in nobis:tñ pōt dici q̄ fides infuſa ſilis eſt in aliquo

D fidei acqſite:imo in multis. Nā ſicut fides acqſita aſſentit vel credit dicto alicuiꝰ:qꝛ credit veracitati aſſerentis illō eſſe verū:ſic fides infuſa aſſentit alicui reuelato:qꝛ credit deo vel veracitati dei aſſerētis illud. Et qꝛ qḋ deꝰ aſſerit ſupnāliter reuelat:ideo fides aſſentiens tali reuelato:qꝛ aſſentit veracitati reuelantis eſt habitus ſupernālis.reuelat aūt credibilia q̄ñ infundit habitū.Et hoc mō dicendo: fides nō hꝫ certitudinē ex obiecto:ſed ex veracitate teſtis.ſ. dei. Et hoc mō facile eſt videre quō fides eſt cū enigmate ⁊ obſcuritate:qꝛ hñs fidē nō credit articulū eſſe verum ex euidētia obiecti:ſꝫ ꝓpter hoc q̄ aſſentit veracitati infundētis habitū:⁊ in hoc reuelātis credibilia. ⁋ Similr hoc mō teneri pōt q̄ ſit vna fides oium credibiliū:qꝛ nō reſpicit credibilia ſub ꝓprijs rōnibus illorꝫ:ſed vt reuelata ſunt a deo:⁊ credit oia reuelata ab ipſo tanq̄ vera eē eodē habitu quo credit reuelantē eſſe veracē.Si eniꝫ habeo habitū quo credo te eſſe veracem:per eundē habitū credo hec que aſſeris eſſe vera:q̄ntūcūqꝫ illa ſint diuerſarꝫ rōnū:qꝛ illis nō aſſentio niſi per accidēs per hoc.ſ.q̄ aſſentio veracitati tue:⁊ ita aſſentio illis vt ſunt a te aſſerta. Jta hic.naꝫ credibilibus reuelatis a deo aſſentio:quia aſſentio veracitati dei:⁊ ſic fides reſpicit oia credibilia vt reuelata a deo:nō aūt ſub ꝓprijs rōnibꝰ:⁊ ideo vna fides poſſet eſſe de oibus credibilibus: q̄uis geometricalia ⁊ phyſicalia ⁊ quātūcūqꝫ diuerſa ⁊ alterius rōnis introducereť hic tanq̄ credibilia.in oibus enim eſſet vna ratio credendi illa eſſe vera:qꝛ reuelata ſunt a deo.

Contra. Si fides infuſa reſpicit primā veritatē:vt reuelantē articulos ⁊ cauſantē aſſenſuꝫ de credibilibus:⁊ nō ſit aliud de quo eſt fides vt de obiecto: ſequiť q̄ nunq̄ aliqs fidelis ſua fide aſſentiet huic:deꝰ eſt trinus ⁊ vnus:qꝛ ſm te nō aſſentio illi niſi qꝛ eſt reuelatū a p̄ma veritate. ⁋ Quero igiť a te quō aſſentio huic.ſ.ħ eſſe reuelatū a deo:qꝛ ſi aſſentio huic deū eē trinū ⁊ vnuꝫ eſt:qꝛ reuelatū:magis aſſentio huic.ſ.hoc eſſe a deo reuelatū:ſicut aſſentiens ꝯcluſioni pp̄ p̄ncipia magis aſſentit p̄ncipijs:⁊ ſi dicas:ſicut opꝫ dicere:qꝛ reuelatum eſt a deo deū eſſe trinū ⁊ vnuꝫ eſſe reuelatuꝫ a deo:adhuc queram quō aſſentio huic ſcḋe:⁊ ſic in infinitum:⁊ per ꝯñs nunq̄ aliqḋ firmiter credā de articulis fidei:ſicut ſi ſcia ꝯclōnis reſolueret in p̄ncipia:⁊ illa p̄ncipia in alia:⁊ ſic in infinitū: nunq̄ ſciretur aliqḋ:ſicut nec aliqḋ eſſe pōt:qḋ dependet eſſentialr ex cauſis infinitis. ⁋ Si dicas q̄ huic.ſ.deum eſſe trinuꝫ ⁊ vnū eſſe reuelatū a deo aſſentio ex fide acqſita. ⁋ Contra.igiť tunc fides infuſa dependeret in eſſe ⁊ in faciendo adherere alicui articulo a fide acqſita:ſicut a p̄nꝰ:qꝛ nō potes dicere q̄ per ſciam eius adhereā ei:quia deū eſſe trinū ⁊ vnū eſſe reuelatū a deo nō eſt euidēs ex terminis plus q̄ iſta:deus eſt trinus ⁊ vnus. ⁋ ꝓ. Formalis rō obiecti habitus realis nō eſt rō vel ens rōnis:ſꝫ E eſſe reuelatū deū eſſe trinū ⁊ vnū non dicit vltra deū trinuꝫ ⁊ vnū niſi reſpectū rōnis:ſicut eſſe cognitum nō dicit niſi reſpectū rōnis vltra rem que cognoſciť.igiť ſi aſſentio deo trino:qꝛ reuelatū:formalis ratio obiecti cui aſſentio per habitū realē eſt ens rōnis:qḋ eſt incōueniēs:cū habitus realis habeat obiectū formale reale:ſicut poꝰ realis obiectū formale reale.igiť reuelari paſſiue cuꝫ ſit res rōnis nō pōt eſſe formalis rō tendēdi in hoc deus eſt trinꝰ ⁊ vnus. ⁋ ꝓ. Jn p̄mo cui articuli ſūt reuelati ſufficit fides acqſita:vt firmiter credat eis:ſicut in Paulo.igiť in alijs poſteriorībꝰ ſufficit fides acqſita vt firmiter credāt talia credenda.ꝯñtia ꝓbať:qꝛ ſm Aug.ſuper illud pſal. Suſcipiant montes.p.p.⁊.c.iuſtitiā inferiores illuminanť p̄ ſuperiores ⁊ nō magis illuminanť q̄ ſupiores illuminātes ipſos.ꝓbatio añtis.Ex puris nālibus includēdo habituꝫ acqſituꝫ pōt aliqs aſſentire oibus aſſertis ⁊ reuelatis ab aliquo:qꝛ ex puris nālibus aſſentire pōt illū eſſe veracē q̄ talia aſſerit ⁊ reuelat:ſed ex puris nālibus credit homo ⁊ aſſentit q̄ deus eſt verax magis q̄ oēs hoies:⁊ ħ ſcire ⁊ aſſentire potuit Paulus.igiť fide acqſita ex puris nālibus pōt aſſentire oibꝰ reuelatis a deo:⁊ p̄ ꝯñs glꝫ aliꝰ.igiť preter fidē acqſitā nō reqriť nec eo pp̄ aſſentire aliq̄ alia fides. ⁋ ꝓ. Qꝛ ſufficiat fides acqſita cū alijs nālibꝰ probo.q̄uis enim aliq̄ ſcia pp̄ ſui difficultatē vt Geometria vel alia:nō poſſit ſciri ab iſto hoīe ꝓpria inuentione ⁊ in ſuo lumine nāli:tñ poſtq̄ eſt inuenta ⁊ inordinate tradita pōt hō iſte ex puris nālibꝰ nālr acqrere ⁊ ſcire eā.igiť eodē mō q̄uis nemo nāli lumine itellectus poſſit ꝓpria inqſitione venire ad notitiā huiꝰ.deus eſt trinus ⁊ vnus:tñ poſtq̄ eſt reuelatū alicui:pōt alius ⁊ ille cui reuelatuꝫ eſt ei firmiter aſſentire illi ⁊ adherere fide acqſita. ⁋ ꝓ. Fides infuſa ſi poniť eſt certior q̄ acqſita:alr̄ fruſtra poneref:ſed q̄ ſit minus certa.ꝓbo:qꝛ ꝯclō eſt minus certa q̄ p̄nꝰ:⁊ ex quo tota certitudo eius eſt a certitudine p̄ncipij:ſꝫ huic:deū eſſe trinū ⁊ vnū:aſſentio fide infuſa(ſi poniť)qꝛ hoc reuelatū eſt a deo:ſꝫ hoc eſſe reuelatū credo:qꝛ Joannes vel alius Apl̄s dixit hoc ſibi eē reuelatū:ſꝫ ſi audiuiſſem eū aſſerentē hoc ſibi eſſe reuelatuꝫ:credidiſſem ſibi fide acqſita:credēdo.ſ.ipꝫ eſſe veracē:⁊ nihil falſuꝫ velle aſſerere.igiť ⁊ mō credo fide acqſita ex auditu ſcripturaꝝ vel lectione:eē reuelatū apl̄o:deū eē trinū ⁊ vnū.igiť tota firmitas quā ponis ħ mō in fide īfuſa eſt a fide acqſita.ḡ nō vꝫ ponēda fides infuſa mō ſupra poſito.

Aliter poteſt poni fides infuſa in nobis ſic:credibilia p̄nt accipi ⁊ cognoſci a nobis nāliter in quolibet gn̄e credibiliū in ꝯceptibꝰ gn̄alibꝰ

bus entis ⁊ veri:⁊ ſic de de alijs.poſſumus enī hanc/de⁹
eſt trinus ⁊ vnus cognoſcere in terminis ſuis generalr̄ co
gnoſcēdo deū ſub conceptu gnāli:⁊ ſilr̄ trinū:⁊ ſic de alijs
terminis:ſed hanc:deus eſt trinus in pſonis ⁊ vnus in eēn
tia,nunꝙ̄ cognoſcimus euidenter nec eſt nobis euidēs ex
terminis:niſi termini eius apprehendant̄ a nobis in par/
ticulari ſub ꝓprijs rōnib⁹:lꝫ igit̄ iſti termini apprehēdā/
tur in vlī a nobis:vt tn̄ ſic apprehenſi nō ſunt termini ꝓ/
poſitionis imediate ſimplr̄ pme:ſed mediate. Ideo he ꝓ/
poſitiones:deus eſt trinus ⁊ vnus:filius dei eſt incarnatus ⁊
h⁹.preter oēm cognitionem quā nāliter poſſumus hr̄e ex
terminis illoꝝ in vlī:adhuc remanent nobis neutre:ita ꝙ
nō poſſumus nāliter ſcire eas eſſe veras nec falſas. Sed
ſi poſſemus cōcipere terminos in particulari.pmo moue
rent intellectū ad ſimplicē apprehenſionē ſui ſub ꝓprijs
rōnib⁹ coꝝ.2° ad compoſitionē terminoꝝ in ꝓpoſitione
imediata vera:cū igit̄ de facto hec in via nō moueant in/
tellectū noſtrū:ſic in particulari ⁊ ſub ꝓprijs rōnib⁹:per
ꝯñs nō habemus aſſenſum eis tanꝙ̄ ꝓpoſitionibus ime/
diatis ex euidētia terminoꝝ:que tn̄ aſſenſum nati eſſent
termini apprehenſi cauſare in intellectu:ſed habem⁹ vnū
aſſenſum aliū imperfectū reſpectu illius ⁊ incluſuꝫ in illo
ſicut iperfectū in pfecto.Et ideo ille aſſenſus iperfectior
pōt cauſari in nobis per aliqd ſupplens cauſalitatē termi
noꝝ imperfecte cognitoꝝ:ſicut ex frequētia actuū cogno
ſcendi terminos illos cognitione iperfecta cauſaret̄ in no
bis habitus cauſans aſſenſuꝫ ꝓpoſitionibus cōplexis ex
illis terminis ſic impfecte cognitis:ſed qꝛ nihil mouet in/
tellectū noſtrū naturalr̄ ad cauſandū aſſenſum intellect⁹
iſtis credibilibus:ideo deus ſupplet vicē obiecti:vt ſicut
ex frequētia actuū cognitionis imperfecte terminoꝛuꝫ in
articulis generaret̄ in nobis aſſenſus iperfectus de credi/
bilibus:ſi tn̄ termini mouerent iperfecte ad h⁹ aſſenſum
cauſandū:ſic deus infundit nobis habitū fidei inclinantē
intellectū noſtrū in aſſenſum articuloꝝ:ita ꝙ fides reſpi
ciat ipſuꝫ deū de quo formant̄ articuli:qb⁹ ſicut obiectis
ſecūdarijs aſſentimus per habitū:ſed ille aſſenſus nō eſt
ex euidentia terminoꝝ:qꝛ oīa credibilia vel ſunt neceſſa/
ria ſimplr̄:ſicut deū eſſe trinū ⁊ vnū:⁊ oīa alia que reſpi/
ciunt deū intrinſece:vel ſunt cōtingentia:vt illa que reſpi
ciunt extrinſeca:cuiuſmodi eſt incarnatio filij:reſurrectio
mortuoꝝ:⁊ h⁹ que dependent a voluntate diuina:que cō
tingenter ordinauit illa ab eterno:ꝗ̄uis ſint neceſſaria ex
preſuppoſitione diuine volūtatis.ſ.ſi ordinauit ea fieri:⁊
tunc neceſſitas illoꝝ eſt cōditionata:⁊ taliuꝫ credibilium
ſiue neceſſarioꝝ ſimplr̄ ſiue ꝯtingentiū neceſſitas vel cō/
tingentia.vel ipſamet credibilia nō ſunt nobis nota intui
tiue:ſicut nata eſſent videri. Ideo aſſenſus queꝫ cauſat in
nobis fides infuſa a deo nō eſt ita pfectus ſicut erit qn̄ vi
debimus eū ſicut eſt.ſ.deuꝫ:ſed eſt impfectus.Et iſte mo/
dus ponendi fidē infuſaꝫ nō innitit̄ alteri ſicut precedens
modus.ſ.ꝙ ideo aſſentio huic:deus eſt trinus ⁊ vnus:qꝛ
prius aſſentio deo reuelanti hanc veritatem:⁊ ſic reſpicit
deum vt cauſantē aſſenſum:nō aūt vt obiectū habitus:ſꝫ
fides reſpicit deuꝫ ſicut p^m obiectū de quo ſicut de obie/
cto pmo continentē h⁹ veritates formamus h⁹ veritates
cōplexas.deus eſt trinus ⁊ vnus:nec credo hoc eſſe veꝝ:
qꝛ pus credo hoc eſſe reuelatū a deo:ſed ille habitus ime
diate inclinat in articulos fidei:ſicut ſi ex articulis cogni/
tis imediate acqrerer̄ eorū ſcīa:ū ad hoc quo ſcīa incli/
nat intellectū in cognoſcibilia:nec cognoſcibilia ſunt pre/
ſentia in habitu:ita ꝙ repreſentet ea:ſed ſunt preſentia p
ſpecies:⁊ tamen ſi obiectū nō eſſet preſens p ſpēs adhuc
ſtaret habitus:ſicut ſi ſpēs poſſent eſſe delete ſtante ſcia:
adhuc ſcia magis inclinaret in illa obiecta.que fuerūt ſibi
aliqn̄ pñtia in ſpeciebus ꝗ̄ in alia.⁊ ſilr̄ ſi eſſent pñtia:hō
facilius intelligeret ⁊ ꝯcluderet ꝯclōes ex eis ꝗ̄ ex alijs a.l.[illegible]
obiectis quoꝝ nunꝙ̄ habuit habitus:ſed hec credibilia:
lꝫ nō ſint preſentia p fidē infuſaꝫ:ita ꝙ repreſentet obie/
cta.ſicut nec aliqs habitus facit:ſed aliunde:puta per au/
ditū vel lectionē:inclinat tn̄ fides infuſa in credibilia pri/
mo ſicut in ſua obiecta:ita ꝙ fides reſpiciat pmā veritatē
vt de qua eſt ſicut de obiecto pmo.⁊ tūc diſſimilis eſt fi/
des iſta ab acqſita:qꝛ rō tendendi in aliqd creditum fide
acqſita eſt veritas teſtis aſſerentis illud eſſe verū:hic nō
ſic:ſed de ipſis credibilibus.ſ.articulis reſpicientib⁹ pmā
veritatem:in qua ſunt oēs veritates huiꝰ ſicut obiectum
p^m.nō ſicut illud a quo ſunt cauſaliter huiꝰ veritates reue
late ſm pmā viā:ꝗ̄uis articuli nō ſint preſentes vt obie/
cta:niſi qꝛ pus reuelati:tn̄ intellectus non tendit in eos:qꝛ
pmo credit ea reuelata:ideo nō reſpicit pro formali obto
in eis reuelari:ſed ipſos articulos in ſe:adhuc tn̄ eſt obſcu
ra:qꝛ lꝫ firmiter inclinet intellectuꝫ in talia vt obiecta:tn̄
nō facit ea preſentia ex euidentia rei nec aliqd aliud facit
ea ſic euidentia vel pñtia:tn̄ habitus fidei inclinat in ve/ a.l.[illegible]
ritate obi ſm ꝙ iclinat firmiter intellm̄ in talia obiecta.

Contra. quia ſic dicēdo ſeqt̄ ꝙ fides ſit potentia ⁊
nō habitus:qꝛ illud eſt potētia quo ſimplr̄
poſſumus in actū.habitus eſt quo ſic vel ſic poſſumus.ſ.
faciliter ⁊ expedite vel intenſius:ſed fides ſm hanc viaꝫ
eſſet ſimplr̄ potentia:qꝛ nullo mō poſſum aſſentire huic.
deus eſt trinus ⁊ vnus niſi per fidē.igit̄ fides eſt potētia
⁊ nō habitus. ¶ P̄. Tunc ſequit̄ ꝙ actus fidei acqſite ⁊
infuſe ſint alterius rōnis:qꝛ habēt pncipia alteri⁹ rōnis.
nam actus fidei acqſite dependet ab intellectu ⁊ veraci/
tate aſſerētis aliqd credibile:ſed actus fidei infuſe ab in/
tellectu ⁊ fide infuſa.igit̄ ex quo pncipia ſaltem partialia
ſunt alterius rōnis:ſeqt̄ ꝙ actus ſint alteri⁹ rōnis. ¶ Sꝫ
hoc forte cōceditur:qꝛ nō eſt incōueniēs multis:ſicut de
actibus intelligendi reſpectu obiectoꝝ formalr̄ diſtincto/
rū. ¶ Sed ad argumentū pcedens pōt dici ꝙ fides non
eſt potentia:qꝛ potentia ſe tenet a parte aīe.fides a parte
obiecti vt partialis cauſa reſpectu actus:ideo nō eſt potē
tia aīe:ſed cauſat aſſenſuꝫ totum vt tenet vicem obiecti.
¶ Contra.⁊ eſt ad pncipale.Si totus aſſenſus ſit ex ha/
bitu fidei:tunc habitis oībus que cōcurrunt ad actuꝫ cre
dendi in eſſe pmo:ſequit̄ neceſſario actus credendi:ſꝫ po
ſito aliquo nūc baptiẓato cui occurrant phantaſmata ter/
minoꝝ illoꝝ ſimpliciū.ſ.mortis ⁊ reſurrectionis:cū potē/
tia nūc ſit habituata habitu neccio inclināte:⁊ obm ſit pre/
ſens in phantaſmate:ſequit̄ neccio actus.ſ.ꝙ talis aſſenti/
ret huic complexo.mortui reſurgent:qđ falſuꝫ eſt.nunꝙ̄
enim oībus iſtis poſitis plus aſſentiret ꝗ̄ ante:niſi prius
edoceret̄ de illo articulo ꝙ eſſet credendus.igit̄ videt̄ ꝙ
ſufficiat fides acqſita ex auditu:nec aliqs experit̄ alia in
tali aſſenſu. ¶ P̄. Si fides infuſa prebeat talē aſſenſuꝫ p
modū nāe inclinās potentiā in actū:cū termini articuloꝝ
poſſint apprehēdi ante oēm actum volūtatis:ſequitur ꝙ
homo firmiter aſſentiret credendis ante oēm actū volū/
tatis:qđ negat Aug. ſuper Ioānē homl̄.26. Cetera inquit
pōt hō nolens.credere aūt nō niſi volens:ſeqt̄ ēt ꝙ ſine
fide acqſita:qꝛ habit⁹ pfectus nō eget alio p qđ nō pñtat̄
eius obm. ¶ P̄. Si fides īfuſa ponit̄ pbere talē aſſenſū:
cū in ipſa nō ſint credibilia pñtia:opꝫ ponere aliā fidem
vel habitū in quo illa credibilia cōtineant̄ vt neutra:⁊ p̄/
ſentia intellectui:⁊ aliā fidē p quā fieret aſſenſus in talia
credibilia:cuꝫ termini coꝝ ⁊ cōplexio ſit neutra:⁊ ſic qli/
bet pfecte credens vt theologus haberet in ſe duos habi/
tus intellectuales:vt per vnuꝫ credibilia eſſent ſibi pſen/
tia vt neutra:⁊ per alium aſſentiret.

F Ad qōnem tñ dico ꝙ opꝫ ponere fidē infuſaꝫ pp auctē ſcripture ꝛ ſanctoꝝ: ſed nō pōt demōſtrari fidē infuſaꝫ in eſſe alicui niſi ꝑſuppoſita fide ꝙ velit credere ſcripture ꝛ ſanctis: ſed infideli nunꝙ oſtē deret: ſed ſicut credo deū eſſe trinū ꝛ vnum: ita credo me habere fidē infuſam qua hoc credo: ꝛ hoc a deo vt ꝑficiat aīaꝫ in actu ꝑmo: qꝛ dei eſt ꝑfecte ꝑficere qñ perficit. Uñ ſicut qñ ſanat aliquē ſcḋm corpus: ꝑfecte ſanat pro ſtatu: in quo eſt: ita ēt ſcḋm aīam: ꝛ qꝛ in aīa eſt imago dei ſcḋm tres potentias que deformate erāt per pctīn: iō ꝺis reformā do ſicut ꝑfecit volūtatē per charitatē: ſic intellectū ꝑ fidē: quāuis volūtas poſſit diligere deū clare viſuꝫ ex pte obī. nō tñ eodē mō ſine charitate ꝛ cū charitate: iō nō ſolū pp actū ꝑ^m dat charitatē: ſed pp z^m: vt ſit ꝑfectioꝛ ꝛ intenſioꝛ actus diligendi ex potēna ꝛ charitate ꝙ̄ ex po^a tñ: ſicut pꝫ lib. 1. diſ. 17. ꝛ ſilr de fide ſuo mō: qꝛ ſicut charitas facit ſcḋm actū ꝑfectiorē, ſic fides: ſed charitas vltra hoc facit acceptū actū ſuū ꝛ actū cuiuſlibet alterius potētie. Unde
q. prima. ſicut dictū fuit ibi ſi fieret vna volūtas ꝑfectiſſima ꝛ non hrēt charitatē: tanto magis deficeret a ꝓpria ꝑfectione in actu ſcḋo: quē poſſet hīe ſcḋm ꝓportionē geometricā: ꝓpter carētiā charitatis ꝓportionate potētie: quāto magis exce deret aliā volūtatē iferiorē in ꝑfectione ꝑma. perficit igit̄
a. l. quodām̄ has potentias per habitus ſupnāles in eſſe ꝗ quodā ſuper nāli: ſicut nate ſunt ēt perfici nālr habitibus ſupnālibus: nec pono habitū fidei infuſe ſolū pp gradū in actu: ſed ēt
G pp aſſenſuꝫ: qꝛ aſſenſus nō eſt totaliter a volūtate. Aliqui eniꝫ ſunt ꝗ vellent magis aſſentire: ꝛ tñ minus aſſentiunt. Et iō petebant apl̄i. Dñe adauge nobis fidē: ꝛ in quadaꝫ
Luc. 17. Dominica. 13 poſt penthe. collecta petit̄ augmētū eius. Oīpotēs. ſ. deus da nobis fi dei ſpei ꝛ charitatis augmētū. Iſtud nō oporteret petere ſi totus aſſenſus eſſet a volūtate: nec fides excludit oēm dubitationē: ſed dubitationē vincentē ꝛ trahentē in oppo ſitū credibilis. ¶ Qz aūt reqraꝛ fides infuſa: non ſolū pp intentionē act^9: ſed ēt pp aſſenſuꝫ ꝛ certitudinē. pꝫ: qꝛ hoc nō pōt eſſe a fide acqſita. ſ. firmus aſſenſus: qꝛ fide acqſi ta nullus credit alicui niſi queꝫ ſcit poſſe falli ꝛ fallere: lꝫ credat ipſuꝫ nō velle fallere. Sed nemo pōt ꝑfecte aſſen tire dictis eius quē novit poſſe falli ꝛ fallere in his ꝗ̄ dicit: cuiuſmodi eſt q̄libet hō cui ꝛ nō alii aſſentit̄ per fidē acq ſitā pp veracitatē illius. ex quo igit̄ ita eſt: opꝫ ponere fi deꝫ īfuſaꝫ pp firmū aſſenſuꝫ: vt reſpiciat deū pro obiecto ꝑmo. de quo ſicut de obiecto formali alie veritates ꝗ̄ cō tinent̄ in articulis mediatius vel imediatius ſcḋm ꝙ ipſuꝫ
H ſic vel ſic reſpiciunt. ¶ Cōtra hoc vltimū ſic: aut intelli gis ꝙ per fidē infuſaꝫ aſſentit ꝗs firmiter: ita ꝙ nō poſſit nō aſſentire vel dubitare de eo cui aſſentit: aut ꝙ aſſentit infallibilr. i. indeceptibilr: ita ꝙ nō decipit̄ in ſuo aſſenſu. Si ꝑmo mō. ſic ēt eſt de fide acqſita: qꝛ ſtante fide acqſi ta ꝛ dum hō aſſentit ꝑ eā alicui obiecto nō pōt dubitare vel nō aſſentire. alr de eodē obiecto ꝛ ſub eadē rōne eſſet fides ſiue adheſio ꝛ dubitatio: ꝛ ita oppoſita: qḋ eſt falſū. igit̄ pp firmā adheſionē nō opꝫ ponere fidē infuſaꝫ. Si ſcḋo mō. i. ꝙ indeceptibilr adheret ꝛ nō fallit̄ adherēdo per fidē infuſaꝫ: pōt aūt falli ꝑ adheſionē fidei acquiſite. ¶ Cōtra. decipi ꝛ nō decipi nō eſt a pte habit^9 nec a pte aſſenſus quē facit: ſꝫ a pte obiecti ſcḋm ꝙ obiectū: cui aſſen tit vere vel falſe pñtat̄ habitui inclināti: ſꝫ in ꝓpoſito vterqꝫ habitus iclinat nālr: ꝛ per modū nāe prebet aſſen ſuꝫ: ſed error in aſſenſu eſt a pte obiecti ſic vel ſic occurrē tis: ſicut habitus ꝑncipioꝝ inclinat a pte ſui nālr in verū: ꝛ ſi ſit deceptio: hoc eſt ex obiectis falſo occurrentibus ꝛ pñtatis intellectui: iō nō eſt certioꝛ quantū ad nō deci pi fides infuſa ꝙ̄ acqſita. ¶ Dico tunc ꝙ fides infuſa eſt ꝓpter actū ꝑmū: ꝛ ꝓpter perfectionē gradus actus ſcḋi. quem gradū nō poſſet habere intellectus cū fide acqſita ſolū: ꝛ ſi ꝓpter aliquā certitudineꝫ maiorem velitis dice re: ſoluatis argumentum factum ꝙ non.

Sed quid dicis de fide infuſa ꝙ non poſſit demon ſtrari in eſſe: cum Augu. 13. de trini. ca. 1. dicat. ꝙ hō fideꝫ ſuam tenet firmiſſima ſcīa ꝛ certiſſima: eāqꝫ in ſe videt clamatqꝫ ꝯſcīa: qꝛ rerū abſentiū fides eſt pñs: ꝛ reꝝ que foris ſunt intus eſt fides: ꝛ reꝝ que nō videnꝛ: videt̄ fides. ¶ Rñdeo ꝙ accipiēdo fideꝫ prout Vide ſolōnē in ꝗ̄lib. q. 14. ar. 1. pro has ꝛ ſequētī dubitatione. dicit habitū generatū inclinātem in aliqḋ nō euidēs ex ſe I tanꝙ in veꝝ: ꝛ hoc determiate: vt aſſentit illi tanꝙ vero. ſic pōt aliqs ſcire ſe hīe fidē: generalr loquēdo de fide ſic pōt ſcire ſe habere ſciaꝫ arguēdo habitū eſſe in ſe ex ipſis actibus: ſed ꝙ aliqs ſciat vel ſcire poſſit ſe habere fidem certā determiate iclinantē in veꝝ: ita ꝙ ſciat fidē eē verā: ꝛ illud in qḋ inclinat eſſe veꝝ: ita ꝙ facit aſſentire vero: ꝛ nō ſolū inclinat in aliqḋ tanꝙ veꝝ ſcḋm ꝑmū modum. ſic nullus ſcire pōt in hac vita: niſi reuelet̄ ſibi ꝓbatio huius: qꝛ nō poſſuꝫ ſcire me aſſentire vero niſi ꝑus ſciam eē ve rum illud cui aſſentio: ſcire aliquē articulū eſſe veꝝ ipoſ ſibile eſt pro ſtatu iſto de lege cōmuni. Ideo ſicut credo deuꝫ eſſe trinū ꝛ vnū: ꝛ nō ſcio nec ſcire poſſum illud pro Reſolutio notabilis. ſtatu iſto. ſic credo me habere fidē infuſaꝫ inclinanteꝫ in illud ſicut in verū qḋ eſt in ſe veꝝ. ¶ Ad argumentū di co ꝙ Aug. loquit̄ de ſcientia nō qua fides ſcitur actu ſcḋo ſed actu ꝑmo: qꝛ fides in aīa ſicut ꝛ oīa que ſunt in aīa ꝛ K ipſa aīa ſunt preſentia in memoria: ita ꝙ de illis ſi reſpe ctu eorū poſſet exire in actū haberet certā ſciam: ſed pro ſtatu iſto nō pōt hīe actū ſcḋm de fide ſcḋo mō dicto ſu pra ꝓpter rōnem tactā: ideo credo me habere fidem qua aſſentio vero in ſe: ſicut credo verum eſſe illud cui aſſen tio. ratio auteꝫ huius eſt: qꝛ anima intelligit cum phanta ſmate: ꝛ taliuꝫ non ſunt phantaſmata in ſe.

Ad primū ꝑncipale arīs eſt falſum: lꝫ enim fides acquiſita ſufficiat ad aſſenſuꝫ ꝛ certitu dinē actus prout credere opponit̄ opinari: tñ non eſt ita ꝑfecte certus: ſicut cū fide infuſa: nec eſſet actus ita inten ſus: nec ſufficit in eſſe ꝑmo: qꝛ fides acquiſita nō perficit aīaꝫ ita perfecte ſicut infuſa. opꝫ igit̄ ponere vtrāqꝫ fidē. ¶ Ad z^m dico ꝙ aliqs pōt aſſentire per falſigraphū op poſito cōcluſionis demōſtrabilis pp apparentē ſyllm: ſꝫ L nunꝙ firmiter: ꝛ tunc cā adheſionis eſt apparētia ſylli: ꝛ cā ꝑma deceptiōis eſt defectus in forma nō in mā: qꝛ tūc nunꝙ ſtaret ad aliqḋ ꝑn^m veꝝ: ſed iret̄ in infinitū in ꝑnci piis. ¶ Sed cū dī ꝙ heretici aſſentiunt falſis ſine rōne: dico ꝙ non eſt veꝝ: qꝛ nullus hereticus (ꝓprie loquendo excludēdo ſimplr infideles) eſt qui nō reputet ſe chriſtia nū: ꝛ oīs talis errat male itelligēdo aliꝗ̄ auctoritatē ſcri pture: ꝛ ex illo falſo intellectu cōcludit ꝯclōnē falſam cui ꝑtinaciter adheret: ſicut ſi aliquis male intelligēdo illud Apl̄i. Qui infirmus eſt olus māducet: ex hoc īferret ana Ro. 14. thema eſſe oēm infirmū aliud manducantē ꝙ̄ olus: nihil eſſet ad intellectū apl̄i: qꝛ nō loquit̄ de infirmitate corpo rali: ſed ſpirituali in fide. ¶ Ad aliud cōcedo ꝙ fides nō corrūpit̄ in nobis effectiue: ſed demeritorie. Et cū dicis. ſ. igitur per maximū demeritū. Dico ꝙ nō: ſꝫ per illud qḋ ex rōne ſua opponit̄ fidei, cuiuſmodi eſt infidelitas ſiue error circa credibilia. ¶ Ad aliud cōcedo ꝙ fides infuſa eſt ꝑfectioꝛ habitus ſimplr quocūqꝫ habitu acqſito: eo ꝙ rōne ſue ꝑfectionis nō pōt cauſari niſi a deo in rōne cau ſe vt cauſat obiectū: vel per aliū modū ſupplendo vicem obiecti qḋ nō eſt ꝑfecte preſens in rōne obiecti reſpectu fidei. ¶ Et cum dicis. igit̄ actus credendi eſt ſimplr ꝑfe ctioꝛ ꝙ̄ actus itelligēdi elicitus ab habitu naturali ꝑfecto M ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ. Dico ꝙ eſt loqui de actibus iſtis in ſe: ꝛ

sic actus

ſic actus credendi eſt perfectior:q̄a a perfectiori ꝓncipio
elicitur:⁊ in pfectius obm tendit:⁊ eſt loqui de eis ſm ꝙ
plus vel minus attingunt obm in qd̄ tendunt quantū ad
itelligibilitatē obiecti.⁊ ſic dico ꝙ act⁹ itelligēdi eſt pfe/
ctior:q̄a eius obm nō tātū excedit ipſum in itelligibilita/
te nō itellecta quātū deus excedit actū credendi in itelli/
gibilitate nō itellecta per actū fidei.Exēplū.oculus aqle
videt ſolē.oculus meus videt candelā:tūc ſimplr loquē
a.l. potentior do viſio aquile eſt perfectior:q̄a a pfectiori ⁊ acutiori po
tentia eſt elicita:ſed loquēdo de actu ſm ꝓportionez ad
N obiectū eſt ecōuerſo:q̄a viſio mea magis attingit ad totā
viſionē candele:q̄ȝ viſio aquile ad totā viſionē ſolis in ſe:
⁊ ita ſm ꝓportionē geometricā viſio mea eſt perfectior.
ſm autem arithmeticā viſio aquile:quia nobilius eſt pa
rum attingere de nobilioribus obiectis q̄ȝ multū de alijs
vt dicit Ariſto.ii.de animalibus.

Qō vnica. ¶ Hic queritur ſi fides ⁊c̄. Diſtin. XXIIII.

Circa iſtā 24as diſtōnē in qua Ma
giſter agit de fide quantū ad
eius obm ⁊ nām,querit vnū.Utruȝ.ſ.de
credibilibus reuelatis poſſit aliq̄s hr̄e ſiſ
ſciam ⁊ fidē/loquendo de ſcia vt accipit
pro omni notitia certa accepta ex euiden
tia rei:⁊ ſic.Joan.20.Quia vidiſti me
Thoma credidiſti.Thomas ſimul habuit de chrō certā
notitiā intuitiuā:⁊ tn̄ fidē.ergo ſimul ⁊c̄.¶ P̄.Petrus ⁊
Joānes viderūt chrīz crucifigi:ſed vnus articulus eſt de
chrō hoīe crucifixo.igit ſimul habuerūt notitiā intuitiuā:
q̄a ille hō crucifixus eſt.⁊ fidē:q̄a non eſt dōm eos fuiſſe
extra fidē.vel cognitionē fidei:q̄a hoc viderūt:igit ſtant
ſimul de eodem ſcia ⁊ fides.¶ P̄.Ad eandē ꝯnē ꝓban
dam pōt aliquis hr̄e demōſtrationē ⁊ ſyllm dialecticūz:
q̄a diuerſa pn̄t eſſe media ad eandē ꝯcluſionē ꝓbandaȝ
⁊ ſimul.igitur de eodem pōt eſſe ſcia ⁊ opio:q̄a q̄n cauſe
aliquoꝝ ſunt cōpoſſibiles in eodē:videt etiā ꝙ ipſi effe/
ctus ſint cōpoſſibiles.igit ſcia ⁊ fides pn̄t eſſe ſimul de
eodē:q̄a min⁹ repugnāt q̄ȝ ſcia ⁊ opio.¶ P̄.j.ad Corin.
12.diſtinguit Apl̄s dona collata mēbris chrī.⁊ diſtinguit
ſciam cōtra fidem.dicens.alij dat ſcia:alij fides:ſed ſcia
(vt ibi diſtinguit ꝯtra fidē)eſt theologia:⁊ ſcia ſcripture
ſacre:igit hn̄s theologiā hȝ ſciaȝ vt diſtinguit cōtra fidē:
ſed hui⁹ ſcia nō deſtruit fidē:ſed nutrit:roborat:⁊ defen/
dit.Unde Aug.14.de tri.c.j.allegans verbū Apl̄i ſupra
dictū:⁊ loquēs de theologia dicit.Huic ſcie tribuo illud:
quo fides ſaluberrima gignit:nutrit:defendit:⁊ robora/
tur.igit ſcia theologie vt diſtinguit cōtra fidē ſimul ſtat
cū fide:⁊ eſt de eiſdeȝ de q̄bus fides:igit de credibilibus
reuelatis ſimul ſtāt ſcia/⁊ fides.¶ P̄.Sicut ſe hȝ lumē
nāle ad obiectū ſibi ꝓportionatū cognoſcibile in illo lu/
mine:ſic lumen ſupnaturale ad obiectū ſibi ꝓportiona/
tuȝ cognoſcibile in illo lumine:ſed intell's noſter in lumi
ne nāli pōt hr̄e ſciam de cognoſcibilib⁹ ꝓportionatis illi
lumini.igit ⁊ intell's in lumine ſupnaturali cui⁹ eſt lumē
fidei pōt hr̄e ſciam de cognoſcibilib⁹ in illo lumine:⁊ cer
tum eſt ꝙ de credibilibus eſt fides:igit ſimul pōt homo
hr̄e fidē ⁊ ſciam de credibilibus:aliter lumen nāle eſſet
virtuoſius q̄ȝ lumē ſupnāle.¶ P̄.Nullus eſt cui non ſit
magis notuȝ ꝙ deus nō pōt falli nec fallere:q̄ȝ ꝙ homo
in lumine nāli nō poſſit decipi in iudicādo de aliquo co/
gnoſcibili:ſed aliquis in ſolo lumine nāli pōt hr̄e iudiciū
certū:qd̄ ſufficit ad ſciam de aliqua cōcluſione geometri
ca:igit pōt aliquis hr̄e iudicium certū in lumine ſupnāli
de aliquibus credibilibus:qd̄ quidē iudicium ſufficit ad
ſciaȝ:cū certius ſit deū nō poſſe falli nec fallere:qd̄ ꝯfert
lumen ſupernaturale:q̄ȝ ſit de lumine naturali. Sed cō/
ſtat ꝙ de credibilibus habet quis fidem:igitur ſimul de
eodē pōt eſſe fides ⁊ ſcia.¶ P̄.Prima ꝓncipia ſūt ime/
diata ⁊ neceſſaria ⁊ nota ex euidētia terminoꝝ apprehē/
ſoꝝ:ſed in credibilibus ſunt aliqua ꝓncipia ſimplr ꝓma
⁊ imediata:aut nihil eēt creditū.ſi eni in credibilib⁹ ꝓce/
dere in infinitū:nō eſſet dare aliqd̄ ꝓmuȝ credibile:⁊ in
eſſentialr ordinatis vbi nō eſt dare ꝓmū nec aliqd̄ poſte
rioꝝ.2° meta^{ce}.igit eſt aliqd̄ primū credibile vel aliqua: T.c.6.⁊ ide.
⁊ per ꝯn̄s neceſſaria:aut nullū poſterioꝝ eſſet neciuȝ:cū
igit ꝓma ſint nota ex euidētia terminoꝝ apprehenſorū:
⁊ ex principijs ſic notis poſſit hr̄i ſcia deducendo ex illis
cōcluſiones:igit ex credibilibus pōt haberi ſcia ⁊ fides.
¶ Sed dices ꝙ aliqua credibilia ſunt ſimplr ꝓma:ſicut
deum eſſe trinū ⁊ vnū:ſed tn̄ hoc nō eſt cognitum ex eui
dentia terminoꝝ apprehenſoꝝ:q̄a nō poſſum⁹ tales ter/
minos apprehēdere.¶ Cōtra.niſi termini apprehende/
rent nunq̄ȝ formaremus hāc cōplexionē:deus eſt trinus
⁊ vnus:⁊ per ꝯn̄s de cōplexo nō haberemus fidē:qd̄ fal/
ſum eſt:igitur ſtat rō.¶ Cōtra.2^a ad Corin.5°.Per fidē
eni ambulamus non per ſpēm.glo.modo per fidē tn̄ il/
luminamur.ſi tn̄ per fidē:igit nō habemus nec hr̄e poſ/
ſumus in via ſimul ſciam ⁊ fidē de credibilib⁹ reuelatis.
¶ P̄.Oīs cognitio vel cōcluſio q̄ pōt deduci ex credi/
bilib⁹ reuelatis eſt obſcura ⁊ enigmatica de cōi lege.igit
talis cognitio de tali ꝯclōne nō attingit ad illaȝ cognitio/
nem perfectā que eſt de re ex euidētia rei:cuiuſmodi eſt
cognitio ſciētialis:igit cognitio illa ⁊ ſcia nō ſtant ſimul.

Queſtio iſta includit duos articulos.vnū an de
credibilib⁹ reuelatis poſſit eē ſcia:
⁊ dico reuelata ad dr̄iaȝ illoꝝ credibiliuȝ q̄bus credo ex
teſtimonio alicuius nō reuelātis aliqd̄ ſupnāle:ſicut cre
do Romā eſſe:⁊ hui⁹.Scdm̄ an de illis poſſit eē ſimul
ſcia ⁊ fides.Loquēdo de credibilibus in ſe:vtruȝ de eis Vide in ꝓlo.
ſit ſcia vel eſſe poſſit nō diſputo:ſed de eis in cōparatio/ vtriuſq̄ḡ ſmi
ne ad fidē:vtrū.ſ.ſimul cū fide poſſit de eis eſſe ſcia.Sic ⁊.7.q.quoli.
intelligēdo q̄ōnē dr̄ ad eā.ꝙ ⁊ſi cū fide poſſit ſcia eſſe de Tho.j.parte
credibilibus:nō tn̄ ſubalternās:ſed ſubalternata tn̄.⁊ ꝓ ſūme.q.j.arti
narro aliqua.poſtea formabo rōnez.Scia ſubalternans culo.2.
hȝ ꝓncipia imediata:⁊ ꝓma que nō hn̄t reſolui niſi in ter
minos ſimplices notos ex euidētia rei in ſe:⁊ ideo ꝓnci/
pia ſunt nota ꝓpter q̄d ex terminis ꝑ ſe notis ex euidētia
rei.Scia aūt ſubalternata nō hȝ ꝓncipia imediata ⁊ pri/
ma reſolubilia imediate in terminos ſimplices notos ex
euidētia rei:⁊ ideo nō ſunt nota ꝓpter q̄d in ſcia illa:ſed
in ſubalternāte in qua ſunt cōcluſiones demōſtrate:⁊ iō
ſcia ſubalternata accipit ꝓncipia ſua a ſcia ſubalternāte:
⁊ ſupponit ea eē vera:⁊ ſunt nota ſibi:nō ꝓpter q̄d.Scia
ꝓmo modo nō ſtat cū fide:qualē hn̄t hr̄i de credibilibus
que nos credimus:⁊ ideo nō hn̄t fidē:ſȝ viſionē ⁊ cogno/
ſcunt ꝓpter q̄d:ſed ſcia ſubalternata ſcie beatoꝝ hr̄i pōt
eſſe cū fide.¶ Ad hoc arguit ſic:⁊ rōnes ſūt aliquātulū Velut inceſſa
tedioſe in forma.Scia ſubalternata ſm ꝙ ſubalternata ꝗ argumēta
⁊ ſub ꝓpria rōne qua ſubalternata eſt ſcia:ſed inquantū ri ſolent.
ſubalternata ſupponit ꝓncipia ſua ⁊ accipit ea a ſcientia
ſubalternāte:⁊ ideo nō hȝ ꝓncipia nota ſibi ex euidentia
rei:⁊ ꝓpter quid.igit pōt ſtare vera ratio ſcie ſubalterna
te:q̄uis ſupponat ſua ꝓncipia:igit theologia pōt eē ⁊ eſt
vera ſcia:q̄uis ipſa credibilia que ſunt ꝓncipia eius ſint
ſuppoſita:⁊ nō nota ex euidētia rei ⁊ ꝓpter quid:in ipſa
igit ſtat theologia vt ſcia ſubalternata ſub propria rōne
talis ſcie cū fide de eiſdē.¶ P̄.Perſpectiua inquantum
perſpectiua ⁊ ſub ꝓpria rōne ſua eſt ſcia:igit pſpectiuus
inquantū perſpectiuus reduplicando illud quo formalr
denominat eſt ſciēs denominatiue a ſcia perſpectiua:ſed

aliquis pōt eſſe perſpectiuus circũſcripta geometria:ex/
quo eni ſunt habit⁹ diſtincti nō ſunt neccio ↄnexi in eodē:
igiẽ aliqs pōt hĩe pſpectiuã nō habendo geometriã:ꝛ tñ
pncipia pſpectiue nō ſunt nota in ipſa ꝓpter quid:ſed in
geometria a qua illa accipiẽ ꝛ ſupponiẽ:ex illis tñ ſuppo/
ſitis ꝛ creditis deducit ↄnes:ꝛ generaẽ in eo ſcia ↄcloñ:
igiẽ eodē mō pōt aliqs hĩe theologiã:ꝙuis ſupponat pn
cipia ſua ꝛ accipiat ea a ſcia beatoꝝ:ꝛ non ſint nota in ea
ex euidentia terminoꝝ ꝓpter quid:ſed credita ꝛ ſuppoſi
ta tñ:ꝛ nota qa/nō ꝓpter qd:poſſunt tñ ex eis deduci cō
cluſiones ex quib⁹ habeẽ ſcia ſubalternata que nũꝙ eſt
niſi in viatore.igiẽ ſimul ſtant fides ꝛ ſciẽtia de eiſdem.
¶ P̄.Phs 6° ethi.c.4.dicit ſic.Cũ eni aliqualr cognita
ꝛ credita ſunt ipſa pncipia ꝛc.Sufficit igiẽ ſm P̄hm ha
bere aliqualr cognitionē de principijs ad hoc ꝙ aliquis
ſciat ꝛ ſciam acquirat deducēdo ↄclões ex ipſis. ¶ Et
i.Poſteriorũ. Cōmēta.vult ꝙ ad ſciaꝫ habēdã ſufficit iductio que eſt
a ſingularibus ad vle ꝛ cognitis ſic pncipijs vlibus ex i/
ductione ex neceſſitate ſequitur ſcia:ꝛ dicit ꝙ hec ſcia ſic
habita eſt alteri⁹ modi a ſcia que habeẽ p ſyllm ꝛ demō
ſtratione:ſufficit eni ad ſciaꝫ habendã ꝙ pncipia ſint ali/
qualiter nota:vt.ſ.ſint credita ꝛ ſuppoſita ꝛ accepta a ſu/
periori ſcia in qua ſũt nota ꝓꝓ qd.igiẽ theologia eſt ſcia:
ꝛ in viatore eſt ſil̃ cũ fide de credibilibus reuelatis.

Alia argumẽ ta ↄ Thomã ꝗre.3.q.pło. in reſpōſiõis. Contra iſtã opionē.ꝛ pmo ↄ opinãtē.nã in 2° 2ᵉ.q.
p°.arti.5°.vbi querit hoc ex intẽtione.dicit
ꝙ fides ꝛ ſcia nō ſtant ſimul:ſed theologia ſi inquantuꝫ
ſubalternata ſcie beatoꝝ ſit vera ſcia ꝛ vt ſubalternata
nō ſit niſi in viatore:tũc ſcia ſub ꝓpria rõne ſcie ſubalter
nate ſtat cũ fide in viatore ꝛ de eiſdeꝫ.ſ.creditis.nec pōt
ſoluere ↄdictionē iſtaꝫ niſi in 2ª 2ᵉ velit dicere ꝙ loquiẽ
de ſcia ſubalternãte nō ſubalternata. ¶ P̄.Cōtra opi.in
A ſe.Scia nō depēdet eſſentialr ab aliquo ſicut cauſatuꝫ a
cauſa.nō eni loquor de depēdẽtia accidẽtis ad ſubm:niſi
ab eo qō eſt cauſa illius eſſentialr:ſed notitia beati quaꝫ
hꝫ de deo trino ꝛ vno euidẽter viſo ex euidẽtia termino/
rũ:nō eſt eſſentialr cauſa nr̃e theologie:qa ſcia nō depen
det eſſentialr niſi ex potẽtia ꝛ obiecto in ſe vel in ſpecie
ſua:ſed ſcia illa bti nō eſt obm ſcie mee:ita vt cognita no
titia ei⁹:cognoſcã deũ trinũ ꝛ vnũ.nec eſt potẽtia aie nec
ſpēs obiecti:nec aliquid mei qō poſſit eſſe cã ſcie mee in
aliquo gñe cauſe:efficiẽtis maxime:ſicut modo loqmur:
igiẽ habitus in me in nullo depēdet:ſic a cauſa eſſentialr
a viſione beatoꝝ:nec ſequiẽ:ꝙ ſi ſcia beatoꝝ ſit de cre/
ditis a nobis ꝙ in nobis ſit ſcia cũ fide:imo eẽt ſile ſi di/
cerem in me eſſe geometriam:qa in Joãne:qa ego credo
Joãnem hĩe ſciam geometrie. ¶ P̄.Ois ſciẽs ſciaꝫ ſub/
alternatã que eſt de itelligibilib⁹ pōt ſcire ꝛ ſubalternan
tem:qa pncipia ſubalternãtis ſunt pora:ꝛ in itelligibilib⁹
illa que ſunt pora ſimplr ſũt pora nobis:lꝫ in ſenſibilib⁹
nō ſint eadē priora ſimplr ꝛ pora nobis:qa ſenſibilia po
ſteriora ſunt nobis magis nota:ſed hec ſcia ſi eſt ſcia eſt
de itelligibilibus:vt diſtinguiẽ ↄtra ſenſibilia:qa de ſen/
Tex.co.35. ſibilibus nō eſt ſcia nec demōſtratio/ex 7° metaᶜᵉ. Si ḡ
hec ſcia pōt ſimul ſtare cuꝫ fide:ſequiẽ ꝙ aliqs pōt ſcire
ſciam ſubalternatã cum fide:ꝛ ita pōt eſſe cōprehenſor
rõne ſcie:ꝛ viator ſimul rõne fidei ſimul ſtantis.

Et qli. 11.q. 2.ꝛ in ſũma. Alia eſt opinio Hari.quoli.8.q.14.lꝫ tñ ↄ plu
ra ꝙ̃ ibi quantũ ad aliqd.ſ.de
lumine in quo eſt ſcia.dicit eni ꝙ eſt triplex lumen.vnũ
ſufficiens ad apertã viſionē habendã de his que nũc cre
Opinio mul/ taꝫ colorata. dimus.ſ.lumē glorie:in quo credita a nobis clare videnẽ
cognitione intuitiua ꝛ ꝓpter qd.Aliud eſt lumē qō req/
riẽ ad credendũ articulis fidei:ꝛ aliud eſt lumē mediuꝫ
clarius lumine fidei:ꝛ infra lumē glorie:qō eſt ad hoc ꝙ
credibilia de quibus habemus fidē itelliganẽ:ꝛ de ipſis
habeaẽ ſcia:ꝛ lꝫ cognes extreme in ꝓprijs luminibus.ſ.
cognitio fidei:ꝛ apta viſio in lumine glie nō ſtent ſimul:
tñ cognitio media que eſt ſcia in lumine medio ſtat cum
cognitione fidei:qa extremũ ꝛ mediũ minus repugnant
ꝙ̃ extrema iter ſe. ¶ Exẽplũ.ſi de aliqua eclipſi iã ſtan/
te dicat aliquis nō videnti lunã ꝙ iam luna eclipſaẽ.ille
ſi preſumat de veritate dicẽtis credit:qō nec vidit pocu/
lis:nec intelligit:qa per curſum motuũ celeſtiũ nō ſcit ꝙ
in tali inſtãti de neceſſitate debeat luna eclipſari.ille vō
qui hoc nouit illo mō itelligit lunã eclipſari:ſciendo eſſe
aliquam eclipſim in ſingulari vago:ꝛ ita in vli:nō aũt in
ſingulari ſignato:niſi videat illã precoculis eaꝫ particulr
apprehendẽdo:ille vō qui videt eã certiſſimũ intellectũ
hꝫ de hac eclipſi:vt eſt ꝑticulariter ſignata:de qua in ꝑti/
culari ſignato aſtrologus non vidẽs eã nō hꝫ niſi fidem
ſiue opionē:ꝙ̃uiſ ꝙ̃ de ipſa in particulari vago ꝛ in vli ſciē/
tiã habeat:ꝛ talis ſcia ꝛ fides ſiue opio de particulari ſi/
gnato ſimul ſtant abſqꝫ corporali viſione in ꝑticulari ſi/
gnato:ſed cũ eſt talis viſio de ꝑticulari ſignato euacuaẽ
de eodē fides vl̃ opio pcedẽs:ita ꝙ nunꝙ euacuaẽ opio
quouſqꝫ veniat viſio:quãtũcũqꝫ formeẽ cognitio in vli
ꝛ particulari vago per demſtationē:ita per oīa eſt in ꝓpo
ſito.fides nr̃a eſt de particularib⁹ vagis:qa de particula
ribus indeterminatis nobis in hac vita:vt ꝙ aliqs vnus
homo eſt chꝛs:aliqua vna femina eſt Maria:ꝛ aliq̃ vna
natura ſingularis eſt deitas:ſed nihil determinatuꝫ in re
vel in nobis fide percipimus:ſed hoc in viſione expecta
mus:ꝛ de illo ſignato:qō tũc videbimus eſt ꝓprie fides
qō modo nō cognoſcimus niſi indeterminate:ꝛ in ↄ cō/
ſiſtit enigma fidei.pꝫ igiẽ ſm eum ꝙ viſio excludit fidē:
ſed ſcia non:ꝛ hec ſcia de credibilibus habeẽ in lumine
medio inter lumen glie ꝛ lumen fidei. ¶ Cōfirmaẽ per
Aug.14° de tri.c.j.qua ſcia inquit non pollent plurimi fi
deles:ꝙuis polleãt ipſa fide ꝛ poſt.Aliō eni eſt ſcire tñ/
modo quid homo credere dꝫ ꝓpter vitã eternã adipiſcē
dam.Aliud eſt ſcire quẽadmodũ hoc ipſuꝫ ꝛ pijs opitu/
letur:ꝛ ↄtra impios defendaẽ quã ꝓprio appellare voca
bulo ſciam videẽ Aplſ.hec ille.Hec igiẽ ſcia que ſtat cũ i.Corin.12.
fide ſic eſt cognitio clarior ꝙ̃ cognitio fidei:ita eſt in cla/
riori lumine ꝙ̃ ſit lumen fidei.aliter niſi eſſet clarius lu/
men q plus haberet de fide plus haberet de hac notitia.
¶ P̄.Aug.ſuper illud Joã.p.vita erat lux hoīum dicit.
Erat Joãnes de illis montibus de quibus ſcriptum eſt. Glo.interli/ nearis.
Suſcipiant montes pacē populo ꝛ colles iuſtitiã.per pa
cem intelligit ſapiam qua maiores illuminanẽ.appellat
iuſtitiã fidē qua minores.vult eni ibi ꝙ maiores in eccle
ſia habeant ſciam cũ fide:minores fidē tñ. ¶ Ulterius
dicit ꝙ lumē maius in quo credibilia itelliguñẽ ꝛ in quo
ſcia hĩ de illis nō ineſt hoi niſi cũ fide pſuppoſita:nec il/
la ſcia credibiliũ pōt hĩi non preſuppoſita fide.

Contra hec. Primo ↄtra opinantē.nã vbi facit Uide vv.q.3. primi.ꝛ hūc
ſermonē de illo lumie.ſ.in ſumma. vbi ſupra i re
vult ꝙ maiores habeãt ſciam:vt fides defendatur cōtra portatio. vbi
hereticos:ꝛ pijs minorib⁹ exponaẽ:aliter niſi eſſent aliq aliq̃ hoc ſol
qui talia facerent ꝛ ſcirẽt:cito deficeret fides ſimplicium uit aliqua ac/
ꝛ caderent in errorē:ꝛ vult ꝙ iſte ſit ordo acquirendi no/ ceptat.
titiã credibiliũ.ſ.ꝙ homo primo debet ineſtigare ſenſuꝫ
litttere in ſcriptura.ſcdō hoc habito ex ſenſu lr̃e ↄnes ex/
plicitas deducere.tertio ſtudere debet vt ipſa credita i/
telligat.ꝛ ibi vult expreſſe ꝙ ꝓpter iſtud tertiũ.ſ.vt cre/
dita itelliganẽ nō requiriẽ aliqō lumē aliud a fide:ꝛ ego
tũc infero ꝙ multo minus ꝓpter pmũ ꝛ ſcdm:qa ad itel
ligendũ ſenſum lr̃e ꝛ ↄclones ex illo deducere ꝛ explica/
re pōt homo attingere per perſpicacitateꝫ nãlis ingenij.
hoc eni

hoc enim poſſet iudeus facere de ep̃lis Pauli ſicut ego poſſem: & ſi ego credo dictis Pauli: & ipſe non: in hoc habeo firmiorẽ adheſionez ipſi cõcluſioni q̃z ipſe: quia ego credo ſenſui lr̃e: & ipſe non: ſed opinaẗ: & ipſe elicit ↄ̃nem opinatã: ſicut ego creditã: igiẗ ſi ꝓpter tertiũ. ſ. vt credita intelligãẗ nõ requiriẗ aliqd̓ ſpeciale lumẽ vltra lumen fidei: nec ꝓpter notitiã litere & ↄ̃nũ explicandarũ ex illo ſenſu requiriẗ aliqd̓ tale lumen: & ita nullo modo requiriẗ nec̃io tale lumen. ¶ Cõtra ↄclõnẽ in ſe: ipſe dicit q̃ iſta duo lumina ſimul ſtant: & illud lumen in quo habeẗ ſcia inicitur lumini fidei. hoc videẗ falſum q̃ ſtent ſimul: q̃a lumen illud nõ facit cognitionẽ intuitiuã de credibilib᷒: ſed ſciam abſtractiuã: & tunc tota ſcia geometrie poſſet ab aliquo hr̃i ſimul cũ fide. pono eñi q̃ aliquis ſciẽs geometriã exprimat alicui ignorãti ↄclõnes geometrie. ſ. q̃ oĩs triangulus hʒ &c. ille preſumens de ſcia & veritate exprimẽtis credit ei. Habet igiẗ fidẽ q̃ triãgulus habʒ &c. Ponaẗ vltra q̃ ille ſciens geometriã doceat eum cogñe abſtractiua demõſtrando ſibi ↄclõnes quas prius credidit: tunc ille ſimul habebit ſciaʒ abſtractiuã de ↄclõnib᷒ geometrie & fidẽ ſi verũ dicit q̃ cognitio abſtractiua nõ euacuat fidẽ. ¶ P̃. Scia & opĩo nõ ſimul ſtant de eodẽ: igiẗ nec fides & ſcia. ¶ Reſpõdent q̃ opĩonis ad ſciam eſt duplex dr̃ia. prima: q̃a ſcia dicit certitudinẽ & opĩo formidinẽ. Alia q̃ ſcia hʒ euidẽtiã ex parte rei. opĩo aũt nõ: ſʒ fides ſicut ſcia hʒ firmã adheſionẽ & certitudinẽ: ideo fides minus repugnat ſcie: ideo pñt ſimul ſtare. nõ autez opĩo & ſcia. ¶ Contra. quelibet duo extrema ↄ̃dictionis de eodẽ ſunt incõpoſſibilia eque inter ſe: ſed certitudo & nõ certitudo de eodẽ ſunt talia extrema: igiẗ ſunt icõpoſſibilia: & per ↄñs opĩo que hʒ nõ certitudinem: & ſcia que hʒ certitudinẽ: cũ igiẗ ſcia habeat euidẽtiã ex parte rei & fides non euidentiã: cũ euidẽtia & nõ euidentia de eodez ↄ̃dicant nõ ſtabũt ſimul fides & ſcia de eodẽ. ¶ Contra hoc etiã qd̓ dicit: q̃ ſcia nõ põt p̃cedere fidẽ: ſed neceſſario ſequiẗ. arguo ſic. Aut hoc eſt ꝓpter formalẽ repugnantiã illoꝝ habituũ inter ſe. ſ. q̃ fides nõ poſſet ineſſe poſt ſciam habitã. Aut hoc eſt ꝓpter formalẽ repugnantiam obiectoꝝ. primũ nõ põt dari: q̃a ſi ſic: tũc ſcia non poſſet ineſſe poſt fidẽ cuius oppoſitũ ponis: cũ igiẗ ponas iſtos habitus cõpoſſibiles: videẗ q̃ ſcia poſſit p̃cedere fidẽ: & cauſare aſſenſum fidei ſicut ſequi. ſi hoc ponis ꝓpter formalẽ repugnantiã obiectoꝝ: hoc eſt ꝓpoſitũ: q̃a obiecta eque diſtinguunẗ ſm̃ formales rõnes poſt fidẽ poſitam ſicut ante. Nec valet dicere q̃ ſunt ſlr̃ ſic ↄ̃ria in medio vt colores extremi in rubore: q̃a ſic eſſet vna cognitio mixta & media ex ſcia & fide: tũc eñi illa cognitio nec eſſet fidei nec ſcie: ſicut rubor nec eſt albedo nec nigredo. ¶ P̃. Oz illud lumen clarius lumine fidei nõ initaẗ in ſuo effectu. ſ. in cauſando ſciam lumini fidei ſiue ipſi fidei: dicit Aug. ſuper Joan. Homel. 26. Cetera aũt põt hõ nolens. credere aũt nõ niſi volẽs. tunc ſic. Illud qd̓ ex ꝓpria rõne ſui nõ depẽdet eſſentialr̃ a volũtate nõ depẽdet eſſentialiter ab aliquo eſſentialr̃ dependente a voluntate: iſta

B

eſt plana de ſe: ſed ſcia ſaltẽ ſpeculatiua in quocũqz lumine habeẗ: nõ depẽdet eſſentialr̃ a volũtate: ſʒ p̃cedit voluntatẽ: ſicut p̃us poſterius: ſicut itelligere velle nãli ordine: igiẗ nec ab eo qd̓ eſſentialr̃ depẽdet a volũtate: cuiꝰ eſt fides: igiẗ cognitio faciẽs ſciam nõ depẽdet eſſentialr̃ a fide in quocũqz lumine habeaẗ: niſi dicas illã hr̃i in ſolo lumine fidei: cuius oppoſitũ dicis: ſʒ in alio. ¶ P̃. Cõparando illud lumẽ ad ſciam: arguo q̃ nõ ſufficit ad cauſandã ſciaz in hoĩe: q̃a impoĩe eſt itelligere aliquã ↄ̃nem mediatã: niſi prius nã ſaltem intelligãẗ aliqua p̃ncipia imediata: ex quibus illa cõcludiẗ: q̃a tota euidentia ↄ̃nis dependet eſſentialr̃ a p̃ncipijs: ſed p̃ncipia imediata non pñt intelligi niſi p̃us apprehendanẗ termini: vt ſunt termini p̃ncipioꝝ imediatoꝝ: igiẗ illud lumen: qd̓ non facit apprehẽdere terminos p̃ncipioꝝ imediatoꝝ ſm̃ q̃ hõi nõ facit nec facere põt itelligi p̃ncipia imediata: nec per ↄſequẽs ↄ̃nẽ que ſequiẗ ex illis p̃ncipijs itellectis: ſed lumen iſtud qd̓ ponis nõ facit cõcipere vel apprehendere terminos huiꝰ. deus eſt trinus & vnus: vt ſunt termini ꝓpoſitionis imediate: ſed tm̃ in gñali & idiſtincte: cuius ꝓbatio eſt: q̃a nullũ cõceptuz habeo in aliq̃ lumine de deo trino & vno: quẽ nõ poſſit habere hereticus: & ſimplr̃ infidelis. Qd̓ pʒ ex hoc: q̃a eundẽ cõceptũ quez ego affirmo de iſtis terminis: & de cõcluſione facta: ipſe hereticus negat: ſed certũ eſt q̃ hereticus nõ hʒ ↄceptũ terminoꝝ diſtincte ſub ꝓprijs rõnibus: igiẗ nec ego habeo: ſed talis apprehẽſio terminoꝝ p̃ncipioꝝ requiriẗ ad hoc q̃ ↄclõ ſequens ſciaẗ: igiẗ tale lumẽ non ſufficit ad ſciam. ¶ P̃. Ad hoc arguo ſic. Si lumẽ iſtud cauſaret apprehẽſionẽ terminoꝝ p̃ncipioꝝ ſub ꝓprijs rationib᷒: tunc ipſa p̃ncipia eſſent certiſſima: nõ ſolũ ex adheſione per fidez: ſed etiã ex euidentia terminorũ abſtractiue apprehenſoruz ſub ꝓprijs rationibus: & per ↄñs cõcluſio ſequẽs eẽt euidentiſſima: & ita theologia eſſet certiſſima ſcia ex euidentia terminoꝝ: & eſſet certior alijs ſciẽtijs abſtractiuis. ex quo eñi termini apprehenduntẗ ſub ꝓprijs rõnibus: & in ipſis eſt tota neceſſitas & certitudo p̃ncipioꝝ & ↄclõnum: theologia eſſet certiſſima ſcia ex euidẽtia obiecti: qd̓ ipſe negat. ¶ P̃. Alij arguunt cõtra eũ querẽtes quid ſit tale lumẽ: & rñdẽs dicit q̃ eſt quid ſp̃uale ſicut charitas: ideo nõ põt oſtendi: ſed illi percipiũt hoc lumẽ qui recipiunt. ¶ Contra. Charitas põt oſtendi & actu interiori quo ſuenit homo ſe promptũ ad diligendũ deuz: & exteriori quo feruet in actibus extrinſecis pro aliquo dilecto: ſicut aliq̃ ſcia oſtendiẗ actu interiori itelligendo: & exteriori in hr̃i docẽdo: ſʒ tales qui hñt hoc lumẽ ſm̃ eos nõ melius docent: nec firmius adherent in mẽte credibilib᷒ ꝓpter lumen iſtud q̃̃ alij ſimplices nõ hñtes huiꝰ lumẽ: ſed frequenter minus. igiẗ nõ debet poni. ¶ P̃. Contra hoc eſt Phs 2° poſterioꝝ cõtra Platonẽ: qui ponebat omnem ſciam in nobis a pn̈: ſed q̃ eſſet quaſi obnubilata & obruta ꝓpter ipedimẽta aliqua. dicit eñi Phs. hoc eſſe icõueniens. ſ. hr̃e tam nobiles habitus: & tñ latere nos: igiẗ eſt inconueniẽs ponere tale lumen: & tñ latere nos. nam habentem fidẽ nõ latet ſe habere fidẽ aliqualr̃: quin. ſ. ſciat ſe hr̃e habitũ quo credit in gñali. Oz aũt ille habitus inclinet ipſum in verũ ſimplr̃ hoc credit: cũ igiẗ habitus iſte ſit manifeſtior & clarior. ſ. lumen qd̓ ponis: nõ lateret habentẽ quin ſciret ſe illud hr̃e: & poſſet illud oſtẽdere actu extrinſeco. ¶ P̃. Quero qñ lumẽ hoc infundiẗ: ſi in baptiſmo cũ fide: tũc homo ſine doctore exiſtẽs in deſerto poſſet inuenire totã theologiã: ſaltẽ quãtũ ad media neceſſaria que ſunt in ea: q̃a poſſet in illo lumine terminos apprehẽdere & cõplexionẽ facere: & ex p̃ncipijs ↄcluſionẽ deducere: & ita totã theologiã ſcire quantũ ad ea que neceſſaria ſunt: qd̓ dico: q̃a multa ſunt cõtingẽtia in ea ſicut alr̃s fuit dictũ. ſi non infundiẗ in baptiſmo: ſed poſtea qñ homo applicat mentẽ ad intelligendũ ſcripturã. ¶ Cõtra: q̃a tunc eius infuſio nõ eſſet miraculoſa: qñ eñi deus aſſiſtit vt gñalis cauſa ad aliquẽ effectũ cauſanduz: ſi natura diſponit: nõ diciẗ miraculoſe cõferri: nec illud collatuz diciẗ eſſe ſupnãle: ſed magis naturale: vt pʒ de corpore organiçato & infuſione aĩe. ſi igitur aſſiſteret cuilibet iquirenti veritatẽ ſcripture ad dandũ tale lumẽ: illud nõ diceretẗ dari miraculoſe: nec diceretẗ lumẽ ſupnãle: & tũc non fuit miraculũ q̃ montes. i. maiores habuerunt illud

C

Margin notes:

a. l. q̃a ſm̃ B. (beside "ſed ſciam abſtractiuã")

Ex^o poſte. ur. ſ. (beside "mediatã: niſi prius")

Arg^m efficaciſſimũ cõtra Henricum.

Quere Phe. de aluernia. & vva. ang. hẽ. vbi ſupra p̃ & cõtra h̃ aliquantos.

L. vlti.

in p^o. ſ. vbi. ſ

lumen ⁊ nõ minores. ¶ Si dicas ꝙ non dat ſic: ſed qui-
bus vult: tunc fruſtra laborarem⁹ in ſtudio ⁊ ingrendo
veritatẽ: ⁊ eẽt multo melior via veniẽdi ad ſciã theolo-
Vide Augu. 15. tri. c. 27. — gie ſedere in eccl'ia ⁊ rogare deũ vt daret nobis ħ lumẽ.

Ad queſtionẽ igit̃ aliter rñdeo ꝙ ſcia mltiplr
pōt accipi. Uno mō p̄ut aliq̃ no-
D — ticia cũ adheſione firma dr̃ ſcia: ⁊ ꝙ talis ſcia poſſit ſta-
Idẽ. 14. ⁊ 15 tri. c. 12. vel 32 — re cũ fide: vult Aug. ꝑ retracta. c. 13. ſꝫ iſto modo nõ q̄rit
queſtio de ſciã: q2 nõ tñ de credibilib⁹ reuelatis poteſt
eſſe ſcia hoc mō firmiter adherẽdo teſtimonio alieno: ⁊
ſic ſtare cũ fide: ſed etiã ipſa fides eſt ſcia iſto modo ſic
Idẽ 15° tri. cap. 12. — pꝫ per Aug. ii. de ciui. c. 2°. Profecto iquit ea que remota
ſunt a ſenſib⁹ nr̃is: q̃m nr̃o teſtimonio ſcire nõ poſſum⁹.
de his alios teſtes requirimus: eiſq3 credimus a quorũ
ſenſibus remota eſſe vel fuiſſe non credimus. ⁊ ſicut eſt
in ſenſu quod credimus alijs de his que viderunt: ſic eſt
in intellectu ſm ipſis de his que mẽte ſentiunt: q2 ⁊ ipſe
ſenſus mentis rectiſſime ſenſus dr̃. ¶ Similiter adhuc
poteſt eſſe ſciẽtia ſiue aſſenſus nõ ſolũ per credulitatẽ
adherendo teſtimonio alieno: ſed pōt eẽ ſic veritati ſci-
te aſſentit̃: ſꝫ nõ ex eiſdẽ cauſis. ſ. euidentia nec̃ia: de quo
Cap. 4. ⁊ 7. — aſſenſu loquit̃ Ph's 6° ethi'. dicẽs ꝙ habitib⁹ itellectua-
lib⁹ dicit aliq's determinate verũ ⁊ aſſentit vni parti: ſic
aliq's aſſentiret ↄcluſioni demr̃ate: ⁊ ita fides qua aſſen-
tit̃ alteri parti ↄdictionis determinate eẽt ſcia ſm Ph'z:
⁊ ſi eſſet de ſpeculabilibus reduceret̃ ad ſciã: ſi de agibi-
libus reduceret̃ ad prudentiã: ſi de factibilibus ad artẽ.
Et iſto modo fides infuſa ⁊ ſcia de reuelatis ſtant ſimul:
q2 ſic nõ accipit̃ ꝓprie ſcia. Sed accipiẽdo ſciam ꝓprie
Tex. 5. — vt accipit̃ ꝑ poſteriorũ: requirunt̃ quatuor cõditiones in
ſcia. p̄ma ꝙ ſit certa excludẽdo oẽm dubitationẽ ⁊ dece-
Vide clarius 3. q. prologi. — ptionẽ. 2ª ꝙ ſit cognitio nec̃io. 3ª ꝙ ſit per cãm euidẽtẽ
in itellectu. 4ª ꝙ ſit per cãm neceſſariã euidentẽ appli-
catã ad ↄcl'onẽ ꝑ diſcurſũ ſyllogiſticũ. Propterea dicit
Vbi ſupra. — Ph's ꝑ poſteriorũ: tũc ſcire opinamur vnũquodq3 ſimplr ⁊
nõ ſophiſtico mō qui eſt ſm accñs: per hoc excludendo
oẽm dubitationẽ ⁊ incertitudinẽ: cũ cauſam arbitramur
cognoſcere. ſ. cãm nec̃iã: ⁊ q2 illius eſt cã ꝑ applicationẽ
p̄ncipiorũ ad ↄcl'onẽ: ⁊ hoc modo ſubiũgit demõſtratiuã
ſciam ꝓcedere ex primis ⁊ veris ⁊ notiorib⁹ cauſiſq3 cõ-
cluſionis: ⁊ illo modo accipiendo ſcientiã impoſſibile eſt
Adde ex re ponſio p'la. — de eodem eſſe ſimul ſcientiam ⁊ fidem.

Ad propoſitum tñ magis dico ꝙ aliqua no-
ticia pōt hñi cũ fide. ⁊ alius
E — habitus a fide. ⁊ p̄mo videndũ eſt qualẽ habitũ pōt hẽre
homo cũ fide: ⁊ p̄mo de habitu quẽ homo pōt hẽre ex ſen-
ſu lr̃e ſcripture ſacre de creditis reuelatis. 2° qualẽ habꝫ
exponẽdo ſcripturã ⁊ explicãdo cõcluſiones ⁊ ſoluendo
ea que vident̃ ↄtria. 3° qualis habitus fuit in montib⁹ re-
cipientibus p̄mo ſciã. ¶ De primo dico ꝙ noticia quã
hꝫ aliq's de his que tradunt̃ in canone biblie nõ eſt tradi-
ta per modũ ſcie demõſtratiue: medicãdo. ſ. noticiã illã
ſiue habitũ de intell'u lr̃e ab aliq̄bus p̄ncipijs ex quibus
demõſtratiue cõcludit̃: ꝙ expreſſe pꝫ per Aug. 18. de ci.
c. 41. in fine. vbi loquens de traditis in ſcriptura dicit: ꝙ
illa cõmendata ſunt nobis diuinis eloquijs: q̃uis per ho-
mines: nõ argumentorũ cõcertationibus inculcata: vt nõ
hoīs ingeniũ: ſed dei eloquiũ cõtemnere formidaret qui
illa cognoſceret. ſ. que tradita ſunt in ſcriptura. hꝫ igit̃ ha-
bitum de ſic traditis in ſenſu lr̃e: nõ quidẽ habitũ ſcie: ſic
deſcripta eſt ſcia: ſed habitũ quo imediate aſſentit oĩbus
⁊ ſingulis: ⁊ nõ vni ꝓpter aliũ de his que tradunt̃ in ſcri-
ptura: q2 nimo ſi aliqua ibi tradita probarent̃ ex alijs non
aſſentiret eis: q2 ſic probata: ſed cuilibet dicto in canone
aſſentit: nõ q2 probat̃ modo dicto: ſed ſolũ ꝓpter auctẽ

dei rõne cui⁹ aſſentit imediate oĩbus traditis in ſcriptu-
ra: nõ vni ꝓpter aliud per ſyllogiſticũ diſcurſũ. ¶ Si
dicas ꝙ ſcriptura arguit ⁊ procedit diffinitiue ⁊ diuiſiue
ſicut alie ſcie: hoc non video nec ſcio vbi. ¶ Si dicas ꝙ
Paulus arguit. j. ad Corin. 15. Si mortui nõ reſurgẽt nec
chriſtus reſurrexit: ſed chr̃s reſurrexit: igit̃ mortui reſur-
gent. Et btũs Joãnes. Diligamus nos inuicẽ: q̃m ipſe prior — p° ca'n. c. 4.
dilexit nos. ¶ Rñdeo ꝙ argumentũ eſt de aliqua re fa-
ciens fidẽ de ea: que al's eẽt dubia: ideo in argumẽto ꝓ-
prie dicto credit̃ ⁊ cõſentit̃ ↄcl'oni ꝓpter argumẽtũ ⁊ ei⁹
euidentiã. Sed ſi Paulus dixiſſet ſolũ iſtud. mortui re-
ſurgẽt tñ credidiſſem ei tũc ſic modo: nec eſt maioris
firmitatis illa cõcluſio q̃ ſi ſimplr narraſſet eam. ſimilr
ſicut credo ↄcluſioni vel cõſequẽti: ſic ⁊ añti: ⁊ ecõuerſo:
ſicut eni credo ꝙ mortui reſurgẽt: ita credo chr̃m reſur-
rexiſſe: q2 nullã certitudinẽ habem⁹ de chr̃i reſurrectio-
ne: niſi ex teſtimonio aliorũ: ſicut pꝫ per Ap'lm vbi ſupra
qui dicit. Si chr̃s nõ reſurrexit inuenimur falſi teſtes: ⁊ idẽ
tota certitudo que habet̃ de reſurrectione chr̃i ⁊ mortuo-
rũ nõ eſt niſi certitudo fidei ⁊ nõ vltra. Similr qd̃ dixit
Joã. Diligamus nos inuicẽ ⁊c. hoc dixit ad mouẽdũ ani- — p° ca'n. c. 4.
mos nr̃os ad chr̃i dilectionẽ ꝙ tã chr̃s dilexerit nos tali
dilectione de qua loquit̃: hoc eſt nobis creditũ: etſi habꝫ
certitudinẽ de ↄcl'one: nõ tñ maiorẽ q̃ de p̄ncipio: ⁊ ideo
cũ p̄ncipiũ nõ cognoſcat̃ ex euidẽtia rei nõ pōt hẽre ſciã
de ↄcluſione: ſed ſi aliquis hꝫ habitũ vltra fidẽ illo aſſen-
tit oĩbus ⁊ ſingulis que dicunt̃ in canone ⁊ nulli vni ꝓpt̃
aliud: q2 etſi vnũ poſſet ſequi ex alio: ĩnõ hꝫ tñ maiorẽ — A. l. nõ aliã certitudinem
certitudinẽ de illo qd̃ ſequit̃ q̃ de illo ex quo ſequit̃. — hꝫ de ipſo ꝙ ſequit̃ ex alio q̃ hꝫ de illo alio.

Si loquamur de ſcđo mō habẽdi habitũ cum
fide vt ſciat quis exponere ſcri-
pturam ⁊ ↄcl'ones explicare ⁊ ↄtria ſoluere: talis pōt eſſe
maior in eccleſia. Tũc quero de tali: aut eni exponit ſcri-
pturã per ſcripturã. ſ. vnũ locũ per aliũ: ⁊ obſcurũ ꝑ ma-
nifeſtũ: ⁊ ſic nõ hꝫ maiorẽ certitudinẽ de ſcriptura expo-
ſita q̃ de exponẽte: de qua expõne loquit̃ Aug. ii. de ci.
c. 19. Quis itaq3 diuini ſermonis obſcuritas etiã ad hoc
ſit vtilis ꝙ plures ſn̄ias veritatis pariat ⁊ in lucẽ notitie
producat dum alius eũ ſic: alius ſic intelligit: ita tñ vt qd̃
in obſcuro loco itelligit̃ vel atteſtatione rerũ manifeſta-
rũ vel locis minime dubijs aſſerat̃: ſiue cũ mlta tracta-
tur: ad illud quoq3 perueniat̃: qd̃ ſenſit ille qui ſcripſit.
hec ille: ſemꝑ ſtat tñ ꝙ non eſt maior certitudo de expo-
ſita q̃ de exponẽte: ⁊ ideo nunq̃ hꝫ ſciam ꝓprie. ¶ Si
aũt exponit per alias ſcias ad qd̃ vltimo deuenerũt do-
ctores imiſcẽdo ph'iã ſcripture ſacre: qd̃ ſine dubio mul-
tum valet: ⁊ p̄cipue metaphyſicalia: vt veritas ſcripture
de trinitate ⁊ itelligẽtijs ⁊ abſtractꝭ intelligat̃: tũc dico ꝙ
ↄcluſio modo hꝫ maiorẽ certitudinẽ q̃ altera p̄miſſarũ
que minus certa eſt: ſicut in omni mixtione certitudo cõ-
cluſionis eſt certitudo premiſſe minus certe: vt ex maio-
re de nec̃io: ⁊ minore de ↄtingenti non ſequit̃ cõcluſio de
nec̃io ſed de ↄtingẽti: ⁊ cũ premiſſa ſumpta ex ſcriptura
non ſit euidens ex terminis ſed credita: igit̃ nec cõcluſio
erit demonſtrata generãs ſciam: q̃uis poſſit gn̄are habi- — F
tũ aliũ a fide: ⁊ ſicut loquor de expõne: ſic loquor de cõ-
trariorũ ſol'one: q2 ſolutio hꝫ tantã certitudinẽ ex quanta
procedit in accipiendo: q2 ſi accipiatur de ſcriptura ha-
bet certitudinem quã dixi. ſi aliunde certitudinẽ quam
habere poteſt cũ ſcriptura cui initit̃: nunq̃ tamẽ certitu-
dinem ex euidentia. Siquis autẽ habeat intellectũ expo-
nendi moraliter ad edificationẽ: ille habet explicationẽ
intellectum q̃ qui ſcit ſenſum litere tñ: ſed nunq̃ in ta-
li expoſitione vel explicatione poterit aliquid demon-
ſtrare ex euidentia rei.

Sed ſi loquamur de tertio mō habendi ha-
bitum cū fide:qualē.ſ.cer-
titudinē habuerūt illi qbus ſcripture veritas pmo reue-
labat.Dico q̄ oēm effectū quē pōt deus facere mediāte
G cā effectiua/ſcōa pōt facere imediate:nūc aūt ſi res ipſe
de qbus ſcriptura tractat eſſent clare apprehenſe ⁊ intui
tiue:gnarent notitiā certā abſq; omni dubitatione:⁊ hec
notitia:qa euidens eſt diceret̄ ſcia:ſed deus abſq; motio-
ne obti pōt ſic cāre notitiā certā abſq; omni dubitatiōe:
ita q̄ hn̄s talē notitiā reuelatā a deo non poſſit dubitare
de veritate illius:cui᷒ notitiā creditur ꝓphas habuiſſe:⁊
multos alios ſcōs in ſcriptura:⁊ tales habuerūt habitū
prebentē magnū aſſenſū:ita q̄ illo ſtante nō potuerunt
nō aſſentire veritati.illa tn̄ certitudo non fuit euidens ex
euidētia rei:qꝛ tūc ꝯdictio eſſet q̄ hui᷒ notitia ⁊ fides ſil̄
ſtarēt:fuit tn̄ certitudo illa firma:ſic̄ eſt certitudo ſcialis:
que cauſat̄ ex ꝑncipijs notis ex euidētia terminoꝝ:ſ; nō
cauſabat̄ a talibus ꝑncipijs ſed aliunde:ideo ſcia nō po-
tuit dici ex euidētia rei:fuit tn̄ maior certitudo q̄ꝫ certitu
do fidei:qa fides nō excludit oēꝫ dubitationē:ſed aliqua
H dubitatio pōt ſtare cū fide. ❡ Dico igit̄ q̄ cuꝫ fide ſtare
non pōt ſcia ꝓprie dicta:qa termini nō apprehēdunt̄ in
particulari ſub ꝓprijs rōnib᷒:ideo ꝑncipia nō ſunt nota
ex euidētia rei:⁊ per ꝯſ̄s ꝯclo non eſt ſcientifica.al's tota
geometria ⁊ fides ſtarēt ſimul.habet̄ tn̄ cū fide a multis
alius habitus quo aſſentitur veritati ſcripture firmiter ⁊
non vni veritati ꝓpter aliā:ſ; cuilibet imediate:l; ſit or-
do in dignitate veritatū ſ̄m q̄ iter ſe comparant̄.

Ad primum pro pma opione dico q̄ non plus
ꝓbat niſi q̄ eſt ſcia in ſe:qa ſic̄ prin-
cipia ſua eēnt in ſe ꝑncipia:ſi poſſent reduci ad ꝑncipia
ſimplr̄ pma ⁊ nota ex euidētia terminoꝝ:ita ſunt modo
ſiue reducant̄ ab aliquo ſiue non:ſed ſic̄ ſubalternata nō
eſſet ſcia:niſi ſua ꝑncipia poſſent reduci in ꝑncipia pma
nota ex euidentia terminoꝝ:ſic non eſt huic ſcia niſi iſte
poſſit eius ꝑncipia reducere in ꝑncipia pma ex qbus de-
monſtrant̄ q̄ nunq̄ pōt:niſi ſciat ſubalternātē.⁊ ſicut nō
eſſent ꝑncipia ſubalternate:niſi eſſent ꝯnes demonſtrate
in ſcia ſubalternāte:ita nec eſſent iſti ꝑncipia niſi eēnt de-
monſtrata ſibi in ſcia ſubalternāte:ita q̄ aliqs ſciat ꝑſpe
ctiuā niſi ſciat geometriā nihil eſt dictu.pōt tn̄ hr̄e opio-
neꝫ vel fidē de traditis in ꝑſpectiua ſine hoc q̄ ſciat geo-
metriā:qa de eiſdē pōt eē fides opio ⁊ ſcia:ſed nō ſimul.
Ad cognoſcēdū aūt ꝑncipia huius habitus theologie ſic:
vt ex pmis ⁊ imediatis illa demōſtret:nullus attigit niſi
cōprehēſor. ❡ Ad z^m^ cōcedo q̄ ꝑſpectiua eſt ſcia:⁊ ꝑſpe
I ctiuus eſt ſciens. ❡ Sed cū dicis q̄ aliqs pōt eſſe ꝑſpe-
ctiuus neſciēs geometriā.nego:qa nunq̄ eſt ꝑſpectiuus:
niſi ſit geometer. ❡ Et cū dicis q̄ ſunt diſtincti habitus:
verū eſt:ſed ſicut non pōt eſſe habitus ille niſi cauſet̄ ex
ꝑncipijs geometrie nō imediate ſed mediantib᷒ ꝯcloni-
bus ibi demōſtratis ex ꝑncipijs euidētib᷒:ita nō pōt eē
habitus huic hoī niſi cauſet̄ in ipſo ex ꝑncipijs illis:que
hn̄t certitudinē iſti ex ꝑncipijs pmis notis in ſcia ſupiori.
ſicut igit̄ in ſe nō eſt illa ſcia niſi cauſet̄ a ꝑncipijs ſupe-
rioribus mediate tn̄:ita nec iſti eſt ſcia niſi cauſet̄ in ipſo
ex ꝑncipijs que hn̄t reſpectu ſui intell's euidentiā ex prin-
cipijs ſupioris ſcie. ❡ Si autē ſcia ſubalternata hꝫ aliq̄
ꝑncipia pma que nō accipit a ſuperiori ſcia:quātū eſt ex
parte illoꝝ poſſet ſcire nō ſcita ſuperiori:ſ; hoc nihil ad
ꝓpoſitū:qa in h̄ q̄ hꝫ talia ꝑncipia nō eſt ſubalternata.
❡ Ad Cōmētatorē dico q̄ iductio poteſt accipi duplr̄.
K Uno modo ꝓut eſt in ſpēs argumētationis ſ̄; q̄ loquit̄
Simplicio. Boetius de inductione.Alio mō ꝓut inductio dicit̄ ois
cognitio que oritur ex ſenſu ſicut ꝑncipia cognoſcim᷒:qa
terminos apprehendimus per ſenſu;.ſi pmo mō loquit̄
Cōmētator.dico q̄ iductio nō ſufficit ad ſciam:nec ideo p° poſt.c.6
ſcitur vle:qa ex particularibus deducit̄.vnde magis ſe-
quit̄ ſcientifice.omne totuꝫ eſt maius ſua parte.igit̄ hoc
totū q̄ꝫ ecōuerſo.ſ.hoc ⁊ illud totū:igit̄ omne.vnde eui-
dentia ꝑncipioꝝ in ſcia nō depēdet ex ſingularibus:ſed
ſi nullū ſingulare eſſet:cū ſcia ſit neceſſarioꝝ/adhuc ſta-
ret vera ſcia:ſed ꝑncipia ſunt nota ex terminis apprehē-
ſis ſ̄m q̄ termini vltro ſe offerunt itellectui:⁊ reſolo cer-
titudinis ſtat in hoc q̄ ille eſt talis itell's:⁊ hi tales termi
ni.Si ſcōo mō loquit̄:veꝝ eſt q̄ notitia ꝑncipioꝝ depē
det ex ſenſu:tn̄ non ſufficit q̄cūq; notitia terminoꝝ ad h̄
q̄ cognoſcant̄ ꝑncipia eſſe pma:ſeu talia ex qbus poſſit
ꝯclo neċia cōcludi que hꝫ gnare ſciam.Sed requirit̄ co-
gnitio terminoꝝ ſub ꝓprijs rōnib᷒ ex euidētia illoꝝ:ſed
nō ſemꝑ imediate ⁊ diſtincte:ſed in aliqbus ſciēijs ſuffi
cit notitia terminoꝝ cōfuſa:ſicut in ſubalternatis:ſed re-
quirit̄ q̄ eoꝝ cognitio confuſa poſſit reduci in diſtincta.
Similr̄ ſcia nālis ꝓut precedit metaphyſicā hꝫ ſuos ter
minos cōfuſe notos:ſed metaphyſicus mediante diffini
tione exprimit diſtincte notitiam illoꝝ:⁊ tunc eſt perfe-
ctior quādo eſt cum metaphyſica.

Ad aliud pro opione ſcōa q̄ hac ſcia nō pollēt
plimi fideles ⁊c̄. Dico q̄ ſimpli-
ces credūt oīa q̄ eccl'ia iplicite:nec ſciūt fidem explicare:
nec defendē:iō illi q h̄ ſciūt hn̄t habitū diſtictū a fide : ſ;
nō alio lumie q̄ꝫ ſit fides:nec ille habitus initit̄ ꝑncipijs eui- L
dēter notis in aliquo lumine.iſto tn̄ hitu nō pollēt pluri-
mi fideles:qa ille habitus diſtinctus eſt a fide : nō tn̄ eſt
ſcia vt deſcribit̄ a ph̄o nec eſt ſcia hn̄ti fidē. ❡ Ad oēs
auctes Aug.ſi eſſent mille de iſta mā q̄ ſit tale lumen in
quo credibilia cognoſci pn̄t vltra lumē fidei:audiat euꝫ
15° de tri.c.vlti.Cū incōcuſſe crediderint ſcripturis ſcis
tanq̄ veraciſſimis teſtibus/agant orando/querēdo ⁊ bn̄
viuendo:vt intelligāt.i.vt quantū videri pōt videāt mē-
te qō videt̄ fide.hoc eſt vidēdo ꝯcordiā vnius cū alio in
ſcriptura ſic ex ꝯformitate itelligāt vtrūq;. ❡ Si aliqs
velit adducere Ricar.q̄ nō deficiunt demonſtrationes Vide.42.di.
de trinitate ꝓbāda.Dico q̄ verū eſt:deſunt tn̄ nobis rō- ꝓmi hoc idez
nes neceſſarie ex ꝑncipijs euidēter notis:ideo dicit ph̄s c.z.q.i.
p̄ topicoꝝ/q̄ demōſtratio vel eſt ex pmis ſicut idē dicit Cap.i.
p̄ poſt^r^.vel ex his que ex pmis ⁊ veris ⁊ imediatis fidez Tex.cō.5.
acceperunt : ſed dico q̄ principia que habemus hic non
acceperūt fidē quo ad nos:q̄uis ſimplr̄ acceperint fidē
ſicut credimus ex primis ⁊ veris ⁊ imediatis : ideo non
poſſum᷒ trinitatē demr̄are:⁊ h̄ vult Ric.ibidē.j.ō tri.c.4. Alnere i theo

Ad primum ꝑncipale ridet Greg. in Homel. remat ibus.
in octaua paſche di.q̄ aliō vidit
⁊ aliud credidit.vidit hoīem ⁊ credidit deū. ❡ Sed cō-
tra hoc eſt z^m^ arg^m^/q̄ Petrus ⁊ Joānes viderūt illū ho-
minē crucifigi:⁊ tn̄ de hoc eſt articulus.Si tenet̄ q̄ oīuꝫ
articuloꝝ ſit vna fides:pōt dici q̄ habuerūt fidē de alijs
articulis:⁊ ita credidiſſent ipſum eſſe crucifixū ſi non vi-
diſſent:ſ; ex quo viderūt nō crediderūt ꝓ tūc nec vnq̄ Vide magis
poſtea recogitādo illius crucifixionē habuerūt fidem de in lr̄a.c.z.
ea:ſicut nec dū viderūt iminutie:habebāt tn̄ habituꝫ quo
illud credidiſſent ſi nō vidiſſent. ❡ Ad aliud dico q̄ qn̄
effectus ſunt in aliquo ſimul icōpoſ̄les:⁊ cauſe eoꝝ ſimul
ſunt incōpoſ̄les in cauſando:qa nō pn̄t ſimul cauſare:ſed M
ſi altera cauſat alia nō cauſabit impedita a fortiori cauſa
illius:cū igit̄ ſcia ⁊ opio ſint ſimplr̄ incōpoſſibiles in eo-
dem de eodem.ſi aliqs habeat pmo opio de aliquo ⁊ ſu-
perueniat demōſtratio corrūpit̄ opi.ſi eni ambe cāe ſint
in eodem.ſ.mediū dialecticū:⁊ demōſtratiuū dialecticꝫ
nihil faciet impeditū a medio demōſtratiuo:ita q̄ nūq̄

effectus erūt ſimul:nec cauſe ſimul cauſabūt.¶ Ad 4m
pȝ ex dictis/ꝙ hȝ habitū quo ſcit exponere ſic vel ſic di/
ſtinctū a fide:ſed nō hȝ ſciāȝ deſcriptā a pħo.¶ Ad 5m
dico ꝙ ſi accipiſ lumē vtrobiqȝ in gn̄e ſuo perfectū:tūc
ꝓcedit argumētū:ꝛ ideo in lumine glorie habeſ ſciā de
obiectis ꝓportionatis:ſed ſicut argumentū ꝓcedit nihil
valet:qꝛ lumē nāle in quo habeſ ſciā naturalr̄ eſt ſupre/
mum lumē ꝛ pfectiſſimū in ſuo gn̄e:lumē fidei eſt īfimū
īter lumina ſupnālia:ideo nō ſequiſ:ſi in hoc pōt hīi ſciā
ꝛ in illo.¶ Ad aliud dico ꝙ ꝓcedit de maiorib⁹ hītib⁹
habitū quo aſſentiūt veritati reuelate tātū quātū homo
in lumine nāli aſſentit pmis pncipijs vel cōcluſioni ꝓba
te ex illis:que excludit oēm dubitationē:ſȝ illa certitudo
nō fuit in eis ex euidētia obti.ꝛ qn̄uis aliquis poſſet forte
demōſtrare deū non poſſe fallere nec falli:qꝛ pōt ꝓbari
naturalr̄:ſicut pōt ꝓbari deū eſſe:nō tn̄ pōt ſciri nec ꝓ/
bari ab aliquo ꝙ deus dederit nobis lumē ſupernāle:in
quo de reuelatis nō poſſumus falli:ſed hoc credimus:qꝛ
dare tale lumē depēdet ex mera volūtate dei:ħ tn̄ opor/
teret ad hoc ꝙ in lumine ſupnāli habereſ ſciā ex euiden
tia rei.¶ Ad aliud ꝯcedo:ꝙ in credibilib⁹ eſt aliqđ pmū
ꝛ imediatū ꝛ neceſſariū.ſ.ꝙ hic deus ſub ꝓpria rōne eſt
N trinus in pſonis ꝛ vnus in eſſentia hoc ſub rōne huius:ſȝ
ad illā ꝓpoſitionē imediatā nō attingimus:qꝛ nec termi
nos ſub ꝓprijs rōnibus coꝝ itelligimus:ſed ſolū in cōce
ptibus vlibus in illis ꝓprijs cōceptibus incluſis vtualr̄.
vnde noſcimus trinitatē ſm ꝙ abſtrahiſ a trinitate in nu
meris vel in rebus corpalibus numeratis:ꝛ concipimus
deū nō ſub ꝓpria rōne eius in ſe:ſed in rōne entis ꝛ cau/
ſe:ꝛ ſic de alijs cōceptibus gn̄alibus in quos deuenimus
ex ꝯceptibus cōibus ſibi ꝛ creature.Sed ad ꝯceptus ꝓ/
prios dei in ſe ſicut eſt deitatis trinitatis pſonaꝝ ꝛ vnita/
tis nature nō deuenimus in via clare nec cōfuſe:ſed intel
ligimus in cōi quid eſſentia:ꝛ qđ perſona:ꝛ poſtea credi/
mus ibi eſſe tres pſonas ꝛ vnā eſſentiā in tribus.non igiſ
deuenimus in credibilib⁹ ad aliquā ꝓpoſitionē imedia/
taȝ:qn̄uis aliqua ſit talis in ſe.aliter nulla poſterior eſſet:
ꝛ ideo ſciam de credibilibus nō habemus:ſed opȝ reſol/
uere oēm cōceptū:quē nos habemus in plures ꝯceptus
partiales anteq̄ȝ deueniretur ad conceptum ſimpliciter
primum de eſſentia ꝛ perſonis.

Queſtio.I. ¶ Predictis adijciendū eſt ꝛc. Diſt.XXV.

Circa iſtam 25ᵃᵐ diſtōnē in qua Ma
giſter agit de fide quantum ad
eius ſufficientiā/queruntur duo.¶ Primo
vtrū ante chr̄i aduentū fuerit fides neċia
de his que modo credimus:Scđo poſſȝ
eē queſtio a quo fides habeat ſuā vnitatē.
¶ Circa pmū arguiſ ꝙ non:Exo.3.dixit
dn̄s ad Moyſen.Ego ſum deus Habraam/deus Iſaac/
deus Iacob:ꝛ nomē meū adonay:hoc non indicaui eis.
Moyſi igiſ aliqđ oſtēdit deus qđ nō oſtēdit alijs:igitur
alij nō tenebanſ ad habendū fidem de oībus de quibus
Moyſes habuit fidē:qui tn̄ fuit in eadē lege cuȝ eis.igiſ
multo minus tenebanſ ad habendū fidē de his de qbus
nos hēmus fidē:cū ſimus alterius teſtamēti.¶ P̄.Ante
chr̄i aduētū nō fuit neceſſariū hoī credē qđ angeli igno/
rauerūt:qꝛ intellꝰ angeli excedit intellm̄ hoīs:ſed angeli
ante chriſti aduentū ꝛ predicationē eccl̄ie nō nouerūt in/
carnationē chr̄i quaȝ modo nos credimus.ergo.Minor
patet per Aplm̄ ad Eph̄.3°.vbi dicit/ꝙ ſacr̄m icarnatio/
nis chr̄i fuit abſcōditū pncipibus ꝛ ptātibus in celeſtib⁹:
ꝛ per eccl̄iaȝ eis inotuit.Et Iſa.63.Querunt angeli.quis
eſt iſte qui venit de edon.t.v.de boſra.¶ P̄.Ad pfectaȝ
obedientiā ſufficit implere que precipiunſ cū promptitu
dine implendi alia ſi preciperenſ.igitur ad perfectā fidē
ſufficit credere qđ explicaſ credendū cū volūtate credē
di alia ſi explicarenſ ſibi:ſed ante chr̄i aduētū nō fuerūt
tot credibilia reuelata quot modo ſunt a nobis credita:
nō eni fuerūt tūc ſacr̄a noue legis iſtituta:nec pro tūc fue
runt reuelata multa cōtenta in nouo teſtamēto que non
ꝯtinebanſ in veteri teſtamēto.ergo.¶ Cōtra.pro omni
ſtatu fuit neceſſariū homini diligē oīa diligibilia ex cha/
ritate:qꝛ cuilibet neċiuȝ fuit charitatē habere:ꝛ charitas
in quocūqȝ gradu ad oīa diligibilia ſe extēdit:ergo ſimi/
liter pro omni ſtatu neceſſaria fuit fides reſpectu oīum
credibilium:qꝛ charitas non perficit ſine fide. Ad Heb.xi.

Ad queſtionē primo vidēdū eſt que fides fuit
neceſſaria viatori ꝓ omni ſtatu.
¶ Scđo vidēdū eſt de actu fidei:an.ſ.aliqs actus fuerit
neceſſari⁹ ꝓ oī ſtatu:ꝛ qs.¶ Tertio an actus aliqs fuerit
neceſſarius circa eadē credibilia circa q̄ eſt nċius ꝓ nūc.

De primo dico ꝙ fides infuſa fuit neċia homini
ſaluādo pro omni ſtatu:qꝛ ſicͭ aīa non A
eſt accepta deo niſi orneſ ꝛ perficiaſ per charitateȝ quo
ad voluntatē:ſic nō acceptaſ a deo niſi perficiaſ habitu
ſupnaturali quo ad intellm̄:ꝛ ſicut potētie ille ſunt nālr̄
ordinate in actibus ſuis:qꝛ itelligere precedit velle:ſic in
pfectionib⁹:qꝛ pꝰs natura pficiſ intellꝰ ſupnaturalr̄ q̄ȝ
volūtas:ſȝ ſimul duratione.iſta aūt ſupnālis pfectio qua
aīa determinate aſſentit vero ꝛ credit vero:eſt fides īfuſa:
ſicut igiſ neċiuȝ fuit hoībus ante chr̄i aduentū hr̄e chari/
tatē:ſic ꝛ habere fidē:nō ꝙ ſit ꝯdictio ea ſeparari:qꝛ ſepa
ranſ modo in via.manet eniȝ modo fides informis ſine
charitate:ꝛ in pr̄ia manebit charitas ſine fide:ſed qꝛ de⁹
de lege ordinata:quā ſtatuit nō perficit aīam niſi pficiat
eam ſm totū:ideo non perficit voluntateȝ charitate:niſi
pficiat intellm̄ fide.ex vno igiſ credito.ſ.ꝙ credim⁹ fidē
infuſaȝ eſſe in nobis:qua aſſentimus ſimplr̄ vero:ꝯcludi
mus fidē fuiſſe in patribus ante chriſti aduentū.

Sed poſito ꝙ ſic habuerint fidē infuſam viden/
dum eſt an actus fidei fuerit neceſſa/
rius pro omni ſtatu.ꝛ dico pmo in gn̄ali ꝙ ſicͭ actus vir/ B
tutum moraliū fuerūt neceſſarij cuilibet ſaluādo:ſic act⁹
precepti affirmatiui ſunt neceſſarij qui obligant ſemper:
ſed nō pro ſemꝑ:ſed pro aliqn̄.qn̄.ſ.cōcurrunt debite cir
cūſtantie.ſ.qn̄:ꝓpter qđ:ſicut oportet:ꝛ qūo ꝛc.ꝛ ſic act⁹
virtutū theologicaꝝ ſunt pro aliqn̄ neceſſarij:quia actus
virtutū moraliū non ordinanſ in finē niſi per actus theo
logicarū:vnde ſicut qlibet teneſ diligere deū pro oī ſta/
tu ſi habuerit vſum rōnis:ꝛ hoc pro aliqn̄:qn̄.ſ.circūſtan I
tie debite diligēdi deū ꝯcurrūt:ita eodē modo dicenduȝ
eſt de actu fidei/ꝙ hn̄s vſuȝ rōnis pro omni ſtatu teneſ
credere in vnuȝ deū factorē celi ꝛ terre:ꝛ hoc pro aliqn̄.
¶ Sed habito in gn̄ali ꝙ actus fidei neceſſarius fuit ꝓ
omni ſtatu in habēte vſum rōnis.videndū eſt primo cir
ca que credibilia:ꝛ ꝓpter hoc videndū eſt circa que cre/
dibilia ſit modo neceſſarius actus fidei.¶ Circa qđ ſciē
dum ꝙ ſi articuli diſtinguanſ quantū ad ipſa credita:ſic
ſunt.14.articuli.Si aūt diſtinguanſ ſm numerū illoꝝ
qui pmo articulos diſtixerūt ſic ſunt.12.ſm numerū.12. C
apoſtoloꝝ.Si primo mō teneſ:aut articuli fidei ſunt de
deo tn̄.aut de deo rōne nature aſſumpte.Si pmo modo Speculatio
hoc cōuenit tripl'r:qꝛ aut de deo rōne nāe vel eſſentie:ꝛ ſubtiliſſima de
ſic habeſ hic articulus.Credo in vnū deū.Aut rōne pſo/ articuloꝝ fidei
nāꝝ:ꝛ ſic ſunt tres articuli ſȝ ꝙ ſunt tres pſone.Prim⁹. ſufficientia.
Patrē oīpotentē.Scđs.Et in Ieſuȝ chr̄m filiū eiꝰ vnicū
dn̄m nr̄m.Tertius.Credo in ſpm̄ ſcm̄.Aut rōne effectus
dei:ꝛ ſic ſunt.3.articuli de deo.primus quātū ad creatio/
nem.

nem. Creatorē celi ⁊ terre. ſcḋs quātū ad gratificationē. Remiſſionē pctō℞. tertius quātū ad glorificationē. Carnis reſurrectionē. ⁊ Uitam eternā. ⁊ ſic habenē. 7. de deo rōne dei tri. Aliqui tamē includunt opus creationis in pͦ articulo qḋ ptinet ad vnitatē eſſentie. ⁊ vltimū opus diuidunt in duos articulos. ſ. Carnis reſurrectionez. dicentes vnū articulū. ⁊ Uitā eternā aliū. Sed pͥma diſtinctio eſt melioꝛ: qꝛ Apl's ponit vnū articulū de creatione p̲ ſe ad Heb. xi. Fide intelligimus aptata eſſe ſecula vbo dei vt ex inuiſibilibus viſibilia fierent. Articuli pertinētes ad deitatē rōne nature aſſumpte, ſunt etiā. 7. Primus ptinet ad cōceptionē. Qui cōceptus eſt de ſpūſcō. Scḋs ad natiuitatez. natus eſt ex Maria vͥgine. Tertius ad paſſionem. Paſſus ſub pontio Pilato. Quartus ad deſcenſionez ad inferos. Deſcēdit ad inferna. Quintus ad reſurrectionē. Tertia die reſurrexit a mortuis. Sextus ad aſcenſionez. Aſcēdit ad celos ⁊c̄. Septimus ad iudiciū. Inde venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. ❡ Horum articuloꝝ Petrus tres in vnū cōplexus eſt dicēs. Credo in vnum deū. quantū ad vnitatē eſſentie. Patrē oīpotentē. quātū ad oīpotentiā pr̄is. Creatorē celi ⁊ terre. quantū ad opus creationis. Joānes poſuit articulū de pſona filij. articulos aūt de ꝯceptione ⁊ natiuitate ꝯiunxit Jacobus zebedei in vnū articulū. de paſſione poſuit Andreas. de deſcēſu ad inferos Philippus. reſurrectionē Thomas. aſcenſionē Bartholomeus. aduētū ad iudiciū Matheus. de pſona ſpūſci Jacob' alphei. opus gr̄e dixerūt duo apl'i. Nam Simon poſuit effectū gr̄e quo ad collationē boni: ſcȝ Sanctā eccleſiā catholicā ſcō℞ cōionē. Judas Jacobi quo ad mali remotionē. ſ. remiſſionē pctō℞. effectum glīe poſuit Mathias: vel ſm aliquos Thomas. ❡ Sed eſt ne neceſſariū hr̄e actū circa oīa hec vel aliqua eorū? Dico ꝙ necīum fuit pro omni ſtatu hr̄e actū implicitum de oībus. tūc eni habet̄ actus implicite quādo habet̄ habitus. Sed hr̄e ſolum talē actū nō ſufficit: ſed in habente vſum rōnis requirit̄ actus diſtinctioꝛ ⁊ explicitus: ſȝ nō

D Doctrina notabilis.

requirit̄ necīo in quolibet pro iſto ſtatu. ſ. ꝙ oēs illos articulos explicite ⁊ diſtincte credat: qꝛ deus nullū obligat ad impoſſ̄e: ⁊ ideo ſi ſit aliquis rudis qui nō poſſit cōcipere quid eſt natura ⁊ quid pſona nō eſt neceſſe ꝙ habeat actū explicitū de articulo pertinēte ad eſſentie vnitatem ⁊ persona℞ trinitatē diſtincte ſicut habēt clerici litterati: ſed ſufficit ꝙ ſi nō pōt talia intelligere: qꝛ nec terminos: ꝙ credat ſicut eccleſia credit: quilibet tn̄ hn̄s vſum rōnis tenet̄ pro aliqñ ad aliquē actū explicitū: ⁊ maxime ad illa que ſunt groſſa ad capiendū: ſicut ꝙ xp̄s natus eſt: ⁊ paſſus: ⁊ alia que pertinēt ad redemptionē. Sic igit̄ oēs tenent̄ ad aliquē actū explicitum pro aliqñ: ⁊ ad alios in gn̄ali: vt. ſ. credat qḋ eccl'ia credit: ſed ad oīa credēda explicite tenent̄ maiores in eccleſia: qui pficiunt̄ alijs: ⁊ tenent̄ alios in fide inſtruere vbo veritatis ⁊ exemplo honeſtatis: ⁊ de huiꝰ loquit̄ Aug. 14. de tri. c. j. Aliud eſt ſcire tn̄modo quid hō credere debeat ꝑpter adipiſcendā vitā beatā que non niſi eterna eſt. Aliud eſt ſcire quēadmodū hoc ipſum ⁊ pijs opituletur ⁊ contra impios defendatur: qḋ eſt maio℞ in eccleſia. aliter cito deficeret fides ſimpliciū. maiores igitur qui hn̄t alios inſtruere tenent̄ fidē explicitam hr̄e de oībus ⁊ pro tēpore illa que credēda ſunt alijs explicare ſm capacitatem eorum.

Sed hic occurrunt quedā dubia. Si enī ſimplices non tenent̄ de neceſſitate oīa credibilia explicite ⁊ diſticte credere: vt dictū eſt. igit̄ nō tenent̄ quēlibet errorē ꝯtrariū articulis cauere. nō eni tenent̄ oppoſitū illius cauere: cuius oppoſitū nō tenent̄ agnoſcere: ⁊ ita poſſet aliqs licite cadere in errorē repugnātē alicui articulo. ❡ P̄. Si ſufficiat ſimplicibꝰ hr̄e fidē explicitā de aliqbus ⁊ de alijs implicitā: ⁊ tunc ſi ille cui incumbit inſtruere ſimplices pdicaret aliquid oppoſitū fidei poſſet ſimplex licite adherere doctrine eius credendo tanꝙ̄ verū aliquid falſum: ⁊ tūc eſſet ſimul fidelis ⁊ infidelis. fidelis quidē: qꝛ non tenet̄ actum explicitū hr̄e de articulo ꝯtrario. infidelis: qꝛ credit aliquid eſſe verū qḋ repugnat ſidei. ❡ P̄. Uidet̄ ꝙ maiores in eccl'ia non tenent̄ explicite credere magis ꝙ̄ alij minores: qꝛ de neceſſitate ſalutis nō tenet̄ vnus plus ꝙ̄ alius: niſi ad plus obliget̄: ſed nō obligat̄ aliter ad credendū maioꝛ ꝙ̄ minoꝛ: qꝛ oēs obligant̄ in baptiſmo ad credendū vbi oēs equal'r obligant̄. igit̄ nō magis explicite tenet̄ credere vnus ꝙ̄ alius. ❡ Ad pͥmū iſto℞ nego cōſequētiā pͥmā: qꝛ quilibet ſimplex tenet̄ cauere non ſolū oēm errorē ꝯtrariū articulis numeratis: ſed etiaȝ omne qḋ eſt ꝯtrariū veritati ſcripture. ſ. canonis biblie: qꝛ nō poſſet aliquis pertinaciter adherere ꝯtrio alicuiꝰ veritatis in biblia qn iudicaret̄ hereticus. ❡ Et cū arguis non tenet̄ ad cauendū errorē niſi teneat̄ ad credēdū explicite eius oppoſitū. Dico ꝙ hec ꝯn̄tia nō valet: ſicut pȝ in moralibus alijs: qꝛ tenet̄ cauere quilibet oē pctm̄ mortale: ⁊ tn̄ nō tenet̄ ſcire ⁊ cognoſcere explicite in quo gradu ſupbia eſt pctm̄ mortale. vel gula: quia nec multi experti in ſcia ſciunt hoc: ſed circa hoc ſunt altercationes. ❡ Dico tunc ad ꝑpoſitū ꝙ aliqua ſunt que cōiter predicant̄ in eccl'ia: ⁊ talia ſunt necīa ſimplici ad credēdū explicite. ſ. ꝙ xp̄s natus eſt de vͥgine Maria: ꝙ fuit crucifixus pro redemptione generis humani: ſed ſi ſit aliqḋ credendum: qḋ tn̄ nō predicat̄ cōmuniter in eccl'ia: ſed ſi predicat̄ ſpecial'r in vno loco de nouo: nō eſt neceſſariū ſimplici credere illud adherendo illi firmiter tanꝙ̄ vero: imo neceſſarium eſt magis illi nō adherere quouſqȝ ſciat illḋ credi ab eccleſia tanꝙ̄ verū: ⁊ cū hoc ſibi ꝯſtiterit: tenet̄ illi firmiter adherere ſicut in moralibus qñ ſunt altercationes de aliquo peccato quādo pͥmo eſt mortale: vt ſi vnus peritus in ſcia dicat ꝙ non licet ſic mercari. ⁊ alius dicat ꝙ licet: tutius eſt non ꝑcedere ſic nec ſic: ſed expectare quouſqȝ veritas pateat aliunde. Si eni ita eſſet ꝙ vnus doctor diceret aliquē peccare mortal'r niſi ſic faceret: ⁊ aliꝰ ꝙ peccaret ſi ſic faceret: tunc ſimplex foret perplexus: ideo hn̄ videndū eſt in moralibus anteꝙ̄ aliquid aſſerat̄. ⁊ per hȝ pȝ ad ſcḋm. ❡ Ad tertiū dico, ꝙ maiores tenent̄ ad credēdū magis explicite ⁊ ad veritatē ſcripture magis intelligendā ꝙ̄ ſimplices: ſed nō in hoc ꝙ obligauerunt ſe in baptiſmo vt ꝑcedit argumentū: ſed in hoc ꝙ curā aiarū ſuſcipiūt. ex quo eni ſunt in ſtatu altiori ꝙ̄ ſimplices: ideo obligant ſe ad illuminandū alios: ⁊ per ꝯn̄s ad veritatez ſcripture capiendā ⁊ explicite credendā. oēs igit̄ tenent̄ pro quolibet ſtatu ad fidē mediatoris poſt lapſum hoīs: qꝛ nullus ſaluat̄ niſi ſit membrū eccl'ie poſt lapſum: qḋ nō eſt niſi in fide mediatoris: ſicut pȝ p̲ Apl'ȝ ad Heb. xi. diffuſe: ⁊ per Aug. de ſa. li. pͦ. ❡ P̄. Sicut creatoꝛ eſt pͥnꝰ eſſendi in natura cōdita: ita ⁊ redēptoꝛ eſt pͥncipiū reparationis in nā lapſa: ergo nullus pōt recreari ſine recreatore vel redemptore: ſicut nec eſſe ſine creatore: ſic igitur fides de creatore ſemꝑ fuit necīa ad ſalutē: ita fides redēptoris ſemper fuit necīa ad ſalutez poſt lapſum humani generis: ſed illa fides de mediatore pōt eſſe explicita: ſic ꝙ dei filius deus ⁊ homo redimeret genus humanū per hoc ꝙ naſceret̄ de virgine ⁊ moreret̄ in cruce: ſed ſic explicite credere in redemptorē non fuit neceſſe pro omni ſtatu: ſed hoc idem potuit credi magis confuſe. ſ. ꝙ deus ordinaret aliquā viā redemptionis: ſed ꝙ hoc fieret per filium ſuum incarnatū: vel per angelū: vel per hominez

E

F

parum:non fuit neceſſe credere:ſed ſic generalr credere
fuit neceſſariũ omni homini ad ſalutẽ. Sed habentes le-
gem moſaycaꝫ tenebant credere magis explicite q̃ non
habẽtes:qa ipſi habuerũt fidem redẽptoris magis expli
cite traditam in propheṫys ⁊ pſalmis. ¶ Ad actum aũt
fidei duo cõcurrunt neceſſario.ſ.habitus inclinãs deter-
minate in verũ:⁊ ipſa credibilia aliquo modo preſentia.
G credibilia enim nõ ſunt preſentia in habitu:ideo requirit
doctor qui aliquo modo ipſa explicet.ſ.deus vel aliquis
alius.quilibet igit̃ tenet̃ ad tot credenda ex habitu:quot
credibilia ſunt ſibi explicita ab alẏs ſcientibus.⁊ qa nul-
lus in veteri lege habuit tot ſibi explicita quot habemus
nos in lege noua:ideo nullus tenebat̃ ad tot explicite cre
denda:⁊ ſi aliquis habuerit ſibi tot reuelata:vt forte Da-
briam tenebatur illa credere ⁊ alẏs credenda explicare
pro capaci mentis ſue pro ſtatu illo.

Ultimo videndũ eſt. Utrum actus fidei antiquorũ fuerit de
eodeꝫ credibili de quo eſt noſter actus:⁊ loquor de actu
credendi in redemptorẽ. Qui diceret ꝙ idem verum eſt
de preſenti,de preterito,⁊ de futuro:diceret ꝙ ſic.⁊ quia
H eadẽ fuerunt extrema ſimplicia credita.igit̃ eadem fuit
vnio extremoꝝ:⁊ ideo idẽ credibile fuit qđ antiqui cre-
diderunt futurũ ⁊ qđ nos credimus preteritum:qa ⁊ ipſi
crediderũt redemptorẽ venturũ:⁊ nos credimus iaꝫ ve-
niſſe. Aliter tamẽ põt dici ꝙ eadẽ cõplexio nõ eſt ſimul
vera ⁊ falſa.nec ſimul ꝯtingens ⁊ neceſſaria.ideo nec eſt
formalr eadẽ complexio cũ dicit̃ modo ⁊ creditur a no-
bis.Chriſtus natus eſt:qa hec eſt vera nunc.⁊ hec. Chriſtus na-
ſciturus eſt:qa hec eſt modo falſa. Similr prima eſt nõ
contingens:qa de preterito.ſcđa erat cõtingens:qa depẽ-
debat ex libera dei voluntate:nõ eſt igit̃ eadeꝫ cõplexio
de redemptore quã crediderũt antiqui:⁊ quã credimus
nos:põt tñ dici eadẽ cõplexio mãliter:⁊ eadẽ vnio termi
noꝝ ſi abſtrahit̃ ſignificatũ cõplexionis a modo ſignifi-
candi:q̃ ipſi crediderũt:⁊ quã nos credim⁹ modo de re-
demptore:vt ſcꝫ cõcipiat̃ ſignificatũ noĩaliter ⁊ nõ v̓baliter:
ſicut curſus vt concipit̃ ſine tempore ꝯſignificato p
verbũ p̃teriti tpis ⁊ futuri:⁊ abſtrahit̃ cõplexio ab omni
modo ſignificãdi cũ tẽpore. ¶ Similr ſi intelligit̃ com-
plexio ſic pro aliquo inſtãte determinato ⁊ abſtrahatur
illud inſtans a reſpectibus ad tps preteritũ ⁊ futurũ:qa
huiꝰ reſpectus nõ includunt̃ in rõne inſtantis:tunc eãdẽ
cõplexionẽ potuerunt ipſi cõcipere ⁊ pro eodẽ inſtante:
quã nos credimus de redemptore:qa tamẽ cõplexiones
nõ ſunt formalr eedẽ niſi cõcipiat̃ ſignificatũ cũ modo
ſignificãdi:⁊ modus ſignificãdi rõne verboꝝ eſt cõſigni
ficare tẽpus:ideo nõ eſt formalr eadẽ cõplexio:quã cre-
diderũt antiq de mediatore:⁊ quã nos credimus modo:
ſed ipſi chriſtũ naſciturũ:nos chriſtum natum:⁊ vna eſt
modo falſa ⁊ alia vera.vna modo neceſſaria de preteri-
to.alia tunc contingens de futuro.

Ad primum principale cõcedo ꝙ actus credẽ-
di dependet ex duobus.ſ.ex habi-
tu inclinãte:⁊ preſentia credibilis:ꝙ nõ eſt preſens in ha-
bitu:⁊ ideo ſine doctore ⁊ reuelatore nõ tenent̃ ſimplices
quibus nõ erant tot credenda explicita tot credere:ſicut
I Moyſes:nec Moyſes forte ſicut tenent̃ mõ maiores in
eccleſia:qa tot credibilia nõ erant ſibi reuelata.oppoſito
modo eſt de ſcia:qa hñs habitũ ſcie eo ꝙ gñat̃ ab obie-
cto ſicut a partiali cauſa:hꝫ obiectuꝫ ſufficienter preſens:
q̃uis nõ exvi habitus:ſed per ſpecies que manent q̃diu
manet ſcia:ideo põt ꝯſiderare qñ vult:⁊ in p̃ñte eius eſt
poſt ſciam habitã cõſiderare qđcũqꝫ ꝯtentoꝝ in habitu:
nõ ſic eſt de fide.patet.nec ſufficit quicũqꝫ occurſus cre-
dibilium ad intellectũ ad hoc ꝙ habitus incliner in actũ
firmiter eliciẽdũ:ſicut pꝫ de baptiȥato nunc:cui ſi ſtatiꝫ
occurrãt phãtaſmata illoꝝ terminoꝝ mori ⁊ reſurgere:
⁊ cõponat apud ſe mortui reſurgent nõ credet niſi prius
ſibi conſtiterit per aliquẽ ꝙ ſit articulus credẽdus:ideo
neceſſario requirit̃ cũ fide infuſa fides acqſita ex auditu.
¶ Ad ſcđm dico ꝙ q̃uis cõiter prius illuminent̃ ange-
li q̃ hoies de ſiendis:hoc tñ nõ eſt neceſſariũ:ſed poteſt
deus aliter ordinare:vt prius reuelet aliqđ hoibus per in- K
fuſionẽ fidei ⁊ credẽdoꝝ reuelationẽ q̃ angelis:ideo nõ
valet ꝯñtia.angeli nõ cognouerũt incarnationẽ ante chri
aduentũ.igitur nec hoies crediderũt eã:⁊ qđ dicis ꝙ an-
gelus eſt perſpicacioris intellꝰ:nihil eſt ad ꝓpoſitũ:quia Nota mirabilem ſniaꝫ verificabilẽ ſm ſapiaꝫ kabaliſtam.
procedit de cognitis naturalr:tñ angelus qui annũciauit
eã nouit ipſam anteq̃ eſſet cõpleta. ¶ Ad aliud cõcedo
cõcluſionẽ modo dicto in pede quaſi:credo tñ ꝙ nõ ſunt
aliqua in nouo teſtamẽto que nõ pñt extrahi de veteri in
aliquo ſenſu allegorico vel tropologico:vl̓ anagogico:tñ
nõ oĩa cõcipiuntur in ſenſu hyſtorie:⁊ lr̃e in ve.te. ¶ Ad
aliud in oppoſitũ põt dici ꝙ accipit falſum.ſ.ꝙ quilibet
tenet̃ pro omni ſtatu diligere oĩa diligibilia ex charitate:
qa ſaluator dicit in Matth. Audiſtis qa dictũ eſt antiqs Cap.5.
dili.p.tuũ:⁊ odi.ha.ini.tuum.ergo videt̃ ꝙ nõ tenebant̃
inimicos diligere.tñ poſito ꝙ ſic:dico ꝙ tenent̃ oẽs impli-
cite diligere ſed nõ explicite:ſicut non tenent̃ oẽs oĩa di- L
ligibilia explicite cognoſcere:⁊ ſic tenent̃ oẽs implicite
oĩa credibilia credere. ¶ Dico ꝙ non eſt ſimile:qa fides a.l. vltra dico pro vna poſitione ſoluẽda ꝙ fides ⁊c.
eſt in intellectu ſubiectiue. ¶ Et ſi obẏcit̃ ergo aliqs põt
credere nolens:qa que ſunt in intellꝰ p̃cedunt velle. Di-
co ꝙ non ſequit̃:qa actus credẽdi dependet ex duob⁹.ſ.
habitu inclinante:⁊ credibili preſentato:nõ q̃ñocũqꝫ ſed
preſentato tanq̃ credibile:⁊ ſic cõmuniter nõ preſentat̃
niſi per doctrinã:⁊ adhuc ſi ſic preſentat̃:non neceſſario
credit intellectus vt ſic credere precedit velle:qa ꝓponẽs
credibile intellectui nõ demõſtrat ita vt cogat intellectũ
ad aſſentiendũ:ideo nõ credit niſi volẽs:q̃uis aũt volũ-
tas ſic habeat imperiũ ſup actũ credendi:nõ tñ hꝫ impe
rium ſup oppoſitũ actũ ſtante fide:vt intellectus diſſen-
tiat credibili ꝓpoſito per imperiũ volũtatis:ſed ſolum
poteſt impedire intellectũ ne exeat in actuꝫ ſuũ credẽdi
elicitum circa credibilia propoſita. Queſtio. II.

Circa hoc poſſet queri. Utrum ad hoc ꝙ fides ſit in intellectu ne-
ceſſe ſit aliquem habitũ infuſuꝫ eſſe in volũ
tate. Et dicũt aliqui ꝙ ſic.qa vt dicunt.intellꝰ Thom. in.3. ſcrip. diſt.23. arti.3.q.1.
pro ſtatu iſto non mouet̃ niſi a duobus.ſ.ab
obiecto ⁊ volũtate que eſt vlis motor:⁊ credibile nõ eſt
ita efficax vt moueat ipſum intellm ad aſſenſum:ideo ad
hoc ꝙ intellꝰ aſſentiat opꝫ ipſum a voluntate moueri:ſꝫ
a volũtate moueri nõ põt ad aſſentiendũ alicui ſupnãli:
niſi in volũtate ſit aliquis habitus ſupernaturalr iclinãs
ad illud volendũ.ſicut ergo requirit̃ in intellectu habitus
ſupernãlis ad aſſentiendũ:ita ⁊ in voluntate vt velit ipꝫ
aſſentire. ¶ Pꝫ. Ad hoc ꝙ actus dependẽs a duob⁹ agen
tibus ſit perfectus:neceſſe eſt principale agens pfici ſup-
naturalr:vel tãtũ vel plus ſicut inſtr̃ale:ſꝫ volũtas reſpe
ctu actus credendi eſt motor p̃ncipalis:intellectus autẽ
inſtrumẽtalis.igit̃ ſi habitus ſupernãlis requiritur in intel
lectu ad hoc ꝙ aſſentiat:magis requirit̃ in voluntate ha-
bitus ſupernãlis ad hoc vt moueat ⁊ velit ipſum aſſenti
re. Sed cõtradictionẽ non video quin intellectus ſi fieret a.l. Sꝫ q̃õnẽ nõ video intelligibilẽ:mirũ enim eſt ſi intellectus ⁊c.
mere per ſe ⁊ haberet obiectum preſens poſſet intellige-
re vel credere ſibi preſentato.

Ideo dico ad argumẽtum primũ ꝙ actus cre
dendi

dendi eſt ab obiecto ꝑſente ſicut ab efficiente actu. non ſic aūt eſt a voluntate. aliter ſi voluntas eſſet cauſa actus credendi ⁊ ꝓponeret̄ intellectui aſtra eſſe paria: nulla perſuaſione facta: poſſet volūtas imperare itellectui credere determinate aſtra eſſe paria: ⁊ hoc nihil eſt: ſed opȝ obiectum hr̄e cauſalitatē ſuper actum: nec voluntas mouet niſi moueat obiectum: tunc dico ꝙ credibilia vt ſunt preſentia in ſe: ſiue in fide acquiſita vel infuſa: lȝ hoc vltimo modo nō ſufficiant ad mouendū intellectū ad actū. ſed voluntas vt dicis ſimul mouet: ⁊ verum eſt pro quāto mouebat ad acquirendū fidem acquiſitā. Sed poſita fide acquiſita credibili preſente: pōt intell's per habitū infuſū credere: dūmodo voluntas nō cōtramoueat nec plus requirit̄: ⁊ eſto ꝙ requirat̄ motio poſitiua voluntatis etiā ſufficit volūtas ad ſic mouēdū in puris naturalibus: ga poſito vero ſupnaturali preſente intellectui poſſet volūtas mouere intellectū ad intelligendū illud: dūmodo in intellectu eſſet habitus inclinans intellectū in illud ſicut eſt in ꝓpoſito. ¶ Et ad ſcōm quādo dicitur ꝙ principale agens debet eſſe diſpoſitū. dico ꝙ ſicut in inſtrumento artificiali ſufficit acuties ad hoc ꝙ virtus motiua moueat ipſū ad ſcindendū: nec requirit̄ ſimilis diſpoſitio in principali mouente vel diſpoſitio illi ꝓportionata. ſ. in vtute motiua: ita hic ad hoc ꝙ volūtas moueat intellectū ad credendū credibile ſufficit diſpoſitio intellectus: ⁊ non eſt neceſſariū ſupernaturalē diſpoſitionem ꝓportionalē illi poni in volūtate: nec ad hoc ꝙ difformiter operet̄ per inſtr̄m requirit̄ talis diſpoſitio ꝓportionalis in volūtate qualis eſt in actu credēdi perfectiori ⁊ minus perfecto: ſed ſufficit ꝓportionalis diſpoſitio in intellectu differens ſm ꝙ gradus differentes in perfectione ſunt in actibus.

a.l. Et qn̄ dr̄ 2° ꝙ ⁊c.

B

Ad ſecundum queſitum poteſt dici/ꝙ quilibȝ habitus intellectualis habȝ vnitatem ex vnitate ſui primi obiecti in quo habitus virtualiter ꝯtinet̄ ſicut in ſua cauſa partiali: ſicut geometria dicitur vnus habitus ex vnitate linee: in qua linea oīa alia que deducunt̄ in ſcīa illa virtualr̄ cōtinentur mediatius vel imediatius ſm ꝙ ſe habent ad illam: tamē ſi alia explicita in ſciētia ꝯſiderent̄ ſub ꝓprijs rationibus in ſe: non autē vt continent̄ in aliquo vno primo ſubiecto: forte tot ſunt habitus quot cōcluſiones diſtincte ſpecie ſunt demōſtrate. nō pōt aūt dici ꝙ fides infuſa habeat vnitatem ex obiecto ꝑmo. ſ. deo: quia deus non mouet in rōne obiecti ad cognitionem oīum credibiliū: nec in deo vt in obiecto concipiunt̄ oīa credibilia: vt ex illo deduci pn̄t: lȝ cōtineat oīa vt cauſa effectiua omniū: ideo opȝ dicere ꝙ habeat vnitatem vel ab vnitate reuelantis credibilia: ga oīa reſpiciunt̄ a fide vt reuelata a deo: ⁊ hec formalis ratio eſt vna in omnibus ſm opionē ſupra dictā: vel ꝙ habeat vnitatē in ſe formalr̄ ex ſeipſa: ꝗuis illaȝ effectiue habeat a deo ⁊ non habeat vnitatē ex aliquo vt obto: ſicut ſcientie cauſate ab obiecto.

Scdz ſupra i principio huius diſtīnis.

C

Diſtin. 23.

¶ Eſt autem ſpecies virtus qua ſpiritualia ⁊c. Diſtin. XXVI. Qō vnica.

CIrca iſtam 26ᵃᵐ diſtinctionē in qua Magiſter agit de ſpe, querit̄ vnū. Utrum. ſ. ſpes ſit virtus theologica diſtincta a fide ⁊ charitate: Oꝫ nō. ga nulla paſſio eſt virtus. ſpes eſt paſſio ex 2° ethicoꝝ. ergo. ¶ P̄. Nulla virtus theologica determinat medietatē duarū malitiarū: ſpes determinat tale mediū. ergo. ꝓbatio ma. quia vbicūqȝ eſt mediū duaꝝ malitiarū ibi pōt eſſe defectus ⁊ exceſſus: ſed intēdēdo in deū per deſiderium non pōt eſſe exceſſus. ſicut pȝ in alijs virtutibus theologicis. non enim pōt homo nimis credere in deū vel diligere deū. ꝓbatio minoris: ga ſpes determinat mediū inter preſumptionē ⁊ deſperationē: ſic̄ inter duas malitias. ¶ P̄. Uirtꝰ theologica non eſt in nobis: niſi a deo imediate infundēte illā: ſȝ abſqȝ infuſione dei cōuenit habere ſpem reſpectu eorū reſpectu quoꝝ ponit̄ cōiter: ꝓbo: ga per ſpem acqſitā cōuenit ſperare ꝓmiſſū hoīs veracis. igit̄ multo magis ꝑ ſpē acqſitā cōuenit ſperare ꝓmiſſū dei qui eſt ſumme verax. ¶ P̄. Duo perfectibilia reſpectu eiuſdē obiecti numero ſufficienter ꝑficiunt̄ duabus ꝑfectionibus: ſȝ in aīa nō ſunt niſi due potētie ꝑfectibiles reſpectu obiecti increati. ſ. intellectus ⁊ voluntas. igit̄ ſicut intellectus ſufficiēter ꝑficit̄ vno habitu qui eſt fides talis obiecti: ita ⁊ volūtas reſpectu eiuſdē ſufficienter ꝑficitur vno habitu qui eſt charitas. igitur nō erunt niſi due virtutes theologice. ¶ Oꝫ ſi dicatur eſſe tres partes imaginis: ⁊ ſm eas tres requiri habitꝰ eas ꝑficiētes. ¶ Cōtra. ga due ꝑtes imaginis ꝑtinēt ad intellectū: ⁊ vna ſola ad volūtatē. igit̄ ſi ſm illā di. reqreret̄ duo habitus: tūc duo habitus theologici ponerent̄ in ꝑte itellectiua: ⁊ vnus ſolus in volūtate: qđ eſt manifeſte falſum: ga ſpes ſm aliquos nō ponit̄ eſſe virtus intellectualis. ¶ Cōtra. p̄ᵒ ad Corin. 13. Nūc aūt manent fides ſpes charitas tria hec.

a.l. diſtincti.

In iſta qōne fundamētū eſt auctoritas Apl̄i iaȝ dicta cui innitunt̄ ſancti tractando de iſta materia: tū ſi auctoritas ꝯtēneret̄ innitendo rōni nāli tn̄/cū ſm eā pluralitas ſit vitāda vbi nō appet neceſſitas ponēdi pluralitatē. ⁊ in ꝓpoſito non videat̄ eſſe neceſſitas ponēdi tertiā virtutē theologicā diſtinctam a fide ⁊ charitate: negaret̄ ſpem eē virtutē diſtinctā a fide ⁊ charitate. Minor aūt huius rōnis poſſet ſm eos ꝓbari ex ꝑte volūtatis dupl'r. ꝑmo ꝓbat̄: ga volūtas eadē virtute diſponit̄ ſufficiēter ad velle ordinatū ⁊ nolle ordinatū. ꝓbo: ga non pōt eſſe ordinatū nolle niſi reſpectu eius cuius oppoſiti eſt ordinatū velle: qđ ꝯfirmat̄ per illud ꝑmo de aīa. Rectū eſt index ſui ⁊ oblig. Eodē etiam ſufficiēter diſponit̄ ad amādū bonum ꝑſens ⁊ deſiderādum bonū abſens. Hoc etiā ꝓbatur rōne ⁊ auctoritate. rōne ſic: ga eodē tēdit aliqd in terminū non habitū: ⁊ geſcit in habito: ſicut pȝ de graui. Et auctoritate Aug. 9. de tri. c. vlti. Appetitus inhiātis fit amor fruētis. igit̄ ſi ſit aliquis habitus quo volūtas ſufficiēter diſponit̄ ad ordinatum velle reſpectu frui vel velle reſpectu boni pn̄tis: ille ſufficiet ad omne velle ordinatū qđ eſt deſiderare: ⁊ ad omne nolle ordinatū: ſȝ per ſolā charitatē ſufficiēter diſponitur volūtas ſupnaturaliter ad amādū omne diligibile vel fruibile pn̄s. ¶ 2° iſta minor ꝓbatur: ga amicitia acqſita ſufficit ad omne velle ordinatū circa amicū. ⁊ hoc tā ad velle deſiderij ꝙ̄ ad velle qđ eſt amare pn̄s: ꝙ̄ etiā ad nolle qđ eſt oppoſitum amico: ſed non eſt minus ſufficiēs amicitia infuſa quātū ad multitudinē obiectorū ꝙ̄ amicitia acqſita cū charitas per latitudinē ſe extendat ad omnia diligibilia ex charitate. ergo.

A

a.l. q auctoritatē ꝯtēnere.

1. phy. t. c. 50.

a.l. negaret.

t. c. 85.

a.l. amari.

a.l. volūtas.

a.l. latiſſime.

¶ 2° ex parte intellectus: ga ſi eſſet aliquis habitus non poſſet poni in itellectu: ga actus itellectus in cōmuni eſt intelligere. ergo omnis habitus in itellectu erit circa aliquod intelligere. Intelligere autem reſpectu obiecti ſupnaturalis non eſt niſi credere. ergo ⁊c.

¶ Tenendo concluſionem iſtam poſſet dici ꝙ ſpes aggregat in ſe quodāmodo duas virtutes: ſcilicet fidem ⁊ charitatē. actus enim ſpei qui eſt expectare includit certitudinem: ⁊ hec certitudo pertinet ad intellectū ⁊ fidē. includit etiam deſiderium qđ pertinet ad voluntatē. ⁊ ſi

B

Forma aliter arg^m ꝓbādo ma. ex 2° ethi. coll. ⁊ mi. ex Boetio vide Ricar. hic. Idē. 1. de cō. hic o vltimo queſtione hr̄. tꝰ ꝺ anima tt. cō. 14.

ſit deſideriū meritoriū ptinet ad charitatē que pficit voluntatē. ſicut igiť expectatio pfecta ⁊ meritoria includit certitudinē itellꝰs ⁊ deſideriū volūtatis ordinate. ita ſpes vt vtus pfecta diceret ĩcludere p quādā aggregationem fidē ⁊ charitatē. ⁊ ſm hoc poneret virtus tertia non formalr nec ſimplr: ſed ſm ꝙ aggregat formalr in ſe duas virtutes. Quia tñ deſideriū nō habitū pōt eſſe volūtatis ſine charitate: ⁊ totꝰ actus ſpei ⁊ ipa ſpes pōt eē īformis. iō melius vi: eē ponēdū ꝙ ſpes īntātū ↄuenit cū fide ꝙ nō eſt alia vtus. Nō eniꝫ eſt alius habitꝰ formalr vlis ⁊ pticularis: ſicᵗ pꝫ in oībus habitibꝰ itellectualibꝰ: ſꝫ fides eſt reſpectu vlis: ga fide teneo oēm iuſtū finalr eē ſaluādū. ⁊ ſpes eſt reſpectu pticularis: ga ſpe teneo me iuſtuꝫ finalr eē ſaluādū. igiť nō eſt alius habitus huius ⁊ illius.

¶ Cōfirmať: ga deſperās nō dī odire ſꝫ differre: nec pſuadeť vt amet vel optet: ga optaret ſi crederet illud eē poſſibile: ſꝫ pſuadeť vt credat illud eē poſe a ſe attingi.

¶ Scđm hoc diceret fides eē oīum articulorū reuelatoꝝ ptinētium ad q̄ſcūqꝫ pſonas ⁊ ad q̄cūqꝫ tpa. Spes aūt eſt q̄dā fides: ga de reuelatis ptinētibꝰ ad ſcipm: qui hꝫ fidē. ⁊ tñ ptinētibꝰ ad futura. nec illa ſpecificatio variat habitū ſicut nec in alijs habitibꝰ itellectualibꝰ: ſꝫ eſt idē habitꝰ ſpecificationē quādā hñs ex pte obiī. nō ergo poniť tertius habitus: ſꝫ fides q̄tū ad q̄dā. puta quātuꝫ ad futura ptinētia ad ipſuꝫ credētē: dī ſpes: cū tñ fides ſe extēdat ad pſonā credētē ⁊ ad alias. ¶ Et ſi dicať futuritionē in aliquo variare obiectuꝫ: ⁊ ita diſtinguere ſpem ab alijs virtutibꝰ. ¶ Cōtra. p̄mo: ga idē eſt habitus vlis ⁊ pticularis: ſicut pꝫ in oībus habitibꝰ itellectualibus. cū igiť de iſta, oīs finalr iuſtus ſaluabitur, ſit fides. igiť ⁊ de iſta. ego ſi ſim finalr iuſtus ſaluabor. eſt fides. Scđo. ga ſi futuritio ſit formalis rō obiecti. ergo ſpes nō eſt virtus theologica: ga nō reſpicit eternū ꝓ obiō ſm hoc: ſꝫ aliqđ tpale: ga tpalitas eſſet formalis rō obiecti. ¶ Tertio. ſi futuritio regrat ꝓpriū habituꝫ: pari rōne ⁊ p̄teritio. ⁊ ita nō erit idē habitus fidei de p̄teritis ⁊ futuris. ¶ Qui teneret viā iſtā poſſet dicere ꝙ ſicut in aīa ſunt due potētie nate attingere deū in rōne obiī. ſ. intellꝰs ⁊ voluntas: ⁊ hoc p actus elicitos ab eis ita ⁊ ſufficiēter pficiť vtraqꝫ potētia vnico habitu reſpectu vnius obiī: ⁊ ita ſicut itellectus ſufficiēter pficiť reſpectu illius obiī per habitum fidei infuſuꝫ: ita ⁊ volūtas per charitatē: ⁊ ſaluarenť dicta de ſpe: ga eſt tertius habitꝰ includēs p aggregationē hos duos habitꝰ. vel ꝓbabilius ꝙ eſt q̄dā fides pticularis reſpiciēs bona futura ab illa pſona attingenda. ⁊ quo ad hoc diſtinguiť a fide abſolute ſumpta que indeterminate reſpicit oēs pſonas ⁊ oīa credibilia quorūcūqꝫ temporū. ¶ Uia illa nō placet: ga videtur obuiare auctoritatibus ſanctorū innitentibus dicto Pauli. Quere.

ſ. corin. 13. Hic in iſta ma. ⁊ alibi copioſe.

Alio modo poſſet dici ꝙ cū contingat exceſſiue ſperare bonū futurū ſicut pꝫ in p̄ſumēte: ⁊ diminute: vt pꝫ in deſperāte illa paſſio q̄ eſt ſpes futuri boni indiget moderamine: ⁊ per ↄñs ille habitus moderatiuus cū ſit reſpectu obiecti eterni: ꝙ cōſequitur ſperans: pōt eſſe habitus theologicus: ⁊ vocatur ſpes: ga per hoc intelligitur habitus moderans paſſioneꝫ quo qs tendit in bonum eternum conſequendum.

Contra hoc obijciť p̄mo: ga tūc eēt ſpes virtus moralis: nō theologica: ga virtus moderatiua paſſionū moralis eſt: quilibet. n. moraliter pfectus idiget oībus habitibus reſpectu paſſionū q̄ nate ſunt eē diminute vel exceſſiue. ¶ Scđo ga tunc eſſet aliquis timor infuſus qui tñ nō eēt virtus theologica: ga non eēt reſpectu boni increati: ſꝫ reſpectu mali tñ: habitus autē theologicus eſt reſpectu boni increati.

Alio modo dicitur. quere. 8. q̄olibet. Henri. q. 15. ꝙ ſpes diſtiguiť a charitate: ſꝫ hēant perficere eandē potētiā. ſ. voluntatē: ga ſpes eſt in iraſcibili. charitas in ↄcupiſcibili: ⁊ illa nō ſolū in appetitu ſenſitiuo: ſed etiā in volūtate diſtinguunť: qđ probať q̄druplicter. ¶ Primo per obiecta. nam obm cōcupiſcibilis eſt bonū delectabile. obꝫ aūt iraſcibilis eſt bonū arduū. bonū delectabile eſt bonū cōcupitū a cōcupiſcēte ꝓpter cōmodū eius. bonū arduū diciť bonū †appetitū quo voluntas appetit ſuperare oīa ſibi cōtraria: ſed iſte due cōditiones que ſunt eiuſdē boni nō ſub eadeꝫ rōne obiecti: non tñ ſunt ↄditiones boni: vt nūc: ſed etiā boni ſimplr. igiť nō tñ ſunt boni vt eſt appetitus ſenſitiui: ſed etiā vt eſt obm volūtatis: ſic igiť iſte due ↄditiones accidētales diſtinguūt iraſcibile ⁊ ↄcupiſcibile nō tñ in appetitu ſenſitiuo: ſed etiā in voluntate. ¶ Scđo ſic. Iraſci eſt actus ſolius iraſcibilis. ↄuenit aūt iraſci nō tñ ex paſſione que eſt in appetitu ſenſitiuo: ſed etiā que eſt in volūtate. Iraſcimini ⁊ nolite peccare. in pſal. igiť actus ille eſt reſpectu volūtatis: ⁊ ita iraſcibilis erit in volūtate. ¶ Tertio ꝓbať hoc ex cōparatione diuerſoꝝ actuū adinuicē: ga cōcupiſcibili †volēti in cōtemplatione †quieſcere q̄nqꝫ īſurgit volūtas ad impugnādū vitia impediētia cōtēplationē: ⁊ ſic impugnādo impedit cōtēplationē. nulla aūt eadem vis hꝫ actuꝫ impeditiuū ſuipſius in actu p̄ncipali. igiť cōcupiſcibilis que querit delectari non īſurgit expugnādo per quā expugnationē ipediať a ſua delectatione. igiť eſt alia vis. ¶ Quarto declarať hoc per actus diuerſos ptinentes ad iraſcibile in appetitu ſenſitiuo. quere in H. ga oēs illi actus videnť eque neceſſarij in voluntate. igiť qua rōne poneť iraſcibilis in appetitu ſenſitiuo: pari rōne ⁊ ī volūtate. ¶ Addiť ꝙ ↄcupiſcibilis eſt p̄nⁱᵘˢ poᵃ. iraſcibilis aūt eſt q̄dā vis eius: ſicᵗ in ſenſitiua oēs paſſiones iraſcibilis oriunť ex paſſionibꝰ ↄcupiſcibilˢ ⁊ †terminanť ad eas: ſic ī voˡᵉ iraſcibilˢ ē ꝓpugnatrix ↄcupiſcibilˢ.

a. l. appreciabile.

a. l. volūtatis

a. l. quieſcēte.

a. l. ſiniuntur.

Contra illā opīonē arguo. ⁊ p̄mo ↄtra primā rōneꝫ que procedit de obiecto: ⁊ qꝛ illud de bono arduo poſſet ⁊ bene ⁊ male intelligi. quero qđ intelligiť per bonū arduū: aut bonū abſens. aut nō ſolū hoc: ſꝫ excedens facultatē potētie: cui diciť arduū. aut tertio bonū appetibile †. i. amabile excedens oīa alia ſibi ↄtraria. Si p̄mo modo. igiť iraſcibilis nō erit in patria: ⁊ p ↄñs ſpei nō ſuccedit tentio: ga opoꝛteret ꝙ tentio eſſet in eadē potentia ⁊ vi cū ſpe: †ga ſuccedit ſibi. Et ita haberet ꝓ obiō ſuo arduū qđ eſt bonū abſens ſi hoc eſſet ꝙ intelligereť per nomē ardui: qđ eſt falſum. In p̄ſa eni non erit bonū deſiderabile abſens. Si ſcđo modo. igitur in deo nō eēt iraſcibilis: ga nullū eſt obiectuꝫ excedens reſpectu eius. igitur nec tentio. cōſequens eſt falſum: ga nō videť negādum ꝙ in deo ſit tentio reſpectu ſuipſius. igitur ⁊ antecedens. ſ. ꝙ in habentibus ſpem ſpes ſit habitus iraſcibilis. Si tertio modo ſic male poniť bonū arduū obiectuꝫ ſpei diſtinctum cōtra obiectū charitatis: ga charitas inter oēs virtutes maxime reſpicit deū ſub ratione †appetibilis: quia ſub ratione boni infiniti. ¶ P. Aut itelligiť †appetibilitas iſta in obiecto aptitudinalr aut actualiter. Si aptitudinaliter: ga. ſ. aptū natuꝫ ſit †appeti. hoc maxime pertinet ad obiectū charitatis: qꝛ vt dictū eſt charitas reſpicit deū vel obiectū ſuum ſub ratione infiniti in ſe. Si actualiter hoc eſt ga volūtas ſic appreciatur: tunc male aſſignatur appreciatio iſta eſſe rō obiī potētie vel vis: qꝛ ipſa appreciatio actualis eſt: ga volūtas per actuꝫ ſuum appreciať tñ obm. hec aūt appreciatio paſſiua actualis ſequiť in obiecto rationē formalē obiecti. formalis autē ratio obiecti alicuius potentie vel vis precedit naturalr

a. l. appreciabile.

a. l. ſi ſuccederet ſibi.

a. l. appreciabilis.

15ᵒ tri. c. 18.

a. l. appreciabilitas.

a. l. appciari.

actū illius potētie vel vis. igiť talis appreciatio non pōt eſſe rō formalis obiecti talis potētie vľ vis. ℭ P. Actus adequatus iraſcibilis eſt iraſci: ſiť actus adequatus itellectus eſt itelligere: ſed iraſci nō pōt reſpicere pro obiecto bonū arduū aliquo ꝑdictoꝝ modoꝝ: q̄a iraſci eſt appetere vindictā ſiue punitionē vt dī 2° rhetori. hoc aūt appetere reſpicit. ꝑmo pro obto/vel purā punitionē vel ipſuʒ puníbile: ⁊ neutrū eſt appetibile: igiť iraſcibilis nō reſpicit arduū. ⁊ hec rō improbat ſcdam rōnē pro opione ꝑdicta: q̄a ſi iraſci eſt actus iraſcibilis: ex hoc ſequiť ꝙ nō diſtinguiť a ꝯcupiſcibili per rōnē boni ardui diſtincti a bono delectabili. ℭ Cōtra tertiā rōnē arguiť: q̄a ⁊ ſi illud qđ natū eſt īpedire delectationē alicuius potētie p actuʒ poſitiuū ſit expugnādū per aliquē actū ad hoc vt potentia quiete delecteť: tn̄ qđ natuʒ eſt impedire tm̄ ꝓuatiue non oportet expugnare poſitiue: ſed tm̄ priuatiue: ſcʒ fugiendo. Sed actus vitioſus nō īpugnat nec īpedit poſitiue delectationē ordinatā cōcupiſcibilis: q̄a nō ſimul īſurgit talis actus q̄ſi impediēs actū cōcupiſcibilis: igiť non opʒ actū illū expugnare niſi tm̄ ꝓuatiue. ſ. fugiēdo ne talis actus inſit. Sed cuius eſt cōcupiſcere obm̄ honeſtuʒ eius eſt fugere obm̄ inhoneſtū. igiť cōcupiſcibilis expugnat. ℭ P. In iſta opione ꝑmo poniť ꝙ concupiſcibilis nō ꝓpugnat: q̄a illa pugna īpedit delectationeʒ: ⁊ poſtea narrādo diciť ꝙ cōcupiſcibilis defendiť per iraſcibileʒ: ne in ſua delectatione perturbeť: iſta videnť duo oppoſita ꝙ. ſ. potētia ꝓpugnans īpediat cōcupiſcibilē: ⁊ ꝙ non impediat ſed ſaluet eā in delectādo. ℭ Ex iſto etiā īprobať quarta rō qua aſſignanť illi diuerſi actus in iraſcibili: poſſet etiā argui ꝙ aliqui iſtoꝝ actuū nō ꝯueniant iraſcibili ſaltē in parte ſenſitiua que nō hʒ actū circa futurū vt futurū eſt. ℭ Qđ addiť in ꝑma rōne ꝙ ꝯcupiſcibilis appetit aliqđ cōcupitū a cōcupiſcēte vt cōmodū ſibi: nō videť ꝓbabile: q̄a in deo nō negať cōcupiſcibilis: ſiť nec delectatio perfectiſſima: ⁊ tn̄ nō concupiſcit aliqđ tanq̄ cōmodū ſibi. ℭ Quantū ĝ ad hoc. an in volūtate ſit iraſcibilis ⁊ cōcupiſcibilis pōt dimitti dubiuʒ vſqʒ ad diſ. 34^m. Et ſi debeant poni in volūtate poni videnť ꝓpter di. virtutū moraliū perficientiū volūtatē: nō autē ꝓpter di. virtutū theologicarū ſpei ⁊ charitatis: ſicut ponit iſta opio. ℭ P. Sicut vis preſupponit potentiaʒ ita ⁊ obm̄ preſupponit obm̄ eius: igiť actus ipſius vis īcludit actū potētie circa obm̄ eius ⁊ aliqđ additū: ſed iſtud additum vniuerſaľr eſt nobilius: apparet in oībus actibus ꝯſequentibus ⁊ addentibus ſibi inuicē: igiť ſi iraſcibilis eſt vis ⁊ concupiſcibilis eſt potentia: actus ſpei erit ſimpľr nobilior actu charitatis: qđ eſt falſum.

Marginal notes (left): a.l. ipſum. — a.l. appeciabile. — Quere P. ē. vbi ſupra. — a.l. addens. — In aliquibus originalibus poniť vnum ligi acc^m h.

Ad queſtionem

igitur dico ꝙ ſpes eſt virtus theologica/vnica/⁊ diſtincta a fide ⁊ charitate/qđ ꝑſuadeť ſic. experimur in nobis hūc actum. ſ. deſiderare bonum infinitū in eſſe nobis bonuʒ: ⁊ hoc a deo ſeipſum nobis liberaľr cōferente: non quidē ꝑmo ſed ꝓpter aliquid aliud acceptum ſibi ordinatū ad illud vt ꝓpter merita/iſte actus eſt bonus: q̄a debite circumſtantionatus: igitur ad ipſuʒ pōt eſſe virtus inclināſ. Aſſumptum pʒ per circumſtantias oēs diſcurrendo. naʒ obiectū huius actus eſt bonū īſinitū. ℭ Prima circūſtātia īcluditur in hoc qđ eſt deſiderare qđ eſt velle nō abſolute: ſed abſentis: deus enī viatori eſt abſens in ratione obiecti perfecte habendi: igiť velle tendens in ipſum ſub tali ratione hʒ ex iſta parte circumſtantiā debitaʒ. Qđ aūt additur in eſſe nobis bonuʒ eſt circumſtantia debita cuī: quia iſtud bonum eſt debitum illi cui appetitur eſſe bonum. nullum autem bonum ſufficienter quietat appetitum niſi ſit infinitū bonum: qđ addiť a deo ⁊c̄. notat circumſtantiā debitā ex parte eius a quo. nō enim pōt hoc bonū cōicari niſi a deo liberaľr ſe cōferēte. qđ addiť nō primo ⁊c̄. notat diſpoſitionem ex pte eius. ſ. quo ad iſtud bonū ꝯueniať. qđ notat diſpoſitionē cōuenietē ſm̄ ordinationē diuinā ad hoc bonū cōſeq̄nēdū: q̄a diſpoſuit ſapientia diuina nō ꝑfecte cōicare ſe niſi aliquo ꝑaccepto. pʒ igiť ꝙ ille actus eſt rectus: q2 debite circūſtātionatus. igiť ad ipſuʒ pōt eē virtus inclināſ. ⁊ hec virtus eſt vtus appetitiua. q̄a actus hic expreſſus eſt act⁹ appetitiuus. ⁊ circūſtātie ſunt circūſtantie actus appetitiui. ℭ Hec etiā virtus inclinans eſt virtus theologica. probo: q̄a reſpicit deū pro obiecto imediato. nā per oia aliaq̄ addunť ipſi obiecto nō tolliť ratio obiecti vt obiectū eſt: q̄a eniʒ deſidero illud mihi vel tali: vel tali: nō tolliť quin deſiderē illud vt obiectū. igiť illud circa qđ eſt actus ſpei eſt bonum infinitū. ⁊ ita eternum. igitur eſt virtus theologica. A. l. deſiderij.
ℭ Qz ſi dicať deſideriuʒ includere abſentiā obiecti: ⁊ ita cōditionē tēporalē in obiecto. ℭ Hoc nō videť ꝓbabile: q̄a ſm̄ eandē rōnē formalē reſpicit ſpes obiectū ⁊ tentio. ſicut eadē rō formalis eſt tendēdi in illud ⁊ quieſcēdi in eo: ſʒ diūa eſt: q̄a illud obm̄ eſt diuerſimode approximatū: q̄a abſens: vľ approximatū imꝑfecte deſideratur. pñs aūt vel perfecte approximatū/amať: ſicut in nālib⁹ ignis magis ⁊ minus approximatus cauſat calorē remiſſum ⁊ intēſum: nō tn̄ calor in igne eſt minus rō actiui in cauſando vel calefaciēdo hoc vel illđ. Siľr ſol cāt radiū rectū ⁊ reflexū: magis ⁊ minus diſtāſ. ℭ Ex hoc poteſt argui in ꝓpoſito: q2 ſicut in effectiuis nō variat rōnē efficiēdi qđ nō ptinet ad p ſe rōnē efficiēdi: ita in finib⁹ illud nō variat rōnē finis: qđ nō variat rationem terminandi: tale eſt eſſe abſens vel preſens modo predicto. igitur nō variat formalitatē obiecti ſiue rōneʒ formalē eius. ergo. Nuct l aſtrologia ⁊ ꝑſpectiua.

D

ℭ Cōfirmať hoc: q̄a talis pñtia vel abſentia non eſt niſi mediāte actu intellectus: qđ intuitiue eniʒ vł hoc eſt volūtati pñs vt amabile qđ vł enigmatice hoc eſt ſibi preſens vt deſiderabile: diuerſa autē preſentia obiecti alicui potentie aliquādo: non variat rōnem formalem obiecti. ℭ Si dicať ꝙ deſiderare bonū mihi variat formalē rōneʒ obiecti: q̄a cōmutat bonū honeſtum in bonum vtile. ℭ Hoc falſuʒ eſt: q̄a cōditio illa vel circūſtātia: cui non eſt cōditio obiecti p ſe: imo talis ꝯditio pōt addi ſup obiectū ſtāte formali rōne obiecti. ſicut pʒ in fide. Nō eniʒ credēdo deū eē ſaluatorē ⁊ beatificatorē oīuʒ bonoꝝ habeo aliud obiectū formaľr a deo de quo credo ꝙ eſt trinus. ⁊ ceteros articulos. Sʒ p iſta tn̄ comparo eternum ad aliqđ tpale: q̄ cōparatio nō diť niſi reſpectū rōnis. ⁊ h mō in ꝓpoſito deſiderare mihi nō diť niſi reſpectū volūtatis: de quo reſpectu aliqđ mō tāgā. oīs. n. po^a collatiua pōt obm̄ ſuū cōparare ad aliđ ⁊ in eo ſic cōparato cāre reſpectū rōnis g nō ieſt ex nā rei: ſʒ ex actu po^e: ⁊ ita ſiť rō cōparādo obm̄ ſuū: pōt cāre in eo reſpectū rōnis. ſic ⁊ volūtas cōparādo obm̄ ſuuʒ pōt cāre in eo reſpectū aliquē: qui pōt dici reſpectus appetitiuus. ⁊ talis cauſať in obiecto vtibili per actū vſus: qñ voluntas vtitur aliquo. ⁊ talis poteſt dici cauſari in deo qñ volo illud bonum infinitum in ſe eſſe mihi bonuʒ: q̄a voluntas cōparat iſtud bonum obiectū ad aliud quadam cōparatione: que non eſt in eo ex natura rei. ℭ Si obycitur. ergo volūtas ſperans eſt mala: q̄a vtitur fruēdo referēdo illud ad aliud. ℭ Rñdeo. nō oīs cōparatio obiecti p volūtatē ad aliud obiectum eſt cōparatio que eſt vſus: ſed tm̄ qñ cōparať vt minus bonum ordinatū ad aliud tanq̄ ad maius bonum cōſequēdū per illud. ſic autē non eſt in ꝓpoſito: ſed voluntas cōparat illud vt abundāſ bonū ad minus bonū: cui liberaliter concediť tanq̄ perficiēdum ab eo.

E

Et hec eſt cõparatio liberalitatis. de qua loquitur Auic. 6. meta. ¶ Si obycitur contra h̄ ꝙ non ſufficiat ad virtutẽ theologicam habere bonũ increatũ pro obiecto: q̄a tũc fides acq̄ſita ⁊ charitas acq̄ſita eẽnt virtutes theologice. hñt enim idẽ obm̄ ⁊ ſub eadẽ rõne obiecti cũ fide ⁊ charitate infuſis. ¶ Rñ°. tres cõditiones ponunẽ pertinere ad virtutẽ theologicã. p̄ma eſt reſpicere deũ pro p° obiecto. 2ª hr̃e pro regula p̄mã regulã humanoꝝ actuũ:
F non aũt regulã acq̄ſitã. 3ª imediate infundi a deo: ſicut a cã efficiẽte. hec diſtinguunẽ: ſicut alia eſt rõ obti: alia regule: alia efficiẽtis. Si oẽs tres req̄ranẽ ad virtutẽ theologicã. p3 ꝙ fides ⁊ charitas acq̄ſite nõ ſunt v̄tutes theologice. nec ſpes acq̄ſita: q̄a deficiũt in tertia conditione. ſi p̄ria ſufficiat vl̃ ẽt p̄ma cũ ſc̄da ſic ſpes acq̄ſita põt poni virtus theologica: q̄a eſt circa deũ imediate: vt circa obiectũ deſiderãdo ipſuꝫ: vt bonũ ſperãti. ⁊ ſi nõ ſperet illud in ſe fore: tñ̄ ſperat. i. deſiderat illud ſibi ⁊ non aliud. Silr̃ ſc̄da cõditio cõcurrit ibi: q̄a hñs ſpeꝫ acq̄ſitã initiẽ imediate p̄me veritati: vt p̄me regule noſtroꝝ actuum. Nõ eni deſiderat qđ p̄udẽtia acq̄ſita dictat deſiderandũ: ſ3 qđ veritas p̄ma ſupnaturalr̃ oñdit eẽ deſiderãdũ. ¶ Si obyciẽ ꝙ regula ſpei acq̄ſite eſt fides acquiſita ⁊ nõ veritas p̄ma. Dici põt ꝙ ſi fides acq̄ſita non ſit in ſe prima regula: tñ̄ in ſe reſpicit p̄mã regulã. ⁊ ita ois virt° habẽs eã pro regula nõ h3 p̄udẽtiã nãlẽ pro regula: ſed p̄imã veritatẽ. ⁊ ſi nõ in rõne habit°: tñ̄ in rõne obti habitũ regulãtis. ¶ Et ſi ille due cõditiones nõ ſufficiant opꝫ dicẽ 9̃iter ꝙ theologia nõ ſit habitus theologicus. põt eni eẽ ⁊ nõ imediate iñfuſa a deo: ſ3 acq̄ſita: ⁊ hoc tam ad aſſenſuꝫ actualẽ q̄ȝ habitualẽ q̄ eſt fides acq̄ſita: q̄ȝ ẽt
G quãtũ ad app̄hẽſionẽ que habeẽ ex doctrina. ⁊ tunc opꝫ multũ reſtringere habitũ theologicũ. ſi due p̄me cõditiones de obto ⁊ regula nõ ſufficiãt ſine tertia q̄ eſt de agẽte. ⁊ tũc 9cludẽdũ eſt ꝙ ſpes l3 ad hoc ꝙ ſit virtus theologica req̄rat duas p̄mas conditiones: ⁊ inq̄ñtũ h3 illas habeaẽ p̄s ꝓpoſiti. cõpletiue tñ̄ habeẽ ꝙ ſit virtus theologica ex tertia cõditione: ex hoc. ſ. ꝙ ipſa eſt nata infundi. ⁊ ſi nõ infundaẽ: nõ habeẽ ita p̄fecte: ſicut nata eſt haberi ex iñfuſione. cũ eni ſup̄ma portio rõnis imediate ſubdaẽ deo: non p̄ficiẽ p̄fectiſſime ab aliquo creato: ſ3 imediate a deo p̄ficiẽte. habitus aũt q̄ natus eſt eẽ circa deũ imediate vt circa obm̄: ⁊ inniti ſibi vt p̄ime regule imediate natus eſt p̄ficere ſupremã portionẽ. igiẽ l3 aliq̄s habitus acq̄ſitus poſſit haberi: nõ tñ̄ p̄fectiſſimus. ⁊ p̄ 9ñs ſicut dictũ eſt ſupra de fide ꝙ eſt aliq̄ acq̄ſita: ⁊ cũ hoc ẽt neceſſario req̄riẽ infuſa: l3 neceſſitas illius iñfuſe nõ poſſit ꝓbari p̄ rõnẽ naturalẽ. eodẽ mõ dicẽdũ eſt in ꝓpoſito de ſpe. Et ſicut illa ſaluaẽ theologica ꝓpter obm̄ ⁊ regulã ⁊ aptitudinẽ: vt iñfundaẽ: q̄ 9cludiẽ ex portione ſup̄iore recipiẽte. ita ẽt arguiẽ in ꝓpoſito de ſpe: l3 aliq̄ ſpes
A.l.Uen. poſſit eẽ acq̄ſita ſicut ⁊ aliq̄ fides. ¶ Hec eſt igiẽ p̄ma cõcluſio ſolonis ꝙ reſpectu actus ſperãdi põt eẽ aliqua virtus theologica. Huic adiũgo ꝙ ipſa nõ põt eẽ nec fides nec charitas. igiẽ tertia diſtincta ab iſtis. ꝓbatio minoris. p̄mo de fide: q̄a ois act° fidei eſt credere. nullũ deſiderare eſt credere. ergo. ¶ De charitate ꝓbaẽ: q̄a charitas eſt ſuprema virtus affectiua: ⁊ p̄ 9ñs ſup̄mus amor habitualis. Amor aũt amicitie eſt ſimplr̃ p̄fectior amore cõcupiſcẽtie. igiẽ charitas iñclinat ad amãdũ ſimplr̃ amore amicitie: ſ3 deſiderare bonũ infinitũ eẽ bonũ meũ: nõ eſt amor amicitie: nec eſt nobiliſſim°: q̄a nobilius eſſe h3 illud obm̄ in ſe q̄ȝ habeat in alio. vel ꝙ ſit cõparatio eius ad aliud a ſe. igiẽ illud deſiderare qđ cõcluſũ eſt prius
A.l. theologicus nobiliſſimus: igiẽ ⁊c. nõ eſt actus †charitatis. ¶ P. Sine tali deſiderio põt eẽ actus charitatis intẽſus ⁊ remiſſus ⁊ medius. de remiſſo p3: q̄a poſſuꝫ remiſſe velle deũ in ſe eẽ bonũ nõ deſiderãdo illud mihi. Similr̃ p3 de medio. de ſupremo p3: q̄a ſumme diligit ſe deus: ⁊ ſumme beatus eſt: ⁊ tñ̄ in hoc nõ deſiderat formalr̃ ſe eſſe bonũ aliȝ amanti: nec opꝫ potẽtiã libere agentẽ neceſſario agere quantuꝫ põt. probanẽ etiam hec mẽbra oia per hoc: ꝙ nõ eſt neceſſe voluntatẽ habere duos actus in ſe: ſed actus amandi deũ in ſe ⁊ deſiderandi eũ amãti ſunt duo. igiẽ vnus põt eſſe ſine alio. ¶ Hoc etiã ꝓbaẽ tertio: q̄a ſ3 Anſel. de caſu diabo. 14.
⁊ de 9cordia. c. 9. In volũtate ſũt due affectiões. ſ. iuſtitie A.l.10.
⁊ cõmodi. Nobilior aũt eſt affectio iuſtitie non ſolũ intelligendo de acquiſita ⁊ de infuſa: ſed etiã de innata: que eſt libertas ingenita ſm̃ quã aliq̄s põt velle aliqđ bonũ non in ordine ad ſe. ſm̃ aũt affectionẽ cõmodi non põt velle niſi in ordĩe ad ſe: ⁊ hãc haberet ſi eẽt p̄ciſe appetit° intellectiuus ſine libertate ſequẽte cognitionẽ intellectiuã: ſicẽ appetitus ſenſitiuus ſequiẽ cognitionẽ ſenſitiuã. Ex hoc volo hr̃e tñ̄: ꝙ cuꝫ amare aliq̄d in ſe ſit actus liberior ⁊ magis cõicatiuus q̄ȝ deſiderare illud ſibi: ⁊ magis cõueniens. volũtati inq̄ñtũ habet affectionẽ iuſtitie ſaltẽ innate. alius aũt cõueniat volũtati iq̄ñtuꝫ h3 affectionẽ cõmodi: ſequiẽ ꝙ ſicut ille affectiones ſunt diſtĩcte in volũtate: ita habitus inclinãtes ad actus iſtos erunt diſtincti. Dico igitur ꝙ charitas perficit voluntatẽ inquantuꝫ eſt affectiua affectione iuſtitie: ⁊ ſpes perficit eam inquantũ eſt affectiua affectione cõmodi: ⁊ ita erunt diſtincte v̄tu-
tes: nõ tñ̄ ex actibus qui ſunt amare ⁊ deſiderare: ſ3 etiã H
ex ſuſceptiuis: que ſunt volũtas ſm̃ illã duplicẽ affectionem affecta. Ex obiectis aũt nõ diſtinguunẽ. ſ. per arduũ ⁊ delectabile: vt dixit precedens opio: imo eſt oino eadẽ ratio formalis vtriuſq3 obiecti: l3 aliqua addanẽ hic que non ibi. Siquidẽ eſſe excedens: dicit cõditionẽ non eius qđ eſt eſſe obiecti: ſed eius qđ eſt eſſe a quo: eſſe abſens: dicit cõditionẽ 9comitantẽ iſtã tã in cauſa efficiente q̄ȝ in fine. ſ. remotionẽ obiecti. Non aũt dicit rationẽ formalẽ obiecti velle mihi: dicit cõditionẽ eĩ: ⁊ velle ex meritis: dicit cõditionẽ qualr̃: ſicut prius expoſitum eſt.

Contra viam iſtam que ponit deſidere actum ſpei. arguo †quadruplr̃. p̄mo ſic. A.l.multiplr̃.
Deſperans deſiderat beatitudinẽ: qđ ꝓbaẽ: q̄a triſtatur de amiſſione btitudinis. non aũt triſtaẽ de amiſſione alicuius niſi amati vel deſiderati: igiẽ deſiderans deſiderat aliq̄d: ⁊ nõ ſperat. ergo. ¶ P. Eodẽ poſſuꝫ amare aliquẽ amore amicitie ⁊ cõcupiſcẽ illi bonũ. nullũ eni in ſe amo cui nõ velim bonũ: igiẽ ſi ex charitate amaẽ qđlibet diligibile in ſe: ex charitate cõcupiſciẽ ſibi bonũ: ⁊ eodẽ etiã cõcupiſciẽ ſibi bonũ preſens ⁊ abſens ſm̃ illã auctorita-
tem Aug. 9° de tri. c. viij. igiẽ deſiderare non eſt ſperare. Idem, 8. tri.
¶ P. Btitudo naturalr̃ cõcupiſciẽ ſm̃ Aug. 13. de tri. c. cap. 8.
5. igitur ad hoc nõ eſt neceſſaria v̄tus ſupernãlis. ¶ P. Si ſpes eſt virtus inclinãs ad deſiderandũ. igiẽ deſiderare qđ eſt actus eius põt eſſe meritorius: precipue cum ſit virtus theologica: ſed nullus actus eſt meritorius niſi elicitus vel imperatus a charitate. Si eliciaẽ a charitate: habetur propoſitũ ꝙ ſpes eſt charitas: ſi imperẽ: igitur ſimul ſpes elicit ⁊ charitas imperat illuꝫ: ⁊ per te vterq3 eſt actus voluntatis: igitur volũtas habebit ſimul duos actus circa idem obiectum: qđ videẽ inconueniens.

Ad primum horũ dico ſicut dictũ eſt diſ. 15. hui° ꝙ velle 9ditionatũ ſufficit ad triſtitiam ſi nõ eueniat volitũ cõditionatũ: deſperãs aũt cõditionalr̃ vult btitudinẽ. i. deſiderat eã ſi poſſet eã attingere: ⁊ q̄a intellc̄s errãs oſtẽdit ſibi illã tãq̄ȝ impoſſe attingi triſtaẽ. Exẽplũ huius eſt ibi tactũ de ꝓyciẽte merces in mare timore tẽpeſtatis: niſi eni abſolute vellet nõ ꝓyce-

retentum nõ cogaꝛ: ⁊ tñ q2 eſt ibi velle conditionatum ad non ꝓyciẽdũ: q2 vellet nõ ꝓycere: ſi poſſet. igiꝛ triſtatur proyciẽdo. illa enĩ ꝫ cõditio ꝑ quã vult ꝓycere eſt ſimplr nõ volita. ita in ꝓpoſito. ille deſiderat btitudinem ⁊ vellet ipaꝫ ſi eẽt ſibi poſſibile: ſ ꝫ in itellu eius oñdiꝛ ſibi ꝯriũ. hec ꝯditio ſub q̃ vult: q2 vult ſi poſſet eẽ ſibi poſis: eſt volita. iõ triſtaꝛ de oppoſito illꝰ ꝯditionis volite: ⁊ ẽt

I de illo qð ſequiꝛ ad illã. Dico igiꝛ ad formã argumẽti ꝙ deſperãs deſiderat deſiderio ꝯditionato: q2 vellet ſi poſſet. nõ aũt deſiderat abſolute: q2 ad abſolute deſiderare ꝓſupponiꝛ ꝯceptio itellectus oñdẽs ſibi deſideratũ ſicut poſſibile deſiderãti. qcqd enĩ oñdiꝛ volũtati tanꝗ̃ ipoſſibile vel volũtas oĩno nõ vult illud. vel ſi vult illud remiſſe vult: ⁊ hoc mõ forte veꝝ eſt qð dictũ eſt in ſcðo li. ꝙ angelus voluit eq̃litatẽ dei: nõ abſolute ꝙ appeteret hoc tanꝗ̃ poſſibile: ſ ꝫ velle cõditionato in quo ſufficienter eſt rõ meriti ⁊ ẽt pctĩ. ⁊ ẽt ſicut nunc tactũ eſt rõ gaudij ⁊ triſtitie de oppoſito. igiꝛ actũ ſpei ꝑcedit aliq̃ fides infuſa vel acq̃ſita ꝑ quãto deſiderare abſolute non põt eſſe niſi eius qð oſtẽdiꝛ poſſibile. ⁊ illa poſſibilitas boni cõſequẽdi oſtẽdiꝛ a fide applicata ad bonũ deſiderabile. qð ſi oſtẽdaꝛ tanꝗ̃ ipoſſe nũc eius nõ eſt deſideriũ abſolute: ſ ꝫ tñ cõditionatũ: q2 a. ſ. deſideraret ſi non eẽt talis appꝛheñſio vel oſtẽſio: ⁊ tale deſiderare ꝯditionatũ nõ eſt

K ſperare. ¶ Ad 2[m] dico ꝙ ſicut charitas in actu recto hꝫ pro pmo obto deũ vt in ſe: ita ẽt in quocũqꝫ actu reflexo eſt quodãmõ pn[m] tẽdẽdi in deũ vt in ſe. pncipiũ. n. actus recti eſt pncipiũ oĩum actuũ reflexorũ tẽdentiũ in finem vltimũ ſub eadẽ rõne: ſicut ergo ex charitate diligo deũ in ſe: ita ex charitate diligo me diligere deũ in ſe: quotienſcũqꝫ igiꝛ reflecto nũꝗ̃ habeo obiectũ vt cõmodũ mihi: ſed tñ bonũ infinitũ vt in ſe bonũ. ⁊ ille eſt actus pfecte meritorius in deſiderãdo beatitudinẽ nõ vt cõmodum ſibi: ſ ꝫ vt eſt pfectus amor dei vt in ſe boni. ꝯcedo igiꝛ ꝙ eodẽ quo amo cõcupiſco bonũ amato: ſ ꝫ nõ concupiſco qðcũqꝫ bonũ: ſ ꝫ bonuꝫ cõmodi: qð principalr terminaꝛ ad illud bonuꝫ qð ex charitate diligo in ſe: hoc eſt ꝙ cuicũqꝫ amato cõcupiſco amare deũ ꝓpter ſe. i. inquãtũ eſt bonũ in ſe nõ inquãtũ bonũ huic. ¶ Ad 3[m] dico ꝙ beatitudo in vlĩ eſt ex nãlibus cõcupita ex affectione cõmodi: q2 a ſm Anſel. de cõcor. c. 10. vel. 9. Cõmoda nolle non poſſumus: ſ ꝫ beatitudo in particulari nõ eſt ſufficienter ex nãlibus cõcupita: ſed etiã cũ ſpe acq̃ſita: ſ ꝫ nec ſic pfectiſſime ⁊ ſufficiẽtiſſime ſine ſpe ⁊ charitate infuſis. quẽadmodũ dictũ eſt de fide acquiſita: qua nõ perfectiſſime

L aſſentiꝛ ſine fide infuſa. ¶ Ad 4[m] concedo ꝙ voluntas meritorie deſiderãs hꝫ duos actus vnũ ſperandi elicitũ a ſpe: aliũ imperãtẽ illum elicitum a charitate. nec eſt inconueniẽs in actibus ſubordinatis plures ineſſe vni: imo forte eſt neceſſariũ ſciẽtẽ cõcluſionẽ dum actu ſpeculaꝛ ſciẽtifice intelligere ſimul principiuꝫ ⁊ amantẽ ordinate illud qð eſt ad finem vtendo ſimul frui fine.

Ad argumenta pro prima via q̃ videnꝛ ſeq rõne nãlem. Rñderi põt ꝙ hic eſt neceſſaria pluralitas. ⁊ ad pmaꝫ ꝓbationẽ in oppoſitũ pꝫ ex dictis: q2 a cõcupiſcere b. ſ. huic ibi ſiſtẽdo nõ põt eẽ actus eiuſdẽ virtutis cuius eſt velle illud ordinate in ſe: ſ ꝫ cõcupiſcere b huic vt per hoc ille tẽdat in illud vt eſt bonũ in ſe ſic actus eiuſdẽ virtutis. Qð additur de amicitia acq̃ſita: poſſet dici ꝙ illa. ſ. acq̃ſita ⁊ infuſa eſt alius ⁊ alius habitus formalr. Qð addiꝛ poſtea de habitu ſpei ⁊ de certitudine ſperãtis. dico ꝙ illa ꝑcedit actuꝫ ſpei ⁊ deſperationis. nõ enĩ efficaciter ⁊ abſolute deſiderat: niſi poſſibile attingi. ⁊ iõ perſuadeꝛ deſperãti vt credat nõ vt diligat: q2 a pma radix huius erroris. ſ. ꝙ nõ abſolute deſiderat nec efficaciter: nõ eſt in voluntate: ſed in intellectu: q2. ſ. itellectus nõ oſtẽdit illud efficaciter tanꝗ̃ deſiderandũ. ¶ Per idẽ pꝫ ad illud de vlĩ ⁊ particulari: q2 credere me iuſtũ finalr ſaluãdũ nõ eſt niſi fides applicata ad aliqd particulare: ſed deſiderare hoc eſt actꝰ ſpei. ¶ Sed tunc obyciꝛ. igitur deſiderare alteri ꝓximo bonum eiuſdeꝫ rationis eſt actus ſpei: imo qð plus eſt velle bonum preſens eiuſdem rõnis. b. petro erit actus ſpei qð eſt abſurdum. Reſponſionem quere.

¶ Aduerte q2 iſta replica quã nõ ſoluit doctor: ſoluitur per diffinitioneꝫ actus ſpei: q2 diciꝛ ꝙ eſt deſiderare: per quã particulã ſoluiꝛ ſcða replica: q2 intelligitur ꝙ non ſit preſens: ſed abſens: ⁊ ideo nõ diciꝛ ſpes ſi ſit de preſente. ¶ Ponebaꝛ etiã deſiderare bonũ infinitũ ineſſe mihi a deo: ⁊ per illud / mihi / qð eſt circũſtãtia cui. ſoluiꝛ pma replica ⁊ totũ argumentũ: q2 non eſt ſpes deſiderando alteri bonuꝫ: ſed potius eſt charitas vel amor acquiſitus: ſed infra diſ. 31. vide expreſſe intentionem doc. (Additio vel additio aliorum Ab. T.)

Ad primũ principale dico ꝙ noĩa ſunt ipoſita ad placitũ. vñ ſpes põt iponi ⁊ ipoſita eſt ad ſignãdũ talẽ paſſionẽ impreſſaꝫ appetitui ſenſitiuo ex delectabili pñte nõ in ſe ſ ꝫ in phãtaſia: qð ſi eẽt in ſe pñs natum eſſet imprimere delectationem: ſicut ex alia parte M malum preſens in imaginatione imprimit timorem: preſens in ſe imprimit dolorem. hoc modo ꝯcedo ꝙ ſpes nõ eſt virtus moralis nec theologica: tamen idẽ nomen põt ſignificare habitum predictum cuius eſt inclinare in talẽ actum: qui eſt deſiderare bonuꝫ infinituꝫ eſſe mihi bonũ a deo liberaliter ꝯferente ex meritis que habeo vel mihi ſpero. ¶ Ad 2[m] ſ ꝫ dicaꝛ ꝙ non eſt medium participans extrema ſed vniens ea. Poteſt tamen concedi ꝙ virtus theologica eſt ꝓprie media nõ ex parte obiecti ſed ex pte exceſſus qui põt eſſe in actu virtus quideꝫ moralis habꝫ exceſſum ⁊ defectum nõ tñ ratione modi actus: ſed etiã ratione obiecti in qð tendit actus: non ſic theologica: quia obiectum in qð tendit eſt infinitũ. Sed in hoc poteſt tendere actu immoderato aut in maius aut in minus. virtus autẽ moderatur: vt medio modo tendat in illud. Et hoc modo põt concedi fides eſſe media inter leuitatem qua quis nimis firmiter aſſentit ei qð non eſt credendũ: iuxta illud. Qui cito credit leuis eſt corde. ⁊ inter pertinaciam: qua quis nimis reſiſtit credendis nolens alicui aſſentire: niſi per rationeꝫ naturalẽ oſtendaꝛ. ſic etiam nimio amore poteſt quis tendere in aliqð diligibile: ⁊ nimis remiſſe: ſ ꝫ nõ in nimis bonũ nec in nimis verum poſſit aliqs amãdo ⁊ credendo tendere in deuꝫ. Temperantia vero moralis requirit mediuꝫ vtroqꝫ modo: q2 poteſt in obiectũ excedens ⁊ deficiens ⁊ tendere poteſt actu deficiente ⁊ excedẽte: ⁊ ille ſcðs modus eſt cõmunis virtuti morali ⁊ theologice. pmus non. ¶ Ad 3[m] patet ex dictis in. q. de fide: ⁊ N etiam in hac. q. quia nõ poteſt ꝓbari naturali ratione ꝙ ſit aliqua virtus ſic infuſa: quia actus quos experimur in nobis poſſunt ineſſe eiuſdem rationis ⁊ forte eque perfecti. dato ꝙ nulla virtus infuſa eſſet: ſed credendo aliquaꝫ virtutem infuſam eſſe teneꝛ ꝙ actus nõ eſt ita perfectus ſine ea: ſicut cũ ea: ſ ꝫ enĩ ꝫ ſpe acquiſita poſſit aliquis ſperare a deo ꝓmiſſa: ſicut ⁊ fide acquiſita credere illa: tamẽ nata eſt eſſe aliqua virtus perficiens portionẽ ſuperiorẽ voluntatis in deſiderando bonum infinitum ſibi: qua habita perfectius deſiderat illud bonum ꝗ̃ ſine ea. ¶ Ad 4[m] dico ꝙ voluntas hꝫ duas affectiones: ⁊ vtraqꝫ attingit deum imediate. ſ. affectionẽ iuſtitie qua per actũ amicitie tendit in deuꝫ imediate vt eſt bonuꝫ in ſe: ⁊ affectioneꝫ cõmodi qua ꝑ actũ ꝯcupiſcẽtie tendit in deũ imediate vt eſt bonũ huic: ⁊ vterqꝫ actus põt eſſe ordiatus ⁊ bñe

Marginal notes: 10. ti. ⁊ ſup pt. c. i. diſt. 6. q. pᵃ. a. i. q2 nõ apparebat hoc tẽ. vel ſic. q2 ꝯpꝛhendit b ei. — a. i. diminuẽs vel diminuens. Uide Bo. di. pĩn ar. 1. q. 3. ſoluẽdo hoc argᵐ. — Eccl. 19. — Uide. 2. mar. t. cõ. 14.

habitum inclinantē ad ipſuȝ etiā theologicū: q̄a reſpiciē-tem deum imediate pro obiecto. nō ſic ex parte itelľs: q̄a nō eſt niſi vna potētia nata hr̄e actū ſcḋm attingētē deū ſcȝ itelligētia: ⁊ illa ſufficiēter perficiť vno habitu tendē-te in verū cui aſſentiendū eſt ꝑꝑ reuelationē. Et per hoc pȝ ad illā obiectionē de ꝑtibus imaginis: q̄a ⁊ ſi ſint due partes imaginis ex parte itellectus ⁊ vna ex ꝑte volūta-tis. hoc nō eſt: q̄a itelľs duplici actu elicito attingat obȝ O volūtatis. memoria eni ⁊ſi hēat actionē de genere actio-nis: nō tamē hȝ actionē de genere qualitatis qua attigat deū: ſed ſola itelligētia hȝ huius actionē: que eſt oꝑatio circa tale obm: ⁊ pro tāto in itellu eſt rō patiētis cui cō-petit actio de gn̄e actionis ⁊ ꝓduci que duo repn̄tant in diuinis p̄rem ⁊ filiū: in volūtate aūt nō eſt talis ratio ori-ginandi naturalr̄ ſed libere: ⁊ inquantū hȝ rōnē originan-tis pōt poni voluntatē ꝯcurrere cū memoria ſicut dictū eſt diſ. 3° p̄mi lib. q. vlti. (Idez diſ. 33. ad finem.) Dico igiť breuiter ꝙ iſti habitus nō correſpōdent partibus imaginis: ſed tn̄ ſunt due po-tentie quarū eſt attingere deum imediate per actus elici-tos. tales autē ſunt itellectus: qui vt indiſtinctus ꝑ vnicū actū elicitū imediate attingit deū credēdo: ⁊ volūtas vt hn̄s rōnē affectiōis iuſtitie ⁊ cōmodi amādo ⁊ ſperādo.

Ad argumenta ꝑ illa opione que ponit cha-ritatē in cōcupiſcibili ⁊ ſpem in iraſcibili que ponunť ad ꝓbandū di. iraſcibilis ⁊ ꝯcu-piſcibilis in volūtate: vbi forte ꝯcedeť di. illarū correſpō-dens di. virtutū moraliū ꝑficiētiū volūtateȝ vt diceť diſ. 34. patebit ibi. ſed ad ꝓpoſitū non eſt neceïa illa di. ad h̄ vt ille due v̄tutes ſint in volūtate: imo ſpes eſt magis cō-cupiſcibilis accipiēdo cōcupiſcere ſtricte pro deſiderare cōmodū ꝯcupiſcēti. abſolute eni ſunt ambe ille virtutes appetitiue theologice in cōcupiſcibili: q̄a iraſcibilis non eſt nata hr̄e deum pro imediato obiecto: ſicut tāgit vnū argumentū contra illam opionem de iraſcibili: ⁊ tangeť (ſcȝ. 3. q° eſt ꝯ 2ᵃᵐ rōnē hc̄.) inferius in materia de virtutibus moralibus.

¶ Cum autem chriſtus fidem ⁊ ſpem nō habuerit ⁊c. Diſtin. XXVII. Q° vnica.

Circa diſtōnem 27ᵃᵐ in qua Magr̄ agit de charitate qua diligim⁹ deum, querit vnū. Utrū. ſ. ſit aliqua v̄tus theologica inclinans ad diligendū deum ſuper oīa. Et nō: q̄a talis virtus eēt q̄daȝ amicitia: qḋ pȝ ex actu: q̄a eius actus eēt amare: ſed ſm̄ ph̄m 8° ethi. nō eſt amici-(Cap. 7.)tia ad deū: q̄a deus incōparabiliter excedit. ⁊ talis exceſ-ſus ſm̄ eum ꝓhibet amicitiā: q̄a amicitia eſt inter aliquo modo equales. ¶ P̄. Nulla virtus inclinať in actū impoſ-ſibileȝ habēti: ſed impoſſe eſt nos amare deū ſuꝑ oīa. qḋ (Cap. 4.) probať dupl'r. p̄ ex 9° ethi. Amicabilia ad alterū menſu-rant ex his que ſunt ad ipſuȝ. menſuratū aūt nō excedit menſurā in menſuris acceptis cū ꝑfectione. igiť amicitia ad alterū non excedit illaȝ que eſt ad ſeipſum. ¶ Scḋo q̄a amicitia fundať ſuꝑ vnitatē. impoſſe aūt eſt aliq̄d eē eque vnū amanti ſicut ipſemet ſibi. ¶ P̄. Nō ſine v̄tute pōt diligere deū ſuꝑ oīa. igiť nō eſt ad hoc neceſſaria vir-tus theologica. probatio aīntis: q̄a cū habitu pōt: ſed habi-tus non dat poſſe ſimplr̄: q̄a tunc eſſet potētia. tum etiaȝ q̄a ex naturalibus pōt aliquo frui ⁊ nō necio inordinate: nō aūt fruitio eſt ordinate circa aliḋ obiectū a deo. g̃ ⁊c. ¶ P̄. Ex actibus diligēdi deū ſuper oīa frequētatis pōt acq̄ri habitus ſiľis inclinās ad diligēdū deū ſuꝑ oīa. igiť charitas nō pōt ineſſe habēti talem habitū: q̄a ſi ſic. tunc duo habit⁹ eiuſdē ſpēi ineſſent eidē: qḋ videť icōueniēs. aīns pȝ: q̄a ſi ex p̄cedēti rōne ꝯuenit diligere deū ex nāli-bus ſuꝑ oīa ex talibus actib⁹ pōt acq̄ri habitus quo cō-uenit ſic agere. ¶ Nec pōt dici ꝙ iſti duo habitus ſe cō-patiunť: q̄a ſunt alterius ſpēi ꝓpter cauſas efficiētes di-uerſas: q̄a ſola cā efficiēs diuerſa nō diſtinguit effectum ſpecie. ſicut per Aug. patet. 3. de tri. c. 9. ⁊ per Ambro. de incarna. verbi. qui vult ꝙ dīia originis non diuerſificat ſpeciē. patet de homine per creationeȝ ⁊ generationē: q̄a I adam fuit euſdē ſpeciei mecū. ¶ Cōtra magiſter in lit-tera. ⁊ Aug. de doctrina chriſtiana. 4° ⁊ 5°.

In iſta queſtione tria ſunt vidēda: q̄a enim habitus manifeſtantur ex actibus. vidēdū eſt p̄mo de illo actu q̄ eſt diligere deuȝ ſuꝑ oīa an ſit rectus: ita ꝙ ad eū poſſit eē v̄tus. (Ordo dicendoz doctrinalis more ſpeculationis.) ¶ Scḋo de formali rōne obiectiua ipſius actus ⁊ habitus inclinā-tis ad ipſuȝ. ¶ Tertio vtrum natura ſine habitu infuſo poſſit in illū. ¶ De p̄mo dico ꝙ diligere deū ſuꝑ oīa eſt A actus cōformis rōni nāli recte que dictat optimum eſſe ſūme diligēdū. igiť eſt rectus. imo eius rectitudo eſt ꝑ ſe nota: ſicut rectitudo p̄mi principij in operabilibus. aliq̄d enim eſt ſūme diligēdū: ⁊ nō niſi ſummū bonū. ſicut nihil aliud a ſūmo vero eſt maxime tenēdū vel credēdū tāq̄ verū apud itellm̄. ¶ Cōfirmať: q̄a p̄cepta moralia ſunt de lege nature. ⁊ per ꝯn̄s illud p̄ceptū. Diliges dn̄m deū (Deut. 6. Matth. 22.) tuū. eſt de lege nature. ⁊ ita naturaliter notū eſt hūc actuȝ eſſe rectū. Ex hoc ſequiť ꝙ ad ipſuȝ pōt eē aliqua v̄tus inclinās ⁊ h̄ theologica: q̄a eſt circa obiectū theologicū. ſ. deū imediate. nec h̄ tn̄: ſȝ innititť imediate prime regule humanorū actuū: ⁊ infundi pōt a deo: ⁊ ſic nata eſt perfi-cere ſupremā portionē aīe: que non perfectiſſime ꝑficiť: niſi imediate a deo. hec virtus diſtincta eſt a fide: q̄a act⁹ eius non eſt credere. ſimiliter a ſpe: q̄a actus eius non eſt concupiſcere bonū amanti inquantū eſt cōmodū aman-tis: ſed tendere in obiectum ſm̄ ſe. etiam ſi per impoſſi-bile circūſcriberetur ab eo cōmoditas eius ad amanteȝ. hanc virtutem affectiuam perficientem voluntatem in-quantum hȝ affectionē iuſtitie voco charitatem.

De ſecundo dico ꝙ huius habitus obiectū poſ-ſet poni deus in ſe ſm̄ rōnem eius abſolutā. vel deus inquātū bonū ꝯueniēs amāti. vel ter-tio mō inquātū includit vtrūq̄ȝ ꝑut. ſ. eſt quoddā bonuȝ (Uide Tho. 2ª 2ᵉ. q. 23. arti. 4.) infinitū in ſe: cuius amās eſt quedaȝ participatio: ſicut fi-nitū eſt q̄dā ꝑticipatio īfiniti. ¶ Scḋȝ poneret hoc mō: q̄a deus ⁊ ſi inquātū bonū creature ꝑut dat eē ei ꝑ crea-tionē diligať amore nāli. tn̄ inquātū dat ei eē beatificum (Uide Tho. 2ª 2ᵉ. q. 26. arti. 3. ⁊ alios antiquos.) diligiť amore charitatis. iō obiectū charitatis eſt de⁹ in-quātū eſt obiectū beatificū amātis. ¶ Tertiuȝ poneret propter illud qḋ nūc tactū eſt: q̄a nō ſufficit ſola bonitas infinita in ſe: vt ſumme diligať: ſed opȝ concurrere ꝙ ſit bonum huius inquantum participatur ab iſto.

Contra primā viā arguiť ſic: q̄a tūc ſi per impoſſi-bile eēt alius deus: eſſet ſuper oīa diligen-dus ex charitate: qḋ vȝ incōueniēs ex ſe. ⁊ ēt per rōnē: q̄a nō poſſunt eſſe duo diligibilia ſuper oīa: q̄a vnū ſuꝑ alte-rum diligereť: ⁊ tunc vnū ⁊ idem diligeretur ſuper oīa ⁊ non diligereť. ¶ Scḋo q̄a ſi ratio boni ſimplr̄ eſt rō di-ligibilis ſuper omnia: igitur ratio maioris boni eſt ratio maioris diligibilitatis. ⁊ ita quilibet teneret magis dili-gere proximū meliorē ſe q̄̄ ſeipſum: qḋ nō videtur pro-babile. ¶ Scḋm improbať: q̄a actus charitatis qui eſt perfectus reſpicit deum ſub perfectiſſima ratione diligi-bilitatis. nō eſt autē perfectiſſima ratio diligibilitatis in deo: cōparatio aliqua ſui ad creaturam: ſed aliqua ratio eius abſoluta in ſe. abſolute enim eſt melius in ſe q̄̄ poſ-ſet eſſe quecūq̄ȝ habitudo ad alterum. ¶ P̄. Si inquan-tum eſt beatificū eſt principale obiectū charitatis. quero

quid eſt eſſe beatificum. aut reſpectus aptitudinalis quo
natus eſt beatificare. aut actualis quo actu beatificat: ſi
pmo mō aptitudo nō eſt rō terminādi actū pfectuz pfe-
B cte niſi rōne nature cuius eſt talis aptitudo: ſicut nec vlr
aptitudo eſt pfectio: ſed nccio cōplicat ſecū nām cui ieſt.
nō eſt igit̄ dōz deū eſſe ſic obm charitatis. Nec ſecūdus
modus videt̄ pbabilis: qa illa relo que eſt in obto iquā-
tū actu beatificat ſequit̄ actū. nō enī eſt dr̄ia in obto iter
actuale ⁊ aptitudinale: niſi qa actus eſt circa ipm elicit᷒.
igit̄ hoc eſſet dicere q̄ iquantū terminat actū a charitate
elicitū hēt rōnē formalē obti actus. Silr appetere bonū
vt huic ptinet ad affectionē cōmodi ſm quā volūtas nō
perficit̄ a charitate. ℂ R̄. Beatificato tā actualis q̄ apti
tudinalis ſi dicit aliqd in deo dicit pciſe relōnez rationis
aptitudinalē vel actualē. nullus aūt reſpectus rōnis pōt
eſſe formalis rō terminandi actū charitatis. Et ad h̄ piit
fieri aliqua argᵃ: que tacta ſunt in pphemio pmi lib. q. 3.
de ſubto theologie. ℂ Cōtra tertiū arguit̄: qa eiuſdē act᷒
nō videt̄ duplex formalis rō obiectiua. altera igit̄ illaꝝ
rōnū ponet̄ formalis rō terminādi actū charitatis. Et ex
hoc arguit̄ vlterius: qa illud qd̄ eſt formalis rō qn̄ ↄiun-
git̄ cū altero ſi p ſe eſſet, eſſet obm formale: ſic pz in alijs
rōnibus formalib᷒: puta ſi calor cōiunctus eſt rō forma-
lis calefaciendi: ſi p ſe eſſet: eſſet calefactiuū per ſe: igitur
alterū illoꝝ qd̄ nūc eſt per ſe ratio obiectiua: ſi per ſe eēt
terminaret: ⁊ per ↄn̄s reliquū nō terminaret nec mō ter-
12° metaphy. t.c. 41. ⁊ ide. Uide. 8° diſ. pmi. q. finali ⁊. 7. q. quoli. ad h̄. minat. ℂ R̄. Si aliqua creatura intellectualis eſſet a ſe. i.
nō ab alio effectiue ⁊ eſſet de ſe iſinita: ſicut ſponit̄ phō
q̄ aſſerat h̄ de itelligētijs alijs a pma: talis creatura poſ-
ſet diligere aliqd ſup oīa: ⁊ nō aliud ſm rectā rōnem niſi
primā: ⁊ tamē non eſſet participatio primi effectiue.

Quantum ad iſtū artᵐ dico q̄ rō obiectiua act᷒
charitatis ⁊ hitus pōt intelligi triplr.
C Uel pma que ſm ſe accepta nata eſt p ſe eē rō terminā-
di. Uel ſcda que eſt aliqua rō pcedēs actū pp quā natus
eſt actus elici circa obm. Uel tertia que quaſi ↄcomitat̄:
imo quaſi ſequit̄ ipſiuz actū elicitū. Pria rō eſt ppe rō
obiectiua: ⁊ nō alia ſtricte loquēdo: ⁊ hec rō obiectiua eſt
rō dei in ſe. preciſa eniz rō huius eſſentie eſt rō formalis
terminādi oēm actū ⁊ habitū theologicū: ⁊ hoc in q̄cūqz
nā itellectuali: ſic tactum eſt in p. q. de obto theologie. qd̄
pbat̄ breuiter ex hoc: qa poᵃ reſpiciēs aliqd obm cōe ſi-
ue in rōne motiui ſiue i rōne termini: nō pōt pfectiſſime
quietari niſi in eo ſolo in quo eſt perfectiſſima rō obiecti
adequati. oīs aūt poᵃ intellectiua ⁊ volitiua reſpicit pro
obiecto adequato terminante totū ens. igit̄ in nulla nā ſi-
ue creata ſiue icreata pōt pfecte q̄etari: niſi in illa in qua
eſt pfecta rō entitatis. tale aūt eſt ſolum ens pmū nō ſub
rōne aliq̄ relatiua: ſz ſub rōne q̄ eſt h̄ ens. q̄ ⁊c̄. ℂ Scda
rō pōt aliq̄ mō dici rō obiectiua actus alliciēs ad aman
dū. nā ipſa nata eſt allicere aliqualr ad amādū: ⁊ talis in
pppoſito eſt rō relatiua huius nāe ad amantē iquātū eſt
D ↄueniēs bonū cōicatiuū ſui illi: ſicut enī in nobis p̊ amat̄
aliqs pp bonū honeſtū. 2° qa ſcit̄ redamās: illa redama-
tio in eo eſt vna ſpālis rō amabilitatis in eo alliciens ad
amādū alia q̄ ppter bonū honeſtū: ita in deo nō ſola bo
nitas iſinita vel hec nā vt hec nā allicit ad amādū: ſed q̄
hec bonitas amauerit me cōicando ſe mihi. ſcd̄ario h̄ al-
licit: ⁊ in iſto gradu amabilitatis pōt poni omne illud in
quo inuenit̄ rō amabilitatis: ⁊ pōt ſe demrāre redamare
ſiue creādo ſiue reparādo ſiue diſponēdo ad btificādū:
ita q̄ inter hec nō ſit diſtinctio: nec charitas reſpiciat ma
gis vltimā q̄ ſcdaz: nec ſcdaz q̄ primā: ſed oēs ſicut rō-
nes q̄ſdā nō ſolū boni honeſti: ſed boni cōicatiui ⁊ amā-
1° can. c. 4. tis: ⁊ qa amātis: ideo digni redamari. Juxta illud Joan.

diligamus deuz qm̄ ipſe prior dilexit nos. ℂ Tertia rō
que eſt eē obiectū ſinuēs actuz non eſt ppie rō formalis
obiectiua: qa nāliter ſequit̄ actū elicitū: ⁊ tn̄ pro quanto
ſemp comitat̄ actū poſſet poni aliqua rō obiecti. ⁊ h̄ mō
diligit̄ inquātū eſt bonū beatificū diligētis. ſicut diceret̄:
deus diligit̄ inquātū ſūme diligit̄. qd̄ nō eſt ex rōne for-
mali obiecti: ſz ſequit̄ rōnē in obiecto cōcomitātē actuz.
ℂ Exēplū huius di. trimēbris eēt ſi poneret̄ vnū qd̄ eēt
pulcherrimū viſibile ex nā rei. ſcdo q̄ illud daret virtutē
viſiuā oculo qua videret̄. tertio ſi eēt q̄etās viſuz iquātū Exēplū notabile.
attingit̄ ab oculo per actū vidēdi: qui eſt rō formalis ter
minādi amorē viſiuū ſi viſus poſſet amare tale obiectū.
Prima rō qua viſus tēdit in obm eſt pria rō talis nāe p
eo q̄ in tali nā eſt pfecte rō obiecti adequati tali potētie
quātū pōt eē in aliquo. Scda eſt quedam rō alliciēs ad A. l. 2ᵐ.
amādū pro quāto cōicauit ſe huic, dādo potētiā vidēdi.
Tertia eſt rō cōcomitās actū in quo pfecte q̄tat̄ viſus A. l. 3ᵐ.
abſolute. igit̄ pᵃ rō in viſu reſpectu amare: ſi poſſet ama-
re: eēt rō hui᷒ nāe minime ⁊ iproprijſſime rō eius q̄ atti-
git̄ p actū. Ex quo vr̄ ſeq q̄ iproprijſſime dicūt dicētes E
deū iquātū eſt obm btificū eē obm charitatis. ſi itelligāt
per btificū reſpectū actualē iquātū. ſ. terminat reſpectuz
actus beatificandi. Si autem intelligāt reſpectum apti-
tudinalem. tunc ſicut arguituz eſt illa non eſt ratio termi-
nandi niſi qa natura eſt ratio terminandi.

De tertio articulo ponit̄ q̄ nā nō ſufficit ad actū Uīs Tho. 2.
iſtū ſine habitu iſuſo. pmo qa nā deter- 2. q. 23. ⁊. 1. 2.
minat̄ ad vnū. determinat̄ aūt ad eē ppriū appetēdum q. 16. artī. 1. ⁊
ex 2° de gn̄atione. igit̄ nō pōt appetē ſui nō eē. ⁊ h̄ quo- 2. ⁊ hen. q̄l.
cūqz poſito niſi dicat̄ q̄ determinet̄ ad appetēdū ſui eē 4. q. 11.
tn̄ conditionalr. qd̄ nō vr̄ pbabile. igit̄ q̄cūqz nā itelle- T. c. 56.
ctualis magis determinat̄ ad appetēdū ſe eē q̄ ad appe
tēdū deū eē: ſi nō poſſet vtrūqz ſiſ ſtare: qa ad appetēdū
ſe eē determinat̄ tanq̄ ad vnū nāle. ad cui᷒ oppoſitū nō Uide hug. de
pōt iclinari quacūqz cōditione poſita circa aliud: qa tūc ca. no. ni. pri-
nō appeteret ſe niſi cū cōditione. ℂ R̄. Nālis appetit᷒ ti. q. 1.
nō vr̄ eē niſi reſpectu cōuenientis appetēti: ⁊ p ↄn̄s eſt p̊
reſpectu illius cui appetit̄ ↄueniēs, illud eſt ipſe amās: ſz
ſi eſt prio reſpectu ei᷒ nō pōt eē magis reſpectu alteri᷒.
ℂ Cōtra hoc arguit̄ pmo: qa ps magis diligit eē toti᷒ q̄ Co. q̄l. 4.
eſſe ſuiipſius q̄ declarat̄ ⁊ in maiori mūdo ⁊ in minori. q. 6.
F Jn maiori: qa aq̄ aſcēdit ne fiat vacuū in vniuerſo (ſicut
pz multis expimētis) ſicut pz de vrinali euerſo ⁊ cādela
infra poſita: ⁊ in multis alijs. qd̄ tn̄ eſt cōtra nālē inclina
tionē pticularē huius nāe aque: cū ſit nāliter grauius: ⁊ p
ↄn̄s tēdat deorſuz: ſz vincit̄ ab iclinatiōe nāe vlis. ſaluat̄
eniz in hoc bonū totius vniuerſi. ſ. ↄtinuitas vel cōtigui-
tas prīū eius. ad qd̄ bonū: vt i vr̄ in iſto exēplo, magis in- A. l. vtitur
clinat̄ aqua q̄ ad ſuū bonū pticulare. pz ēt in minori mū iſto ⁊c̄.
do: qa magis exponit ſe man᷒ ad ſaluādū caput q̄ ſe vel
aliud mēbrū tanq̄ magis appetēs ſalutē capitis q̄ alio- Ordo nature mirabilis.
ruz. ⁊ in hoc magis q̄ ſuiipſius: qa ſalus capitis eſt ſalus
omniū mēbroꝝ quantū ad operationē vite ⁊ influētias
vitales. ex h̄ vltra. cū quelibet creatura ſit participatio
bonitatis diuine. magis appetit eē boni dei q̄ ſuiipſius:
⁊ per conſequens natura rationalis poterit ex naturali-
bus magis diligere bonum diuinū q̄ aliud quodcūqz.
ℂ R̄. Natura rationalis ſumme diligit beatitudinem.
ſicut colligitur ab Augu. 13. de trini. c. 5. ſed nō magis di-
ligit beatitudinem q̄ obiectum beatificuz. igitur ſumme
diligit obiectum beatificum. igitur ſuper omnia ⁊ ſuper
ſe. ℂ Confirmat̄: qa deſperans ⁊ occidens ſeipſum: odit
ſuum eſſe. ⁊ tamē nō odit beatitudinē: qa appetit eam ſi
poſſet eam habere. igitur plus amat beatitudinem. ⁊ per
conſequens obiectum beatificum q̄ ſeipſum.

Iſte rationes nō cogunt.pma nō:qa exempla illa nō oſtendūt ,ppoſitū.ſolum eni oſtēdunt ꝙ totū diligit magis bonum ſuūipſius:vel ptis pncipalioris q̄ꝫ minus pncipalis totius.pꝫ in primo exēplo:qa ipoſſe eſt aquā ſe mouere ad ſurſuꝫ ,ppter qōcūqꝫ bonū vniuerſi:qa ex quo hꝫ formā nālē que determinata eſt ad vnā actionē:illa forma manēs eadē numero nunq̄ꝫ pōt eſſe rō formalis agendi oppoſita actione: ipſa igiꝛ aqua nō ſe mouet ſurſuꝫ:ſed ſolū moueꝛ ab aliquo mouēte extrinſeco:cui etiā nihil cōfert:quātū eſt ex nā ſua violēter:igiꝛ moueꝛ cōparādo ad ,ppriā naturaꝫ aque.pars igiꝛ illa nō amat bonū totius plus q̄ꝫ ſuū:nec ex amore ſaluat totū:ſꝫ totū ſiue vtus regitiua in toto cui attribuunꝛ ſpartes vniuerſi mouet quālibꝫ ptē vniuerſi ſicut ꝯgruit bñ eē totius.Ex hoc igiꝛ nō habeꝛ niſi ꝙ totū vniuerſuꝫ magis diligit bñ eē totius q̄ꝫ bñ eſſe ,ppriū huius partis.℄ Idē etiā habeꝛ ex alio exēplo.nō enim manus ex ſuo appetitu exponit ſe pro toto corpe:ſed hō hñs illas partes vnā tanq̄ꝫ pncipalē:⁊ aliā tanq̄ꝫ minus pncipalē,exponit minus pncipalē:quā pōt amittere ſine periculo totius ad ſaluandū totū:⁊ ſ aliquā partē pncipalē quā nō pōt pdere ſine periculo totius.⁊ ita potes dīe in ,ppoſito ꝙ deus magis diligat bñ eſſe vniuerſi q̄ꝫ bñ eſſe vniuſ:vel bñ eſſe partis pncipalis q̄ꝫ alterius minus pncipalis:ſꝫ nō potes dīe ꝙ aliqua pars vniuerſi magis diligat bonū alterius partis quātūcūqꝫ pncipalis vel totius q̄ꝫ ſuū eē ,ppriū:ſicut in illis exēplis pars ſibi dimiſſa ⁊ ꝯſiderata ſꝫm iclinationē ſuā:nunq̄ꝫ exponit ſe ad nō eſſe pro alio.℄ In alio etiā peccat ſiſimdo:qa tñ verūꝫ eſſet qō accipiꝛ de ptib⁹ iſtis:iſte ſunt aliqd totius realr ⁊ in ſaluādo totū ſaluāt ſeipſas ſquātū hñt eē in toto.nō ſic aūt creatura eſt aliqd dei q̄ſi partialr:ſꝫ ſit aliqd dei vt effectus vel participās ipſuꝫ.℄ Scda rō de beatitudine nō ꝯcludit:qa ,pcedit tm̄ de affectione cōmodi.naꝫ ſter cōcupita ipſi amāti bñiudo maxie ꝯcupiſciꝛ:ſed nō maxime diligiꝛ:imo illud cui concupiſciꝛ magis diligiꝛ ſicꝫ finis:eo qō eſt ad finē.℄ Similr qō aſſumiꝛ de beatitudine nō eſt verū niſi loquēdo de ipſa in vli nō determinādo illud in quo cōſiſtit:⁊ ex hoc nō habeꝛ ꝙ aliqd diligat aliud a ſe plus q̄ꝫ ſe:qa nō determinaꝛ ꝙ illud in quo eſt beatitudo ſit aliud ab amante.

Al.l. virtute (margin)

Al.l aliam. (margin)

Iſtis igitur rōnib⁹ nō intendo pono alias duas rōnes ad ꝯnē pncipalez.Prima eſt. Iſta rō nālis oſtēdit nāe itellectuali eſſe aliqd ſūme diligendū:qa in oībus actibus ⁊ obiectis eſſentialr ordinatis eſt aliqd ſupremū:⁊ ita aliqua dilectio ſuprema:⁊ ita ſupremū oīm ſic diligibile.ratio aūt nālis nō oſtēdit aliō a bono ifinito eſſe ſumme diligēdū:qa ſi ſic.igiꝛ charitas inclinat in oppoſitū eius:qō dictat rō recta:⁊ ita nō eſſet virtus:igiꝛ dictat ſolū ſūmū bonū ifinituꝫ eſſe ſūme diligendū:⁊ per ꝯñs volūtas hoc pōt ex puris nālibus.nihil eni pōt itells recte dictare:in qō dictatū nō poſſit voluntas nālis naturalr tēdere:al's volūtas eſſet naturalr mala:vel ſaltē nō libera ad tendendū in qōlibet ſꝫm illā rationē boni ſꝫm quā oſtendiꝛ ſibi ab intellu.Et hoc eſt qō arguiꝛ in ſpāli de angelis:qa in ſtatu inocētie nō fuerunt nō recti:qa tūc nō potuerūt hīe actū nō rectū.potuerunt aūt hīe aliquē actū elicitū:⁊ ſupponēdū eſt ꝙ habuerūt ⁊ hoc rectū:⁊ nō potuit eſſe aliqs actus rectus diligendo ſe ſup oīa.ꝗ.℄ P.9°ethi.vult phs ꝙ fortis politicus ſꝫ rectā rōnē debet ſe morti exponē pro bono reipu.phs tñ nō poneret talē habiturū aliqō premiū poſt hāc vitā: ſicut pꝫ ex multis locis:in quibus dubitat aiam eē imortalē:⁊ magis videꝛ declinare ad partē negatiuā: ſaltem ſi quilibꝫ ſequēdo rōnē nālē dubitat de vita futura:,ppter

G (margin)

Cap.9. Idē.3.ethi/ cor.c.3. (margin)

eam de qua dubitat nullus dꝫ exponere ſe morti.ſꝫ ſi dꝫ exponere ſe:hoc eſt:qa in non exponendo eſt certiſſima amiſſio boni virtutis.ergo circūſcripto oī pmio futuro: hoc eſt ꝯſonū recte rōni vt fortis politicus velit ſe nō eē: ne pereat bonū reipu.ſꝫm aūt rectā rōnem magis eſt diligendū bonū diuinū q̄ꝫ bonū alicuius particularis.igitur ſꝫm rectā rōnē qlibet dꝫ velle ſe nō eē ,ppter bonū diuinū.℄ Diciꝛ ħ ꝙ fortis in exponēdo ſe morti ,ppter bonuꝫ virtutis experiꝛ maximū bonū virtutis ⁊ maximā delectationē.⁊ ,ppter hec bona:ſꝫ breuia dꝫ eligere talē actū. melior eſt eniꝫ vnus actus excellēs q̄ꝫ quotcūqꝫ remiſſi. in hoc igiꝛ fortis politicus nō eligit ſuū nō eē: ſꝫ optimū eſſe ſꝫm eſſe virtutis:qa ſꝫm rectā rōnē magis eſt eligendū nō carere vno actu virtutis q̄ꝫ nō carere multis alijs cōmodis.℄ Contra hoc.ſimplr magis amaꝛ illud: pro cui⁹ ſalute volo aliud nō eē:vel cui ne male ſit:volo aliō nō eē:q̄ꝫ illud aliud:qō volo ,ppter ipſum nō eē: ſꝫ talis fortis ne male ſit reipu. vult ſe ⁊ actū virtutis nō eē. igiꝛ ſimplr magis diligit bonū publicū:qō vult ſaluari:q̄ꝫ ſe vel actū virtutis:pro cuius ſalute nō ſe exponit: ſꝫ ,p ſalute reipu.⁊ ita ſtat argumētū.℄ Addiꝛ quedaꝫ pſuaſio theologica:qa ſi nullus pōt habere actū virtutis pfectuꝫ diligēdi deū ſup oīa ex puris nālib⁹.igiꝛ qui inueniret ſe pronū ad talē actū poſſet ſcire ſe eē in charitate: qa ſine charitate nō eſt talis pronitas.cōſequēs eſt falſuꝫ. ergo.

H (margin)

Quantum ad illū articulū pp iſtas duas rōnes de ꝯformitate volūtatis ⁊ rōnis recte ⁊ de forti politico cōcedo ꝯcluſionē ꝙ ex puris nālibus pōt q̄cūqꝫ volūtas ſaltē in ſtatu nāe iſtitute diligere deū ſup oīa.℄ Ad cuius declarationē pmo expono qualiter ſit intelligēdū illud ſup oīa.℄ Scdo qualr ad ħ teneaꝛ creatura rationalis.℄ Tertio ꝙ hoc non obſtāte habitus charitatis eſt neceſſarius:⁊ ad quid.

I (margin)

De primo dico ꝙ illud ſup oīa pōt intelligi extēſiue.puta ꝙ plus diligat deū q̄ꝫ omnia alia.⁊ citius vellet oīa alia nō eē q̄ꝫ deū nō eſſe.⁊ intenſiue:puta ex maiori affectu vult deo bñ eē q̄ꝫ alicui alteri. ℄ De primo mēbro cōcediꝛ cōiter ꝙ nihil aliud a deo nec oīa ſimul ſunt eque appciāda ſicut deus.℄ De ſcdo poniꝛ vna dī.ꝙ amor excedit amorē:vl ꝗ feruētior ſiue tenerior.vel qa fortior ſiue firmior.⁊ dicunꝛ iſti amores ſeſe excedere ſicut mater dī tenerius ⁊ ardētius diligere filiū.pater vō fortius ⁊ firmius:qa maiori pīculo ſe exponeret pro amore filij.hoc mō dī ꝙ dilectio dei dꝫ eē ſup oīa quātū ad firmitatē: ne.ſ. aliquid aliud poſſit ab hoc euellere:ſꝫ nō opꝫ ꝙ ſit ſup oīa quātū ad feruorē ⁊ teneritudinē ⁊ dulcedinē:qa aliqñ inuenit ſe qs feruētius diligere creaturā q̄ꝫ al's deū.℄ Cōfirmaꝛ hoc:qa ſi poſſet pro ſtatu iſto vtroqꝫ mō diligere deū ſup oīa.igiꝛ poſſet implere illud pceptum Deutero.6.di.do.de.tu.⁊c.cuius oppoſitū habeꝛ in lr̄a a magro ⁊ Aug.⁊ Anſel. qui nolūt ꝙ hoc pceptū ſit.nec ꝙ teneamur illud iplere:ſꝫ qō iplebimus.℄ Cōtra iſtā dī.arguiꝛ:qa ſolū hoc magis diligiꝛ qō firmius diligiꝛ.hoc eniꝫ magis diligo cui minus volo malū accidere:⁊ pro cuius bono ſaluando magis me expono ex amore:qa exponere ſequiꝛ amorē.⁊ hoc loquēdo de amore q eſt actus volūtatis:nō de illo qui eſt paſſio appetitus ſenſitiui.⁊ ſi aliq igiꝛ dicanꝛ diligere feruētius vel tenerius:qui tñ firmius nō diligūt:hoc nō eſt ex aliquo exceſſu amoris itellectiui in eis: ſed forte alicuius paſſiōis amoris ſenſitiui.ſicꝫ aliq q dicanꝛ deuoti ſentiūt aliquā maiorē dulcedinē q̄ꝫ alij mlto ſolidiores in amore dei q cētuplū ,pmptius ſuſtinerēt martyriuꝫ. nec dulcedo eſt actus volūtatis elicitus:ſꝫ paſſio q̄dā actui recti huīa qua de⁹ allicit ⁊ nutrit paruulos ne deficiāt in via.

K (margin)

Quere hen. ⁊ alios antiquos h̄ ⁊ vv. ſcapucrbiqꝫ. (margin)

L (margin)

℄ Dico igiꝛ

¶ Dico igit̃ ꝙ illud ſup oīa debet intelligi vtroqȝ mō. ſicut eni teneoꝛ diligere deū ſup oīa alia extēſiue: ita etiā maioꝛi affectu ꝙ̄ aliqđ aliud. ⁊ dico maioꝛi ſimplr̄: qꝛ .ſ. magis repugnat effectui oppoſito: qꝛ facilius poſſet inclinari ad oppoſitum dilectionis cuiuſcūqȝ alterius ꝙ̄ dei. Qđ addit̃ de illo precepto: nō valet: qꝛ pari rōne fuiſſet dandū p̄ceptū de viſione dei nō vt impleret̃: ſȝ vt ſciremus quo eēt tenēdū. cui⁹ oppoſitū ſatis pȝ. ¶ Dico igit̃ ꝙ illō p̄ceptū extēſiue ⁊ itēſiue ſm viā p̄dictā pōt impleri in via: ſed nō quantū ad oēs ↄditiones que exponunt̃ per illas additiones ex toto corde ⁊ ex tota aīa ⁊c̃. qꝛ nō pōt eſſe in vita iſta tāta recollectio viriū: vt amotis impedimentis poſſit volūtas tanto conatu ferri, quāto poſſet ſi vires eſſent vnite ⁊ non impedite: ⁊ quo ad talē inten-
M tionē actus expulſis īpedimētis ⁊ recollectis viribus dȝ intelligi dictū Aug. ⁊ Magri ꝙ preceptum illud nō impletur in via. nam pronitas virium inferioꝛū pro ſtatu iſto impedit ſuperioꝛes ab actibus perfectis.

Quantum ad ſcđm dico ꝙ illud preceptū affirmatiuū Deute. 6. ⁊ Math. 22. di. do.
N de. tu. ⁊c̃. nō tñ obligat ſemꝑ ad oppoſitū fugiendū ne. ſ. inſit actus odij: ſed obligat pro aliquādo ad actū elicitū: qꝛ ille actus eſt circa finē: ex cuius bonitate deſcēdit oīs bonitas moralis in actibus qui ſunt ad finem: ſicut igitur hō tenet̃ hr̄e aliquē actū virtuoſū: ita tenet̃ hr̄e aliquē actū illius precepti circa finē gratuite diligendū. qñ autē
Exodi. 20. ſit hoc forte determinatū hoc illud preceptū diuinū. ſan
Exodi. 16. ctifica ſabbatū. ⁊ maneat vnuſquiſqȝ apud ſe .ſ. recolligēdo ſe ⁊ aſcēdendo ad deū ſuū. ⁊ eccleſia ſpecificauit quātum ad miſſam audiendā in die dñico de cōſe. diſtin. 2ª c. Miſſas. nō eſt autē ſimile de precepto diligēdi proximum ſicut patebit diſtōne ſequenti.

O **De tertio** dico ſicut dictū eſt diſ. 17. p̄mi li. ꝙ ille habit⁹ charitatis quātū ad ſubāȝ actus dat aliquā intenſionē vlterioꝛē: quā eadē po^a ⁊ ex equali conatu dare nō poſſet actui ſuo: ⁊ quanto potētia creata eſt ꝑfectioꝛ, tāto plus deficit in actu: ſi nō habeat charitatem correſpondentē ſibi ſm ꝓpoꝛtionē. dico arithmeticā: qꝛ ſm geometricā eſt equalitas. quātū eni deficit voluntas minoꝛ: ſi nō hȝ charitatē ſibi ꝓpoꝛtionabilē: tātū deficit volūtas maioꝛ geometrice: ſi nō habeat charitatē ſibi ꝓpoꝛtionabilē. Quātū vero ad illā circumſtantiā actus que eſt eſſe acceptū deo: dictū eſt in p̄mo vbi ſupra ꝙ hoc eſt a charitate p̄ncipalr̄: ⁊ minus p̄ncipalr̄ a volūtate: vniformiter igit̃ ſicut ibi dictū eſt de neceſſitate habituū ꝓpter actus ⁊ p̄cipue charitatis quātū ad aliqđ qđ eſt de circūſtantia actus. quātū aūt ad ſubām actus. dico ſicͭ dictum eſt illic. ¶ Quātum etiā ad hāc cōditionē habitus. ſ. ꝙ ipſe ſit infuſus. Dico ſicut p̄us dictum eſt de fide ⁊ ſpe ꝙ nō pōt ꝓbari per rōnē nālē eſſe tales habitus infuſos: ſȝ ſolū ſide tenet̃: ⁊ cōgruitas bona apparet: qꝛ quātum ad actus circa deū imediate ꝓbabile eſt ꝙ nō poſſit ꝑfectiſſime percipi ſuprema poꝛtio niſi imediate a deo.

P **Ad primū** argm̄ p̄ncipale. cōcedo ꝙ charitas ꝓp̄e pōt dici amicitia: ſȝ nō oīno accipiēdo amicitiā ſtricte ſicut accipit ph̄s ibi. ſed aliquātulū extēdendo: ſicut ſm intentionē eius ad deū eſt aliqđ excellētius amicitia. illa eni excellētia obiecti nō tollit qđ eſt ꝑfectionis in obiecto: ſed illud qđ eſt imperfectionis. honeſtas quippe in diligibili ⁊ redamatio in dilecto ſunt cōditiones per ſe in diligibili. nō qđē impꝑfectionis: imo nō eſſet ꝑfectioꝛ ſi nō redamaret: ſed equalitas in iſtis eſt ↄditio concomitans. deus autem habet honeſtatem ⁊ redamationem ſicut amationem: ⁊ excellentius poteſt eſſe amicitia ad ipſum: ita vt dicatur ſuperamicitia. Et ſi arguitur ꝙ equalitas eſt ratio amicitie. Uerum eſt ſuppoſita honeſtate: que eſt p̄ma ratio amabilis. equalitas autem eſt ratio amicitie ſtricte ſumpte: ſȝ excellētia eſt rō habitus magis ſilis vel ꝑfectioꝛis ꝙ̄ ſit amicitia. talē in ꝓpoſito voco charitatē. ¶ Ad ſcđm dico ꝙ nō ſolū ex charitate pōt deus ſuꝑ oīa diligi: ſed ex nālibus ſaltē in ſtatu nāe inſtitute: ⁊ ad illud p̄ncipiū ph̄i di. 9º ethi^r. Dico ꝙ dēȝ
Q itelligi quantū ad inoteſcentiā. inoteſcit quippe amicitia ad alterū qñ appeto alteri ſilia his que mihi: ſed nō ꝙ̄tū ad per ſe rōnē: qꝛ ſi nō ſit alia amicitia: in amicitia tñ ſtricte accepta que eſt inter equales ibi ſiquidē amicitia ad ſe eſt mēſura amicitie ad alterū: ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Et cū arguit̃ ibi de vnitate. Dico ꝙ due cōditiones ↄcurrūt in obiecto amabili. ſ. vnitas ⁊ bonitas: ⁊ licȝ bonitas qñqȝ ſuperet vnitatē: tñ bonitas ex alia parte recōpēſat. ¶ Ad tertiū cōcedo ↄñs: nec tñ ſuperfluit charitas vt dictū eſt. ¶ Ad 4^m dico ꝙ nō pōt acqri ex actibus aliqs habitus eiuſdē ſpēi cū charitate: licȝ poſſit acqri aliqua amicitia tē-
R dens in deū ſub eadē rōne obi: ⁊ etiā per actū ſimilē: qꝛ ſuꝑ oīa diligēdo: quecūqȝ eni nā nō pōt eē ab aliquo efficiente eiuſdē ſpeciei cū efficiente alterius: non eſt eiuſdē ſpeciei cum illa alia ſicut eſt in propoſito.

Ad duo argumēta pro p̄mo mēbro in articulo de obiecto foꝛali charitatis. ¶ Ad p̄mū dico ꝙ illa poſitio duoꝝ deoꝛum deſtruit nām charitatis: quicūqȝ eni habitus ex ſe tendit in vnū ponere ipſum tendere in plura eſt ponere ipſum nō eē ipſū: ſic ſi aliqs habitus ꝓprius ſimplr̄ p̄mi p̄ncipij ponerēt̃ eſſe alterius p̄mi p̄ncipij: eſſet ponere hūc habitū eſſe huius obi vt ꝓprij ⁊ nō ꝓprij: ita dico in ꝓpoſito ꝙ plures eſſe deos includit vtrūqȝ eſſe diligendū ex charitate ⁊ neutrū. ¶ Ad aliud dico ꝙ non eſt ſimile de magis ⁊ minus in aliquo oꝛdine ⁊ de ſupremo in illo
S oꝛdine quo ad omne extrīſecū operās circa illa illi⁹ oꝛdinis. pōt eni operatio alicuius necio regrere ſupremū vt ſit ꝑfectiſſima: ⁊ tñ nō necio hȝ oꝛdinē ad alia oꝛdinata in illo oꝛdine. Exēplū in coloꝛibus nō pōt eē ꝑfectiſſima viſio niſi ꝑfectiſſimi coloꝛis: ⁊ tñ nō opȝ necio ꝙ ſit ꝑfectioꝛ viſio circa coloꝛē ꝓpinquioꝛē illi. ⁊ rō eſt: qꝛ ratio quietationis ex p̄te ꝑfectiſſimi coloꝛis eſt rō totalis eius: que in alio eſt diminute: ⁊ ideo licȝ in ꝓpoſito vnū aliqualiter excellat alterū: in nullo tñ eſt ratio quietandi: licȝ potentia naturalr̄ ſit libera: licȝ ergo ſolū infinitū bonū quietet voluntatē: ⁊ hoc iquantū infinitū bonū: nō tñ opoꝛtet qđlibet bonū finitū ſm gradū ſuum in bonitate magis ⁊ minus quietare: qꝛ iſti gradus ſunt accidentales per cōparationē ad extrinſecum quietandum.

¶ Hic poteſt queri vtrū illo mandato dilectionis ⁊c̃. Diſtin. XXVIII. Qō vnica.

Circa iſtā 28^ua diſtōnē in qua Magiſter agit de diligendis ex charitate, querit̃ vnū. Utrū .ſ. eodē habitu ſit diligendus p̄ximus quo diligit̃ deus. Qđ nō: qꝛ vnius habitus eſt vnū obm foꝛmale. in deo aūt ⁊ p̄ximo eſt alia ⁊ alia ratio foꝛmalis bonitatis. ¶ P̄. Ille habitus quo diligit̃ de⁹ eſt habit⁹ theologicus. igit̃ reſpicit ſolū deū pro obiecto: nō autē aliquid creatū. ¶ Reſpondet̃ ꝙ hoc verū eſt p̄ncipaliter: tñ reſpicit aliud prout attribuit̃ ipſi deo. ¶ Cōtra. ſi attributio ſufficeret: igit̃ oīum poſſet eſſe vnus habitus intellectualis ⁊ etiā appetitiuus: qꝛ oīa attribuunt̃ ad vnū. ſimilr̄ oēs v̓tutes moꝛales attribuunt̃ ad vnū .ſ. ad felicitatē tanꝙ̄ ad per ſe appetibile. ¶ P̄. Ad p̄ncipale alius eſt habitus p̄ncipij ⁊ ↄñis. igit̃ ſilr̄ in appetitiuis

alius eſt habitus finis ⁊ eius qđ eſt ad finē.charitas eſt
finis:ergo ⁊c.℄ Cōtra.j.can̄.Jo.4.c.Hoc mandatū ha/
bemus a deo vt qui diligit deū:diligat ⁊ fratrem ſuū.

Hic ſunt tria videnda.℄ Primo qualr̄ ille ha/
bitus quo diligitur deus reſpiciat
proximū.℄ Scđo de habitu habendo circa proximū.
℄ Tertio quis ſit ille proximus.

De primo dico ꝙ charitas(ſicut tactū eſt diſ.17.
ꝑmi)dicit͂ habitus quo deus habetur
charus.poſſet aūt hꝛi charus aliquo amore priuato:quo
amans nollet hr̄e cōdiligentē ſicut in zelotipis habētib⁹
mulieres charas:ſed ille habitus nec eſſet ordinatus nec
pfectus.nō qdē ordinatus:qa deus qui eſt bonū cōe:non
vult eſſe bonū ꝑuatū alicuius.nec ſm rectā rōnē debet
aliquis ſibi appropriare iſtō bonū cōmune:⁊ ideo amor
ille inclinās ad hoc bonū vt ad bonū propriū nō cōdili/
gendū nec habendū ab alio:eſſet inordinatus:eſſet etiā
imperfectus:qa pfecte diligens vult dilectū diligi:ſic p3
3° de trini. per Ricar.igit͂ deus infundens habitū quo aīa ordinate
⁊ perfecte tendat in ipſū:dat habitū quo habeat͂ charus
Quere Hen. in arti.54. vt bonū cōmune ⁊ cōdiligēdū ab alijs:⁊ ita habitus ille
qui eſt dei inclinat etiā ad velle ipſum hꝛi charū ⁊ diligi
ab alio:ſaltē cuius amicitia ſit ei grata vel nō diſplicens
pro tunc pro quādo eſt grata:ſicut igit͂ ille habitus incli/
nat ad diligendū deū in ſe ordinate ⁊ pfecte:ita inclinat
ad velle eū diligi a ſe ⁊ a quocūq3 alio cuius amicitia ſit
grata ei.℄ Ex hoc p3 qualr̄ habitus charitatis ſit vnus:
qa nō reſpicit ꝑmo plura obiecta:ſed ſolū deū reſpicit ꝑ
ꝑmo obto vt in ſe bonū primū:⁊ ſcđario velle eū diligi ⁊
per dilectionē hꝛi a quocūq3 quantū eſt in ſe:qa in B eſt
B perfecta ⁊ ordinata dilectio eius:⁊ hoc volēdo:diligo me
⁊ proximū ex charitate volēdo mihi ⁊ ſibi velle ⁊ per di
lectionē hr̄e deū in ſe:qđ eſt bonum ſimplr̄ iuſtitie:ita ꝙ
ꝑmū obm eſt ſolus deus in ſe.oīa autē alia ſunt quedam
obiecta media quaſi actuū reflexoꝝ mediantibus qbus
tendo in infinitū bonū qđ eſt deus.idem aūt eſt habitus
actus recti ⁊ reflexi.℄ Contra hoc obycit͂:qa non eodē
habitu intelligo deū ⁊ aliū intelligere deum.igit͂ a ſimili
non eodē volo deo bene eſſe.⁊ aliū velle deo bene eſſe.
Reſpōdeo actus ſuper quem fit reflexio pōt ſignificare
nominalr̄:⁊ tūc ſignificat actū ſuū ſm qdditatē:vel vba/
liter:⁊ tūc ſignificat actū ſuū vt in ſuppoſito vel vt ꝑtī/
nentē ſuppoſitū.ꝑmo modo vniuerſalr̄ eodē habitu pōt
elici actus ⁊ fieri reflexio ſup illū nō ſolū in intellectiuis:
ſed etiā in appetitiuis.quo eni intelligo aliquid intelligo
intellectionē illius ſiue inherentē mihi ſiue alteri. 2° mō
exprimit͂ per infinitiuū:⁊ tūc ſi cōparat͂ ad velle nō ne/
ceſſario accipit͂ ſub rōne pſentis:poſſum eni velle te cur
rere:l3 non pro nūc:ſed pro alı̄s.Si aūt compareť ad ſci/
Specularē vł ligener pōde rando. re:qa ſcia nō eſt niſi reſpectu veri:nec ſcire reſpectu age/
re:niſi ſit agere reſpectu illi⁹ ſuppoſiti:ſcire non reflectit͂
ſuper actū ſic ſignificatū:niſi actus inſit ſuppoſito:cui ſi/
gnificat͂ ineſſe:⁊ quia poſſibile eſt in me eſſe ſciam actus
recti ⁊ reflexiui in ſe abſq3 hoc ꝙ actus ille exiſtat alij a
me:ideo nō habeo actū reflexū illius ſuppoſiti ſup actū
iſtū vt ſignificatū verbalr̄ ⁊ dicitū de aliquo ſuppoſito.
C patet igitur ꝙ l3 non eodem ſciam deū ⁊ ſciam te ſcire
deum:tamē eodē volo deū ⁊ volo te velle deū:⁊ in hoc
diligo te ex charitate:quia ſm hoc volo tibi bonum iuſti
tie:⁊ ſm hoc non aſſignatur primus quaſi ſm obiectum
charitatis:ſed quaſi oīno accidentale obiectū:qa vt aliqđ
potens condiligere mecum perfecte ⁊ ordinate dilectū:
⁊ ad hoc eū diligo vt cōdiligat:⁊ in hoc q̄ſi accn̄talr̄ eū
diligo nō ꝑꝑ eū ſed ꝑꝑ obm:qđ volo ab eo ꝯdiligi:⁊ volē
do B ab eo diligi:volo ſibi ſimplr̄ bonū:qꝛ bonū iuſtitie.

De ſecundo dico ꝙ ſicut negatio ꝯcluſionis nō
neceſſario ſequentis ex ꝑncipio ne/
ceſſario non arguit negationē principij:ſed pōt ſtare cū
aſſertione principij:qa nō ois error circa ꝯclonē deſtruit
aſſertionē ꝑncipij:ita etiam nō neceſſario ſequit͂ ex dile/ D
ctione infiniti boni dilectio boni finiti:nec in actibus dile
ctionis ſequit͂ ex natura rei deſtructio dilectionis dei ex
deſtructione dilectionis proximi:⁊ hoc ſiue intelligatur
deſtructio dilectionis ꝯtrarie vel contradictorie:⁊ multo
magis ex natura habitus non eſſet contradictio qđ eſſet
reſpectu dei ⁊ non reſpectu ꝓximi.eſt igit͂ iſte habit⁹ cir
ca aliud:quatenus preceptū eſt datū de diligendo illud
aliud:⁊ ad illū actū op3 vti illo habitu:aut ſaltē nō cōtra
agere illi habitui,aliogn deſtruereť actus ⁊ habitus circa
deū:non quidē ex natura ꝯtradictionis:ſed per nām de/
meriti.trāſgreſſio eni precepti nō corrūpit poſitiue habi
tum nec actū diligendi deū:ſed demereť vt deus ſe ſub/
trahat:⁊ ſic nec habitus nec actus poſſet ineſſe:⁊ qa quan a.l.qn̄ iſ̄ eiā eſt ex nā bit° p3 hoc:qa habitus ⁊c.
tū eſt ex parte habitus ille eſt talis ꝙ ex natura ſua na/
tus eſt inclinare ad amādū nō ꝑuatiue:⁊ ideo act⁹ amā/
di priuatiuus qui.ſ.deſtruit amare ꝓximū:nullo modo
pōt eſſe talis habitus.Et in hoc appet magna pfectio hu
ius habitus:qa etſi zelus acqſitus poſſit eē maior q̄3 mi/
nima charitas iſuſa quātū ad intenſionē actus eliciendi
hincinde:tn̄ ille habit⁹ infuſus:qa ordinatus ⁊ pfectus in
gn̄e habituū appetitiuoꝝ nō pōt eē dei niſi vt boni cōis E
⁊ cōdiligēdi:iō nō pōt eſſe ꝑn⁹ alicuius act⁹ quo diligat͂
deus cū ꝯrio dilectionis ꝓximi.℄ P3 igit͂ de actu qualr̄
eſt nečius ex nā bitus ſi aliqs debeat elici de illo habitu:
hoc tn̄ itelligēdo ꝙ nō pōt elici vt ꝑuatiuus nec vt ꝯrius
actui circa ꝓximū:ex nā etiā ꝑcepti ſupaddita hꝛiti op3
elicere actū circa ꝓximū poſitiue:vel ſaltē nō ꝯriē:ne.ſ.
demereať quis corruptionē habitus qui eſt circa deum.

Quantum ad 3ᵐ dico ꝙ ꝓximus eſt q̄libet:cuius F
amicitia ē grata dilecto:vt.ſ.ab eo di/
ligať.nō eni debeo ſumere dilectū a me velle diligi ab ali/
quo:cui⁹ dilectio nō eſt ſibi grata:⁊ a quo nō vult diligi:
qa igit͂ certū eſt btōꝝ dilectionē eſſe deo gratā:abſolute
debeo velle ip3 ab eis diligi:⁊ qa de quocūq3 viatore ſi/
gratū eſt dubiū:debeo hoc ſibi velle ex ꝯditione.ſ.ſi pla
cet ei ab eo diligi:vel qn̄ placet ei ab eo diligi.circa via/
tores aūt in cōi:qa ſemꝑ ſupponēdū eſt eſſe aliquos ſibi
gratos pōt hꝛi abſolute actus volēdi deū ab eis diligi.

Ad primum argumētum p3 qūo hic eſt vnum
obiectū tm̄:⁊ cū probat͂ ꝙ ſit alia
ratio bonitatis in deo ⁊ in ꝓximo.dico ꝙ ratio bonitatis
ꝓximi nō eſt ratio terminādi actū:ſ3 tm̄ ratio bonitatis G
diuine:qa ſi in bonitatē ꝓximi tēdat:hoc nō eſt niſi actu
reflexo qui ſemꝑ vlterius tēdit in obm actus recti:ſicut
prius dictū eſt.℄ Ad ſcđm patet per idem:qa hec viůs
habet pro obiecto quietatiuo tm̄ deū:tamē pro obiecto
ꝓximo in actu reflexo pōt hr̄e aliqđ creatū:⁊ ita forte vi
ſio in patria poterit hr̄e pro obiecto aliquid creatū:nō ta
men ſiſtendo ibi:ſed vlterius tendēdo in deū.℄ Ad ter/
tium dico ꝙ per habitū ꝑncipij tenditur in ꝑncipiū ſm
propriā veritatē quā h3 ex terminis ⁊ per habitū cōclu/
ſionis tenditur in cōcluſionē ſm ꝓpriā veritatem eius
quā habet ex terminis aliam a veritate principij:non ſic
in propoſito:ſed tn̄ eſt vna bonitas que eſt ratio tenden
di.non enim mouet me plus bonitas proximi q̄3 feſtuce:
ſi feſtuca poſſet deum diligere.ſi enim perfecte diligo
eum:volo eum diligi ab omni potente diligere eū ordi/
nate:cuius dilectio ei placet.nec eſt generaliter ſimile in
obiectis intellectus ⁊ oſtenſis. ⁊ in obiectis voluntatis
fallectiuis ⁊ volitis. a.l.affectiuis.

℄ Poſt

¶ Poſt predicta de ordine charitatis agendum eſt ꝛc. Diſtin. XXIX. Qō vnica.

Circa iſtā 29^{am} diſtōnē in qua Magiſter agit de ordine diligendi ex charitate, querit̄ vnū. Utrū .ſ. quilibet
Cap. 9. teneat̄ maxime diligere ſe poſt deū: Oꝫ
20 nō. 9° ethicoꝝ. vituperatur amator ſui. ꝛ multa ibi de hoc. ¶ Ꝓ. Greg. in Homel. ſup illō Luce. Miſit illos binos. Nemo ad ſeipſum ꝓprie charitatē hēre dicit̄: ſed dilectio in alterū tendit: vt charitas dici poſſit. ¶ Contra. menſura eſt ꝑfectior mēſurato: ſed dilectio ſui eſt mēſura dilectionis
19. c. 22. ꝓximi. Iuxta illō Mat. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſuꝫ.

Ex dictis in qōne ꝑcedēti pꝫ ſolo hui⁹ qōnis. Charitas eni ex hoc ꝙ eſt pn^{m} tēdēdi in deū
A actu directo: eſt pn^{m} reflectēdi ſup actus illos qb⁹ tēdit̄ in deū: ꝛ in hoc ſicut dictū eſt ibi eſt pn^{m} volēdi cuilibet potenti diligere deū ꝙ diligat ipſuꝫ. Iter oēs aūt actus eiuſdē rōnis tendētes in deū charitas eſt pn^{m} imediate reflectēdi ſup actū quē elicit hīis charitatē: quo tēdit ꝛ diligit deū. igit̄ poſt deuꝫ imediatiſſime vult qs ex charitate ſe diligere illud quo tēdit in deū .ſ. ſe diligere deū. ꝛ hoc volendo diligit ſe: qa diligit ſibi bonū iuſticie: igit̄ imediate poſt deū teneī ſe diligere ex charitate. ¶ Hoc ꝯfirmat̄: qa penſatis rōnibus bonitatis ꝛ vnitatis que ſunt rōnes diligibilis poſt deum: qui eſt bonuꝫ infinitum in quo eſt perfectiſſima ratio bonitatis occurrit in ſeipſo alia ratio maxima .ſ. vnitatis: que eſt ꝑfecta identitas: igit̄ quilibet inclinat̄ naturalr̄ ad dilectionē ſui poſt bonum infinitū. inclinatio autem naturalis eſt recta.

Ad primum arg^{m} dico ꝙ Phs exponit ſe ibi: quo vituperabile eſt eē imoderatum
B amatorē ſui. nō aūt moderatū. ¶ Ad 2^{m} dico ꝙ ois diligens ſe ex charitate diligit ſe in ordine ad bonū infinitum: qa diligit ſibi actū illū vel habitū quo tendit in illō bonū: ꝛ in hac dilectione tendit in alteru: qa in deū tanꝗ̄ in ꝑncipale obiectū act⁹: ꝛ tamē ad ſe hꝫ charitateꝫ: lꝫ nō vt ad obiectum finale: ſed proximum ordinatū ad obm vltimum qō eſt ab eo diſtinctum.

¶ Hic ſolet queri qd potius ſit pluriſqꝫ meriti ꝛc. Diſtin. XXX. Qō vnica.

Circa iſtam 30^{am} diſtōnē in qua Magiſter agit de charitate quātuꝫ ad perfectionē meriti, querit̄ vnū. Utrū neceſſe ſit ex charitate diligere inimicū: Oꝫ nō. Luce. 10. Phariſeo iterrogāti. qs eſt meus ꝓximus: rńdit xp̄s. Qui fecit miaꝫ cū illo. videt̄ ergo determinaſſe ꝙ ſolus ille habēdus eſt ꝓximus: q talia facit: ſed inimicus nō facit talia. ergo. ¶ Ꝓ. 3° Reg. 7. ſup illō. Fecit quoqꝫ mare. Glo. Decēꝫ ꝑceptis in lege diīs oīa que facē debemus expreſſit: ſed ibi nō eſt aliqō ꝑceptū de diligēdo inimicū. ¶ Ꝓ. Luce. 6. Glo. Gre. ꝛ Aug. ſup illud pſal. Reuela oculos meos. Et Matt. 5°. Audiſtis qa dictū eſt an-
nl. glo. tiquis. odio habebis inimicū tuū. Sed moralia ꝑcepta manēt eadē in noua lege que in veteri. igit̄ manet hoc in
Ca. 20. ꝛ ide. noua lege. ¶ Ꝓ. 2° topicoꝝ. in ꝯtrijs tenet ꝯſitia i ſeipſis. igit̄ ſi amicus eſt diligendus: inimicus eſt odiendus. iſta eni ſunt ꝯtia de ꝯtrijs. ¶ Cōtra Matth. 5°. Ego aūt dico vobis. diligite inimicos vros ꝛc. ꝛ probat illud ibi. Quia ſi diligitis eos qui vos diligunt: quā mercedē habebitis? ¶ Ꝓ. Matth. 6. Dimitte ꝛc. ꝛ ſubiungit ꝓbatiōnē illius
ul. articuli. ſacramēti. igitur quilibet de neceſſitate ad hoc tenetur. ¶ Ꝓ. Matth. 18. In parabola de ſeruo qui petijt debitum ſubiungitur. Sic ꝛ pater veſter celeſtis ꝛc.

Reſpondeo. inimicus pōt ꝯſiderari per ſe .i. inquantū inimicus: ꝛ p acciñs iquātū hō. ꝑmo mō dico ꝙ inimicus nō eſt tm̄ malus ꝑuatione boni: ſed habitu poſitiuo vitij: ſicut iniuſtus dicit̄ nō tm̄ carens habitu iuſticie: ſed etiā habēs habitū iuſticie ꝯtriū cauſatū ex actibus iniuſtis: ſicut habet̄ a Boetio ſup ꝑdicamētis. c. de qualitate. hoc modo cuꝫ amicitia reſpiciat bonū ꝟtutis in amato: ꝛ hoc ꝯueniēs actui ꝟtutis in amāte: inimicitia reſpicit malū diſcōueniēs bono qō eſt in eo qui eſt inimicus. inimicus ergo inquātū talis eſt malus ꝛ vitioſus: ꝛ p ꝯñs nullo mō eſt ſic diligendus: hoc eni mō odiuit inimicū qui dixit. Deficiant pctōres a terra ꝛ iniqui: ita vt nō ſint. nō ſint quideꝫ inimici ſiue iniqui: qa verte impios ꝛ nō erūt. Prouer. 12. Loquēdo aūt de inimico per acciñs .ſ. de hoc hoie qui nūc eſt inimicus, hꝫ queſtio difficultatē: ꝛ illo modo poſſum⁹ loqui de dilectione vel poſitiue quaſi per modū actus eliciēdi: vel ꝗ̄ſi ꝓhibitiue per modū actus ꝯtrij arcēdi. ¶ Scōm eſt magis nec̄iuꝫ: qa precepta affirmatiua magis obligāt ne ꝯtria coꝝ fiāt: ꝛ iſto modo accipiēdo diligere .ſ. pro nō odire diſtinguo ꝙ duplex bonū poſſumus nō odire ſibi .ſ. bonū ſpūale .ſ. quo attingit vel natus eſt attingere deū: vel aliud bonuꝫ indifferens: qō pōt ordinari ad illud ꝛ ad oppoſitū. Ex̄. gr̄. de ꝑmo. ipſum diligere deū amore amicitie: vt eſt bonuꝫ honeſtū. vel cōcupiſcere ſibi deū: vt eſt bonum cōmodū ipſuꝫ audire miſſas, predicationē, correctionē, iſtructionem per que ꝯuerit̄ ad diligendū deū. Exēplū de ſcōo. ipſum viuere vita corꝑali: eſſe ſanū, diuitem fortē, ꝛ hō. ¶ Quātū ad ꝑ^{a} bona nō vr̄ ꝙ poſſim⁹ illa ſibi odire vl̄ nolle: qa hoc nō ſtat cū ꝑfecte diligere dꝫ .ſ. nolle ipſuꝫ cōdiligi ab alio cuius amicitia nō noſcit̄ ei diſplicere: ꝛ hoc cōdiligi tā rōne boni honeſti .ſ. ꝓꝑ ſe: ꝗ̄ rōne boni cōmodi ei⁹: nec pari rōne ſtat cū ꝑfecte diligere deū: nolle alij illa per que iducat̄ ad cōdiligendū deū. ¶ Sed de alijs bonis idifferētib⁹ videt̄ ꝙ poſſim odire illa ꝓximo. tuꝫ qa poſſum ordinate odire vel nolle illa mihi. tuꝫ etiā qa ille pōt ordinate nolle ſibi ea: ꝛ ꝗ̄cūqꝫ ipſe pōt ordinate nolle ſibi vel ego mihi: ſi eſſem talis ꝗ̄lis eſt ipſe. poſſum ſibi ordinate nolle. aſſumpta patēt. poſſum eni ordinate nolle mihi diuitias: ſanitatē: ꝛ vlr̄ nec̄ia ad vitā corꝑaleꝫ: ꝛ hoc dupl̄r. vel cōtemnēdo ea ſicut ſi fiam pauper voluntarie: vel volēdo deū infligere illa mihi ꝓpter peccata mea: vel volūtate ꝯñte vt ſi ſint inflicta acceptare ea ꝛ gaudere de his iam inflictis. ¶ Conſimilr̄ g̃ poſſum tot modis velle oppoſita coꝝ ſibi: vt paupꝑtatē voluntariā: ꝛ ita carere diuitijs: infligi ſibi a deo aliqua mala ad correctionē: ſi crederem ipſuꝫ p talia cōmoda ſemꝑ addere ad pctā ſua: poſſuꝫ velle ſibi oppoſita illoꝝ cōmodoꝝ. Et ꝗ̄ ad h̄ ꝯformiſter eſt dōꝫ de bonis fortune ꝛ de bonis corporis. ¶ Sed de vita corꝑali videt̄ dubiū an poſſuꝫ illā ſibi odire vl̄ nolle. ꝛ videt̄ ꝙ ſic. tū qa iudex in cauſa criminali pōt iuſte iniare ꝯ eū. actor etiā in eadem cauſa pōt licite agere ꝯ eū. vterqꝫ igit̄ pōt velle effectuꝫ illius ſnie: qui effect⁹ eſt occiſio rei. Similr̄ ſi qs ipugnet eccleſiam: cū talis quantū eſt in ſe impediat bonū cōe .ſ. pacē eccleſie: vt bonuꝫ cōmune ſaluet̄: videt̄ ꝙ aliquis poſſit ordinate velle tali perſecutori mortē corporaleꝫ ꝓpter bonū cōmune qō impedit .ſ. pacem eccleſie.

Quantū ad h̄ dici pōt ꝙ nō pōt qa abſolute velle ꝓximo mortē corporaleꝫ velle vel nolle
C ſibi vitā: qa poſt mortē nō eſt pnīa vt tenet̄: nec ꝯuerſio ad diligendū deū: ſicut eſt poſt ꝑuationē diuitiaꝝ vl̄ fortitudinis ꝛ taliū: imo priuatio taliū pōt eſſe occaſio pnie: nō aūt ꝑuatio vite corꝑalis. nō videt̄ aūt ꝙ poſſim ordi-

nate velle alicui illud ꝑ qḋ ſimplr̄ excludiť a poſſibili/
tate diligēdi deū:pōt tñ ꝗs ordinate velle ꝓximo mortē
corꝑalē ſub cōditione:puta ſi credat eū finalr̄ futuꝝ ma/
luꝫ:ꝛ tūc ſibi pōt optare mortē:vel vt det locū ſcīs quos
īpedit:vel ne addat pctā pctīs:ꝓpter que poſt mortem
acrius puniať:ꝛ ille due cauſe colligunť ex legēda beate
Habeť in legenda ſancti Griſogoni. Anaſtaſie:que ſcripſit Griſogono de viro ſuo publio.vt
ſi deus preuideret eū in īfidelitate manſuꝝ:iuberet euꝫ
dare locū ſcīs:hoc quo ad pͥmū.Et ſequiť quo ad ſcḋꝫ:ꝗa
melius eſt ei aīaꝫ exhalare ꝙ̄ dei filiū blaſphemare:ꝛ ita
nec in iſto caſu nec in duob⁹ ꝑcedētib⁹ de iudice ꝛ tyrāno
pōt ꝗs abſolute velle ꝓximo mortē corꝑalē:imo magis
quātū in ſe eſt debet nolle.❡ Ubi ſciendū ꝙ ſicut tactū
D eſt diſ.15ª huius:ꝛ alīs ſepe:qn̄ ex poſitione alicuius cōdi
tionis ſimplr̄ nolite aliꝗs vult aliqḋ:nō ſimplr̄ vult illḋ:
ſed magis reſpuit:ſicˇ pꝫ de ꝓiciēte merces in mare:qui
ꝓpter tēpeſtatē exortā que eſt ſimplr̄ ſibi nolita:volūta
rie ꝓicit merces:iſtud volūtariū nō eſt mere volūtariū:
ꝗa nō eſt volitū:niſi ex ſuppoſitiōe cuiuſdā noliti:qḋ aūt
eſt poſſe tñ ex ſuppōne impoſſis nō eſt ſimplr̄ poſſibile.
❡ In oībus aūt ꝓdictis caſibus illud ꝓpter qḋ mors eſt
volita eſt ſimplr̄ nolēdū.teneť eni iudex ꝛ actor in cauſa
nolle ipſuꝫ eē reū ex ſuppōne criminis.teneť etiā patiēs
ꝑſecutionē tyrānoꝝ nolle eos eſſe tyrānos ꝫ eccleſiā.te/
neť etiā in tertio caſu ꝗs quantū eſt in ſe nolle ipſum eſſe
finalr̄ reprobū:ꝛ ideo ſi ponanť oppoſita iſtoꝝ pōt vel/
le ſibi poſt⁹ mortē:tñ cū quadā triſtitia:qḋ nō eſt ſimplr̄
velle.dictū eſt eni ſepe ſupra:ꝙ velle ꝯditionatū ſufficit
ad cauſandū triſtitiā:ſi oppoſitū veniat.❡ Patet igitur
ad pͫm argͫm de iudice ꝛ actore:ꝛ lꝫ per ideꝫ poſſet dici ad
ſcḋm de tyrāno:tñ ibi aliter pōt dici ꝙ tyrānus non pōt
īferre niſi ꝑſecutionē extrinſecā iuxta illud Saluatoris.
Math.10. Nolite timere eos qui occidunt corpus:ꝛ poſtea nō hñt
ampli⁹ qḋ faciāt:talis aūt ꝑſecutio exterior frequēter eſt
electis mā ꝓficiēdi in vtutib⁹:ꝑcipue in patiētia:que ſꝫ
Cap.1. Jacobū opus ꝑfectū hꝫ.hoc eni modo a pͥn⁰ ꝗlibet eccle
ſia ꝑſecutionē paſſa eſt ꝛ ex hoc ꝓfecit:ꝛ ideo in caſu illo
nō videť ꝙ liceat optare tyrāno etiā mortē corꝑalē:niſi
forte eſſet aliꝗs a quo iuſte eēt ſibi talis mors infligēda
ꝓpter peccata ſua:ꝛ tūc poſſet aliꝗs optare ꝙ a tali iudi
ce fieret iuſtitia:tñ cū triſtitia:ꝗa ſemꝑ teneť nolle ipſuꝫ
eſſe dignū tali pena.❡ Sed loquēdo de alio itellu ꝑce/
pti.ſ.de actu poſitiuo diligēdi inimicū:poſſet dici ꝙ non
E teneť quis aliquādo elicere actū diligēdi ꝓximū:ꝗa nec
etiā teneť cogitare de eo:puta ſi eſſet aliꝗs ita occupatus
circa cōtēplationē dei ꝙ nūꝗ̄ cū plena deliberatione co
gitaret de ꝓximo.Si etiā cogitet:nō eſt neċe elicere actū
diligēdi circa ipm:ꝗa abſqꝫ hoc pōt hēre circa finē actus
ordinatos:ꝛ circa ea que ſunt ad finē cōſequēdū neċia:ꝛ
ſi hoc.igiť multo magis nō teneť elicere actuꝫ diligendi
circa inimicū:ꝗa nec cogitare de eo.tñ moderando illud
pōt dici ꝙ ſi appareat alicui euidēs neceſſitas ꝓximi vł
inimici:puta ꝙ ſine ipſo nō pōt hēre ſibi neċia ad attingē
dū ad dilectionē dei:puta ſi eſt infidelis:ꝛ ſine ei⁹ doctri
na nō poſſit ꝯuerti ad veritatē:vel ſi eſt malus:ꝛ ſine ei⁹
correctione nō pōt ꝯuerti ad bonū:qḋ tñ forte nunꝗ̄ cō/
tingeret:ibi teneť ꝗs nō ſolū ad velle bonū finale ſpūale
ꝓximo:imo etiā iſta bona neċia ſibi ad cōſequendū fina
le bonū nō ſolū velle:ſed etiā exequi operatione efficacē
F ſi adeſt facultas.❡ Quātū aūt ad diuitias vel ſanitateꝫ
ꝛ huiꝰ:quoꝝ oppoſita pōt ſibi velle vt tactū eſt ꝓus:non
teneť quis in aliquo caſu poſitiue velle ſibi iſta.❡ Quā/
tum aūt ad bona ſpūalia teneť etiā quis velle ſibi nō ſo/
lum interius:ſed etiaꝫ exterius efficaciter in opere:ſpālr̄
quantū ad hoc ꝙ quilibet teneť orare deū ſuū pro ſe ꝛ ꝓ
tota eccleſia dei:ꝛ teneť velle iſtaꝫ orationē valere bono
ꝛ malo ad bonū ſpūale:ſicut eni eſſet malus ſtomachus
qui nollet ſuſtentationē ſuā valere ſuſtentationi manus:
ita nō eſſet bonus in eccleſia:qui nollet bonū actū ſuuꝫ ſi
quē hꝫ valere oī mēbro ecclīe:pro ꝗbus deus illuꝫ acce/
ptat:ꝛ pro quāto pōt valere ſibi ꝛ alījs:nunꝗ̄ autē teneť
quis velle ſimplr̄ illud:cuius oppoſitū pōt bene nolle.
❡ Sed de vita corꝑali forte teneť ꝗs velle quo ad actū
interiorē:ꝛ eā ſaluare ſimplr̄ quo ad actū exteriorē:ſi nō
adſit alius ꝓximus qui poſſit eū ſaluare:puta ſi ꝗs more/
reť fame vel in flumine:ꝛ vnus ſolus adeſſet qui poſſet li/
berare eū:teneret forte nō tñ huic velle vitā:ſed vt eaꝫ
hēat pro viribus laborare.Uñ tñ ꝓbeť iſta tētio nō vī
manifeſtū ex ſcriptura nec ex rōne:ꝗa ſi tūc periclitareť
poſito ꝙ eſſet bonus ꝑtingeret ad diligēdū deū ꝑfecte in
pꝛīa ꝛ ſaluatus ad vitā corporalē forte fuiſſet poſtea la/
pſus in pctm̄ : ꝛ forte finalr̄ malus:ꝑium tñ eſt laborare
pro vita ꝓximi ſaluāda:ꝗa ſupponēdū eſt ſi eſt bon⁹ ꝙ
erit melior:ꝛ valebit ſibi ꝛ alījs ſua bonitas : ꝛ ſi eſt ma/
lus ſupponēdū eſt ꝙ corrigeť.hoc eni eſt pie iudicare.ſ.
īterpretari ſemꝑ melius:qñ nō eſt oppoſitū manifeſtū.

Ad primum argumentū dico ꝙ illa miſſio chr̄i ad phariſeuꝫ.quis eſt ꝓximus:deꝫ
ſic itelligi:ꝓxim⁹ dicit relōnē equiperātie ſicˇ amicus vel
frater.igiť ſi faciēs miām eſt proximus:qḋ habebať ex
miſſione phariſei:ſequiť ꝙ ille cui facta eſt mīa habebať
apud eū tanꝗ̄ ꝓximus.nō erat aūt gentis ſue:nec ſibi li/
G gatus ex natione:ſed extraneus ex pꝛīa:igiť ꝗlibet quā/
tūcunqꝫ extraneus:cui ego poſſum ſeruire in neceſſitate
eſt habēdus vt ꝓximus:ꝛ hoc eſt qḋ dicit ibi Saluator.
Uade ꝛ tu fac ſimilr̄.i.habe pro ꝓximo omnē cui potes
bene facere:etiā ſi ſit tibi extraneus:nō igiť bene faciens
eſt tñ ꝓximus:ſed etiā oīs potēs bene pati a nobis:ꝛ ħ
ſiue paſſione exteriori ſiue bona dilectione paſſiua ꝗ̄ eſt
motus iterior:ꝛ hoc modo beati quibus nō poſſum⁹ be/
ne facere pñt bene diligi ꝛ eſſe ꝓximi.deus autē lꝫ bene
diligať:non tñ ex dilectione alicuius pōt addi ſibi aliqḋ
bonū:ꝛ ideo nō cōprehendiť ſub ꝓximo.❡ Ad zͫ dico
ꝙ oīa ꝑcepta ſcḋe tabule explicāt illud ꝑceptuꝫ.Diliges
proximū.ꝗa ſpecificant illa in ꝗbus nō debeo odire ini/
micū.nā non occidere includit nō odire ſibi iniuſte vitā
corporalē.nō furari nō mechari includunt nō odire ſibi
bonū fortune vel fame:ꝛ ſic de alījs.❡ Ad auctēs Aug. Vide bo.diſ. pri.q.4.t.5 ꝛ alios.
quere.❡ Ad illud Math.5º.dictū eſt antiꝗs.ſignanter
loquiť Salua.dictū eſt:ꝛ nō ſcriptū eſt:ꝗa etſi ſcriptum
erat.Diliges amicū tuū,nō tñ erat ſcriptū:odies inimicū: Leui.19.
ſed iudei ꝑuertētes ſcripturā arguūt hoc ꝑ locum a ꝫrio
ſenſu:ꝛ ita ſeruabāt.Qz aūt male itellexerit ꝓbat Salua.
Si eni tñ diligitis illos ꝗ vos diligūt:quā mercedē ha/
bebitis.ſic etiā male itellexerūt in pluribꝰ alījs locis:ſicˇ
pꝫ ibi de illo ꝑcepto.Honora patrē tuū ꝛ matrē.de quo Idē Mat.15
redarguit eos Saluator:ꝗa interpretabanť ꝙ ſi ꝗs offer
ret ſubſtantiā ſuaꝫ in templo ꝛ non daret patri egenti ꝙ
ſeruat ꝑceptū:quia deus eſt pater ſpūalis:ſed deus hoc
reprobat.irritum inquit feciſtis mandatū dei ꝓpter tra/
ditionem veſtrā.❡ Per hoc patet ad illud de zº topiͨ.
quia illa regula non intelligitur niſi de ꝯtrarījs preciſis. H
hoc eſt vbi non ambo cōtraria ex vna parte ſubſunt vni
extremo alterius cōtrarietatis.Si eni color haberet cō/
trarium.puta.a.non ſequitur:album eſt coloratū.igitur
nigrum eſt.a.ſic eſt in ꝓpoſito:quia ſub ratione diligibi/
lis continetur amicus ꝛ inimicus,loquendo de inimico
per accidens:quia eadē ratio diligibilitatis eſt in vtroqꝫ
ſcilicet poſſi bilitas diligendi primum obiectum charita/
tis inquantum ſunt imago dei.

❡ Illud

¶ Illud quoq; non eſt pretereundum ⁊c.
Diſtinctio.XXXI. Qō vnica.

CIrca iſtā 31ᵉᵐ diſtōnē in qua Magiſter agit de charitate quātū ad eiꝰ durationē. Queriẗ verū charitas maneat in patria ita ꝙ nō euacueẗ: Ꝙ nō. Nā ratio Apl'i.j.ad Corin.13.quare aliq̄ dona euacuant, eſt: qa ſunt ex parte: ſed charitas nūc eſt ex parte: qa imperfecta/ alioqn cū in ea ſit btitudo: eēt nūc aliqs hic pfecte btūs. ¶ Ꝙ ſi dicaẗ btitudinē nō ꝯſiſtere in habitu charitatis: ſed in actu eius. ¶ Cōtra. ſm pfectionē habitus pōt elici actus ſibi ꝓportionatus: ⁊ ita ſi habitus eſt nūc equalis ei qui eſt in pria. cōſimilr erit ⁊ actus: ⁊ ita fruitio ita intēſa: ⁊ pfecta nūc ſicut tunc. ¶ P̄. Fides euacuaẗ: qa eſt circa obm latēs: circa idē ſbo eſt charitas. ¶ P̄. Aug. 83.q. q.48. quedā ſunt credibilia que nunq̄ ſciunẗ: ſed tn̄ credunẗ ſicut hyſtorie: ſ; taliū quoꝝ nūc habeẗ fides in via: aliqua cognitio pōt hri in pria: ⁊ nō niſi fides: qa tn̄ prit credi: igiẗ fides ſaltē quātum ad illa non euacuaẗ. ¶ P̄. Eodē habitu ꝯcupiſco aliqd ⁊ quieſco in habito. Nā ſm Augᵐ 9° de tri.c.vlti. appetitꝰ inhiantis fit amor fruētis: ⁊ multo magis p; de habitu. pbaẗ etiā a ſimili in nālibꝰ: qa eadē forma eſt pn̄ᵐ motꝰ ad terminū ⁊ quietis in termino. Cu; igiẗ ſpes ſit habitus tendendi in terminū erit habitus quieſcēdi in ipſo habito: ⁊ ita nō euacuaẗ. ¶ Cōtra.j.Corin.13. videtur auctoritas Apoſtoli expreſſa ad oppoſitum. Charitas nunq̄ excidit ⁊c.

Reſpondeo. Nullus habitꝰ ponēdus eſt ibi manere fruſtra. fruſtra aūt eſſet ibi habitus cuius inclinatio eſſet tūc ipoſſibilis. Fides aūtē ex
A rōne ſua iclinat tn̄ in verū latēs ſm glo. ſup illō Heb.ii. Fides eſt ſuba rerū ſperandaru; argᵐ nō apparentiu;: ⁊ ſpes tn̄ iclinat in bonū cōmodū abſens iuxta illud Ro. 8. Spes que videẗ nō eſt ſpes/ accipiendo ſpem pro ſperato. ſ. pro obto. Inclinationes aūt iſte non poterūt hri in patria/ vbi erit verū patens ⁊ bonū habitū. igiẗ iſti habitus nō manebūt: qa eſſent ſupflui. ¶ Sed hic eſt vnum dubiū an. ſ. iſte vtutes euacuenẗ: qa ſuccedāt eis aliq̄ icō-
B poſſibilia. ¶ Rn̄deo. nō op; ponere ꝙ ſuccedāt eis aliq habitus/ loquēdo ꝓprie ſicut habitus differūt ab actibꝰ:
Diſtin.24. qa ſic dictū eſt ſupra in mā de aīa chr̄i: nō eſt neceſſe ponere aliquē habitū in pria creatū in ipa aīa: qui ſit pn̄ᵐ videndi vel tenēdi obm ſaltē aliū niſi charitatē: qa habitus nō poniẗ in potētia niſi ad facilitandū ⁊ habilitandū potentiā ad eliciēdū actū. vel ſaltē in itellectualibꝰ vt obm ſit preſens itellectui: vt itell's poſſit prompte opari circa illud qō non poſſet ſi obm eſſet in quolibet actu de nouo adipiſcendū: ſed ibi obiectū ſemp erit preſens ⁊ ſemper agens in potētia: ⁊ potētia erit ſumme facilitata ⁊ iclinata. Ꝙ ſi ſuccedāt aliqui actus repugnātes illis qui nūc habenẗ: vt videre ⁊ tenere ſuccedant credere ⁊ ſperare/ illi actus ſuccedentes nō hīt ꝓprie icōpoſſibilitatē ad habitus fidei ⁊ ſpei. qō pbaẗ: qa Paulus in raptu habuit ſaltem actu; viſionis: ⁊ tn̄ non erat in eo euacuatus habitus
D fidei: igitur ille actus nō repugnat habitui fidei. nō ergo euacuatur fides ⁊ ſpes: qa ſuccedat eis aliquid icompoſſibile: ſed quia eſſent ſuperflui.

Sed adhuc reſtat aliud dubiū circa obm iſtaru; virtutū: qa videẗ ꝙ eaꝝ formale ob; nō ſit deus vt latens ſiue vt abſens: ita ꝙ latētia vel abſentia ſit formalis rō obiecti: ſed ſola ratio obti eſt deꝰ, vt
q.3.prolo. deus: ſicut tactū eſt diſ.26.huius. ⁊ in pmo.q. de obiecto theologie: ⁊ tūc nō videẗ ꝙ formali rōne obti careāt habitus iſti: ⁊ ita poterūt manere ⁊ inclinare in obm ꝓpriū: ⁊ eodē modo pōt argui de actibus. nā idē ſub eadē rōne eſt obm habitus ⁊ actus ꝓprij illius hītus. ¶ P̄. Sicut C
Supra di.26 argutū eſt ſaltē de ſpe: videẗ ꝙ poſſit eſſe iclinās ad deſiderādū abſens ⁊ amādū pſens. ¶ Dico ꝙ reſpectu eiuſdem obiecti: ⁊ ſub eadē rōne formali prit eſſe multi actꝰ: ⁊ nō ſolū potētiaꝝ ordinataꝝ: ſed eiuſdē potētie differētes ſm pfectū ⁊ impfectū: nec tn̄ ſm ꝙ pfectū ⁊ iperfectum ſe hīt ſicut magis ⁊ minus in eadē ſpecie: ſed ſicut ſe hīt diuerſe ſpēs in eodē gn̄e: puta media ⁊ extrema hō modo. dico ꝙ reſpectu dei in ſe nō ſolū ſunt actus intelligendi ⁊ volendi qui ſunt actus ſubordinati: ſed etiā actus diligēdi ſic ⁊ ſic. ſ. nō tn̄ differētes ſm magis ⁊ minus in eadē ſpecie: ſed ſic media ⁊ extrema in eodē gn̄e: qō pōt ſic poni in ꝓpoſito. qm̄ eni pfectio actus eſt a duobus. ſ. a poᵃ ⁊ obiecto qn̄ variaẗ ꝓpria ratio iſtoꝝ vel alteriꝰ eorū in ſe vel cōiunctione cū reliqua cauſa: vel ſm approximationē ad reliquā cām: qa minus pfecte agunt cāe partiales reſpectu effectꝰ qn̄ nō ſūt ſufficiēter approximate ⁊ cōiuncte: variabiẗ tūc perfectio huius actus: ⁊ ita eſt in ꝓpoſito. reſpectu eni actus tentionis obm volūtatis eſt in ſe pſens. reſpectu aūt actus deſiderij eſt abſens: ⁊ ſm rationē formalē talis actus obiectū nō eſt in ſe realr cōiunctū potētie. eſt igiẗ ille actus impfectus reſpectu illiꝰ. ⁊ hoc in alia ſpecie q̄ eſt vt media ad extremū: nō ꝓpter aliā rōnē in obto: ſed ꝓpter approximationē obti ad reliquā cām partialē que ſufficit ad diſtinguēdū ſpecie effectus illaꝝ duaꝝ cauſaꝝ: ſicut ſi alia actio ſequereẗ ſoli; inquātū precise eſt pſens ſm radiū reflexu;: ⁊ alia ſm ꝙ eſt pſens pciſe ſm radiū rectū: iſti effectus diſtiguerenẗ ſpecie: nō ex diſtinctione paſſi vel agētis quātū ad rōnē formalē agētis: ſed ex approximatione alia ⁊ alia eiuſdē agentis ad ide; paſſum. ¶ Quādo ergo arguiẗ obm eſt idē formalr. cōcedo obm virtutū in ſe ⁊ in pria. nec ex hō ſequiẗ ꝙ actus ſint idē ſpecie: etiā qui ſūt eiuſdē potētie: imo prit eſſe diuerſi in eadē vi ſi per ſe ſint circa obiectū diuerſimode pſens potētie: ⁊ ſil'is diſtinctio pōt poni habituū iclinātiū ad tales actus. Nā ad oēm actū alicuius D
ſpēi in nā rōnali qui pōt frequēter elici: pōt eſſe aliqs habitus realr inclinās ad tales actus. ¶ Quātū ad aliō qō tangiẗ de ſpe: dici poſſet ꝙ ſic glibet actus diſtinctus ſpecie ab alio pōt hre ꝓpriū habitū in volūtate vel in itellu iclinantē ad ipm: ita etiā pōt eſſe vnus habitꝰ gn̄alis iclinans ad vnū actū in gn̄e ⁊ multos in ſpecie: quēadmodū ſi iuſtitia poniẗ vtus vna ſm genus nō ſm ſpē;: h; actū ſimilr vnū. ⁊ hō mō poſſet eſſe vnus habitꝰ qui per ſe reſpiceret deū iquātū cōueniēs nāe rōnali: ⁊ ſic indiſtincte inclinaret in ipſum: ⁊ ſi huius actus eſſet habitus ſic indiſtincte tendens in ipſu;. ſ. nō ſub ꝓpria rōne iquātū. ſ. eſt ſic approximatꝰ vel ſic cōiunctus potētie tendēs ille habitus nō variareẗ ſiue poᵃ tenderet in obm deſiderādo vel tenēdo. talis hītus nō poniẗ ſpes: ſ; ſpes poniẗ pciſe inclinās ad iſtū actū iperfectū qui eſt deſideriū. cōcedo igiẗ ꝙ bene poſſet eſſe vnus habitus tendēs in ipm deū vt eſt bonū cōmodū: ⁊ nō oporteret illū euacuari: ſ; ſpes poniẗ pciſe inclinās ad actū impfectū: ⁊ hoc impfectione alteriꝰ rōnis iquā facit abſentia obti reſpcū poᵉ tēdētis. A.1.que.ſ.ſit ex abſentia.

Viſo de fide ⁊ ſpe qūo euacuanẗ. vidēdū eſt de charitate qūo manet eadē in pria. Suppono eni ꝙ hec ſit ratio charitatis. ſ. ꝙ eſt amicitia dei: vt in ſe bonū. iſte habitꝰ nō diſtincte iclinat ad actu; pfectū amādi deū: ſic amaẗ qn̄ eſt in ſe pſens: nec ad actū iperfectū ſic amaẗ qn̄ eſt iperfecte pſens: ſic in enigmate:
A.1.ſed. ſed inclinat ad hūc actū ⁊ ad illū l; indiſtincte: ⁊ ꝙ talis habitus poſſit hri: p; ex dictis nūc de ſpe. rōnabilius eni E

eſt hic de habitu tēdēte in deū vt eſt bonū in ſe ꝙ̄ de habitu tendēte in deū vt eſt bonū mihi: qꝛ nō variat̄ actus ille qui tendit in deū vt eſt in ſe bonū ex p̄ſentia pfecta vel imperfecta dei: ſicut ille qui tēdit in deū vt eſt bonū cōmodū. p̄ma eni variatio vel nō eſt ſm ſpēm. vel ſi eſt: nō tamē eſt ſm ſpēm ita remotā ſicut ſcđa. Ex quo eniꝫ inclinatio manebit in p̄ria ad diligendū deū in ſe, manebit etiā inclinatio ad actū illū qui ponit̄ eſſe charitatis vt actus eius: ⁊ ita habit⁹ ille poterit manere. ¶ Si obijcit̄ ꝙ preſentia obiecti talis vel talis pōt variare actus ſm ſpēm: igit̄ p̄nt eſſe duo habit⁹ diſtincti ſpecie: quoꝝ vnus ſit p̄ncipiū diligendi deū in ſe: vt preſentatus eſt per fidē ⁊ ille euacuabit̄. alius vt eſt p̄ſens per viſionē ⁊ ille ſuccedet. Cōcedo ꝙ duo tales habitus p̄nt eſſe ſimul in voluntate: ſed hec nō ponit̄ ratio charitatis ꝙ ſit p̄ciſe p̄n^m actus impfecti circa obm latens: ſed ꝙ ſit idiſtincte p̄n^m tendendi in deū vt in ſe bonū p̄ciſe. Breuiter igit̄ ꝗcqd ſit de fide: de iſtis tñ duab⁹ v̄tutib⁹ appetitiuis ſpe ⁊ charitate ↄcedi pōt: ꝙ pōt eē vnus habitus appetitiuus reſpectu cōmodi manēs ſicͨ charitas manet: ⁊ p̄nt eſſe duo habitus appetitiui reſpectu dei vt eſt bonū honeſtū: ſed vnus euacuaret̄: ſicut ponit̄ nūc fidē euacuari. ſed ſupponimus nunc ex dictis ſcōꝝ diſtinctioneꝫ illoꝝ habituū. ſ. ſpei ⁊ charitatis: ita ꝙ ſpes nō inclinat ad actū tenēdi in bonū cōmodū abſolute: ſed ad actū imperfectū ex abſentia obiecti: ita ꝙ illa imperfectio nō accidat actui iquātū eſt huius habitus: ſed ſit de rōne eius: charitas aūt ſit p̄ncipiū ⁊ habit⁹ tēdēdi in deū vt eſt bonū in ſe: ita ꝙ actui vt eſt eius accidat pfectio ⁊ impfectio ex p̄ſentia vel abſentia obiecti. Sed ad actū perfectuꝫ inclinat ex p̄ſentia obiecti ⁊ ad actum imperfectum ex abſentia.

Ad primum argu^m dico ꝙ alie virtutes ſunt ex parte: qꝛ icludūt eſſentialr̄ in actibus ſuis aliqd qđ neċio determinat ſibi imperfectioneꝫ: que nūc euacuabit̄. charitas autem nō neċio determinat actū ſuū ad aliqd ad qđ ſequat̄ impfectio: ſed actus iquātum eſt eius eſt indifferēs: ita ꝙ accidit ſibi talis impfectio vel pfectio poſita. Ex arguit̄ ↄ illā ſolonē datā ibi ꝙ̄ bona eſt inquātū negat beatitudinē poſſe hic hꝛi. naꝫ ⁊ ſi aliqs hꝛet hꝰ equalē charitateꝫ ſicut in p̄ria: nō ꝑpter hoc eſſet hic beatus: qꝛ nō poſſet hꝛe equalē actuꝫ ſicͨ nūc habebit: ⁊ in actu ↄſiſtit btitudo. ¶ Nec ſeqt̄. ſi hit⁹ eſt eque pfectus hꝰ ⁊ ibi: igit̄ ⁊ actus ſit: qꝛ actus diligēdi deū dependet ſicut a cā partiali: nō ſolū a volūtate ⁊ charitate: ſed etiā ab obto p̄ſente p actualē intellectionē: ſicͨ dictū eſt diſ. 25^a 2^a. ⁊ hoc ſm determinatā pfectionē: ſm ꝙ eſt determinate p̄ſens. ſi magis, magis. ſi minus, minus. in via de cōi lege nō pōt eſſe obm p̄ſens ſicut in p̄ria: ⁊ etiā p̄ſentia ſpēi eiuſdē. Nec ex hoc ſequit̄ ꝙ actus nō poſſit eſſe ita pfectus: ⁊ ſi habitus ſit equalis: qꝛ habitus nō erit totale p̄n^m illius actus: ſed partiale: ⁊ eo modo quo ipſe habitus eſt p̄n^m ſemp equalr̄ ſe hꝫ ad actū. ſemp eni quātū eſt ex ſe dat actui ſuo ꝙ ſit qđdā amare dei inquantū eſt ſummū bonū: nec habitus dat ſibi ꝙ ſit dei vt p̄ſens vel abſens: nec dat ſibi pfectionē quā hꝫ ex obto ſic vel ſic p̄ſente. ¶ Ad 2^m pꝫ ꝙ etſi abſentia non ſit formalis rō in obto fidei vel ſpei: tñ actus fidei ⁊ ſpei eſt talis per ſe ꝙ neċio ↄcomitat̄ ipſuꝫ impfectio: ⁊ ideo fides determinate inclinat ad actū talis ſpei: ad quē nō pōt eſſe determinatio in p̄ria. charitas aūt ⁊ ſi nūc ſit determinata ad actū circa illud qđ latet: ⁊ per ↄñs circa imperfectū: nō tñ iclinat ad actū ſic impfectū: ſꝫ ad actū cui accidit impfectio. ¶ Ad 3^m pōt dici ꝙ credibilia ſunt in triplici dr̄ia. Quedam eni ſunt quoꝝ viſio per ſe ptinet ad btitudinē: ſicut eſt viſio trinitatis: ⁊ talia ſunt ſcibilia extendendo ſcire: ⁊ ſunt viſibilia extēdendo videre: ⁊ de iſtis p ſe itelligēdū eſt ꝙ fidei ſuccedet viſio. Alia ſūt quoꝝ viſio aliquo mō pertinet ad btitudineꝫ: nō tñ eſſentialr̄: ſed ↄcomitanter que ēt nō ſunt ſcibilia: qꝛ ſunt q̄dā facta tēporalia ſicͨ ſunt credibilia de incarnatione: ⁊ de talibus ↄcomitanter ſuccedet fidei viſio: nō tñ rei in ſe: qꝛ nō videbit̄ in p̄ria chris in cruce: nec in vtero Uirginis: ſed in ỽbo. Alia ſunt nec vnꝙ̄ viſibilia nec ſcibilia: qꝛ facta temporalia nec ptinētia ad btitudinē p̄ncipalr̄: nec concomitanter: cuiuſmodi ſunt aliqua vera ptinētia ad actus humanos: de talibus aūt ſiqs viator hꝛet fidē pōt ↄcedi ꝙ in illo pōt manere fides. ¶ Ad vltimū pꝫ ex dictis in corpe qōnis.

¶ Premiſſis adijciendum eſt de dilectione dei ⁊c̄. Diſtin. XXXII. Qō vnica.

Circa iſtam 32^{am} diſtōnē in qua Magiſter agit de charitate q̄ deus diligit creaturā. Querit̄, vtꝝ de⁹ diligat ex charitate oīa equalr̄. Et non. charitas eſt habitus: ⁊ per ↄñs pficiens potētiam formalr̄: igit̄ ſupponit eā eſſe iperfectaꝫ. volūtas aūt dei eſt pfectiſſima. g̃ ⁊c̄. ¶ P̄. Non oīa ſunt diligibilia ex charitate: qꝛ nō īaīata nec irrationabilia. g̃. ¶ P̄. Deus nō oēs diligit ſꝫ qbuſdā iraſcit̄: igit̄ electos ⁊ qbus iraſcit̄ nō eque diligit. ¶ P̄. Nō oībus dat bona equalia. in oībus eniꝫ implet̄ voluntas beneplaciti eius. igit̄ nō oībus vult bona equalr̄. ¶ Contra. oīa intelligit equaliter: quia per vnam rationē formalr̄: igitur a ſimilē de diligere ex charitate.

Hic ſunt tria videnda. p̄mo ꝙ deus diligit oīa. 2° ꝙ ille act⁹ nō eſt ꝑprius alicui perſone. 3° ꝙ eſt vnus actus: ⁊ in hoc dicet̄ quō equaliter ⁊ inequalr̄ eſt reſpectu oīum. ¶ Primuꝫ ꝓbat̄: qꝛ ſicut oſtenſum eſt diſtin. 2. p̄mi. Deus eſt intelligēs ⁊ volēs: ⁊ per ↄñs btificabilis. nō aūt p̄cedit in eo po^a actu: qꝛ tunc eſſet impfectus: igit̄ eſt btūs: ⁊ nō niſi intelligēdo ⁊ volendo ſe: qꝛ nullū aliud obm pōt creaturā rōnalē beatificare. ex diſ. p̄° p̄^i. igit̄ actu intelligit ⁊ diligit ſe. Qđ etiā aliter ꝓbat̄: qꝛ ſicut oīs intell'ꝰ pōt in qđlibet intelligibile: ita oīs volūtas in qđlibet volibile: igit̄ voluntas diuina pōt diligere oīa diligibilia alia a ſe. ¶ Obijcit̄ hic: qꝛ tūc ſil diligeret ↄ̄tria: qꝛ vtrūqꝫ hꝫ rōnē diligibilis. Hec ↄ̄ eſt cōcedenda de ſe in naturis que ſunt ↄ̄tria: ſed non diligit ea ſimul eidē ſuſceptiuo: qꝛ hoc nō eſt diligibile. Quedā tñ diligit dilectiōe efficaci: puta illa que aliqñ ꝓducit in eē: quedā volitione q̄dā cōplacētie nō efficaci: que tñ nunꝙ̄ ꝓducet in eē: oſtendunt̄ tñ ab intellu ſuo vt poſſibilia hꝛe tātā bonitatē: ſicut illa que diligit dilectione efficaci. ¶ Ad hāc aūt ↄ̄nē que ſupponit̄ ꝓbata ex diſ. 2^a p̄^i. ſ. ꝙ deus ſit formalr̄ volēs ponit̄ vna rō: qꝛ eſſe volēteꝫ eſt pfectio ſimplr̄: in oībus eni diuidentibus ens. nobilius diuidens ens eſt perfectio. ſ. ſimplr̄. ſi eni ens diuidat̄ per voluntariuꝫ ⁊ nō voluntariū ſimplr̄ perfectius diuidēs eſt voluntarium: ergo eſt perfectio ſimpliciter.

Ex iſto ſequitur ſcđꝫ: qꝛ nulla pfectio ſimplr̄ eſt ꝑpria alicui perſone. hoc eni ꝓbat̄ aliter: qꝛ ſi eēt ꝑpriū alicui pſone: eſſet ꝑpriuꝫ ſpūiſcō: ⁊ ita vel ſpūſſcūs nō neċio procederet. vel deus amaret neċio aliqd aliud a ſe. pari rōne ſequitur de ỽbo ꝙ nō dicat aliquē reſpectū diſtinctū ⁊ propriū neċio ad aliqd aliud q̄̄ ad deū. ¶ Pro vtroqꝫ eſt vna rō cōis: qꝛ reſpect⁹ nō pōt eē magis neceſſari⁹ extremo: qꝛ vtrūqꝫ extremū p̄exigit: ſed nihil aliud a deo in quocūqꝫ eē eſt ex ſe neceſſariū: igit̄ nullus reſpectus ad qđcūqꝫ aliud a deo in quocūqꝫ eſſe eſt neceſſarius ſimplr̄: igit̄ nec pōt eſſe itrinſecus

F

G

a. l. Ad illud iquā qđ obijcit incōtrariū rñdeo ꝙ non pōt hꝛi actus ita pfect⁹ ⁊ ſi habitus ſit ita pfect⁹. nā act⁹ diligendi deum ⁊c̄.
a. l. Nec etiaꝫ p̄ſītia eiuſdeꝫ rōnis: ⁊ ideo ꝓbabile eſt ꝙ act⁹ nō ſoluꝫ nō pōt hꝛi talis: ſed nec ex eiuſdē ſpeciei nec ex hoc ſequit̄ ꝙ hitus nō poſſit eſſe eq̄lis: qꝛ hit⁹ non erit totale ⁊c̄.

H

A
q. ſ.
q. ſ.
B
q. ſ.
C

eſſe intrinſecus alicui perſone diuine inquātū hȝ naturā
diuinam determinato modo habēdi. ¶ De ꝟbo etiā ar/
guit̄ aliter: qa ſi ꝟbū diceret ꝓpriū reſpectū ad creaturā
vt declaratiuū: tūc hoc eſſet inquantū creatura hȝ eſſe in
D memoria paterna: ⁊ ſic exprimit verbū ſui. Sed hoc eſt
falſum multipl'r. pͥmo qa nulla creatura hȝ eſſe ꝓprie in
memoria vt memoria eſt: ſicut tactū eſt. q. pͥ^a z^l. ſit eniȝ pͥ
actu intelligibile ꝑ actū itelligētie diuine: ⁊ in illo eſt pͥmo.
¶ Scdo qa tūc eēt rō mouēdi intell'm infinitū ad ꝟbū
exprimēdū inquātū eſt eius: ⁊ ita finitū moueret intell'm
infinitū: ⁊ ita vileſceret ille intell's: ſaltē ſi per impoſ'e in
A memoria diuina eēt vnus lapis: ſicut in memoria nr̄a eſt
aliqd vnū itelligibile: ille cū eſſentia in memoria eſſet rō
exprimēdi ꝟbū: qa ꝟbū ꝓducit̄ de his que ſunt in me/
moria pr̄is: ⁊ tūc ſequeret̄ propoſitū ꝙ finitū eſſet rō itel
ligendi itellectui infinito: ⁊ rō producēdi notitiā infinitā:
qd̄ videt̄ falſū. illud etiā qd̄ nō eſt formal'r infinitū: nec
in memoria: nec in itelligētia / nō videt̄ ꝓbabile quō fun/
daret relōnes originis oppoſitas: videret̄ etiam ſequi ꝙ
eſſent tot verba quot itelligibilia eſſent in memoria pa/
terna: ⁊ ſimil'r diſtincta: qa ſi ipſa eſſent in memoria: ⁊ ſic
exprimerent̄: nō exprimerent̄ niſi vt qdlibȝ eſt ſic intel/
ligibile. Et ſi dr̄ alius itell's pͥus dicti. ſ. ꝙ verbū declat
alia inquātū alia hn̄t rōnē termini reſpectu actus decla/
rationis in quodā eē itelligibili: ſicut dictū eſt in pͥ^a. q. z^l.
tūc nō erit ꝓpriū ꝟbi: qa tota trinitas ꝓducit ea in eſſe
intelligibili: qa quelibȝ perſona ſibi meminit cuiuſlibet.
¶ Qual'r aūt cōcedat̄ pater dicere ꝟbo ꝓprie. dictū eſt
q. 2. dil. 32^a pͥ^l. qa dicere ibi importat duplicē reſpectū vnum
E realē originis qui eſt expſſi ad exprimentē: aliū rōnis q
a.l. vt ſic illis eſt declarātis ad declaratū. † vt ſic per illud ꝯnotet̄ ⁊ ex/
quo notet̄ ⁊c. preſſum a dicēte ipſo ⁊ declarās dictū per ipſū: ⁊ ille re/
ſpectus qui eſt declar̄e tn̄ eſt appropriatus ꝟbo: qa ꝓce
dit per modū notitie genite: ⁊ ita declaratiue: eſt tn̄ cōis
tribus / accipiēdo declarare formal'r: ſed accipiēdo prin/
cipiatiue: pōt eſſe ꝓprius pr̄i: qa pater pͥncipiatiue decla/
rat inquātū exprimit notitiā genitā: qui duplex modus
accipiēdi declar̄e. ſ. formal'r ⁊ principiatiue. patet in alijs
relatiuis: ſicut in aſſimilare ⁊ adequare. forma enim qua
aliqd eſt ſil'e formal'r aſſimilat ipſū alteri: ſed agēs dās
formā illā aſſimilat effectiue vl' pͥncipiatiue. eodē modo
pōt cōcedi ꝙ pater diligit ſpūſcō / modo quo expoſitum
q. 1. ex diſtin. 32^a pͥ^l. ⁊ hoc eſt appropriatū ſpūſcō nō ꝓpriū:
⁊ notat̄ ibi duplex relatio realis. ſ. ſpiratio. ⁊ alia rationis
ſpiratio ad amatū ipſo qui reſpectus rationis eſt appro
priatus ſpūſcō: vere tamē cōmunis eſt tribus.

F **Tertium patet.** qa vna eſt potētia / vnū obm̄
pͥmū: ⁊ hȝ vnū actū infinitū
adequatū ſibi. nec opȝ illū vnū eſſe oīum quaſi oīa req/
rant ad ꝑfectionē huius actus: ſed ſolū ex ꝑfectione hu⁹
actus ſequit̄: qa ꝑfecte tendit in primū terminū ꝙ etiam
ꝑfecte tēdat in oīa circa que pͥmus termin⁹ eſt totalis rō
agendi. Sola aūt eſſentia diuina pōt eſſe pͥma rō agendi
tam itellectui diuino ꝙ̄ volūtati: qa ſi aliqd aliud poſſet
G eſſe pͥma ratio agendi vileſceret illa potentia. ¶ Ex hoc
patet quomodo eſt equalitas in deo in diligendo omnia
comparādo actum ad agens: ſed cōparando actū ad cō/
notata ſiue ad ea ſuper que trāſit: eſt iequalitas: nō tn̄ qȝ
illa volita ſunt inequalia: vel inequalia bona ſunt eis vo/
lita: ſed etiā qa ſm̄ quēdā ordinē trāſit ſuper illa. nā oīs
rationabil'r volēs vult pͥmo finē. ⁊ ſcdo illud qd̄ imedia/
te attingit finē. ⁊ 3° alia que remoti⁹ ſūt ordinata ad atti/
gendū finē. cū igit̄ deus rōnabiliſſime velit / lȝ nō diuer/
ſis actib⁹: ſed tn̄ vno iquātū illo diuerſimode tendit ſup
obiecta ordinate. pͥmo vult finē: ⁊ in hoc eſt act⁹ ſuus ꝑfe
ctus ⁊ volūtas eius bt̄ā. ſcdo vult illa que imediate ordi/ Speculatio notabilis.
nant̄ in ipſū ꝑdeſtinādo. ſ. electos qui imediate attingūt
ipſum: ⁊ hoc ꝙ̄ſi reflectēdo volēdo alios diligere idē obȝ
ſecū ſicut pͥus dictum fuit de charitate diſ. 28^a huius. qui
enī amat ſe pͥmo ordinate: ⁊ per ꝯn̄s nō iordinate çelādo
vel inuidēdo iſto modo. z° vult hr̄e alios diligētes: ⁊ hoc
eſt velle alios hr̄e amorē ſuū in ſe: ⁊ hoc eſt predeſtinare
eos ſi velit eis hoc bonū final'r. 3° vult illa que ſunt necīa
ad attingendū hunc finē. ſ. bona grē. 4° vult ꝓpter illos
alia que ſunt remotiora: puta hūc modū ſenſibilē vt ſer/
uiat eis: vt ſic verū ſit illud z° phy^r. Homo quodāmodo Tex. cō. 24.
eſt finis oīum ſenſibiliū. ſ. qa ꝓpter ipſū volitum a deo
ꝙ̄ſi in ſcdo ſigno nāe ſūt oīa ſenſibilia volita quaſi in 4°
ſigno. illud etiā qd̄ eſt ꝓpinquius fini vltimo ꝯſueuit dici
H finis eoꝝ que ſunt remotiora: ſiue igit̄ qa deus vult mū/
dū ſenſibilē in ordine ad hoīem ꝑdeſtinatū: ſiue qa quo/
dāmodo vult imediatius hoīem amare ſe ꝙ̄ mundū ſen
ſibilē eſſe. homo erit finis mūdi ſenſibilis. pȝ igit̄ inequa
litas volibiliū ꝙ̄tū ad ipſa volita: nō vt volitio eſt ipſi⁹
volūtatis: ſȝ vt trāſit ſuper obiecta modo ꝑdicto: nec tn̄
illa inequalitas eſt ꝓpter bonitatē preſuppoſitā in obiis
quibuſcūqȝ alijs a ſe: que ſit quaſi rō ſic vel ſic volendi:
I ſed ratio eſt in ipſa volūtate diuina: qa ſicut ipſa acceptat
alia in gradu: ita ſunt bona in tali gradu: ⁊ non ecōuerſo.
vel ſi detur ꝙ in eis vt oſtēſa ſunt ab itellu: oſtēdit̄ aliqs
gradus bonitatis eēntialis ſm̄ quē rōnabil'r dȝ cōplace/
re voluntati: hoc ſaltem eſt certū ꝙ complacentia eoꝝ
quantū ad actualē exiſtentiā eſt mere ex voluntate diui/
na abſqȝ alia rōne determināte ex parte eorū.

Ad primum dico ꝙ habit⁹ hȝ aliqd ꝑfectionis:
⁊ quo ad hoc ponit̄ in deo. ꝙ autē
requirit iperfectionē in ꝑfectibili hoc eſt per accn̄s: ⁊ ſic
nō eſt ibi. Unde in deo eſt ꝑ identitatē cū po^a cū qdlibet
ſit ifinitū. ¶ Ad z^m dico ꝙ lȝ inaīata nō ſint ꝓprie dilig/
bilia ex charitate que eſt amicitia: ⁊ ad ipſa nō eſt amici/
tia ꝓprie habēda: pōt tn̄ hr̄i ad ipſa aliqd velle ex chari/
tate: quale. ſ. habendū eſt ad ea. poſſum eniȝ ex charitate
velle arborē eſſe: ⁊ arborē mihi ſeruire ad talē actū iquā
tum talis actus iuuat me vlterius ad diligēdū deū in ſe: ⁊
hoc modo pōt ꝯcedi ꝙ deus ex charitate diligit oīa: non
volitione amicitie: ſed tali: q̄lis eſt habēda reſpectu eoꝝ.
¶ Tertiū cōcludit inequalitatē quantū ad bona volita
ipſis dilectis: nō enī vult nō ꝑdeſtinatis tāta bona quan/
ta ꝑdeſtinatis: nec illis qbus dr̄ iraſci vult tantū bonum K
pro tūc pro qn̄ dr̄ iraſci / quātū vult alijs quibus dicit̄ nō
iraſci: ⁊ iſta inequalitas dilectionis / hoc eſt effectus dile/
ctionis / cōcedēda eſt nō ſolū quātum ad gradus ſpecifi/
cos: ſed etiam in indiuiduis eiuſdē ſpeciei: nec ratio hu⁹
eſt natura in iſto ⁊ in illo: ſed ſola volūtas diuina. ¶ Ad
arg^m in oppoſitum nō concludit equalitatē niſi vt actus
eſt operantis: non autē vt tranſit ſuper obiecta.

¶ Poſt predicta de quatuor virtutibus ⁊c. Diſtin. XXXIII. Qō vnica.

Circa iſtā 33^m diſtōnē in qua Magi
ſter agit de vtutib⁹ moralibus
vel cardinalibus. Querit̄ / vtrū virtutes Cap. vlti. vel penul. ad fi. Ethi. i magnis moralibus.
morales ſint in volūtate ſicut in ſubiecto:
Et non. Phs pͥ ethicoꝝ / dicit ꝙ ſunt in
parte irrationabili aīe. ⁊ Cōmētator ex/
ponit ꝙ in ea que eſt media iter planta/
tiuā ⁊ rōnalē: talis nō eſt volūtas ſed appetitus ſenſitiu⁹. Cap. 9. ⁊ ide
¶ P. 3° ethicoꝝ. ponit Phs fortitudinē ⁊ temperantiā Vide Euſta/
in appetitu ſenſitiuo. ¶ P. 6° ethicoꝝ. cōmento. 6. Pru/ chui. c. vlt. 6.
dētia eſt ⁊c. quere ibi. ¶ P. pͥ politi. c. 3. Ratio dominat ſup illud pru dētie vtī exiſtenti.

Vide.6.ethi. caꝑ.3.
Quere Au. ibidem. c. 9. aliqs vi h ar^m formandu ꝓ ferēdo prudē tiam ꝟtutib^9 moralibus ꝛ ſic pſectibile pfectibili ſic līra in ſolōne ꝑncipali obie ctiōne ſcda.
Caꝑ.6.
Caꝑ.3.
Idē 3° ethi. caꝑ.6.

appetitui inferiori ꝑncipatu politico.i.ciuili:ita ꝙ appeti
tus ille pōt cōtra moueri.igit̄ ad hoc vt delectabilr̄ mo/
ueat̄ a rōne recta:eſt neceſſe ponere in illo tales habitus.
¶ ꝓ. Fortitudo ꝛ temperātia dicunt̄ eſſe in iraſcibili ꝛ
cōcupiſcibili.hec aūt nō diſtinguunt̄ in volūtate:ſed tm̄
in appetitu ſenſitiuo:q2 ɔditiones obiecti quas reſpiciūt:
ſcilz bonū arduū ꝛ bonū delectabile nō ꝑ ſe variāt obm
volūtatis:ſed tm̄ bonū ſenſibile qđ obijcit̄ appetitui ſen
ſitiuo.¶ ꝓ.Volūtas ſufficiēter perficit̄ per ꝟtutē theo/
logicā:ꝗ ꝛc.¶ Cōtra.ꝟr^9 eſt habitus electiu^9 ex diffōne ſua.
2° ethi^r.electio aūt eſt act^9 volūtatis vl̄ rōnis 6° ethi^r.eſt
eni appetit^9 ɔſiliatiu^9:hoc aūt ꝑtinet ad volūtatē q̄ opat̄
ꝓſuppoſita cogn̄e rōnis.habitus aūt eſt illius po^a:cuius eſt
ꝑ ſe talis opatio:igit̄ habitus moralis eſt ꝑ ſe voluntatis.
¶ ꝓ.Virtus hz pro ꝑ ſe obm bonū honeſtū.illđ aūt eſt
per ſe obm volūtatis.¶ ꝓ.Virtus eſt per ſe ꝑn^m actus

Caꝑ.5.

laudabil' 2° ethi.nulli āt debet̄ laus niſi volūtarie agēti.
igit̄ ei^9 eſt ꝟtus cui^9 eſt ꝑ ſe libere agere:illđ eſt volūtas.

Thom. in.3. ſcrip.preſenti diſ.ar.2.q.4.
Egid. de ro. quol.4.q.15.
Vide Tho.1. 2.q.50.ar.5. aliqr̄ ad h.

Hic dicitur ꝙ ꝓhs ſenſit partē negatiuā al's in/
ſufficienter locut^9 eſt de ꝟtutib^9 mo/
ralibus:q2 vbicūqz loquit̄ de ꝟtutibus moralib^9 dī ɔce/
dere ꝙ ſint in pte ſenſitiua.nuſq̄ aūt ꝙ ſint in intellecti/
ua niſi 5° ethi.c.j.de iuſtitia.¶ Ad hoc ponuntur rōnes.
ꝑma eſt hec.volūtas eſt ex ſe determinata ad bonū ſim/
pliciter:q2 vel illud eſt ꝓpriū obm eius:vt diſtinguitur
cōtra bonū vt nunc:qđ eſt obm appetitus ſenſitiui.vel ſi
pōt tendere in bonū vt nūc:pōt ſufficienter determinari
in tendēdo vel nō tēdendo ex oſtēſione rōnis:videt̄ eni
ꝙ obm moueat ſolū ſicut eſt apprehenſuz ipſaz volūta/
tem:ꝛ ita nō eſt neceſſe ponere in ea habitū:ſz ſufficit ꝙ
intell's ſufficienter ꝑficiat̄ ad recte oſtendēdū. ¶ Scđo
arguit̄ ex libertate volūtatis:q2 volūtas cū ſit libera po
teſt ſufficiēter ſe determinare:igit̄ nō indiget alio deter/
minante vt habitu aliquo.¶ Hoc etiaz arguit̄ aliter:q2
ſi libere agit repugnat ſibi determinari ad agēdū ꝑ mo/
dum nature:ſed ꝟtus inclinat per moduz nāe:ꝛ ita repu/
gnat mō agēdi ipſius volūtatis:ꝛ ita nō eſt in ea.¶ Ter
tio ſic:vbi ſunt extrema ꝛ mediū:igit̄ vbi ſunt paſſiones
excedētes ibi erit ꝟtus que eſt moderatrix eax:ſz paſſio
nes ſunt in appetitu ſenſitiuo.non aūt in voluntate.ergo.
¶ Quarto:q2 ſi in volūtate poſſet eſſe ꝟtus ex actib^9 ei^9
rectis moralib^9 alijs ab actib^9 appetit^9 ſenſitiui acq̄ſita:
igit̄ angelus ex rectis volitionib^9 moralib^9 poſſet acqui/
rere ꝟtutes morales.ɔñs videt̄ incōueniēs ꝛ ɔtra ꝓhm

Caꝑ.10.

10° ethicoꝝ.vbi manifeſte negat ab eis tales virtutes.
Hec opinio improbat̄ vijs ſil'ibus his que poſi/
te ſunt ab eis pro ea.ꝛ ꝑmo ꝑ ꝓhm

Caꝑ.1.

ꝑ politicoꝝ. Neceſſe eſt inquit ꝑncipantē hīc ꝟtutē vt re
cte ꝑncipet̄ ꝛ ꝑncipaliorē q̄ in ſeruo vt recte ſubijciat̄ ꝛ
applicat ad ptē ſuperiorē ꝛ iferiorē in aīa.¶ ꝓ.Iſti cō/
cedunt iuſtitiā eſſe in volūtate.igit̄ rōnes cōes de volun
tate ꝛ ꝟtute morali nō ɔcludunt:nec etiam auctes ꝓhi ꝑ
ethicoꝝ.de obedibili rōni debēt intelligi de ſolo appeti/
tu ſenſitiuo:q2 ſi ſolū illū itelligeret ꝑ obedibile rationi.
igit̄ inſufficienter diuidit aīam iquātū eſt capax virtutis
moralis:ꝛ iquantū tractat de ipſa:tractat eni de ea vt eſt
ſuſceptiua ꝟtutis moralis:ꝛ tn̄ volūtas eſt ſuſceptiua iu/
ſtitie:ꝓpter quā ſaltez eſt ſuſceptiua ꝟtutis moralis:que
nec eſt in rōne nec in obedibili rōni vt ipſi intelligūt illa
duo mēbra.¶ ꝓ.Ante diffōnē ꝟtutis circa mediū ꝑmi.

1.ethicoꝝ.c.9

volēs ꝓhs ingrere diffōnē felicitatis dicit ſic. Separā/
dū igit̄ nutritiuā ꝛ augmētatiuā vitā.ſequēs aūt ſenſitiua
quedā vtiqz erit.videt̄ ꝗ ꝛ h cōis hoi ꝛ equo ꝛ boui ꝛ oī
aīali.relinquit̄ ꝗ opatiua quedā rōnē hñtis.h aūt h qdē
vt bene perſuaſibile rōne.hoc autē vt hñs ꝛ intelligens.

¶ Ex iſta lr̄a patet ꝙ ꝑmo excludit partē ſenſitiuā:q2
in iſta nō eſt operatio hoīs ſm ꝙ homo equalis eſt opa/
tio ſm ꝟtutes morales:ꝛ ꝑ ɔñs nō ſunt ꝑncipalr̄ ponēde
in iſta parte:igit̄ illud qđ relinquit̄.ſ.operatiua huius.ſ.
rationē hñtis eſt per ſe excellēs ſup totā partē ſenſitiuā:
ꝛ illud diuidit ipſe in intelligens ꝛ in bene perſuaſibile a
rōne:igit̄ per ꝑſuaſibile a rōne intelligit voluntatē:q2 ꝑ
intelligens cōſtat ꝙ intelligit intellectuz.Sic igit̄ pz ex/
preſſe ex dictis ſuis ꝙ obedibile rōni vocat aliqñ appe/
titū ſenſitiuū:aliqñ voluntatē ſicut in fine ꝑmi:ꝛ ſic obe/
dibile rōni dupl'r accipit̄:ita ꝛ rōnale accipit̄ dupl'r.vno
modo ſtricte ꝛ ꝑmo:ꝛ ſic ɔuenit ſoli intellectui. Alio mō A
nō ſtricte nec ꝑmo:ſed ſimpl'r:ꝛ ſic ɔuenit etiā volūtati.
Sed tertio.ſ.appetitui ſenſitiuo nō cōuenit per eſſentiā:
ſed trāſumptiue.igit̄ illud mediū qđ eſt volūtas:nūc vo
cat̄ rōnale ab vno extremo:nunc obedibile rōni ab alio
extremo.Stricte eni accipiēdo rōnē ipſa eſt ꝑſuaſibilis
a rōne:accipiēdo rōnē large,put diuidit̄ ɔ ſenſum:ſic eſt
rōnalis.appetitus aūt ſenſitiuus nō eſt ꝑſuaſibilis a rō/
ne:ſed obedibilis rōni:ꝛ hec ꝟba bene pñt pōderari:q2
liberū bene eſt perſuaſibile:nō tn̄ ꝓprie obedibile.appe
titus aūt ſenſitiuus:q2 nō eſt liber nō eſt ꝑſuaſibilis:ſed
obedibilis:q2 ꝓprie ſenſibilis/imperio volūtatis.¶ ꝓ.
Ad hoc ſunt multe auctes Aug.vna de morib^9 eccleſie. Caꝑ.15.
vbi vult ꝙ quatuor ꝟtutes morales non ſunt niſi amor
ordinatus vel amoris ordinati.quere ibi. ¶ Itē 14° de
ciui.c.5.ꝛ.6.diffuſe.q̄re ibi.De h etiā Auic.9° meta.c.vlt.
¶ ꝓ. Rōnes adducte pro opiōne ducunt̄ ad oppoſitū.
ꝑma ſic.volūtas eſt ideterminata non tm̄ ad oppoſita:ſz
etiā in modo agēdi.ſ.recte ꝛ nō recte.igit̄ indiget aliquo
inclinante determinate ad recte agendū:ꝛ illud eſt ꝟtus.
ɔñtia pz:q2 ad hoc ponunt̄ ꝟtutes in potētijs vt potētie
que de ſe pñt recte ꝛ nō recte agere regulent̄ per ꝟtutes.
ꝓbatio añtis:q2 volūtas pōt velle ſibi qđcūqz bonūz in
quo oſtendit̄ rō ſui ꝑmi obiecti ꝛ in diligēdo ꝛ in volēdo
talia pōt nō recte agere.¶ Et ſi dicas ꝙ ſufficit rationē
recte oſtēdere:ideo nō requirit̄ ꝟtus in volūtate:ſz in ra/
tione.Hoc eſt falſum:q2 tunc oporteret prius rōnē erra
re in oſtēdendo q̄ volūtatē male eligere:ꝛ ita ante ꝑmū
pctm̄ voluntatis erit error in itellu qđ eſt irrationabile:
q2 tūc pena eſſet ante culpā.¶ ꝓ.Dato ꝙ volūtas poſ/
ſit ſufficiēter determinari per intellm ad recte eligendū:
nō tn̄ ſequit̄ ꝙ nō generet̄ habitus in ea:q2 intell's ma/
gis determinat̄ ad recte iudicādū:q2 intell's iquantū hz
operationē preuiā actui voluntatis:mere naturalr̄ agit:ꝛ
tn̄ nō negat̄ in intellu ex frequētibus actibus habitū ge/
nerari ad recte iudicandū.ſ.prudentiā.Cū igit̄ voluntas Ratio efficaciſſima.
nō ſit magis determinata ex ſe ad vnūz q̄ intell's pōt in
ipſa ex actib^9 eius frequēter elicitis quedā habilitas ge/
nerari iclināns ad ſiles actus:ꝛ illā voco ꝟtutē. ¶ ꝓ.Ha B
bitus nō tm̄ ponunt̄ in potētijs vt ꝑ eos potētie agāt re/
cte:ſed vt delectabil'r ꝛ prompte:q2 recte pōt agere quis
ſine habitu ꝓprie acq̄ſito:ſicut pz in vicioſo noviter con/
uerſo ad bonū:cui ſi ratio recta dictet aliqđ oppoſitū vi/
tio ɔſueto eſſe eligendū:ſz iſtud eligat:nō tn̄ delectabil'r:
nō eni ſtatiz in ꝑmo actu corrupitus eſt totus habitus vi/
cioſus:imo vel nihil vel parū remiſſus.hoc pz per expe/
rientiā ꝙ talis difficulter eligit bonū honeſtū:ꝛ delecta/
bile ſibi cēt eligere opp^m ſm malā ɔſuetudinē ꝓcedētē.
igit̄ ad hoc ꝙ volūtas delectabil'r agat dictatū a ratione
requirit̄ habitus ad eliciēdū actū ɔformiter illi habitui.

Ad rationē igit̄ ꝑmā. Rñdeo ꝙ ꝓcedit ex equi/
uocatione eius qđ eſt bonū ſimpl'r.
illud eni pōt itelligi/vel vt diſtinguit̄ ɔ bonū apparens: C
vel vt diſtiguit̄ ɔ bonū in ſingulari acceptuz.ſi ꝑmo mō
ſic bonū

ſic bonū ſimplr nō eſt obm volūtatis:q̄a tūc volūtas nō poſſet hr̄e actum circa aliqd̄ obm apparēs.nulla enī po^a pōt hr̄e aliquē actū circa illud in quo nō ſaluat̄ rō ſui p̄mi obti:⁊ ita volūtas cuiuſcūqȝ viatoris eēt ꝯfirmata ex obto ſuo ne poſſȝ peccare. Scḋo nō pōt ꝯcedi:q2 bonū ſub rōne boni in vlī eſt obm appetitiue ⁊ ſue ꝓprie cognitiue:ſenſus aūt ſm cōiter loquētes:cognoſcit ſingulare:⁊ itell's vle:ideo appetit^9 ſenſitiuus hȝ pro obto bonū vt nūc.i.bonū ſingulare cū ꝯditionib^9 idiuiduātib^9. volūtas aūt hȝ ꝓ obto bonū oſſuȝ ab itellu qḋ eſt bonū vle: qḋ eſt bonū ſimplr. ℭ Qḋ addit̄ ibi ꝙ ſufficit rōneȝ rectā oſtēdē. Cōtra:q̄a tūc volūtas nō poſſet in oppoſitū

Uide extra ḋ heret. ca. ad abolendaȝ. ⁊ ar. pariſi. c. 9.

D

error. ℭ Scḋa rō ducit̄ ad oppoſitū.ſic magis indiget diſponi ꝑ v̄tutē hn̄s actionē ſuā i ptāte ſua q̄ȝ nō hn̄s:q̄a nō hn̄s nō operat̄ laudabilr vel vituperabilr:ſȝ hn̄s ſic. igit̄ indiget illo ꝑ qḋ poſſit laudabilr opari.h̄ aūt ponit̄ v̄tus:ſȝ volūtas hȝ in ptāte ſua actionē ſuā ⁊ nō appetit^9 ſenſitiu^9. ğ videt̄ etiā mirabile ꝙ illud ꝑꝑ qḋ hō laudat̄ in operādo ſit ꝑciſe in eo qḋ eſt ſibi cōe cū brutis:nec valet h̄ arguere ꝙ nāle agens determinat̄ ad agendū:igit̄ ⁊ volūtas:cū nō ſit po^a actiua nālr.nā a puris agētib^9 nālibus oēs remouēt hitus:q̄a ex ſe ſunt ſūme iclinata:in itellectu tn̄ qui magis nālr q̄ȝ voluntas nō negat̄ habit^9:q̄a nō eſt ex ſe ſūme determinat^9 vel iclinat^9:nec iſta ideterminatio eſt ex imꝑfectione actiui:ſed ex illimitatione q̄ eſt ꝑfectio actiui:alia enī mere nālia determinant̄ ſic ad vnū ꝙ nō pñt in oppoſitū ꝯrie vel ſaltē ꝯdictorie. volūtas aūt nō ſic determinat̄ ſic dictū eſt diſ.25^a z^i. illa etiā ꝓbatio que ibi addit̄ ꝙ v̄tus iclinat ꝑ modū nāe:qḋ eſt ꝯ modū volūtatis:ꝯcluderet charitatē ⁊ ſpem nō eſſe in volūtate qḋ eſt cōiter ꝯ oēs theologos. ℭ Ad p̄maȝ igit̄

E

iſtaꝝ ꝓbōnū dico ꝙ lȝ volūtas ex ſua libertate poſſet ſe determinare in agēdo:tn̄ ex actione ſua eſt receptiua alicuius habilitatis derelicte inclinātis ad ſimilē actionem. illa enī determinatio eius nō eſt ꝑ formā nālē qualis eſt in igne ad operādū:ſȝ ex libera actione que ꝓcedit a po^a ideterminata:⁊ ita determinabili per habitū. ℭ Ad z^am ꝓbationem pȝ ex dictis diſ. 17^a p̄^a. ⁊ 25^a z^a. qualr cā ſcḋa naturalr agēs pōt ꝯcurrere cū cā p̄ori libere agēte:⁊ qualiter effectus dr̄ liber ꝓpter libertatē cāe p̄ncipalis. habitus aūt ſi eſt cā ſube actus eſt cā ſcḋa reſpectu volūtatis. ℭ Tertia rō de moderatione paſſionū ducit̄ ad oppoſitū ſic. Primo:q̄a in volūtate ſunt paſſiones ſȝ Aug. 14. de ci. c. 5. ⁊ 6. igit̄ ſi ꝑꝑ moderationē paſſionū ponēda ſit v̄tus in ſupremo illius potētie in qua eſt paſſio:ſequit̄ ꝙ cū in ſup̄ma pte aīe. i. volūtate ſint alique paſſiōes ꝙ ibi ponent̄ v̄tutes. ℭ R. Moderatio paſſionis itelligi pōt duplr. aut iexiſtētis aut future. inexiſtētē moderari ꝯuenit duplr. vl̄ minuēdo paſſionē:q̄ nata eſt fieri ab obto ſȝ ſe ne ſit imoderata ſic obȝ eēt natū delectare po^as ſenſitiuā

F

ſibi derelictā:aut referēdo delectationē illā i finē ꝯuenientē rōni recte:ad quē nō refert̄ ex rōne abſoluta obti appetit^9 ſenſitiui. Futurā ēt moderari pōt duplr itelligi. vl̄ fugiēdo obm qḋ natuȝ eſt delectare po^as imoderate vel aſſumēdo ſola obta q̄ nata ſūt moderate delectare:⁊ tūc paſſio futura nō moderat̄ in ſe:ſȝ ne imoderata iſit ꝑcauet̄ q̄cūqȝ iſtoꝝ modoꝝ intelligat̄ moderatio paſſionis: magis pōt volūtati cōpetē q̄ȝ appetitui ſenſitiuo:ſi paſſio ieſt vl̄ ierit illi appetitui ſenſitiuo. Nā de paſſiōe iexiſtēte ſi poſſe eſt minui, magis pōt eā minuere volūtas q̄ libere agit q̄ȝ appetit^9 ſenſitiuus q̄ patit̄ ab obto:vl̄ q̄ coagit ſibi q̄ntū pōt. magis ēt pōt volūtas referre ad finē ꝯſonuȝ rōni recte q̄ȝ appetit^9 ſenſitiu^9:q̄a volūtas eſt ꝓp̄e appetit^9 rōnal:⁊ ita ꝓp̄e collatiua ad finē quē rō oſtdit:vti enī qḋ eſt referre aliqd ad finē debitū nō eſt act^9 appetit^9 ſenſitiui:ſed volūtatis.ꝓprie enim nō cōcedit̄ ꝯferre appetitui ſenſitiuo vel cuicūqȝ ſenſui ſicut voluntati ⁊ intellectui. Si itelligat̄ de paſſione que imoderata dȝ ꝑcaueri

G

⁊ moderata aſſumi. ſatis vr̄ planū:q̄a circa futuꝝ magis vr̄ volūtatē poſſe habere actū rectū q̄ȝ poſſit appetitus ſenſitiuus:q̄a cognitiua voluntatis que eſt rō magis pōt cōſiliari de futuris q̄ȝ ſenſus. ℭ Ex his rōnib^9 adductis pro opinione ꝑdicta pȝ q̄uo cōcludit̄ oppoſitū. tū q̄a voluntas eſt rectificabilis reſpectu ꝓp̄e opationis:⁊ nō eſt de ſe recta. tū q̄a eſt indeterminata ⁊ determinabilis nō minus q̄ȝ intell's a quo non negat̄ habitus: tū q̄a eius eſt principalitas in operādo opationes humanas: q̄a libera eſt:⁊ opationes humane reqrūt in p̄ncipali agēte virtutē rōne cuius habet̄ laus. tūȝ q̄a nata eſt ꝓprie delectari in ſua opatiōe:⁊ ita habere habitū quo delectabilr operet̄. tū q̄a volūtas magis pōt per habit^9 moderare paſſiōes debito mō q̄ȝ appetit^9 ſenſitiuus ſi eos haberet. ℭ Preter iſtas rōnes arguit̄ ꝯ opinātē ſic. Si ſȝ eū in ſtatu innocētie nō eēt in appetitu ſenſitiuo aliq̄ paſſio repugnās recte rōni. nō eēt neceſſariū ponere virtutē in illo appetitu. ⁊ tn̄ virtutes tūc fuiſſent:q̄a tūc fuiſſet hō perfectus ſm eas. ſicut pȝ per magr̄m in lr̄a. Pro hoc ēt eſt Augu. in epi. 35. vel. 36. Itē in ſoliloquijs. virtus ꝑfecta eſt rō in aīa ꝑueniēs ad finē. Itē p̄mo de ciui. c. 15. Itē magr̄ aſſignat in lr̄a actus virtutū in quos poſſūt:⁊ qui pñt remanere in patria:⁊ illi non ſunt appetitus ſenſitiui.

Uide Hen. quol. 6. q. 11. ⁊ alibi. ⁊ alios vbi ſupra.

Uarie ordinātur ep̄le ⁊ aliorū plures addite ſunt. Iō qre. M.

Ad qōnem poteſt dici ꝙ lȝ voluntas ſine habitu poſſet in actū rectū ēt moraliter bonum:nec tn̄ hoc:ſȝ ⁊ intellectus pōt in rectū iudiciū ſine oī habitu intellectuali. primus enȝ actus rectus itellect^9 ⁊ p̄^a actio volūtatis recta ꝑcedūt habitū ēt ſm q̄ecūqȝ gradū:q̄a ex eis generat̄ q̄cquid p̄mo ineſt de habitu. tn̄ ſicut in intellu vel per p̄^m actū vel per plures actus elicitos recte generat̄ habitus prudētie. ita etiā per ipſum rectū eligere cōſonū recte rationi vel recto dictamini rōnis vel per multas tales electiones generat̄ in volūtate virtus recta inclinās ipſam ad recte eligēdū. Hoc ꝓbat̄:

A. I. ſolum.

H

q̄a prius nāliter eligit volūtas q̄ȝ ipſe vel rō aliqd iperet appetitui ſenſitiuo. rō enim nō videt̄ attingere appetitū ſenſitiuū niſi mediāte volūtate que eſt ꝓprie appetitus rōnalis. volūtas aūt p̄us vult aliqd in ſe q̄ȝ imperet po^e inferiori actū circa illud. non enim q̄a imperat potentie inferiori ideo vult:ſed econuerſo:igitur in illo priori pōt voluntas cum ſit indeterminata ⁊ determinabilis ſicut intellectus generare in ſeipſa ex rectis electionibus habitum inclinātē ad recte eligēdū: ⁊ h̄ habitus propriiſſime erit virtus:q̄a ꝓpriiſſime habitus electiuus inclinās ad recte eligēdū:ſicut ex rectis electionib^9 generat̄. ℭ Pōt tamē concedi ꝙ ſi voluntas volens poteſt imperare appetitui ſenſitiuo vel moderando paſſionem eius vel imperādo ꝓſecutionē vel fugā ſi ſint actus appetitus ſenſitiui pōt derelinquere ex imperijs rectis aliquē habitū in appetitu ſenſitiuo inclinātē ad hoc vt appetitus ſenſitiuus delectabilr moueat̄ ad ſenſibilia: ex impio voluntatis:q̄ hitus derelictus:lȝ nō ſit ꝓprie virt^9:q̄a nō habit^9 electiuus nec iclinās ad electiones. pōt tn̄ cōcedi aliquo mō eē virtus:q̄a iclinat ad illa que ſunt ꝯſona rōni recte.

Contra primum mēbrum obijcit̄ : q̄a tunc in angelo poſſent eē virtutes morales. nā angelus pōt habere velle rectū circa ea circa que appetitus ſenſitiuus natus eſt paſſionari:⁊ ita ex multis talibus velle generaret̄ virtus in eo. ℭ Cōfirmat̄:q̄a nō ſolum circa paſſiones inexiſtētes in pte ſenſitiua ꝯuenit recte eligere:ſȝ circa paſſiōes oſtēſas ab intellectu ēt ſi nunq̄ȝ inerit nec infuerūt: ſicut tactuȝ eſt in. q.

de ſcīa practica in probemio p̄mi.igiť ex talib⁹ electioni/
bus generať virtus in volũtate:ꝛ nulla cõcomitať in ap/
petitu ſenſitiuo.¶ P.Si virtus moralis eēt in volũtate.
igiť ipſa eēt nobilior ꝙ̃ prudētia: qꝛ nobilioris pfectibi/
6. ethicoꝝ.c.6.ꝛ inde copioſe. lis nobilior eſt pfectio.cõſequēs eſt cõtra Phm. igitur ꝛ
antecedēs.¶ Cõtra aliud mēbrũ arguiť:qꝛ ſi ex hoc ſo/
lo ꝙ appetitus ſenſitiuus moueť ab imperio voluntatis
põt gñari in ipſo q̃dã q̃litas inclinans ad ſimiles actus:ꝛ
illa ſit virt⁹.igiť pari rõne in pte corporis frequēter mo/
ta ex impio voluntatis:põt generari babit⁹ moralis:ꝛ ēt
in inanimatis ꝛ irrationabilibus qbus voluntas vtitur.

Ad primum cõcedi põt ꝙ ſi angelus eēt crea/
tus in puris nãlibus nõ hñs in vo/
I lũtate virtutes morales:poſſent gñari in eo ex multis re/
ctis electionibus.nõ qdē circa paſſiones in appetitu ſen/
ſitiuo ſibi inexiſtētes:nec ēt que infuerũt vel inerũt vel
pñt ineſſe:ſʒ ſolũ circa tales paſſiones in vlī oſtēſas per
A.Lquid ſic eſſet poteni ble eas eligēdum in eis. intellectũ.qua oſtēſione poſita ꝛ dictato qd̄ ſeſſet eligen/
dum ſi poſſibile eēt eas baberi ab eis.volũtas eius con/
ſona tali dictamini ex multis electionibus poſſet babere
babitũ moralē rectũ.Hoc pbať:qꝛ oēm voluntatē non
neceſſario carētē pfectione cõueniēte volũtati conuenit
babere quãcũqꝫ pfectionē volũtatis.velle aũt bonũ cir/
ca agibile nõ ſolũ ſibi:ſʒ etiã alteri.ꝛ boc nõ tñ in ordine
ad bonũ diuinũ:ſʒ inquãtũ eſt quoddã bonũ propriũ eſt
quedã pfectio volũtatis:ꝛ volũtas angeli nõ eſt neceſſa/
rio impfecta. igiť põt ſibi competere babitus quo velit
mibi bonũ tēperãtie inquãtũ eſt mibi bonũ conueniens.
Habitus iſte nõ põt dici charitas:qꝛ vt dictũ eſt:iſte ba/
bitus nõ eſt tñ bonũ vt quoddã ordinatũ ad diligēdum
deũ:ſed ſub rõne ꝓprie bonitatis in eo. nec eſt alius ba/
bitus ꝙ̃ tēperãtia:qꝛ per mibi ꝛ tibi nõ variať ratio for/
malis babitus.igiť ſicut babitu tēperãtie formalr̃ eligo
mibi boc bonũ:ita babitu eiuſdē rõnis põt mibi qlibet
K velle boc bonũ.¶ Hoc modo cõſequēter poſſet poni in
deo eſſe rõnem virtutũ moraliũ ſicut in eo cõcediť cba/
ritas ſine accidētalitate eius.ꝛ ita ex iſta rõne de angelo
que adduciť cõtra ꝓpoſitũ ſumiť ratio ad propoſitum.
Nã voluntas angeli põt velle mibi bonũ temperãtie in/
quãtum eſt tale bonũ qđ velle eſt proprius actus tempe
rantie.igiť ex babitu tēperãtie põt illud velle ſicut argu/
tum eſt.ꝛ ita erit in eo tēperãtia: ꝛ non in parte ſenſitiua:
igiť in alia.¶ Si obycitur qđ eſt contra Phm.10. ethi/
Cap.10. corũ.qui negat a dys virtutes morales. Reſpondeo. ita
forte negaret ab eis oēm babitũ accidentalem ſi ſm ali/
quos poneret eos naturalr̃ eē beatos. Aliter ſi nõ place/
ret ponere in eis virtutes morales: põt negari ꝯſequētia
illius rõnis facte cõtra propoſitũ.ꝛ boc altero iſtorũ mo/
dorũ:vel qꝛ virtus non eſt circa quodcũqꝫ bonum:ſed
circa bonũ difficile.bonum autē tale qđ ponitur obiectũ
virtutis nõ eſt difficile niſi babēti appetitum ſenſitiuũ
qui natus eſt ferri in oppoſitum illius boni: ſaltē quãtũ
ad aliquã circũſtantiã.ꝛ ex boc ꝙ appetitus ſenſitiuus
ſic inclinatur:voluntas in eodem nata eſt ſibi cõdelecta/
ri.ꝛ ex boc difficile eſt voluntati tendere in bonum debi/
te circũſtantionatum.voluntas autem angeli: qꝛ non eſt
coniuncta appetitui ſenſitiuo non eſt nata condelectari
ſibi.ꝛ ita ſine difficultate tendit in bonum morale.i.recte
L circũſtantionatum. Alio modo dici poteſt ꝙ duplex eſt
volitio. vna ſimplex que eſt quedam complacentia ob/
iecti.alia efficax:qua.ſ.volens proſequitur ad babendũ
volitũ ſi nõ impediať.Sola aũt ſcđa eſt proprie electio:
Cap.5. eo mõ quo Phs loquiť.3.ethi.volũtas eſt impoſſibiliũ:
electio nõ.Nullus enĩ eligit ĩpoſſibile.i. efficaciter vult
ex q̃ volitiõe ꝓſequať illud:ſʒ aliqs poſſet ſimplici volũ/
tione velle ĩpoſſia.quõ forte peccauit vel peccarē potuit
primus angelus volēdo equalitatē dei.¶ Põt igiť dici
ꝙ in babētibus appetitũ ſenſitiuũ volũtas põt eſſe p̄n⁹
multaꝝ electionũ reſpectu obiecti moralis:ꝛ iſta volitio
efficax eſt electio que ſola nata eſt gñare babitũ:qꝛ lʒ ſit
prior omni babitu in appetitu ſenſitiuo:tñ natus eſt eſſe
p̄ncipiũ imperãdi tali appetitui.In angelo autē põt eſſe
volitio ſimplex nõ nata imperare. ¶ Ad ſcđʒ q̃uis poſ/
ſet negari ꝙ oportet oēm pfectionē nobilioris perfecti/
bilis eſſe nobiliorem quacũqꝫ perfectione perfectibilis
minus nobilis:ſed ſufficit ſupremã nobilioris excedere
ſupremã minus nobilis.virtus aũt moralis nõ eſt ſupre
ma perfectio volũtatis nec prudētia intellꝰs.Sed chari/
tas voluntatis ꝛ fides intellꝰs ꝛ charitas videť excedere
fidē.tñ iſta rñſio nõ videť ſufficere:qꝛ reſpectu eiuſdem
obiecti nobilior potētia videť bře nobiliorē actũ quãdo
vtraqꝫ agit ſm totã virtutē ſuã:qꝛ ibi nõ eſt exceſſus ex
parte obiecti:qꝛ idē eſt:igiť ex parte potētiarũ tñ ꝛ cete/
ris nobilior excedit.cũ igiť circa bonum morale:qđ eſt
idē obm:ſit actus itellꝰs practici ꝛ volũtatis:ſi vtraqꝫ pfe
cte agat bec dictando illa eligendo/ſimplr̃ nobilior erit
electio recta ꝙ̃ dictamē rectũ:ꝛ p ꝯñs bitus generat⁹ ex
electionib⁹ rectis erit nobilior babitu generato ex dicta/
minibus rectis:qđ cõcedo.Et ad Phm preferentē pru/ M
dētiã.¶ Rñdeo:prudētia quodãmodo eſt regula alia/
rũ v̄tutũ pro quãto ipſa vel actus eius precedit gñatione
babitũ ꝛ actũ v̄tutis moralis:ꝛ ex iſta p̄oritate actus ꝛ ba/
bit⁹ moralis ꝯformať ſibi tanq̃ꝫ p̄ori:ꝛ nõ ecõuerſo.Silr̃
bec p̄oritas apud Phm videť ꝯcludere rõnem regule ꝛ
mēſure:ꝛ in h̄ dignitatē:ſed nõ ſequiť:ꝙ̃ ſimplr̃ dignior.
¶ Ad tertiũ cõcediť ꝙ in parte corpis põt eſſe virtus ꝛ
babitus:ſicut pʒ in manu ſcriptoris ꝛ pictoris.Man⁹ enĩ
mea inexercitata ĩbabilis eſt in illa facultate:que eſt ad
citbariçandũ.exercitata aũt eſt babilis:qđ nõ eſt niſi ba/
bilitate inberente manui:que babilitas ꝯcediť eſſe q̃daʒ
virtus:qꝛ quedã qualitas babilitans ad opus v̄tutis mo
ralis.cõcedatur autem boc vlterius de irrationabili:vt de
equo ad actus quoſdam ad quos eſt aſſuefactus: ſed in
mere inanimatis non inuenitur. Non enĩ ex cõſuetudine
proycitur facilius lapis ſurſum.

Ad argumenta p̄ncipalia ad oēs auctes. Cõ/
cedo ꝙ affirmãt.ſ.ꝙ in appe/
titu ſenſitiuo eſt quedã qualitas que põt dici v̄tus:ſʒ mi/
nus proprie ꝙ̃ illa que eſt in volũtate ĩclinãs ad electio/
nem.¶ Ad illud de irraſcibili ꝛ cõcupiſcibili:dico ꝙ ſũt
nõ tñ in appetitu ſenſitiuo:ſed in voluntate. ¶ Et cum
obyciť de obiectis arduo ꝛ delectabili ſiue illa ſint obta
ſiue nõ:de quo.q.ſequētis:ita põt inueniri di.ex pte obie/ Quere modũ huius.1.phyſi.ꝛ apud alios hic: qꝛ non poniť in lra expſſe vt patet.
ctoꝝ comparando ad volũtatē ſicut cõparãdo ad appe
titũ ſenſitiuũ.¶ Ad aliud cũ diciť ꝙ volũtas ſufficiēter
perficiť per virtutē theologicã. Rñdeo.verũ eſt reſpe/
ctu boni diuini:ꝛ reſpectu nullius alterius niſi in ordine
ad diligē deũ:ꝛ ita ꝙ nullus actus eliciť ex charitate niſi
cuius obm ad qđ ſiſtitur eſt deus:ſʒ per alia obiecta me/ N
dia:ꝛ nõ ſolũ aũt poſſũ ordinate velle deũ:vel boc bonũ
in ordine ad deũ:ſed etiã bonũ boc inquantũ babet taleʒ
bonitatē cõuenientē mibi ſm ꝓpriaʒ rationē:ꝛ ſic velle
boc bonũ eſt ex alio babitu.¶ Si obyciť.ille babit⁹ nõ
erit ratio referēdi in deũ.igitur nõ erit rectus:quia actus
eius videť frui bono creato. Rñdeo.babitus ĩferior non
bʒ de ſe actũ babitus ſupioris.charitas aũt que eſt babi/
tus ſuperior babet referre bunc actũ ĩmediate in deum:
nullus igiť alius babitus bʒ ꝓprie ex ſe ſic referre:ſʒ tñ
babet ex ſe ſuũ actum ꝓprium diligendi boc bonum:qđ
bonum debet vlterius referri per charitatem.nec ex boc

ſequitur ꝙ inferior ſit malus: nec ꝙ ſit ꝑncipiuꝫ fruendi
B.d.frui reſo. bono creato. Quia ꝯ̄ſi referat tn̄ negatiue fruēdo: tamē
nō refert ꝯ̄trie.ſ.repugnādo relationi: ⁊ hoc nō eſt frui: qꝛ
q.vltima. Hen. vbi infra. frui nō tn̄ icludit nō referre negatiue: ſꝫ oppoſitū ei⁹ qḋ
eſt nō referre ꝯ̄trie.ſ.vti.ſicut dictū eſt diſt.j.ꝑmi. ¶ Ad
illḋ de ꝑncipatu deſpotico ⁊ politico di: ꝙ ꝓhs putauit
cōditionē nāe corrupte eē ꝯditionē nāe inſtitute. Tamē
di.29. de hoc aliter dictū eſt in ſcḋo li. qualr appetit⁹ iſerior na/
tus erat hēre ſuā delectationē. ⁊ qualr potuit cōcorditer
volūtati moueri: ita tn̄ ꝙ potuit poni aliq̄ virt⁹ in vtroqꝫ
appetitu: niſi forte iuſtitia originalis faceret in voluntate
perfectius dn̄iū reſpectu appetitus ſenſitiui: ita ꝙ poſſet
ſtatiꝫ vti appetitu ſenſitiuo ſeruilr: ſꝫ adhuc nō ſaluaret̃
vt vꝫ ꝙ appetitus ſenſitiuus delectabilr moueret̃ quā/
tūcūqꝫ volūtas dominaret̃ ſup euꝫ: niſi in ipſo appetitu
eēt aliqs habit⁹ iclinās ad talē actū eliciēdū: ſicut ego vo
lēs te recte eligere circa paſſionē aliquā: poſſeꝫ gn̄are in
Hen. quoli. 4.q.22. me virtutē moralē ex hoc. ¶ Tenēdo igit̃ viā illā diſti/
guit̃ de volūtate vt nā vt libera ⁊ vt deliberatiua. ꝑ mō
negat̃ ab ea virtus: qꝛ ſic nāliter tēdit in finē ⁊ in bonuꝫ
qḋcūqꝫ oſtēſuꝫ: vt in ipſo relucet finis. ⁊ ꝓpter talē deter
minationē nō reqrit̃ virtus in ea vt ſic: nec ēt requirit̃ in
ea vt libera: qꝛ virt⁹ inclinat ꝑ modū nāe: ⁊ ipſa vt liba
nō eſt nata moueri nāliter: ſi.n. poſſet iclinari nālr. igitur
poſſet neceſſitari vt libera. ¶ Tertio igit̃ mō.ſ.vt deli/
beratiua nō eſt reſpectu finis: ſꝫ eſt reſpectu eorū q̄ ſunt
ad finē. ⁊ reſpectu huius erit in ea habit⁹ moralis. ¶ Ad/
dit̃ ēt ꝙ virtus mouet per moduꝫ nāe: qꝛ ſubito: vn̄ ſm
Caþ.q.r.10. ꝓhm.3.ethi. Si in repētinis ſit īpauidus magis apparet
fortis. ¶ Cōtra hec. ꝑmo qꝛ volūtas vt nā nulluꝫ actum
elicit vt dictū eſt di.15. huius tertij. igit̃ vt nā nō tēdit in
aliqḋ obm nec finē nec aliud ꝑ actū elicitū: ſꝫ tn̄ tēdit ꝑ
inclinationē nālē. ſicͣ graue dꝛ tēdere deorſuꝫ ēt ſi qeſcat
ſurſuꝫ. ¶ Cōtra alia duo mēbra arguit̃: qꝛ vnū vꝫ inclu/
dere aliud. nā vt eſt deliberatiua eſt libera. Aut enim dꝛ
deliberatiua inquātū ꝑcipit deliberationē aut inquantuꝫ
eligit ꝑuia deliberatiōe. ⁊ vtrūqꝫ ꝯuenit ſibi īquātū liba:
qꝛ libera īperat illā deliberationē ⁊ libere eligit. igit̃ ne/
gādo in ea eē virtutē vt libera: ⁊ ꝯcedēdo in ea eē ṽtutēꝫ
vt deliberatiua: eſt ꝯ̄dictio: nec illa ꝓbatio ꝙ nō ſit in ea
virtus: qꝛ tūc poſſet neceſſitari: ꝯcludit: qꝛ agens ſupius
O in cuius ꝑtāte eſt actio iſerioris nō pōt neceſſitari ab in/
feriori agēte. virtus aūt ſi aliquo mō eſt agēs ad actū: eſt
iſerius agēs: vt dictū eſt di.17. ꝑmi de habitu. ibi ēt dcm̄
eſt qualr nō repugnat ꝙ libere agat: ⁊ tn̄ habitus agat in
ea ꝑ modū nāe. ¶ Cōſilr ēt poſſet ꝓbari ꝙ nō ſit virt⁹
in ea vt deliberatiua ſi illḋ eſt verū ꝙ virtus ſit repētine
ꝑueniēs deliberationē. nā volūtas vt repentina nō vꝫ
deliberatiue agere: ſꝫ ꝑuenire deliberationem. tn̄ nō opꝫ
huic inniti: qꝛ opꝫ ꝙ illud verbū exponat̃. abſolute enīꝫ
nullus vitioſe vel virtuoſe agit niſi agat ex deliberatiōe.
ſicut enim nō humane agit niſi agat intelligēdo: ita circa
illud qḋ eſt ad finē nō humane bene agit: niſi intelligēdo
illud ꝓpter qḋ agit. ⁊ iſtud intelligere eſt deliberare. vn̄
virtuoſus nō ſic agit repentine ⁊ ſine deliberatione ſicut
Tex.c.86.r dicitur. agit natura. ex ſcḋo phyſicorum. Debet igit̃ ſic intelligi
P dictū ꝓhi. ꝙ ſicut virtuoſus obiecto oſtenſo inclinat̃ ad
recte agēdū ex recto habitu: ita etiā per prudētiā ordina/
tus eſt ad ſtatim recte dictandū circa illud eligibile: ⁊ q̄ſi
imperceptibiliter deliberat propter ꝓ̄ptitudineꝫ eius
in ſyllogiçando practice. Alius autem imperfectus cum
difficultate ⁊ mora ſyllogiçat practice. ⁊ ſi tandem recte
eligat nō dicitur repentine agere ſed moroſe: ⁊ alius ꝑer/
fectus quaſi repentine agere reſpectu illius: qꝛ agit quaſi
in tempore imperceptibili.

¶ Nunc de ſeptem donis ſpiritusſancti agen
dum eſt ⁊c̄. Diſtin. XXXIIII. Q̄ō vnica.

CIrca iſtam 34ᵃᵐ diſtinctionē in qua
Magiſter agit de ſeptē donis.
Querit̃ vtꝝ ṽtutes dona ⁊ btitudines ⁊
fructus ſint ideꝫ habitus inter ſe: Or ſic.
Grego. ſup illḋ Job ꝑ. Nati ſunt ei ſeptē Lib.ſ.ca.18. in 3ª expōne.
filij ⁊ tres filie. q̄re ibi. ¶ ꝑ. Si iſti eēnt
alij ab alijs, nullus ex vna parte eēt idē;
alij ex alia pte. ꝯn̄s eſt falſum: qꝛ fortitudo eſt donū ⁊ ṽ/
tus. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ fortitudo hec ⁊ illa ſunt alterius rō/
nis. Cōtra: qꝛ hn̄t actū eiuſdē rōnis. ¶ Cōtra: nō eſt idē
numerus donoꝝ btitudinū ⁊ ṽtutū. numerata etiā nō cō
cordāt: ſicͣ pꝫ: qꝛ aliqd eſt btitudo qḋ nō eſt donū: ⁊ ecō/
uerſo: ⁊ aliqd donū qḋ nō eſt virtus: ⁊ ſic de alijs.

Ad qōnem dicit Hen.q.4.q.33. ꝙ ſicut circa de/
lectationes vitioſas cōuenit triplr ſe
hēre.ſ.modo humano: ſuphumano: ⁊ inhumano: ⁊ ſilr ſicͣ
circa triſtitias inordinatas: ita ſilr circa triſtitias ordina/
tas. Modo humano vt q̄ñ circūſtantijs debitis ſuſtinet
quis terribilia: ⁊ ad hoc eſt ṽtus moralis acq̄ſita vl̄ iſuſa:
que tn̄ nō facit ſuſtinere ſine triſtitia ſm ꝓhm 3° ethi. ⁊ Caþ.ii.
ſm Aug.ᵐ 13° tri.c.7. Modo ſuphumano vt q̄ñ terribile Vide.ſ.di.15
ſuſtinet̃ cū gaudio: ſicͣ fuit in qbuſdā martyrib⁹. Modo
inhumano: ⁊ vt q̄ſi diuino q̄ñ mors nō ſolū nō timet̃: ſed
cū gaudio appetit̃: ſicut Paulus cupiebat diſſolui ⁊ eſſe Phil.i.
cū chr̄o. qḋ ꝓbat̃ per Aug.ᵐ ſup Joā. homel. ꝑma tractā/
tem illud. j. ad Corin. ꝑ. Cum ſint in vobis ſciſmata nōne
hoīes eſtis. dicit Aug. voluit ꝙ eēnt dij: ſicͣ dicit̃ in pſal.
Ego dixi dij eſtis. ¶ Ad hūc tertiū modū eſt virtus he/ Sı
roica quā ṽtutē cōiectarat ꝓhs opponi beſtialitati que
eſt inhumana circa delectationes vitioſas: de qua ṽtute
dicitur. 7. ethicoꝝ. dicit igit̃ ꝙ virtutes perficiunt hoīem Caþ.i.r ide.
modo humano: ⁊ dona modo ſuperhumano: ⁊ beatitu/
dines modo inhumano. A

Sed contra hoc obijcit̃ multiplr. ꝑmo: qꝛ chari
tas eſt excellentiſſimū donū dei ſm
Aug.ᵐ 15. de tri.c.19. ⁊ ſm Aplm̄. j. ad Corin. 13. Si forti/
tudinē habuero ⁊ ſi tradidero corpus meū ita vt ardeā:
qḋ videt̃ eſſe modo inhumano velle ardere ꝑ deo: cha/
ritatē aūt nō habeā nihil mihi ꝓdeſt. igit̃ nō videt̃ eē ali
qḋ donū qḋ excellētius ꝑficiat q̄ꝫ charitas: ⁊ tn̄ eſt ṽtus: ⁊
hoc ſi in ꝑmo gradu loquit̃ de ṽtutib⁹ moralibus ⁊ theo
logicis. ¶ ꝑ. Circa terribilia ꝯuenit ṽtutē humanā recte
tenere mediū. igit̃ rectius ⁊ rectiſſime quātū poſſe eſt tali
nāe: ſed hoc ex habitu fortitudinis eiuſdē ſpēi qui pōt in/
tendi ſm gradus q nō variāt ſpēm. igit̃ ideꝫ hitus ſpecie
diſponit ad ſuſtinēdū mō ꝑfecto ⁊ ſupremo ſicͣ ⁊ iſimo.
¶ Si dicas ꝙ nō eodē ſed alio. igit̃ ille qui diſponit ad
ſuſtinere in iſimo gradu de neceſſitate eſt impfect⁹ quā/
tū ad actū ſuū ⁊ obm̄: qꝛ circa ſuſtinere terribilia nō pōt
hēre ꝑfectiōnē: ſed ad h ꝙ aliqs ꝑfecte ſe hēat ad illḋ opꝫ
ꝙ hēat hituꝫ aliū in ſpē. Sed pluralitas ſpērū nō videt̃
ponēda ſine neceſſitate manifeſta: vbi.ſ. vna ſpēs nō ſuf/
ficeret: qḋ nō appet in ꝓpoſito. ¶ ꝑ. Chr̄s triſtabat̃ in Vide r° ethicoꝝ.c.i.r
paſſione ſua ſicͣ dictuꝫ eſt diſ.15. huius. ⁊ ſilr ois martyr in macro. de
ſibi dimiſſus. i. ſi nō fiebat circa eū miraculū quātūcūqꝫ ſomno Scipionis.
ſuſtineret volūtarie nō ſine triſtitia quacūqꝫ ſuſtinuit: ſicͣ
ꝓbat̃ per Aug. 13. de tri.c.7. vbi arguit ꝯ̄ ꝓhos dicētes ſe
eſſe beatos: qꝛ habuerūt qcqd voluerūt: quia ſi proſpera
acciderūt illa voluerūt: ſi aduerſa, ſilr: qꝛ patiēter ſuſtine
bant. Arguit aūt ꝯtra eos. d. ꝙ in aduerſis non habuerūt
qḋ voluerūt: qꝛ quātū erat ex ſe noluerunt ea accidere. ſi
tamē accidebant: voluerūt ea patienter portare: ne amiſ/

ſa patiētia miſeriores cēnt: ⁊ hoc vniuerſaliter pſuadeť: q̄a patiētia nō poteſt eſſe circa ſm ſe appetibilia: miſeri ergo erāt in vita iſta: q̄a ſuſtinēdo aduerſa habuerūt aliquid qḋ nō oī mō voluerūt: q̄a obiectū patiētie ipſoꝝ nō erat abſoluta rōne volibile: ſ; ſupportandum patienter. ¶ Pꝰ. Impoſſe eſt eūdē agere ſil̄ aliquem actū humane ſuphumane ⁊ inhumane. igiť acq̄ſito dono euacuabitur virtꝰ ſ̄ptis acq̄ſita vel īfuſa in baptiſmo. vel ſi maneat nō erit poſſe exire in actū ſuū vł nō erit nečia: q̄a ex pfectiori dono poterit exire in actū ſuū. eodē mō btitudies euacuabūt vtutes ⁊ dona vel ſaltē neceſſitatē eoꝝ: qḋ vi inconueniēs: potiſſime ſi ſit ſmo de vtutibus theologicis: q̄ charitas nō euacuabiť in pria: nec fides: nec ſpes in via. ¶ Pꝰ. Iſta vocabula ſuphumane ⁊ ihumane ſunt metaphorica. nā oīs actꝰ hoīs ꝓprie loquēdo eſt humanus: ſicut enī nečiū eſt actū rectū ꝯuenire obto fini ⁊ alijs circūſtātijs: ita ēt nečiū eſt q̄ ꝯueniat ipſi opanti. nō eni; ꝯuenit mihi agere qḋ ꝯuenit regi. ⁊ multo minus qḋ cōuenit angelo. igiť nečiū eſt ad rectū actū hoīs q̄ agat illo mō humano. igiť q̄cūq; hitus diſponit hoīem ſimplr ad agēdū mō humano: diſponit ipſu; abſolute ad agēdū circa qḋcūq;. ¶ Pꝰ. Si q̄s ſemp oraret ⁊ dareť ſibi donū intellꝰs ⁊ nō exercitaret ſe circa credibilia: q̄a nō hēret fidē acq̄ſitā ſine qua fides infuſa nō exit in opus. poſſet opari modo ſuphumano p te: q̄a hēret donū intellꝰs. igiť poſſet excellētius agere circa credibilia q̄ȝ alius exercitatus in ſcriptura ſacra. qḋ nō exꝑimur: imo q̄cūq; talis ſorte faciliꝰ erraret circa credibilia q̄ȝ alius bñ exercitatus in ſcriptura. ¶ Pꝰ. Circa tot cōuenit bñ ordinari humane circa quot ſuphumane ⁊ inhumane. igitur eſt idem modus vbiq;. Item tunc beatitudo vera eſſet in actu alicuius beatitudinis quaſi ſupremi habitus.

Aliter dicitur q̄ conuenit per virtutes agere recte. per dona perfecte: ⁊ p beatitudines expedite.

Contra hoc. eadem virtute recte ago: q̄a virtus eſt rectitudo potentie: ⁊ perfecte ago: q̄ȝ virtus eſt perfectio habentis in ſe: ⁊ qua opus eius perfectum redditur: ⁊ expedite: q̄a virtus eſt habitus faciens expedite ⁊ faciliter operari.

Aliter dicitur q̄ oportet aliq̄d diſponere voluntatem vt eſt mobilis a rōne recta qḋ ſit per virtutem ⁊ aliud diſponere eā: vt eſt mobilis a ſpiritu. ſ. qḋ ſit per donum. Hec enim duo ponūtur mouentia voluntatem.

Contra hoc. q̄a etiā falſu; eſt qḋ ſupponiť q̄ ratio mouet volūtatē: ita q̄ vtus non ſit niſi diſpoſitio mobilis in volūtate. ¶ Et 2° q̄a p hec nō poniť diſtinctio btitudinū a donis ⁊ virtutibus. ¶ Et 3° ex quo deus dedit hitū volūtati ſemp aſſiſtit volūtati ⁊ habitui ad actꝰ ſibi ꝯueniētes: ſic poſtq̄ȝ illuminauit cecū miraculoſe ſemp aſſiſtit illuminato: vt poſſit mouē illā potētiā. igiť per idē eſt aliq̄d ꝓportionatū mouenti pmo ⁊ ſcḋo. igiť ſi p hitum ꝓportionať poꝰ ſibiipſi per ide; ſufficiēter ꝓportionať ſpūiſcō: vt alij mouētē nō igiť ꝓpter iſtā motionē op; ponere neceſſario alios habitus.

Ad iſtam q̄ōne; pōt dici ſine aſſertione q̄ nō ſunt neceſſarij in via niſi illi habitus qui ſunt virtutes morales intellectuales ⁊ theologice: qḋ oſtendiť ſic. ¶ Nā rōne nāli concluditur neceſſitas habitus intellectualis pficiētis intellectū circa ſpeculabilia: ⁊ habitus perficiētes intellectū circa operabilia. ⁊ ita habeť habitꝰ intellectualis ſpeculatiuus ⁊ practicus. conſilr rōne nāli cōcludiť neceſſitas habitus perficientis appetitum circa ea que ſunt appetibilia in ordine ad ſe: ⁊ vlterius circa appetibilia in ordine ad alteꝝ: ⁊ ita habeť pma diſtictio vtutis appetitiue ordināns talē potētiā in actibꝰ ad ſe ⁊ ad alterū. Preter iſtos habitꝰ ⁊ ſi ſorte ꝯcludať p rōne; nālem q̄ hō nō ſufficiēter pficiť iſtis habitibꝰ ſic nititur oſtendere ſolo pꝰ q̄ōnis pꝰ: neceſſitatē alterꝰ cog̃nis q̄ȝ acq̄ſite: tñ rō nālis nō ſufficiēter ꝯcludit q̄s habitꝰ intellꝰs diſtincte: ⁊ q̄s appetitiuus ſit neceſſariꝰ alius ab iſtis: ſ; rōnabilr teneť p p illas pſuaſiones que poſite ſunt in q̄ōne illa pꝰ. q̄ pter iſtos habitus eſt neceſſarius ille habitꝰ cognitiue: ⁊ illi habitus appetitiue quos eccl̃ia catholica docet eſſe nečios: ⁊ fide tenemus tres vtutes theologicas eē nečias pficientes imediate aīam reſpectu obiecti increati. ¶ Ex iſtis arguo ſic. Illi habitus tm̄ ponēdi ſunt in viatore q̄bus pficiť circa oē obꝫ quātū pfici pōt in via: hmꝰ ſūt ſeptē vtutes in gñe nō curādo de ſciētijs ſpeculatiuis acq̄ſitis. igiť pter ſcias ſpeculatiuas acq̄ſitas nullus erit habitus in viatore ponēdus alius ſimplr a ſeptē vtutibꝰ.

Probatio maioris. Obiectū circa qḋ perfici pōt viator: nō pōt eſſe niſi deus vel creatura: ſed circa deū ſufficienter pficiť tribus vtutibus theologicis: ⁊ hoc pfectiſſime quātū pfici pōt. ſi illi tres habitus ſint pfectiſſimi in ſuo gñe: circa creaturā xo nō loquēdo de ſpeculatiuis: intellectus pfectiſſime pficiť per prudentiā: ſi prudētia ſit pfectiſſima: ipſa enī eſt de omni agibili: ⁊ quātū ad oē; cōditionē agibilis pfectiſſima notitia. Similr quantu; ad appetitū pfectiſſime perficiť tribꝰ vtutibꝰ moralibus ſi ſint pfectiſſime: q̄a tā circa aliū ⁊ appetibile alteri: q̄ȝ circa ſe ⁊ appetibile ſibi: ⁊ hoc vel pmo ⁊ directe: vel ſecundario ꝓpter illa pmam: ⁊ hoc itelligēdo de iſtis q̄tuor vtutibus cardinalibus q̄ nō ſint in aliquo vnus habitus numero: qui ſit ſibi vlis tēperantia vel vlis iuſtitia: hoc eſt circa oīa: ſed q̄ ſingule ſpēs iuſtitie inſint in ſuis ꝓprijs ſingularibꝰ. ¶ Per tres aūt vtutes theologicas ſufficienter perficiť viator circa deū imediate: q̄a circa ipſum vt imediate cognoſcēdu; in via ſufficiēter perficit fides: q̄a de deo in via nō pōt hēri niſi cognitio fidei: ſicut dictū eſt ſupra in iſto tertio. diſtin. 24. ¶ Circa aūt ipſum vt diligibilē in ſe ſufficiēter perficit charitas: ⁊ vt appetibilem vt cōmodū mihi ſufficienter perficit ſpes: ſicut p; in q̄ōnibus ſuperioribus de fide ſpe ⁊ charitate: ſed nō ꝯuenit viatorē hīc circa deum actus ordinatos alios q̄ȝ intelligē diligere ipſum in ſe ⁊ appetere eū mihi vt bonū meū. g̃. ¶ Conſimilr circa omne aliud bonū a deo vt circa obꝫ ſufficienter perficiť viator habitus intellectualibꝰ ⁊ appetitiuis. Sed iſti habitus itellectiui perficientes itellm ſunt vtutes intellectuales: ⁊ ille ſufficienter perficiūt viatorē quātū poſſibile eſt: ⁊ ad ꝯſiderandū ⁊ ad ſyllogiçandū practice habitus: etiā appetitiui ſunt vtutes appetitiue que virtutes ſufficienter perficiunt viatorē ad appetendū vel ad diligendū: ſiue in ordine ad ſe: ſiue ad aliū. Igiť homo perfectus tribus vtutibus theologicis ⁊ vtutibus intellectualibus ſpeculatiuis ⁊ practicis: ⁊ vtutibꝰ moralibus ordinantibus ad ſe: ⁊ ad alterū perficiť quātum pōt competere viatori. Igiť nō videť aliqua neceſſitas ponendi aliquos alios habitus ab iſtis qui ſunt vtutes theologice intellectuales ⁊ morales.

Notandum vlterius q̄ ſicut habitus in gñe q̄litatis eſt qḋdā genus intermediu;: ita h; ſub ſe multa itermedia anteq̄ȝ veniat ad ſpēs ſpecialiſſimas. ſiue eni pmo diuidať per itellectuale ⁊ appetitiuū qḋ videť ꝓbabile: ⁊ vlterius vtrūq; hoꝝ p acq̄ſitum ⁊ infuſu; ſiue ecōuerſo. pmo p acquiſitū ⁊ infuſu;: ⁊ vtrūq; p itellectuale ⁊ appetitiuū: ſaltē vlterius intellectuale acq̄ſitū diuidiť p ſpeculatiuū ⁊ practicū: ⁊ appetitiuū acq̄ſitū in ordine ad ſe: ⁊ ad alteꝝ. acq̄ſitū aūt ſpecu

Marginal notes:

ſ. e. 3. ethico.

S. Bo. ar. i. q. i. pñtio vi. A

Tho. i. 2. q. 68. arti. i. Et frater Ricar. de media villa arti. i. q. i. pñtio vi.

B

C

Ordo notabilis qualr vtutes aias perficiant reſpiciēdo obꝫ increatū ſiue creatū

D

Ex hoc patȝ potēſt vanitas phie commu nis pōnentiȝ de diminutue cognitionum ſuaȝ diuiſionibus.

Tex.cō.2.

latiuū diuidit̄ p̄ realez ⁊ rōnis. vel q̄a eſt circa ens reale vel rōnis. Qui autē circa ens reale diuidit̄ illa diuiſione que ponit̄ 6° meta[ce]. ſ. in mathematicā, nālē, ⁊ diuinaȝ: ⁊ q̄d̄libet mēbruȝ illius diuidit̄ forte multis diuiſionibus anteq̄ȝ deueniat̄ ad ſpēs ſpālīſſimas: habitus etiā practicus acq̄ſitus diuidit̄ in eū qui eſt circa agibile ⁊ in euȝ q̄ eſt circa factibile. Et q̄ eſt circa factibile plures hȝ diuiſiones anteq̄ȝ deueniat̄ ad ſpēs ſpālīſſimas. qui autez eſt practicus circa agibile diuidit̄ multiplici diuiſione: ſicut patebit in q̄ōne de ɔnectione v̄tutū: ſiue eni ſit ſcia practica ſiue ſit prudentia practica nō eſt vnicus circa oīa agibilia: ſicut ibi tanget̄. De tota illa diuiſione habitus itellectiui nō accipit̄ in numero v̄tutuȝ niſi vna v̄tus īfuſa q̄ eſt fides: ⁊ q̄dā genus itermediū ad multas practicas acq̄ſitas q̄d dr̄ prudētia: ⁊ ſic ɔnumerādo ſpēs ſatis cōes p̄nt hr̄i tres. ſ. fides, prudentia, ⁊ ſcia ſpeculatiua. Sciētia aūt ſpeculatiua: q̄a nō p̄ficit hoīem ad bn̄ operādū: ideo nō ɔnumerat̄ iter v̄tutes cardinales. minus eni eſt nec̄ia hoī ad recte viuēdū humane q̄ȝ prudētia: ⁊ etiā q̄ȝ fides ad recte viuēdū pollitia eccleſie. appetitiue etiā p̄nt poni q̄tuor: due acq̄ſite ⁊ due infuſe: ſtando in ipſis ſpēbus ſub habitu appetitiuo infuſo ⁊ acq̄ſito. Sub īfuſo q̄dem p̄ ſunt ſpes ⁊ charitas. Sub acq̄ſito aūt virtus diſponēs appetitū ad ſe ⁊ ad alterū: que ad alterū vocat̄ vno noīe cōi q̄d eſt iuſtitia. que aūt ad ſeip̄ȝ nō hȝ nomē cōe: ⁊ forte illa eſt rō: quare nō ſtatur in illa numeratione v̄tutum cardinaliū: ſed deſcenditur ſub illa ad alias p̄rimas ſub eis. Appetibiliū eni ad ſeip̄m q̄dā ſunt appetibilia ex ſe que. ſ. nata ſunt ex ſe ſtatim ɔuenire: ⁊ q̄dā etiā ſunt p̄mo fugibilia que. ſ. nata ſunt ex ſe ſtatim diſconuenire. Alia ſunt appetibilia nō p̄mo: ⁊ alia nō p̄mo fugibilia: ſed ſecundario p̄pter illa p̄mo appetibilia: ⁊ p̄mo fugibilia. V̄tus in cōi que diſponit circa prima vocat̄ tēperantia: que circa ſc̄da fortitudo. ⁊ p̄ma ptinet ad ɔcupiſcibilē: ⁊ ſc̄da ad iraſcibilē. Quaȝ diſtinctio vt aliqualr̄ videat̄: eſt notandū q̄ ɔcupiſcibile reſpicit illud q̄d ex ſe natū eſt eſſe cōueniēs vel diſcōueniens: ita q̄ nullo alio poſito circa ip̄ſuȝ niſi ſola apprehenſione facta: natus eſt ſequi actus delectandi vel triſtādi ſiue p̄ſequēdi vel fugiēdi quāuī eſt ex p̄te eius: talia nō reſpicit iraſcibilis: actus eni iraſcibilis eſt iraſci: q̄d ſc̄m p̄hm 2° rhetoricoruȝ eſt appetere vindictā ſȝ rōnē apparētē p̄pter apparētē p̄uipēſionē. igit̄ obm̄ iraſcibilis eſt vindicare: vel verius ſi h̄ eſt act⁹ eius. vindicabile ſeu punibile q̄d poſſet dici iraſcitiuuȝ: vl̄ vſitatiori mō loquēdi offendēs: q̄d offendēs nō dicit̄ ſtatim diſcōueniēs ɔcupiſcibili: ſed q̄a ipedit illō q̄d eſt p̄mo ɔueniēs appetitui. puta guſtatiuo canis vt cibuȝ: iō cōcupiſcit̄ p̄. p̄hibēs aūt cibum ⁊ remouēs offendit aīal ɔcupiſcēs: obm̄ igit̄ iraſcibilis eſt tale offendēs circa q̄d iraſcibilis hȝ q̄dā nolle: nō q̄dē p̄p̄e refugiētis ſic̄ cōcupiſcibilis nolēs refugit: ſed magis reſpuēns ſiue repellēns: q̄a iraſcibilis nolēs repellit. nō eni ɔcupiſcit tm̄ amouere illud ipediēs: ſed etiā vltra punire. quere ſupra diſ. 26. huius: q̄a tamē eius actus eſt velle vlciſci vel nolle: ⁊ obiectuȝ nolitū nō punitū eſt adhuc preſens. ideo ſemp̄ iraſci eſt cum triſtitia: nō tm̄ concupiſcibilis: ſȝ etiā cum triſtitia iraſcibilis. ⁊ hoc nō niſi tūc quādo iraſcibilis habet actū iperfectū: q̄ñ. ſ. deſiderat vindicare: ſed nō vindicat: quando aūt actu vindicat tūc act⁹ eius eſt p̄fectus aſſimilat⁹ fruitioni ex p̄te ɔcupiſcibilis: ⁊ tūc iraſci iraſcibilis eſt ſine triſtitia: īmo eſt cū magna delectatione p̄p̄a ſc̄m Ar. 2. rhetori. Ira viri q̄ſi mel. Sicut ḡ ɔcupiſcibilis īdiget ordinari circa ea q̄ ſunt nata p̄⁹ appeti ne ea iordinate appetat: ſȝ ſc̄m moderamē recte rōnis: ita ēt iraſcibilis id: get moderari p̄ habitū ne imoderate velit p̄pellē offendēs: ⁊ vlciſci de illo: ſȝ moderate velit p̄pellē p̄pellēda ⁊ nō p̄pellere p̄pellēda. habit⁹ aūt quo diſponit̄ ad p̄pellēdū p̄pellēda nō eſt noiatus: ſȝ poſſet dici bellicoſitas vel aliq̄d tale. habit⁹ aūt quo diſponit̄ ad nō repellēdū repellēda: ſȝ ad ſuſtinēdū dr̄ patiētia. ⁊ q̄a difficili⁹ eſt nō repellere offendēs q̄ȝ repellere: iō patiētia eſt nobiliſſima fortitudo: iuxta illud poete. Nobile vincēdi genus eſt patiētia. vincit eni q̄ patit̄. iraſcibilis igit̄ nō hȝ p̄ obto arduū ſiue appetibile q̄d eſt obm̄ ɔcupiſcibilis: ſed ip̄ſuȝ offendēs: ita q̄ act⁹ eius adeq̄tus eſt velle vindicare vl̄ nolle offendens: velle q̄dē q̄ſi ipfectū dū iraſcit̄ an̄ repulſionē vl̄ ſuſtinētiā q̄d aſſimilat̄ ei q̄d eſt deſideriuȝ ex p̄te ɔcupiſcibilis: ⁊ velle vl̄ nolle p̄fectū q̄d aſſimilat̄ fruitioni in ɔcupiſcibili hn̄ moderate repellit vl̄ moderate ſuſtinet. ¶ Si dicas q̄ cui⁹ eſt velle vnū opp[m]: ip̄ſius eſt nolle alteȝ opp[m]: ſȝ ip̄ſius ɔcupiſcibilis eſt velle vnū oppoſitū. igit̄ ip̄ſi⁹ eſt nolle alteȝ. ¶ R̄n̄. ſemp̄ q̄ñ iraſcibilis hȝ actū ſuū ſunt ibi duo nolita: vnū ɔcupiſcibilis ⁊ aliud iraſcibilis: vt in exēplo poſito nolitū ɔcupiſcibili eſt carere cibo: ex q̄ nolitiōe ſequit̄ in ɔcupiſcibili triſtitia qua q̄ſi refugit nolitū ⁊ nō repellit. eſt ēt ibi aliud nolitū. ſ. illud q̄d auſert cibū: ⁊ illō eſt nolitū ab iraſcibili: nō actu refugitiuo: ſȝ repulſiuo: ⁊ dū nō actualr̄ repellit̄ eſt triſtitia p̄p̄ia iraſcibilis. P̄ȝ aūt q̄ iſti dolores. ſ. iraſcibilis ⁊ ɔcupiſcibilis nō ſunt idez dolor: q̄a ſi offendēs illud offerat̄ ſub rōne ipoſſis repellendi: erit maior triſtitia in cōcupiſcibili: ⁊ tn̄ nō erit p̄p̄ie ira. nullus eniȝ maxie timēs iraſcit̄ ſc̄m p̄hm. 2. rheto. ⁊ tn̄ timens q̄ȝto magis timet tāto minorē dolorē hȝ ip̄ſi⁹ ɔcupiſcibilis refugiētis q̄d timet̄: ⁊ lȝ aliq̄ñ doleat iraſcibilis de nō poſſe vidicare q̄ñ. ſ. nō eſt p̄tās vindicādi: tn̄ de alio dolet ɔcupiſcibilis. ſ. de carētia obti ɔcupiti. dolor ēt ɔcupiſcibilis fit cuȝ alia mutatiōe organi in p̄te ſenſitiua q̄ȝ dolor iraſcibilis: q̄ȝ ille ɔcupiſcibilis eſt cū reſtrictiōe ſic̄ delectatio oppoſita fit cū dilatatiōe: dolor aūt iraſcibilis fit cū calefactione q̄ eſt accēſus ſanguis circa cor. ⁊ ex h̄ ſequit̄ q̄ iraſcibilis ⁊ cōcupiſcibilis in p̄te ſenſitiua hn̄t diuerſa organa: q̄ȝ idez nō poſſet moueri ſil̄ diuerſis motib⁹ talib⁹: in p̄te aūt rōnali p̄nt h̄ic ſilēȝ diſtinctionē obtoȝ ſic̄ in p̄te ſenſitiua. Nā volūtati eſt aliq̄d p̄ delectabile: puta bonū ſibi ɔueniēs ſc̄m ſe vel ɔueniēs appetitui ſenſitiuo cui ɔiūgit̄ in eodē ſuppoſito. pōt ēt hic volūtas obm̄ offendēs: ⁊ ſȝ rectā rōnē: ⁊ ɔ̄ rectā rōnē ⁊ reſpicē illud vt offendēs actu nolēdi repulſiuo: ⁊ impioſo: nō tn̄ eſt tāta diſtinctio borū in volūtate: quāta eſt in appetitu ſenſitiuo: q̄ȝ volūtas nō eſt organica: nec op̄ȝ dicē magis q̄ alterū iſtoȝ ſit vis ⁊ alteȝ po[a] q̄ȝ eȝ: ſȝ ſic̄ rō diſtinguit̄ in portionē ſupiorē ⁊ inferiorē p̄ cōparationē ad obta diuerſa: ⁊ tn̄ eſt ſimplr̄ eadē po[a]. de vi aūt neſcio q̄d oporteat loq̄. eſt enim v̄bū ſup̄fluū. Idē eni ſimplr̄ eſt rō op̄andi circa iſta obta diſtincta ſup̄i⁹. ſ. ⁊ īferi⁹. ſic̄ dcm̄ eſt di. 16. ⁊. 24. ſc̄di. ¶ Eodē ēt mō pōt dici circa p̄mo ⁊ ſc̄do delectabilia vl̄ triſtabilia q̄ eadē po[a] vel vis oīno eſt rō op̄andi. Nā po[a] eſt illud quo potēs eſt potēs: ⁊ quo potēs eſt fortis. in ſp̄ūalib⁹ eni idē eſt eē potētē ⁊ fortē. nō erit igit̄ hic diſtictio: niſi ex p̄te obtorū in q̄ tēdit: ſic̄ ſi diceremus intellm̄ diſtingui in p̄n[a] ⁊ ɔcluſiones ſ̄q̄ātū tēdit in ɔcloñes p̄ p̄n[a]: ſed p̄pter talē diſtinctionē p̄ncipioȝ ⁊ ɔcluſionū nullus diſtinguit intellectū: nec in potentias: nec in vires.

Ex hoc patȝ (left margin at the beginning, see above) 3. ethi. c. ll. — Perſius. — Hic ponit̄ q̄dā q̄ ī ſra longa in aliquibus originalibus. — In ep. Ben.

His ſuppoſitis de iraſcibili ⁊ cōcupiſcibili redeo ad virtutes. ⁊ dico q̄ p̄us habitus p̄fectiuus ɔcupiſcibilis eſt tēperantia ⁊ p̄p̄rius p̄fectiuus iraſcibilis dr̄ fortitudo in cōi: ⁊ hoc loquendo de habitib⁹ acq̄ſitis ⁊ nō infuſis: ambe aūt infuſe p̄ficiūt cōcupiſcibilē: q̄a deus quē hn̄t p̄ obto eſt tm̄ volibilis: ⁊

nõ nolibilis. Et ſi vtraqꝫ iſtarũ ſpẽrũ intermediarũ tã. ſ. fortitudo ꝙ̃ tẽperãtia poſſint ſubdiuidi: tñ in cõnumeratione virtutũ cardinaliũ remanẽt indiuiſe: ſm hoc igitur in cõnumeratione oĩuꝫ virtutum ſunt tres theologice ꝛ quatuoꝛ cardinales. De theologicis habetur ab Apl̃o. j. Coꝛin. 13. De moralibus Sap. 8. Iſte numerus ſeptenarius ſimplr̃ pficit viatoꝛẽ: ita ꝙ ſm gradus iſtarũ in ſpẽ ſua eſt ipſe pfectus: ſm eniꝫ ꝙ iſte ſunt ītẽſioꝛes ꝛ remiſſioꝛes: ſm hoc eſt magis vel minꝰ pfectus: ꝛ ſi ſint intenſiſſime ꝙ̃tũ pñt eẽ in via: eſt hõ ſimplr̃ pfectus ꝙ̃tũ põt eſſe in via: nõ curãdo mõ de iſta pfectione: q̃ habeẗ per virtutes ſpeculatiuas acq̃ſitas: q̃ prius excluſe ſunt. Per iſtas gppe ſeptẽ virtutes ītelligẽdo de eis ꝛ de ſpeciebꝰ earũ neceſſarijs. de q̃bus poſtea diceẗ ſi ſint in ſe pfectiſſime eſt hõ ſimplr̃ pfectiſſimus: ꝛ circa deũ in ſe: ꝛ circa oĩa alia a deo vt ītelligibilia rõne practica: ꝛ vt appetibilia vel ſibi vel alteri. ꝛ hoc in ordine ad ſe in quẽ pñt virtutes acq̃ſite ex ſe. vel in ordine ad finẽ vltimũ in quem pñt vĩtutes acq̃ſite cũ charitate. ¶ Ulterius ad vidẽduꝫ de btĩtudinibꝰ donis ꝛ fructibꝰ. Notãdũ eſt ꝙ tres vĩtutes morales acq̃ſite. ſ. fortitudo: tẽperantia: ꝛ iuſtitia ſunt genera ītermedia. nam p̃ma concupiſcibilia videnẗ eſſe duo: ſcilꝫ honoꝛ ꝛ voluptas: vl̃ delectatio ſtricte ſumpta: aliter ponĩẗ ꝙ primo bonum eſt conueniens: ꝛ hoc vel honeſtuꝫ vel delectabile ſiue etiam vtile. Sed vtile non poteſt eſſe pmo motiuum ad cõcupiſcẽduꝫ: q2 nõ cõcupiſciẗ niſi in ordĩe ad aliud. Idẽ ꝯcludit illud pꝰ Ioã. 2°. Oẽ qð eſt in mũdo ꝛc̃. Nã ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ: q̃. ſ. reſpicit diuitias: nõ põt eẽ pꝰ loquẽdo de diuitijs īquãtũ ſunt bonuꝫ vtile: ꝛ nõ delectabile: ꝙ ſi loq̃mur de diuitijs inquãtũ ſunt pulchꝛe hoc eſt inquãtũ ſunt bonũ delectabile: ſic pñt pmo cõcupiſci ſicut aliud pulchꝛũ viſibile. ita ꝙ pma ꝯcupiſcibilia vt dictũ eſt a nã rõnali ſunt honoꝛ ꝛ delectatio ſtricte ſumpta. Igiẗ pꝰ ſpẽs tẽperãtie q̃ moderanẗ circa ꝯcupiſcibilia erũt due: q2 q̃ moderaẗ circa honoꝛes dĩ humilitas: q̃ circa voluptates retinet nomen gñis: ꝛ quot pñt eẽ voluptates diſtincte: circa q̃s voluntas moderaẗ: tot pñt eẽ ſpẽs illius tẽperãtie q̃ moderaẗ ipſas voluptates. puta altera circa guſtabilia: altera circa tãgibilia: nec ſolũ de voluptatibꝰ ſenſitiuis q̃bus delectaẗ volũtas ꝯiũcta: ſꝫ ẽt de voluptatibꝰ ꝓprijs ipſi voluntati: vt volũtas eſt. Unñ volũtas angeli põt appetere bonũ delectabile: lꝫ nõ hẽat appetitũ ſenſitiuũ ꝯiũctuꝫ. Et ꝙ ille tẽperãtie diſtinguanẗ ꝓbaẗ: q2 circa aliq̃ põt eſſe ſumma delectatio: circa alia nulla: põt enim eẽ aliq̃s tẽperatus ſimplr̃ circa venerea: vt volẽs vti tñ ſua: vel ſimplr̃ nolẽs vti: ꝛ itẽperatꝰ circa guſtabilia volẽs comedere nõ comedẽda: vl̃ nolẽs comedẽ comedẽda. põt ẽt aliq̃s eẽ tẽpatus circa ſenſibilia: ꝛ intẽperatꝰ circa ſpeculabilia: puta ſi volũtas ſua delecteẗ in h̓ ꝙ itell̓s ſumme ſpeculaẗ ītelligibilia: quoꝝ ſpeculatio nõ eſt multuꝫ vtilis ſm ſe: hec delectatio eſt imoderata ꝛ moderãda. Que aũt ſunt ſpẽs fortitudis. nõ opꝫ ad ꝓpoſitũ ita explicare: q2 nõ tãgiẗ īter alia niſi fortitudo in ſe vel patiẽtia: q̃ vt dictũ eſt: hec eſt nobiliſſima fortitudo q̃ nõ repellit repellẽda: ita ꝙ pati eſt quoddã pmittẽ. ꝛ ſic diceretẽ de pmiſſione ꝙ ſit actꝰ poſitiuꝰ: velle. ſ. vel nolle. vel forte nihil velle: vl̃ nõ īpedire. ita diceret̃ q̃lis actꝰ ſit pati in volũtate reſpectu terribilis. ¶ Iuſtitia vͦo ſubdiuidẽda eſt ꝓpter ea que ſequunẗ. Ubi ſciẽdũ eſt ꝙ in ordine ad alteꝝ põt aliq̃s p̃ recte ſe hẽre cõicando ſe illi quãtũ põt ſe cõicare: vel cõicando illi aliq̃d aliud. vĩtus inclinãs ad pmũ eſt amicitia q2 q̃s dat ſeipſum ꝓprimo quãtũ põt ſe dare: ꝛ īquãtũ põt ꝓximꝰ hẽre eũ. ¶ Et hec eſt pfectiſſima vĩtus moralis: q2 tota iuſtitia eſt pfectioꝛ his que ſũt ad ſeipꝫ. ꝛ hec eſt pfectiſſima iuſtitia. ¶ Si aũt cõicet ſibi alteꝝ: aut igiẗ bona extrinſeca aut intrinſeca ꝑtinẽtia ad victũ humanũ. ¶ De bonis extriſecis que īdigẽt hoĩes cõmutare dĩ iuſtitia cõmutatiua: ꝛ hec frequẽter dĩ iuſtitia ꝑ ſe: q2 ea eĩ cõmutaẗ aliq̃d equalens. Si aũt cõicet ſibi aliũ necꝛiuꝫ adiunctiũ: aut igiẗ regimẽ: ꝛ h̓ ꝯuenit pſidẽti. ꝛ hec ſpẽs iuſtitie eſt inoĩata: poſſet tñ dici pſidentia vel dñatio iuſta: aut cõicat ei ſubiectionẽ iuſtã: ꝛ hec ẽnoiaẗ a ſubijci: ꝛ põt vocari obediẽtia. ¶ His itellectis dico ꝙ btĩtudines quas ponit Saluatoꝛ Matth. 5°. ſunt idẽ habitus cũ habitibꝰ virtutũ. Tñ aliq̃ noĩanẗ ſpẽs ſpãlioꝛes vĩtutũ ꝙ̃ ſumanẗ in numero illo ſeptẽnario virtutuꝫ pus aſſignato. ¶ Duas q̃dẽ ſpẽs temperantie enumerat Saluatoꝛ īter btĩtudines. ſ. humilitatẽ que moderaẗ circa pmũ delectabile. ſ. honoꝛẽ: ꝛ hanc exprimit ibi. Beati pauperes ſpũ. vbi ſm Aug. recti ītelliguntẗ pauperes ſpũ recti ac timentes deũ non hñtes inflãtẽ ſpũ. Aliãꝫ ſpẽm moderantẽ voluptates in cõi exprimit illud. Beati mũdo corde ꝛc̃. Mũditia eñ cordis eſt īmunitas volũtatis ab oĩ īordinata affectione vel delectatione: tã rõne ſui ꝙ̃ rõne appetituũ ſenſitiuoꝝ q̃bus ꝯiungiẗ. fortitudinẽ exprimit in ſua ſpecie pfectiſſima. ibi. Beati q̃ pſecutioneꝫ patiunẗ ꝓpter iuſtitiã. ¶ Iuſtitie exprimit tres ſpecies. Unã q̃dẽ que eſt in cõicando ſeipm ꝑ amicitiã: ꝛ hãc exprimit cũ dicit. Beati mites. ꝙ̃uis enim amicitia plus ſit ꝙ̃ beniuolẽtia ſm Phm̃ 8° ethiꝝ. Qm̃ amicitia eſt nõ latẽs in ꝯtrapaſſis: ꝛ beniuolẽtia plus ſit ꝙ̃ mititas: q2 mites ſunt qui nõ offendunt nec reſiſtunt in malo: tñ h̓ minimũ qð eſt q̃ſi infimũ in amicitia exprimit illaꝫ qua q̃s cõicat ſe ꝓximo. Aliã ſpẽꝫ que diuidiẗ in dñatione iuſtã ꝛ obediẽtiã. iã exprimit per illð Bĩ pacifici: pax quippe ſeruaẗ in hoc ꝙ pſidẽs recte regit: ꝛ ſubditus recte obedit. Tertiã ſpẽꝫ iuſtitie q̃ eſt quãtũ ad exterioꝛa cõicãda exprimit ibi. Bĩ miſericoꝛdes. nullo eñ alio mõ põt aliquis eſſe pfecte diſpoſitus circa exterioꝛa cõicãda ꝓpͥo ꝙ̃ per miãꝫ. miſericoꝛs eñ cõicat nõ vt rehabeat: nec vt pus rehñficiatꝰ ab eo cui cõicat: liberalis q̃dẽ etſi cõicet amico: põt tñ eſſe aliqua liberalitas iſerioꝛ ꝙ̃ miã: ꝛ ita liberalitas eſt impfectioꝛ ſpẽs iuſtitie ꝙ̃ miã. Hãc auteꝫ iuſtitiã que eſt circa tẽpoꝛalia cõicãda expſſit Saluatoꝛ Luce. 8. Cũ facis cõuiuiũ. Sic igiẗ hẽmus tres virtutes morales expſſas in ſe vel in ſuis ſpẽbus. Duas aũt theologicas exprimit. charitatẽ ibi. Beati qui eſuriũt ꝛ ſitiunt iuſtitiã. Eſurire q̃dẽ nõ eſt ſine miã. ſed habitus quo eliciuꝛ eſt charitas. ꝓprijſſime eñ charitas dĩc eſt habitꝰ quo eſurimus iuſtitiam ꝛ diligimus deũ in ſe: qð eſt vera iuſtitia: ſpeꝫ exprimit per illud. Beati qui lugẽt. Luctus eñ eſt habitus deſiderãdi illð. Sic itaqꝫ in octo btĩtudinibꝰ due exprimunẗ vĩtutes appetitiue theologice: ꝛ tres morales. fortitudo in ſe ꝛ tẽperãtia in duabꝰ ſpẽbus: ꝛ iuſtitia in tribus ſpẽbus. due aũt vĩtutes ītellectuales. vna acq̃ſita vt prudẽtia. ꝛ alia īfuſa vt fides: que nõ exp̃munẗ in ſe nec in ſuis ſpẽbꝰ: ſatis danẗ ītelligi ꝑ appetitiuas: q2 nõ eſt volũtas optĩe diſpoſita ſine virtute corrñdente in ītellu. ¶ De donis dico ꝙ ibi enumeranẗ 4ᵒʳ vĩtutes cardinales. Prudẽtia ꝑ donũ cõſilij. prudẽtia eniꝫ eſt hĩtus ꝯſiliatiuꝰ: q2 eſt habitus recte ſyllogiꝫandi practice: ꝛ tale ſyllogiꝫare eſt ꝯſiliari. vnde habitus quo q̃s eſt ꝯſiliatiuus eſt prudẽtia. Foꝛtitudo exprimiẗ ſuo noĩe īter dona. Timoꝛ aũt eſt ſpẽs tẽperãtie. idem eñ eſt oĩno timoꝛ qð humilitas: lꝫ alio noĩe noĩeẗ: ſicut patere põt ꝑ Augꝰ ſuper illð Matthei 5°. Beati pauperes ſpiritu. Frequẽter enim numeranẗ non nominibus proprijs: ꝛ ideo ſcriptura frequenter cõmendat timoꝛẽ. vnde illud. Initium ſapientie timoꝛ dñi. Nihil aliud eſt niſi humilitas que

Uberia frue... vtilitas ſuper ſcias ſpeculatiuas: vt vĩ ſcribere ẽt Auer. in plo. 8 phy. ꝫ opinãtes felicitatẽ ꝯſiſtere in ſciẽtijs ſpeculatiuis.

K

L

M

Doctrina moralis qualiter ſaluatoꝛ tradit in euãgelio ītelligere virtutes.

Cap. 2.

N

O

6° ethicoꝝ.

Prouerb. 1.

eſt ꝑncipiũ virtutũ:⁊ cũ inter dona poniẽ pietas:hec eſt
que apud ſaluatorẽ vocaẽ miſericordia.⁊ iſta eſt ſpẽs iu
ſticie.Exꝓmunẽ ꝗ inter dona ꝗuor virtutes cardinales:
duc qdẽ vt prudẽtia per ꝯſiliũ.fortitudo ꝓprie noie ſuo.
Due aũt alie nõ ſub rõne illarũ ſpecierũ itermediarũ:q̃
enumeranẽ in illo alio ſeptẽnario:ſ3 in qbuſdã ſpẽb⁹ ca
Eccl.14. In magiſtrolã diuz nõ intrabit ſapia.Sapiẽtie.1. rũ:puta tẽperãtia in timore.⁊ iuſtitia in pietate. Due iſtu
ſe exꝓmunẽ ibi. Charitas qdẽ ꝑ ſpm̃ ſapiẽtie. Ulr.n.qñ
in ſcriptura cõmẽdaẽ ſapiẽtia : vt beat⁹ vir q in ſapiẽtia
morabiẽ ⁊ hõ.ibi ſapiẽtia eſt charitas: eſt eni habit⁹ quo
ſapit bñẽ illud obm qõ eſt in ſe ſapiendũ: quo.ſ.placet
mihi bonũ eius in ſe:⁊ illud volo mihi ꝑ alia duo dona i
tellectũ ⁊ ſciaz exꝓmiẽ fides ifuſa:ita ꝙ illa duo nõ circũ
loquunẽ duos hitus:ſ3 vnũ tñ ſm ꝑfectũ ⁊ iperfectuz.⁊
vnus põt dari ſine alio:ſ3 nõ ecõuerſo. põt eni itells dici
fides impfecta q̃ eſt notitia articuloꝝ ꝑmoꝝ:⁊ ſcia fides
perfecta:q̃ eſt explicita notitia de articulis : ſic in ſcibili
bus nãlib⁹ intells dĩ eẽ ꝑncipiꝗ.⁊ ſcia ꝯnis. Spes autez
explicite nõ enumeraẽ hic:ſ3 daẽ itelligi ꝑ charitatẽ que
eſt ſapia.Sapia.n.eſt qua ſapit mihi deus in ſe:⁊ q̃ ſapit
mihi vt bonũ.nã qui ſapit ⁊ ſaporẽ in ſe approbat ⁊ ſibi
appetit.¶ De fructib⁹ dico ꝙ qdã illoꝝ ſũt vtutes ſ3 il
lam regulam ſm quã enumerate ſunt in illo ſeptẽnario.
P Quedã aũt ſunt ſpẽs vtutũ ibidez enumerataꝝ:q̃dã nec
ſic nec ſic:ſ3 delectationes ꝯſtes act⁹.v.gr̃a. charitas ex
primiẽ ibi ꝓprio noie ⁊ ſilr fides:ſpes aũt in h ꝙ dĩ lon
ganimitas:vñ legiẽ de pñarchis.longanimes in ſpe:q̃ſi
In legenda diuz ſcõꝝ. in lõgũ aioſe expectãtes. ¶ Uirtutes morales exꝓmũẽ
ibi.Fortitudo qdẽ in patiẽtia.Juſtitia in ſua ſpẽ q̃ eſt mi
ſericordia.in h qõ dĩ bonitas ſiẽ cõiter dĩ bon⁹ q cõicat
ſe ꝓximo:⁊ in alia ſpẽ q̃ eſt amicitia exꝓmiẽ ibi benigni
tas q̃ eſt q̃ſi beniuolẽtia ⁊ bona igneitas. Jn 3ª ſpẽ q̃ pti
net ad regimẽ vl ad ſubiectionẽ.ibi.Mãſueto.vl ſpãlr.
exꝓmiẽ ibi obediẽtia.Mãſuet⁹ eni eſt q exequiẽ iniũcta
ſine murmure.Tẽperãtia exꝓmiẽ in duab⁹ ſpẽb⁹ ſuis:in
cõtinẽtia ⁊ caſtitate.Si placeat dicere ꝯtinẽtiã circa alia
delectabilia ⁊ circa venerea caſtitatez:vel põt poni vna
ſpẽs tẽperãtie vt ꝯtinẽtia dicaẽ vna ſpẽs:⁊ caſtitas circa
t.6.⁊ inde. q̃cũq3 delectabilia:quo ꝑhs.7.ethicoꝝ.ponit caſtitatez
eſſe quedã gradũ in q̃libet vtute.Prudẽtia exꝓmiẽ per
modeſtiã.Modeſtus eni eſt q modũ debitũ tenet in agẽ
do:⁊ prudẽtie eſt iuenire modũ in actiõe ⁊ ꝑficere ⁊ ter
minare.Sic igiẽ habem⁹ tres virtutes in ſe.fortitudinez
in patiẽtia:iuſtitiã in trib⁹ ſpẽb⁹:tẽperãtiã in vna ſpẽ vel
duab⁹:prudẽtiã in vna ſpẽ:⁊ ita oẽs virtutes tã intellua
les q̃ morales.Alia q̃daz enumeranẽ ibi q̃ ſunt delecta
tiones ꝯcomitãtes vel ꝯſtes actũ:vt gaudiũ:qõ ꝓprie eſt
delectatio in volũtate.⁊ pax que eſt ſecuritas hñdi obm
Q ſine repugnãtia.Sic igiẽ p3 ꝙ in ſuſtinẽdo ſeptẽ vtutes
ſufficiẽter ꝑficere hoiez in via in ſe vel in ſuis ſpẽb⁹: non
erũt necꝗ alij hitus:q nec ſint illi nec ſpẽs earuz:nec enu
meranẽ alij in donis nec btitudinib⁹:nec in fructibus.Et
l3 numerus ſit ali⁹ explicit⁹ btitudinũ ⁊ donoꝝ.h eſt qa
alique ſpẽs illaꝝ ſeptẽ virtutũ alr exꝓmunẽ hic q̃ ibi:⁊
nõ qa ſint alij hitus q nõ ſunt illaꝝ vtutũ ſpẽs.Si ẽt tñ
ponderareẽ ſcriptura q̃ ponit alicubi octonariũ : alicubi
ſeptẽnariũ:vt oporteret eos diſtinguẽ vt diuerſos hitus:
quare igiẽ nõ ponanẽ diſtincti hitus illi de qbus faẽ mẽ
tionez Apl's.j.coꝝ.12.vbi poniẽ nouenari⁹.ab illis quos
2.petri.1. enũerat Petrus.miniſtrate in fide via vtutẽ ⁊c̃.Frequenẽ
igiẽ ſcriptura eadẽ realr exꝓmẽs:exꝓmit ſub alijs vbis:
nũc omittẽs quedã:nũc alibi explicans ſic omiſſa.

Ad argumẽtũ in oppoſitũ p3 : qa ⁊ ſi numer⁹ nõ ſit idẽ h non eſt habituũ ab
habitib⁹:ſ3 ſpẽrũ itermediarũ vel ſpãliſſimarũ ꝯtẽtarũ
ſub iſtis ſunt alij numeri:vel ſi omittunẽ aliquie illarum
alicubi:⁊ alicubi nõ:numerata tñ hic ⁊ ibi ſunt eadem vt
declaratũ eſt.¶ Ad illõ ꝑhi de vtute heroica qõ addu
citur pro opione ꝑma:dico ꝙ in omni bonitate aſſignat R
quatuor gradus qui ſunt eiuſdẽ habitus in ſpẽs.ſ.perſe
uerantiã,cõtinentiã tẽperantiã,⁊ heroicã.Perfectiſſima Et Idem,vbi ſupra.
igiẽ virtus in eadẽ ſpecie manens eſt heroica:⁊ ſic meta
phorice loquunẽ aliqui ꝙ ꝑficit modo inhumano : qa.ſ.
nõ eſt cõiter hoĩs ad illũ gradũ:l3 eiuſdẽ ſpeciei attingẽ.
Et qõ adduciẽ per oppoſitũ de beſtialitate poſſet ſimilr
dici ꝙ eſſet exceſſus in eadẽ ſpecie vitij.Sed melius po
teſt dici alterius ſpeciei:qa circa aliud obiectũ:ſ3 ex hoc
nõ ſequiẽ ꝓpoſitũ:qa circa multa contingit errare ⁊ vi
tioſe agere:ſed circa tñ vnũ.ſ.ꝑfecte circũſtãtionatũ cõ
tingit recte agere:rectius ⁊ rectiſſime : l3 igiẽ beſtialitas
ſit alius habit⁹ a cõmuni vitio humano qui eſt circa aliõ
obiectũ:non ſequiẽ heroicã eſſe alterius ſpeciei a virtute
humana:quia circa idẽ obiectũ ordinat:ſed excellentius:
nec eſt manifeſtum hanc excellentiaz non poſſe eſſe per
alium gradum eiuſdem ſpeciei.

¶ Poſt premiſſa diligenter conſiderandum eſt ⁊c̃. Diſtin.XXXV. Qõ vnica.

Circa iſtã 35ᵃᵐ diſtõnez in q̃ Magr̃ agit de donis cõparando vnũ
ad aliud.Queriẽ vtrũ ſapia,ſcia,intells,
⁊ conſilium ſint habitus itellectuales:

Solutio huius p3 ex dictis. A
Sapia qdez
eſt habitus appetitiuus.ſ.charitas:l3 includat fidẽ tanq̃
preuium ſicut actus volũtatis actũ intells. Scia ⁊ itells
circũloquunẽ habitũ fidei perfectũ ⁊ imperfectũ:ſic di
cũ eſt prius.Cõſiliũ acceptũ pro habitu eſt habitus pru
dentie.¶ Sed obijciẽ ꝙ ſcia ⁊ intells non ſunt vnus ha
bitus:qa in cognitione acq̃ſita alius eſt habitus ꝑncipij q
diciẽ intells:⁊ alius ꝯcluſionis qui diciẽ ſcia:igiẽ a ſimili
in cognitione infuſa alius eſt habitus cognoſcendi articu
los:⁊ alius cognoſcendi ꝯſiria vel explicita ex articulis.
¶ Rñ⁹:ꝯſiria nõ valet:qa in acquiſitis aſſentiẽ vero cõ B
plexo ꝓpter euidentiã ex ſuis terminis:aliã aũt euidẽtiã
habet ꝓprie ꝑncipiũ ex terminis ſuis:⁊ aliaz cõcluſio ex
ſuis ⁊ alterius rõnis:l3 iſta euidentia ſit cauſata ab illa:⁊
ideo poteſt eſſe alius habitus reſpectu huius ⁊ illius qui
reſpicit formalẽ rationẽ veritatis hic ⁊ ibi:ſed in creditis
non aſſentitur ꝓpter euidentiam crediti:ſed ꝓpter veri
tatez reuelantis cui aſſentiẽ:⁊ illa eſt eadẽ reſpectu ꝑmo
rum articuloꝝ ⁊ reſpectu alioꝝ explicatoꝝ ex illis:
⁊ ideo non eſt alius habitus vnius ⁊ alterius:quia eſt idẽ
obiectum ſub eadem ratione formali.

¶ Solet etiam queri. Utrum virtutes ⁊c̃. Diſtinctio.XXXVI. Qõ vnica.

Circa iſtaz diſt õnẽ 36ᵃᵐ in qua Magiſter agit de virtutũ ꝯnexiõe.
Queriẽ vtrũ virtutes morales ſint con
nexe:⁊ non.Aliquis põt eſſe naturalr
inclinatus ad actus vnius vtutis ⁊ nõ al
terius:ſicut vnus eſt complexionatus ad
faciliter iraſcendũ:⁊ tamẽ non ita iclinaẽ
ex nã ad actus cõcupiſcẽtie:igiẽ talis põt facil⁹ exercita
re ſe circa illos actus ad quos iclinaẽ:q̃ circa illos ad q̃s
nõ iclinaẽ:⁊ ita habebit vtutẽ circa hos ⁊ nõ circa illos.
¶ Preterea. Qualitercũq3 aliquis ſit iclinatus põt hẽe
materiã exercẽdi ſe circa actus vnius virtutis ⁊ nõ alte
rius.puta religioſus põt hẽe opportunitatẽ circa paſſio
nes reſrenãdas:nõ aũt circa terribilia bellica aggrediẽ

da vel ſuſtinēda.igit̄ gn̄abit in ſe tēperātiā ſine fortitudine. ¶ P. Ratione exiſtēte erronea volūtas pōt elicere actū ꝯ iudiciū eius:τ tn̄ recte eligere: igitur ex talibus frequētib⁹ electionibus pōt generari habitus moralis:τ tn̄ in intellectu nō generat̄ prudētia: qa intell's nō recte dictat:τ ita pōt eē virtus moralis ſine prudentia. ¶ P. Intellectu ecōuerſo recte dictāte volūtas pōt nō eligere dictatū:ſꝫ oppoſitū eius:τ ita ex ſic frequēter dictare generabit̄ prudētia in intellu.nō tn̄ virtus moralis in volūtate ſꝫ potius viciū. ¶ P. Actus cōtēnēdi oīa ꝑpter deū eſt arduus τ cōſonus rōni.igit̄ ad illū pōt eē virtus inclinans pauperē.igit̄ talis ſic cōtēnēs vi hic virtutē ſic inclinātē:τ tn̄ nō pōt habere liberalitatem: vt vꝫ:qa nō hꝫ mām huius virtutis:qa nihil hꝫ qḋ poſſit dare. Similr etiā mlti habēt alias virtutes qui nō ſunt paupes. ¶ P. Cōtinētia cōiugalis vi eē virtus:τ tn̄ eſt ſine virginitate que vi eſſe virtus. ¶ P. Magnanimitas eſt virtus que videt̄ repugnare humilitati:qa magnanimus dignificat ſe magnis honorib⁹.humilis aūt dignificat ſe paruis honoribus:qa reputat ſe parū valere in oculis ſuis. ¶ Cōtra.6.ethicorum.τ Augu.6.de trini.c.3. ca.13.τ.18.

Hic ſunt quatuor articuli. ¶ Primus de cōnexione virtutū moralium intra ſe ſm̄ genera τ ſpēs illorum generuꝫ. ¶ Scḋs de cōnexione cuiuſlibet virtutis moralis cum prudētia. ¶ Tertius de cōnexione virtutum moralium cum theologicis. ¶ Quartus de cōnexione theologicarum inter ſe.

Hen. q̄sti. 5. q.16.τ.17. Caꝑ.j.τ ide. Quere ochā quoll.4.q.6. τ in 3°.q.12. τ.ꝭ.o.ſup.6. ethicorum copioſe in hac mā τ antiq̄s ocā. τ.ꝭ.j.3. τ in.4.τ l q̄li.q.ij.τ alij.

Quantum ad p̄m dicit̄ ſic. Phs.7.ethico.dic̄ ſic. In genere bonitatū vel malitiarū eſt diſtinguere q̄tuor gradus:quorū p̄mus apud pħm dicit̄ perſeuerātia.ſcḋs cōtinētia.tertius tēperātia. In quarto aūt dr̄ virtus heroica:τ in duobus p̄mis gradibus nō eſt virtus:ſꝫ tn̄ q̄daꝫ diſpoſitio impfecta quā nata eſt ſequi virtus pfecta. In 3° gradu eſt virtus cōiter dicta. In 4° eſt virtus in gradu ſupexcellēti. Cōcedit̄ ergo ꝙ in duobus p̄mis gradib⁹ nō eſt cōnexio:qa pōt aliqs exercitari in actib⁹ vnius virtutis τ nō alterius: τ ita acqrere tā pſeuerātiā q̄ꝫ cōtinētiā vnius τ non alterius. In 3° gradu diſtinguit̄:qa aut eſt virtus impfecta aut mediocris aut pfecta:τ in duob⁹ p̄mis gradib⁹ nō opꝫ eē cōnexionē ꝑpter idē qḋ ꝑus:qa.ſ.aliqs pōt exercitari in actib⁹ alicui⁹ virtutis τ nō alterius. In 3° aūt gradu hui⁹ tertij gradus τ multomagis in q̄rto gradu eſt cōnexio: qḋ ꝓbat̄ multiplr.p̄mo:qa non eſt virtus vere pfecta que in ꝯriū fini ſuo obliq̄ri pōt ſm̄ ꝙ dicit Augu.in ſermone de opibus miſericordie. Charitas q̄ deſeri pōt nunq̄ȝ vera fuit:ſꝫ ſi vna virtus moralis eēt ſola ſine alijs poſſet obliq̄ri circa alios fines.igit̄ nō eſt vere virt⁹.ꝓbatio minoris:qa vna virtus nō firmat volūtatē circa illa appetibilia q̄ nō ꝑ ſe reſpicit.igit̄ ſi volūtas nō habeat niſi illā v̄tutē pōt obliquari circa alia appetibilia p̄ſtata ſibi: ſed ex obliq̄tione circa alia pōt obliq̄ri circa obm̄ illius virtutis. ergo τc̄. ¶ Hoc pꝫ in exēplo:qa hn̄s tēperātiā τ nō fortitudineꝫ nō firmat̄ circa terribilia ſuſtinēda.igit̄ ſi p̄ſtēt̄ ſibi terribilia.puta vł ꝙ fornicet̄ vł ſuſtineat mortē pōt obliq̄ri circa terribilia:τ ꝑ ꝯn̄s circa ea q̄ ſunt tēperātie. Nā talis poti⁹ eliget nō ſuſtinere morteꝫ q̄ꝫ nō fornicari:qa nō eſt firmat⁹ circa illā paſſionē terribilē. ¶ Hoc arguit̄ 2°: qa virtutis eſt delectabilr opari.2.ethi. ſꝫ vna virt⁹ ſine alia nō eſt p̄n⁹ delectabilr opandi. ſic pꝫ in exēplo p̄dicto. Nā tēta⁹ de itēperātia ſi nō ſit fortis nō delectabilr fugiet que ꝑtinēt ad intēperātiā:τ ꝑ ꝯn̄s nō eſt pfecte tēperatus:eodē mō pōt poni exēplū. Sigs eniꝫ ſit auarus eliget ſeruare pecunias plus q̄ꝫ tēperātiā. ¶ P.3°. Virtus pfecta ꝑducit ad finē v̄tutis:qa pfectio in moralibus eſt perducere ad finē:ſed vna virtus ſine alia non perducit ad finem:nec virum politicū facit:ergo τc̄. ¶ Cōfirmat̄ illa poſitio ꝑ Grego.22.moraliū.c.j. Sigs vna v̄tute pollere credit:nūc veraciter pollet cū vitijs ex alia ꝑte nō ſubiacet.τ lib.21.c.3. Una virtus ſine alia vel non eſt virtus oīno vel minima eſt. ¶ P. Cōmēta.ſup 6° ethi⁹. in p̄n°. Nō exiſte tēperātia qualr erit iuſtitia. ¶ P. Idē ſuper illud 6° ethi⁹. Temperātiaꝫ hoc appellamus noīe velut ſaluātē prudentiā.ſorores adinuicē virtutes ſunt. ¶ Hoc idem probatur per glo.ſuper illud Apocal.21. Ciuitas in quadro poſita eſt.quere ibi.

Caꝑ.5.

Contra hoc arguit̄ ꝑ ſic.ſicut ꝑ te ꝯtingit duos gradus eſſe incōnexos.ſ.pſeuerātiā τ ꝯtinētiaꝫ τ ꝯſimilr duos p̄mos gradus tertij gradus.ſ.q̄ v̄tus eſt ipfecta vel mediocris.eodē mō arguit̄ de v̄tutib⁹ ſm̄ 3m gradū v̄tutis:qa ꝯtingit aliquē hn̄tē virtutē ſm̄ duos gradus tertij gradus exercitari circa actū vnius v̄tutis τ nō alterius. Nō eni minus eſt diſpoſit⁹ aliqs hn̄s hitum ad operādū circa iſta obta q̄ꝫ alr⁹ nullū hn̄s habitū.igit̄ ſi aliqs a p̄n° potuit ſe exercitare ſꝫ act⁹ vni⁹ v̄tutis τ nō alteri⁹:multo magis cū habuerit habitūꝫ vni⁹ v̄tutis ſm̄ duos gradus tertij gradus poterit exercitari circa obm̄ illi⁹ v̄tutis τ nō alteri⁹:τ ita poterit ſibi acqrere vnā v̄tutē pfectā τ nō aliā. ¶ Cōfirmat̄.qa pōt nō occurrere ſibi opportunitas agēdi circa mām alteri⁹ v̄tutis nec inclinat̄ ad h̄ ſicut ad illḋ cui⁹ hꝫ habitū. ¶ Si dicat̄ ꝙ lꝫ mā alteri⁹ v̄tutis nō occurrat exteri⁹:occurrit tn̄ in phātaſmatib⁹:τ circa illa oportebit recte eligere vł v̄tus acqſita nō ſaluabit̄ in aliquo gradu. ¶ Cōtra. Poſſe eſt illa alia nō ꝯſiderare:ſed ſolū illa ad que iclinat habit⁹ v̄tutis:qa nō ꝯtingit itelligere ſimul duo diſtīcte ſm̄ cōiter loquētes. igit̄ ſi occurrāt alia que ꝑtinēt ad aliā v̄tutē nō pōt volūtas eligere circa illa nec bene nec male:ſꝫ ꝑcipere nō cōſiderationē illoꝝ τ cōſiderationē eorū que pertinent ad virtutem quā habet:τ ſtabit propoſitum.

Dicitur aliter τ meli⁹ ꝙ poſſe eſt habitū quātūcūqꝫ pfectū in gn̄e nāe acqri ex actib⁹ frequenter elicitis circa obm̄ vni⁹ v̄tutis abſqꝫ acqſitione alteri⁹ hitus:ſed ille hitus quātūcūqꝫ itenſus nō hꝫ rōnē v̄tutis niſi ſit ꝯformis alijs v̄tutib⁹ acqſitis:τ iō nō eſt v̄tus:ꝯcordia eni hitus ad habitū neccīa eſt in q̄libet habitu:q eſt v̄tus. ¶ Iſtud dictū poſſꝫ facilr iprobari:ſi v̄tus moralis eēt ꝑ ſe ens τ ꝑ ſe vnūꝫ in gn̄e q̄litatis. Sed qa nō credo h̄ eē veꝝ ſic tāget̄ iferi⁹:ideo aliter arguo ſic. Uirtus cū oīb⁹ que ſunt de ꝑ ſe rōne v̄tutis gn̄at̄ ex actib⁹ ꝯformib⁹ recte rōni:ita ꝙ vltra nām actus vel habit⁹ rō actus vł hitus v̄tuoſi nō reqrit niſi ꝯformitatē ad rectā rōnē:ex 2° ethi⁹. v̄tus eſt habit⁹ electiuus in medietate exiſ quo ad nos determinata rōne τ vt vtiqꝫ ſapiēs determinabit. Sꝫ ſine ꝯcordia aliaꝝ v̄tutū ꝯcurrētiū in eodē operāte pōt eē talis ꝯformitas tā actus q̄ꝫ habitus ad rectā rōnē circa illḋ qḋ eligit. Aſſumptū pꝫ.naꝫ nō recte eliget circa māꝫ tēperātie niſi p̄cedēte recta rōne dictāte de tali eligibili:pōt aūt p̄cedere dictamē rectū circa māꝫ vni⁹ v̄tutis abſqꝫ oī dictamie rōnis circa māꝫ alterius v̄tutis:ergo τc̄. ¶ P.2°. Sequit̄ ex iſto dicto ꝙ q̄libet v̄tus eſt alij rō eēndi v̄tutē.ꝯn̄s eſt falſuꝫ:igit̄ τ añs. ꝓbatio ꝯn̄tie:qa ſi habit⁹ tēperātie nō eſt v̄tus niſi qa cōcomitat̄ alia virtus:puta fortitudo:igit̄ fortitudo virtus inquātū cōcomitās tēperantiā eſt ratio illi habitui eēndi virtutē:τ pari rōne ecōuerſo.tēperātia vt ꝯcomitās erit fortitudini rō eſſendi virtutē.igit̄ quelibet erit alteri rō eſſendi virtutē.ꝯn̄s eſt falſum:qa ſequeret̄ ꝙ aliqua erit virtus anteq̄ꝫ ſit virtus:τ ita nulla p̄ma virtus:τ ita nulla virtus erit. ¶ Probatio iſtoꝝ.accipiamus eni hitūꝫ illū de genere

Thom. p̄ma diſtin.q.1.

A

Caꝑ.6.

Caꝑ.3.τ ide.

de genere qualitatis qui dꝫ eſſe temperātia.ſi nō pōt eſſe virtus niſi cōcomitante alia vͭute que eſt fortitudo.igiť fortitudo ꝑus erit vͭus q̄ tēperātia ſit virtus:ꝛ tñ nō pōt fortitudo eſſe vͭus niſi cōcomitante tēperantia vͭute per hypotheſim.igitur fortitudo erit virtus ꝑus q̄ ſit virtus. ¶ Per idē ꝓbať ꝙ nulla erit ꝑma vͭus:q2 nō tēperātia: q2 illa nō pōt eſſe virtus ſine ꝯcōmitantia oīuꝫ aliaꝝ:ꝛ ſi habentiū rōnē vͭutis ex hypotheſi. ¶ Si dicať ad hoc ꝛ ꝓbabilr ꝙ aliqua pōt eē virtus hn̄s ſcđm oēs vͭutes cōcomitantes:ꝛ lꝫ in rōne qua eſt talis habitus vnus precedat aliū:nō tñ in rōne qua eſt vͭus:ſꝫ oēs habit⁹ ſine ꝑus ſiue poſteri⁹ generati hn̄t rōnem vͭutis ex rōne ꝓpria ꝛ cōcomitantia mutua. ¶ Cōtra hoc:q2 ſequiť tūc ꝙ vn⁹ act⁹ ꝯſtabit oēs vͭutes morales in eſſe vͭutis qđ vr̄ icōueniēs. ꝓbatio ꝯñtie.pone eniꝫ habitū tēperātie gn̄atuꝫ:ꝛ ꝯñter habitū fortitudinis gn̄atū ad ſileꝫ gradū:tñ nullus iſtoꝝ habituū erit virtus quouſqꝫ ɋlꝫ habit⁹ ſit in eo gradu in quo eſt virtus. Aut igiť ɋlibet habit⁹ erit añ aliū vͭus vel eſſe poterit:ꝛ habeť ꝓpoſitū:ꝙ vnus habit⁹ pōt eē vͭus ſine alio:ꝛ ſic nō erit cōnexio neċia vͭutū. Aut nō:ꝛ tunc oēs habit⁹ ſiť ſient ꝑ vnū actū in eſſe vͭutis:qđ vr̄ incōuenienſ:q2 ille actus vr̄ eē vnius vͭutis:ꝛ ſicut eēt act⁹ vnius virtutis ſi eēt gn̄ātꝰ:ita eēt gn̄ātiuus vnius.igiť nō oīuꝫ. ¶ Ꝓ.3°. Rōnabilius vr̄ ſpēs eiuſdē gn̄is in vͭutib⁹ moralib⁹ eſſe cōnexas q̄ duo gn̄a:q2 magis iclinať aliqs ad ordinate ſe habendū ex virtute quā hꝫ circa mām magis cōiunctā mãe vͭutis quā hꝫ:q̄ circa magis remotaꝫ.mãe aūt ſpecieꝝ eiuſdē gn̄is magis ſunt cōnexe q̄ mãe diuerſoꝝ generū:ſed ſpēs eiuſdē generis virtutis nō ſunt connexe:puta virginitas ꝛ caſtitas cōiugalis.ergo.

Vide. S.o.4 ꝛ.6.ethi. Vide Schaz in.3.q.12. q.ꝑcedente.

Quantum ad iſtuꝫ articulū cōcedo ꝙ vͭutes morales nec ſꝫ gn̄a ſua que communiter aſſignanť iuſtitia:fortitudo:ꝛ tēperantia:nec ſm̄ illa generaliora que prius aſſignaui:que ſunt virtutes diſponētes affectū ad ſeipſum vel ad alium ſunt neceſſario cōnexe.

B ¶ Ad hoc eſt ꝑſuaſio talis:q2 vna virtus eſt aliqua perfectio hoīs:ſed nō totalis.ſufficeret eniꝫ tūc vna virtus moralis.igiť partialis.qñ aūt ſunt plures ꝑfectiones ꝑtiales eiꝰdeꝫ ꝑfectibile pōt eſſe ſimplr̄ ꝑfectū ſm̄ vnā ꝑfectioneꝫ in ſūmo:ꝛ ſimplr̄ iperfectū ſm̄ aliā:ſicut pꝫ in hoīe cuius eſt hr̄e multas ꝑfectiones organicas:pōt habere vnā ꝑfectionē in ſummo nihil hn̄do de alia:vt eſſe ſumme diſpoſitū quo ad viſuꝫ vel guſtū vel olfactū nihil habēdo de auditu.igiť pōt aliqs hr̄e perfectionē reſpectu mãe temperantie:nihil habendo de ꝑfectione que requireret reſpectu mãe alterius vͭutis:ꝛ per ꝯñs pōt eſſe ſimplr̄ tēperat⁹ ēt quātū ad quēcūqꝫ habitū tēperātie:ꝛ ſi nō ſit fortis:non tñ erit ſimplr̄ moralis ſine oībus vͭutibus moralib⁹:ſicut nō eſt perfecte ſentiens ſimplr̄ ſine oībus ſenſibus:lꝫ nō eſt minus perfecte temperatus:lꝫ ſit minus perfecte moralis:ſicut non audiens non eſt minus perfecte videns:lꝫ ſit minus perfecte ſentiens.

C Per hoc pꝫ ad quedā tacta pro ꝑma opinione:puta ad illud ꝙ vͭus pōt obliquari:hoc eniꝫ eſt falſuꝫ de virtute.naꝫ virtus nō obliquať:ſed hn̄s virtutem ex defectu alterius virtutis obliquatur reſpectu alterius virtutis:nec ex hoc eſt virtus iſta imperfecta:quia non eſt eius dirigere hominem circa omnia:ſed circa oīa obiecta:ſicut non magis obliquatur homo in videndo ſi pōt audire q̄ ſi nō pōt. ¶ Si arguiť ꝯ hoc:ſi eſt de facili amiſſibilis talis habilitas vel diſpoſitio.igiť nō eſt virtus. Nego antecedēs:imo lꝫ ꝯ eius inclinationē ſiat:nō tñ corrumpiť niſi multis actib⁹ ꝯrijs:diſpō aūt bona corrūpiť vno vel paucis. Per idē ad illud de delectabilr̄ operari.nā quātū eſt ad illā mām preciſe ſumptā delectabilr̄ operať:puta delectabile ſibi eſt abſtinere ab opere intēperati:ſed nō eſt ſibi delectabile ſubire terribilia:q2 circa illa nō eſt ordinatus:triſtať ergo cū cōmittit actū intēperantie:q2 eſt ꝯ habitū ſuū:ſed triſtius eſſet ſibi ſubire terribilia:fugit enim triſtius:ꝛ eligit quodāmō minus triſte ne incurrat triſtius. Concedo igiť ꝙ talis eſt imꝑfectus:ꝛ triſtabilr̄ operať:ſed nō eſt iperfectus nec triſtabilr̄ operať circa mām illius vͭutis quā hꝫ:niſi tñ ꝑ accidēs:ꝗa.ſ. cōcomitať alia mã:circa quā nō eſt virtuoſe diſpoſit⁹:vt circa ipſaꝫ virtuoſe ꝛ delectabilr̄ opereť. ¶ Per ideꝫ pꝫ ad aliud de fine virtutū moraliū:q2 vna virtus nō perducit ꝑfecte ad finē virtutū:ſicut nec vnus ſenſus ꝑducit hominē ad ꝑfectū actū ſentiendi:ſed quelibet virtus quātuꝫ in ſe eſt ꝑducit ad finē:oēs aūt requirunť ad ꝑfecte ꝑducendū. Cōcediť igiť ꝙ vna nō perducit ſufficienter ſimpliciter:ſed q̄tū ſufficit ad ꝑfectionē talis virtutis. ¶ Ad p^m argumētū qđ adduciť ibi de Aug. dico ꝙ ph̄s in predicamētis:nō dicit habitū eſſe inamiſſibilē:ſꝫ de difficili amiſſibilē:lꝫ igiť virtus poſſit amitti:ꝛ ita hn̄s eam poſſit obliquari:nō tñ virtus ipſa obliquať:ſed habens recedit ab apice vͭutis:nō tñ ſequiť eā nō fuiſſe virtutē ēt perfectam ſm̄ rōneꝫ habitus:q2 nō fuit inamiſſibilis. Et qđ dicit de charitate opꝫ exponi:q2 aliqs vere fuit in charitate qui poſtea peccauit mortalr̄:ſed non fuit vera charitas.ſ. vere ꝯiungens fini.ſ.beatitudini. ¶ Ad auctoritates Gre. pōt dici ꝙ loquiť ibi de virtutib⁹ put ſunt habitus ꝗ ſūt ꝑncipia merendi:ꝛ hoc mō veꝝ eſt ꝙ vna vͭus moralis ſine alia nō eſt virtus:q2 nō meremur ꝑ vnā ſine alia:vel nō cōcomitante alia:nā hn̄s tēperātiā moralē nō mereť ſi nō cōcomiteť humilitas:vel ſaltē ſi oppoſitū vitiū nō inſit ei. ¶ Per idē ad glo. ſuper Apoc. ꝛ ad Cōmentatorem. Cōcedo enim ꝙ ſorores ꝛ ſi iuuent ſe mutuo ad cōtinendū:vna tñ nō eſt altera:nec eſſentialr̄ ꝑficit alteraꝫ: ita iſte virtutes hn̄ iuuant ſe ad ſaluanduꝫ ſe mutuo:ꝛ in hoc poteſt itelligi dictū quorundā:ꝙ vna nō eſt tota ſine alia:q2 nō ita hn̄ ſaluatur ſine alia.nam homini expoſito multis tentationibus circa diuerſas materias:iperfectio circa vnaꝫ mām eſt vna occaſio imperfecte agendi circa aliaꝫ:ꝛ ꝑfecta diſpoſitio agendi circa vnaꝫ iuuat ad recte ſe habendū circa aliā:iuuant ergo ſe mutuo ſicut ſorores: ſed nulla eſt requiſita ad perfectionē eſſentialeꝫ alterius: ſicut prius naſcitur vna ſoror q̄ alia:ꝛ ſimiliter virtutes nō poſſunt ſimul generari.non enim poſſunt haberi duo actus perfecti ꝛ generatiui duarum virtutum.

E a.l.ꝑ q̄s due virtutes generantur.

Secundus articulus hꝫ duo dubia.ꝑmū de cōnexione cuiuſlibet virtutis cum ſua prudentia.2^m de cōnexione oīuꝫ cū vna prudentia. ¶ Quātum ad p^m vr̄ ꝙ illa cōnexio ſit neċia:qđ ꝓbať per ph̄m 6.ethi^r.c.15. Ubi ſnīa ſua eſt ꝙ ſi voluntas male eligit,intellectus male dictat. Jdē ibidē dicit aliud ad eādē ſnīaꝫ. q̄re ibi cap̄.15. Jdē ēt in lib° de motu aīaliū:ſi maior practica ꝓponať ab itellectu:ꝛ minor ſumať a ſenſu vel ph̄antaſia:cōclo erit opō:ita ꝙ neceſſario eſt oꝑari ſm̄ eam ſi nō ipediať.igiť ſm̄ eū nūq̄ eſt opō ꝯria dictamini rōnis. ¶ Hoc cōfirmať ꝑ Aug. ſuꝑ illud pſal. Loquet ad eos in ira ſua. Obumbratio mentis ſequiť eos ꝗ legē dei trāſgrediunť. ¶ Jtē Diony.3.de diui.no. Nullus operať ad malū aſpiciens. ¶ Ꝓ.3.ethi. Oīs malus ignorans.cui cōcordat illud Sap. Excecauit illos malitia eoꝝ. ¶ Modus ponit̄ iſte:quere quoli.5.q.17. ¶ Si obijciť ꝯ hoc ꝑ articulum cōdemnatū pariſius.ſtante ſcia in vlī ꝛ in particulari volūtatē nō poſſe velle oppo^m.error. ¶ Rñdet quoli.10.q.10.ꝙ iſta ꝓpoſitio ſtante ſcia ꝛc.eſt diſtinguēda ſm̄ cōpoſitionē ꝛ diuiſionem:ꝛ in ſenſu diuiſionis eſt falſa:q2 ſignificat ꝙ voluntas nunq̄ hꝫ poteſtatē volēdi

Hen. q̄l.5.q. 12.q̄l.8.q.16. quol.19.q.13 quol.12.q.2. Quere alib.ꝛ alios ꝛ ſpālr̄ Hen.vbi ſu̇ra Uide.P.arit̄ ta.c.5. Uide.14.de animalibus. 2. Cap̄.3.

2. Jn Hen. Ep̄.2. Cap̄.9.ꝛ 9.ꝛ.13.

Ponūt qdaʒ additio in aliquibus originalib⁹ ibi. ſ. añ illud. Idē ēt in lib. de motu aīaliū ⁊c. non numinā neceſſaria: quare ⁊c.

oppoſitū. ℭ In ſenſu aūt cōpoſitionis adhuc eſt diſtinguēda: per hoc ꝙ ablatiuus abſolutus pōt exponi per ſi vel qꝛ, vel dum. Si exponaẜ ꝑ qꝛ, falſa eſt. ⁊ verū eſt eſſe errorē: qꝛ ſignificat ꝙ rectitudo in ſcīa vel in intellectu eſt cā rectitudinis in volūtate. Si aūt exponaẜ per ſi, vel dū: ita ꝙ notet ꝯſecutionē vel cōcomitantiaʒ nō cāliratē: tunc ſm eū pōt ꝓpoſitio hēe veritatē: nec ſic cōdemnaẜ: ita cū ꝙ intelligaẜ ꝙ nō ſit prioritas nāe in errore intellectus ſʒ volūtatis: ſimul. n. tēpore ſm eū cōcomitanẜ ſe ille ⁊ ille: ſed prior nā eſt error volūtatis: ita ꝙ cōſiderādo intellectū ſm illud qḋ eſt ꝑus nā volūtate actus intellect⁹ rect⁹ eſt: ſed voluntate libere errāte intell's excecaẜ: ⁊ ſi ſil' tpē: tñ poſteri⁹ nā. ℭ Pro iſto arguiẜ ſic. Si pˀma electio nō excecaret intellm nec aliqua aliaːnam pˀma pōt eſſe eque mala ſicut quecūqʒ alia: ⁊ ſi non excecat qñ eſt mala: igiẜ nūq̄: ⁊ ita quotcūqʒ malitie ꝗuales in volūtate nūq̄ excecarent intellm: ⁊ ita poſſet eſſe q̄tūcūqʒ malus abſqʒ oī errore intellectus: qḋ videnẜ negare plures auc̄tes.

123. Quere Ben. ql. 10. q. 10.

Contra hoc

arguiẜ. pˀmo per Aug͞ⁿ ſup illud ps. Forte viuos deglutiſſent nos. Di ſūt qui viui abſorbenẜ: qui ſciūt malū eſſe ⁊ lingua cōſentiūt abſorpti moriunẜ. Idē ſup illud pſal. Fiat menſa eorum

68.

corā ipſis ⁊c. gd eſt vinqʒ cōſentientes: niſi ſciētes nō debere ꝯſentire. Ecce nouerūt muſcipulā ⁊ pedē ponūt. Idē

118.

ſup illud pſal. Cōcupiuit aīa mea deſiderare ⁊c. precedit intell's: ſeqẜ tardus aut nullus affectus. ℭ Ad hoc eſt auctoritas. 2. ethi⁷. Nō parū vel nihil valʒ ad v'tutē. Si aūt rectitudo intellectus in cōſiderādo nēcīa hēet ꝑ cōcomitātiā volitionē rectā: cū ſcīa multū faciat ad cōſiderationeʒ rectā: ⁊ ꝑ ꝯñs multū faceret ad rectū velle: 2mo ſeqẜ aliō: qḋ nō opʒ ꝑſuaderi alicui ꝙ nō eſſet vitioſus: ſʒ ꝙ deberet cōſiderare ſm habitū intell'ſnā per te cōſiderādo recte ſm habitū ſcīe volūtas nō pōt ſil' non eſſe recta: ⁊ ita nō opʒ ꝑſuaderi alicui de recte volendo: ſed de recte cōſiderando. ℭ P. Per rōnē intellectu recte dictante volūtas pōt nihil eligere: ſicut nō pōt eligere ꝙ dictaẜ ab intellectu: qꝛ rō non moueẜ ſil' ab iſto intellecto ⁊ ab illo: nihil aūt eligendo nō ꝗnaẜ in ea virtus aliqua: ſed ex recto dictamine ꝗnaẜ prudētia ꝑ ſe: igiẜ prudētia ꝗnabiẜ ſine ſalia virtute morali. ℭ P. Qꝛ mala electio nō poſſit excecare intellectū: ita ꝙ erret circa agibilia. ꝓbo. termini ſunt totalis cā notitie pˀmi pˀncipij ita in practicis ſicut in ſpeculatiuis ex pˀmo poſterior. ⁊ forma ſyllogiſtica eſt euidēs oī intellectui. ꝑ diffōnē ſylli ꝑfecti. j. ꝓor. igiẜ terminis apprehenſis ⁊ cōpoſitis: ⁊ facta deductione ſyllogiſtica neceſſe eſt intellm acqeſcere ꝯcloni: cuius notitia depēdet preciſe ex notitia pˀncipij ⁊ notitia deductionis ſyllogiſtice. igitur ipoſe eſt volūtatē facere intellectū ꝯſiderātē pˀncipia ⁊ deductionē ſyllogiſticā errare circa ꝯcloneʒ ſic deductam: ⁊ multo minus circa pˀncipia. igiẜ nullo mō excecabiẜ intell's vt erret. ℭ Si cōcedas ꝯclonē ⁊ dicas ꝙ iō volūtas intellectū excecāt: qꝛ auertit intellm a ꝯſideratiōe recta. ℭ Cōtra: qꝛ ſic auertere non eſt excecare: qꝛ ſic poſſet auertere ſtante prudētia: poſe eſt. n. prudentē nō ſemꝑ cōſiderare ea q̄ ſunt prudētie: ſed voluntarie qn̄qʒ alia. ℭ P. Uelle auertere reqˀrit aliqḋ intelligere ſil' tēpore ⁊ ꝑus nā: ſlud aūt eſt dictamen rectum recte rōnis ſtans: a quo volūtas vult eū auertere: ⁊ tūc ſeqẜ ꝙ velle auertere nō eſt peīu ꝑ te: qꝛ ſtat cū recto dictamine. Aut ille actus preuius ipſi velle auertere eſt alius a dictamine recto: ⁊ ſi ſit rect⁹ ſequiẜ idē qḋ ꝑus. ſ. ꝙ velle auertere non ſit peīu: ⁊ ita nec ad ipʒ ſeqẜ excecatio. Si aūt ille act⁹ ꝑui⁹ ipſi velle auertere nō ſit rect⁹: tūc nō erit excecatio ſequens ipſuʒ velle auertere: qꝛ pcedit illud velle. ℭ P. Aut ſtante recto dictamine volūtas male eligit: ⁊ ita habeẜ ꝓpoſitum: aut ſi

Tex. cō. 6. Cap. 1.

a. l. aliqua.

male eligit: ⁊ iſto nō ſtante eligit: eligit p'cedo aliquo actu intellectus: ⁊ nō recto: qꝛ ſi eſſet rectus tunc ꝑ te volūtas eligēdo nō peccaret. igiẜ ille act⁹ alius nō rect⁹ erit ꝑuius ipſi velle malo: ⁊ nō erit nō rect⁹ ꝑ aliud malū velle: quia nō eſt circulus ꝑꝑ ꝓceſſuʒ in infinitū in cauſis ⁊ cauſatis: ⁊ ꝑ ꝯñs volūtas nō excecat ad illud malū dictare: qꝛ ꝑ te ſequiẜ ad illud velle malū. ℭ P. Nullus in via eſt incorrigibilis. igiẜ nullus pōt oīno errare circa pˀma pˀn⁹ practica. ꝓbatio ꝯñtie: qꝛ errans circa pˀ⁹ pˀn⁹ practica nihil hʒ ꝑ qḋ poſſit reuocari ad bonū: q̄nocūqʒ eni fiat ſibi ꝑſuaſio negabit aſſumptū: qꝛ nihil pōt aſſumi notius q̄ pˀmū pˀn⁹ practicum. ℭ P. Damnati nō acqeſcunt huic tanq̄ vero deū eſſe odiendū: qꝛ tunc non eſſet verum illud Iſa. vlti. Uermis eorum non morieẜ. nāʒ ſimpl'r delectabil'r odirent deum abſqʒ remorſu. ergo.

F

Quantum

ad iſtū articulū pōt dici ꝙ rectum dictamen ſimpl'r ſtare pōt in intellectu abſqʒ recta electione illius dictati in volūtate: ⁊ ita cum vnicus actus recte rōnis ꝗnet prudentiā ꝗnabiẜ prudentia in intellectu abſqʒ habitu v'tutis moralis. ℭ Et ſi tūc queriẜ q̄lo malitia excecat intellm ſm illas auc̄tes pōt dici ꝙ excecat dupl'r. vno mō ꝓuatiue. alio mō poſitiue: Priuatiue: qꝛ auertit a cōſideratione recta: volūtas. n. eligens oppoſitū alicuius recte dictati nō ꝑmittit intellectū diu ſtare in illo recto dictamine: ſed auertit ipm ab illo: ⁊ cōuertit ad cōſiderādū rōnes pro oppoſito. ſi que poſſit eē ſophiſtice vel ꝓbabiles: ſaltē auertit ad cōſiderādū aliud impertinēs: ne ſtet illa actualis diſplicentia: que ſtat in remorſu illo: qui hī in eligēdo oppo͞ᵐ dictati. Poſitiue autē excecat ſic. nā ſicut volūtas recte eligens finē pˀcipit intellectui cōſiderare illa q̄ ſunt nēcīa ad illū finē: ⁊ intell's ſic ingrēdo media ordinata ad illū finē rectū ꝗnat in ſe habitū prudētie: ita volūtas eligēs ſibi malū finē. Pōt enim ſic ſibi preſtituere malū finē ſicut dictuʒ eſt diſ. j. pˀmi. pˀcipit intellectui cōſiderare media neceſſaria ad cōſequendū illū fineʒ. de quo hī dicit Aug. de ciui. dei. Qꝛ voluntas hʒ ſuas v'tutes ſicut ſibi peractat. hoc eſt voluntas preſtituēs ſibi maluʒ finē precipit intellectui inuenire media neceſſaria ad delectabilia ꝓſequenda ⁊ triſtia oppoſita fugienda: ⁊ ſicut ex imperio volūtatis hī eligētis generaẜ in intellectu hī dictante circa media ad illū fineʒ hī electum perquirendū habitus q eſt prudentia: ita in volūtate male eligente habitus acqſitus ex dictamine circa ea q̄ ordinanẜ ad malū finē electū eſt error: ⁊ habit⁹ directe oppoſitus habitui prudētie: ⁊ pōt vocari iprudentia vel ſtultitia: nō tñ priuatiue ſed poſitiue ⁊ ꝯtrie: qꝛ ſicut prudēs hʒ habitū: quo recte eligit ordinata ad fineʒ debitū: ita iprudens vel ſtultus hʒ habitū quo ꝓmpte eligit ordinata ad finē ꝯſtitutū a voluntate mala: ⁊ talis habit⁹ ꝗnaẜ ex imperio volūtatis male eligētis. Pro tanto igiẜ verū eſt ꝙ voluntas mala excecat: nō qdem faciēdo errare circa aliqua cōplexa: ſed faciendo intellectū hēe habitū conſiderandi aliqua media ordinata ad malū finē: ⁊ tunc ille habitus eſt error in agibilib⁹: lʒ nō ſit error deceptiuus quantū ad conſiderationem ſiue ſpeculationem.

Speculatio ſingularis ⁊ reſolutiſſima

q. 1.

G

H

Aliud dubium

poſſet hic eſſe: ſi nō neceſſario genereẜ ſimul habitus rectus intellectiuus: ⁊ habit⁹ bonus appetitiuus: qꝛ ꝯtingit bene dictare circa aliqua: ⁊ nō hī agēdo circa illa: ⁊ tūc habitus intellectualis generatus ſine virtute morali ſit prudentia: ⁊ an ecōuerſo habitus generatus in appetitu ſine illo in intellectu ſit habitus moralis.

D

Quantum

ad pˀmū de prudētia pōt dici ꝙ ſtricte loquēdo prudentia nō eſt ſine virtute morali: qꝛ eſt ratio recta cōſeſſe ſe habēs appetitui recto ex. 6. ethi⁷.

Tho. 1. 2. q. 95. artic. 1. ⁊ Hen. ql. 5. q. 16. ⁊ qlib. 13. q. 14.

Lib.3. ex.6.ethi^r. Appetitus aūt nō eſt rect^s ſine v̄tute morali.p3 ſibi.Et ſi hoc verū eſſet tunc non tm̄ p̄ma dictamina circa p̄ncipia agibiliū eſſent recta:ꝛ nō tm̄ eſſent prudentie:ſed quaſi q̄dā ſeminaria prudentie:ſed ēt circa media neceſſaria ad finē p̄ſtitū a volūtate eſſet aliq̄s habitus recte dictatiuus:ꝛ tm̄ nō eſſet prudentia.¶ Poſſet igit̄ poni duplex habitus intellectualis circa agibilia rectus:ꝛ neuter eſſet prudētia.Unus q̄dē q̄ p̄cederet rectā electionem finis in p̄ticulari:ꝛ ille nō eſſet prudentia:q2 prudentia eſt
3.ꝛ.6.ethi. circa ordinata ad finē:q2 eſt habitus cōſiliatiuus.cōſiliū aūt nō eſt de fine:ſ3 de entibus ad finē:eſt etiā diſcurſiu^s: q2 cōſiliatiuus:ꝛ ita de hīs ad quem diſcurrit̄.¶ Electio aūt fine bono nō tm̄ in cōi ſed in particulari ē:vt q͂ caſte viuēdū eſt:pōt eſſe aliq̄s habitus dictatiuus recte de his que ſunt ad finē:ſed nō hñs ſecū electionē rectā tanq̄ cōcomitantē:ꝛ ille quātū eſt ex parte obiecti eſſet prudētia. eſſet eniz recta rō circa ea q̄ ſunt ad finē:ſ3 deficeret ſibi alia ꝯditio:q2 nō eſſet concors appetitui recto circa eadē obiecta.¶ Scdm ergo iſtā viā eſſet dōm q͂ q̄cūq3 habitus generaret̄ in itellectu:ſ3 practicus ꝛ rectus:ꝛ hoc ſiue circa finē ſiue vlem ſiue p̄ticularē:ſiue circa media neceſſaria ad cōſequēdū finē illū particularē electū:ſi nō cōcomitet̄ recta electio volūtatis circa eadē nō eſt prudentia.

¶ Si arguit̄ ꝯ hoc ſicut arguit̄ ꝯ p̄dictū articulū de connexione virtutum moralium:q2 in iſta cōcordia ſequeret̄ prudentiā cōſtituere virtutē moralē:ꝛ econuerſo:ꝛ ita p̄ vnum actū vltimate gn̄aret̄ vterq3 habitus.ſ.prudētia ꝛ virtus moralis. Ille aūt actus nō poſſet eſſe itell's ꝛ voluntatis ſil':ſed tm̄ alterius.igit̄ nō poſſet eſſe generatiuus vtriuſq3.¶ Poſſet dici q͂ nō eſt neceſſaria conformitas vnius virtutis moralis ad aliā:q2 nulla eſt regula alteri^s: ſed cuiuſlibet eſt neceſſaria cōformitas ad prudētiā:q2 in diffōne virtutis cadit q͂ ſit habitus electiuus ſm̄ rectam rōnē:ꝛ ideo pōt eſſe ꝯſtitutio p̄ modū cōcomitātie:ꝛ hoc ipſius habitus in eſſe morali p̄ prudentiā:ꝛ ecōuerſo:non ſic aūt moraliū inter ſe:ꝛ tunc cōcederet̄ q͂ ſil' gn̄aret̄ aliquis habit^s in rōne prudētie ꝛ alius habit^s in rōne virtutis moralis per actū vnū qui generat vltimate tā3 virtutē moralē q̄3 prudentiā:incōueniens q̄dē eſt in moralib^s q͂ vnus actus vltimate generet duas v̄tutes morales:ſed nō eſt hoc incōueniens in tēperātia ꝛ prudētia:q2 ille act^s qui generat prudētiā in rōne regulatiui gn̄āt tēperātiā in rōne regulati:nō aūt h3 rōnē virtutis:niſi ex rōne regulati:ꝛ iō generat tēperātia3 in rōne v̄tutis.nō ſic dici pōt cōparādo eā ad fortitudinē:q2 fortitudo nō eſt regula eius. ¶ Diceret̄ igit̄ q͂ nō cōſtituūt ſe in eſſe virtutis per aliquā prioritatē q̄ſi vna ſit p̄us v̄tus q̄3 reddat aliā eſſe virtutē:ſed ſil' nā eſt habit^s intellectualis prudentia ꝛ habitus moralis v̄tus.Et ſi querit̄ tunc per q̄d generant̄ iſti duo habitus in eſſe p̄fecto.Cōcedo q͂ per vnū actū ſiue actus ille ſit recta electio:q2 abſq3 recta electione finis nō eſt habitus intellectualis concors appetitui recto:iō nec prudentia:ſiue actus ſit intellectus:q2 abſq3 recto dictamine non eſt electio cōcors recte rōni:iō nec virtuoſa nec generatiua v̄tutis moralis.igit̄ tam actus intellectus q̄3 actus voluntatis generādo aliq̄d per ſe in eſſe nāe:pōt cōcomitāter gn̄āre illud in eſſe relatiuo:ꝛ vlterius cōcomitanter ſuū3 relatiuū:ꝛ ita vnus actus gn̄āret ſimul nā virtutē moralē ꝛ eius prudētiā:ꝛ ſm̄ hoc diceret̄ q͂ vterq3 habitus p̄cedens electionē rectā eſſet quidā intellect^s ſcie moralis ſiue q̄dā ſcia moralis:ſicut eniz in factibilib^s artifex differt
Ariſtoteles. ab experto:q2 artifex ſcit p̄pter q̄d:expert^s tm̄ q2.p̄ meta^e. artifex nō eſt p̄mptus in agēdo:expertus aūt p̄mptus eſt: vt habet̄ ibidē:ita in moralibus hñs habitū rectū p̄ncipij vel cōcluſionis.nō aūt exercitatus in operādo vel dirigē do circa agibilia:ſ3 habeat habitū directiuū remotū q̄ habitus pōt dici intellectus vel ſcia moralis:nō tm̄ h3 habitū directiuū p̄pinquū:qualis eſt prudentia:ꝛ qualis in factibilibus eſt habitus experti.

Licet iſtud videat̄ p̄babilr̄ dictū de diſtīōne ſcie practice ꝛ prudētie:tn̄ prudētia nō ſolū eſt circa media ordinata ad ꝯſequendū finē vltimū:ſ3 ēt dictando de ipſo fine ſaltē3 p̄ticulari:puta de caſtitate. qd̄ p̄bat̄ p̄mo:q2 v̄tus moralis ſemp̄ ſeq̄t̄ ordine nāe prudentiā aliquā.ex electione aūt finis p̄ticularis:puta caſtitatis generat̄ v̄tus moralis.igit̄ iſtā electionē p̄cedit aliq̄ prudentia.igit̄ nō eſt ita p̄prie reſtringēda:vt tm̄ ſit habitus circa media ordinata dictata ad cōſequēdū finē3 particularē electū.¶ Scd̄o p̄bat̄ idem:q2 tunc nō eſſet vna prudētia corriſdens vni virtuti.Nam virtus moralis eſt vna vnitate finis:ad cuius electionem p̄ncipalr̄ inclinat. Si aūt ad dictandū de illo fine nulla eſſet prudētia:ſ3 tm̄ de medijs ad illum finē:nullū eſſet obiectū vnum a quo eſſet vnitas prudentie dictatiue:ſed eſſent multe prudentie de multis medijs dictatiuis ad finē3 ordinatis.vbi tn̄ eſſet vna virtus moralis ex vnitate finis.igit̄ tum p̄pter prioritatē nālē3 prudentie ad virtutē moralē:tum p̄pter vnitatē3 prudentie reſpectu vnius v̄tutis moralis vr̄ eſſe ꝯcedendū q͂ ille habitus practicus qui eſt recte dictatiu^s de fine particulari:ſit p̄prie prudētia.¶ Nec obſtat qd̄ dicit̄ prudētiā eſſe habitū cōſiliatiuū:ꝛ ita ad fines diſcurſiuū3.nā de finibus p̄prijs virtutū moraliū dictat̄ diſcurrēdo a p̄ncipio practico ſumpto a fine vlī ad p̄ticularē: ꝛ ille diſcurſus eſt p̄ma cōſiliatio:ſ3 cōius dicat̄ cōſilium de medijs virtutū.Qd̄ ēt addit̄ q͂ ſit cōcors appetitui recto nō mouet.nā p̄us nāliter nō vr̄ hr̄e aliq̄d de rōne ſua dependēs a poſteriori.prudentia vr̄ eſſe nāliter prior virtute morali:q2 diffinit ipſa3.q͂ ergo ibi dicit̄ concors ſicut tactū eſt in p̄mo.q.de theologia practica ꝛ ſpeculatiua.d3 intelligi idēſt cōformatiua praxis recte ſibi:ipſi:hoc eſt q͂ debet eſſe talis cognitio q͂ quantū3 eſt ex ſe praxis recta d3 ſibi ꝯformari:ꝛ talis cognitio eſt prudentia:ſiue in eodem dictante ſequat̄ electio recta ſiue non.¶ Pōt ergo aliter dici q͂ ille habitus generatus ex dictaminibus ſiue circa fines quoſdā particulares ſaltē qui ſunt p̄prij fines virtutū moraliū:ſiue circa media ordinata ad illos fines eſt p̄prie prudentie:ſ3 electio recta nō ſequat̄ in eodē3 dictante:ꝛ ita nō erit oīno neceſſaria cōnexio alicuius virtutis moralis ad prudentiā dictatiuā de ſua mā:tn̄ ecōuerſo ſic:q2 nulla electio pōt eſſe recta moral'r:niſi ſit cōcors ſue regule ꝛ ſue menſure q̄ eſt dictamen rectū3. Dictamen aūt rectū eſt natū gn̄āre prudētiā:etiā ſi ſit vnicū:iō econuerſo pōt cōcedi ꝯnexio:q2 v̄tus moralis nō pōt eſſe ſine prudētia circa ſuā mā3.¶ Ad rōnes ergo ꝛ auctoritates Auguſtini reſponderi poteſt.quere.

¶ Aduerte:q2 iſte auc̄tes adducunt̄ in p̄n^o ſcdi articuli. Additio
Arguit̄ ſic.Malitia in voluntate excecat intellectū:igit̄ Quere Ric.
virtus moralis in voluntate eſt cā rectificationis ꝛ prudē ꝛ Aug.6 ca.
tie.Negat̄ ꝯña:q2 ſ3 voluntas poſſit intellectū3 auerte- no.vi.p̄ñl.ꝛ
re a ꝯſideratione prudētie ꝛ facere ſiſtere in mā alicuius Den.vbi ſu
vitij:nō tn̄ cauſat in eo errorē vt patuit in precedentib^s: p̄ra ꝛv.dō.
ꝛ ideo nō eſt ēt cā rectitudinis ſiue eius prudētie:q2 intellectus in actu ſuo precedit voluntatē:ideo p̄us recte dictabat anteq̄3 volūtas imperaret vt recte dictaret:ſ3 bñ volūtas pōt eſſe cā p̄ſeuerantie illius recti dictaminis qd̄ p̄us intellectus habebat.ſ.p̄cipiendo vt perſeueret. alīoꝝ.

De alia parte huius articuli.ſ.de cōnexione oīū3 virtutū moralium ad vnā3 prudentiam p̄hs.6. ethi^r. videt̄ dicere q͂ ſic.Prudentie vni exiſtenti omnes inerunt.Cōmentator.quere ibi.Qualr̄ autē vna prudētia Lib.ethi.

ſit circa oīa moralia poſſet poni: ſicut de vno habitu ſcie:
quere de hoc Hen.quol.9.q.4.quā opinionē ⁊ eius ipro
bationē quere ſuper.6.metaphyſice.q.1.

Ph.1°. **Quantum** ergo ad iſtū articulū pōt dici q ſicut
ars reſpicit factibilia: ita prudētia agi
bilia: nec erit maioꝛ cōnexio agibiliū vt reſpiciant ab vno
L habitu ꝗ̃ factibiliū: ſicut ergo diuerſa factibilia requirunt di
uerſas artes ꝓprias: ita diuerſa agibilia diuerſas pruden
tias ꝓprias: ⁊ ſicut aliqs pōt eſſe moralr̄ bene affectus cir
ca aliqua agibilia ⁊ male circa alia: ita ēt in dictando pōt
eſſe habituatus ad recte dictādū circa iſta ⁊ nō circa illa:
cum nec circa illa hēat pncipia ad dictandum de illis nec
cōcluſiones ſequentes ex eis. ¶ Qualr̄ aūt oēs prudētie
ſint vnus habitus: ⁊ oēs habitus geometrie pertineant ad
vnaȝ ſciam vlem dictū eſt.q.1.ſuper.6.meta.q2 ibi dȝ in
telligi vnitas nō formalis: ſed virtualis: habitus.n. ille qui
eſt de pmo obiecto eſt formalr̄ vnus ⁊ eſt virtualr̄ oium
que cōtinent̄ in illo pmo obiecto: ſed nō eſt formalr̄ oiuȝ
illoꝝ: ita ille habitus qui eſt formalr̄ alicuius finis in aliq
bus agibilibus eſt virtualr̄ oium eoꝝ: quoꝝ cognitio pra
ctica virtualr̄ cōtinet̄ in illo fine. ſed nō eſt formalr̄ oium
illoꝝ: ⁊ ita vna prudentia eſt virtualr̄ oium virtutū extē
dendo nomen prudētie ad habitū illū qui eſt intelſs pmi
Li.6.ethico. pncipij practice: ſm h̄ exponi pōt auctoritas illa.6.ethi°.
Uni prudentie ⁊c̃. Uel ſi loquit̄ de vna prudētia forma
li tunc dȝ intelligi q illi exñti vni pfecte nō tn̄ ſm inten
ſionē: ſed ēt ſm extenſionē oēs inerunt. nunꝗ̃ aūt eſt pfe
M cta extenſiue quādū pōt eſſe niſi ſit perfecta circa oīa illa
ad que pōt ſe extēdere: ⁊ illa ſunt oīa pertinentia ad qual
cūqȝ virtutes morales. ¶ Alio mō pōt exponi illa aucto
ritas nō de vnitate formali: ſȝ de vnitate generis: ſicut.n.
tēperantia apud phm dr̄ eſſe vna virtus ⁊ fortitudo alia:
vtraqȝ tn̄ illaꝝ eſt quoddā genus intermediū hñs ſub ſe
multas ſpēs: ſicut dictuȝ eſt prudētia prudentia correſpōdens
iſti cōnumerationi vel coordinationi generꝝ medioꝝ pōt
dici vna ꝓpter vnitatē generis intermedij: lȝ ꝯtineat ſub
ſe multas ſpēs: ſic intelligēdo vnitatē vni prudentie ſm
genus oēs virtutes ſunt cōnexe ꝑut ſibi ſȝ quācūqȝ ſuā
ſpēm aliqua virtus eſt cōnexa: ⁊ hoc ſupponendo pcedē
teȝ articulū de cōnexione cuiuſlibet virtutis ad ſuaȝ pru
dentiaȝ: vel mutua: vel nō mutua.

Quere anti/quos hic. **De tertio** articulo Aug. ꝯtra Julianū libro.4.c.2.
videt̄ dicere q nō ſunt vere ⁊ perfecte
virtutes ſine charitate. Et hoc probat: quia talis non glo
riatur perfecte in domino.

a.l.Grego. **Contra** hoc eſt Aug. in ſermone de patientia: ⁊ eſt
49.pme ptis: de peni.diſ.3.§.ꝗ̃uis. de he
retico ⁊ ſciſmatico. ſi moriat̄ ne neget chriſtū nunqd eius
patientiā cōmendabimus. igit̄ hȝ patientiā ⁊ nō fidē nec
charitateȝ. ¶ P̃. Qn̄ aliqua ordinant̄ eſſentialr̄ ſicut diſ
poſitio ⁊ forma ad quaȝ eſt diſpoſitio: lȝ diſpoſitio poſſit
N eſſe ſine forma: tn̄ nō ecōuerſo: ſed vtutes vident̄ eē ꝗ̃dā
diſpoſitiones ad charitatē: ſicut felicitas nālis ad ſuperna
turalem. ergo. ¶ P̃. Tertio diffinitio vtutis moralis pōt
perfecte ſaluari in aliquo ſine virtute theologica. ¶ Pōt
dici q nulla virtus inclinat ad finē vltimū niſi mediante
illa cuius eſt per ſe reſpicere fineȝ vltimū: ⁊ ita ſi ſola cha
ritas reſpicit finē vltimū imediate: alie nō erunt ad fineȝ
vltimū niſi mediante charitate: quatenus aūt ſunt quedā
inſtrā perficiendi hoiem debent eſſe inſtrā ordinandi ipſȝ
ad finē vltimū in quo eſt ſua perfectio: ⁊ ideo ſunt imper
fecte ſine charitate ſine qua nō poſſunt ſic ordinari: tn̄ q2
iſta imperfectio nō eſt eaꝝ ſm ꝓpriā ſpeciē: ideo ꝗ̃libet
O earuȝ pōt eſſe perfecta in ſua ſpecie abſqȝ charitate. Pro
tanto igit̄ dicunt̄ eſſe informes ſine charitate: ⁊ formate p

charitatē: pro quāto charitas ordinat ipſas ⁊ eaꝝ fines in
fineȝ vltimū: in qua ordinatione eſt vltima eaꝝ perfectio
lȝ extrinſeca. ¶ Per hoc pȝ ad Aug.m. nā vtutes non ſunt
vere ſine charitate: q2 nō pducunt ad beatitudinē. ¶ Sȝ
ſi ecōuerſo virtutes theologice preſupponant morales:
dubium eſt: ⁊ quantū ad actū manifeſtū eſt q nō. ¶ Nā
ſi aliquis prius vitioſus de nouo cōuertat̄: talis in penitē
tia hȝ oēs virtutes theologicas: ⁊ tn̄ nō morales ſaltē acq
ſitas. pȝ: q2 nō operat̄ delectabilr̄ aliqđ eoꝝ ad que incli
nat eius habitus virtuoſus: imo delectabile ſibi eſſet ope
rari ſm habitū vitioſuȝ prius acqſituȝ ⁊ triſtabile ſm op
poſitū. ¶ Et ſi dicat̄ huic in penitentia eſſe infuſas virtu
tes etiaȝ morales: ⁊ conſilr̄ de paruulo in baptiſmo: ⁊ per
hoc ſaluetur predicta cōnexio: q2 ſi nō hȝ innatas: ſaltem
hȝ infuſas. qđ ꝓbat̄: q2 habebit eas in patria ſm Aug.m. ⁊
adducit̄ in littera. nō videt̄ enim ꝓbabile q haberet eas
in patria niſi haberet eas in via: nec acquirit eas in via cū
ſtatiȝ moriat̄. ¶ Licet de iſtis virtutibus moralibus in
fuſis multa dicantur. ſ. q videntur neceſſarie ꝓpter mo
dum mediuȝ ⁊ finē: q2 tn̄ ois finis queȝ nō poſſunt hēe ex
ſpecie ſua determinat̄ ſufficienter ex inclinatione charita
tis. Modus aūt ⁊ mediū determinantur per fidem infu
ſam: ideo nō vr̄ neceſſitas ponendi virtutes morales infu
ſas: ſȝ acqſitas tn̄ in his q hñt eas acquiſitas vel habere
pñt. nec etiā in alijs: q2 ſi nō poſſunt eas acqrere propter
defectuȝ vſus liberi arbitrij: q2 nō eſt maioꝛ rō: quare iſti
debeant habere ⁊ nō illi. Et tunc ad illud de paruulis pōt
dici q nō eſt neceſſe eos habere virtutes morales in pa
tria: ſed ſufficit q bene diſponant̄ circa appetibilia p cha P
ritatē: charitas eniȝ diſponit circa oīa volibilia. ſ. in vna ra a.l.vñ ⁊ in il
tione volibilis: ⁊ q non opȝ q habeant oēm ſcientiam in la rōne dicit
genere proprio: ſed ſufficit habere eā in verbo que eſt no q nō, ⁊c̃.
titia perfecta. ¶ Uel ſcđo ſi habebunt eas: pōt dici q in
fundent̄ eis in inſtanti beatitudinis: nō eſt eniȝ magis ne
ceſſe illa que ptinent ad viatorē: ſi aliqſ eſſet futurus via
toꝛ dari ſibi in baptiſmo ꝗ̃ ea que pertinent ad ſtatū cō
prehenſoris dari ſibi in inſtanti beatitudinis: imo magis
rationabile hoc ꝗ̃ illud. ¶ Uel tertio poteſt dici q ſi illa
pertinent ad aliquā perfectioneȝ comprehenſoris: ⁊ non
dentur in inſtanti beatitudinis: poterunt eas acqrere per
actus ſuos: ſicut enim nō apparet ratio: quare nō poterūt
addiſcere aliqua ſcibilia in genere ꝓprio que prius nō
nouerūt: ita nō apparet ratio: quare nō poterunt ex bonis
electionibus circa appetibilia ad fineȝ nō tn̄ vt ſunt vo
lenda ꝓpter deum in ſe: ſed vt ſunt volenda inq̃ntū cōmo
da ſibi acqrere ſibi vnū habitū inclinantē ad electionem
talium appetibiliū ſub ꝓpria rōne: ⁊ ita virtutē moraleȝ.

Quantum ad illum articulū dico ſicut prius dictū
eſt: virtutes morales nō reqrere theo
logicas ad hoc vt ipſe morales ſint pfecte in ſpecie ſua: lȝ
nō ſint perfecte perfectione vlteriori quā poſſint habere: Q
ita etiā ecōuerſo theologice ſiue in via ſiue in patria nō
requirunt neceſſario morales.

Quantum ad 4.m articulū dico q virtutes theo
logice nō ſunt cōnexe inter ſe: ſicut pȝ
in patria vbi manebit habitus: ⁊ actus charitatis ſine ha
bitu ⁊ actu fidei ⁊ ſpei. Sicut ēt pȝ in via vbi in peccatore
manent fides ⁊ ſpes ſine charitate. igit̄ ex rōne habituū R
inexiſtendo nō eſt neceſſaria cōnexio earū. ¶ Sȝ nūqd
in fieri vel in infuſione ſunt connexe: ita q vna nō poſſit
īfundi ſine alia. ¶ Rñ°. quecūqȝ ſeparari pñt in eſſe pōt
deus ſepare in fieri: ⁊ ideo quātum eſt ex ſe nō neceſſario
connectunt̄ in infuſione: ſed ex liberalitate diuina conne
ctunt̄: q2 deus totuȝ hoiem perficit: ita q ſicut corporalr̄
nullum ſanauit niſi perfecte: ita etiā ſpiritualiter nō ſanat
hominem

hominez:niſi pfecte ſanat. perfecta aũt ſanitas eſt ſi quã-
tum ad intellectuz hʒ fidem ⁊ quãtuz ad voluntatẽ ſpem
e.l.§.ſed qd. ⁊ charitatẽ de peni.diſ.3.c.ſi qd. ¶ Si queriť vtrũ fides
⁊ ſpes ſine charitate eſſent virtutes. ¶ Dici põt ſicut prius
dictum eſt de virtutibus moralibus q in ſpe ſua poſſunt
eſſe perfecte:inquantum.ſ.ſunt pncipia pprioꝝ actuum
reſpectu pprioꝝ obiectoꝝ:ſed perfectionem illã vltimã
quã habent in attingendo finem ad quem ordinantur ex
S charitate nõ poſſunt habere ſine ipſa. Et hec quidez per-
fectio tam in moralibus q̃ȝ in iſtis:lȝ dicať cõmuniter eẽ
in attingendo finẽ per aliquã operationem elicitaȝ:ſiue p
aliquem ordinẽȝ iſtaruȝ vel eaꝝ actuum ad finem:poteſt
tñ dici eſſe precipue in hoc q eſt acceptari a deo ordinã-
do ad beatitudinem:ſic quippe nulla virtus:nec eius act⁹
acceptať ſine charitate:que ſola diuidit inter filios regni
⁊ perditionis. ¶ De habitibus intellectualibus non opʒ
imorari.planum eſt enim q nõ eſt neceſſaria eorum con
nexio niſi forte ſint habitus ſubordinati:quales ſunt habi
tus pncipioꝝ ⁊ habitus concluſionum:⁊ in talibus prior
poteſt eſſe ſine poſteriori:lȝ non econuerſo.

Ad argumenta pncipalia.duo pma ꝯcedo:qꝛ cõcludunt qd dictuȝ eſt in pri-
mo articulo. ¶ Ad 3^m dico:q lȝ ex frequẽter ſic operari
T generet quedam qualitas que nata eſt eſſe concors recte
rationi:⁊ eſſet virtus ſi haberet rectam rõnem in operã-
te cui eſſet concors:tñ qꝛ non eſt rectum dictamen in illo
deficit regula opationis recte:⁊ ideo electio que nata eſt
eſſe recta nõ eſt recta:qꝛ nõ eſt regulata:⁊ per ꝯñs ſi gene
rat qualitatẽ aliquã:illa tñ nõ eſt habitus electiuus:⁊ per
ꝯñs nec eſt virtus. ¶ Quartum cõcedo:qꝛ concludit qd
dictum eſt in articulo de cõnexione virtutum moralium
cum prudentia. ¶ Ad alias rationes ſequentes de virtu-
tibus:concedo q lȝ poſſet dici q nulle virtutes etiam in
ſpecie ſint incõpoſſibiles:tamen inquantuȝ adducunť ad
propoſituȝ concludunt q diuerſe ſpecies eiuſdem gene-
ris virtutis moralis vel diuerſorum generum nõ ſunt ne-
ceſſario ꝯnexe. Et hoc cõceſſuȝ eſt in pmo articulo qõnis.

¶ Sed iam diſtributio decalogi ⁊c. Diſtin- ctio. XXXVII. Qõ vnica.

Circa iſtam diſ.37^am in qua ma-
giſter agit de prece-
ptis. Queriť vnum.vtrum oia precepta
decalogi ſint de lege nature. Qz nõ:in his
que ſunt de lege nature non videtur poſſe
deus diſpenſare:ſed diſpenſauit in aliqui-
bus:que videnť eſſe ꝯ precepta decalogi.
ergo.probatio maioris. Que ſunt de lege nature vel ſunt
pncipia neceſſaria nota ex terminis.vel ſunt cõcluſiones
neceſſario ſequẽtes ex talibus pncipijs. Sed ſiue ſic ſiue
ſic:habẽt veritatẽ neceſſariã.igitur deus nõ poteſt facere
ea eſſe falſa.igiť nõ põt facere illud qd mandant fieri nõ
eſſe bonuȝ:⁊ qd phibent nõ eſſe maluȝ:⁊ per ꝯñs de tali
illicito licitum.probatio minoris:occidere ⁊ furari ⁊ me-
chari ſunt ꝯtra precepta decalogi:vt pȝ Exo.20. Sed in
iſtis videť deus diſpenſaſſe. Nam de homicidio pȝ Gen.
22.de habraã de filio imolando.de furto Exo.11.⁊.12.de
filijs iſrael qbus precepit vt ſpoliarent egyptios:que ſpo
liatio eſt ablatio rei aliene inuito dño:que eſt diffinitio fur
ti.de 3°.ſ.mechari pȝ Oſee pmo. Fac filios fornicationũ.
¶ Itẽ. Ro.7.dicit Apoſtolus. Concupiſcentiã neſciebam
niſi lex diceret nõ concupiſces ⁊c̃.ſed ea que ſunt nota ex
lege nãe ſciuntur eſſe vitanda vel agenda:etiaȝ ſi nõ ſint
ſcripta:ſicut ea que ſunt nãliter nota in ſpeculatiuis eſſent
naturalr̃ nota etiam ſi nõ eſſent reuelata. ¶ Itẽ. Lex nãe
obligauit in omni ſtatu:qꝛ notuȝ eſt in tali natura eſſe ſic
agendum vel nõ. Sed decalogus non obligauit in omni
ſtatu:puta non in ſtatu innocentie:cum tunc lex decalogi
nõ eſſet data:⁊ antequã eſſet data nõ obligauit. ¶ Contra
in canone diſ.6.§.his itaqȝ reſpondeť.⁊ in pncipio decre-
torum.⁊ prima Joã.1.quere.

Hic dicitur q ſic.⁊ poniť talis modus. Lex nãe eſt lex deſcendens ex pmis pncipijs Tho.1.2.q.100.articulo 1.⁊.8.
notis in agibilibus:talia ſunt quedã pncipia practica nota
ex terminis:que ſunt quedaȝ ſeminaria ad quoꝝ veritatẽ
inclinať nãliter intellectus ex terminis:⁊ ad aſſentienduȝ
tali dictamini inclinať volũtas naturaliter ex talibus pn-
cipijs. Sed oia quecunqȝ ſunt in decalogo ſunt talia vel
imediate vel mediate.oia enȝ que ibi precipiunť hñt bo
nitatẽ formalẽ que ſʒ ſe ordinata eſt ad finez vltimuȝ:vt
per illa hõ cõuertať ad illũ finẽ ⁊ cõſequať ipſum.ſilr̃ oia
que ibi phibenť hñt malitiã formalẽ auertentẽ a fine vl-
timo:ita q ibi precepta ſunt bona:nõ tñ qꝛ precepta:ſed
ideo precepta qꝛ ſm ſe bona. Similr̃ ibi phibita ſunt ma
la:nõ tñ qꝛ phibita:ſed ideo phibita qꝛ mala. ¶ Et tunc
videť ꝯſequenter eſſe dicendũ ad p^m arg^m q deus ſimpli
citer nõ poteſt diſpenſare in talibus:qd enim ex ſe eſt illi-
citum:nõ videť poſſe fieri licitum per aliquã voluntatez:
vt ſic occidere ex hoc q eſt actus tranſiens ſup talem ma
teriaȝ.ſ.pximuȝ eſt actus malus ſtante illa cauſa ſemper
erit malus:⁊ ita nullũ velle qd eſt extra rõnem illoꝝ ter-
minoꝝ põt facere q ſit bonus:⁊ tũc opȝ exponere aucto-
ritates que videnť dicere deũ in talibus diſpenſaſſe:⁊ ex-
ponunť vno mõ:q lȝ poſſet fieri diſpenſatio circa actum
in genere actus:nõ tamen circa ipſuȝ inquãtũ eſt phibit⁹: Tho.vbi.ſ.
⁊ ita nec ꝯtra phibitionem. ¶ Aliter diciť q actus ma- Quere Alex.
nens inordinatus nõ põt fieri ordinatus:actus aũt inquã- ⁊ Bo.vbiq.
tum eſt cõtra phibitionẽ eſt inordinatus:ideo nõ põt di-
ſpenſare in illo inquantum eſt ꝯtra phibitionem.

Sed iſte expoſitiones:que forte redeunt in idez:nõ videnť ſaluare ppoſituȝ.diſpenſare enim
nõ eſt facere q ſtante precepto liceat facere ꝯtra pceptũ.
Sed diſpenſare eſt reuocare preceptũ vel declarare qua
liter debeat intelligi. Eſt enim duplex diſpenſatio.ſ.iuris
reuocatio ⁊ iuris declaratio:quero an ſtantibus oibus cir
cunſtantijs eiſdez in iſto actu qui eſt occidere homen va-
riata ſola circunſtantia phibiti ⁊ nõ phibiti:poſſet deus
facere q ille actus qui cuȝ talibus circunſtantijs alijs eſt
aliqñ phibitus:alꝯ eſſet non prohibitus:ſed licitus.ſi ſic:
A igiť ſimplr̃ põt diſpenſare:ſicut ſimplr̃ mutauit legez ve
terem quantũ ad cerimonialia qñ dedit nouã:nõ quidez
faciens q manente precepto de cerimonialibus illa non
eſſent ſeruanda:ſed faciens q actu illo manente eodẽ nõ
tenebať quis ad illuȝ ſicut prius:ita etiã diſpenſat qcũqȝ
legiſlator ſimplr̃ qñ reuocat preceptũ iuris poſitiui facti
ab eo:nõ qdem faciens q actu phibito vel precepto ma
nente ſm ſe auferať ratio illiciti ⁊ fiat licitũ. Si aũt deus
nõ põt facere de iſto actu qui cum talibus circunſtantijs
erat phibitus q manentibus eiſdẽ circũſtãtijs prioib⁹
de phibitione nõ ſit phibitus.igiť nõ põt facere q occi-
dere non ſit phibitum.cuius oppoſitum manifeſte pȝ de
B habraam. ¶ Itẽ. Que ſunt vera ex terminis ſiue ſint ne-
ceſſaria ex terminis ſiue ꝯſequẽtia ex talibus neceſſarijs
precedunt in veritate omnẽ actum voluntatis:vel ſaltez
habẽt veritatẽ ſuam circumſcripto per impoſſibile omni
velle:(igitur ſi precepta decalogi vel ppoſitiones practi-
ce que poſſent formari ab eis haberent talẽ neceſſitatem:
puta q hec eſſet neceſſaria:pximus non eſt occidendus.
furtum nõ eſt faciendum:ita q circumſcripto omni velle
apud intellectũ apprehendentẽ tales cõplexiones eſſent

ſic note) intellectus diuinus apprehēdēs talia neceſſario apprehēderet ea tanq̄ ex ſe vera: ⁊ tunc voluntas diuina neceſſario ɔcordaret iſtis apprehēſis. vel ipſa nō eſſet recta: ⁊ ita eſſet ponere in deo rōnem ſcie practice: qđ negatū eſt in p̄mo. Eſſet ēt ponere ꝙ volūtas eius ſimplr̄ neceſſario determinaṫ circa aliq̄ volibilia alia a ſe cuius oppoſitū eſt dictū in p̄mo. vbi tactū eſt ꝙ volūtas diuina in nihil aliud a ſe tendit niſi cōtingēter. ¶ Et ſi dicaṫ volūtatē creatā neceſſario debere cōformare ſe iſtis ad hoc ꝙ ſit recta: nō tñ volūtatē diuinā opꝫ cōformiter velle iſtis veris: ſꝫ qꝛ cōformiter vult ideo ſunt vera. ¶ Iſte r̄ndet ad cōcluſionē: qꝛ rō ꝓbat oppoſitū. nam intellectus diuinus p̄us apprehēdit iſtos terminos: ⁊ pōt apprehendere veritatē cōplexionis in eis: quā. ſ. cōplexionē hꝫ ex terminis anteq̄ voluntas ſua habeat aliquē actū circa ea. igitur in ſcđo ſigno nāe. ſ. qñ voluntas hꝫ actū circa illa opꝫ neceſſario ꝙ velit conformiter illi dictamini. q.4. prolog. vdil.2.c.8.⁊ 39.c.41.

Ad qōnem igiṫ dico: ꝙ aliqua p̄nt dici eē de lege nāe dupliciter. Uno mō tanq̄ p̄ᵃ p̄nᵃ practica nota ex terminis vel ɔcluſiones neceſſario ſequētes ex eis: ⁊ hec dicunṫ eē ſtrictiſſime de lege nāe. ⁊ rōnes ɔtra p̄mā opinionē ꝓbant ꝙ in talibus nō pōt eſſe diſpēſatio: quas cōcedo: ſꝫ talia nō ſunt quecūq̄ p̄cepta ſcđe tabule: qꝛ rōnes eoꝝ que ibi p̄cipiunṫ vel ꝓhibenṫ nō ſunt p̄ncipia practica ſimplr̄ neceſſaria nec ɔcluſiones ſimplr̄ neceſſarie. nō enim in his que precipiunṫ ibi eſt bonitas neceſſaria ad bonitatē vltimi finis cōuertens ad finē vltimū: nec in his que ꝓhibenṫ eſt malitia neceſſario auertens a fine vltimo: quin ſi bonū iſtud nō eſſet p̄ceptū poſſet finis vltimus amari ⁊ attingi: ⁊ ſi illud malū non eſſet ꝓhibitum: ſtaret cum eo acq̄ſitio finis vltimi. ¶ De preceptis aūt p̄me tabule ſecus eſt: qꝛ illa immediate reſpiciūt deū pro obiecto. duo qđem p̄ma ſi intelligānṫ eſſe tm̄ negatiua. p̄ᵐ. Non habebis deos alienos. 2ᵐ. Non aſſumes nomen dei tui in vanū .i. nō facies deo tuo irreuerentiam. Iſta ſunt ſtricte de lege nāe: qꝛ ſeqṫ neceſſario, ſi eſt deus, eſt amandus vt deus. ⁊ ꝙ nihil aliud eſt colendum tanq̄ deus: nec deo eſt facienda irreuerentia: ⁊ per ɔñs in iſtis nō poterit deus diſpenſare: vt aliq̄s poſſit licite facere oppoſitū talis ꝓhibiti. ¶ Tertiū preceptū qđ eſt de ſabbato eſt affirmatiuū tanq̄ ad aliquē cultū exhibendum deo determinato tempore: ⁊ q̄tum ad determinationē huius tēporis vel illius nō eſt de lege nāe ſtricte loquēdo. Silr̄ nec ad partē negatiuam que includiṫ: qua. ſ. ꝓhibeṫ actus ſeruilis pro tēpore determinato ꝓhibens a cultu tūc exhibendo deo. Ille enim actus nō ꝓhibeṫ niſi qꝛ impediēs vel retrahens ab iſto cultu qui precipiṫ. Sed an ſit de lege nature ſtricte hoc preceptū de ſabbato q̄tū ad cultū pro aliquo tēpore determinato exhibēdū deo. dubiū eſt: qꝛ ſi nō: igitur abſolute deus poſſet diſpenſare ꝙ hō toto tēpore vite ſue nō haberet bonū motum circa deū: qđ nō videṫ ꝓbabile: qꝛ ſine omni bono velle finis vltimi non pōt aliq̄s habere ſimplr̄ bonū velle circa ea que ſunt ad finem: ⁊ ita nunq̄ teneretṫ ad bonum velle ſimplr̄: qꝛ qua ratione nō ſequiṫ ex lege nature ſtricte loquēdo ꝙ nunc ſit exhibendus cultus deo: pari rōne nec tūc: ⁊ ita pari ratione de quolibet tēpore determinato: ⁊ ideo ſtricte loquēdo nō videṫ q̄ūo poſſit cōcludi: q̄ñ aliq̄s teneaṫ tunc vel nunc exhibere cultū deo: ⁊ pari rōne nec aliqñ indiſtincte: qꝛ ad nullū actū teneṫ aliq̄s ꝑ aliquo tēpore indeterminato: ad quē nō teneṫ ꝑ aliquo tēpore ſignato aliquibꝰ opportunitatibus concurrētibus. Si aūt illud ſit de lege nāe ſtricte: ita ꝙ ſequaṫ neceſſario. deus nō eſt odiendus: vel ex aliquo alio dato. igiṫ deus eſt diligendus: ⁊ hoc aliquādo actu elicito circa ipſū: tunc argumentū illud non

C

D

tenet a ſingularibus ad vle: ſed eſt fallacia figure dictionis: ſicut in alijs a pluribus determinatis ad vnā determinatā. Si aūt illud tertiū p̄ceptū nō ſit de lege nature ſtricte: tunc iudicandū eſt de illo ſicut de preceptis ſcđe tabule. ¶ Alio modo dicuntur aliqua eſſe de lege nāe: qꝛ ſunt multū ɔſona illi legi: lꝫ nō ſequanṫ neceſſario ex p̄ncipijs practicis: que nota ſunt ex terminis: ⁊ oī intellectui apprehendenti ſunt neceſſario nota: ⁊ hoc mō certū eſt oīa precepta etiā ſcđe tabule eē de lege nāe: qꝛ eoꝝ rectitudo valde cōſonat primis p̄ncipijs practicis neceſ̄io notis. ¶ Iſta diſtinctio pōt declarari in exēplo. nā ſuppoſito iſto p̄ncipio iuris poſitiui: pacifice eſſe viuendū in cōitate vel politia. ex hoc nō ſequiṫ neceſſario. igiṫ quilibet debet habere poſſeſſionē diſtinctā a poſſeſſione alterius. poſſet enī ſtare pax in cōuiuendo: ēt ſi oīa eſſent eis cōia. nec ēt ſuppoſita infirmitate illoꝝ qui ɔuiuunt eſt neceſſaria illa cōſequentia: ſed tñ poſſeſſiones eſſe diſtinctas pro ꝑſonis infirmis valde cōſonat pacifice cōuerſationi: infirmi. n. magis curant bona ſibi ꝓpria q̄ bona cōia: ⁊ magis vellent appropriare ſibi cōia bona q̄ cōmunitati ⁊ cuſtodibus cōmunitatis: ⁊ ita fieret lis ⁊ turbatio: ⁊ ita eſt fere in oībꝰ iuribus poſitiuis: ꝙ lꝫ ſit aliqđ p̄nᵐ qđ eſt fundamentum in cōdendo alias leges vel iura: tñ ex illo p̄ncipio nō ſimpliciter ſequunṫ leges poſitiue: ſed declarant ſiue explicant illud p̄ncipiū quantū ad certas particulas que explicationes cōſonant valde p̄ncipio naturali vniuerſali.

Sic igitur oīa recolligēdo. p̄mo negatū eſt oīa precepta ſcđe tabule eſſe de lege nāe ſtricte loquēdo. 2ᵒ cōceſſū eſt duo p̄ma p̄me tabule eſſe de lege nāe ſtricte loquendo. 3ᵒ dubitatum eſt de tertio p̄me tabule precepto. ⁊ 4ᵒ conceſſum eſt omnia eſſe de lege nature large loquendo. Nōbilis epilogatio dcōꝝ

Contra p̄mū iſtoꝝ arguo: qꝛ ſm̄ Ap̄lm ad Ro. Nō mechaberis: nō occides: ⁊ ſi qđ eſt aliud mādatū in hoc v̄bo inſtauraṫ. Diliges p̄ximū tuū ſicut teipſum. igiṫ in iſto p̄cepto. diliges p̄ximū tuum, includunṫ neceſſario precepta ſcđe tabule. hoc enim videṫ Ap̄ls ibi ꝓbare expreſſe: vñ in fine concludit. Qui diligit p̄ximū legē impleuit. hoc ꝓbaṫ auctoritate ſaluatoris Math. 22. In his tota lex pendet ⁊ ꝓphete: ſed dilectio p̄ximi neceſſario ſequiṫ ex hoc p̄ncipio neceſſario: deus eſt diligendus. igiṫ a p̄mo ad vltimū oīa precepta ſcđe tabule ſequunṫ neceſſario ex p̄mo p̄cepto p̄me tabule: ⁊ ita ſi precepta p̄me tabule ſunt ſtricte de lege nāe: qꝛ includuntur in p̄mo precepto p̄me tabule: ſequiṫ ꝙ precepta ſcđe tabule erunt ēt ſtricte de lege nāe: lꝫ ſint cōcluſiones eiuſdē p̄ncipij. ꝓbatio aſſumpti pꝫ ex dictis di. 28. vbi ꝓbaṫ dupliciter ꝙ ꝑfectus amor dei nō pōt eſſe zelus appropriate loquēdo: qꝛ amor boni cōis vt appropriati ſibi ſoli eſt inordinatus amor: ⁊ ēt alicuius nolentis dilectū cōdiligi eſt imperfectus. ergo ſequitur ꝙ ſi deus eſt ꝑfecte ⁊ ordinate amandus: ꝙ amans deū dꝫ velle p̄ximū diligere deum: ⁊ hoc volēdo diligit p̄ximū. hoc enim mō ſolū diligiṫ p̄ximus ex charitate ſicut dī ibi. ergo. ¶ Ad hoc pōt triplr̄ r̄ideri. p̄mo mō ꝙ illud p̄ceptū: diliges dn̄m deū tuum, nō eſt ſimplr̄ de lege nāe inquātū eſt affirmatiuū: ſed inquantū eſt negatiuū ꝓhibens oppoſitū. nō odire enī eſt ſimplr̄ de lege nāe. Sed an aliqñ amare dubitatū eſt ſupra in tertio precepto. nūc aūt ex illa negatiua nō ſequiṫ ꝙ volendū ſit p̄ximo diligere deū: lꝫ ſequereṫ ex affirmatiua illa de qua nō eſt certum ꝙ ſit de lege nāe ſtricte loquendo. ¶ Scđo pōt r̄ideri: ꝙ ex illo p̄cepto. diliges dn̄m deum tuū: nō ſequiṫ ꝙ debeā velle p̄ximū diligere deū: ⁊ cū ꝓbatur: qꝛ zelus nō pōt eſſe amor perfectus ⁊ ordinatus. ¶ R̄ndeo, nō debeo velle bonum cōe eſſe alicuius Ca. 13.

dilectus tñ:ꝛ ita nõ amari ab alio:ſed non opȝ me velle
illud bonũ eſſe alterius:puta:qꝛ nõ placet illi illud bonũ
eſſe eius:ſicut deus predeſtinans vnũ ꝛ nõ alterum:vult
bonũ eſſe predeſtinati ꝛ non alterius. ¶ Et per idem ad
illud.ꝙ ꝑfecte diligens vult dilectũ cõdiligi. Põt dici ꝙ
hoc eſt verũ ab eo.ſ.cuius amicitia placet dilecto.nõ aũt
eſt certũ ex lege nãe de quocũqȝ ꝙ eius dilectio acceptet̃
a deo dilecto. ¶ Tertio põt dici ꝙ lȝ ſit de lege nãe ſtri-
cte ꝓximũ eſſe diligẽdũ:ſicut primo expoſitũ eſt.ſ.ſimplr
eſſe volendũ ꝓximo ipſuȝ diligere deũ:qꝛ hoc eſt dilige-
re ꝓximũ:tñ ex hoc nõ ſequunt̃ precepta ſcđe tabule:pu-
ta ꝙ nolẽdũ ſit ipſuȝ occidere quo ad bonũ ꝑſone ꝓprie:
vel ꝙ nolendũ ſit adulterari quo ad bonũ perſone cõiun-
cte ſibi.vel ꝙ nolendũ ſit furari quo ad bonum fortune:
quo ille vtit̃:ꝙ exhibẽda ſit parentibus reuerẽtia taȝ in
honoribus ꝙ̃ in ſuſtentationibus:ꝛ ita de alijs preceptis
ſcđe tabule:qꝛ poſſibile eſt me velle ꝓximũ diligere deũ:
ꝛ tñ nolle vel nõ velle ſibi vitã corporalẽ:vel ſeruare fi-
deȝ cõiugij ꝛ ſic de alijs:ꝛ ꝑ ꝯñs poſſunt iſta duo ſtare ſi-
mul.ſ.me velle ꝓximũ diligere deuȝ:ſicut ego debeo deũ
E diligere.ſicut qđdã veꝝ neceſſariũ cõcluſum ex ꝑ̃ncipijs
practicis:ꝛ me nolle ꝓximo hoc bonũ vel illud cuius eſt
expreſſiuȝ preceptũ ſcđe tabule:cũ nõ ſit veruȝ neceſſa-
riũ. ¶ Et tunc ad auctoritates Pauli ꝛ chrĩ poteſt dici ꝙ
deus nunc de facto explicauit dilectionẽ ꝓximi vltra illđ
qđ includit inquãtũ ſequit̃ ex ꝑ̃ncipijs legis nature:ita ꝙ
F lȝ vt ꝯcludit̃ ex ꝑ̃ncipijs legis nature nõ ꝯtineat niſi vel-
le ꝓximo ipſuȝ diligere deuȝ in ſe:tñ vt explicatũ eſt iclu-
dit eſſe volendũ bona illa:vel ſaltẽ eſſe nõ volendũ ꝓxi-
mo mala oppoſita:vt iniuſte ſibi auferre vitã corporalẽ:
fidem cõiugij:bona tẽporalia ꝛc̃. Uerũ eſt igit̃:ꝙ diligẽs
ꝓximũ legẽ impleuit eo mõ.ſ.quo lex explicata eſt de-
bere ſeruari:lȝ nõ eo mõ quo dilectio ꝓximi cõcludit̃ ex
ꝑmis ꝑ̃ncipijs legis nãe:ꝛ a ſimili tota lex q̃ntũ ad ſcđam
tabulã:ꝛ ꝓphete pendent ex hoc precepto.diliges proxi-
mũ tuũ ſicut teipſuȝ.intelligẽdo tale preceptũ:nõ vt ſe-
quit̃ ex ꝑmo ꝑ̃n° practico legis nãe:ſȝ vt legiſlator itẽdit
debere illud ſeruari:put explicat̃ in ꝑceptis ſcđe tabule.

Reſolue ſubti-
liſſima pluriã
dubiorum.

Ad argumenta ꝑ̃ncipalia. ¶ Primuȝ eſt pro
me:qꝛ ꝓbat ꝙ ꝑcepta ſcđe ta-
bule nõ ſunt de lege nãe ſtricte loquendo. ¶ Ad 2^m dico:
ꝙ ꝛ ſi deũ eſſe poſſet cõcludi rõne nãli ex ꝑ̃ncipijs per ſe
notis:tñ illi populo rudi ꝛ nõ exercitato in intelligibilib⁹
nõ erat hoc notũ niſi ex lege.vñ ad Heb.11.Opȝ accedẽ-
G teȝ ad deuȝ credere qꝛ eſt.intellige ſi non habeat nec hře
poſſit aliã notitiã de deo:ita ꝛ ſi aliqua cõcupiſcentia poſ-
ſit cõcludi eſſe ꝯ legem nãe:hoĩbus tñ corruptis nõ erat
notũ eſſe cõtra legẽ nãe:ideo neceſſariuȝ fuit explicare ꝑ
legẽ datuȝ. ¶ Uel aliter cõcupiſcẽtie prohibent̃ per pre-
cepta ſcđe tabule:ꝛ de illis cõceſſum eſt ꝙ nõ ſunt per ſe
nota. ¶ Ad aliud dico ꝙ in omni ſtatu ſeruabunt̃:ꝛ ſer-
uari debent iſta precepta.in beatitudine gdẽ erit ſumma
obſeruatio illoꝝ affirmatiuoꝝ:niſi forte illius ſolius de
honoratione parentũ:nõ quin tunc ibi ſit voluntas hono-
randi:ſed qꝛ nõ erit neceſſitas impendendi actũ hui⁹:ſal-
H teȝ put honor ille extendit̃ ad ſuſtentationẽ neceſſariam:
qꝛ ibi nullus indigebit auxilio in ſtatu inocentie ꝛ ante le-
gem ſcriptã tenebant̃ oẽs ad iſta:qꝛ erant ſcripta interi⁹
in corde:vel forte per aliquã doctrinã exteriorẽ datam a
deo:quã diſcebant parẽtes:ꝛ deriuabãt in filios.nec opor-
tuit ea ſcribi in libro:qꝛ potuerunt illa facilr memorie cõ-
mendare ꝛ retinere:qꝛ populus illius tẽporis erat longio-
ris vite:ꝛ fuit melioris diſpoſitionis in nãlibus ꝙ̃ popu-
lus temporis poſterioris:quo tempore infirmitas populi
requirebat legẽ dari ꝛ ſcribi. ¶ Et ad aliud qđ tangebat̃

in ꝑmo argumento de filijs iſrael ſpoliantibus egyptios
põt dici ꝙ ibi nõ diſpenſauit cõtra ꝑceptũ de furto:quia
ipſi nõ acceperũt ſimplr alienũ. Tum qꝛ de⁹ erat ſupior
dñs:ꝛ potuit transferre dominiũ illarũ reꝝ in eos etiam I
inuitis inferioribus dominis:ꝛ hoc mõ nõ peccauit chrĩs
licentiãs in porcos intrare demones:qui ſtatiȝ precipitati
ſunt in mare. Nõ enim iniuſte priuauit illos porcis ſuis.
Tum etiã:qꝛ filij iſrael ſeruiẽdo egyptijs meruerant tãta
recipere:ſȝ egyptij nollent ea reddere:ꝛ tunc per ſuperio-
rem iudicẽ potuerunt cõpelli:de cuius licentia filij iſrael
potuerunt iuſte ꝛ licite accipere. ¶ Ad illud inoppoſitũ
de caũ.debet intelligi de lege large loquendo. Et hoc de
preceptis ſecunde tabule.

¶ Sciendum tamen tria eſſe genera menda-ciorum. Diſtin.XXXVIII. Qõ vnica.

Circa iſtam diſ.38^am in qua ma-
giſter agit de qbuſ-
dam peccatis ꝑtinentibus ad explanatio-
nem quinti preceptũ:puta de mendacio ꝛ
periurio:que in illo precepto ꝓhibentur.
Querit̃ vtrũ oẽ mendaciuȝ ſit pctm̃:Ꝙ ꝙ
non. Geñ.22.Ego ꝛ puer illuc vſqȝ ꝓpe-
rantes poſtq̃ adorauerimus:reuertemur ad vos:ſed ipſe
intendebat occidere puerũ:qꝛ erat preceptũ.igit̃ intẽde-
bat puerũ nõ reuerſuruȝ ſecũ.igit̃ dixit oppoſitũ eius qđ
habuit in mente:igit̃ mentiebat̃:nec eſt veriſimile ꝙ tũc
peccauerit qñ exequebat̃ taleȝ obedientiã:pro qua tñ a
deo cõmendat̃. ¶ P̃. Hoc ꝓbat̃ per multa exẽpla alia.
Geñ.27.dixit Jacob ſe eſſe ꝑmogenitũ:qđ tñ ſciebat eſſe
falſum. ¶ P̃.Geñ.42.dixit Joſeph fratribus ſuis ꝑ ſalu-
tem Pharaonis exploratores eſtis:ꝛ tñ ſciebat oppoſitũ
eſſe veruȝ. ¶ Idẽ ẽt terrens fratres ſuos de cypho inuẽ- Geñ.44.
to in ſacco Beniamin dixit ſe augurari in cypho:cum tñ
nõ eſſet augurator:qꝛ nõ licuit augurari habentibus legẽ
dei. ¶ P̃. Raab mentiebat̃ de illis exploratorib⁹. Joſue
2.ꝛ Judith ſimilr. Judith.10.ꝛ Rachel ſternens ſibi ſtra- Ca.19.vide.
mẽta cameli ſuꝑ deos pr̃is ſui:dicẽs ſibi accidẽ ſcḋm ꝯſue-
tudinẽ mulierũ.geñ.31. Obſtetrices ẽt mentiebant̃ dicen-
tes Exodi ꝑ̃ de mulierib⁹ hebreis:qꝛ.ſ.haberẽt artẽ obſte-
tricãdi:nec vñr in hoc peccaſſe:qꝛ bñ fecit eis deus ꝛ edi-
ficauit eis domos.nõ retribuit aũt bona pro malis.ergo.
¶ P̃. Nõ eſt maius pctm̃ ſimulatio in vbis ꝙ̃ in factis:
imo ſicut facta ſunt euidentiora ſigna ꝙ̃ vba:ita ſi eſt fal-
ſitas vtrobiqȝ:vituperabilior vĩ eſſe falſitas facti:qꝛ ma-
gis pretẽdit illud qđ eſt in aĩa:ꝙ̃ falſitas verbi:ſed mẽda-
cium ſiue ſimulatio in facto nõ ponit̃ ſemꝑ eſſe pctm̃:ſic
pȝ in illo facto Dauid ꝑmo Regũ.21.c. Qui coraȝ Achis
ſimulabat ſe furere. Jehu etiã.4.regũ. Simulabat ſe co- 10.c.
lere Baal:cuius tñ cultores voluit deſtruere:nec in illa ſi-
mulatione vituꝑabat̃:ſed magis laudabat̃:qꝛ videbatur
hře zelũ dei ꝯtra baal. ¶ Cõtra eſt Aug.in lib.de menda-
cio:ꝛ adducunt̃ auctes eius in littera. ¶ P̃. Ꝙ oẽ mẽda-
cium ſit pctm̃ mortale.ꝓbo:qꝛ eſt ꝯ illud preceptũ legis
nãe. Nõ facies alij qđ tibi non vis fieri.nullus aũt vult ſe
decipi a ꝓximo:qꝛ ꝓximus debet ſibi exprimere ꝯceptũ
ſuũ.igit̃ nec alteri dȝ alter facere. ¶ P̃. Quicqđ eſt ꝯtra
aliquã v̈tutẽ neceſſariã vel eius actum eſt pctm̃ mortale.
mendaciũ eſt hm̃:qꝛ eſt ꝯ veracitatẽ que eſt v̈tus cõtenta
ſub iuſtitia.verax eniȝ cõmunicat ꝓximo qđ eſt cõicãdũ
ſcilȝ cõceptũ cordis ſui ſicut eſt.mendax aũt nõ ſed ſub-
trahit illud qđ in loquendo dȝ cõicare:qꝛ ad hoc loquitur
vt cõceptũ ſuũ exprimat:ꝛ illud nõ exprimit ſed oppo^m.
¶ P̃. Mentiri eſt abuti voce:qꝛ ad hoc voces inuente
ſunt ſcḋm Platonem in Tymeo:vt preſto ſiant volunta-

tis indicia mētiētes aūt nō vtunꝭ vocibus tanq̄ indicijs voluntatis ſed oppoſiti. ¶ P. Hoc videnꝭ dicere auctoritates q̄dā Auguſtini in libͦ ꝑdicto que adducunꝭ in lra.

k. Alo. ꝯ quĕri ſola. In iſta qōne tenetꝭ cōmuniter ab oībus q̄ ipſuȝ mendaciū eſt pcꝭm: qḋ ꝑſuadetur rōne Aug. libro cōtra mendaciū. Stultuȝ eſt credere illi cui licet mentiri: ſed multis eſt credendum: aliogn totalr periret cōuictus humanus ꝛ manifeſtatio cōceptuū ꝛ affectionū mentis. igiꝭ illis qbus eſt credēdū nō licet mentiri. ¶ Ratio aūt quare hoc eſt ponitꝭ diuerſa a diuerſis.

Petrus de Tarē. in pͦmo diſ. q. 4. Quidā dicūt q̄ ideo neceſſario mendaciū eſt pcꝭm: qꝛ neceſſario auertit a deo qui eſt veritas: ꝛ mendaciū eſt ꝯtra veritatē. ¶ Sed cōtra. mendaciū nō opponitꝭ imediate pͥme veritati: ſed veritati alicuiꝰ rei de qua loquēs mentitur: ſicut igiꝭ malitia oppoſita alicui bono creato non neceſſario auertit a bono increato: ita nec falſitas oppoſita cuicūqȝ veritati ꝑtinēti pͥᵉ vītati auertit a pͥª veritate.

Tho. 1. 2. q. 110. arti. 3. Aliter dicitꝭ q̄ actus dicitꝭ bonus vel malus in genere moris ex obiecto: qꝛ genus ſumitꝭ a potentia: ꝛ eſt etiā potētiale reſpectu differentiaꝝ. Pͥmū aūt ꝑpter qḋ actus cōſtituitꝭ in genere moris vt vlterius poſſit determinari ꝑ alias circūſtātias quaſi ꝑ dr̄ias eſt obm̄. nam vltra bonitatem nāē quā hȝ actus ex qdditate ſua: pͥᵐ qḋ determiat ipſuȝ vt ſit moralis potētialr ꝛ mālr eſt obm̄. Tunc ad ꝓpoſitū dī q̄ actus malus ex genere nunq̄ pōt eſſe bonus: qꝛ nulla circumſtantia adueniens pōt tollere malitiā illā que habetꝭ ex per ſe obiecto: qꝛ oīs circūſtātia alia preſupponit obiectuȝ. mentiri eſt actus malus ex genere: qꝛ tranſit ſup mām̄ diſconuenientē actui. Nam mā̄ cōueniēs actui loquēdo dȝ eſſe veruȝ vel creditū eſſe verum. In mentiendo autem eſt materia oppoſita.

Contra hoc. nō magis eſt mā̄ indebita locutionis q̄ credunꝭ oīa eſſe falſa: q̄ ſit illicita mā̄ occiſionis mors hoīs inocētis ꝛ vtilis reip. ſed ſtātibus iſtis ꝯditionibꝰ ex pte māē. ſ. hoīs ꝛc̄. pōt fieri licitū occidere talē hoīeȝ: puta ſi deꝰ reuocet illud p̄ceptū. Nō occides: ſicut dictū eſt in. q. p̄cedēte: ꝛ nō ſolū licituȝ: ſed meritoriū: puta ſi deus precipiat occidere: ſicut p̄cipit habrae de iſaac. igiꝭ a ſili: vel a maiori pōt fieri licitū proferre orationē creditā eſſe falſaȝ ſi p̄ceptū reuocetꝭ: qḋ vī eſſe de nō decipiēdo: ſicut ſi reuocetꝭ p̄ceptū de nō occidēdo: qꝛ nō magis ligat hoc p̄ceptū de nō decipiēdo q̄ illud p̄ceptū de nō occidēdo. minus. n. malū eſt auferre ꝓximo opinionē verā vel occaſionalr gn̄āre in eo opīonē falſam q̄ auferre ſibi vitā corꝑalē: imo nō eſt q̄ſi cōꝑatio. ¶ Cōfirmatꝭ: qꝛ ſi mētiri hēat nc̄io maliciā ex hoc q̄ trāſit ſup talē mām̄. igiꝭ mentiri nō ꝓhibetꝭ ꝑ p̄ceptū ſcd̄e tabule: qꝛ in ſcd̄a tabula nō ꝓhibenꝭ niſi mala ꝓximi. Iſtud aūt per ſe nō eſt malū tn̄: qꝛ nocet ꝓximo: qꝛ tunc vt argutū eſt cū ſit minus malū q̄ occidere hoīeȝ: ita eſſet poſſibile q̄ hoc nō hr̄et rōnē mali: ſicut illud: imo poſſibiliꝰ igitur eſt ꝯ p̄ceptū pͥme tabule: qḋ nō vī ꝓbabile: qꝛ nō auertit imediate a deo: ſicut nec actꝰ oppoſitus hȝ imediate deuȝ ꝑ obiecto loquēdo de aliquo vero indifferēte. ¶ P. Si dicens hāc orationē. ille currit, eſſet decepꝰ: ꝛ crederet illud eſſe veꝝ: actꝰ dicēdi tranſiret ſup eandē mām̄: ſicut ſi nō eſſet deceptus: ꝛ tn̄ credens eſſe veꝝ qḋ dicit nō peccat. igiꝭ nō eſt ibi malitia ex obiecto ſup qḋ tranſit.

S. Bo. pͥº diſ. q. 2. ꝛ gerar. odonis ꝑ eād. q. 1. ſeq̄ ipſum. A Aliter dicitꝭ q̄ mentiri ex rōne ſua dicit intentionem malā: qꝛ intentionē decipiēdi: lȝ aūt aliq actus nō includētes intentionē malā poſſint aliqn̄ eſſe boni ex aliq̄ bona circūſtātia. actus tn̄ includēs ſecū intentionem malā nūq̄ pōt eſſe bonus: qꝛ includit formalr malū vel: le: ita eſt in ꝓpoſito. ¶ Hoc pōt exponi ſic: qꝛ lȝ actus poſitiuus ꝛ malitia nō ſint vnū ꝑ ſe: nec in re: nec incōceptu:

pōt tn̄ aliqḋ nomen īponi ad ſignificandū: nec actū ſolū nec deformitatē illā: ſed totū ſimul: ſicut hoc nomē adulteriū īpoſitū eſt ad ſignificādū nō tn̄ actū nālē coeundi: ſed cū deformitate. ſ. cū aliena. Et ſimilr hoc nomē furtū īpoſitū eſt ad ſignificādū nō ſolū acceptionē alicuius rei aliene: ſed ēt ꝯ volūtatē eius cuiꝰ eſt: ꝛ cuiuſcūqȝ alterius ſupioris dn̄i: talia tota īportata ꝑ hꝰ noīa nō videnꝭ poſſe eſſe bona: ſed illud qḋ eſt ſibi ſubſtratū: puta actus coeundi vel accipiēdi talē rem poſſibile eſt eſſe ſine tali deformitate. Ita in ꝓpoſito lȝ ꝓlatio taliū vel taliuȝ verboꝝ quorūcūqȝ ſignificatoꝝ poſſit eſſe ſine peccato: tn̄ ꝓlatio eoꝝ cuȝ cōſcientia oppoſiti: ꝛ ꝑ ꝯn̄s cū intentione fallendi nō pōt eſſe ſine pcꝭo: qꝛ includit actū ſubſtratū cuȝ circūſtātijs ipſuȝ nc̄io deformātibꝰ. ¶ Aſſumptū pȝ: qꝛ iſtā orationē. ſi dixero qꝛ neſcio eum, ero ſilis vobis mendax, ꝓtulit chr̄s. ſed nō aſſertiue: quecūqȝ ēt verba latina q̄ntūcūqȝ falſa: poſſet vnus grecus ꝓferre ſine peccato. Jo. 8.

Secundo videndū eſt quale pcꝭm ſit mendaciuȝ: ꝛ lȝ diſtinguatꝭ multiplex mendacium ad ꝓpoſitū: tn̄ ſufficit diſtinctio trimēbris. ſ. ꝑnicioſuȝ: officioſum: ꝛ iocoſuȝ. ¶ Pernicioſuȝ eſt qḋ eſt nociuū ex ſe: vel nocet cui mentior: vel de quo mentior: ꝛ ſi nocumētuȝ eſt q̄ntū ad religionē chriſtianā: puta circa fidem vel mores: tunc eſt peccatū mortale. ſi quātū ad vitā corporaleȝ vel quātū ad fidē cōiugalē nō ſeruādā ſibi: vel q̄ntū ad ꝓleȝ vel ꝑſonas q̄ntūcūqȝ vel qualrcūqȝ ſibi cōiunctas auferēdas: vel q̄ntū ad alia bona tēporalia: ſm̄ q̄ plus ꝛ minꝰ nocet qḋ penſatꝭ ex bono cuiꝰ eſt ablatiuū: ſm̄ hoc penſatur grauius ꝛ minus graue. ꝛ vltr oē tale mendaciū ex deliberatione dictū eſt pcꝭm mortale cuicūqȝ. ꝓhibetꝭ eniȝ ſimplr illo p̄cepto. Nō dices cōtra ꝓximū tuū falſuȝ teſtimoniū. nō enim teſtimoniū eſt p̄ciſe in iudicio: ſed qn̄ aliquis ex certa deliberatione aſſerit qḋ ignorat: vel cuius oppoᵐ ſcit. Quicūqȝ igiꝭ cū intentione decipiēdi illū: cui profert oppoſitū eius qḋ ſcit vel credit eſſe verū: ꝛ ſic dicēdo intēdit nocere illi cui loquitꝭ vel de quo loquitꝭ: dicit falſuȝ teſtimoniū ꝯ ꝓximū. Utrū aūt indeliberatio excuſet. tāgetꝭ qōne ſequēti. ¶ Officioſuȝ eſt qḋ nulli nocet ꝛ alicui vtile eſt. ¶ Iocoſuȝ aūt nō eſt narrare fabulam: de qua oēs audientes ſciūt q̄ nō eſt verū: nec narratꝭ tanq̄ verū vbi nec audiēs decipitꝭ: nec loquēs intēdit decipere: nec ſmo eſt de ſe deceptiuus: qꝛ nō eſt talis q ſit natꝰ credi ab audientibꝰ: ſed magis vt ſciatꝭ eſſe dictū ſine opīone faciēda alicui de veritate: ſed mēdaciū iocoſuȝ eſt qn̄ aliqs iocando intendit decipere: ita q̄ deceptus vere decipitꝭ: non tn̄ in aliquo in quo ſibi nocumētū magnū inferatꝭ: in quo ēt iocanꝭ illiq ſciunt ipm̄ decipi. ꝛ ſilr pōt ipſe iocari quēadmodū dicit Aug. fuiſſe de mendacio Joſeph q veraciter voluit decipe fratres ſuos in verbis ſuis dicēs. Exploratores eſtis ꝛc̄. tn̄ ipſe q ſciuit vītatē iocari potuit de ipſoꝝ deceptione ꝛ timore quē incurrerūt decepti. ꝛ ſi qui alij h̄ ſciuiſſent ꝑcepiſſent tandē ipſuȝ nō ſerioſe ſed iocoſe fuiſſe locutū. ¶ De iſtis duobꝰ officioſo ꝛ iocoſo cōceditꝭ cōmuniter q̄ neutrū eſt pcꝭm mortale in viris īꝑfectis: qꝛ neutrū ex ſe eſt ꝯ charitatē: nec ꝯ aliqd de ſe reqſitum ad ſtatū taliū ꝑſonaꝝ: ſȝ in viris ꝑfectis dī a qbuſdā vtrūqȝ eſſe pcꝭm mortale: qꝛ auferūt eis auc̄teȝ ne credatur eis: ꝛ in h̄ faciūt ſtatū ſuū vileſcere: ꝛ ēt obſunt audiētibꝰ ꝑpter ſcandalū. ¶ Cōtra illud 2ᵐ arguitꝭ: qꝛ nulla circūſtantia facit qḋ eſt veniale in vno eſſe mortale in alio niſi ille altꝰ nc̄io obligetꝭ ad illud ad qḋ nō obligatꝭ alter: ſed vir ꝑfectus nō obligauit ſe ad veritatē ſeruandā in vbis aliquo voto vel iuramēto plus q̄ qcūqȝ chriſtianus: igiꝭ circunſtātia perſone ex quo ipſa nō eſt ſpālr obligata nō transfert veniale in mortale. ¶ Hic poteſt dici diſtinguēdo: q̄ quedam

Gen. 42.
S. Bo. pͥº diſ. q. 4.

B C D

quedã eſt perſona pfecta in ſtatu pfectionis exercẽde ſicut
p:clatus:quedã in ſtatu pfectionis acgrende vt religioſus
¶ De pma pſona põt cõcedi qꝫ exercẽdo actus q cõpe-
tunt ſibi rõne talis ſtatus perfectionis:puta docere/iudica
re/predicare:vtrũqꝫ mendaciũ eſſet in eo pctm̃ mortale:
qꝛ aufert auctẽ doctrine quã predicat.iuxta illud Aug.in
Vide extra de cle. pec. epl̃a ad Dicro^m.Si ad ſcripturas ſacras admiſſa fuerint
quãlicũqꝫ iocoſa mendacia:nihil remanet in eis ſolidita-
tis:puta ſi prelatus predicans miſceat mendaciũ iocoſuz:
nihil ſoliditatis remanet in doctrina illa.põt eniʒ quilibet
dubitare de quocunqꝫ dicto ab eo ſicut de mendacio:vel
qua rõne nõ aſſentiret illi mẽdacio iocoſo:pari rõne nec
alij dicto ab eo:⁊ ita peribit auctoritas doctoꝝ in docen-
do:⁊ vtilitas populi audiẽtis.ↄſilr peribit auctoritas in iu
dicio ſolẽni.⁊ intelligo:ita qꝫ illud mẽdaciũ nõ pcipiat eẽ
dctm̃ ſeorſuʒ ab actu docẽdi vel iudicãdi.dum eniʒ aliqs
ſedet ad iudicandũ põt aliquã truſaʒ miſcere que ex mõ
loquẽdi ſcit nõ eſſe de iudicio:videt tñ qꝫ vnicũ mẽdaciũ
iocoſum vel officioſuʒ nõ ĩpediat auctẽ docẽtis vel iudi-
Vide extra de cantis:ſed tale mendaciũ frequẽtatum vel cõſuetudo ſic
clã pof. ⁊ pro mentiendi:ſed tunc cũ ſʒ iura binus actus inducat ↄſuetu
puc. c. cuʒ ec- dinẽ:ſequit qꝫ actus ſcõs ſit peccatũ mortale:⁊ nõ primus:
cleſia. ⁊ in tex cũ tñ ſcõs ſit oĩno ſilis pmo vt vr̃ ſm oẽs circũſtãtias:q̃c
tu ⁊ in glo. ⁊ qd ſit de vno vel de plurib⁹ in docẽdo iudicãdo ⁊ pdican
28.q.2. do:ſaltẽ vti talibus mẽdacijs in actibus alijs a pdicando
⁊ iudicãdo:nõ eſſet eis pctm̃ mortale excluſa rõne ſcãda-
li.¶ Sed de illo q hʒ ſtatũ perfectionis acgrẽde nõ exer
cende vr̃ aliud dicẽdũ:qꝛ talis nõ vr̃ obligat⁹ ad aliqua:
que ſunt pfectionis plus ceteris niſi ad illa que vouit.nõ
E eniʒ aſſumpſit ſtatũ cure paſtoralis:⁊ iõ nec actũ pertinẽ
teʒ ad pſonã talẽ.igit talis ſi nõ exerceat actus pfectionis:
cuiuſmodi ſunt docere:pdicare ⁊ hm̃õi:non vr̃ plus peccare
mortalr in mẽdacio officioſo vel iocoſo q̃ alius chriãn⁹:
niſi forte pp ſcandalũ:qꝛ impfecti pñt magis ſcandaliza-
A ri de mendacio talis pſone q̃ perſone cõis:ſed facta non
debent iudicari eſſe talia qualia ſunt ex ſcandalo ↄñte vel
nõ ↄñte.vlr eniʒ ſʒ legẽ euangelicã vitãda ſunt quecũqꝫ
18. ſcãdala puſilloꝝ.ſm illud Matth.Ueh hoi illi p quem
ſcã.ve.ſcandala aũt phariſeoꝝ nõ data ſed accepta non
15. ſunt vitãda:iuxta illud Matth.dicentib⁹ diſcipulis.Scis
qꝛ phariſei audito hoc vbo ſcãdalizati ſunt.Rñdit Chũs.
Sinite eos abire:ceci ſũt ⁊ duces cecoꝝ:ſiue igit in factis
indifferentibus ex ſequale eſt comedere carnes:de quo
8. Apls.j.Coꝝ.Si frater meus ſcandalizat nõ manducabo
carnes in eternũ:ſiue in factis que hñt aliquã maliciã:pu-
ta venialẽ:tñ nata ſunt ſcandalizare occaſionalr puſillos
pñtes vitãda ſunt pp ſcãdalũ.Sʒ p h nõ poſſum⁹ iudica
re q̃le ſit iſtud factũ ex nã facti in ſe.quãtũ eſt igit ex nã
mẽdacij officioſi ⁊ iocoſi in factis ſcdo mõ dicti nõ videt
qꝫ talis obliget ex pfeſſione ſua ad vitandũ tale peccatũ
plus q̃ qcunqꝫ chriſtianus.verũtñ ſi ratio recta dictet qꝫ
actus eius vnicus vel frequentatus ſit ſcandalũ audienti-
F bus:q̃uis cõſilis actus in alio nõ eſſet ſcandalizatiuus:il-
le tenet ex charitate pximi vitare ſcandaluʒ:ſicut tẽpore
perſecutionis tenet paſtor nõ fugere qñqꝫ iuxta illõ Jo.
10. Mercenarius aũt ⁊ q nõ eſt paſtor vidit lupũ venienteʒ
Ad honorã. ⁊ fugit ⁊c.qd Aug.bene pertractat in epl̃a illa:quere De.
quolĩ.15.q.18.¶ Alius aũt qui eſt in ſtatu pfectionis acq-
rende:⁊ qui nõ eſt paſtor nõ tenet ex neceſſitate nõ fuge-
re ſi põt aliter fieri:ſed tenet nõ ſcandalizare proximum
fugiendo:⁊ qñqꝫ eius fuga ſcandalizatiua eſſet:qñ fuga
infirmi nõ eſſet ſcandalizatiua.Judicarent enim pximi
ex fuga eius:qꝫ ex quo talis qui taʒ arctã vitã eligit nõ ex-
ponit vitã ſuã pro fide defendenda:nõ eſſet vita exponẽ-
da pro tali cauſa:vel qꝛ non bene ſentit de fide.

Ad argumenta.

¶ Ad p^m dico qꝫ habraã nõ dixit ↄtra illud qd habuit in
mente.Nam ſicut refert Joſephus in libro antiqtatũ:dũ
iret ſolus cũ filio relictis pueris informauit eũ qualr fue-
rit miraculoſe cõceptus:⁊ qualr ſi eſſet ĩmolatus:de⁹ euʒ
miraculoſe reſuſcitaret:⁊ hoc credit firmiter expectaſſe:
qꝛ nõ dubitauit de pmiſſione dei.Jn iſaac vocabitur tibi
ſemen.ipſe igit lʒ intenderet ĩmolare iſaac:credebat tñ il- Gen.22. Nota hec pla ra meditãdo.
luʒ miraculoſe reſuſcitandũ a deo ⁊ ſcdʒ reuerſurum ad
pueros.vñ ẽt cũ dixit reuertemur ad vos.dixit qꝫ habuit
in corde:nec eſt ĩponendũ facilr mendaciũ aliqd habrae
cuius vita fuit valde exẽplaris.¶ Ad illud de Jacob lʒ Tho. ⁊ Ric.
aliqui conent multũ ſaluare cũ ⁊ aliquos patres veteris
teſtamenti nõ fuiſſe mẽtitos:cuʒ tñ in alijs cõcedant eos
habuiſſe legẽ impfectã ⁊ grãm modicã reſpectu nr̃i qui ⁊
legẽ habemus pfectã:⁊ grãm ſupabundantẽ:⁊ de noſtris
nõ negat aliqñ mentiri vel fuiſſe mentitos:nõ vr̃ multũ
rõnabile negare illos qñqꝫ fuiſſe mentitos:vel potuiſſe
mentiri.qꝫ ſi ita eſt ⁊ ſi laudemus bona facta eoꝝ:⁊ illa
ſumamus in exẽ^m.mala autem nec recipimus in exẽ^m:nec
ptinaciter excuſamus:dĩ tñ qꝫ tales ſermones pñt figura-
tiue intelligi:vel ſub alio itellectu q̃ vba pmo exprimãt.
Sed circa tales intellc̃s nõ opʒ ĩmorari.¶ Ad illud tñ de Quere Nico laum de lyra vbiqꝫ.
ioſeph:qꝛ ipſe erat pfectus ſeruator legis diuine:põt dici
qꝫ eius mendaciũ ↄ fratres nõ fuit niſi iocoſum:qd pʒ ex
euentu.in fine eniʒ aperuit fratribus veritateʒ:⁊ interim
dum terruit eos puniuit eos ſm qꝫ meruerant puniri.illa
eniʒ pditio qua vendiderunt eũ in egyptũ hñ meruit nõ
tm̃ illo timore:ſʒ maiori pena puniri.¶ Ad aliõ de raab
⁊ Rachaele ⁊ obſtetricibus nõ opʒ eas excuſare.nõ eniʒ
in ſcriptura cõmendat factũ eaꝝ quãtũ.ſ.ad mendaciuʒ
ſʒ prudẽtia ipſius Raab qua ſibi ⁊ ſuis pcurauit ſaluteʒ
cõmẽdet.¶ Qd aũt dĩ de obſtetricibus qꝫ de⁹ edificauit
eis domũ.de h ſunt opiones:ſicut recitat magr̃ hyſtoria-
rũ ſup illũ locũ:⁊ forte illa eſt pbabilior que dicit illas ha
buiſſe bonũ motũ pietatis:⁊ pp illũ remunerauit eas de⁹
tẽporalr:qꝛ pctm̃ ãnexũ demeruit ne remunerarent eter
naliter.¶ Uel pbabili⁹ dici põt qꝫ mẽdacium illud fuit
officioſuʒ:qꝛ vtile ad ſalutẽ paruuloꝝ iudeoꝝ ⁊ nulli no-
ciuũ:⁊ deũ remuneraſſe eas p bono motu:⁊ tñ nõ abne-
gaſſe eis vitã eternã pro illo pctõ:qd erat in eis veniale.
¶ Sed tũc eſſet dubiũ ſi qñqꝫ eligẽdũ ſit mẽdaciũ ve-
niale cũ magno motu pietatis:an ſit vtrũqꝫ fugiendũ.2^m
vr̃ qꝫ veniale nullo mõ eſt eligẽdũ.Primuʒ vr̃ pbat:qꝛ
veniale delebit qualrcũqꝫ vel in vita iſta vel poſt mortẽ
aũt magnus qui eſt magni meritũ meret aliquẽ graduʒ
premij q erit eternus:ſʒ pp q̃lecũqꝫ malũ qd eſt ex ſe tẽ-
porale nõ vr̃ omittendũ aliqd qd eſt ex ſe cã eterni boni.
¶ Hanc qõnẽ dimitto.¶ De obſtetricib⁹ aũt teneri põt
ad ppoſitũ qꝫ nõ peccabãt niſi venialr:qꝛ mendaciũ eaꝝ
erat penitus officioſuʒ ⁊ motus pietatis ſi fuiſſent ſibi alia
reqſita ad meritũ:fuiſſet meritori⁹ vite eterne:⁊ ẽt alicui⁹
boni tẽporalis:qꝛ deus p tẽpore illo remunerauit cultores
ſuos bono tẽporali.¶ Ad illõ de iudith dĩ qꝫ ipſa in
nullo mẽtiebat:qꝛ vba illa exceſſiua q̃ dixit:nõ dixit holo
ferni ſʒ deo.nõ tenebat aũt neccia loq ex:neo ſʒ intẽtioneʒ
recipiẽtis:ſʒ poterat loq ſʒ ppriã itẽtionẽ loquẽtis:loquẽ
do tñ plato cui tenet bona fide loq ⁊ rñdere:vr̃ qꝫ opʒ lo-
quẽtẽ loq ⁊ rñdere ad itẽtionẽ querẽtis:ita qꝫ ſi ei rñdẽ-
do dicat aliq̃ vba q̃ ſunt falſa:ſi dirigant ad audiẽtẽ.vera
aũt ſi dirigant ad deũ.nõ loqt veraciter:qꝛ in caſu illo nõ
licet alloq deũ.¶ Sʒ hoc poſito nihil vr̃ certũ in huma-
na loquela:nec aliqs videret hr̃e certitudineʒ de loquela
proximi loquẽtis:saltẽ nullus videt mentiri qcqd dicat
in ſcdã pſona:dũ tñ illõ poſſit verificari dirigẽdo illud in

deum ꝛ nõ ad extraneũ:ꝙ ſi teneãr tibi ꝓlato dicere veꝝ ꝛ nõ extraneo:tũc nõ dicendo tibi veꝝ poſſũ eſſe inobediens vel mentiens.nõ dicẽdo aũt extraneo nõ ero inobediens vel mentiẽs.Sed nõ videt quo ſim plus mentiẽs loquendo tibi ꝗ̃ alteri.ſic igit verba iſta exceſſiua dicta ſibi nõ vident rõnabilr poſſe ſaluari aliquo mõ.nõ videt magnũ incõueniens cõcedere eã fuiſſe mentitã officioſe genti ſue:ſed pernitioſe illi cuius mortẽ intẽdebat:iſta tñ officioſitas preferẽ illi pernitioſitati:q2 bonũ reipublice maxime colentis deũ:preferẽ bono tẽporali ꝓuate perſone:maxime infidelis. Huic etiã nõ obuiat ꝙ in bellando cõtra quẽcũqꝫ opꝫ ſeruare fidẽ:ita ꝙ infidelitas vel mendaciũ cuiuſcũqꝫ chriſtiani in bello cõtra infidelẽ damnatur:lꝫ poſſit vti aliqbus cautelis belli:que per ſe nõ repugnant veritati:nec includũt mendaciũ.Sed ipſa ẽt ſe ornauit ea intẽtione vt holofernes caperet in aſpectu ſuo:ꝛ hoc volẽdo ipſũ velle peccare ſecũ mortalr:ꝛ velle aliũ velle peccare mortalr eſt peccatũ mortale.vñ nõ vi oĩno certũ ꝙ excuſata ſit ab oĩ peccato mortali:ꝛ lꝫ factũ eius narret in ſcriptura:ꝛ recitetur in eccleſia tanꝗ̃ laudabile quantũ ad aliqua:que erant ibi religioſitatis:aliqua tñ ibi anneya nec laudant nec licent. ❡ Ad vltimũ de ſimulatione.dico ꝙ aliqs põt ſimulare multiplr vno mõ ꝓ aliq̃ ſigna ꝓbabilia oſtẽdendo ſe habere aliqua bona que nõ hꝫ:vt per genuflexiones ꝛ orationes põt oſtẽdere deuotionẽ ſibi ineſſe:que nõ ineſt:ꝛ talis ſimulatio eſt hypocriſis:ꝛ eſt peccatũ.Alio mõ põt aliqs ſimulare mala nõ ineſſe ſibi:ꝛ hoc duplr.vel oſtendendo ſigna oppoſita illis malis:vel nõ oſtendẽdo ſigna que cõiter cõſueuerũt ſeq mala illa. ❡ Primũ iſtoꝝ videt ꝑtinere ad hypocriſim: puta ſi aliquis luxurioſus audiens loq de mulierib⁹ ſpuat in ſignũ caſtitatis:oſtendẽs ſe habere oppoſitũ in corde.

K

❡ Secõm nõ eſt aliqd malum:imo ſicut põt eſſe laus in malo eſt laudabile:q2 vituperabile eſt ꝑdicare peccatũ ꝓpriũ:eo mõ quo dĩ de qbuſdã. Peccatũ ſuum ſicut ſodoma ꝑdicauerunt nec abſcõderũt.ꝛ ſi eniꝫ malũ ſit eſſe malus interius in corde:addere tñ malũ ſignũ exterius eſt addere malũ malo. Iſa.3. In indifferentibus aũt põt aliqs facere aliqua facta:que ex nã ſua ſunt ſigna alicui⁹ ſicut ſudare ex nã rei eſt ſignũ fatigationis:vel alicuius reſolutionis corporalis:ꝛ aliqua que ex nã rei nõ ſunt ſigna:ſed ſcit ea cõcipi a circũſtãtibus tanꝗ̃ ſigna:ſicut ſpumare:ita ꝙ ſaliua decurrat per barbã ex nã ſua nõ eſt ſignũ inſane mentis:tñ põt aliqs ſcire illud indicari a circũſtantibus tanꝗ̃ ſignũ furie:puta q2 talia cõſueuerũt eſſe ſigna furioſorũ in terra illa. ❡ Uniuerſalr ergo de ꝑma ꝛ 2ª ſimulatione dico ꝙ ſunt peccata ꝛ frequẽter mortalia:q2 hypocriſis.

L

Simulatio tertia dũmõ aliud malũ nõ cõcomitet eſt laudabilis:ita ꝙ hõ nõ oſtendat vnũ malũ per aliud malũ. In indifferentibus ſimulatio ꝑma:in aliqbus lꝫ eſſet forte mala:nõ tñ grauiter:puta ſi quis poſſet ſe facere ſudare ſine labore ꝓcurio:ſicut qdam ioculatores vtunt ſuis corpibus ad aliquos motus ſignificantes aliquas diſpoſitiones que nõ inſunt eis nec ꝑceſſerunt. Simulatio quarta que eſt ſcda in indifferentibus nullũ peccatũ eſt:ꝛ talis fuit

H

ſimulatio Dauid.ſimulationẽ Jehu non opꝫ excuſare:q2 preter illã ſimulationẽ:que forte poſſet excuſari:addixit mendacia.ſ.ſacrificiũ mihi magnũ eſt Baal:quod mendaciũ lꝫ ſm intentionẽ ſuam eſſet quodãmõ officioſum:q2 deſtructiuũ cultus Baal:tñ ex rõne ſua erat pernitioſum nõ ſolũ q2 ꝓcuratiuum mortis illoꝝ:ſed etiã ꝓuocatiuũ quãtũ erat ex ſe ad cultũ Baal.Et lꝫ ipſe cõmẽdetur inquantũ deteſtabatur ꝛ proſequebatur cultũ Baal: vituperatur tamen:quia nõ receſſit a cultu Hieroboam: nec fuit verus cultor dei iſrael.

❡ Nunc de periurio videamus ꝛc. Diſtinctio. XXXIX. Qõ vnica.

Circa iſtam diſ.39ᵐ. In qua magiſter agit de periurio.Querit vtꝝ oẽ periuriũ ſit peccatũ mortale:Or nõ:q2 põt quis iurare qd illicitũ eſt iplere:qd aũt eſt de ſe illicitũ nõ ſit licitũ per iuramẽtũ.igit poſt iuramentum illud remanet illicitũ:ꝛ ita iplendo qd iurauit peccat mortalr.igit nõ iplendo illud nõ peccat mortalr:q2 nullus eſt perplexus in lege chriãna:vt.ſ.faciendo aliqd vel nõ faciẽdo peccet mortalr:qd vĩ dicere perplexum:ꝛ tñ iſte nõ implendo qd iurauit periurat.igit illud periurare nõ eſt peccatũ mortale. ❡ Pꝰ. Maius eſt iurare per deũ ꝗ̃ per euangeliũ:ſicut pꝫ ꝑ ſaluatorẽ Matth.23. Maius eſt iurare ꝑ tẽplũ ꝗ̃ ꝑ auꝝ:q2 maius eſt tẽplũ qd ſanctificat aurũ ꝗ̃ aurũ qd ſanctificat ꝑ tẽplũ:ꝛ hꝫ qntũ ad reuerẽtiã.igit ſi periurare eſt peccatũ mortale ꝑiurare ꝑ deũ erit maximũ peccatũ mortale.igit cões ꝑſone tota die peccãt mortalr:q2 ꝓ nihilo hñt iurare ꝑ deũ:etiã aſſerendo falſũ:qd nõ vĩ verũ. ❡ Pꝰ. Nõ oẽ iuramẽtũ ꝓmiſſoriũ obligat neceſſario.igit nec ibi periuriũ eſt peccatum mortale. Añs ꝓbat ꝑmo de iuramẽto coacto.extra de iureiurãdo.c.veꝝ.de iuramẽto aũt doloſo pꝫ ꝙ iurans non intendit ſe obligare.nullus aũt ſe obligat:niſi intẽdat ſe obligare.de iſtis duob⁹ ſil. ꝓbat ꝑ ſile de mrĩmonio.nã cõſenſus coactus ꝛ doloſus nõ obligãt aliquẽ vel aliquã ad mrĩmoniũ.de iuramẽto incauto ꝓbat:q2 ſi ipleat illud fit in peiorẽ exitũ:igitur malum eſt implere. ❡ Cõtra.Exo.20. Non periurabis:reddes aũt dñõ deo tuo iuramenta tua.ꝛ in pſalmo.75.Uouete ꝛ reddite ꝛc.

In iſta qõne ꝑmo videdũ eſt de rõne iuramẽti. ꝛ 2º ex hoc ꝙ ꝑiuriũ eſt peccatũ mortale.3º de diſtõne iuramẽti:ꝛ qualr iuramenta ſpãlia ſint peccã. ❡ Quãtũ ad ꝑᵐ dico ꝙ iuramẽtũ eſt aſſertio dicti humani ꝙ ipꝫ ſit veꝝ:ꝛ hoc vltimate.iuxta illd ad Heb.12.Ois cõtrouerſie finis eſt iuramẽtũ.hõ eniꝫ ſciẽs hoiẽ eſſe mendacẽ ꝛ ignorantẽ:ꝛ ꝑ ꝯñs poſſe fallere ꝛ falli:nõ põt certã fidẽ adhibere dictis ſuis:ꝛ idõ inuẽtus eſt modus aſſerẽdi dicta adducẽdo aliũ in teſtẽ q eſt verax ꝛ ſciẽs q nec fallere nec falli põt:qd fit duꝫ in iurando adducit in teſtẽ aſſertionis iurãtis ipſe deus q ſcit veritatẽ ꝛ mentiri nõ põt.Et ex hoc ſeqt ꝓpoſitũ de periurio:q2 adducere deũ tanꝗ̃ teſtẽ falſi eſt facere irreuerẽtiã deo:vel adducere eũ tanꝗ̃ ignorãtẽ veritatẽ:ꝛ ita nõ omniſciẽtẽ.vel adducere eũ tanꝗ̃ volentẽ teſtificari:qd falſum eſt.vtroqꝫ aũt mõ ſit irreuerẽtia deo imediate cõtra illud ꝓceptum ꝑme tabule.Nõ accipies nomen dei tui in vanum:ꝛ ideo vtroqꝫ modo ſi ex deliberatione fiat eſt peccatũ mortale.

A

Exo.20.

Sed hic ſunt duo dubia. Unũ.an indeliberatio excuſet a peccato mortali. Secõm. an adducẽs deũ in teſteꝫ mõ predicto ad aliqd qd credit eſſe verũ:lꝫ nõ ſit:puta ad aliqd:de quo hꝫ aliquã opinionẽ:ꝛ magis aſſentit illi parti ꝑ qua iurat peccet mortalr. ❡ Quantũ ad ꝑᵐ cõiter cõcedit ꝙ vnicũ periuriũ leue nõ eſt peccatũ mortale:tñ ex cõſuetudine periurare eſt peccatum mortale:ꝛ hoc vĩ poſſe poni:q2 habitus grãtus ex multis actib⁹ iclinat ad grauiorẽ actũ quã ſint ꝑcedẽtes. ❡ Cõtra hꝫ.ſi ꝑmus act⁹ periurãdi nõ eſt peccatũ mortale: igit nec qcũqꝫ ali⁹ ẽt ex q̃cũqꝫ hitu fiat:q2 hit⁹ iclinãs nõ põt facẽ grauiorẽ culpã. Nã ſi qs acqſiuit magnũ hitũ ex multis actibus icõtinẽtie:ꝛ poſtea penitet:ſi poſt pniam habeat aliquẽ motũ incõtinẽtie:lꝫ ad illũ inclinet magn⁹ habitus:nõ tñ in eo eſt peccatũ mortale:imo nec grauius

22.q.4.in malis.

Uide.22.q.4.per totam.

Extra de iure iur.per totũ ꝛ ꝗ̃to in gloſa 22.q.4.ſi qs. Extra de eis q vi aut met⁹ cã.c.ſi abbas.ꝛ extra de ſponſa.c.cũ locũ

Curioſe dubitandũ ꝛ ſubtiliter.

notabiliter: q̄ꝫ eſſet in alio nullū habitū habente. ¶ Cōfirmatur: q2 habitus nō pōt eē grauior ſi quā grauitatē hꝫ q̄ꝫ actus ex q̄bus generatur: cum ꝓprie loquēdo nullam grauitatē culpabilē habeat niſi ex actibus. cū ꝫ igit̄ actus ex q̄bus generat̄ ſint veniales: habitus iſte non faciet aliquā grauitatē mortalē in actibus elicitis ex habitu.

B Uidetur ergo poſſe dici q̄ habitus vel cōſuetudo nihil facit ad ꝓpoſitū. Sꝫ periuriū ex pleno cōſenſu eſt ꝯtra preceptū p̄me tabule: ꝛ per ꝯñs imediate auertens a fine vltimo: ꝛ ita nihil deficit ſibi de rōne peccati mortalis. Si aūt fiat periuriū indeliberate q̄ñcūqꝫ frequēter fiat: cū ꝫ actus meritorius requirat q̄ ſit plene humanus: ꝛ hoc eſt eē ex plena deliberatione: ꝛ actus demeritorius nō minus requirat illō: nō eſt enim deus ꝓnior ad cōdemnandū q̄ꝫ ad parcendum. pōt dici q̄ illud periuriū indeliberatū etiā quotienſcūqꝫ iteratū nō eſt peccatū mortale. ¶ Aduertendū tñ q̄ ſicut dictū eſt ſupra de virtuoſo q̄ hꝫ breuē deliberationē que nō videt̄ deliberatio: q2 hꝫ prudentiā magnā qua promptus eſt ad deliberandū: quaſi in tēpore imperceptibili: ita poſſet aliqs ex habitu oppoſito acq̄rere facilitatē deliberandi prompte de oppoſito: ꝛ quaſi in tēpore imperceptibili: ꝛ talis deliberatio eſſet ſufficiens ad rōnem peccati: ſicut eſt ſufficiens ad rōnē meriti. Nō igitur diſtinguo quantū ad rōnem peccati mortalis inter raritatē ꝛ frequētiam periurij: ſed inter deliberationē ꝛ indeliberationeꝫ: ita q̄ deliberatio concurrens reddit peccatum mortale: ꝛ hoc ſiue ſemel ſiue quotienſcūqꝫ: ꝛ indeliberatio excuſat etiam ſiue ſemel ſiue quotienſcūqꝫ.

Diſ.33.ꝛ alibi ſupe.

C Quantum ad 2^m dubiū ꝫ dico q̄ ille cui iurat̄ aut cōcipit̄ ex lege poſitiua: vel ex conſuetudine iuramentū tanq̄ꝫ ſimplr̄ aſſertiuū ꝫ iuratū: aut non tanq̄ꝫ ſimplr̄ aſſertiuū: ſed tanq̄ꝫ probabilr̄ inductiuū ad credendum iurato.

D Primo mō dico q̄ iurans q̄uocūqꝫ dubiū hoc eſt qō nō eſt ſimplr̄ certum peccat mortalr̄: q2 ad cōfirmandū illud qō aſſerit eſſe ſimplr̄ certum ꝛ verꝫ inducit deum teſtem: cū tñ illud nō ſit ſimplr̄ certum. Et hoc modo debent intelligi oīa iuramenta illoꝝ qui iurāt in iudicio pro quoꝝ teſtimonio conſueuit ferri ſententia: qualis nō deberet ferri niſi illud aſſertū ꝫ eſſet vt ſimplr̄ certū ꝫ. verbi gratia. Sententia mortis nō debet ferri niſi pro crimine certo. igitur iurans aliquē criminoſum cum nō ſit certus de hoc quātūcūqꝫ cōiecturet eū ꝫ eſſe taleꝫ probabiliter: ꝛ iurans hoc in tali foro vbi ex lege poſitiua: vel conſuetudine ſequit̄ cōdemnatio ad mortē, peccat mortaliter. Cō ſimiliter in foro quocūqꝫ vbi ex hoc q̄ aliqs cōuincit̄ per iurantes cōdemnat̄ vt reus ſimplr̄. ibi eniꝫ nō tñ ſit irreuerentia nomini diuini contra preceptū ꝫ p̄me tabule: ſed etiam eſt q̄d pernitioſum: q2 nociuum proximo. ¶ Et ſi dicas q̄ eſt vtile reipublice: alioquin mali nimis multiplicarent̄. ¶ Rñdet deus. iuſte qō iuſtū eſt exequere.

Deut.16.

E Sunt enim quedā mala que non ſunt puniēda per homines: ſed relinquēda vltioni diuine. puta omnia que hō vt homo nō pōt ſufficienter ſcire: ꝛ de q̄bus nō pōt ſufficienter docere veritatē eo mō quo deberet doceri: ad hoc q̄ iuſte ferret̄ ſn̄ia debita punitiua: nec in iſtis ſunt culpabiles ſoli teſtes: ſed etiā iudex. Si tñ ipſe ſciat q̄ ex conſuetudine teſtes non teſtificant̄ ſub iuramento: niſi de credulitate: tunc nō debet ferre ſententiā qualis eſſet ferēda ſi culpa eſſet ſimplr̄ probata coram eo. Scit eniꝫ ex conſuetudine culpā nō eſſe ſufficienter ꝓbataꝫ coram eo: vt tali pena puniat̄. Si aūt ex lege poſitiua vel ex conſuetudine habeat̄ q̄ iurans nō tenet̄ deponere de certitudine: ſed de credulitate: q2 iuramentū ꝫ habet̄ pro credito: non aūt ſimplr̄ pro certo: tūc iurans nō peccat dummō ex ſignis probabilibus cōiecturet magis parteꝫ iſtam q̄ꝫ aliā: ſicut habet̄ extra de teſtimonio ꝛ ſcrutinio in ordine faciēdo. c. vnico. Dñs papa.

F Rñdet enim q̄ quantū humana fragilitas ſinit noſcere ſcit ꝛ teſtificat̄ illuꝫ ad huiuſmodi officij onus eſſe dignū: vt dicit papa q̄ in tali teſtificatione aliquē peccare nō credimus. in promotionibus igitur talibus ſiue ad ordines ſiue ad qualcunqꝫ dignitates per electiones fiendas in quibuſcūqꝫ collegijs: puta in vniuerſitatibus ad magiſteriū: in religionibus ad prelationē: vel ad aliquos alios actus: ſi ſit ꝯſuetudo approbata: q̄ tales reſponſiones ſub iuramēto preſtito vel ſub fide data: vel ſub obedientia ꝓmiſſa nō debent intelligi niſi de credulitate quātū ſinit humana fragilitas noſcere: cum illū quē non nouit indignū debeat eſtimare dignū: oēs tales rñſiones debent intelligi de illo ſm̄ cōſuetudinē cōmunē. nec reſpondentes peccant in aliquo: quāuis ſic promotus nō ſit dignus. vel pōt reſponderi cum additione illa: quā ponit decretalis predicta: ꝛ nō ſimplr̄. ſ. quantū ſinit humana fragilitas: ꝛ in talibus ēt iudex promouens talem non peccat: q2 cōſuetudo eſt vt talis teſtificatio de credulitate ſufficiat. hic eniꝫ fauor amplia t̄ ꝛ odiū reſtringitur: iuxta illaꝫ regulam iuris: q2 in cōdemnabilibus opꝫ teſtem iuranteꝫ ſtricte dicere veritateꝫ: ꝛ hoc certam: q2 aliter non eſſet propter eaꝫ ſententia ꝯdemnationis ferenda. ¶ Ad ſn̄iam 2o que fertur in fauoribus ſufficit iuramentum de credulitate. potiſſime vbi eſt talis cōſuetudo vel lex poſitiua in collegio iurare de credulitate: q2 ꝓpter veritatem ſic teſtificatam preſidens pōt promouere ad talē gradū.

c.l.rñdit.

G ¶ Uniuerſalr̄ aūt ſiue in fauoribus ſiue in odijs iurans de illo: cuius oppoſitū magis credit. vel de illo de quo eſt dubius. ſ. q̄ non magis aſſentit vni parti q̄ꝫ alteri peccat mortalr̄: q2 adducit deū tanq̄ꝫ teſtem eius: qō neutro mō eſt ſibi certum: quo deberet eſſet certū. ¶ Sed obijcitur cōtra hoc qō dictū eſt periuriū eſſe cōtra preceptū ꝫ p̄me tabule: q2 videt̄ ſm̄ magr̄m q̄ periuriū ſit quoddā mendaciū ꝫ: ꝛ ita cōtra illud preceptū ſcd̄e tabule. Non dices cōtra proximū tuū falſum teſtimoniū. ¶ Pōt dici q̄ in periurio eſt q̄ñqꝫ duplex peccatū ꝫ. ſ. mendaciū tanq̄ꝫ materiale: ꝛ aſſumptio nois dei in vanum: hoc eſt nō ſolum includit mentiri: ſed etiaꝫ irreuerentiā: ꝛ p̄mū pertinet ad ſcd̄am tabulam: ſed ſcd̄m formalr̄ ad primā: q2 irreuerētia ꝓhibet̄ ibi. Poteſt etiam eſſe periuriū ꝫ abſqꝫ mentiri: puta ſi ſimplr̄ dubitans iurat partem de qua dubitat: quā forte dicendo non mentiret̄: q2 non habet oppoſitū ꝫ in mente: aut ſaltem in aliquo caſu vbi iurans tenet̄ eſſe certus: periuratur ſi nō eſt ita certus: ꝛ tñ ſi illud aſſereret ſine iuramento credens illud plus q̄ꝫ oppoſitū: nō mentiretur. Periculū igit̄ eſt habere frequenter iuramentū ꝫ in ore: q2 in multis ſermonibus ſine iuramento nō peccaret: vbi addito iuramento peccat: ꝛ grauiter ſi fiat ex deliberatione. ꝓpter quod vtile eſt documentū ꝫ illud Math. 5. Sit ſermo veſter: eſt eſt: non non.

Exo.20.

H

I De tertio articulo dico q̄ dictum humanū vel eſt de preteritis ꝛ preſentibus: quoꝝ eſt determinata veritas. vel de futuris quoꝝ veritas eſt incerta. De p̄mis quidē dicit̄ dictum aſſertoriū: ꝛ hoc extēdendo aſſertionē ad affirmationeꝫ ꝛ negationem. In futuris aūt cum ſit in poteſtate iurantis dicit̄ eſſe promiſſorium: ꝛ ſm̄ hoc cū iuramentū ſit vtriuſqꝫ dicti aſſertio. duplex eſt iuramentū. ſ. aſſertoriū ꝛ ꝓmiſſoriū: vtrūqꝫ tñ eſt obligatoriū ꝫ. Aſſertoriū q̄dē: q2 obligat̄ iurans ad dōm verꝫ: ex quo talē teſtē inducit ad aſſertionē dicti ſui. Promiſſoriū ꝫ: q2 obligat̄ vt illud verū eſſe faciat: ꝛ q2 ꝛ aſſertoriū nō obligat niſi ꝓ tēpore pro quo iurat̄: ideo appropriate iuramētū dr̄. obligatio 2o q2 reſpicit futurū: ideo appro-

c.l.aſſertio.

priate iuramentum ꝓmiſſoꝛium dicitur obligatoꝛium:qꝛ
obligat ad factum iuramentum implendum.
a. ¶ Et qꝛ aſſertoꝛiū nō obligat niſi pro tēpoꝛe pro quo iu-
ratur ⁊ iuramentū promiſſoꝛium dicit̄ obligatoꝛiū vt re-
ſpicit futurum:ideo appropriate iuramentum promiſſo-
rium dicitur eſſe obligatiuum:quia obligat ad futurū iu-
l. ramentum faciendum.
¶ Et aſſimilant̄ ille due ſpecies iuramēti duabus ſpecie-
bus obligationis in ſophiſmatibus.ſ.poſitioni ⁊ petitioni.
Poſitio obligat ad ſuſtinendum poſitū tanꝗ̄ verū. Pe-
titio:ad exequendum petitū in facto. ¶ Hic tñ eſt vnū
dubium:vtrum in iuramento ꝓmiſſoꝛio preſupponatur
qualitas iurati:⁊ illa preſuppoſita adducatur teſtis ido-
neus ad dictū illud cōfirmandū:an preſupponat̄ quali-
tas teſtis:⁊ ſcḋario cōſideret̄ qualitas dicēdi ſub teſtimo
nio illius:qꝛ ſi p̄mū eſſet verū:videret̄ ſufficere ꝙ iurans
de futuro haberet intentionem faciendi qḋ iurat:lꝫ muta
ret eam poſt. ¶ Scḋm videt̄ magis conſonum cōmuni
ſententie:qꝛ in illo iuramento dicit̄ quis ſemper manere
obligatus donec impleat illud. ¶ Quantū igit̄ ad periu-
rium aſſertoꝛiū non opꝫ in ſpeciali plus tangere ꝗ̄ tactū
eſt in articulo de periurio in cōmuni. ¶ Quātū ad periu-
rium promiſſoꝛium vel obligatoꝛium dico:ꝙ pōt eē qua-
druplex.ſ.doloſum:incautū:coactū:⁊ carens iſtis tribus
K cōditionibus indebitis. ¶ Doloſum eſt:qñ iurans aliqḋ
eſſe facturū in ipſo actu iurandi intendit oppoſitum:⁊ nō
intendit ſe obligare ad illud qḋ iuratur:⁊ talis in ipſo actu
iurandi peccat moꝛtalr̄:qꝛ adducit deum tanꝗ̄ teſtē ſui
ꝓpoſiti de aliquo implendo:cū tamen intendat oppoſitū:
tamen poſt illud iuramentū nō remanet obligatus:qꝛ in
obligationibus priuatis nullus obligatur nō intendens ſe
obligare.nec ſequit̄ ꝙ talis ex peccato ſuo repoꝛtet com-
modū:qꝛ ſi nō iuraſſet doloſe eſſet obligatus:qꝛ nullum
cōmodū eſt repoꝛtare peccatū moꝛtale:qḋ nō repoꝛtaret
ſi nō iuraſſet doloſe:lꝫ teneret̄ implere iuramentum:que
tñ tentio nō eſt ita damnoſa ſicut peccatū moꝛtale qḋ in-
L currit̄ in iurando doloſe. ¶ Iuramentū incautū pōt eſſe
duplex:vel qꝛ tranſit ſup mām oīno illicitā:vt cū qs iurat
ſe occiſurum vel adulteraturū:⁊ tale iuramentū nō ob-
ligat iurantem ad impletionem ſui iuramenti:ita ꝙ poſt
iuramentū debeat illū actum implere:tñ quādo iurauit
ſi nō habuit intentionē implendi illud:peccauit moꝛtalr̄:
qꝛ adduxit deum in teſtimoniū falſi.ſi etiam habuit taleꝫ
intentionem peccauit moꝛtalr̄:qꝛ velle peccare moꝛtalr̄
eſt peccare moꝛtalr̄:talis igit̄ in ipſo actu iurandi oī mō
peccat moꝛtaliter:poſt iuramentū tñ debet illū actū nō
implere:qꝛ nō debet addere peccatū peccato.nō enim qꝛ
M iurauit illicite fit ſibi licitum qḋ p̄us fuit illicitū. ¶ Alio
modo eſt iuramentū incautū qḋ tranſit ſuper aliquā ma-
teriam que de ſe eſſet licita:ſed nō eſt materia iuramenti
licita:vt cum aliqs abiurat opera perfectionis. In hoc.n.
ponit obicem motioni ſpiritusſancti.vñ tale iuramentū
ſeruare vergit in peioꝛē exitū:⁊ ideo poſt actū nō eſt ſer
uandū qḋ iuratur:lꝫ enim abſolute liceat nō facere opera
perfectionis:nō tñ licet habere fixum velle nunꝗ̄ facien-
di opera perfectionis:qꝛ hoc eſt habere velle fixum ꝯtra
motionē ſpūſſancti. ¶ In his igit̄ duobus iuramentis.ſ.
doloſo ⁊ incauto duobus modis p̄dictis pꝫ ꝙ iurans non
N manet obligatus ad implendū qḋ iuratur poſt iuramētū:
ſed in actu iurandi peccat moꝛtalr̄. ¶ Poſſet poni aliud
iuramentū incautū:vt qñ aliquid iurat ſe facturū qḋ nō
pōt facere:lꝫ cum iurat putet ſe poſſe illud facere. Et de
hoc iudicandū eſt ſicut dictū eſt in articulo de iuramento
in cōmuni:qꝛ ſi poſſit in futurum tenet̄:ſi non poſſit excu-

Quere extra de iureiurando diffuſe: ⁊ theologos h̄ ⁊ hunc in.4. diſ.29.

ſatur in fauoꝛem. ¶ De iuramento coacto coactione que
poteſt cadere in conſtantē virum ſunt opiniones.quere.
¶ Iuramentū promiſſoꝛiū carens iſtis tribus cōditioni-
bus dolo incautela ⁊ coactione obligat iurantē ad nunꝗ̄
habendū oppoſitā voluntatē ei qḋ iurauit:⁊ lꝫ differat
implere illud ꝓpter circumſtantias ꝓpter quas videt̄ rō-
nabiliter differendū non peccat:ſed tunc eſt primo periu
rus qñ habet voluntatem non implendi illud qḋ iurauit:
qꝛ tunc vult deum primo fuiſſe teſtem falſi.
O
Ad primum argumentum p̄zīn turpi voto mu-
tans decretū:in iurando tñ pecca- Iñō.22.q.4. in malis.
uit moꝛtalr̄. ¶ Ad aliud dico.ꝙ ceteris parib⁹ maximū
iuramentum eſt iurare per deum:qꝛ per nihil aliud licite
iuratur niſi inꝗ̄tū in eo ſpeciali mō habitat deus vel eſt:
P puta per euangeliū:qꝛ in eo ſpecialr̄ relucet deus.per ce-
lum:qꝛ ibi ſpeciali mō habitat deus.per eccleſiam:qꝛ ibi
ſpeciali mō colitur deus.Cōſuetudo tamē rōnabilis hoc
exigit vt quedā iuramenta fiant cum maioꝛi ſolēnitate ꝗ̄
alia:⁊ de factis cum ſolemnitate preſumit̄ ꝙ nunꝗ̄ fiant
ſine deliberatione.Statuit igitur eccleſia ad terroꝛem vt
per hꝰ nō iuretur niſi ſolemniter mī:⁊ per cōſequēs deli-
berate:⁊ vbi veritas ſimplr̄ eſt cōmuniter aſſerenda.per
deū aūt iuratur cōmuniter ⁊ leuiter ⁊ frequenter ſine de-
liberatione.Dico tñ ꝙ ceteris paribus grauiſſimū eſt iu-
rare per deum.Sed poſita indeliberatione ex illa parte
Q ⁊ plena deliberatione ex alia parte qualis habet̄ qñ iurat̄
ſuper euangeliū:ponit̄ hoc eſſe peccatū moꝛtale:nō ſolū
ꝓpter irreuerentiam illius per qḋ iurat̄:ſed ꝓpter delibe
rationē que ponit̄ hic ⁊ nō ibi. ¶ Et ſi querat̄ quare igit̄
periurans per euangelia eſt infamis:⁊ iurans per deū nō
eſt infamis. ¶ R̄ndeo.infamatio nō ſequit̄ ſemꝑ quali-
tatē culpe:ſed crimen publicū.ſtatutū eſt aūt ꝙ iuramē-
tum publicū ⁊ cum deliberatione eſt qñ iurat̄ ſuper euā-
gelia:⁊ ideo tranſgreſſoꝛ talis iuramenti preſumit̄ tanꝗ̄
violatoꝛ fidei:⁊ ideo rōnabiliter habet̄ infamis:nō ſic aūt
pōt preſumi de aliquo leuiter periurante per deū. ¶ Ad
vltimum patet quō iuramentum promiſſoꝛium obligat
⁊ ꝙ nō ad implendum actum iuramenti.

¶ Septimum preceptū eſt:nō deſiderabis ⁊c.
Diſtinctio. XL. Qō vnica.

Circa iſtam diſtin.40ᵐ. In qua magiſter agit ḋ duo-
bus vltimis p̄ceptis ſcḋe tabule:⁊ de vti
uſqꝫ legis vtilitate. Querit̄ vtrū lex noua
ſit grauioꝛ veteri. Ꝙ ſic:qꝛ lex noua mul-
ta ſuperaddit legi veteri:ſicut pꝫ Matt.
5.dictū eſt antiquis.Non occides:ego aūt
dico.Qui iraſcit̄ fratri ſuo:⁊ ſic de alijs preceptis.⁊ p̄ter
hoc cōtinet totā illam:ſicut patet Matth.5.Nō veni le-
gem ſoluere ſed adimplere:igit̄ includit totam grauitatē
illius:⁊ addit vltra aliquam aliam:igit̄ eſt grauioꝛ. ¶ P̄.
Status ſub gratia eſt perfectioꝛ ⁊ virtuoſioꝛ ꝗ̄ ſub lege.
igit̄ difficilioꝛ.ꝯñia pꝫ:qꝛ virtus eſt circa bonum ⁊ diffi- 2.ethi.c.3.⁊ inde.
cile. ¶ Contra.Matth.11.Venite ad me omnes ⁊c.iugū
enim meum ſuaue eſt ⁊ onus meum leue.
Hic ſunt duo videnda:quia ex duobus pendet
grauitas legis alicuius in compa-
A ratione ad aliam.ſ.ex onere impoſito:⁊ ex defectu reme-
dij ad ſuppoꝛtandum onus impoſitum.
Onera impoſita in veteri lege erant prece-
pta moꝛalia,cerimonialia,
⁊ iudicialia:ad que omnia tenebantur.de moꝛalibus pa-
tet.de cerimonialibus etiam patet.nam licet poſſent tam-

Numeri.19. gere morticiniū ⁊ huiuſmodi:incurrebant tamen ex hoc multas imunditias:ad quaꝝ purgationē ſi nō faciebant que in lege mandabant:peccabant mortaliter:ſicut expli

Numeri.15. catur ibi. Anima que fecerit vel nō fecerit ſic ⁊ ſic:morte moriet̄ ⁊ peribit de populo ſuo:⁊ que cōminatio damnationis eterne. Ad omnia etiam iudicialia tenebant̄ vel ꝑ ſe vel qñ decernebant̄ per iudices eorum:⁊ maxime per ſacerdotem leuitici generis:ſi qñ erat caſus dubius apud

17 iudices īferiores.iuxta illud Deut. Omnis anima que cōtempſerit iudicium ſacerdotis morte moriatur. In lege

B aūt noua moralia ſunt eadē que tunc:ſed magis explicata. Cerimonialia ſunt multo pauciora ⁊ leuiora que īpoſita ſunt per chrm̄. Iudicialia nulla ſunt poſita ꝑ chrm̄:ſed magis eſt lex mititatis ⁊ humanitatis in qua non opꝫ hic indicialia.iuxta illud. 1. Cor. 6. Iam quidē oīno delictū eſt in vobis ꝙ iudicia habetis inter vos:quare nō magis iniuriam accepiſtis:quare nō magis fraudez patimini.hoc enim docuit chrs Matth. 5. Siquis percuſſerit te in vna maxilla prebe ei ⁊ alterā.⁊ ſi quis voluerit tibi tollere tunicaz,relinque ei pallium.

Nō ſubſūt doctrina doct. ſubtilis de cōdictionibꝰ vnī aſqꝫ noſtri ⁊ legis.

Cōparando Ꝯo moralia ad moralia dubiū eſt.vtꝝ fuerit equalitas:qꝛ dubiū eſt vtrū illi tenerent̄ ad oīa illa precepta:⁊ eodē mō explicata ſicut nos tenemur:qꝛ ſi illi nō tenebantur ad precepta illa:niſi ſicut iudei interpretabant̄:tunc licitū illis erat amare amicum:⁊ odio habere inimicū:ita enim docuerunt pharisei ſimplices de populo. Hoc aūt nō licet hodie chriānis:⁊ ita forte de quibuſdā alijs explicantibus quedā precepta moralia:

C ſicut pꝫ Matth. 5. ꝙ ſi non:tunc lex noſtra eſſet grauior quātū ad moralia:ſed hec grauitas nō equiparat̄ grauitati cerimonialiū legis veteris:de qua ſtatī dicet̄. Quātū enim ad cerimonialia dico ꝙ illa fuit multo grauior ⁊ quātū ad multitudinē ⁊ quātū ad difficultatē obſeruādi. Aug. enī ad inqſitiones Ianuarij.⁊ tangit̄ in caū.diſ.12. Omnia vlr. dicit ꝙ Rabbi moyſes enumerauit plus q̄ ſexcenta precepta ad que oīa tenebant̄ illi:quoꝝ quedaz erant valde difficilia:puta ꝙ omne maſculinū ter in anno

Exo.23. Leuitici.25. & deut.15. preſentaret̄ in hieruſalē q̄tūcūqꝫ diſtarent.⁊ ſeptimum annuz colere.ꝓpter qḋ oportebat eos duobus annis vacare a collectione fructuū:⁊ multa alia:ſicut de nō tangēdo morticiniū:vel de nō comedendo vel bibēdo poſt tactuz mortui ſine baptiſmo.vñ dicit Petrus in actibꝰ apo

15. ſtolorꝫ. Quare vultis nobis iponere onus graue:qḋ nec nos nec patres noſtri portare potuimus.lex autem noua ſm Auguſtinū ibidē paucis ⁊ manifeſtis ſacramentorꝫ ritibus cōtenta eſt. Non enim hꝫ niſi ſeptem ſacramenta que etiā oīa nō ſunt oībus chriſtianis neceſſaria.nō enim omnes recipiunt ordines:nec omnes matrimoniū cōtrahunt:ſed neceſſarius eſt baptiſmus:⁊ poſt baptiſmum in peccatū mortale recidiuando penitentia:ita ꝙ difficilius

D qḋ eſt in eccleſia videt̄ eſſe cōfeſſio.difficile enī videtur alicui peccata ſua ſuata ſoli dō ⁊ ſibi nota reuelare alicui hoī:ſed ibi appoſita ſunt remedia:ita ꝙ ꝓpter reuelationez talez nō opꝫ timere cōfuſionē.obligat̄ enim audiens ad maximū ſigillū ſecreti.alia ſacramenta a baptiſmo ⁊ penitentia forte nō ſunt neceſſaria:aut ſi ſunt:ſunt ſatis facilia:puta ꝯfirmatio:euchariſtia:extrema vnctio.

Pondera h̄ ꝯ ſiuniptuoſos phariſeos ſta tuta in laqueū damnationis ſubditoꝝ quo ādie multiplicantes hodie dici, M.

Quātū igit̄ ad cerimonialia lex noua eſt longe facilior q̄ lex vetus:inq̄tū a chrō data eſt.⁊ hec eſt ſimplr leuitas que longe prepōderat illi grauitati:ſi qua ſit in moralibꝰ maior. Quantū aūt ad iudicialia de lege noua:pꝫ ꝙ eſt leuiſſima:qꝛ nulla iudicialia chriſtus impoſuit. Si tñ loquamur de lege noua inquātū nō ſolū eſt a chriſto:ſꝫ etiā inquātū eſt per alios declarata:vel inquātū ſup eā ſunt alia per alios addita. Quātū Ꝯo ad cerimonialia dici pōt illud qḋ dicit Aug. vbi ſupra:⁊ adducit̄ ibi. Quantū ēt

E ad iudicialia licituz eſt iudicibus ſtatuere leges ad pacez ſeruandā:ſiue illas que fuerūt in lege Moyſi:⁊ hoc oēs: ſiue alias ⁊ quaſcūqꝫ vel quotcūqꝫ:⁊ tenentur eas ſubditi ſeruare:dūmodo nō repugnent legi diuine.⁊ quo ad hoc poſſet poni maior grauitas in lege chriſtiana:qꝛ tunc non licuit ſacerdotibus vel iudicibus cōdere quaſcūqꝫ leges ſicut mō licet ꝓncipibus chriſtianis. Sic ergo quantū ad hoc videt̄ ꝙ pauciora ſunt onera legis chriſtiane inq̄tum ipſa eſt a chrō tradita:ſed forte plura inquātū ipſi poſtea ſunt addita alia ꝑ eos q habēt regere populū chriſtianū.

Quantum ad 2^m articulum dico ꝙ paſſio chriſti exhibita plus meret̄ de gratia credentibus eam iam exhibitam q̄ ipſa vt exhibenda meruerit illis qui crediderunt illā vt exhibendaz:⁊ ideo ſacramēta

F noſtra que habent efficaciaz in virtute paſſionis chrī exhibite plus cōferunt de gratia q̄ ſacramenta veteris legis. Preter hec habemus plura adiutoria gratie:qꝛ plura ſacramenta. Nam illi preter matrimoniū:ſi tñ fuit illis ſacramentuꝫ:de quo tangetur in quarto:nullum habuerunt ſacramentum niſi circūciſionem:⁊ hoc vt remedium con

Diſ.1.gec.2.& diſ.26. tra originale. Poſt recidiuationez Ꝯo ſi mereri potuerunt grām aliquā motu ꝓprio bene quidē:ſed ad gratiaz tunc acquirendā nullum fuit ſacramentum tunc inſtitutū apud eos.non enim habuerunt ſacramentum penitentie: nec alia plura adiutoria ad gratiam impetrandaz que habemus nos. Tertio preter maiorem efficaciam ſacramentoꝝ ⁊ pluralitatem eorum habemus doctrinam ma

G gis explicatiuam ⁊ declaratiuaz veritatis q̄ ipſi habuerunt ⁊ exempla ſanctorum plura ⁊ efficaciora ad imitandum. Et quarto plura merita ſanctoꝝ qui fortenō tñ ſibi:ſed etiaz nobis meruerūt:⁊ nos etiam meremur inuocando auxiliū eorum:⁊ interceſſionē apud deū. Simpliciter ergo plura adiutoria ⁊ efficaciora ſunt in lege chriſtiana q̄ veteri:⁊ iō ex ea parte lex noua eſt leuior. Eſt etiam vnum adiutoriū valde notabile:qꝛ nobis pro obſeruatione legis chriſtiane promittit̄ explicite vita eterna. Nota

H Illis autem vel raro vel nūq̄ niſi bona temporalia promittebantur.nunq̄ autez tātū alliciunt aīam ad ſeruādū legem bona temporalia ſicut bona eterna.

Ad primum concedo:ꝙ ſi lex noua cōtineat oīa moralia:que lex vetꝰ:⁊ addat alia: vel ſaltē addat aliquam explicationez aliquorum ad quē forte ipſi nō tenebant̄:ꝙ q̄tum ad hoc eſt grauior:tamen hoc nō tātū grauat ſicut ex alia parte grauat cerimonialium multitudo ⁊ iudicialium. Ex parte autem legis noue plus alleuiat multitudo ⁊ efficacia auxilioꝝ:ita ꝙ illa modica grauitas ſi qua ſit maior in moralibus nō preponderat grauitati in alijs:⁊ h̄ penſatis auxilijs hincinde. Ad 2^m dico.ꝙ difficultas in opere virtuoſo non eſt per ſe ex

I parte operantis:ſed ex parte operis.difficilius enim eſt auaro dare vnuz nummum q̄ liberali decem:⁊ tamen non virtuoſius,nec qualiſcūqꝫ difficultas ex parte operis arguit maiorem virtuoſitatez. Sed illa que per ſe includit excellentiam obiecti:qḋ per ſe attingitur per operationē. talis autem difficultas ſtat cum maiori leuitate. Nam leuius eſt attingere amando obiectū excellētius q̄ obiectū minus excellens:⁊ talia opera excellentia imediate reſpicientia deum plura ſunt explicita in lege noua. Multi.n. actus dilectionis dei imediate magis explicātur chriſtianis q̄ iudeis.nec mirum:qꝛ illa dicitur eſſe lex timoris:hec autē amoris.amor aūt ⁊ precipue finis ſi ille queratur in omnibus:facit omnia onera leuia:vt veruꝫ ſit qḋ dixit ſaluator Matth. 11. Venite ad me. Et ſequitur. Iugūꝫ enim meum ſuaue eſt:⁊ onus meum leue. Cui ſit laus honor ⁊ gloria per infinita ſeculorum ſecula. Amen.

Studio igi ur vepſim in portionis ſapientie cōtēplatione pang M a tricis ⁊ leuia tibi erunt onera chri legis atqꝫ ſtatuta.

Tabula

¶ Incipit tabula ſuper tertium ſententiarum. Et nota q̃ per p̄mum numerum aſſignatur numerus queſtionum: et per ſecundum numerus chartarum.

Diſtinctio.I.

¶ Cum venit igit̃ plenitudo tẽporis &c.

p° Utrum poſſibile fuerit naturam humanam vniri verbo in vnitate ſuppoſiti: charta. 2

2° ¶ Utruz tres pſone poſſent aſſumere eandem naturam numero: 4

3° ¶ Utrum vna pſona poſſet aſſumere plures nãs: 5

4° ¶ Utruz vnũ ſuppoſitũ creatuz poſſet ſuſtentificare hypoſtatice aliquã aliã naturã creatam: 5

5° ¶ Utrum formalis ratio terminandi illam vnionem ſit proprietas relatiua: 5

Diſtinctio.II.

¶ Et q2 in homine tota natura &c.

p° ¶ Utrum naturaz vniri verbo et non frui includat cõtradictionem: 6

2° ¶ Utrum fuerit ibi aliqđ mediuz cõgruitatis et vt includam vtrũq3 medium.ſ.intrinſecum vt animam: et extrinſecum vt gratiam.quero.Utrum verbũ p̄mo et imediate aſſumpſit nãm humanã: 7

3° ¶ Utrum incarnationem verbi precefſerit corporis organiʒatio et animatio: 8

Diſtinctio.III.

¶ Queritur etiam de carne verbi &c.

p° ¶ Utrũ beata ṽgo cõcepta fuit in originali pctõ: 9

2° Quare chrĩs et qũo nõ cõtraxit originale: 10

Diſtinctio.IIII.

¶ Cum ṽo incarnatio &c.

p° ¶ Utrũ beata virgo fuerit vere mater dei: 10

Diſtinctio.V.

¶ Preterea queri ſolet &c.

p° ¶ Utrum natura diuina aſſumpſit humanam vel aſſumere potuerit: 12

2° ¶ Utrum perſona creata fuerit aſſumpta vel potuerit aſſumi: 12

Diſtinctio.VI.

¶ Ex premiſſis autem &c.

p° ¶ Utrũ in chriſto ſit aliud eſſe ṽbi ab eſſe create: 12

2° ¶ Utrũ chriſtus ſit aliqua duo: 13

3° ¶ Que illaꝝ opi.quas recitat magr̃ ſit tenenda: 13

Diſtinctio.VII.

¶ Secundum perſonam ṽo &c.

p° ¶ Utrũ ſit iſta vera.deus eſt homo: 14

2° ¶ Utrum hec ſit vera.deus factus eſt homo: 14

3° ¶ Utrum chrĩs ſit predeſtinatus eſſe filius dei: 15

Diſtinctio.VIII.

¶ Poſt predicta inquiri oportet &c.

p° ¶ Utrũ in chriſto ſint due filiationes: 15

Diſtinctio.IX.

¶ Preterea inueſtigari oportet &c.

p° ¶ Utrũ chrĩo debeat latria ſolũ ſm nãm diuinã: 17

Diſtinctio.X.

¶ Solet etiam a quibuſdam inquiri &c.

p° ¶ Utrum chriſtus ſit filius dei adoptiuus: 18

Diſtinctio.XI.

¶ Solet etiam queri &c.

p° ¶ Utrum chriſtus ſit creatura: 19

2° ¶ Utrum chriſtus ſm q̃ homo ſit creatura: 19

3° ¶ Utrum chriſtus incepit eſſe: 20

Diſtinctio.XII.

¶ Poſt predicta queritur &c.

p° ¶ Utrum chriſtus potuerit peccare: 20

Diſtinctio.XIII.

¶ Preterea ſciendum eſt &c.

p° ¶ Utrum chriſto potuerit cõferri ſumma gratie poſſibilis conferri creature: 21

2° ¶ Utrum anime chriſti fuerit collata ſumma gratie poſſibilis conferri creature: 21

3° ¶ Utrũ poſſibile fuerit voluntatẽ aĩe chriſti habere ſummã fruitionẽ poſſibilẽ nature create: 21

4° ¶ Utrum anima chriſti potuerit ſumme frui deo ſine ſumma gratia: 21

Diſtinctio.XIIII.

¶ Hic queri opus eſt &c.

p° ¶ Utrum poſſibile fuerit intellectum aĩe chriſti p̄mo et imediate perfici viſione verbi perfectiſſima poſſibili creature: 23

2° ¶ Utrum poſſibile fuerit intellectuʒ aĩe chriſti videre in verbo oĩa que vidit ipſum verbum: 23

3° ¶ Utrũ aĩa chrĩ nouerit oĩa in genere ppzio: 25

4° ¶ Utrũ anima chriſti perfectiſſime nouerit omnia in genere proprio: 26

Diſtinctio.XV.

¶ Illud quoq3 pretermittendum &c.

p° ¶ Utrum in anima chriſti ſm portionem ſuperioreʒ fuerit verus dolor: 26

Diſtinctio.XVI.

¶ Hic oritur queſtio &c.

p° ¶ Utrũ chrĩs habuerit neceſſitatẽ moriendi: 30

2° ¶ Utrum in poteſtate anime chriſti fuerit non mori ex violentia paſſionis: 30

Diſtinctio.VVII.

¶ Poſt predicta conſiderari op3 &c.

p° ¶ Utruz in chriſto fuerint tñ due voluntates: 31

Diſtinctio.XVIII.

¶ De merito chriſti &c.

p° ¶ Utrũ chrĩs meruit in p̃ inſtanti ſue cõceptionis. 32

Diſtinctio.XIX.

¶ Nunc ergo queramus &c.

p° ¶ Utrum chriſtus meruerit omnibus nobis gratiam et gloriam: 34

Diſtinctio.XX.

¶ Si ṽo queritur &c.

p° ¶ Utrum neceſſe fuerit humanum genus reparari p paſſionem chriſti: 35

Diſtinctio.XXI.

¶ Poſt predicta conſiderandũ eſt &c.

p° ¶ Utrum corpus chriſti fuiſſet putrefactum ſi reſurrectio non fuiſſet accelerata: 36

Diſtinctio.XXII.

¶ Hic queritur &c.

p° ¶ Utrum in triduo fuerit homo: 37

Diſtinctio.XXIII.

¶ Cum ṽo ſupra habitum ſit &c.

p° ¶ Utrum de credibilibus nobis reuelatis neceſſe ſit ponere fidem infuſam: 39

Diſtinctio.XXIIII.

¶ Hic queritur ſi fides &c.

p° ¶ Utrum de credibilibus reuelatis poſſit aliquis habere ſimul fidem et ſcientiam: 41

Diſtinctio.XXV.
¶ Predictis adyciendum eſt ꝛc.
p° ¶ Utrum ante chriſti aduentū fuerit neceſſaria fides de his que modo nos credimus: 43
2° ¶ A quo fides habeat ſuam vnitatem: 44
Diſtinctio.XXVI.
¶ Eſt autem ſpes virtus ꝛc.
p° ¶ Utrum ſpes ſit, virtus theologica diſtincta a fide ꝛ charitate: 45
Diſtinctio.XXVII.
¶ Cum autem chriſtus ꝛc.
p° ¶ Utrū ſit aliqua virtus theologica inclinans ad diligendū deum ſuper omnia: 47
Diſtinctio.XXVIII.
¶ Hic queri poteſt ꝛc.
p° ¶ Utrū eodem habitu ſit diligendus proximus quo diligitur deus: 49
Diſtinctio.XXIX.
¶ Poſt predicta de ordine ꝛc.
p° ¶ Utrum quilibet teneatur maxime diligere ſe poſt deum: 50
Diſtinctio.XXX.
¶ Hic queri ſolet ꝛc.
p° ¶ Utrū neceſſe ſit ex charitate diligere inimicū: 50
Diſtinctio.XXXI.
¶ Illud quoqꝫ pretermittendum ꝛc.
p° ¶ Utrum charitas remaneat in patria: 51
Diſtinctio.XXXII.
¶ Premiſſis adÿciendum eſt ꝛc.
p° ¶ Utrum deus diligat oīa ex charitate equaliter: 52
Diſtinctio.XXXIII.
¶ Poſt predicta de quatuor ꝛc.
p° ¶ Utrum virtutes morales ſint in voluntate ſicut in ſubiecto: 52
Diſtinctio.XXXIIII.
¶ Nunc de ſeptem donis ꝛc.
p° ¶ Utrum dona: beatitudines: ꝛ fructus ſunt idem habitus inter ſe: 54
Diſtinctio.XXXV.
¶ Poſt predicta diligenter ꝛc.
p° ¶ Utrum ſapientia: ſcientia: intellectus: ꝛ cōſiliū ſint habitus intellectuales: 56
Diſtinctio.XXXVI.
¶ Hic queri ſolet ꝛc.
p° ¶ Utrum virtutes morales ſint cōnexe: 56
Diſtinctio.XXXVII.
¶ Sed iam diffinitio decalogi ꝛc.
p° ¶ Utrum oīa precepta decalogi ſint de lege nāe: 59
Diſtinctio.XXXVIII.
¶ Sciendum tamen eſt ꝛc.
p° ¶ Utrum omne mendacium ſit peccatum: 60
Diſtinctio.XXXIX.
¶ Nunc de periurio ꝛc.
p° ¶ Utrum omne periuriū ſit pctm̄ mortale: 61
Diſtinctio.XL.
¶ Sextum preceptum ꝛc.
p° ¶ Utrum lex noua ſit grauior lege veteri: 62

FINIS

¶ Explicit tertium ſcriptum Oxonienſe ſuper Tertium Sententiarum: editum a ſubtiliſſimo omniumqꝫ theologorum principe Joanne Duns Scoto ordinis Minorū: qđ iterū ſcđo paruꝫ ante obitum, diligentiſſime recognouerat, caſtigaueratqꝫ celeberrimus in ea doctrina Magiſter Mauritius de portu Hybernicus ordinis eiuſdem, atqꝫ dei gratia archiepiſcopus Tuamenſis: olim in famoſiſſimo ſtudio patauino ordinarie legens: multiſqꝫ nouis, pulchris, atqꝫ per q̄ neceſſarÿs additionibus, nuſq̄ aīs in hunc viſqꝫ diem impreſſis, exornauerat. Appoſitis etiam omnibus his que paulo ante per eximiū doctorem dn̄m Antonium de fantis Taruiſinū ſunt addita vel correcta. Nouiſſime Venetÿs ſumma cuꝫ diligentia impreſſum, mandato ꝛ expenſis Heredum nobilis viri quondaꝫ dn̄i Octauiani ſcoti ciuis Modoetienſis, ſocioꝛūqꝫ. Anno a chriſti natiuitate. 1522. Die octauo Februarÿ.

Regiſtrum

aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh

Omnes ſunt quaterni.